ಶೀ: ಅಭಿನವ ಪಂಪನಿಂದ
ವಿರಚಿತವಾದ

ರಾಮಚಂದ್ರ ಚರಿತ ಪುರಾಣಂ

ಸಂಸ್ಕೃತ - ೧೬

ಲೇ: ನಾಗಚಂದ್ರ

ಕ್ರ.ಸಂ: ೦೩೭೩೪೯

ಅಭಿನವ ಪಂಪನಿಂದ

ವಿರಚಿತಮಾದ

ರಾಮಚಂದ್ರ ಚರಿತ ಪುರಾಣಂ

ಸಂಪುಟ ೧

ಆಶ್ವಾಸಗಳು ೧—೫

ಬೆಂಗಳೂರು

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು

೧೯೨೧

ಲೆ ರೂ. [illegible]—೦

ಪಂಪರಾಮಾಯಣಂ

ಎಂಬ

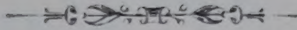
ರಾಮಚಂದ್ರಚರಿತಪುರಾಣಂ

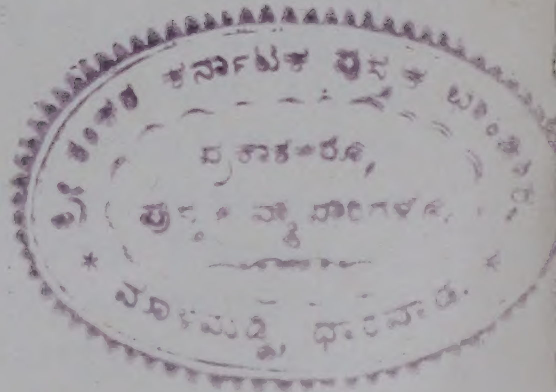

ಅಭಿನವ ಪಂಪನೆಂದು ಹೆಸರುಗೊಂಡ

ನಾಗಚಂದ್ರ ಕವಿಯಿಂದ

ವಿರಚಿತವಾದುದು

ಬೆಂಗಳೂರು

ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು

೧೯೨೧

ಉಪೋದ್ಘಾತ

ಪಂಪರಾಮಾಯಣದ ಈ ಮುದ್ರಣವು ಹಿಂದಣ ಮುದ್ರಣಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಕೈಬರೆಹದ*ಮೂರು ಪ್ರತಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ತಿದ್ದಿದುದಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಣ ಮುದ್ರಣಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ತಪ್ಪುಗಳು ಬಿದ್ದಿದ್ದುವಲ್ಲದೆ ಮುದ್ರಣದ ರೀತಿಯೂ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಆ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರಿಪಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿದೆ. ಹಿಂದಣ ಮುದ್ರಣಗಳಲ್ಲಿ ಪದಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಓದುವುದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಲ್ಲವಾಗಿ, ಈ ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ ಪದಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಆವಶ್ಯಕವಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತಪದಗಳನ್ನೂ ಮಧ್ಯೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ಥಳಬಿಡಿಸಿ ಮುದ್ರಿಸಿದೆ. ಪ್ರಮಾದವಶದಿಂದ ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳಬಿಡಿಸಿರುವ ಕ್ರಮವು ತಪ್ಪಾಗಿರುವುದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೆಲವನ್ನು ತಿದ್ದಿ, ಕೆಲವನ್ನು ಶುದ್ಧಿಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಪ್ರೂಫುಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಜೋಕೆಯಿಂದ ತಿದ್ದಿದರೂ ಕೆಲವು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ತಪ್ಪುಗಳು ಬಿದ್ದಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ತಿದ್ದಿ ಮಿಕ್ಕುವನ್ನು ಶುದ್ಧಿಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಗ್ರಂಥದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಕಥಾಸಾರಾಂಶವನ್ನೂ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ಲಿಷ್ಟಪದಗಳ ನಿಘಂಟುವನ್ನೂ ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿಸಿದೆ.

ಕವಿತೆ.—ಈ ಚಂಪೂಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಕವಿಯು ರಾಮಚಂದ್ರ ಚರಿತ ಪುರಾಣವೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪಂಪರಾಮಾಯಣವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೊಂಡಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿಯ ಕಥೆಗೂ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣದ ಕಥೆಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯ

---

* ಈ ಪ್ರತಿಗಳಿಗೆ ಕ, ಖ, ಚ ಎಂಬ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. 'ಕ' ಎಂಬುದು ಮೈಸೂರು ಓರಿಯಂಟಲ್ ಲೈಬ್ರೆರಿಯ ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿ; 'ಖ' ಎಂಬುದು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಮ॥ ರಾ॥ ಶ್ರೀ ಜಿನಚಂದ್ರಯ್ಯನವರ ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿ; ಇವೆರಡೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದೇ ವಿಧವಾಗಿರುವುವು. 'ಚ' ಎಂಬುದು ಹೊಳಲ್ಕೆರೆಯ ಮ॥ ರಾ॥ ಶ್ರೀ ನಗರದ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನವರಿಂದ ದೊರೆತ ಕಾಗದದ ಪ್ರತಿ. 'ಗ, ಘ' ಎಂಬುವು ಮೊದಲನೆಯ ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣದ ಪ್ರತಿಗಳು. ಈ ಐದು ಪ್ರತಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ, ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನವರು ನಿಯಮಿಸಿದ ಮೇರೆ, ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾರಾಜಾ ಕಾಲೇಜಿನ ಪಂಡಿತರಾದ ಬ್ರ॥ ಶ್ರೀ ಕಾನಕಾನಹಳ್ಳಿ ವರದಾಚಾರ್ಯರು, ಟ್ರೈನಿಂಗು ಕಾಲೇಜಿನ ಪಂಡಿತರಾದ ಬ್ರ॥ ಶ್ರೀ ತಿರುವಳ್ಳೂರು ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಘವಾಚಾರ್ಯರು, ಅದೇ ಕಾಲೇಜಿನ ಪಂಡಿತರಾಗಿದ್ದ ಬ್ರ॥ ಶ್ರೀ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು, ಮಹಾರಾಜಾ ಹೈಸ್ಕೂಲು ಪಂಡಿತರಾದ ಬ್ರ॥ ಶ್ರೀ ಸೀತಾರಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು—ಈ ನಾಲ್ವರೂ ಕಲೆತು ಮೂಲವನ್ನು ಪರಿಶೋಧಿಸಿ ತಿದ್ದಿದರು. ಈ ಮಧ್ಯೇ ಬ್ರ॥ ಶ್ರೀ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ದೈವಾಧೀನರಾದುದರಿಂದ ಅವರ ಸಹಾಯವು ಮೊದಲು ಹತ್ತು ಆಶ್ವಾಸಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ದೊರೆಯಿತು.

ವಾದ ಹೋಲಿಕೆಯಿದ್ದರೂ ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿರುವುವು. ಕಥಾ ಸಂದರ್ಭವು ಜೈನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಜೈನ ಧರ್ಮವು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ. ಕವಿಯು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದರೂ ಪ್ರಕೃತಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪದಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಕವಿತೆಯು ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾಗಿಯೂ ಲಲಿತವಾಗಿಯೂ ಇರುವುದು. ವರ್ಣನಾ ಭಾಗವನ್ನು ಷಡಕ್ಷರಿ ಮೊದಲಾದ ಕವಿಗಳಂತೆ ಲಂಬಿಸದೆ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹ್ರಸ್ವಮಾಡಿರುವುದು ಕವಿತಾಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿರುವುದು. ಭಾಷೆಯು ನಿರ್ದುಷ್ಟವಾಗಿಯೂ ಕೇವಲ ಪ್ರೌಢವಾಗಿಯೂ ಅಚ್ಚ ಹಳಗನ್ನಡ ಶೈಲಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಕ್ಲಿಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆಯೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಕವಿತೆಯು ಓದುವವರಿಗೆ ಬಹಳ ಮನೋಹರವಾಗಿರುವುದು.

ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಹೇಳುವ ವೃತ್ತಗಳು ಕಾಣಬರುವುವು:—ಕಂದ (೧೪೯೧), ಚಂಪಕಮಾಲೆ (೨೮೧), ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ರೀಡಿತ (೨೩೮), ಉತ್ಪಲಮಾಲೆ (೧೭೯), ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರ (೭೯), ಶಾರ್ದೂಲವಿಕ್ರೀಡಿತ (೪೦), ಸ್ರಗ್ಧರ (೮), ಪೃಥ್ವಿ (೭), ದ್ರುತವಿಲಂಬಿತ (೩), ಮಾಲಿನಿ (೩), ಮಂದಾಕ್ರಾಂತ (೨), ಸ್ವಾಗತ (೨), ಹರಿಣಿ (೨); ಅಕ್ಕರ, ಉತ್ಸಾಹ, ತರಳ, ನವನಳಿನ, ಮತ್ತಕೋಕಿಲ, ಮಲ್ಲಿಕಾಮಾಲೆ, ರಥೋದ್ಧತ, ಲಲಿತ–ಇವೆಲ್ಲವೂ ಒಂದೊಂದು ಪದ್ಯಮಾತ್ರ ದೊರೆಯುವುವು. ಒಟ್ಟು ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ ೨೩೪೩.

ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಪ್ರಾಸವು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಪುಟ್ಟಿಗೆ ದೊರೆಯುವುದಲ್ಲದೆ ಯಮಕ ಮೊದಲಾದುವು ಕಡಿಮೆ. ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ಉಪಮೆ, ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ, ರೂಪಕ, ಸ್ವಭಾವೋಕ್ತಿ, ಅರ್ಥಾಂತರನ್ಯಾಸ, ದೃಷ್ಟಾಂತ—ಇವುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ; ಶ್ಲೇಷ ಮೊದಲಾದ ಮಿಕ್ಕುವು ಕಡಿಮೆ. ರಸಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಂತರಸವು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿಯೂ ಉಳಿದುವು ಅಂಗವಾಗಿಯೂ ಇವೆ. ಅಷ್ಟಾದಶ ವರ್ಣನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಈ ಕಾವ್ಯವು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೆ ದೊರೆತಿರುವ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲೊಂದೆಂದು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು.

ಕವಿ.— ಈ ಗ್ರಂಥಕಾರನ ನಿಜವಾದ ಹೆಸರು ನಾಗಚಂದ್ರನೆಂದು ಗ್ರಂಥದ ಕೊನೆಯ ಎರಡು ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಬರುವುದು. ಆದರೆ ಆತನು ಅಭಿನವ ಪಂಪನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಪುರಾತನ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಳಿದಾಸನು ಹೇಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿರುವನೋ ಹಾಗೆಯೇ ಪುರಾತನ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಆದಿಪಂಪನು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಪಡೆದಿರಬೇಕು. * ಅಭಿನವಪಂಪನು ಈ ಗ್ರಂಥವಲ್ಲದೆ ಮಲ್ಲಿನಾಥಪುರಾಣವೆಂಬ ಕಾವ್ಯವನ್ನೂ ರಚಿಸಿರುವನು. 'ಜಿನಮುನಿ

ತನಯ.' 'ಜಿನಾಕ್ಷರಮಾಲೆ' ಮೊದಲಾದ ಇತರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ರಚಿಸಿರುವಂತೆ ದೇವಚಂದ್ರನು ರಾಜಾವಳೀ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಭಿನವ ಪಂಪನ ದೇಶ, ಕಾಲ, ವಂಶ ಮೊದಲಾದುವು ಯಾವುವೂ ಇವನ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನು ವಿಜಯಪುರದಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಿನಾಥ ಜಿನಾಲಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಮಲ್ಲಿನಾಥಪುರಾಣವನ್ನು ಬರೆದಂತೆ ಆ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಈ ವಿಜಯಪುರವು ಈಗಿನ ಬಿಜಾಪುರವಾಗಿರಬಹುದು; ಇವನ ಊರೂ ಇದೇ ಇದ್ದಿರಬಹುದು. ಇವನು ಐಶ್ವರ್ಯವಂತನಾಗಿಯೂ ಉನ್ನತಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಂತೆಯೂ ತಿಳಿಯಬರುತ್ತದೆ*. ಇವನ ಬಿರುದುಗಳು :—ಕವಿತಾಮನೋಹರ, ಭಾರತೀಕರ್ಣಪೂರ, ಸಾಹಿತ್ಯವಿದ್ಯಾಧರ, ಮೊದಲಾದುವು. ಇವುಗಳಲ್ಲೊಂದನ್ನು ರಾಮಚಂದ್ರಚರಿತಪುರಾಣದ ಪ್ರತಿ ಆಶ್ವಾಸದ ಕೊನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ಕಥಾನಾಯಕನ ಪರವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ.

* **ಕವಿಯ ಕಾಲ.**–ಈ ಕವಿಯ ಕಾಲವನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಆಧಾರಗಳಿರುವುವು :—

(೧) ಎರಡನೆಯ ನಾಗವರ್ಮನು (ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೪೫) ತನ್ನ ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷಾಭೂಷಣದಲ್ಲಿ "ದ್ವಿತೀಯಾರ್ಥೇ ಚತುರ್ಥೀ" ಎಂಬ ಸೂತ್ರಕ್ಕುದಾಹರಣವಾಗಿ "ಬಹುತಾಪಕ್ಕೆ ಬಿಗುರ್ತು ವಿಷ್ಣು ಪಡೆವಂ ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರಕ್ಕೆ" ಎಂಬ ರಾಮಚಂದ್ರಚರಿತಪುರಾಣದ ಪದ್ಯ (೭—೯೮) ಭಾಗವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಅಭಿನವಪಂಪನು ಈ ನಾಗವರ್ಮನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆಯೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬಂದಿರಬೇಕು.

(೨) ಕರ್ಣಪಾರ್ಯನು (ಸು. ೧೧೪೦) ತನ್ನ ನೇಮಿನಾಥಪುರಾಣದಲ್ಲಿ—

ಕಂ॥ ಅದ್ಯತನನಾಗಿಯುಂ ನೆಗ।
ಱ್ದಾದ್ಯರ ದೊರೆಯೆನಿಸಿ ಮೆಱೆದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಳಾ ॥
ಹೃದ್ಯತೆಯಿನೆಸೆದನಾ ನಿರ ।
ವದ್ಯ ಗುಣಂ ಸಂದ ನಾಗಚಂದ್ರ ಕವೀಂದ್ರಂ ॥

ಎಂದು ಹೊಗಳಿರುತ್ತಾನೆ; ಆದುದರಿಂದ ಪಂಪರಾಮಾಯಣವು ೧೧೪೦ ಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಹುಟ್ಟಿರಬೇಕು.

(೩) "ಮುನಿನಾಥಂ ದಶಧರ್ಮಧಾರಿ–"ಎಂಬ ರಾಮಚಂದ್ರಚರಿತಪುರಾಣದ ಪದ್ಯವು (೧—೨೦) ಶ್ರವಣಬೆಳ್ಗೊಳದ ೪೭ ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಈ

* ಕರ್ಣಾಟಕ ಕವಿಚರಿತೆ, ೧—೮೦–೮೩.

ಶಾಸನವು ಸುಮಾರು ೧೧೧೫ರಲ್ಲಿ ಬರೆದುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೇಲಣ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಮೇಘಚಂದ್ರನು ೧೧೧೫ರಲ್ಲಿ ಗತಿಸಿದಂತೆ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥವು ೧೧೧೫ ಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಹುಟ್ಟಿರಬೇಕು.

(೪) ಮದರಾಸಿನ ಪ್ರಾಚ್ಯ ಕೋಶಾಲಯದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ, ೧೧೦೫ ರಲ್ಲಿ ತ್ರಿಭುವನಮಲ್ಲನ ಆಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ, ಒಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹಂಪಕವಿಯ ಹೆಸರು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಕವಿಯು ನಾಗಚಂದ್ರನೇ ಇರಬಹುದು.

(೫) ಕಂತೀ ಹಂಪನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅನೇಕರು ಕೇಳಿರಬಹುದು. ಈ ಕಂತಿಯು ದ್ವಾರಸಮುದ್ರದ ಬಳ್ಳಾಳ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನರಾಯನ (೧೧೦೪—೧೧೪೧) ಆಸ್ಥಾನ ಪಂಡಿತೆಯಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಸಿದ್ಧಳಾದ ಒಬ್ಬ ಕಬ್ಬಿಗಿತಿ. ಅಭಿನವ ಪಂಪನೂ ಅದೇ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತನಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕು.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಅಭಿನವಪಂಪನು ಸುಮಾರು ೧೧೦೫ ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿರಬೇಕೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಕಥಾವಿಷಯ.—ವಿಪುಲಾಚಲದಲ್ಲಿ ವೀರಜಿನ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಗಣಾಗ್ರಣಿಯಾದ ಗೌತಮನು ಮಗಧಾಧಿಪನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ರಾಮಕಥೆಯನ್ನು ತಾನು ವರ್ಣಿಸುವೆನೆಂದು ಕವಿಯು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ (೧—೪೦). ಈ ಕಥೆಯು ಗುರುಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಬಂದಂತೆ ತಿಳಿಯಬರುತ್ತದೆ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಕಥೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಹೋಲುವುದಾದರೂ ಇವೆರಡಕ್ಕೂ ಅನೇಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿರುವುವು. ಅಭಿನವಪಂಪನ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಂದಿಗೆ ಜಿನಮುನಿಗಳು ಜನ್ಮಾಂತರ ನಿರೂಪಣವನ್ನು ಮಾಡಿ ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿಯ ಆಶೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ದೀಕ್ಷೆಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುವರು. ಆದರೆ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯು ರಾಮನನ್ನು ಯಾವ ಕುಂದೂ ಇಲ್ಲದವನನ್ನಾಗಿಯೂ ಕಥೆಗೆ ಮುಖ್ಯನಾಯಕನನ್ನಾಗಿಯೂ ವರ್ಣಿಸಿರುವಂತೆ ಅಭಿನವಪಂಪನು ವರ್ಣಿಸದೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನೇ ಮುಖ್ಯನನ್ನಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿ, ಇತರ ರಾಜರು ಉಲ್ಕಾಪಾತವನ್ನೋ ತಮ್ಮ ನರೆತ ಕೂದಲನ್ನೋ ನೋಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಪ್ರಪಂಚದ ಸುಖಗಳು ನಶ್ವರವೆಂದು ತಿಳಿದು ತಪಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ವರ್ಣಿಸಿರುವಾಗ ರಾಮನಿಗೆಮಾತ್ರ ಕಡೆಯವರೆಗೂ ಈ ನೆನಪೇ ಇಲ್ಲದೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಸತ್ತಾಗ ಅವನ ದೇಹವನ್ನು ಬಹುಕಾಲ ಬಿಡಲಾರದೆ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಂತೆ ವರ್ಣಿಸಿರುವುದು ಅಷ್ಟು ಸಮಂಜಸವಾಗಿ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಅಭಿನವಪಂಪನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಅನೇಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮದುವೆಮಾಡಿಸಿ ರಾಮನಿಗೆ ಮೂರುಕಡೆ ಮಾತ್ರ ಮದುವೆಮಾಡಿಸುವುದರಿಂದ ಕಥಾಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆನುಕೂಲ್ಯವು ದೊರೆತಿರುವುದೋ ತಿಳಿಯದು.

ಎರಡು ಕಥೆಗಳಿಗೂ ಇರುವ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯವಾದ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವೆವು:—ಪಂಪರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ

(೧) ಪುತ್ರಕಾಮೇಷ್ಟಿ ಯಾಗದ ವಿಷಯವೇ ಇಲ್ಲ; ರಾಮನ ತಾಯಿ ಅಪರಾಜಿತೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಣನೊಬ್ಬನೇ ಸುಮಿತ್ರೆಯ ಮಗ, ಶತ್ರುಘ್ನನ ತಾಯಿ ಸುಪ್ರಭೆ.

(೨) ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಬಲಾಚ್ಯುತರೆಂದೂ ಕಾರಣಪುರುಷರೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಎಂಟನೆಯ ಕೇಶವ, ಉಪೇಂದ್ರ, ವಾಸುದೇವ, ಕೃಷ್ಣ, ನಾರಾಯಣ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಧರ, ಪುರುಷೋತ್ತಮ, ಜನಾರ್ದನ—ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳೂ ಉಂಟು; ಇವನೇ ನಿಜವಾದ ಕಥಾನಾಯಕನು. ರಾಮನ ವರ್ಣವು ಬಿಳುಪು, ಲಕ್ಷ್ಮಣನದು ಕಪ್ಪು.

(೩) ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಪ್ರಸ್ತಾವನೇ ಇಲ್ಲ. ನಾರದನು ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಮೋಹಿಸಿದನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ.

(೪) ಸೀತಾದೇವಿಗೆ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲನೆಂಬ ಅಣ್ಣನಿದ್ದನೆಂದೂ ಅವನು ಖಚರಪತಿಯಾದ ಇಂದುಗತಿಯ ಸಾಕುಮಗನೆಂದೂ, ಅವನು ನಾರದನು ಬರೆದಿಟ್ಟಿದ್ದ ಸೀತೆಯ ಪಟವನ್ನು ನೋಡಿ, ತಿಳಿಯದೆ ಆಕೆಯನ್ನು ಮೋಹಿಸಿ, ಕಡೆಗೆ ನಿಶ್ಚಯಾಂಶವನ್ನು ತಿಳಿದು ವ್ಯಸನಪಟ್ಟನೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ.

(೫) ಖಚರಪತಿಯಾದ ಇಂದುಗತಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ವಜ್ರಾವರ್ತ ಸಾಗರಾವರ್ತಗಳೆಂಬ ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಆತನು ಜನಕನೊಡನೆ ಮಿಥಿಲೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನೆಂದೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದನ್ನು ರಾಮನು ಬಗ್ಗಿಸಿ ಸೀತೆಯನ್ನೂ, ಎರಡನೆಯದನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಬಗ್ಗಿಸಿ ಚಂದ್ರಧ್ವಜನ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಪಡೆದರೆಂದು ಹೇಳಿದೆ.

(೬) ಭರತನು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಗುಂಟಾದ ವೈಭವದಿಂದ ವಿಷಾದಪಟ್ಟು ವೈರಾಗ್ಯಪರನಾದಂತೆಯೂ, ಕೈಕೆಯ ಸಲಹೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಅವನಿಗೆ ಜನಕನ ತಮ್ಮನಾದ ಕನಕನ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದಂತೆಯೂ ಹೇಳಿದೆ.

(೭) ವಿಜಯ ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಅನೇಕ ಮದುವೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

(೮) ವಾಲ್ಮೀಕಿಯು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಏಕಪತ್ನೀವ್ರತವುಳ್ಳ ರಾಮನಿಗೆ ಪಂಪರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಸುಗ್ರೀವನ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ದಧಿಮುಖನಗರದ ದೊರೆಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ರತ್ನಪುರದರಸನ ಮಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆಯಾದಂತೆ ಹೇಳಿದೆ.

(೯) ಮಾರೀಚನು ಮಾಯಾಮೃಗವಾಗಿ ರಾಮನ ದನಿಯನ್ನನುಕರಿಸಿ ಆರ್ತಧ್ವನಿಮಾಡಿದನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ರಾವಣನ ವಶವಾದ ಅವಲೋಕಿನೀ ವಿದ್ಯೆಯು ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ದನಿಯಂತೆ ಸಿಂಹನಾದ ಮಾಡಿದಹಾಗೆ ಹೇಳಿದೆ.

(೧೦) ಸುಗ್ರೀವ ಮೊದಲಾದವರು ಕಪಿಧ್ವಜರೆಂದೂ ಖೇಚರರೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ.

(೧೧) ಸುಗ್ರೀವನ ತಂಗಿಯಾದ ಶ್ರೀಪ್ರಭೆಯನ್ನು ರಾವಣನು ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದನೆಂದಿದೆ.

(೧೨) ವಾಲಿಯು ಕೈಲಾಸಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಆ ಪರ್ವತವನ್ನು ರಾವಣನು ಎತ್ತಲು, ವಾಲಿಯು ತನ್ನ ಹೆಬ್ಬೆರಳಿನಿಂದ ತುಳಿದನೆಂದೂ ಅದರಿಂದ ರಾವಣನಿಗೆ ಬಹು ಬಾಧೆಯಾಗಿ ಅವನು ಅರಚಿಕೊಂಡನೆಂದೂ ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ರಾವಣನೆಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿತೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ.

(೧೩) ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನಿಗೆ "ಸಹಸ್ರಬಾಹು" ಎಂಬ ಹೆಸರಿದೆ. ರಾವಣನನ್ನು ಸಹಸ್ರಬಾಹು ಸೆರೆಹಿಡಿದನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ರಾವಣನೇ ಅವನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದನೆಂದಿದೆ.

(೧೪) ರಾವಣನ ತಂಗಿಯಾದ ಚಂದ್ರನಖಿಯ ಮಗಳಾದ ಅನಂಗಪುಷ್ಪೆಯನ್ನು ಹನುಮಂತನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ರಾವಣನು ಕೊಟ್ಟ ಕರ್ಣಕುಂಡಲಪುರಕ್ಕೆ ದೊರೆಯಾಗಿ ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತನಾಗಿದ್ದನೆಂದೂ ರಾವಣನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಹಗೆಯಾಗಿ ರಾಮನಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಿದನೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ.

(೧೫) ರಾವಣನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದವನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುವಲ್ಲದೆ ಇತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳೂ ಮುಂದೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕಥಾಸಂಗ್ರಹದಿಂದ ತಿಳಿಯಬರುವುವು.

ಉತ್ತಮವಾದ ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರು ಆದರದಿಂದ ಓದಿ ಆನಂದಪಡುವರೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇವೆ.

ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು
ಬೆಂಗಳೂರು
ರೌದ್ರಿನಾಮ ಸಂ॥ ಮಾಘ ಶು॥ ೧೨
ಗುರುವಾರ

ಸಂಪಾದಕರು.

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಅಭಿನವ ಪಂಪನ

ರಾಮಚಂದ್ರ ಚರಿತ ಪುರಾಣದ ಕಥೆ

ಆಶ್ವಾಸ ೧— ಪೀಠಿಕೆ

ತ್ರಿಭುವನ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ನಾಭಿಮಂಡಲದಂತಿರುವ ಜಂಬೂದ್ವೀಪವು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಬಹಳ ಮನೋಹರವಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವುದು. ಅದರ ನಟ್ಟನಡುವೆ ಜಿನಜನ್ಮೋತ್ಸವಾಭಿಷೇಕದ ರನ್ನಗದ್ದುಗೆಯಾದ ಪೊಂಬೆಟ್ಟವು ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವುದು. ಅದರ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಮಂಡಲದಂತೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸೊಬಗನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿರುವ ದಕ್ಷಿಣ ಭರತ ತ್ರಿಖಂಡದ ಆರ್ಯಾಖಂಡವು ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕಾಲಾನುಗತವಾಗಿ ಅನೇಕ ಕಲ್ಪಗಳು ಕಳೆದನಂತರ ಕುಲಧರಾವತಾರದಲ್ಲಿ ಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಮನುಗಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಈ ಮನುಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನರ ಸ್ಥಿತಿಯು ಮೊದಲಿದ್ದ ನಿರ್ಜರಾವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಕ್ರಮೇಣ ಮಾರ್ಪಡುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಕಡೆಯ ಮನುವಾದ ನಾಭಿರಾಜನು ಜನರ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಕೃಷಿ ವಿಷಯವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ಕಬ್ಬನ್ನು ಬೆಳೆದು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಕಲಿಸಿದನು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಇವನ ವಂಶಕ್ಕೆ ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ವಂಶವೆಂಬ ಹೆಸರಾಯಿತು; ಈತನ ವಲ್ಲಭೆ ಮರುದೇವಿ; ಇವರಿಗೆ ಪುರುದೇವನೆಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿ ಅಯೋಧ್ಯೆಗಧಿಪತಿಯಾದನು. ನಾಡುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕೌಶಲದೇಶವೂ ಪುರಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸಾಕೇತಪುರವೂ ಹೇಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಪಡೆದುವೋ ಹಾಗೆಯೇ ರಾಜರುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪುರುದೇವನು ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾದನು. ಆ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತಿಮನಾದ ವಿಜಯರಥನು ಹುಟ್ಟಿದನು; ಈತನ ಮಗನು ಸುರೇಂದ್ರಮನ್ಯು; ಈತನಿಗೆ ವಜ್ರಬಾಹು ಪುರಂದರರೆಂಬಿಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು.

ಆಶ್ವಾಸ ೨— ದಶರಥನ ವಂಶಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ವಿಜಯರಥನು ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಂದು ದಿನ ನಾಗಪುರದ ದೊರೆಯಾದ ಇಭವಾಹನನ ಮಗನಾದ ಉದಯಸುಂದರನು ಆತನ ಸಭೆಗೆ ಬಂದ. ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನೊಪ್ಪಿಸಿ ತನ್ನ ತಂಗಿಯಾದ ಅನಂಗೋನ್ಮಾದೆಯನ್ನು ವಿಜಯರಥನ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ವಜ್ರಬಾಹುವಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ

ತನ್ನ ತಂದೆಯು ತನ್ನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನೆಂದು ಹೇಳಲು, ದೊರೆಯು ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟು ಅದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿದನು. ಕೂಡಲೆ ಶುಭದಿನ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಮಂಗಳೋಪಕರಣಗಳೊಡನೆ ವಜ್ರಬಾಹುವು ಆನೆಯನ್ನೇರಿ ಉಚಿತ ಪರಿವಾರ ದೊಡನೆ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿ ವಸಂತಗಿರಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಅದರ ಸೊಬಗ ನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ತಪಸ್ಸುಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಗುಣಸಾಗರ ಭಟ್ಟಾರಕನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಮುನಿಯು ಆತನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದನು. ವಜ್ರಬಾಹುವು ಆ ಮುನಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಲೆ ಆ ಮುನಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡನು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಉದಯಸುಂದರನೂ ಇಪ್ಪತ್ತುಮೂವರು ಅರಸುಮಕ್ಕಳೂ ತಪಕ್ಕೆ ನಿಂತರು. ಅಣ್ಣನು ದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅನಂಗೋನ್ಮಾದೆಯೂ ದೀಕ್ಷೆ ಗೊಂಡಳು. ಮದುವೆಗಾಗಿ ಹೊರಟ ಮೊಮ್ಮಗನು ಪ್ರಪಂಚದ ಸುಖವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಪೋರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಂತದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಜಯರಥನು ತನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ಪುರಂದರ ನಿಗೆ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ತಾನೂ ದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡನು. ಪುರಂದರನು ಸಕಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸುಖ ಸುಧಾರಸದಿಂದ ತಣಿದು ಮಗನಾದ ಕೀರ್ತಿಧರನಿಗೆ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ತಾನೂ ದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡನು. ಕೀರ್ತಿಧರನು ಒಂದು ದಿನ ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣವನ್ನು ನೋಡಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ಬೆಳಗುವ ಸೂರ್ಯನಿಗೂ ರಾಹುವಿನಿಂದ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯು ಬಂದಿತಲ್ಲವೆ ಎಂದು, ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿಗೆ ಸಮಮಾಡಿ, ವೈರಾಗ್ಯಪರನಾದನು. ಆಗ ಮಂತ್ರಿಗಳು ರಾಜ್ಯವು ಅನಾಯಕವಾಗುವುದೆಂದು ಭಯಪಟ್ಟು ದೊರೆಯನ್ನು ತನಗೊಬ್ಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟುವವರೆಗೂ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುವಂತೆ ಒಡಂಬಡಿಸಿ ದರು. ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೆ, ಸುಕೌಶಲನೆಂಬ ಆ ತೊಟ್ಟಿಲಮಗುವಿಗೆ ಪಟ್ಟ ವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಕೀರ್ತಿಧರನು ಜಿನದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡನು. ಸುಕೌಶಲನು ತನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಬ್ಬಿಸಿ ಅರಸುಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಆತನ ತಾಯಿ ಯಾದ ಸಹದೇವಿಯು ಸಹಚರಿಯರೊಡನೆ ಮಣಿಮಂಟಪದಲ್ಲಿಯ ಮಣಿಮಯಾ ಸನದ ಮೇಲೆ ಲೀಲೆಯಿಂದ ಕುಳ್ಳಿರಲು, ಕಾಂತಿಯುತನಾದ ಒಬ್ಬ ಯತಿಯು ಅರ ಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕನು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಗುಣಹೀನೆಯಾದ ಸಹದೇವಿಯು ತನ್ನ ಮಗನು ಎಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೆಗೊಳ್ಳುವನೋ ಎಂಬ ಭಯದಿಂದ ಪಾಪಕ್ಕಂಜದೆ ಆ ಯತಿ ಯನ್ನು ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಅಟ್ಟಿಸಿಬಿಟ್ಟಳು. ಸುಕೌಶಲನ ದಾದಿಯೊಬ್ಬಳು ಈ ಯತಿ ಯು ಕೀರ್ತಿಧರನೆಂದರಿತು ನೊಂದು ಎದೆಯನ್ನು ಗುದ್ದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಅಳತೊಡಗಿ ದಳು. ಸುಕೌಶಲನು ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿದು ಬಹಳ ದುಃಖಪಟ್ಟು, ಇಹ ಲೋಕ ಸೌಖ್ಯವು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲೆಂದು ತಿಳಿದು, ಕೀರ್ತಿಧರ ಮುನೀಂದ್ರರ ಪಾದಾರ ವಿಂದದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುವೆನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು, ಉಪವನವನ್ನು ಸೇರಿ ಕೀರ್ತಿಧರ ಭಟ್ಟಾರಕರ ಮುಂದೆ ನಿಂತನು. ಅವನ ಮಾಂಡಲಿಕರೂ ಸಾಮಂತರೂ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಅಂತಃಪುರ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ತಮಗಿನ್ನೇನು

ಗತಿಯೆಂದು ಗೋಳಿಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ತನ್ನರಸಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವ ಮಗುವೇ ಅವರನ್ನು ಸಲಹುವನೆಂದು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ ತಾನು ದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡನು. ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಹದೇವಿಯು ಹೆಣ್ಣುಹುಲಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಈ ಮುನಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವರ ಮೇಲ್ಬಿದ್ದು ಅವರನ್ನು ಕೊಂದಳು.

ಇತ್ತ, ಸುಕೌಶಲನ ಮಗನಾದ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭನು ವೈಭವದಿಂದ ರಾಜ್ಯಭಾರಮಾಡಿ ಅಂತರಿಸಿದನಂತರ ಅವನ ಮಗನಾದ ನಹುಷನೂ ತರುವಾಯ ಅವನ ವಂಶದವರಾದ ಸಂವಾಸ, ಸಿಂಹರಥ, ಚತುರ್ಮುಖ, ಹೇಮರಥ, ಭಾನುರಥ, ಮಯ, ಮಾಂಧಾತೃ, ವೀರಸೇನ, ಕಮಲಬಂಧು, ವಸನ್ತತಿಲಕ, ಕುಬೇರದತ್ತ, ಮೃಗಾರಿದಮನ, ದ್ವಿಪರಥ, ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು, ಅರ್ಕರಥ, ದಿಲೀಪ, ರಘುವೀರ ಮೊದಲಾದ ಹಲವರು ದೊರೆಗಳು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ರಾಜ್ಯಭಾರಮಾಡಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಅನರಣ್ಯನೆಂಬರಸು ಬಹಳ ಪ್ರಖ್ಯಾತನು. ಈತನಿಗೆ ಅನಂತರಥ ದಶರಥರೆಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಅನರಣ್ಯನು ಧರ್ಮಾರ್ಥ ವಿರುದ್ಧವಾಗದಂತೆ ವಿಷಯಸುಖವನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನ ಬಹಳ ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಮಾಹಿಷ್ಮತೀ ವಲ್ಲಭನು ದಶಾನನನೊಡನೆ ಕಾದಿ ಸೋತನೆಂದು ಕೇಳಿ ತಾನು ದೀಕ್ಷೆಪಡೆಯುವೆನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಲು, ಅವನ ದೊಡ್ಡ ಮಗನಾದ ಅನಂತರಥನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸುವುದಕ್ಕೊಡಂಬಡದೆ ತಾನೂ ದೀಕ್ಷೆಗೊಳ್ಳಲುದ್ಯುಕ್ತನಾದನು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಅನರಣ್ಯನು ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಮಗುವಾದ ದಶರಥನಿಗೆ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ತಾನೂ ತನ್ನ ಹಿರಿಯಮಗನೂ ಅಭಯಘೋಷ ಭಟ್ಟಾರಕರ ಪಾದಗಳೆಡೆಯಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡರು.

ಆಶ್ವಾಸ ೩—ದಶರಥನ ಮಕ್ಕಳು

ದಶರಥನು ಪ್ರವರ್ಧಮಾನನಾಗಿ ಧರ್ಮದಿಂದಲೂ ಶೌರ್ಯದಿಂದಲೂ ರಾಜ್ಯಪರಿಪಾಲನೆಮಾಡುತ್ತ ಅಪರಾಜಿತೆ, ಸುಮಿತ್ರೆ, ಸುಪ್ರಭೆ ಎಂಬ ಮೂವರು ಪಟ್ಟಮಹಿಷಿಯರೊಡನೆ ಸುಖದಿಂದಿದ್ದನು. ಒಂದು ದಿನ ಆತನ ಸಭೆಗೆ ನಾರದನು ಬಂದು ಆತನೊಡನೆ ಏಕಾಂತವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು :–"ಅಯ್ಯಾ! ನಾನು ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಶಾಂತಜಿನೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದೆನು. ಅಲ್ಲಿ ರಾವಣನರಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು:–ರಾವಣನು ಜಾನಕಿಯ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ದಾಶರಥಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದುವನೆಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿಭೀಷಣನು ತನ್ನ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಕನ ಮೂಲಕ ತಿಳಿದು ದಾಶರಥಿಯೂ ಜಾನಕಿಯೂ ಹುಟ್ಟದಂತೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನೂ ಜನಕನನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರುವನು. ಇದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಉಪಾಯವನ್ನು ಆಲೋಚಿಸು; ಇನ್ನು ನಾನು ಈ ಸುದ್ದಿ

ಯನ್ನು ಜನಕನಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಹೊರಡುವೆನು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಾರದನು ಮಿಥಿಲೆಗೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದನು.

ಬಳಿಕ ದಶರಥನು ಈ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಆತನು ಯಾರೂ ಅರಿಯದಂತೆ ಬಹಳ ಕುಶಲನಾದ ಒಬ್ಬ ಚಿತ್ರಗಾರನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಲೆಪ್ಪದಿಂದ ದಶರಥನ ಆಕಾರವನ್ನು, ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸಕಾಣದಂತೆ, ಮಾಡಿಸಿ ಆದನ್ನು ಸಭಾಮಂಟಪದಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಆ ಬೊಂಬೆಯನ್ನೇ ಮಂತ್ರಿ ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಓಲಗಿಸುತ್ತ ದಶರಥನನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿದರು. ಮಿಥಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನಕನ ಮಂತ್ರಿಯೂ ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಡೆಯಿಸಿದನು. ವಿಭೀಷಣನು ನಿಯಮಿಸಿದ್ದ ಘಾತುಕರು ಮೋಸದಿಂದ ಅರಮನೆಯನ್ನು ನುಗ್ಗಿ ಲೆಪ್ಪದರಸನ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ತೋರಿಸಿ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಪಡೆದರು.

ಇತ್ತ, ದಶರಥನೂ ಜನಕನೂ ವೇಷಾಂತರದಿಂದ ವಿನೋದಾರ್ಥವಾಗಿ ದೇಶಾಟನಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಕೌತುಕಮಂಗಳಪುರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ರಾಜಕುಮಾರರು ಸೇರಿರುವ ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟಪವೊಂದನ್ನು ಕಂಡು, ಅಲ್ಲಿಗೆ ತಾವೂ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ರಾಜಕನ್ಯೆಯಾದ ಕೈಕೆಯು ಹೂಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿರುವ ರಾಜಕುಮಾರರಲ್ಲಿ ದಶರಥನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಆತನ ಕೊರಳಿಗೆ ಹೂಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದಳು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಿಕ್ಕ ರಾಜಕುಮಾರರು ದಶರಥನ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಲು ಆತನು ಇವರನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡದೆ ಕೈಕೆಯೊಡನೆ ರಥವನ್ನೇರಿ ಅವರನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದಶರಥನ ಸಾರಥಿಯು ಮೂರ್ಛೆ ಹೋಗಲು, ಕೈಕೆಯೇ ಸಾರಥ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿದಳು. ಈ ಸಹಾಯದಿಂದ ದಶರಥನು ಶತ್ರುಗಳೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸೋಲಿಸಿ ಓಡಿಸಿಬಿಟ್ಟನು. ತರುವಾಯ ದಶರಥನಿಗೂ ಕೈಕೆಗೂ ವೈಭವದಿಂದ ವಿವಾಹವು ನಡೆಯಿತು. ದಶರಥನು ಕೈಕೆಯೊಡನೆ ಅಯೋಧ್ಯೆಯನ್ನು ಸೇರಿದನು. ಜನಕನು ಮಿಥಿಳೆಗೆ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಕೈಕೆಯು ಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ದಶರಥನು ಒಂದು ದಿನ ಆಕೆಯನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಕೊಂಡಾಡಿ ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನು ಬೇಡೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಕೆಯು ತನಗೆ ಬೇಕಾದಾಗ ಬೇಡುವೆನೆಂದು ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟಳು

ದಶರಥನು ತನ್ನ ಹಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಅಪರಾಜಿತೆಯೊಡನೆ ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಶಯ್ಯಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವಾಗ ಅಪರಾಜಿತೆಗೆ ಆನೆ, ಸಿಂಹ, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ—ಇವನ್ನು ಕಂಡಂತೆ ಕನಸುಬಿದ್ದಿತು. ಆಕೆಯು ಈ ಕನಸನ್ನು ಗಂಡನಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಆತನು, ಈ ಶುಭ ಸ್ವಪ್ನದಿಂದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗುವ ಮಗನು

ಆಕೆಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವನೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅಪರಾಜಿತೆಯು ಗರ್ಭವನ್ನು ಧರಿಸಿ ರಾಮನನ್ನು ಹೆತ್ತಳು. ಸುಮಿತ್ರೆಯು ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನೂ ಕೈಕೆಯು ಭರತನನ್ನೂ ಸುಪ್ರಭೆಯು ಶತ್ರುಘ್ನನನ್ನೂ ಹಡೆದರು. ಈ ನಾಲ್ವರೂ ಬೆಳೆದು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ ಸಕಲ ಶಸ್ತ್ರಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಶಾರದರಾದರು.

ಆಶ್ವಾಸ ೪ — ಜನಕ ಜಿನಭವನ ಸಂದರ್ಶನ

ಮಿಥಿಲಾಪುರದಲ್ಲಿ ಜನಕನ ಅರಸಿಯಾದ ವಿದೇಹಿಯು ಗರ್ಭವನ್ನು ಧರಿಸಿದಳು. ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ವೈರದಿಂದ ಒಬ್ಬ ನಿಶಾಚರನು ಆಕೆಯ ಗರ್ಭವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕಾದಿದ್ದನು. ವಿದೇಹಿಯು ಅವಳಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆತ್ತಳು; ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಂಡು, ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಣ್ಣು. ನಿಶಾಚರನು ವಿದೇಹಿಗೂ ಹೆಣ್ಣುಮಗುವಿಗೂ ಯಾವ ಬಾಧೆಯನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡದೆ ಗಂಡುಕೂಸನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತ ಅದನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂಬ ಆಲೋಚನೆಯಿಂದ ಅದರ ಮುಖವನ್ನು ಕ್ರೂರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಲು, ಆ ಮಗುವು ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದ ಅಣುವ್ರತದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೂ ಈ ನಿಶಾಚರನು ಮಾಡಿದ್ದ ಮಹಾವ್ರತದ ಸಂಸ್ಕಾರ ಬಲದಿಂದಲೂ ಅವನಿಗೆ ಉಪಶಾಂತಿಯುಂಟಾಗಿ ದ್ವೇಷವು ತೊಲಗಿತು. ಕೂಡಲೆ ನಿಶಾಚರನು ತನ್ನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಆ ಮಗುವಿನ ಕಿವಿಗಿಟ್ಟು ಪರ್ಣಲಘುವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಯಾವ ಬಾಧೆಯೂ ಉಂಟಾಗದಂತೆ ಅದನ್ನು ಬಿಸುಟು ಹೊರಟುಹೋಗಲು, ಅದು ಮೆಲ್ಲನೆ ಬಂದು ರಥನೂಪುರಚಕ್ರವಾಳಪುರದ ಒಡೆಯನಾದ ಇಂದುಗತಿಯೆಂಬ ಖೇಚರೇಂದ್ರನ ಹಾಸಿಗೆಯಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಆ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಿ ಆತನು ಪರಮಾನಂದ ಭರಿತನಾಗಿ ತನ್ನರಸಿಯಾದ ಪುಷ್ಪವತಿಯು ಫಲವತಿಯಾದಳೆಂದು ಆಕೆಗೆ ಆ ಮಗುವನ್ನೊಪ್ಪಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟನು.

ಇತ್ತ, ಮಿಥಿಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿದೇಹಿಯು ತನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ರಾಕ್ಷಸನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋದುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಹಳ ವ್ಯಸನಪಟ್ಟಳು. ಆಗ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಕರು ಶುಭಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಯಾವ ಅಪಾಯವೂ ಸಂಭವಿಸದೆಂದು ಆಕೆಯ ದುಃಖವನ್ನು ಕಳೆದರು. ಜನಕನು ವಿಭವದಿಂದ ಹೆಣ್ಣುಮಗುವಿಗೆ ಜಾತಕರ್ಮೋತ್ಸವವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸರ್ವಲಕ್ಷಣ ಸಸ್ಯಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಸೀತೆಯಾದುದರಿಂದ, ಸೀತೆಯೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟು ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸಾಕುತ್ತಿರಲು ಆಕೆಯು ದಿನಕ್ರಮವಾಗಿ ಮೋಹನಾಕಾರದಿಂದ ಬಳೆದು, ಭರತಶಾಸ್ತ್ರಾದಿ ಸಕಲ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಳು.

ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ, ಒಂದು ದಿನ ಚಾರನೊಬ್ಬನು ಭೀತಿಯಿಂದೋಡಿಬಂದು ದೊರೆಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಬೇಡರ ಪಡೆಯು ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೇ ಸೂರೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದೆಂದು ತಿಳಿಸಲು, ಜನಕನು ಅವರನ್ನಡಗಿಸಿ ಜನರ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕೂಡಲೆ ನಿವಾರಣೆಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ ತನಗೆ ಸಹಾಯವಾಗಿ ಬರುವಂತೆ ದಶರಥನಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದನು. ದಶರಥನು ಸೇನಾಸಮೇತನಾಗಿ ಹೊರಡುವುದಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧನಾದುದನ್ನು ಬಲಾಚ್ಯುತರಾದ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರರಿತು ದಶರಥನ ಸಭೆಗೆ ಬಂದರು. ರಾಮನು ತಾನೂ ಎಂಟನೆಯ ಕೇಶವನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೂ ಇರುವಾಗ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ದಶರಥನು ಹೊರಡಬೇಕಾದ ಆವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ತಾವು ಚಿಕ್ಕವರೆಂದು ಸಂಶಯಪಡಲವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು, ದಶರಥನು ಅದಕ್ಕೊಪ್ಪಿದನು. ಇವರು ದೊಡ್ಡಸೇನೆಯೊಡನೆ ಹೊರಟು ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಜನಕನೊಡನೆ ಕಲೆತರು. ಜನಕನೂ ಅವನ ತಮ್ಮನಾದ ಕನಕನೂ ದೊಡ್ಡ ಬಲದೊಡನೆ ತೆರಳಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಕಿರಾತ ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರು. ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಶಬರ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯಾದ ತರಂಗತಮನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಶರಣಾಗತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಜನಕನು ರಾಮನ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಆತನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಅನೇಕೋಪಚಾರಗಳೊಡನೆ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಜನಕನು ಸೀತೆಯನ್ನು ರಾಮನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನೆಂಬ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾರದನು ಜಾನಕಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲದೊಡನೆ ಮಿಥಿಲೆಗೆ ಬಂದು ಸೀತೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮೋಹಿಸಲು, ಆಕೆಯು ಇವನ ಬೋಳತಲೆ ಮೊದಲಾದ ವಿಕೃತವೇಷವನ್ನು ನೋಡಿ ಹೆದರಿ ಓಡಿಹೋದಳು. ಆಕೆಯ ಹಿಂದೆಯೇ ನಾರದನೂ ಓಡುತ್ತಿರಲು ಅಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ ನಾರದನನ್ನು ಬೈದರು. ಸೈನಿಕರು ಈ ಕಳಕಳವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕತ್ತಿಗಳನ್ನು ಝಳಪಿಸುತ್ತ ಬರಲು ನಾರದನು ಭಯಪಟ್ಟು ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ನೆಗೆದು ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತವನ್ನು ಸೇರಿದನು. ಅಲ್ಲಿಯ ಉಪವನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಳಲಿಕೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ತನಗುಂಟಾದ ಅಪಮಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣಳಾದ ಸೀತೆಗೆ ಕೇಡನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ವಿಚಿತ್ರ ಚಿತ್ರಕಲಾ ವಿಶಾರದನಾದ ನಾರದನು ಚಲುವೆಯಾದ ಸೀತೆಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು, ಆಕೆಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವೋ ಎಂಬಂತೆ, ಒಂದು ಪಟದಮೇಲೆ ಬರೆದು ಅದನ್ನು ವಿದ್ಯಾಧರ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ರಥನೂಪುರಚಕ್ರನಾಳಪುರದ ವಿನೋದವನದಲ್ಲಿಯ ಮಣಿಭವನದಲ್ಲಿ ತೂಗಹಾಕಿ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲನು ಬಂದು ಆ ಪಟವನ್ನು ನೋಡಿ ಮದನ ಮೋಹಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಮೋಹಮೂರ್ಛೆ ಹೊಂದಿದನು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆತನ ತಂದೆಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಓಡಿಬಂದು ಮಗನನ್ನು ಮೂರ್ಛೆಯಿಂದೆಬ್ಬಿಸಿ, ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿದು, ಆ ಪಟವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ತಂದವರಾರೆಂದು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿರು

ವಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಾರದನು ಬಂದು ಆ ಪಟವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ತಂದವನು ತಾನೆಂದೂ ಆ ಲಲನಾಮಣಿಯು ಮಿಥಿಲಾಧಿಪನಾದ ಜನಕನ ಮಗಳೆಂದೂ ಆ ಕನ್ಯೆಗೆಣೆಯಾದವರು ಸುರ ವಿದ್ಯಾಧರ ಕನ್ಯಕೆಯರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಿ ಅವರನ್ನು ಹರಸಿ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಪ್ರಭಾಮಂಡಲನು ಸೀತೆಯ ಮೇಲಣ ಮೋಹದಿಂದ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ಇಂದುಗತಿಯು ಕಂಡು ಮಾನವ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಬಯಸಿ ಅಷ್ಟು ಚಿಂತೆಗೊಳ್ಳಲೇಕೆಂದು ನುಡಿದು ಜಾನಕಿಯನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಮದುವೆಮಾಡಿಸುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿದನು. ಇದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯವೇನೆಂದು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ವಿಯಚ್ಚರನೊಬ್ಬನು ಮಿಥಿಲೆಗೆ ಹೋಗಿ ಜನಕನನ್ನು ಬೆದರಿಸಿ ಸೀತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡುಬರುವುದೇ ಸರಿಯೆಂದು ಹೇಳಲು, ಅದಕ್ಕೆ ಇಂದುಗತಿಯು ಒಪ್ಪದೆ, ಅದು ಖೇಚರವಂಶಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಲ್ಲವೆಂದೂ, ಖೇಚರರಿಗೆ ಭೂಚರರೊಡನೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸುವುದು ಸಮನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮಗನಮೇಲಣ ಮೋಹದಿಂದ ಆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಹೇಳಿದನು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಚಪಲವೇಗನೆಂಬ ವಿದ್ಯಾಧರನು ಅಪ್ಪಣೆಪಡೆದು ಉಲ್ಕಾಪಾತದಂತೆ ಕೂಡಲೆ ಮಿಥಿಲೆಗಿಳಿದು ಜನಕನು ಹಯಪ್ರಿಯನಾಗಿರುವುದನ್ನರಿತು ಕುದುರೆಯ ರೂಪನ್ನು ಹೊಂದಿ ಉಪವನವನ್ನು ತುಳಿದು ಹಾಳುಮಾಡಿ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ನುಗ್ಗಿ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದವರನ್ನು ಯಮಪುರಿಗಟ್ಟುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಜನಕನನ್ನು ಕಂಡು ಸೌಮ್ಯರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿದನು. ಜನಕನು ಆ ಕುದುರೆಗೆ ಜೀನು ಹಾಕಿಸಿ ಕಡಿವಾಣ ಮುಂತಾದುವನ್ನಳವಡಿಸಿ ಸವಾರಿಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹತ್ತಲು ಆ ಕುದುರೆಯು ಥಟ್ಟನೆ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ನೆಗೆದು ರಥನೂಪುರಚಕ್ರವಾಳಪುರದ ಉಪವನವನ್ನು ಸೇರಿ ಅಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಇಳಿಸಿತು. ಜನಕನು ತನಗೊದವಿದ ವಿಪತ್ತಿಗೆ ವ್ಯಸನಪಟ್ಟು ಆ ಉದ್ಯಾನದ ಸೊಬಗನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯೊಂದು ಜಿನಮಂದಿರವು ಕಾಣಿಸಲು ಅದನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಮಾಡಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಒಳಹೊಕ್ಕನು.

ಆಶ್ವಾಸ ೫ — ಸೀತಾಸ್ವಯಂವರ

ಜನಕನು ಜಿನೇಶ್ವರನನ್ನು ಹಲವು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ತುತಿಸಿ ತನಗೊದವಿದ ಕಷ್ಟವನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆತು ಹರುಷದಿಂದಿದ್ದನು. ಇತ್ತ, ಚಪಲವೇಗನು ಕುದುರೆಯಾಕಾರವನ್ನುಳಿದು ಮುನ್ನಿನಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಖಚರೇಂದ್ರನನ್ನು ಕಂಡು ತಾನು ಜನಕನನ್ನು

ತಂದ ತೆರನನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಇಂದುಗತಿಯು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು, ಮಂಗಳವಾದ್ಯಧ್ವನಿಯು ನಾಲ್ಕುದಿಕ್ಕನ್ನೂ ತುಂಬುತ್ತಿರಲು, ಪರಿವಾರ ಸಮೇತ ನಾಗಿ ಪೂಜಾಪರಿಕರದೊಡನೆ ಜಿನಮಂದಿರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ದರ್ಶನ ಸ್ತುತಿಗೈದು ಜಿನೇಶ್ವರನನ್ನಾರಾಧಿಸಿ ಅಭ್ಯಾಗತನಾದ ಜನಕನನ್ನು ಸ್ವಾಗತ ಸಂಭಾಷಣಗಳಿಂದ ಮನ್ನಿಸಿ ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಅನುರೂಪಳಾದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ತನ್ನೊಡನೆ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಜನ ಕನು ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಇಂದುಗತಿಯ ಮಗನಿಗೆ ತಾನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೊಡ ಬಹುದಾದರೂ ಸೀತೆಯನ್ನು ಆಗಲೇ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾದ ರಾಮನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವೆನಾದುದರಿಂದ ತನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಲೋಕವು ಮೆಚ್ಚದೆಂದು ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟನು. ಇದಕ್ಕೆ ಇಂದುಗತಿಯೂ ಇತರ ಖಚರರೂ ಜನಕನನ್ನು ದೂರಿ, ಖೇಚರಾಧಿಪತಿಯು ಮಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಭೂಚರನಿಗೆ ಕೊಡುವುದುಂಟೇ ಎಂದು ಮೂದಲಿಸಲು, ಜನಕನು ಮುನಿದು ಆತ್ಮಪ್ರಶಂಸೆಯೂ ಪರನಿಂದೆಯೂ ತಕ್ಕುದಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ, ಅತ್ಯಂತ ಪರಾಕ್ರಮ ಶಾಲಿಗಳಾದ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಬಲಾಚ್ಯುತರಲ್ಲವೆ? ಅವರ ಸಮಾನರು ಮತ್ತಾ ರಿರುವರು? ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಇಂದುಗತಿಯು ಕೋಪಗೊಂಡು ರಾಮನು ಅಂತಹ ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ವಜ್ರಾವರ್ತ ಚಾಪವನ್ನು ಏರಿಸಿದ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ವೈದೇಹಿ ಯನ್ನು ಅವನಿಗೇ ಕೊಡೆಂದೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಕೊಡೆಂದೂ ಹೇಳಲು, ರಾಮನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಬಲ್ಲ ಜನಕನು ಅದಕ್ಕೊಪ್ಪಿದನು.

ಅನಂತರ ಜನಕನನ್ನು ವಿಚಿತ್ರವಸ್ತ್ರಾದಿಗಳಿಂದಲಂಕರಿಸಿ ವಿದ್ಯಾಧರ ಕುಲಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿಗರಾದ ನಮಿ ವಿನಮಿಗಳಿಗೆ ನಾಗರಾಜನಿತ್ತ ವಜ್ರಾವರ್ತ ಸಾಗ ರಾವರ್ತಗಳೆಂಬ ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಅವಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರವರ್ಧನನೆಂಬ ಮಹ ತ್ತರನನ್ನು ಕಾವಲಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಿ ವಿಯಚ್ಚರ ಸೇನೆಯೊಡನೆ ಜನಕನನ್ನು ಮಿಥಿಲಾಪುರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಮಿಥಿಲೆಯ ಜನರು ತಮ್ಮ ದೊರೆಯು ಹಿಂದಿ ರುಗಿ ಬರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು. ಜನಕನು ಪಟ್ಟಣ ವನ್ನು ಸೇರಿದ ಕೂಡಲೆ ಚಂದ್ರವರ್ಧನಾದಿಗಳನ್ನು ಉಚಿತ ಮರ್ಯಾದೆಗಳಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನಿಡುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸ್ಥಳವನ್ನೇರ್ಪಡಿಸಿದನು.

ಜನಕನು ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಶಯ್ಯಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ತನ್ನರಸಿಗೆ ತಾನು ಹೋಗಿ ಬಂದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಲು ಆಕೆಯು ಬಹಳ ಭಯಪಟ್ಟು ಬಿಲ್ಲುಗಳ ನೆಪದಿಂದ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಖೇಚರರು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ರೆಂದು ಅಳತೊಡಗಿದಳು. ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಕಾರಣಪುರುಷರೆಂದೂ ಆ ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಲು ಅವರೇ ತಕ್ಕ ಸಮರ್ಥರೆಂದೂ ಆಕೆಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಜನಕನು ಆಕೆಯನ್ನು

ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದನು. ತರುವಾಯ ಜನಕನು ಸ್ವಯಂವರ ಗೃಹವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿಸಿ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಎಲ್ಲ ರಾಜಕುಮಾರರುಗಳಿಗೂ ಹೇಳಿಕಳು ಹಿಸಲು, ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಿಂದ ರಾಜಕುಮಾರರು ಬಂದು ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟಪ ವನ್ನಲಂಕರಿಸಿದರು. ದಶರಥನೂ ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಭರತ ಶತ್ರುಘ್ನರೊಡನೆ ಬಂದು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ರತ್ನದುಂಗುರದ ನಾಯಕ ಮಣಿಯಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸೀತೆಯು ಸಕಲಾಲಂಕಾರ ಭೂಷಿತಳಾಗಿ ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟಪವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಅಲ್ಲಿದ್ದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಮೋಹಪಾಶದಲ್ಲಿ ತೊಡರಿಸಿದಳು. ವೃದ್ಧ ಕಂಚುಕಿಯೊಬ್ಬಳು ರಾಜಕುಮಾರರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ವರ್ಣಿಸಿ ಸೀತೆಗೆ ತೋರಿಸಿದಳು. ಸೀತಾದೇವಿಯ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತಾರಲ್ಲಿಯೂ ನಿಲ್ಲದೆ ರಾಮನಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿತು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಧರ ಮಹತ್ತರನು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಪೂಜಿಸಲು, ವಜ್ರಾವರ್ತ ಚಾಪವು ಭಯಂಕರವಾದ ಕಾಲಾಹಿಯ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದು ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಎರಡು ಧನುಸ್ಸುಗಳೂ ಸಿಡಿಲಂತೆ ಮೊಳಗಿ ನೆಲವನ್ನು ಜಡಿದು ರಭಸಮಾಡಿದುವು. ಇದನ್ನು ಖೇಚರರು ನೋಡಿ ಸೀತೆಯು ಪ್ರಭಾಮಂಡಲನ ವಶಳಾದಳೆಂದು ನಂಬಿದರು. "ಈ ವಜ್ರಾವರ್ತ ಚಾಪಕ್ಕೆ ಹೆದೆಯನ್ನೇರಿಸಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳಾತನು ಜನಕಜೆಗೆ ವರನಾಗುವನು" ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಸಲು, ಕೆಲವರು ರಾಜಪುತ್ರರು ಬಂದು ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಭಯಪಟ್ಟು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿದರು. ಆಗ ರಾಮನು ಎದ್ದು ಬಂದು ಆ ವಿಷಮ ಕೋದಂಡವನ್ನು ಹರಳು ಕಡ್ಡಿಯಂತೆ ಬಗೆದು ಕೊಪ್ಪನ್ನು ಎಡಗೈಯಿಂದೊತ್ತಿ ಹೆದೆಯನ್ನೇರಿಸಿ ನೀವಿ ಟಂಕಾರ ಮಾಡಲು ಭೂಮಿಯು ಅದುರಿತು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಸೀತೆಗೆ ರೋಮಾಂಚವೂ ಜನಕನಿಗೆ ಸಂತೋಷವೂ ಖೇಚರರಿಗೆ ಖೇದವೂ ರಾಜಕುಮಾರರಿಗೆ ವ್ಯಥೆಯೂ ಲಲನಾ ಜನಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮೋಹವೂ ಪುರಜನಕ್ಕಾಶ್ಚರ್ಯವೂ ಹುಟ್ಟಿದುವು. ಸೀತೆಯು ರಾಮನ ಕೊರಳಿಗೆ ಹೂಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದಳು.

ತರುವಾಯ, ಎಂಟನೆಯ ಕೇಶವನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಸಾಗರಾವರ್ತ ಚಾಪಕ್ಕೆ ದಿವ್ಯಬಾಣವನ್ನು ಹೂಡಲು ಖೇಚರ ಬಲವು ತಲ್ಲಣಿಸಿಹೋಯಿತು. ಆಗ ಚಂದ್ರ ಧ್ವಜನು ರೂಪಿನಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಜಯಿಸಿದ ತನ್ನ ಹದಿನೆಂಟು ಮಂದಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿತ್ತನು. ದಶರಥನು ಸೀತೆಯನ್ನೂ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನೂ ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಿಥಿಲಾಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಜನಕನು ಅತಿ ವೈಭವದಿಂದ ಸೀತೆಯನ್ನು ರಾಮನಿಗೆ ಧಾರೆ ಯೆರೆದು ಕೊಟ್ಟನು.

ಆಶ್ವಾಸ ೬–ವನ ಪ್ರಯಾಣ

ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಗುಂಟಾದ ಅಗಣ್ಯ ಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕಂಡು ಭರತನು ಅವರಂತೆ ಸಿರಿಯೂ ಮಹಿಮೆಯೂ ತನಗಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಮನೋವ್ಯಥೆಯಿಂದ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೋಗಲು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿರುವನೆಂದು ಕೈಕೆಯು ತಿಳಿದು ಆ ವೃತ್ತಾಂತ ವನ್ನು ಪತಿಯೊಡನೆ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ, ಭರತನಿಗೆ ಕನಕನ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಮೋಹಪಾಶದಲ್ಲಿ ತೊಡರಿಸುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. ದಶ ರಥನು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿ ಕನಕನನ್ನು ಕೇಳಲು, ಆತನೂ ಈ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷದೊಡನೆ ಅನುಮತಿಕೊಟ್ಟನು. ಶುಭಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವೈಭವ ದಿಂದ ಮದುವೆಯು ನಡೆಯಿತು.

ಇತ್ತ, ಜನಕನೊಡನೆ ಮಿಥಿಲೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾಧರ ಮಹತ್ತರನು ರಥ ನೂಪುರಚಕ್ರವಾಳಪುರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಇಂದುಗತಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಆತನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಅವರು ಕಾರಣಪುರುಷರೆಂದರಿತು ಭರತ ತ್ರಿಖಂಡಕ್ಕೆಲ್ಲ ಪ್ರಭುಗಳಾದಾರೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಕಳೆಗುಂದಿದನು. ಪ್ರಭಾ ಮಂಡಲನು ಸೀತಾ ವಿರಹದಿಂದ ವಿಷಾದಗೊಂಡು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಮಹಿಮೆ ಯನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಅವರನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಸೀತೆಯನ್ನು ತರುವೆನೆಂದು ಗರ್ಜಿಸಿ ತಕ್ಕ ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಹೊರಟು ಗಗನಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಸ್ಮರಣೆ ಬಂದು ಮೂರ್ಛೆಹೋದನು. ಆಗ ಪರಿಜನರು ಆತನನ್ನು ಇಂದುಗತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಕರೆತಂದರು. ಶೈತ್ಯೋಪಚಾರಗಳಿಂದ ಮೂರ್ಛೆ ತಿಳಿದು ಪ್ರಭಾಮಂಡಲನು ತನ್ನ ಪೂರ್ವವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಂದೆಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಸೀತೆಯು ತನ್ನ ತಂಗಿಯೆಂದರಿಯದೆ ಆಕೆಯನ್ನು ಮೋಹಿಸಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯಥೆಪಟ್ಟನು. ಇಂದುಗತಿಯು ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿ ವಿಸ್ಮಯಪಟ್ಟು ಪ್ರಭಾಮಂಡಲನಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ವನ್ನೊಪ್ಪಿಸಿ ತಾನು ಸರ್ವಭೂತಹಿತ ಭಟ್ಟಾರಕರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡನು.

ಮಿಥಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನಕನು ಸೀತೆಗೆ ವಸ್ತುವಾಹನಾದಿಗಳನ್ನು ಬಳಿವಳಿ ಕೊಟ್ಟು ಆಕೆಯನ್ನು ದಶರಥನೊಡನೆ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿಸಿದನು. ದಶರಥನು ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವಿನೀತಾನಗರವನ್ನು ಸೇರಿರಲು, ಒಂದು ದಿನ ಚಾರ ನೊಬ್ಬನು ಬಂದು ಸರಯೂ ನದೀ ತೀರದ ಮಹೇಂದ್ರೋದ್ಯಾನ ವನದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಭೂತಹಿತ ಭಟ್ಟಾರಕರು ಮಹಾಮುನಿಗಳ ಸಮುದಾಯದೊಡನೆ ಯೋಗನಿಷ್ಠೆ ಯಿಂದಿರುವರೆಂದು ತಿಳಿಸಿದನು. ದಶರಥನು ಬಹಳ ಭಕ್ತಿಯಿಂದೆದ್ದು ಆ ಕಡೆಗೆ ಕೈ ಮುಗಿದು ಕೂಡಲೆ ಹೊರಟು ಉದ್ಯಾನವನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮುನಿಯನ್ನರ್ಚಿಸಿ ವಂದನೆ ಮಾಡಿ ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಭರತ ಶತ್ರುಘ್ನರೊಡನೆ ಸಮುಚಿತಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ದೀಕ್ಷಿತನಾದ ಇಂದುಗತಿಯನ್ನೂ ಬಾಡಿದ ಮುಖವುಳ್ಳ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲನನ್ನೂ

ಆ ಮುನಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡನು. ದಶರಥನು ಇಂದುಗತಿಯು ದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡು ದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಮುನಿಮುಖದಿಂದ ತಿಳಿದ ತರುವಾಯ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲನು ತನ್ನನ್ನು ಅಷ್ಟು ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಇಂದುಗತಿಯು ಸಲಹಿದುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಮುನಿಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ಮುನಿಯು ಆ ವೃತ್ತಾಂತ ವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ರಾಜಸಭೆಯೂ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲನೂ ಸೀತೆಯೂ ಬೆರಗಾಗಿ ಹರ್ಷವನ್ನು ತಾಳಿದರು. ಪ್ರಭಾ ಮಂಡಲನು ದಶರಥನಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಭರತ ಶತ್ರುಘ್ನರೊಡನೆ ವಿನಯವೃತ್ತಿಯಿಂದಿರಲು, ಸೀತೆಯು ಅಣ್ಣನಾದ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲ ನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದಳು. ಆತನು ಆಕೆಯನ್ನು ಅಖಂಡಿತ ಪುಣ್ಯಭಾಗಿನಿ ಯಾಗೆಂದು ಹರಸಿ ಪರಮಾನಂದ ಭರಿತನಾಗಿದ್ದನು. ದಶರಥ ಮೊದಲಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಸಾಕೇತಪುರವನ್ನು ಸೇರಿದರು. ತರುವಾಯ ದಶರಥನು ಈ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಜನಕನಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಲು ಆತನೂ ವಿದೇಹಿಯೂ ಬಹಳ ತವಕದಿಂದ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಬಂದು ಪ್ರಭಾಮಂಡಲನನ್ನು ಕಂಡು ಮಗನನ್ನು ಆಗ ತಾನೆ ಪಡೆದಂತೆ ಸಂತೋಷ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದರು. ದಶರಥನು ಸಾಕೇತ ಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ತನ್ನ ಬಂಧುವರ್ಗವನ್ನೆಲ್ಲ ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡಿ ಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಪ್ರಭಾಮಂಡಲನು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಅನೇಕ ವಿನೋದ ಗಳಿಂದ ಒಂದು ತಿಂಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕ್ಷಣದಂತೆ ಕಳೆದು ಮಿಥಿಲೆಗೆ ಹೋಗಿ ಜನಕನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನಾದ ಕನಕನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ತಾಯಿತಂದೆ ಗಳೊಡನೆ ರಥನೂಪುರಚಕ್ರವಾಳಪುರವನ್ನು ಸೇರಿ ಸುಖದಿಂದಿದ್ದನು.

ಒಂದು ದಿನ ದಶರಥನು ಸರ್ವಭೂತಹಿತ ಭಟ್ಟಾರಕರನ್ನು ಕಂಡು ಭಕ್ತಿ ಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ತನ್ನ ಭವಾವಳಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಆ ಮುನಿಪತಿಯು ಅದನ್ನು ವಿಶದವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ದಶರಥನು ತಾನು ಸುಕೃತ ದುಷ್ಕೃತ ಕರ್ಮವಿಪಾಕ ಸುಖ ದುಃಖಗಳನ್ನನುಭವಿಸಿ ರಾಟಳದ ಗುಂಡಿಗೆಯಂತಾದೆನೆಂದೂ ಪುಣ್ಯ ಪಾಪಗಳೆರಡಲ್ಲದೆ ಭಂಡಾರ ವಸ್ತು ವಾಹನಾದಿ ಗಳಾವುವೂ ಒಡನೆ ಬರಲಾರವೆಂದೂ ತಿಳಿದು ಮೋಕ್ಷಸುಖವನ್ನು ಬಯಸಿ ಮುನೀಂದ್ರನಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಬಂದನು. ಆ ದಿನ ದಶರಥನು ನಿತ್ಯನಿಯಮಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದನಂತರ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರಿ ಒಡ್ಡೋಲಗಂಗೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಕುಮಾರರನ್ನು ಬರಹೇಳಿದನು. ಎಲ್ಲರೂ ಬಂದು ತಂದೆಗೆ ದಂಡಪ್ರಣಾಮ ವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆತನ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಪಡೆದು ಸಿಂಹಾಸನದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಣಿಮಯಾಸನಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ದಶರಥನು ರಾಮಚಂದ್ರನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ, "ಮಗುವೇ! ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣನ್ನು ಪಡೆವಂತೆ ತೇಜೋ

ಮಯನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಪಡೆದಿರುವೆನು. ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಕೂಸಾದ ನನಗೆ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ತಪೋರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದನು. ನೀನು ಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಕನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸು; ತಪಃಶ್ರೀಯನ್ನು ಸೇರಬೇಕೆಂದಿರುವ ನನ್ನ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸು; ತಂದೆಯ ಮಾತನ್ನು ಮೀರುವುದು ನಮ್ಮ ವಂಶಕ್ಕೆ ಬಂದುದಲ್ಲ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮರುಮಾತಿಗೆಡೆಗುಡದೆ ನುಡಿದು ರಾಮನನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಆಗ ಭರತನು ತಂದೆಯೊಡನೆ ತಾನೂ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೊರಡುವೆನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಬಿನ್ನವಿಸಲು ಈ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು, ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದವನೊಬ್ಬನು ಓಡಿಹೋಗಿ ಕೈಕೆಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಆಕೆಯು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಕಲೆಯಾಗಿ ತನಗಿನ್ನುಮೇಲೆ ಕಿಂಕರಭಾವವು ಬರುವುದೆಂದು ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿರಲು ಪತಿಯು ಆಕೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ವರವು ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಆಕೆಯು ಕೂಡಲೆ ಹೊರಟು ದಶರಥನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ತನಗೆ ವಾಗ್ದಾನಮಾಡಿದ್ದ ವರವನ್ನು ಕೊಡೆಂದು ಆತನನ್ನು ಕೇಳಿದಳು. ಆಗ ದಶರಥನು ತನ್ನ ತಪೋವನಗಮನಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನಕರವಲ್ಲದುದನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳೆನಲು, ಆಕೆಯು ಭರತನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರುಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಕೊಡೆಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಈ ಮಾತು ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಲೆ ದಶರಥನು ಮನನೊಂದು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾದನು. ಭರತನು ತನ್ನ ತಾಯಿಯು ಇಂತಹ ತಪ್ಪುಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದಳಲ್ಲಾ ಎಂದು ನೊಂದನು; ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ ಕೈಕೆಯನ್ನು ದೂಷಿಸಿದರು.

ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿ ಹಲಾಯುಧನಾದ ರಾಮನು ತಂದೆಯ ಭಾಷೆ ತಪ್ಪದಂತೆಯೂ ಚಿಕ್ಕತಾಯಿಯಾದ ಕೈಕೆಯ ಮನೋರಥವು ಈಡೇರುವಂತೆಯೂ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಭರತನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೃತಾರ್ಥನಾಗುವೆನೆಂದು ಹರ್ಷವನ್ನು ತಾಳಿ ಕೈಕೆಗೆ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ತರುವಾಯ ಆತನು ತಂದೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಜ್ಯವು ತನಗಾದರೇನು ಭರತನಿಗಾದರೇನು? ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರಲ್ಲಿ ಭೇದಭಾವವಿಲ್ಲವೆಂದು ನುಡಿದು, ಭಾಷೆಗೆ ತಪ್ಪುವುದು ಸರ್ವಥಾ ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿ, ತಾನು ಆ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳು ದಿಗ್ಜಯ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುವೆನೆಂದೂ ಭರತನಿಗೆ ಕೂಡಲೆ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದೂ ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಭರತನು ಕಿರಿಯನಾದ ತಾನು ಹಿರಿಯನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಯಸುವುದು ತಕ್ಕುದಲ್ಲವೆಂದೂ ತಪೋರಾಜ್ಯವೇ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೊಪ್ಪಿದುದೆಂದೂ ತಂದೆಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ದಶರಥನು ಅಣ್ಣನ ಮಾತಿಗವಿಧೇಯವಾಗಿ ನುಡಿವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಭರತನಿಗೆ ಹೇಳಲು, ಆತನು ಮರುಮಾತಾಡಲಾರದೆ ನಿಂತಿರುವಲ್ಲಿ ರಾಮನು "ಭರತನೇ, ಭಾಷೆಗೆ ತಪ್ಪಿದರೆ ತಂದೆಯ ಯಶಸ್ಸು ಹೋಗುವುದು; ನಿನ್ನ ಅಗಲಿಕೆಯಿಂದ ನಿನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಪ್ರಾಣ ಹಾನಿಯಾಗುವುದು; ಆದುದ

ರಿಂದ ಪಿತೃವಾಕ್ಯ ಪರಿಪಾಲನವೇ ನಿನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವು. ತಂದೆಯು ಕ್ರಮದಿಂದ ನನಗಿತ್ತ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೆ ಕೊಡುವೆನು; ಆದುದರಿಂದ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸುವುದು ನಿನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅಕ್ರಮವಲ್ಲ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಭರತನನ್ನೊಡಂಬಡಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಭಾಜನರು ರಾಮನ ಸತ್ಯಸಂಧತೆಯನ್ನೂ ಔದಾರ್ಯವನ್ನೂ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿರಲು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ರಕ್ತೇಕ್ಷಣನಾಗಿ ಭರತನ ಮೇಲೆ ಕೋಪಗೊಂಡನು. ರಾಮನು ತನ್ನ ಕಣ್ನೋಟದಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಕೋಪವನ್ನು ಶಾಂತಮಾಡಿ ತಂದೆಯ ಪಾದಗಳಿಗೆರಗಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವೆನೆಂದು ಆತನೊಡನೆ ಹೇಳಿ ಸಭೆಯಿಂದೆದ್ದು ಹೊರಡಲು ದಶರಥನು ಮೂರ್ಛೆಹೋದನು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೈಕೆಯು ಇದೆಲ್ಲವೂ ತನ್ನಿಂದಾಯಿತಲ್ಲಾ ಎಂದು ವ್ಯಥೆಪಟ್ಟು ಅಳುತ್ತ ಹೊರಟುಹೋದಳು. ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ರಾಮನ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಅವನೊಡನೆ ತಾನೂ ಹೋಗುವ ಆಲೋಚನೆಯಿಂದ ರಾಮನನ್ನು ಸೇರಿದನು. ಈ ವೃತ್ತಾಂತವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸುಮಿತ್ರೆಯೂ ಅಪರಾಜಿತೆಯೂ ಕೇಳಿ ಭಯಭ್ರಾಂತರಾಗಿ ವ್ಯಸನಪಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಬಂದು ಅವರನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಅಪರಾಜಿತೆಯು ರಾಮನ ವನವಾಸವನ್ನು ನೆನೆನೆನೆದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಳತೊಡಗಿದಳು. ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ತಕ್ಕ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಗೊಳಿಸಲು, "ಸೀತೆಯೂ ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಬರುವಳು, ಇಲ್ಲಿರುವವಳಲ್ಲ" ಎಂದು ಆಕೆಯು ಹೇಳಿದಳು. ಸುಮಿತ್ರೆಯು ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಕುರಿತು, ತಾನು ತನ್ನ ಕಷ್ಟವನ್ನೂ ಲಕ್ಷಿಸದೆ ಅಣ್ಣನನ್ನೂ ಅತ್ತಿಗೆಯನ್ನೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸೇವಿಸುತ್ತಿರೆಂದು ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ಹೇಳಿದಳು.

ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ತಾಯಿಯರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಸೀತೆಯೊಡನೆ ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ಅಂಗಡಿಯ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಪಾದಚಾರಿಗಳಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಪುರಜನರು ತಂಡತಂಡವಾಗಿ ನೆರೆದು ಕೌತುಕಗೊಂಡು ನೋಡುತ್ತ ಅರಸುಮಕ್ಕಳು ಈ ತೆರನಾಗಿ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ನಾನಾ ವಿಧವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ಅವರು ಸಾಯಂಕಾಲದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಪಟ್ಟಣದ ಹೊರಗಣ ಅರಭಟ್ಟಾರಕರ ಬಸದಿಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ಆಶ್ವಾಸ ೭—ಶರದ್ವರ್ಣನೆ

ಶ್ರೀರಾಮನು ಅಖಿಲಾರಾಧ್ಯನ ರತ್ನಭವನವನ್ನು ಬಲಗೊಂಡು ಒಳಹೊಕ್ಕು ಕೈಮುಗಿದು ದರ್ಶನಸ್ತುತಿಗೈದು ಕುಳಿತಿರಲು ಸೂರ್ಯನಸ್ತಮಿಸಿದನು. ಆಗ ರಾಮನು, ವ್ಯಸನದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ತಾಯಿಯರೊಡನೆ ವಿನಯ ವಚನಗಳನ್ನು ನುಡಿದು ಸಮಾ

ಥಾನಪಡಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ತರುವಾಯ ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಮಲಗಿ ನಿದ್ದೆಮಾಡಿ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲೆದ್ದು ಜಿನಪತಿಯನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಬಿಲ್ಲನ್ನೂ ಅಂಬುಗಳನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ಸೀತೆಯನ್ನು ನಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪಟ್ಟಣದ ದಿಡ್ಡಿಯ ಬಾಗಿಲಿಂದ ಹೊರಟು ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದರು. ಅವರ ಹಿಂದೆಯೇ ಬರುತ್ತಿರುವ ಅನೇಕ ಸಾಮಂತರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಅವರನ್ನು ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತ ರಾಮನು, ಸೀತೆ ನಡೆಯಲಾರಳೆಂದು ಮೆಲ್ಲಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವೆವೆಂದು ತಿಳಿಸಿ, ಗಂಭೀರ ತರಂಗಿಣಿಯು ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಬರಲು, ಸಾಮಂತಾದಿಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವಂತೊಡಂಬಡಿಸಿ ಹರಿಗೋಲಿನಲ್ಲಿ ತೊರೆಯನ್ನು ದಾಟಿ ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣರೊಡನೆ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಹಿಂದೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಲವರು, ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ವೈರಾಗ್ಯಪರರಾಗಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಜಿನಃಗಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಶತಕೇತು ಗಣಧರರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡರು; ಉಳಿದವರು ಸಾಕೇತಪುರವನ್ನು ಸೇರಿದರು.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ದಶರಥನು ದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡನು ; ಭರತನು ರಾಜ್ಯಸುಖನಿರತನಾದನು. ಅಪರಾಜಿತೆಯು ಉದಾತ್ತ ರಾಘವನ ವನಪ್ರವೇಶ ಕ್ಲೇಶಾಯಾಸವನ್ನು ನೆನೆ ನೆನೆದು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತ ಗದ್ಗದ ಕಂಠೆಯಾಗಿ ಸುಕುಮಾರಿಯಾದ ಸೀತೆಯು ಆ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಹೇಗೆ ಸೈರಿಸುವಳೆಂದು ಹಂಬಲಿಸತೊಡಗಿದಳು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಸುಮಿತ್ರೆಯೂ ಶೋಕಿಸುತ್ತಿರಲು, ಕೈಕೆಯು ಕೇಳಿ “ನನ್ನಿಂದ ಇಷ್ಟು ದುಃಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿತಲ್ಲವೆ? ಪತಿಯು ದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡನು, ಅಪರಾಜಿತೆಗೆ ದುಃಖವು ಸಹಿಸದಂತಾಯಿತು, ಮಗನು ರಾಜ್ಯಸುಖವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಹೋದನು, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸ್ತ್ರೀತದ ಜಡತ್ವದಿಂದ ಮಾಡಿದೆನಲ್ಲವೆ?” ಎಂದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಶೋಕಗೊಂಡು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ನಿಂದಿಸಿಕೊಂಡಳು; ಆಗ ಭರತನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಲ್ಲದೆ ರಾಜ್ಯವು ಶೋಭಿಸದೆಂದೂ ಅವರ ತಾಯಿಯರು ಅವರ ವಿಯೋಗದಿಂದ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗಮಾಡುವರೆಂದೂ ಹಾಗಾಗದಂತೆ ತಾನು ಬೇಗ ಹೋಗಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗದಂತೆ ತಡೆಯಬೇಕೆಂದೂ ತಾನೂ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವೆನೆಂದೂ ಹೇಳಿದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಭರತನು ಒಪ್ಪಿ ತಾಯಿಯೊಡಗೂಡಿ ಸಾಮಂತರೊಡನೆ ತೊರೆಯನ್ನು ದಾಟಿ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಜಾನಕಿಯ ಮಾರ್ಗಾಯಾಸವನ್ನು ಆರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರಾಮನನ್ನು ಕಂಡು ಅವನ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಮೂರ್ಛೆಹೋಗಿ ಕೂಡಲೆ ಎಚ್ಚತ್ತು ಸೀತೆಗೂ ರಾಮನಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ, ಅಕ್ರಮದಿಂದ ಬಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತಾನೊಲ್ಲೆನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಕೈಕೆಯು ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ರಾಮನು ಕಂಡನು. ಕೂಡಲೆ ಎದ್ದು ಹೋಗಿ ರಾಮನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೈಕೆಯ ಪಾದಗಳಿಗೆರಗಲು ಕೈಕೆಯು ತಾನು ಮಾಡಿದ ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಬಹಳನೊಂದು ಮಗನನ್ನು ಎತ್ತಿ ಪ್ರೀತಿಸಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಪ್ರಲಾಪಿಸಿ, ತಾನು ಮಾಡಿದ

ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಸ್ವೀರಿಸಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. ಇದಕ್ಕೆ ರಾಮನು ಕೈಮುಗಿದುಕೊಂಡು "ತಾಯೇ! ಅಕಳಂಕ ಚರಿತ್ರನಾದ ಅಯ್ಯನ ನನ್ನಿಗೆ ಕುಂದನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಪಡೆದರೆ ನನ್ನ ಮಾತು ಹುಸಿಯಾಗುವುದು; ಸುಳ್ಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾದ ಪಾತಕವಿಲ್ಲ; ಆದುದರಿಂದ ತಾವು ಮರುಮಾತಾಡದಿರಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಭರತನು ತನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಡಿದರೆ ತನ್ನ ಆಜ್ಞೆಗೆ ವಿರೋಧಿಯಾದವನಾಗುವನೆಂದು ನಿಲೆನುಡಿದನು. ಇದಕ್ಕೆ ಭರತನು ರಾಮನ ಆಜ್ಞೆಗೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದು, ಆತನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುವವರೆಗೂ ತಾನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವೆನೆಂದೂ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿಯೂ ರಾಜ್ಯವನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸುವವನಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಿದನು. ರಾಮನು ಭರತನನ್ನೂ ತಾಯಿಯನ್ನೂ ತಕ್ಕಂತೆ ಮನ್ನಿಸಿ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಸೀತೆಯೊಡನೆ ತಾನೂ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೂ ಮುಂದಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು.

ಸೀತೆಯು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲುಮುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ತುಳಿದರೂ ಬಿಸಲಿನ ಬೇಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಲಿದರೂ ಪತಿಯು ತನ್ನೊಡನೆ ಇರುವನಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆ ಬಾಧೆಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡದೆ ನಡೆದಳು. ಅವರು ಅನೇಕ ದೇಶಗಳನ್ನೂ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನೂ ದಾಟಿ ಚಿತ್ರಕೂಟ ಪರ್ವತವನ್ನು ಬಲಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಅವಂತೀದೇಶದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತ ಒಂದು ಆಲದ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡುವಲ್ಲಿ, ಹಣ್ಣುಗಳ ಭಾರದಿಂದ ಜಗ್ಗುತ್ತಿರುವ ಫಲವೃಕ್ಷಗಳುಳ್ಳ ತೋಟಗಳು ಕಾಯುವವರಾರೂ ಇಲ್ಲದೆ ಆ ಪ್ರಾಂತವೆಲ್ಲ ನಿರ್ಜನಪ್ರದೇಶವಾಗಿರುವಂತೆ ಕಂಡುಬಂದಿತು. ದಾರಿಹೋಕನೊಬ್ಬನು ಬಂದು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಗೆರಗಿ ಭಯಪಟ್ಟು ನಿಂತಿರಲು, ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಅಂಜದಿರೆಂದು ಹೇಳಿ ಆ ನಾಡು ಏಕೆ ಪಾಳಾಯಿತೆಂದು ಅವನನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕವನು ಕೈಮುಗಿದುಕೊಂಡು "ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ! ಇದು ಅವಂತೀದೇಶವು; ಇದರಲ್ಲಿಯ ಉಜ್ಜಯಿನಿಯೆಂಬ ಪಟ್ಟಣವನ್ನಾಳುವ ಸಿಂಹೋದರನೆಂಬ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯು, ತನ್ನ ಸಾಮಂತನಾದ ವಜ್ರಕರ್ಣನು ಸಕಲಜ್ಞನಿಗಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರಿಗೂ ಕೈಮುಗಿಯೆನೆಂಬ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಿಂದ ತನಗೆ ಸುಳ್ಳುಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕರ್ಣಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ಕೇಳಿ ಮುನಿದು, ಅವನಿದ್ದ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದನು. ಅವನ ಭಯಕ್ಕಾಗಿ ಈ ದೇಶವೆಲ್ಲವೂ ಹಾಳಾಗಿಹೋಯಿತು. ವಜ್ರಕರ್ಣನಿರುವ ದಶಪುರವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಪ್ಪಣೆಪಡೆದು ಹೊರಟು ಹೋದನು. ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ವಜ್ರಕರ್ಣನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ದುರ್ಮತಿಯಾದ ಸಿಂಹೋದರನನ್ನು ದಂಡಿಸುವುದು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದಾಲೋಚಿಸಿ ದಶಪುರವನ್ನು ಸೇರಿದರು. ವಜ್ರಕರ್ಣನು ಇವರನ್ನು ತನ್ನ ಅರಮನೆಯಿಂದ ನೋಡಿ ಇವರು ಕಾರಣಪುರುಷರೆಂದರಿತು ಬಲನಾರಾಯಣರೇ ಇರಬೇಕೆಂದು

ನಿಶ್ಚಯಿಸುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಅವರು ಜಿನೇಂದ್ರಮಂದಿರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಜಿನೇಶ್ವರನ ದರ್ಶನಸ್ತುತಿ ಮಾಡಿದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವಜ್ರಕರ್ಣನು ಕಳುಹಿಸಿದ ಚಾರರು ಆಹಾರವಸ್ತುಗಳೊಡನೆ ಬಂದು, ಶತ್ರುಸೈನ್ಯವು ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಮುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ತಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೂ ತಮ್ಮನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ ತಿಳಿಯದವನಾಗಿ ದೊರೆಯು ನಮ್ಮನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿಸಿ, ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸತ್ಕರಿಸಲು, ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಊಟಮಾಡಿ ಗಂಧ ತಾಂಬೂಲಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಬಂದಿದ್ದವರನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು.

ದಾಶರಥಿಯು ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ನೋಡಿ, ಅನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ವಜ್ರಕರ್ಣನು ತಮಗೆ ಮರ್ಯಾದೆಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಅವನು ಮಾನ್ಯನೆಂದೂ, ಅವನ ಹಗೆಯಾದ ಸಿಂಹೋದರನನ್ನು ದಂಡಿಸಬೇಕೆಂದೂ ತಿಳಿಸಲು, ಕೂಡಲೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಹೊರಟು ಸಿಂಹೋದರನ ಅರಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು "ನೀನು ಜಿನೇಶ್ವರನಲ್ಲಿರುವ ಮಾತ್ಸರ್ಯವನ್ನು ತೊರೆದು ಜಿನಭಕ್ತನಾದ ವಜ್ರಕರ್ಣನನ್ನು ಮನ್ನಿಸತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂಬ ಈ ನಾಡಿಗೊಡೆಯನಾದ ಭರತನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ದೊರೆಗೆ ತಿಳಿಸೆಂದು ಬಾಗಿಲ ಕಾಯುವವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಅವನು ಹಾಗೆ ತಿಳಿಸಲು, ಸಿಂಹೋದರನು ಸಿಂಹದಂತೆ ಮುನಿದು ಭರತನನ್ನು ಹಿಯ್ಯಾಳಿಸಿ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿರಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಕೋಪಗೊಂಡು ದೊರೆಯ ಪರಿವಾರವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಲು, ಸಿಂಹೋದರನು ಸಿಂಹದಂತೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾರಿದನು. ಆಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಬಾಲಕನನ್ನು ಹಿಡಿಯುವಂತೆ ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಮಾರ್ಬಲವು ಅವನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನಾಶಮಾಡಿ ಸಿಂಹೋದರನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಆತನು ರಾಮನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಬರಿಗೈಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸಾಹಸವನ್ನು ವಜ್ರಕರ್ಣನೂ ಪುರಜನರೂ ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟರು. ಸಿಂಹೋದರನು ಇವರು ಬಲಾಚ್ಯುತರೆಂದರಿತು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದೆರಗಲು, ರಾಮನು ಅವನ ಭಯವನ್ನು ಕಳೆದು. ವಜ್ರಕರ್ಣನಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಾಳುವಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವನು ಈ ಪ್ರಪಂಚದ ಸೌಖ್ಯವನ್ನೊಲ್ಲೆನೆಂದೂ ತಪಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲುವೆನೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿದನು.

ಇತ್ತ ಕಡೆ, ವಜ್ರಕರ್ಣನು ಮಿತಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಬಸದಿಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಬಲಗೊಂಡು ದರ್ಶನಸ್ತುತಿಮಾಡಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಗೆರಗಿ ಉಚಿತಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ರಾಮದೇವನು ವಜ್ರಕರ್ಣನ ನಿಜವ್ರತ ಪರಿಪಾಲನೆಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ತನಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳೆಂದು ಹೇಳಲು, ಸಿಂಹೋದರನಿಗೆ ಕರುಣೆಯನ್ನು ತೋರಬೇಕೆಂದು ಅವನು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಮನು ಅವನ

ಸುಗುಣಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಸಿಂಹೋದರನಿಗೂ ವಜ್ರಕರ್ಣನಿಗೂ ಪರಸ್ಪರ ಸ್ನೇಹವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಭಾಗಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟನು. ವಜ್ರಕರ್ಣನು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಸತ್ಕರಿಸಿ ತನ್ನ ಎಂಟುಮಂದಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆಮಾಡಿದನು. ಉಳಿದ ರಾಜರು ತಮ್ಮ ಮುನ್ನೂರುಮಂದಿ ಕನ್ನಿಕೆಯರನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಮದುವೆಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟರು. ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಸಿಂಹೋದರನನ್ನು ಉಜ್ಜಯಿನಿಗೆ ಕಳುಹಿ ದಶಪುರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿನವಿರುವಲ್ಲಿ ಬೇಸಗೆ ಬಂದಿತು.

ಆಗ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಸೀತಾಸಮೇತರಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಹಿಡಿದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಾಡುದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟರು. ಬಿಸಿಲಿನ ಬೇಗೆಯು ಹೆಚ್ಚಿ ಸೀತೆಯು ಬಳಲಿ ಬಾಯಾರಿ ಒಂದು ಆಲದ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ನಿಂತಿರಲು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ನೀರನ್ನು ತರುವ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಮುಂದಿದ್ದ ಒಂದು ವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕೊಳದಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಮೊಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಅವನೆದುರಿಗೆ ಕಾಮನ ಪ್ರತಿರೂಪೆಂಬಂತೆ ಬರುತ್ತ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಮೋಹಗೊಂಡ ಗಂಡುವೇಷ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವ ಒಬ್ಬ ಬಾಲೆಯನ್ನು ಕಂಡನು. ಅವಳ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಲು, ಆ ಪುರವನ್ನಾಳುತ್ತಿದ್ದ ಆಕೆಯ ತಂದೆಯಾದ ವಾಲಖಿಲ್ಯನನ್ನು ಮ್ಲೇಚ್ಛ ರಾಜನೊಬ್ಬನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿರುವನೆಂತಲೂ ಅದನ್ನು ಅವಂತೀಪುರದೊಡೆಯನಾದ ಸಿಂಹೋದರನು ಕೇಳಿ, ವಾಲಖಿಲ್ಯನಿಗೆ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದುದರಿಂದ, ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿರುವ ವಾಲಖಿಲ್ಯನ ರಾಣಿಯು ಗಂಡುಮಗುವನ್ನು ಹೆತ್ತರೆ ಅವನೇ ನೆಲಕ್ಕೊಡೆಯನಾಗಬಹುದೆಂದೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಾನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆನೆಂದೂ ಹೇಳಿ ಹೋಗಲು, ರಾಣಿಯು ಹೆಣ್ಣುಮಗುವನ್ನು ಹೆತ್ತದ್ದರಿಂದ ವಾಲಖಿಲ್ಯನ ಮಂತ್ರಿಯು ಉಪಾಯಮಾಡಿ ಆ ಮಗುವನ್ನು ಗಂಡೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಪಡಿಸಿ ನಡೆಯಿಸುತ್ತಿರುವನೆಂದೂ, ಆಕೆಯನ್ನು ಹೆಣ್ಣೆಂದು ತಿಳಿದು ಕೈಹಿಡಿದವನೇ ವಾಲಖಿಲ್ಯನನ್ನು ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡಿಸುವನೆಂದು ಒಬ್ಬ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನಿಯು ಹೇಳಿರುವನೆಂದೂ ತಿಳಿಯಬಂದಿತು. ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನೂ ಆಕೆಯ ತಾಯಿಯನ್ನೂ ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿ, ವಾಲಖಿಲ್ಯನನ್ನು ಸೆರೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನೆಂದು ಸೀತಾದೇವಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೊರಟು, ಆ ಪ್ರಬಲರಾದ ಬೇಡರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲಮಾಡಲು, ಅವರೊಡೆಯನಾದ ರೌದ್ರಭೂತಿಯು ಭಯಗೊಂಡು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಶರಣಾಗತನಾದನು. ಆಗ ವಾಲಖಿಲ್ಯನನ್ನು ಸೆರೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಕರೆತರುವಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಲು ಅವನು ಮಹಾಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಹೇಳಿ ಕೂಡಲೆ ವಾಲಖಿಲ್ಯನನ್ನು ಕರೆತಂದನು. ವಾಲಖಿಲ್ಯನು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದೆರಗಿ ಅವರನ್ನು ಸಹಸ್ರಮುಖದಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿ ಅವರೊಡನೆ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿ ಶುಭಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಬಹಳ ವೈಭವದಿಂದ ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಸುಖವಾಗಿ ರಾಜ್ಯಭಾರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಅಲ್ಲಿಂದ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಸೀತೆಯೊಡನೆ ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹೊರಟು ವಿಂಧ್ಯಾಚಲದ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು. ಆ ವಿಂಧ್ಯಾಟವಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕ್ರೀಡಾಪೂತನೆಂಬ ಯಕ್ಷರಾಜನು ಇವರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನರಿತು ಇವರಿಗಾಗಿ ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಳಕಾ ಪುರಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ಪಟ್ಟಣವೊಂದನ್ನು ಕೂಡಲೆ ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡಿ ತನ್ನ ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಕಂಡು ಪೂಜಿಸಿ, ಮಳೆಗಾಲವು ಸಮೀಪಿಸಿದುದರಿಂದ ತಾನು ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡಿರುವ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮಳೆಗಾಲ ಕಳೆಯುವವರೆಗೂ ವಾಸವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ರಾಮನಿಗೆ ಆ ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಸೀತಾ ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿದ್ದು ಮಳೆಗಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯಲು, ಶರತ್ಕಾಲವು ಬಂದೊದಗಿತು.

ಆಶ್ವಾಸ ೮—ಚಾರಣಯುಗಳ ದರ್ಶನ

ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸೀತಾದೇವಿಯರು ಯಕ್ಷನಿರ್ಮಿತವಾದ ಪುರದಿಂದ ಹೊರಡುವಾಗ ಯಕ್ಷನು ಅವರಿಗೆ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಓಲಗಿಸಿ, ಎಡರೊದವಿದಾಗ ತನ್ನನ್ನು ನೆನೆಯುವಂತೆ ಹೇಳಿ, ಆ ಪುರವನ್ನದೃಶ್ಯಮಾಡಿ ತನ್ನರಮನೆಗೆ ಹೋದನು. ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ನಿತ್ಯ ಪ್ರಯಾಣಗಳಿಂದ ವಿಜಯಪುರವೆಂಬ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿಯ ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯೊಡನೆ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆ ಪುರದರಸನ ಮಗಳಾದ ವನಮಾಲೆಯು ಹಿಂದೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಆತನನ್ನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರನ್ನೂ ವರಿಸೆನೆಂದು ಶಪಥಮಾಡಿ ಆತನು ದೊರೆಯದುದರಿಂದ ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಆಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಅದೇ ವನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಒಂದು ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಕೊರಳಿಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದಳು. ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಅದೇ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಬಾಲೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಅವಳನ್ನು ಸೀತಾರಾಮರಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಕರೆತಂದನು. ಈ ವಾರ್ತೆಯು ಆ ಪುರದ ದೊರೆಯಾದ ಪೃಥ್ವೀಧರನಿಗೆ ತಿಳಿದಕೂಡಲೆ ಆತನು ಬಹಳ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅವರನ್ನು ಬಹಳ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ತನ್ನರಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಶುಭ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆಮಾಡಿದನು.

ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಂದ್ಯಾವರ್ತಪುರದೊಡೆಯನಾದ ಅತಿವೀರ್ಯನ ದೂತನೊಬ್ಬನು ಪೃಥ್ವೀಧರನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ತನ್ನೊಡೆಯನು ಅನೇಕ ಮಂದಿ ರಾಜರೊಡನೆ ಅನೇಕಾಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಬಲ ಸಮೇತನಾಗಿ ಭರತನ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂದಿರುವನೆಂದೂ ಪೃಥ್ವೀಧರನೂ ತನ್ನ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಆತನನ್ನು ಸೇರ

ಬೇಕೆಂಬ ರಾಜಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ತಂದಿರುವೆನೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಬಹಳ ಕೋಪಗೊಂಡು ಭರತನ ವೃತ್ತಾಂತವೇನೆಂದು ಕೇಳಲು, ಆತನು ಚತುರಂಗಬಲ ಸಮೇತನಾಗಿ ನಂದ್ಯಾವರ್ತಪುರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿರುವನೆಂದೂ ಕನಕನೂ ಸಿಂಹೋದರನೂ ಸೇನಾಸಮೇತರಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಸೇರಿರುವರೆಂದೂ ಹೇಳಿದನು. ಇವನ್ನು ಕೇಳಿ ಪೃಥ್ವೀಧರನು ಅತಿವೀರ್ಯನ ದೂತನನ್ನು ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿ ತಾನೂ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರೂ ರಥವನ್ನೇರಿ ನಂದ್ಯಾವರ್ತ ನಗರವನ್ನು ಸೇರಿದರು. ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಅತಿವೀರ್ಯನ ಅರಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ದೊರೆಗೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿ ಅವನ ಅನುಮತಿಯ ಮೇರೆಗೆ ಒಳಹೊಕ್ಕು ಅವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸದೆ ನಿಂತಿರಲು, ದೊರೆಯು ಕೋಪಗೊಂಡು ಭರತನನ್ನು ಹಿಯ್ಯಾಳಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾಗಿ ದೊರೆಯಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಅವನನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಡೆದನು. ಅವನಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಇತರ ರಾಜರು ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿ ಭೀತರಾದರು. ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಅತಿವೀರ್ಯನನ್ನೆಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಭರತನಿಗೊಪ್ಪಿಸಿದನು. ಅತಿವೀರ್ಯನು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಗೊಪ್ಪಿಸಿ ಜಿನದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡನು. ರಾಮನು ಅತಿವೀರ್ಯನ ಮಗನಾದ ವಿಜಯರಥನಿಗೆ ಆ ರಾಜ್ಯದ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಆತನು ತನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದನು.

ಅನಂತರ ಅವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಕ್ಷೇಮಾಂಜಲಿಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಊರ ಹೊರಗಣ ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿ ರಾಮನೂ ಸೀತೆಯೂ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟನು. ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಜನರು ಗುಂಪುಕೂಡಿ, ಜಿತಪದ್ಮೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಕೆಯು ಯಾರೆಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಅವರನ್ನು ಕೇಳಲು, ಆಕೆಯು ಅಲ್ಲಿಯ ದೊರೆಯಾದ ಶತ್ರುಂದಮನ ಮಗಳೆಂದೂ ಆಕೆಯು ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಶಸ್ತ್ರಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿತೆಂದೂ, ಆಗ ಆಕಾಶವಾಣಿಯು "ಶತ್ರುಂದಮನು ಈ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಿಟ್ಟರೆ ಸಂಚಲಿಸದೆ ಅದನ್ನು ನಿರ್ಭಯದಿಂದ ಹಿಡಿದ ಮಹಾಸತ್ವನು ಈ ಕನ್ಯೆಗೂ ದಕ್ಷಿಣ ಭರತ ದೇಶಕ್ಕೂ ರಮಣನಾಗುವನು" ಎಂದು ನುಡಿಯಿತೆಂದೂ, ದೊರೆಯು ಈರೀತಿಯಿಂದಲ್ಲದೆ ಮಗಳಿಗೆ ಮದುವೆಮಾಡೆನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಲು ಅನೇಕ ರಾಜಕುಮಾರರು ಬಂದು ಶಕ್ತಿಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಯಮಪುರವನ್ನು ಸೇರಿದರೆಂದೂ ಒಬ್ಬ ಮುದುಕನು ಹೇಳಿದನು. ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅರಮನೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಕನ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ರಾಜಕುಮಾರನೊಬ್ಬನು ಬಂದಿರುವನೆಂದು ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿ ಅಪ್ಪಣೆಪಡೆದು ರಾಜಸಭೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ಕನ್ಯಾಮಣಿಗೆ ಮನಸೋತು ರಾಜನಿಗೆರಗದೆ ಮಣಿಪೀಠದಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ದೊರೆಯು

ಈತನ ಸುಂದರಾಕಾರವನ್ನು ನೋಡಿ, ಶಕ್ತಿಯಿಂದಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿರಲು, ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಆ ಶಕ್ತಿಯ ಬಲವನ್ನು ನೋಡುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಅದನ್ನು ತರಿಸಿದನು. ಆಗ ಅದನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು, ಕಡೆಗಾಲದ ಸಿಡಿಲಂತೆ ಕಿಡಿಯನ್ನು ಕಾರುತ್ತ ಬರುವ ಆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ತನ್ನ ಎಡಗೈಯಿಂದ ಬಲಗುಂದಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಶತ್ರುಂದಮನು ಭಯಪಟ್ಟು ಲಕ್ಷ್ಮಣಸಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ, ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡು, ಸೀತಾರಾಮರಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ತನ್ನ ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ತನ್ನರಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಶುಭ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಜಿತಪದ್ಮೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ವೈಭವದಿಂದ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದನು.

ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಿದ್ದು ಮೂವರೂ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣ ಹೊರಟು ವಂಶಸ್ಥಲವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಸೇರಿದರು. ಆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಬೆಟ್ಟದ ಕಡೆಯಿಂದ ಸಂಜೆಯ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ದೆಸೆಗೆಟ್ಟೋಡುವ ಪುರಜನರನ್ನು ನೋಡಿ ರಘುವೀರನು ಇದೇನು ಕಾರಣವೆಂದು ಕೇಳಲು, ಮೂರು ದಿನಗಳಿಂದ ರಾತ್ರಿಯ ವೇಳೆ ಆ ಬೆಟ್ಟದ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಭಯಂಕರವಾದ ಸಿಡಿಲ ದನಿಯಾಗುತ್ತಿರುವುದೆಂದೂ ಇದಕ್ಕಂಜಿ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರುವವರೆಲ್ಲರೂ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವರೆಂದೂ ಹೇಳಿದರು. ಈ ಶಬ್ದವನ್ನು ಮಾಡುವರು ಯಾರಿರಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇವರು ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಹತ್ತಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಲನಾಗಿ ತಪಸ್ಸುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಋಷಿಯೊಬ್ಬನನ್ನು ಕಂಡು ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಬರಲು, ಅವನನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಮುತ್ತಿದ್ದ ಹಾವುಗಳೂ ಚೇಳುಗಳೂ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮಾಯವಾದುವು. ರಾತ್ರಿಯಾಗುತ್ತಲೆ ಬಹಳ ಭಯಂಕರವಾದ ಭೂತ ಭೇತಾಳಗಳೂ ಸಿಂಹ ಶರಭ ಶಾರ್ದೂಲಗಳೂ ಮಿಂಚು ಗುಡುಗಿನೊಡನೆ ಸುರಿಯುವ ಬಿಸುನೆತ್ತರ ಮಳೆಯೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡುವು. ಆಗ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಆ ಮುನಿಗೆ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುವವನ ಬಲವನ್ನು ಮುರಿಯಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮ ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನೇರಿಸಿ ಟಂಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಲು ಅಗ್ನಿಪ್ರಭನೆಂಬ ಆ ದೇವನು ಭಯಪಟ್ಟು, ಭಗ್ನಾಶನಾಗಿ ಇವರು ಎಂಟನೆಯ ಬಲದೇವ ವಾಸುದೇವರೆಂದು ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಿಳಿದು ತನ್ನ ಜ್ಯೋತಿರ್ಲೋಕಕ್ಕೆ ಓಡಿಹೋದನು. ಈ ತೊಂದರೆಗಳಾವುವನ್ನೂ ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡದೆ ಬೆಟ್ಟದಂತೆ ನಿಶ್ಚಲನಾಗಿದ್ದ ದೇಶಭೂಷಣ ಮುನಿಯನ್ನು ಕಂಡು ರಾಘವನು ಕೈಮುಗಿದುಕೊಂಡು ಈ ತೊಂದರೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕೇಳಲು, ಆ ಮುನಿಯು ಜನ್ಮಾಂತರದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ವಿಶದವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ತನ್ನ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಶತ್ರುವಾದ ಅಗ್ನಿಪ್ರಭದೇವನು ತನ್ನ ತಪವನ್ನು ಕೆಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿದ್ದನೆಂದೂ ಪುಣ್ಯಪುರುಷನಾದ ರಾಮನು ಬಂದುದರಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಹೆದರಿ ಓಡಿಹೋದನೆಂದೂ ಹೇಳಲು ರಾಮನು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟನು. ಮುನಿಯು ರಾಮನ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಪರಿ

ಪಾಲನೆಗೂ ಶಕ್ತಿಸಂಪತ್ತಿಗೂ ಮೆಚ್ಚಿ, ಆತನು ನೆನೆದಾಗ ಬರುವೆನೆಂದು ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ತನ್ನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು. ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದು ಆ ದೇಶದ ರಾಜನಾದ ಸುಪ್ರಭನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಆ ಬೆಟ್ಟದಮೇಲೆ ಅವರಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಆ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ರಾಮಗಿರಿಯೆಂಬ ಹೆಸರಾಯ್ತು.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಅವರು ದಕ್ಷಿಣಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಹೊರಟು ದೊಡ್ಡ ಕಾಡನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಕರ್ಣರವೆಯೆಂಬ ತೊರೆಯ ದಡದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿರಲು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸುಗುಪ್ತಿ ಗುಪ್ತರೆಂಬ ಗಗನಚಾರಣರಿಬ್ಬರು ಆಕಾಶದಿಂದಿಳಿದು ಬಂದರು; ರಾಮನು ಅವರನ್ನು ಕಂಡು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದನು.

ಆಶ್ವಾಸ ೯—ಸೀತಾಪಹರಣ

ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಚಾರಣರಿಗೆ ಅತಿಥಿಸತ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಲು ಅವರು "ಅಕ್ಷಯದಾನಮಸ್ತು" ಎಂದು ಹರಸಿದರು. ಆಗ ಹೂಮಳೆ ಕರೆಯಿತು, ಸುರಭೇರೀಧ್ವನಿಯಾಯಿತು, ದೇವತೆಗಳ ಜಯಘೋಷವು ಮೊಳಗಿತು. ರಾಮಾದಿಗಳು ಚಾರಣರ ತಪಸ್ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಪುಲಕಾಂಕಿತರಾಗಿ ಧರ್ಮಕಥಾಪ್ರಸಂಗದೊಳಿದ್ದರು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಸಾಲವೃಕ್ಷದ ಮೇಲಿದ್ದ ಒಂದು ಹದ್ದು ಮುನಿದರ್ಶನಮಾತ್ರದಿಂದ ತನ್ನ ಹಿಂದಣ ಜನ್ಮದ ಅರಿವನ್ನು ಪಡೆದು ತನ್ನ ಪಾಪಸಂಚಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವೆನೆಂದಾಲೋಚಿಸಿ ಮುನಿಗಳ ಪಾದೋದಕದಲ್ಲಿ ಹೊರಳಿ ಶಾಂತಚಿತ್ತತೆಯಿಂದಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು, ರಾಮನು ಸೀತೆಗೂ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೂ ಮುನಿಗಳ ತಪಸ್ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ ಹೇಳಿ, ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದುಕೊಂಡು ಹಿತಾಹಿತ ವಿವೇಕವಿಲ್ಲದ ಪಕ್ಷಿಯು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಉಪಶಮ ಹೊಂದಿದುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆನ್ನಲು, ಚಾರಣ ಋಷಿಯರು ಅದರ ಜನ್ಮಾಂತರ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಹದ್ದು ಬಹಳ ಖೇದಗೊಳ್ಳಲು, ತಮ್ಮ ದರುಶನವಾದುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಕರ್ಮಬಂಧವು ಶಿಥಿಲವಾದುದೆಂದರಿಪಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅಣುವ್ರತವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನೂ ಸೀತೆಯನ್ನೂ ಹರಸಿ ಗಗನಚಾರಣರು ಹೊರಟುಹೋದರು. ಆಗ ಸೀತೆಯು ಆ ಹದ್ದನ್ನು ತನ್ನ ಕಂದನೆಂದು ಹೇಳಿ ಅದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಒಡವೆಗಳನ್ನಿಡಲು ಅವುಗಳ ಕಾಂತಿಲೇಖೆಯು ಜಡೆಗೊಂಡು ಹರಿದು, ಕವಲಾಗಿ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನರಳಿಸಿತು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ರಘುರಾಮನು ಅದಕ್ಕೆ ಜಟಾಯುವೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿತ್ತನು.

ಮರುದಿವಸ ಅವರು ದಂಡಕಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತ ಕ್ರೌಂಚನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ದಡದಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಲತಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ಕೊಂಡರು. ಆ ನದಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ದಂಡಕ ಗಿರಿಯ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಯೋಜನದೆಂಟನೆಯ ಭಾಗವು ಖಾತವಾಗಿರುವುದು. ಅಲ್ಲಿ ಪಾತಾಳಲಂಕೆಯೆಂಬ ಪುರ ವಿರುವುದು. ಅದನ್ನು ಖರನೆಂಬುವನು ಆಳುತ್ತಿರುವನು. ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯೂ ರಾವಣನ ತಂಗಿಯೂ ಆದ ಚಂದ್ರನಖಿಯೆಂಬವಳಿಗೆ ಶಂಭೂಕ ಸುಂದರರೆಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಿರುವರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯವನಾದ ಶಂಭೂಕನು ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷ ಗಳಿಂದ ಸೂರ್ಯಹಾಸಾಸಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತಪಸ್ಸುಮಾಡುತ್ತಿರಲು ಅವನಿಗೆ ಆ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದ ಯಕ್ಷಾಮರ ಸಹಸ್ರವು ಅವನು ತಪಸ್ಸುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬಿದಿರ ಮೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಕತ್ತಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಸುರಮಂದಾರ ಪುಷ್ಪ ಗಳಿಂದ ಅರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಆಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ವನವಿಲಾಸವನ್ನು ನೋಡುವ ಕುತೂಹಲವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಬಿದಿರಿನ ಮೆಳೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಮೋಘವಾದ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರ ತೀಕ್ಷ್ಣತೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅದನ್ನು ಬೀಸಿದನು. ಆ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಬಿದಿರಿನ ವನವು ನೆಯ್ದಿಲ ದಂಟಿನ ಪೊದೆಯನ್ನು ಕಡಿದಂತೆ ಕತ್ತರಿಸಿಹೋಯಿತು. ಅದರೊಡನೆ ಒಂದು ತಲೆಯೂ ಮುಂಡದಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಹಾರಿತು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ತಪಸ್ಸುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನಿರಪರಾಧಿಯನ್ನು ಕೊಂದೆನೆಂದು ವ್ಯಸನಪಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಆ ಕತ್ತಿಯ ಕಾವಲುಗಾರರಾದ ಯಕ್ಷಾಮರರು ತಮಗಿನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನೇ ಪತಿ ಯೆಂದು ಹೇಳಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಅಣ್ಣನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಖಡ್ಗದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

ಇತ್ತ, ಚಂದ್ರನಖಿಯು ತನ್ನ ಮಗನು ಆ ದಿನ ಸೂರ್ಯಹಾಸಾಸಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವನೆಂಬ ಉತ್ಸಾಹದೊಡನೆ ಆಕಾಶದಿಂದ ಭೂಮಿಗಿಳಿದಳು. ಆಗ ತಲೆ ಯೊಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮುಂಡವು ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಿದ್ದಿರುವ ತನ್ನ ಮಗನ ದೇಹವನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹಳ ವ್ಯಸನದಿಂದ ಎದೆಯನ್ನು ಗುದ್ದಿಕೊಂಡು ಅಳತೊಡಗಿ ಮೂರ್ಛೆಹೋದಳು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಎಚ್ಚತ್ತು, ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಕೊಂದವನನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವೆನೆಂದು ಶೋಕದೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಕೋಪವನ್ನು ತಾಳಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಅವಳು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿರುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಸೊಬಗನ್ನು ನೋಡಿ, ತನ್ನ ಶೋಕವನ್ನು ಮರೆತು, ಅವನನ್ನು ಮೋಹಿಸಿದಳು. ಕೂಡಲೆ ರೂಪ ಪರಾವರ್ತನ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಅತಿ ಸುಂದರವಾದ ದೇವಕನ್ಯಕೆಯ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತ ಅವಳು ಸೀತೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬರಲು ಆಕೆಯು ಅವಳನ್ನು ತನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವಳ ಕಣ್ಣೀರನ್ನೊರಸಿದಳು.

ಆಗ ರಾಘವನು ಅವಳನ್ನು ಕಾರುಣ್ಯದೊಡನೆ ನೋಡಿ ಅಂತಹ ಭಯಂಕರ ವಾದ ದಟ್ಟಡವಿಗೆ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಒಬ್ಬಳೇ ಹೇಗೆ ಬಂದೆ ಎಂದು ಕೇಳಲು ಆ ಮೋಸ ಗಾರ್ತಿಯು "ನನ್ನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ಮೊದಲೇ ಸತ್ತುಹೋದುದರಿಂದಲೂ ನನಗೆ ಯಾರೂ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಬದುಕುವುದು ಕಷ್ಟವಾದುದರಿಂದಲೂ ಅಡವಿಯನ್ನಾ ದರೂ ಹೊಕ್ಕು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಬರುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪುಣ್ಯೋ ದಯದಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡೆನು; ನಿಮ್ಮಲ್ಲೊಬ್ಬರು ನನ್ನನ್ನು ಗಂಧರ್ವವಿವಾಹ ವಿಧಿಯಿಂದ ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು" ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು, ಸೀತೆಯು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ಮುಗುಳ್ನಗೆ ನಕ್ಕಳು.

ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಚಂದ್ರನಖಿಯು ನಾಚಿಕೆಗೊಂಡು ಮಗನ ಸಾವಿನಿಂದುಂ ಟಾದ ವ್ಯಥೆಯನ್ನೂ ಬಗೆಯದೆ ಪರಪುರುಷನೊಡನೆ ಸೇರುವ ಅಭಿಲಾಷೆಪಟ್ಟುದು ನಿಷ್ಫಲವಾದುದರಿಂದ ಉದ್ವೇಗವು ಇಮ್ಮಡಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಮಾಡುವೆನೆಂಬ ಆಗ್ರಹದಿಂದ ನಡೆದು ಅವರು ಕಣ್ಮರೆಯಾದೊಡನೆಯೇ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ನೆಗೆದು ತನ್ನರಮನೆ ಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ತಲೆಯನ್ನು ಬಿರಿಯಹಾಕಿಕೊಂಡು ಎದೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಳುತ್ತಿರಲು, ಖರನು ಇದೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ಮಗನಿಗುಂಟಾದ ವಿಪ ತ್ತನ್ನು ಅವನೊಡನೆ ಹೇಳಿ, ಕವಚವನ್ನು ತೊಟ್ಟಿರುವ ಇಬ್ಬರು ಮನುಷ್ಯರು ಅಂಬು ಗಳನ್ನೂ ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ಬಲಶಾಲಿಗಳೆಂಬ ಗರ್ವದಿಂದ ಮಗನನ್ನು ಕೊಂದು ತನ್ನನ್ನು ಅವಮಾನ ಮಾಡಿದರೆಂದೂ ಖರನಿಗೆ ಸತಿಯಾಗಿಯೂ ತ್ರಿಭುವನ ವಿಜಯಿಯಾದ ರಾವಣನೊಡನೆ ಹುಟ್ಟಿಯೂ ತನಗೆ ಇಂತಹ ದುಃಸ್ಥಿತಿಯು ಬಂದಿತಲ್ಲಾ ಎಂದೂ ರೋದನ ಮಾಡಿದಳು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ದೈತ್ಯನು ರೋಷಾ ವೇಶವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಕೊಂದುಬರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಲು ಅವನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅವನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಮಾಡಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಸಾಮಾನ್ಯ ಪುರುಷ ರಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ದಶಕಂಧರನಿಗೆ ಬಿನ್ನವಿಸುವಂತೆ ದೂತ ರನ್ನಟ್ಟಿ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಖಚರಸೇನೆಯೊಡನೆ ಖರದೂಷಣರು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಮನು ತನ್ನ ದಿವ್ಯಚಾಪಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಲು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಅಂತಹ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಸಾಕೆಂದೂ ಆ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಧ್ವಂಸ ಮಾಡಿಬರುವೆನೆಂದೂ ನುಡಿದು, ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಅಂತಹ ಅಪಾಯದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಅಗಲದೆ ಇರಬೇಕೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿ, ಯುದ್ಧವು ಸಹಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದಲ್ಲಿ ತಾನು ಸಿಂಹನಾದ ಮಾಡುವೆನೆಂದೂ ಆಗ ತನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದೂ ಹೇಳಿ ಅಪ್ಪಣೆಪಡೆದು ಹೊರಟನು. ಹೀಗೆ ಯುದ್ಧಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿ ಹೊರಟ ಕೃಷ್ಣನು ಖರನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸೂರ್ಯಹಾಸಾಸಿಯಿಂದ ತರಿದೊಟ್ಟಿ ರೌದ್ರಾಕಾರವನ್ನು ತಾಳಿರಲು ಮಿಕ್ಕ ಬಲವು ದೆಸೆಗೆಟ್ಟು ಓಡಿಹೋಯಿತು.

ಇತ್ತ, ರಾವಣನು ಖರದೂಷಣರು ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಶಂಭುಕನ ಸಾವಿಗೆ ವ್ಯಸನಪಟ್ಟು ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾಗಿ, ಶಂಭುಕನನ್ನು ಕೊಂದವನನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಸಂಹರಿಸುವೆನೆಂದು ವಿಮಾನಾರೂಢನಾಗಿ ದಂಡಕಾರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಲಭದ್ರನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಮೋಹಪರವಶನಾಗಿ, ತನ್ನ ಯಶಸ್ಸು ಮಲಿನವಾಗುವುದೆಂಬ ಲಕ್ಷ್ಯವೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಸೀತೆಯನ್ನು ಮೋಸದಿಂದ ಕೊಂಡುಹೋಗಬೇಕೆಂದಾಲೋಚಿಸಿ ತನ್ನ ಅವಲೋಕಿನೀ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಲು. ದೇವತೆಯು ಕೂಡಲೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಅಪ್ಪಣೆಯೇನೆಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರಾರೆಂದು ಕೇಳಿ ಅವರ ವಿಷಯವನ್ನರಿತು ಸೀತೆಯನ್ನು ರಾಮನಿಂದ ಅಗಲಿಸುವ ಉಪಾಯವೇನೆಂದು ಕೇಳಲು, ದೇವತೆಯು ಭಯಪಟ್ಟು ಕಾರಣಪುರುಷರಾದ ಈ ಮಹಾತ್ಮರಲ್ಲಿ ವಿರೋಧಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದೂ ಸಕಲ ಲೋಕದ ಅಧರ್ಮನಿರತರನ್ನು ದಂಡಿಸುವ ತಾನು ಇಂತಹ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗುವುದು ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂದೂ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ಮುಖ್ಯ ನಾಯಕರೊಡನೆಯೂ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಬಲದಿಂದಲೂ ಬಂದಿರುವ ಖರದೂಷಣರನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡದೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಕಾದುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ರಾಮನು ವಿನೋದದಿಂದಿರುವನೆಂದೂ ಅಂಥವರಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷಮಾಡುವುದು ತಪ್ಪೆಂದೂ ನುಡಿಯಲು ರಾವಣನು ಬಹಳ ಕೋಪಗೊಂಡು "ನಾನೊಂದನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ನೀನೊಂದನ್ನು ಏಕೆ ಹೇಳುವೆ? ಹುಚ್ಚಳೆ! ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರದವರು ಲಂಕಾಪತಿಯ ಎದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲುವರೆ?" ಎಂದು ಗರ್ಜಿಸಿ ಹೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ದೇವತೆಯು ಸಿಟ್ಟಾಗಿ, ಸೀತೆಯನ್ನು ಕದ್ದುಕೊಂಡುಹೋದರೆ ದಶರಥನ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಇವನಿಗೆ ಸಾವು ಉಂಟಾಗಬೇಕೆಂದು ಪುರಾಕೃತ ಕರ್ಮವಿರುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಶತ್ರುಬಲವನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಕಷ್ಟವಾದರೆ ಸಿಂಹನಾದವನ್ನು ಮಾಡುವೆನೆಂದೂ, ಆಗ ತನಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ಬರುವುದೆಂದೂ ವಾಸುದೇವನು ಬಲದೇವನಿಗೆ ಹೇಳಿಬಂದಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ದೇವತೆಯು ರಾವಣನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದಳು. ಆಗ, ರಣಭೂಮಿಗೆ ಹೋಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಸಿಂಹನಾದವನ್ನು ಮಾಡೆಂದು ರಾವಣನು ದೇವತೆಗೆ ನಿಯಮಿಸಲು, ದೇವತೆಯು ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದಳು. ರಾಮನು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಯುದ್ಧವು ವಿಷಮವಾಗಿರಬಹುದೇ ಎಂಬ ವಿಸ್ಮಯದಿಂದ ಜಾನಕಿಗೆ ಜಟಾಯುವನ್ನು ಕಾವಲಿಟ್ಟು ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.

ಇತ್ತ, ರಾವಣನು ಕೂಡಲೆ ಅಂತರಿಕ್ಷದಿಂದ ಸೀತೆಯಿರುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕಿಳಿದು ಆಕೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ತನ್ನ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೊರಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಕಾವಲಿದ್ದ ಜಟಾಯುವು ರೌದ್ರಾಕಾರನಾಗಿ ರಾವಣನಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರಲು, ರಾವಣನು ನಸುನಕ್ಕು ಅವನನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಹೊಡೆಯಲು ಜಟಾಯುವಿನ ರೆಕ್ಕೆಗಳೆರಡೂ ಮುರಿದು ಅವನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಸೀತಾಪಹರಣಕ್ಕಾಗಿ ಬಹಳ

ವ್ಯಥೆಪಟ್ಟನು. ಸೀತೆಯು ಸಿಂಹದ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಜಿಂಕೆಯಂತೆ ಎದೆಗೆಟ್ಟು ಅಳುತ್ತ ಮೂರ್ಛೆಹೋಗಿ ಮರಳಿ ಎಚ್ಚತ್ತು ಹಂಬಲಿಸಿದಳು. ರಾವಣನು ಅನಂತವೀರ್ಯ ಕೇವಲಿಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಂಡಿದ್ದ ಪರಾಂಗನಾವಿರತಿ ವ್ರತದ ಭಂಗವನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯೆ ಮಾಡದೆ ಸೀತೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದನು.

ಇತ್ತ, ರಾಮನು ರಣಭೂಮಿಗೆ ಬರಲು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನಗಲಿ ಏಕೆ ಬಂದಿರೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ರಾಮನು ಅವನ ಸಿಂಹನಾದವನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಂದೆ ನೆಂದೆನಲು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಯಾವನೋ ಮಾಯಾವಿಯು ಆ ತೆರನಾಗಿ ಮಾಡಿರ ಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿ ತಾನು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕೂಡಲೆ ಬರುವೆ ನೆಂದೂ ರಾಮನು ಕೂಡಲೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೊರಡಬೇಕೆಂದೂ ಬಿನ್ನವಿಸಿದನು. ರಾಮನು ಸೀತೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಭಯಪಟ್ಟು, ತಾನಿದ್ದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೋಡುವಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯು ಅಲ್ಲಿಲ್ಲದಿರಲು ಧೈರ್ಯಗೆಟ್ಟು, ಹಾ ಹಾ! ಸೀತೇ! ಜನಕಜೇ! ವೈದೇಹೀ! ಎಂದು ಪ್ರಲಾಪಿಸುತ್ತ ಮೂರ್ಛೆಹೋಗಿ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿಗೆ ಎಚ್ಚತ್ತು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಲೆ ಯುತ್ತ, ಪ್ರಾಣಬಿಡುತ್ತಿರುವ ಜಟಾಯುವನ್ನು ಕಂಡು ಸೀತೆಯ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಸಾವು ದೊರೆತಿತೆಂದು ವ್ಯಸನಪಟ್ಟು ಅದಕ್ಕೆ ಅಮರಗತಿಯನ್ನೈದಿಸಿ ಕಾಡಿ ನಲ್ಲಿ ಹುಚ್ಚನಂತೆ ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದನು.

ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಪೆಟ್ಟನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ವಿರಾಧಿತನು ಶರಣಹೊಕ್ಕು ಖರನನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನು. ವಿರಾಧಿತನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲದೆ ಖರನು ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಕೊಂದದ್ದಕ್ಕೂ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಅಪಮಾನ ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೂ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಮೇಲೆ ಘೋರಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಅವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ತರುವಾಯ ಮೇಲೆಬಿದ್ದ ಅವನ ತಮ್ಮನಾದ ದೂಷಣನನ್ನೂ ಕೊಂದನು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಶರಣಾಗತರಾದ ವಿರೋಧಿ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ವಿರಾಧಿತಂಗೊಪ್ಪಿಸಿ ರಾಮನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಸೀತೆಯಿಲ್ಲದುದನ್ನು ನೋಡಿ ವ್ಯಥೆಗೊಂಡು ರೌದ್ರಾಕಾರವನ್ನು ತಾಳಿ ಆಕೆಯನ್ನಪಹರಿಸಿದ ಮಾಯಾವಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಕೊಲ್ಲುವೆನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿ ರಲು, ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ವಿರಾಧಿತನು ಸೇನೆಯೊಡನೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ರಾಮನ ಪಾದ ಗಳಿಗೆರಗಿ, ಪಾತಾಳಲಂಕೆಯ ದೊರೆಯಾದ ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಖರನು ಕೊಂದು ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ತಾನು ಅಂದಿನಿಂದಲೂ ವನಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವೆನೆಂದೂ, ಅತಿ ಬಲರ ಸಹಾಯದಿಂದ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವು ಮರಳಿ ತನಗೆ ದೊರೆ ಯುವಂತೆ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹೇಳಿರುವರೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿದನು. ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಅವನಿಗೆ ಸೀತಾಪಹರಣದ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು, ವಿರಾಧಿತನು ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡು ಸೀತೆ ಯನ್ನು ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರ್ಯಧುರಂಧರರಾದ ವಿದ್ಯಾಧರರನ್ನು ಅಟ್ಟಿದನು.

4

ವಿರಾಧಿತನು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಪಾತಾಳಲಂಕೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಸೀತೆಯ ಅಣ್ಣನಾದ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲನನ್ನು ಕರೆಯಿಸುವೆನೆಂದೂ ತರುವಾಯ ಮುಂದಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವೆನೆಂದೂ ಹೇಳಿದನು.

ರಾವಣನು ಸೀತೆಯನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಪ್ರಲಾಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಸೀತೆಯ ದನಿಯನ್ನು ಅರ್ಕಜಟಿಯ ಮಗನಾದ ರತ್ನಜಟಿಯು ಕೇಳಿ ರಾವಣನ ವಿಮಾನವನ್ನಡ್ಡ ಗಟ್ಟಿ ಅವನ ಪಾಪ ಕೃತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅವನ ಮರ್ಮೋದ್ಘಾಟನ ಮಾಡಲು, ರಾವಣನು ಅವನೊಡನೆ ಕಾದದೆ ಕರುಣಿಸಿ ವಿದ್ಯಾಚ್ಛೇದ ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ರತ್ನಜಟಿಯು ಕಂಬುದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಮೂರ್ಛೆಹೋದನು. ತರುವಾಯ ರಾವಣನು ಲಂಕೆ ಗಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತ ಮೋಹಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಲು, ಸೀತೆಯು ತನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರೆ ನಾಲಗೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಸಾಯುವೆನೆಂದು ನುಡಿದಳು. ಹಸ್ತಪ್ರಹಸ್ತರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋತು ಓಡಿಬಂದು ರಾವಣನನ್ನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಜಯಧ್ವನಿ ಮಾಡಲು ಸೀತೆಯು ತನ್ನನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದವನು ರಾವಣನೆಂದರಿತು ತಾನು ರಾಮನ ಕುಶಲವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳುವವರೆಗೂ ಊಟ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಶಪಥಮಾಡಿದಳು. ರಾವಣನು ಲಂಕೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಗೀರ್ವಾಣರಮಣವೆಂಬ ತನ್ನ ವಿನೋದ ವನದಲ್ಲಿಯ ರತ್ನಗೃಹದಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ತಾನು ತನ್ನರಮನೆಗೆ ಹೋದನು. ಆಗ ಖರದೂಷಣರ ಮರಣವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಚಂದ್ರನಖಿಯು ಅಣ್ಣನ ಬಳಿಗೆ ಮಂಡೋದರಿ ಮೊದಲಾದವರೊಡನೆ ಬಂದು ಬಹಳವಾಗಿ ಅಳಲು, ರಾವಣನು ಖರದೂಷಣರನ್ನು ಕೊಂದವನನ್ನು ತಾನು ಕೊಲ್ಲುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಜಿನಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಮಲಗುವ ಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಸೀತೆಯ ಮೇಲಣ ಮೋಹದಿಂದ ಮರವಾನಸನಂತಿದ್ದನು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಂಡೋದರಿಯು ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕೇಳಲು, ರಾವಣನು ನಾಚಿಕೆಗೊಂಡು, ಸೀತೆಯನ್ನು ತಂದ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ಅವಳು ತನ್ನ ವಶವಾಗದಿದ್ದರೆ ತಾನು ಸಾಯುವೆನೆಂದು ಹೇಳಲು ಮಂಡೋದರಿಯು ಭಯಗೊಂಡು ರಾವಣನಿಗೆ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿ ಅಂತಃಪುರ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ಸೀತೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಆಕೆಯ ರೂಪ ಲಾವಣ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಆಕೆಗೆ ರಾವಣನೇ ತಕ್ಕ ವರನೆಂದೂ ಅವನೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಲಂಕೆಯನ್ನಾಳೆಂದೂ ಅನೇಕ ವಿಧವಾಗಿ ಬೋಧಿಸಿದಳು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಜಾನಕಿಯು ಕೋಪಗೊಂಡು ಆ ಮಾತುಗಳು ಕುಲಸ್ತ್ರೀಯರಾಡತಕ್ಕವಲ್ಲವೆಂದೂ, ಮಂಡೋದರಿಯಂಥವರು ತಮ್ಮ ವಂಶದ ಕೇಡನ್ನೂ ನೋಡದೆ ಸೂರ್ಯವಂಶದ ವನಿತೆಯರಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದು ಅನುಚಿತವೆಂದೂ ಹೇಳಿದಳು.

ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ರಾವಣನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕಣ್ಸನ್ನೆಯಿಂದ ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು, ಜಾನಕಿಯು ಹೆದರಿದಳು. ರಾವಣನು ಆಕೆಯ ಎದುರಿಗೆ ಆತ್ಮಸ್ತುತಿಯನ್ನೂ ಪರನಿಂದೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನೀಡೇರಿಸೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಆ ದುರಾತ್ಮನ ದುರುಕ್ತಿಗೆ ಸೀತೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮುಳಿದು ಹೊರಕ್ಕೆ ತೋರಿಸವೆ ಅಂಥ ಪಾಪದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವುದು ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂದೂ ಪರಸ್ತ್ರೀಯನ್ನ ಪೇಕ್ಷಿಸುವುದರಿಂದ ಅಧೋಗತಿಯು ಬರುವುದೆಂದೂ ಹೇಳಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಲ್ಲದ ವೇಳೆ ತನ್ನನ್ನು ಕದ್ದು ತಂದುದಕ್ಕೆ ಅನಂತ ವೀರ್ಯರಾದ ಅವರು ರಾವಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೆ ಬಿಡ ರೆಂದೂ ನುಡಿದಳು. ಆಗ ರಾವಣನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಭಯಗೊಳಿಸಿ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದನು. ಅದುವರೆಗೆ ಹೊತ್ತು ಮುಳುಗಿತು. ರಾವಣನನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ವಿಭೀಷಣನು, ಸೀತೆಯು ತನ್ನ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಹಲುಬಿ ಅಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಭಯಪಟ್ಟು, ಪರಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ತೊಂದರೆಪಡಿಸುವುದು ಧರ್ಮವಲ್ಲವೆಂದೂ ಅದರಿಂದ ದುರ್ಗತಿ ಯೊದಗುವುದೆಂದೂ ತಾನೂ ಮಾರಿಚನೂ ರಾವಣನೊಡನೆ ಹೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ರಾವಣನು ಅವರನ್ನು ಹಿಯ್ಯಾಳಿಸಿ ಜಾನಕಿಯನ್ನು ಪುಷ್ಪಕ ವಿಮಾನವನ್ನೇರಿಸಿ ತಾನು ಪಟ್ಟದಾನೆಯನ್ನೇರಿ ಸಾಮಂತ ಸೇನೆಯೊಡನೆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮೆರೆವಣಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿದನು. ದುಃಖದಿಂದ ಬೇಯುತ್ತಿರುವ ಸೀತೆಯು ಇವು ಯಾವುವನ್ನೂ ನೋಡದಿರಲು ಆಕೆಯನ್ನು ರಾವಣನು ಪ್ರಮದವನದಲ್ಲಿ ಸೆರೆಯಿಟ್ಟನು.

ಸಂಭಿನ್ನನೆಂಬ ಮಂತ್ರಿಮುಖ್ಯನು ರಾವಣನಿಗೆ ಖರದೂಷಣರ ವಿಷಯ ವನ್ನೂ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ವಿರಾಧಿತನನ್ನು ಪಾತಾಳಲಂಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿರುವುದನ್ನೂ ಅವರು ಸೀತೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವುದನ್ನೂ ಅದುವರೆಗೂ ರಾವಣನಿಗೆ ಮಿತ್ರ ರಾಗಿದ್ದ ಸುಗ್ರೀವನೂ ಹನುಮನೂ ತಮ್ಮಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವುದನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ರಾವಣನು ಪರಿಹಾಸದ ನಗೆಯನ್ನು ನಕ್ಕು "ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಜಲಕಣಗಳು ನಷ್ಟವಾದರೇನು?" ಎಂದು ಹೇಳಲು ಸಹಸ್ರಮತಿಯೆಂಬ ಮಂತ್ರಿಯು ಹಾಗೆ ಅವರನ್ನು ಏಳಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದೂ ಸುಗ್ರೀವಾದಿಗಳನ್ನು ದಾನ ಸನ್ಮಾನಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷವನ್ನೇ ವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಲಂಕೆಯು ಅಭೇದ್ಯವಾಗುವಂತೆ ವಿದ್ಯಾಪ್ರಾಕಾರವನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದೂ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಸೀತಾವಿರಹದಿಂದ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವರೆಂದೂ ತಿಳಿ ಸಿದನು. ವಿಭೀಷಣನು ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಪರನಾದನು.

ಇತ್ತ, ಸುಗ್ರೀವನು ಸತಿ ವಿಯೋಗದಿಂದ ವ್ಯಥೆಪಡುತ್ತ ಖರದೂಷಣರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಬರುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಅಡವಿಯಲ್ಲೊಂದು ಯುದ್ಧರಂಗವನ್ನು ಕಂಡು ಇದೇನೆಂದು ಕೇಳಲು ಅದನ್ನರಿತ ಒಬ್ಬನು ಖರದೂಷಣರು, ವಿರಾಧಿತ,

ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು—ಇವರ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಕಾರಣಪುರುಷರು ಪಾತಾಳ ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿರುವರೆಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಆಶ್ವಾಸ ೧೦—ದಶವದನ ವಂಶ ವರ್ಣನೆ

ಸುಗ್ರೀವನು ಮಹಾನುಭಾವರಾದ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಂದ ತನ್ನ ಹಗೆಯನ್ನೂ ಬಗೆಯನ್ನೂ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸಿಶ್ಚಯಿಸಿ ವಿರಾಧಿತನ ಬಳಿಗೆ ದೂತನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ತರುವಾಯ ತಾನೂ ಬರಲು ಆತನಾರೆಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ವಿರಾಧಿತನನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಆತನು ಕಿಷ್ಕಿಂಧನಗರಕ್ಕೊಡೆಯನೂ ಕಪಿಧ್ವಜ ಕುಲಧ್ವಜನೂ ಸೂರ್ಯಂಜಯ ತನೂಜನೂ ವಾಲಿಭಟ್ಟಾರಕರ ತಮ್ಮನೂ ಅಂಗದನ ತಂದೆಯೂ ಆದ ಸುಗ್ರೀವನೆಂದೂ ಅವರನ್ನೋಲಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವನೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿದನು. ಸುಗ್ರೀವನು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಪಾದಗಳಿಗೆರಗಿ ನಿಯಮಿತಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆಗಳಾದ ತರುವಾಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀಧರನು ಇವರೇನು ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಬಂದಿರುವರೆಂದು ಕೇಳಲು ಜಾಂಬವನು ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತು, ಸುಗ್ರೀವನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಸುತಾರೆಯ ಮೇಲಣ ಆಗ್ರಹದಿಂದ ಸುಗ್ರೀವನ ರೂಪನ್ನು ಧರಿಸಿ ಒಬ್ಬ ಖಳನು ಸುಗ್ರೀವನ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕನೆಂದೂ, ಎಲ್ಲರೂ ಮೋಸಹೋದರೂ ಸುತಾರೆಯು ಕೆಲವು ಗುರುತುಗಳಿಂದ ತಾನು ಮೋಸಹೋಗದೆ ಒಳಗೆ ಅಡಗಿಕೊಂಡಳೆಂದೂ, ಆಗ ನಿಜವಾದ ಸುಗ್ರೀವನು ಬರಲು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತೆಂದೂ, ಅಂಗದಕುಮಾರನು ಮಾಯಾ ಸುಗ್ರೀವನನ್ನು ತಂದೆಯೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನಿಜವಾದ ಸುಗ್ರೀವನನ್ನು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಡುವಂತೆ ಹೇಳಲು ಈತನು ಹನುಮನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡನೆಂದೂ, ಅವನು ಬಂದು ನಿಜವಾದ ಸುಗ್ರೀವನು ಯಾರೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಕೋಪಗೊಂಡು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋದನೆಂದೂ, ಆದುದರಿಂದ ತಮ್ಮಗಳ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವನೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿದನು. ರಾಮನು ತಮ್ಮಂತೆಯೇ ವ್ಯಥೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಸುಗ್ರೀವನ ವ್ಯಸನವನ್ನು ಕಳೆಯುವಂತೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೊಡನೆ ಹೇಳಲು, ಸುಗ್ರೀವನು ಸಮಾಹಿತ ಚಿತ್ತನಾಗಿ ವಿರಾಧಿತನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ವ್ಯಾಕುಲಚಿತ್ತರಾಗಿರಲು ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ವಿರಾಧಿತನು ವನದಲ್ಲಿ ಮೋಸದಿಂದ ಸೀತಾಹರಣವಾದ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಖರದೂಷಣರು ಜನಾರ್ದನನ ಕೈಯಿಂದ ಸತ್ತ ವಿಷಯವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಾನರಚಿಹ್ನನಾದ ಸುಗ್ರೀವನು ಏಳು ದಿವಸಗಳೊಳಗಾಗಿ ಸೀತಾದೇವಿಯ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ತರಿಸುವೆನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿ ಬಿನ್ನವಿಸಲು, ಬಲಾಚ್ಯುತರೂ ವಿರಾಧಿತನೂ ಸುಗ್ರೀವನೊಡನೆ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಪುರಕ್ಕೆ

ಹೊರಟರು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಸುಗ್ರೀವನಿಗೂ ಮಾಯಾಸುಗ್ರೀವನಿಗೂ ಯುದ್ಧವಾಗಿ ಸುಗ್ರೀವನು ಮೂರ್ಛೆಹೋದನು. ಅವನು ಮೂರ್ಛೆ ತಿಳಿದ ಬಳಿಕ ರಾಮನು ಸುಗ್ರೀವನ ಹಗೆಯನ್ನು ತಾನು ಮರುದಿನ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆನೆಂದು ಸುಗ್ರೀವನೊಡನೆ ಹೇಳಿ ಸಾಹಸಗತಿಯೆಂಬ ಮಾಯಾಸುಗ್ರೀವನನ್ನು ಕೊಂದನು. ಕಪಿಧ್ವಜನಾದ ಸುಗ್ರೀವನು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಮರ್ಯಾದೆಯೊಡನೆ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಪುರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಸತ್ಕರಿಸಿ ತನ್ನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ರಾಮನನ್ನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರನ್ನೂ ಮದುವೆಯಾಗೆವೆಂದಿರುವುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡು ಶುಭಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹನ್ನೆರಡು ಮಂದಿ ಕನ್ನೆಯರನ್ನು ರಾಮನಿಗೆ ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು. ಆದರೆ ರಾಮನಿಗೆ ಸೀತೆಯ ನೆನೆಪಿನಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗ ಹುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ.

ಸುಗ್ರೀವನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು, ಮೊದಲು ಪ್ರಭಾಮಂಡಲನಲ್ಲಿಗೆ ದೂತರನ್ನಟ್ಟಿ, ತಾನು ಕೆಲವರು ಅನುಚರರೊಡನೆ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೊರಟು ವಾಯುವೇಗದಿಂದ ಹೋಗುತ್ತ ಒಂದು ಬೆಟ್ಟದ ಶಿಖರದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಧ್ವಜವನ್ನು ಕಂಡು ಯಾರಿರುವರೋ ನೋಡೋಣವೆಂದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ರತ್ನಜಟಿಯು ಇವನು ರಾವಣನ ದೂತನಿರಬಹುದೆಂದು ಹೆದರಿದನು. ಸುಗ್ರೀವನು ಅವನ ಭಯವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಅವನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದು ಸೀತೆಯನ್ನು ರಾವಣನು ಲಂಕೆಗೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋದ ಸಂಗತಿಯನ್ನರಿತವನಾಗಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ರತ್ನಜಟಿಯನ್ನು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಬಳಿಗೆ ಕರೆತರಲು ಸೀತೆಯನ್ನು ರಾವಣನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋದ ವಿಷಯವನ್ನು ಜನಾರ್ದನನು ರತ್ನಜಟಿಯಿಂದ ವಿಶದವಾಗಿ ತಿಳಿದನು. ಸೀತೆಯ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ರತ್ನಜಟಿಯ ಶತ್ರುಗಳನ್ನೋಡಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಮರಳಿ ಅವನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕರಸುಮಾಡಿ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಒಂದು ದಿನ ಸುಗ್ರೀವನು ನಳ ನೀಲ ಅಂಗದ ಜಾಂಬವ ಮುಂತಾದ ಸೇನಾನಾಯಕರೊಡನೆಯೂ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ಬಂಧುಜನಗಳೊಡನೆಯೂ ತನ್ನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಸುಗ್ರೀವನನ್ನು ನೋಡಿ, ಲಂಕೆಗೆ ಹೋಗಿ ರಾವಣನನ್ನು ಜಯಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ರಾಮನು ಜೈನಾಗಮಕೋವಿದನಾದ ಜಾಂಬೂನದನನ್ನು ನೋಡಿ ರಾವಣನ ವಂಶವನ್ನೂ ಲಂಕಾನಗರದ ತೆರನನ್ನೂ ತಿಳಿಸುವಂತೆ ಕೇಳಲು ಅವನು ಕೈಮುಗಿದುಕೊಂಡು ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿಶದವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು:—

ತ್ರಿಲೋಕಾಧಿಪತಿಯಾದ ಪುರುಪರಮೇಶ್ವರನ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾಲದ ಮೇಲೆ ಅದೇ ಕುಲದ ತ್ರಿದಶಂಜಯನು ಭೂಮಂಡಲಕ್ಕಧಿಪತಿಯಾದನು. ಅವ

ನಿಗೆ ಜಿತಶತ್ರು ವಿಜಯಸಾಗರರೆಂಬಿಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು. ತ್ರಿದಶಂಜಯನು ಹಲವು ಕಾಲ ರಾಜ್ಯಭಾರಮಾಡಿ ಜಿತಶತ್ರುವಿಗೆ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ತಪೋರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಂತನು. ಜಿತಶತ್ರುವಿನ ಮಗ ಅಜಿತಭಟ್ಟಾರಕನು; ವಿಜಯಸಾಗರನ ಮಗ ಸಗರ ಚಕ್ರೇಶ್ವರನು. ಹೀಗೆ ಜಿನಪತಿಯನ್ನೊಬ್ಬನೂ ಜನಪತಿಯನ್ನೊಬ್ಬನೂ ಪಡೆದರು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಜಯಾರ್ಧದ ರಥನೂಪುರಚಕ್ರವಾಳಪುರದ ವಿಯಚ್ಚರ ರಾಜನಾದ ಪೂರ್ಣಘನನಿಗೆ ತೋಯದವಾಹನನೆಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಉತ್ತರ ಪ್ರಾಂತ ದಲ್ಲಿಯ ಅಂಬರತಿಲಕವೆಂಬ ಪುರದ ಸುಲೋಚನನಿಗೆ ಸಹಸ್ರಲೋಚನನೆಂಬ ಮಗನೂ ಉತ್ಪಲನೇತ್ರೆಯೆಂಬ ಮಗಳೂ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಈ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಘನನು ತೋಯದವಾಹನನಿಗೆ ಕೊಡೆಂದು ಸುಲೋಚನನಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಲು, ಆತನು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗುವ ಸಗರನಿಗೆ ಈಕೆಯು ಪಟ್ಟಮಹಿಷಿಯಾಗುವಳೆಂದು ನೈಮಿತ್ತಿಕರು ಹೇಳಿರುವ ಕಾರಣ ತೋಯದವಾಹನನಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ, ಪೂರ್ಣಘನನು ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡು ದಂಡೆತ್ತಿಬಂದು ಅಂಬರ ತಿಲಕವನ್ನು ಮುತ್ತಲು, ಸುಲೋಚನನು ಮಗನನ್ನೂ ಮಗಳನ್ನೂ ತನ್ನ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಹೊರಡಿಸಿ ತಾನು ಪೂರ್ಣಘನನೊಡನೆ ಕಾದಿ ಸತ್ತನು. ಪೂರ್ಣಘನನು ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಕನ್ನೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಕಾಣದೆ ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋದನು.

ಇತ್ತ, ಸಹಸ್ರಲೋಚನನೂ ಉತ್ಪಲನೇತ್ರೆಯೂ ಶರಭಾಟವಿಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ವೇತ್ರಾವತೀ ತೀರದೊಳಿರುವಲ್ಲಿ ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸಗರನನ್ನು ಅವನ ದುಷ್ಟಾಶ್ವವು ಎಳೆದು ತಂದು ಆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿಳಿಸಿ ಹೋಯಿತು. ಸಗರನು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಅಣ್ಣ ತಂಗಿಯರನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರ ರೂಪ ಲಾವಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಬೆರಗಾಗಿ ಅಂತಹ ಭಯಂಕರವಾದ ಅಡವಿಗೆ ಅವರು ಬರಲು ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕೇಳಲು ಸಹಸ್ರ ಲೋಚನನು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಭೂನಾಥನಾಗಿ ತೋರುವ ಅವನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ತಾನು ಅಯೋಧ್ಯಾ ಪತಿಯಾದ ಸಗರನೆಂದು ಹೇಳಿ ತಾನು ಬಂದ ತೆರನನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಸಹಸ್ರ ಲೋಚನನು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು, "ಸಗರನನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿದಲ್ಲಿ ಹಗೆಗಳು ನಾಶನಾಗುವರು, ಇಷ್ಟಾರ್ಥವು ಈಡೇರುವುದು" ಎಂದು ತಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದ್ದ ನೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಗರನು ಅವರ ತಂದೆಯು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಮಾಡುವೆನೆಂದೂ ದುಃಖವನ್ನುಳಿದು ಸಂತೋಷವಾಗಿರೆಂದೂ ಹೇಳಿ, ತನ್ನ ದುಷ್ಟಾಶ್ವದ ಹಜ್ಜೆ ಹಿಡಿದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಹಸ್ತ್ಯಶ್ವ ರಥಪದಾತಿಗಳ ಕಳಕಳವು ಕೇಳಿಸಿತು. ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವು ಬಂದು ಸೇರಲು ಸಗರನು ಸಹಸ್ರ ಲೋಚನನನ್ನೂ ಉತ್ಪಲನೇತ್ರೆಯನ್ನೂ ತನ್ನ ಪಟ್ಟದಾನೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು

ಹೊರಟು ಅಯೋಧ್ಯೆಯನ್ನು ಸೇರಿ ಉತ್ಪಲನೇತ್ರೆಯನ್ನು ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಿದ್ಯಾಧರಲೋಕವನ್ನು ಸಹಸ್ರಲೋಚನನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಸಹಸ್ರಲೋಚನನು ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕೊಂದವನನ್ನು ಕೊಂದಲ್ಲದೆ ಬಿಡೆನೆಂದು ದೊಡ್ಡ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಬಂದು ರಥನೂಪುರಚಕ್ರವಾಳಪುರವನ್ನು ಮುತ್ತಲು ಪೂರ್ಣಘನನು ಹೆದರಿ ಮಗನಾದ ತೋಯದವಾಹನನನ್ನು ತನ್ನ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಹಂಸವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿ ತಾನು ಮಹಾಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸತ್ತನು. ಸಹಸ್ರಲೋಚನನು ತೋಯದವಾಹನನನ್ನು, ತೆಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಹಾವಿನಂತೆ, ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದು, ಇಬ್ಬರೂ ಅಜಿತಭಟ್ಟಾರಕರ ಸಮವಸರಣಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೇರಲು, ಅವರಿಗಿದ್ದ ವೈರವು ನಾಶಹೊಂದಿತು. ಆಗ ಸಹಸ್ರಲೋಚನನು ಗಣಧರರನ್ನು ಕುರಿತು ತನ್ನ ತಂದೆಗೂ ತೋಯದವಾಹನನ ತಂದೆಗೂ ಹುಟ್ಟಿದ ವೈರವು ಈಜನ್ಮದ್ದೋ ಹಿಂದಣ ಜನ್ಮದ್ದೋ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಜಿತ ಭಟ್ಟಾರಕರು ಹಿಂದಣ ಜನ್ಮಗಳ ಕಥೆಯನ್ನು ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ತರುವಾಯ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಸಗರನು ತನಗೆ ಸಹಸ್ರಲೋಚನನಲ್ಲುಂಟಾದ ಒಲವಿಗೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು.

ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಜಿನಮುಖದಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಭೀಮನೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸನು ತಾನು ತೋಯದವಾಹನನ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ತಂದೆಯೆಂದರಿತು ಪ್ರೇಮಹುಟ್ಟಲು, ವಿಜಯಾರ್ಧನಗದಲ್ಲಿ ಹಗೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ಕೇಡುಂಟಾಗುವುದೆಂದು ಅವನೊಡನೆ ಹೇಳಿ ದಕ್ಷಿಣ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಏಳುನೂರು ಯೋಜನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವುಳ್ಳ ಅತಿರಮಣೀಯವಾದ ರಾಕ್ಷಸದ್ವೀಪದ ನಡುವೆ ಏಳು ಕನಕ ಪ್ರಾಕಾರಗಳುಳ್ಳ ತ್ರಿಕೂಟಾಚಲದ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನೂರು ಯೋಜನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವುಳ್ಳ ನಿರಾತಂಕವಾದ ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡೆಂದು ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ತೋಯದವಾಹನನನ್ನು ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ರಾಕ್ಷಸವಿದ್ಯೆ ಮೊದಲಾದ ಹಲವು ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೂ ನವಮುಖಾಭರಣ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ದಿವ್ಯಾಭರಣಗಳನ್ನೂ ನವನಿಧಿವೆರಸು ಪಾತಾಳಲಂಕೆಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಅವನಿಗೆ ರಾಕ್ಷಸಕುಲವೇ ಕುಲವಾಗುವುದೆಂದು ನಿಯಮಿಸಿ ತನ್ನ ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ದ್ವೀಪಾಂತರಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

ತೋಯದವಾಹನನು ವಿಜಯಾರ್ಧದ ಕಿನ್ನರಪುರವನ್ನಾಳುವ ರತಿಮಯೂಖನ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಕೆಲವು ಕಾಲದ ಮೇಲೆ ವೈರಾಗ್ಯಪರನಾಗಿ ತನ್ನ ಹಿರಿಯ ಮಗನಾದ ಮಹಾರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನೊಪ್ಪಿಸಿ ದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡು ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಮಹಾರಾಕ್ಷಸನು ವಿಭವದಲ್ಲಿ

ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷನಿಗೆ ಸಮನೆಸಿಸಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಅಮರರಾಕ್ಷಸ ಭಾನು ರಾಕ್ಷಸರೆಂಬಿಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದು ಒಂದು ದಿನ ಕ್ರೀಡಾವನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮಕರಂದದ ಆಸೆಗಾಗಿ ಬಂದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಕಮಲದಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಡಲರಿಯದೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸತ್ತ ಭೃಂಗವೊಂದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂಸಾರ ವೈರಾಗ್ಯಪರನಾಗಿ ಶ್ರುತಸಾಗರ ಚಾರಣರನ್ನು ಕಂಡು ತನ್ನ ವಿಭವಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಲು ಅವರು ಅದನ್ನು ವಿಶದವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಹಾರಾಕ್ಷಸನು ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಅಮರರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ಲಂಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದನು. ಅಮರರಾಕ್ಷಸನಿಗೂ ಅವನ ತಮ್ಮನಾದ ಭಾನುರಾಕ್ಷಸನಿಗೂ ಹತ್ತು ಹತ್ತು ಮಂದಿ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಅರಸುಮಾಡಿ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರಿಬ್ಬರೂ ವೈರಾಗ್ಯಪರರಾಗಿ ನಿರ್ವಾಣಕ್ಕೆ ಸಂದರು. ಆ ಸಂತತಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಅರಸುಗಳ ರಾಜ್ಯಭಾರವು ಕಳೆದಮೇಲೆ ಬಹಳ ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಘನಪ್ರಭನೆಂಬುವನು ಲಂಕಾಪುರಕ್ಕರಸಾದನು. ಅವನ ಮಗನಾದ ಧವಳಕೀರ್ತಿಯು ಬಹಳ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ರತ್ನಪುರದ ಪುಷ್ಪೋತ್ತರನು ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಪುಷ್ಪೋತ್ತರನಿಗೆ ಮೇಘಪುರದರಸನಾದ ಅತೀಂದ್ರನೆಂಬ ವಿಯಚ್ಚರನ ಮಗಳಾದ ದೇವಿಲೆಯನ್ನು ಬೇಡಲು, ಅತೀಂದ್ರನು ಅವನಿಗೆ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡದೆ ಧವಳಕೀರ್ತಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆಮಾಡಿದನು.

ಅತೀಂದ್ರನ ಮಗನಾದ ಶ್ರೀಕಂಠಕುಮಾರನು ಒಂದು ದಿನ ಜಿನವಂದನಾ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಮಂದರಕಂದರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ರತ್ನಪುರದಮೇಲೆ ಮೇಘಪುರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪೋತ್ತರನ ತಂಗಿಯಾದ ಪದ್ಮೋತ್ತರೆಯು ರಾಣಿವಾಸದಲ್ಲಿ ಸುಸ್ವರದಿಂದ ಹಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮೋಹಪರವಶನಾಗಿ, ಗಾನಕ್ಕೆ ಸೋತುಬರುವ ಜಿಂಕೆಯಂತೆ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲು ಕನ್ನೆಯು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಮೋಹಿಸಿದಳು. ಹೀಗೆ ತನ್ನ ವಶವಾದ ಕನ್ನೆಯನ್ನು ಶ್ರೀಕಂಠಕುಮಾರನು ಲಂಕೆಗೆತ್ತಿಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಧವಳಕೀರ್ತಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರಲು ಪುಷ್ಪೋತ್ತರನು ಅದನ್ನು ತಿಳಿದು ತನಗೆ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡದೆ ಹೋದುದಕ್ಕೂ ಕುಲಾಚಾರವನ್ನು ಬಗೆಯದೆ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದುದಕ್ಕೂ ರೋಷಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ ಲಂಕೆಯಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿಬಂದನು. ಧವಳಕೀರ್ತಿಯು ಸಾಮೋಪಾಯವನ್ನು ಮಾಡಲೆಳಸಿ ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಆತನ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಆತನ ತಂಗಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಪುಷ್ಪೋತ್ತರನು ಅದಕ್ಕೊಪ್ಪಿ ಶುಭ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಪದ್ಮೋತ್ತರೆಯನ್ನು ಶ್ರೀಕಂಠನಿಗೆ ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ತನಗೆ ಸಮೀಪವಾಗಿರುವ ಅನೇಕ ದ್ವೀಪ ಮುಖ್ಯ

ವಾದ ವಾನರದ್ವೀಪದೊಳಿರುವಂತೆ ಆತನನ್ನೊಡಂಬಡಿಸಲು, ಆತನು ಒಂದು ದಿನ ಆ ದ್ವೀಪವನ್ನು ನೋಡುವ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಬರುತ್ತ ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ವಾನರಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಅವನ್ನು ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕಿಷ್ಕಿಂಧಗಿರಿಯಮೇಲೆ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಯೋಜನ ವಿಸ್ತಾರದ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಪುರವೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿ ಹಲವು ಕಾಲ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗಿರಲು, ಶ್ರೀಕಂಠನು ಒಂದು ದಿನ ನಂದೀಶ್ವರ ಪೂಜೆಗೆ ಅಚ್ಯುತೇಂದ್ರನೊಡನೆ ಹೋಗುತ್ತ, ಮಾನುಷೋತ್ತರ ದ್ವೀಪದಿಂವತ್ತಕಡೆಗೆ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ತನ್ನ ವಿಮಾನವು ಹೋಗದಿರಲು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದು ಅದೇ ನಿರ್ವೇಗ ಕಾರಣವಾಗಿ ತನ್ನ ಮಗನಾದ ವಜ್ರಕಂಠನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೋದನು. ಈತನೂ ಕೆಲವು ಕಾಲ ರಾಜ್ಯಭಾರಮಾಡಿ ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಇಂದ್ರಾಯುಧನಿಗೆ ಪಟ್ಟಕಟ್ಟಿ ದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡನು.

ಆ ಕಪಿಕುಲದ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಧಿಪರಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತಿಹತನಾದ ಅಮರಪ್ರಭನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಅತ್ತ, ಲಂಕಾಧಿಪನಾದ ಧವಳಕೀರ್ತಿಯ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಹುಟ್ಟಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡಿದಮೇಲೆ ತ್ರಿಕೂಟನೆಂಬುವನು ದೊರೆಯಾದನು. ಆತನ ಮಗಳಾದ ಗುಣವತಿಯನ್ನು ಅಮರಪ್ರಭನಿಗೆ ಮದುವೆಮಾಡಲೆಂದು ಕಿಷ್ಕಿಂಧಪುರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಆಕೆಯು ವಿವಾಹವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪಂಚರತ್ನವರ್ಣ ಚೂರ್ಣದಿಂದ ಬರೆದ ಲತೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾನರಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಹೆದರಿಕೊಳ್ಳಲು ಇದನ್ನು ಬರೆದವರು ಯಾರೆಂದು ದೊರೆಯು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಗೃಹಮಹತ್ತರನು ದೊರೆಯ ಪೂರ್ವಜನಾದ ಶ್ರೀಕಂಠನು ಕಪಿಗಳನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದನಾದುದರಿಂದ ಆ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಬರೆಯುವರೆಂದು ತಿಳಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ದೊರೆಯು ಸಮಾಹಿತ ಚಿತ್ತನಾಗಿ, ಮೆಟ್ಟುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಬರೆದಿರೆಂದಾಕ್ಷೇಪಿಸಿ, ಪತಾಕೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಿರೀಟಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಚಿನ್ನದಿಂದಲೂ ರತ್ನಗಳಿಂದಲೂ ವಾನರಗಳನ್ನು ವಿರಚಿಸಿ ಕೊಂಡಾಡಿ, ತನ್ನ ಕುಲದವರನ್ನು ವಾನರಧ್ವಜರೆಂದೂ ವಾನರಕುಲವರೆಂದೂ ರೂಢಿಮಾಡಿ ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಕಪಿಕೇತುವಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಂನ್ಯಾಸವನ್ನು ವಹಿಸಿದನು. ಈ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕಿಷ್ಕಿಂಧ ಅಂಧ್ರಕರೆಂಬಿಬ್ಬರು ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರು ದೊರೆಗಳಾದರು. ವಿದ್ಯುತ್ಕೇಶನ ತರುವಾಯ ಆತನ ಮಗನಾದ ಸುಕೇಶನು ಲಂಕೆಗೆ ದೊರೆಯಾದನು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಜಯಾರ್ಧ ನಗೋಪತ್ಯಕದ ಆದಿತ್ಯನಗರವನ್ನಾಳುವ ಮಂದರಮಾಲಿಯ ಮಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಾಲೆಯು ಸೌಂದರ್ಯದಲ್ಲಿ ರತಿಯನ್ನು ಮೀರಿಸಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಕಳಾಗಲು ಆ ಕನ್ನೆಯ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ ನಾನಾ ದಿಕ್ಕುಗಳ ಖಚರ ಕುಮಾರರೂ ವಿದ್ಯಾಧರ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದ ಅಶನಿವೇಗನ ಮಗನಾದ ವಿಜಯಸಿಂಹನೂ ಕಪಿಕೇತುಗಳಾದ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಂಧ್ರಕರೂ ಲಂಕಾಧಿಪನಾದ ಸುಕೇಶನೂ ಮೊದಲಾದ ಹಲವರು ವಿಯಚ್ಚರಾಧಿರಾಜರು

ಬಂದು ಮಣಿಮಯಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಶ್ರೀಮಾಲೆಯು ಮನ್ಮಥ ರೂಪನಾದ ಕಿಷ್ಕಿಂಧನಿಗೆ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಲು ಆಹವ ಸಿಂಹನಾದ ವಿಜಯ ಸಿಂಹನು ಕಾಳೆಗಕ್ಕುದ್ಯುಕ್ತನಾದನು. ಆಗ ಅಂಧ್ರಕ ಸುಕೇಶರು ಕಿಷ್ಕಿಂಧ ನನ್ನೂ ಶ್ರೀಮಾಲೆಯನ್ನೂ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಪುರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ವಿಜಯಸಿಂಹನೊಡನೆ ಕಾದಿ ಅವನನ್ನು ಕೊಂದರು. ಅಶನಿವೇಗನು ತನ್ನ ಮಗನ ಸಾವನ್ನು ಕೇಳಿ ವ್ಯಸನದಿಂದಲೂ ಕೋಪದಿಂದಲೂ ಗಗನಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕಿಷ್ಕಿಂಧಪುರವನ್ನು ಮುತ್ತಿ ಅಂಧ್ರಕನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಕಿಷ್ಕಿಂಧ ಸುಕೇಶರು ಬಹಳ ಭಯಪಟ್ಟು ಪಾತಾಳ ಲಂಕೆಯನ್ನು ಸೇರಿದರು. ಅಶನಿವೇಗನು ಸುಕೇಶನ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಲಂಕೆ ಯನ್ನು ನಿರ್ಘಾತನೆಂಬುವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ತೃಷ್ಣೆಯು ಕರಗಿಹೋಗಲು, ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಸಹಸ್ರಾರನಿಗೆ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಜಿನೇಂದ್ರಮುನಿ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿದನು.

ಇತ್ತ, ಕಿಷ್ಕಿಂಧನು ಮಧುಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ಪುರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಶ್ರೀಮಾಲೆ ಯೊಡನೆ ಸುಖದಿಂದಿರುತ್ತ ಋಕ್ಷಜ ಸೂರ್ಯಜರೆಂಬ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಸೂರ್ಯ ಮಾಲೆಯೆಂಬ ಮಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದನು. ಆಕೆಯನ್ನು ಮೇಘಪುರದೊಡೆಯನಾದ ಮೇರುವಿನ ಮಗನಾದ ಸಿಂಹಮರ್ದನನು ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕರ್ಣಪರ್ವತ ದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಕುಂಡಲವೆಂಬ ಪುರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಸುಖವಾಗಿದ್ದನು. ಸುಕೇಶನಿಗೆ ಮಾಲಿಸುಮಾಲಿ ಮಾಲ್ಯವಂತರೆಂಬ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಕರಾಗಿ ಸಕಲ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಿ ಅವಾರ್ಯವೀರ್ಯರಾದುದರಿಂದ ಮೆಚ್ಚಿದ ದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಮೆಚ್ಚಿದಂತೆ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿರಲು ಸುಕೇಶನು ಅವರನ್ನು ಕರೆದು ದಕ್ಷಿಣಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೊಗಬೇಡಿ ರೆನ್ನಲು ಅವರು ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಸುಕೇಶನು ತೋಯದವಾಹನನಿಂದ ಅನ್ವಯಾಗತವಾಗಿ ತಮಗೆ ಬಂದ ಲಂಕಾಪುರವನ್ನು ಅಶನಿವೇಗನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ನಿರ್ಘಾತನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನೆಂದೂ ಅವನು ಅನೇಕ ವಿದ್ಯೆಗಳಿಂದ ಅದನ್ನು ಪುಗಲು ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗದಂತೆ ಕಾಪುಮಾಡಿ ಬಲಿಷ್ಠನಾಗಿರುವನೆಂದೂ ಅವನು ಅವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಕೊಲ್ಲುವನೆಂದೂ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಹೇಳಿದೆನೆಂದು ತಿಳಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಕೋಪಗೊಂಡು ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಬಲ ಸಮೇತರಾಗಿ ಹೊರಟು ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಿಂದ ಬಂದು ಲಂಕೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿ ನಿರ್ಘಾತನನ್ನು ಕೊಂದು ಲಂಕಾಪುರವನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ತಾಯಿತಂದೆ ಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತರಿಸಿ ಸುಖದಿಂದಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ಕಾಲವು ಕಳೆಯಲು ಸುಕೇಶನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನಿತ್ತು ಕಿಷ್ಕಿಂಧನೊಡಗೂಡಿ ತಪಸ್ಥನಾದನು.

ಅತ್ತ, ರಥನೂಪುರಚಕ್ರವಾಳಪುರವನ್ನಾಳುವ ಸಹಸ್ರಾರನ ಪಟ್ಟದರಸಿಗೆ ಎಳವಸಿರಿನಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ನೋಡುವ ಬಯಕೆ ಹುಟ್ಟಲು ಸಹಸ್ರಾರ

ನು ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಆ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಬಯಕೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಲು ನವ ಮಾಸ ಪೂರ್ತಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಆಕೆಯು ಗಂಡು ಮಗನನ್ನು ಹೆತ್ತಳು. ಆ ಕೂಸಿಗೆ ಸಹಸ್ರಾರನು ತಾಯಿಯ ಬಯಕೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಇಂದ್ರನೆಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದನು. ಆ ಹುಡುಗನು ಕಾಲಕ್ರಮವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಸಕಲ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೂ ಕಲಿತು ಬಹಳ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾಗಿ ಸಕಲಚಕ್ರವರ್ತಿ ಪದವನ್ನು ಪಡೆದು ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಸ್ವರ್ಗವೆಂದೂ, ತನ್ನ ಖಚರ ಕಾಂತೆಯರನ್ನು ರಂಭೆ ಊರ್ವಶಿ ಮೊದಲಾದ ದೇವಕಾಂತೆಯರೆಂದೂ, ತನ್ನ ವಾರಣವನ್ನು ಐರಾವಣವೆಂದೂ, ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಮುಖ್ಯನನ್ನು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯೆಂದೂ ಮೊದಲಾಗಿ ಕರೆದು ತಾನೇ ಇಂದ್ರನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಸುಖವನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಇತ್ತ, ಮಾಲಿಗೆ ಕಪ್ಪವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಖಚರರು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮಾಲಿಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲು ಆತನು ಬಹಳ ಕೋಪಗೊಂಡು ಇಂದ್ರನನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸುಮಾಲಿ ಮಾಲ್ಯವಂತ ಋಕ್ಷಜ ಸೂರ್ಯಜ ರೊಡಗೂಡಿ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಸೇನಾಸಮೇತನಾಗಿ ಬರುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಇಂದ್ರನು ಅವರನ್ನಡ್ಡಗಟ್ಟಿ ಮಹಾಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಾಲಿಯನ್ನು ಕೊಂದನು; ಮಿಕ್ಕವರು ಓಡಿಹೋಗಿ ಪಾತಾಳಲಂಕೆಯನ್ನು ಸೇರಿದರು. ಇಂದ್ರನು ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ಲಂಕೆಯನ್ನು ವೈಶ್ರವಣನಿಗೂ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಪುರವನ್ನು ಯಮಧರನಿಗೂ ಕೊಟ್ಟು ತಾನು ಇಂದ್ರನಂತೆ ಸುಖವಾಗಿದ್ದನು.

ಪಾತಾಳಲಂಕೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾಲಿಗೆ ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತನಾಗುವ ರತ್ನಶ್ರವನೆಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಆತನು ಅತಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾಗಿ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಸಿದ್ಧ ಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿದ್ದಕಾಲದಲ್ಲಿ ವ್ಯೋಮಭಾನುವೆಂಬ ವಿಯಚ್ಚರ ನು ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಕೈಕಸಿಯೆಂಬ ಕನ್ಯಾರತ್ನವನ್ನು ದಿವ್ಯಮುನಿಮುಖ್ಯರ ಆದೇಶದಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಕೊಡಲು, ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಪುಷ್ಪೋತ್ತರವೆಂಬ ಪುರ ವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರಿಸಿ ಶುಭ ಮುಹೂರ್ತ ದಲ್ಲಿ ಕೈಕಸಿಯನ್ನು ಮದುವೆನಿಂದು ನಿರಂತರೋತ್ಸವದಲ್ಲಿದ್ದನು. ಕೈಕಸಿಯು ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಗರ್ಭವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಬಹು ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾಗುವ ಮಗನನ್ನು ಹೆತ್ತಳು. ಹತ್ತನೆಯ ದಿನ ಭೀಮನೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸನು ಕೊಟ್ಟ ನವಮುಖ ರತ್ನ ಭೂಷಣದ ಮಾಣಿಕಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಸಿನ ಮುಖವು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಲು ಆ ಮಗುವಿಗೆ ದಶ ಮುಖನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟರು. ಕೈಕಸಿಯು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಭಾನುಕರ್ಣ ಚಂದ್ರನಖಿ ವಿಭೀಷಣರೆಂಬ ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆತ್ತಳು. ಮೂವರು ಗಂಡುಮಕ್ಕಳೂ ಬಾಲ್ಯವನ್ನತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಪ್ರಭುಮಂತ್ರೋತ್ಸಾಹ ಶಕ್ತಿತ್ರಯವೇ ಮೂರ್ತಿಗೊಂಡಂತೆ ಅಖಿಲ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪಾರಂಗತರಾದರು.

ಒಂದು ದಿನ ಈ ಮೂವರೂ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಾಯಕ ರತ್ನಗಳಂತಿರುವಾಗ, ವೈಶ್ರವಣನು ಬಹಳ ವೈಭವದಿಂದ ತೃಣೀಕೃತ ತ್ರಿಭುವನನಾಗಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿರಲು, ಇಷ್ಟು ವೈಭವದಿಂದ ಹೋಗುತ್ತಿರುವನಾರೆಂದು ದಶಗ್ರೀವನು ಕೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ಕೈಕಸಿಯು, "ಈತನು ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕನ ಮಗನಾದ ವೈಶ್ರವಣನು, ಉಭಯ ಶ್ರೇಣಿಗರಸನಪ್ಪ ಇಂದ್ರನೆಂಬ ವಿದ್ಯಾಧರ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ನಿಮ್ಮ ಹಿರಿಯ ಮುತ್ತಪ್ಪನಾದ ಮಾಲಿಯನ್ನು ಕೊಂದು ನಮ್ಮ ವಂಶಕ್ಕೆ ಬಂದ ಲಂಕೆಯನ್ನು ವೈಶ್ರವಣನಿಗೆ ಕೊಡಲು, ಇವನು ಅದನ್ನಾಳುತ್ತಿರುವನು. ನಾವು ಇವನಿಗೆ ಭೀತರಾಗಿರುವೆವು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ವ್ಯಸನಪಡಲು, "ದಶವದನನು ನಿಮ್ಮ ಹಗೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಿ ನಿಮಗೆ ಸಂತೋಷಮಾಡುವನು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ವಿಭೀಷಣನು, ಅದುವರೆಗೂ ತಮ್ಮ ಕುಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವೆವೆಂದು ತಾಯಿಗೆ ಬಿನ್ನವಿಸಿ, ಶುಭ ದಿನ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗೆರಗಿ ಅಪ್ಪಣೆಪಡೆದು ಮೂವರೂ ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾದ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ದಶಕೋಟಿ ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ಷೋಡಶಾಕ್ಷರ ಮಹಾವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ನಿಂತರು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಜಂಬೂದ್ವೀಪಾಧಿಪತಿಯಾದ ಅನಾದೃತನೆಂಬ ದೇವನು ಅವರ ವಿದ್ಯಾಸಾಧನೆಗೆ ವಿಘ್ನಹೇತುಗಳಾದ ಅನೇಕ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಅವರು ಮಂದರಪರ್ವತದಂತೆ ಅಚಲಿತ ಧೈರ್ಯರಾಗಿದ್ದು ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರು. ರಾವಣನು ಚಂದ್ರಹಾಸವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಸ್ವಯಂಪ್ರಭನೆಂಬ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಬಂಧುಜನರನ್ನೂ ಪರಿಜನರನ್ನೂ ಬರಿಸಿ ಸುಖದಿಂದಿದ್ದನು.

ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ, ಸುರಸಂಗೀತಕ ಪುರದರಸನಾದ ಮಯನು ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಮಂಡೋದರಿಯನ್ನು ನೈಮಿತ್ತಕರ ಅನುಜ್ಞೆಯಿಂದ ಸ್ವಯಂಪ್ರಭನಗರಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದು ರಾವಣನಿಗೆ ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು. ರಾವಣನು ವಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತ ಸುರಸುಂದರನೆಂಬ ದೊರೆಯ ಮಕ್ಕಳಾದ ಐನೂರು ಮಂದಿ ಬಾಲೆಯರು ಒಂದು ಕಮಲ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ನೀರಾಟವಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಅವರನ್ನು ಮೋಹಿಸಲು, ಮೇಲೆತ್ತಿಬಂದ ಅವರ ತಂದೆಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಆ ದೊರೆಯ ಅನುಮತಿಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ತರುವಾಯ ಭಾನುಕರ್ಣನಿಗೆ ಕುಂಭಪುರದ ಮಹೋದರನ ಮಗಳಾದ ವಿದ್ಯುದ್ವೇಗೆಯನ್ನು ಮದುವೆಮಾಡಿದನು. ಆತನು ಆಕೆಯೊಡನೆ ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಿರುತ್ತ ಕುಂಭಪುರದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಮೆಚ್ಚಿ ಕೇಳುತಿದ್ದುದರಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಕುಂಭಕರ್ಣನೆಂಬ ಹೆಸರಾಯಿತು. ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಜ್ಯೋತಿಃಪ್ರಭ ಪುರವನ್ನಾಳುವ ಶುದ್ಧಕಮಲನ ಮಗಳಾದ ರಾಜೀವಸರಸೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆಯಾಯಿತು. ಮಂಡೋ

ದರಿಯು ಮೊದಲು ಇಂದಗಿಯನ್ನೂ ಬಳಿಕ ಮೇಘವಾಹನನನ್ನೂ ಶತ್ರುಂದಮನನ್ನೂ ಹೆತ್ತಳು.

ತನ್ನ ಪಿತಾಮಹನಾದ ಮಾಲಿಯನ್ನು ಕೊಂದು ತಮಗೆ ಅನ್ವಯಾಗತವಾಗಿ ಬಂದ ಲಂಕೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡವನನ್ನಿಕ್ಕಿದ ಹೊರತು ತನ್ನ ಬಾಹುವೀರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾರ್ಥಕ್ಯ ಉಂಟಾಗಲಾರದೆಂದೆಣಿಸಿ ದಶಾನನನು ಮುಳಿದು ಲಂಕೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿಕಾದಿ ವೈಶ್ರವಣನನ್ನು ಮೂರ್ಛೆಹೊಂದುವಂತೆ ಹೊಡೆದು ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು. ವೈಶ್ರವಣನು ಮೂರ್ಛೆತಿಳಿದು, ಸೋತುಹೋದುದರಿಂದ ವೈರಾಗ್ಯಪರನಾಗಿ, ಜೈನದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೈಕೊಂಡನು. ರಾವಣನು ಸಕಲ ರಾಜರನ್ನೂ ಸೋಲಿಸಿ ಕಪ್ಪವನ್ನು ಪಡೆದು ಕೈಲಾಸ ನಗದ ಸಮ್ಮೇದ ಗಿರಿಯ ನಡುವಣ ಸುರದಾರುವನೋಪಕಂಠದಲ್ಲಿ ಬೀಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರಲು ಅಲ್ಲಿಗೆ ವಾನರಧ್ವಜಾನುಚರನೊಬ್ಬನು ಬಂದು "ದೇವ! ಸೂರ್ಯಜನೂ ಋಕ್ಷಜನೂ ನಿನ್ನಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಪಾತಾಳಲಂಕೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ನಿಜಾನ್ವಯಾಗತವಾದ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಪುರವನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲೆಂದು ಮುತ್ತಿ ಕಾದುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಯಮರಾಜನು ಋಕ್ಷಜನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಸೂರ್ಯಜನನ್ನು ಗಾಯಪಡಿಸಿದನು" ಎಂದು ಹೇಳಲು ದಶವದನನು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸೈರಿಸದೆ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅದನ್ನು ಮುತ್ತಿ ಯಮನನ್ನು ಸೋಲಿಸಲು ಅವನು ಅಂಜಿ ತನ್ನ ಪತಿಯಾದ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಕಂಡು ದಶಮುಖನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವನು ದಶವದನನ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿಬರಬೇಕೆಂದಿರುವಲ್ಲಿ ಅವನ ಮಂತ್ರಿಮುಖ್ಯರು ಬೇಡವೆಂದು ಅವನನ್ನೊಡಂಬಡಿಸಲು ಯಮನಿಗೆ ಸುರಸಂಗೀತಕಪುರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ವಿಷಯಾಸಕ್ತನಾಗಿ ವೈಮರೆದಿದ್ದನು. ದಶಮುಖನು ಋಕ್ಷಜ ಸೂರ್ಯಜರಿಗೆ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಪುರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತಾಯಿ ತಂದೆ ಅಜ್ಜಂದಿರೊಡನೆ ಪುಷ್ಪಕ ವಿಮಾನಾರೂಢನಾಗಿ ನಿಜಾನ್ವಯಾಗತವಾದ ಲಂಕೆಯನ್ನು ಮಹಾವೈಭವದಿಂದ ಹೊಕ್ಕು ಸುಖದಿಂದಿದ್ದನು.

ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ, ಸೂರ್ಯಜನ ಅರಸಿಯು ಲೋಕೋತ್ತರರೆನಿಸುವ ವಾಲಿ ಸುಗ್ರೀವರನ್ನೂ ಶ್ರೀಪ್ರಭೆಯನ್ನೂ ಋಕ್ಷಜನ ಅರಸಿಯು ನಳ ನೀಲರನ್ನೂ ಯಥಾಕ್ರಮವಾಗಿ ಪಡೆದರು. ಕೆಲವು ಕಾಲ ಕಳೆದಮೇಲೆ ವಾಲಿ ಸುಗ್ರೀವರನು ಅಧಿರಾಜ ಯುವರಾಜ ಪದವಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಸೂರ್ಯಜನು ದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡನು. ಇತ್ತ, ದಶಶಿರನು ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಖರನು ಲಂಕಾಪುರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಚಂದ್ರನಖಿಯನ್ನು ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ರಾವಣನಿಗವಿಧೇಯನಾಗಿದ್ದ ಚಂದ್ರೋದರನನ್ನು ಕೊಂದು ಪಾತಾಳಲಂಕೆಯನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸುಖದಿಂದಿದ್ದನು. ರಾವಣನು ಲಂಕೆಗೆ ಬಂದು, ತನ್ನ ಭಯವು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಹೋದುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಹಳ ಕೋಪಗೊಂಡು,

ಖರನಿಗೆ ತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಗರ್ಜಿಸಲು ಮಂಡೋದರಿಯು ಅವನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಮಾಡಿ ಖರನು ರಾವಣನಿಗವಿಧೇಯನಾಗಿದ್ದ ಚಂದ್ರೋದರನನ್ನು ಕೊಂದಿರುವನೆಂದೂ ಅಂಥವನನ್ನು ಕೊಂದು ತಂಗಿಯನ್ನು ವಿಧವೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಲು ರಾವಣನು ಅದಕ್ಕೊಪ್ಪಿ ಸುಮ್ಮನಾದನು. ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿದ್ದ ಚಂದ್ರೋದರನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಅನುರಾಧೆಯು ಗಂಡು ಮಗುವನ್ನು ಹೆತ್ತು, ಇವನು ಗರ್ಭದೊಳಿರುವಾಗ ಹಗೆಗಳಿಂದ ತೊಂದರೆ ಪಟ್ಟದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ವಿರಾಧಿತನೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟಳು. ಅವನು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಳೆದು ಹಗೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಜಿನಾಗಮ ಕೋವಿದನಾದ ವಾಲಿಯು ಜೈನಮುನಿಗಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಕೈಮುಗಿಯೆನೆಂದು ನಿಯಮಸ್ಥನಾಗಿ ಸುಖದಿಂದಿರುವಲ್ಲಿ, ಒಂದು ದಿನ ಆತನ ತಂಗಿಯಾದ ಶ್ರೀಪ್ರಭೆಯನ್ನು ತನಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವಂತೆ ರಾವಣನು ಓಲೆಯನ್ನು ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ವಾಲಿಯು ಸುಗ್ರೀವನೊಡಗೂಡಿ ಮಂತ್ರಶಾಲೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲವನ್ನೂ ಆಪ್ತಜನರನ್ನೂ ಬರಿಸಿ ದುರ್ಮಾರ್ಗಿಯೂ ಮದಾಂಧನೂ ಆದ ರಾವಣನಿಗೆ ತಂಗಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಇಹದಲ್ಲಿ ಕೇಡೂ ಪರದಲ್ಲಿ ಪಾತಕವೂ ಉಂಟಾಗುವುದೆಂದು ಹೇಳಿ ಅವನಿಗೆ ಕೂಸನ್ನು ಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದೆಂದೂ, ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವ್ರತವು ಕೆಡುವುದೆಂದೂ, ಕೊಡದೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತಲ್ಲಿ ಬಹು ಕಾಲದಿಂದ ಬಂದ ರಾಕ್ಷಸ ವಾನರ ವಂಶಗಳ ಸ್ನೇಹವು ತನ್ನಿಂದ ನಾಶವಾಗುವುದೆಂದೂ ನಾನಾ ವಿಧವಾಗಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಪಾಪಕ್ಕೂ ನಿಂದೆಗೂ ಎಡೆಗೊಡದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿಂತಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕುಲವೂ ಚಲವೂ ವ್ರತವೂ ಕೆಡದೆ ನಡೆಯುವುವೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಸುಗ್ರೀವನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೋದನು. ಸುಗ್ರೀವನು ತಂಗಿಯನ್ನು ರಾವಣನಿಗೆ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಸುಖದಿಂದಿದ್ದನು.

ರಾವಣನು ನಿತ್ಯಾಲೋಕನೆಂಬ ವಿದ್ಯಾಧರನ ಮಗಳಾದ ರತ್ನಾವಳಿಯನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೈಲಾಸದ ಮೇಲಣ ತಪ್ಪಲಲ್ಲಿದ್ದ ಮಹಾಮುನಿಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ವಿಮಾನವು ನಡೆಯದೆ ನಿಲ್ಲಲು ವಿಸ್ಮಯಪಟ್ಟು, ಅವಲೋಕಿನೀ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ವಾಲಿದೇವನೆಂದರಿತು, ತನ್ನ ಮೇಲಣ ಮುನಿಸಿನಿಂದ ತನ್ನ ವಿಮಾನವನ್ನು ಹಾಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನೆಂದು ತಿಳಿದು, ಆ ಪರ್ವತವನ್ನು ಕಿತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹಾಕುವೆನೆಂದಾಲೋಚಿಸಿ ವಿಮಾನದಿಂದ ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದು ರಸಾತಳಕ್ಕಿಳಿದು ಆ ನಗದ ಬುಡವನ್ನು ಸೇರಿ ಸಾವಿರ ವಿದ್ಯೆಗಳಿಂದಲೂ ವಿಕುರ್ವಿಸಿದ ಅನೇಕ ಭುಜಗಳಿಂದಲೂ ಕೈಲಾಸವನ್ನೆತ್ತಲು

ವಾಲಿಮುನಿಯು ತನ್ನ ಅಂಗುಷ್ಠದಿಂದ ಅದನ್ನೊತ್ತಿದನು. ರಾವಣನು ಬೆಟ್ಟದ ಕೆಳಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಅಳುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲುಮಾಡಲು ಮಂಡೋದರಿಯು ಪರಿಜನರೊಡನೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ರಕ್ಷಿಸೆಂದು ಮುನಿಯನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. ದಶಮುಖನು ಅಳುವ ಈ ದನಿಯೇ ರಾವಣನೆಂಬ ಹೆಸರಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಮಂಡೋದರಿಯ ಅಭೀಷ್ಟವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ ವಾಲಿಯು ತನ್ನ ಅಂಗುಷ್ಠವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಲು ರಾವಣನು ರಸಾತಲದಿಂದ ಹೊರಟು ಬಂದು ವಾಲಿಭಟ್ಟಾರಕರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ತನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಮನ್ನಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಯ ಜಿನಾಲಯವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ನಿರ್ಭರ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ದೇವನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಆದಿಶೇಷನಿಗೆ ಆಸನಕಂಪವಾಗಲು ಅವನು ಕೈಲಾಸ ನಗಕ್ಕೆ ಬಂದು ರಾವಣನ ದೈವಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಸಮಸ್ತ ದೇವಾಸುರ ಮುಖ್ಯನಾಯಕರಿಗೆ ಜೀವ ವಿಮುಕ್ತಿಯನ್ನೀವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನಿತ್ತು ಹೊರಟುಹೋದನು. ವಾಲಿಮುನಿಯು ಶುಕ್ಲಧ್ಯಾನಾಯತ್ತನಾಗಿ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದನು.

ಇತ್ತ, ರಾವಣನು ನಂದ್ಯಕಾ ಸುವೇಲಾದಿ ದ್ವೀಪಗಳನ್ನಾಳುವ ಮಹಾಬಲ ವಿಜ್ಞಾನಧರರನ್ನು ಬಾಯ್ಕೇಳಿಸಿ ಆಪ್ತಜನ ಪರಿಜನರಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಇಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೊರಟು ರೈವತ ನದೀತೀರದಲ್ಲಿ ಬೀಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆ ತೊರೆಯ ಮಳಲಿನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರತ್ನಮಂಟಪವನ್ನೆತ್ತಿಸಿ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಮಣಿಮಯ ಜಿನಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಮಾಡಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ ಹೊಳೆಯು ತುಂಬಿ ಭೋಂಕನೆ ಪ್ರವಾಹ ಬರಲು ರಾವಣನು ಸಂಭ್ರಮಾಕುಲನಾಗಿ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ನೆಗೆದು ಕಾಲವಲ್ಲದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ ಬಂದ ಕಾರಣವೇನೆಂದರಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ದೂತನನ್ನಟ್ಟಿದನು. ಅವನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಮಾಹಿಷ್ಮತೀಪುರದೊಡೆಯನಾದ ಸಹಸ್ರಬಾಹುವು ಆ ತೊರೆಯನ್ನು ಜಂತ್ರಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ತನ್ನ ಅಂತಃಪುರ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ನೀರಾಟವಾಡಿ ಜಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕಳೆಯಲು ಹೊಳೆಯು ಆ ತೆರನಾಗಿ ಬಂದಿತೆಂದು ತಿಳಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ರಾವಣನು ಮುನಿದು ತನ್ನ ಪಟ್ಟದಾನೆಯನ್ನೇರಿ ಹೊರಟು ಸಹಸ್ರಬಾಹುವನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ತಂದನು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆತನ ತಂದೆಯಾದ ಶತಬಾಹುವೆಂಬ ಜಂಘಚಾರಣನು ಧರ್ಮವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಬರಲು ದಶಮುಖನು ಆತನಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದೆರಗಿ ವಂದಿಸಿ ಮಣಿಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಕೈಮುಗಿದುಕೊಂಡು ಅಪ್ಪಣೆ ಏನೆಂದು ಕೇಳಲು ತಾನು ಸೆರೆಗೆಯ್ದ ಸಹಸ್ರಬಾಹುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ರಾವಣನು ಮಹಾಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಹೇಳಿ ಸಹಸ್ರಬಾಹುವನ್ನು ಕರೆಕಳುಹಿಸಲು ಆತನು ಬಂದು ದಿವ್ಯಮುನಿಗೆರಗಿ ಅಪ್ಪಣೆಪಡೆದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ರಾವಣನು ಆತನ ಕೈಹಿಡಿದು ವಿನಯ ವಚನಗಳನ್ನಾಡಿ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾನು

ನಿಲ್ಲುವುದೆನ್ನಲು ಆತನು ತಪೋರಾಜ್ಯವನ್ನಲ್ಲದೆ ಇಹರಾಜ್ಯವನ್ನೊಲ್ಲೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಮಗನಾದ ಸುಬಾಹುವಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನಿತ್ತು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಬಳಿ ದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡನು.

ತರುವಾಯ, ರಾವಣನು ವಿಜಯ ಯಾತ್ರೆ ಹೊರಟು ಸಮಸ್ತ ಭೂಪಾಲಕರನ್ನೂ ಜಯಿಸಿ ಕಪ್ಪವನ್ನು ಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾಲಿಸುತ್ತ ಬರುತ್ತಿರಲು, ಮರುತ್ತನೆಂಬರಸನು ಜೀವವಧೆ ಮಾಡುವ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಇತರರಾರನ್ನೂ ನಮಸ್ಕರಿಸದೆ, ಹಲವು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿರುವನೆಂದು ಕೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಯಾಗ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಆವನು ಪಶುಗಳನ್ನು ಯೂಪಸ್ತಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಗೋಳಿಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಯೂಪಸ್ತಂಭಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಕುಂಡಗಳನ್ನೊಡೆದು ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಕೆಡವಿ ಸಂವರ್ತನೇ ಮೊದಲಾದ ಋತ್ವಿಜರನ್ನು ಬಡಿದು ಕೊಲ್ಲಲೆಂದಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮರುತ್ತನು ಅತಿ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಬಂದು ರಾವಣನ ಕಾಲಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಬೇಡಿ ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಕನಕಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಆತನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆಮಾಡಿದನು. ರಾವಣನು ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ವಿನೀತಾ ಖಂಡವನ್ನು ಬಾಯ್ಕೇಳಿಸಿ ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತವನ್ನು ಸೇರಿ ವಾಲಿದೇವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನೆನೆದು ಹೊಗಳುತ್ತ ಆ ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲಲ್ಲಿ ಬೀಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು.

ರಾವಣನು ಇಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ನಳಕೂಬರ ದಿಕ್ಪತಿಯು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಲು ಆತನು ತನ್ನ ಭುಜಬಲ ಗರ್ವದಿಂದ ದಶಗ್ರೀವನನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡದೆ ರಾವಣನು ಏನು ಮಾಡಿಯಾನೆಂದೂ ಆತನೊಡನೆ ವಿದ್ಯಾವಷ್ಟಂಭದಿಂದ ಕಾದುವುದೆಂದೂ ನಳಕೂಬರನಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ನಳಕೂಬರನು ಒಂದು ಯೋಜನಾಂತರದಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ನುಂಗುವ ಬೇತಾಳ ಯಂತ್ರಗಳಿಂದಲೂ, ಎಬ್ಬಿಸಿ ತಿನ್ನುವ ಮಹೋರಗಗಳಿಂದಲೂ, ಅತಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಅಟ್ಟಿ ಸುಡುವ ಕೇಸುರಿಯ ಪ್ರಾಕಾರಗಳಿಂದಲೂ, ನಾನಾ ತೆರದ ಉಪದ್ರವಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ರೌದ್ರ ಮೃಗಗಳಿಂದಲೂ ತುಂಬಿಸಿ ಶತಯೋಜನ ಪರಿಮಿತಿಯುಳ್ಳ ವಜ್ರಸಾಲವೆಂಬ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಆ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ದುರ್ಲಂಘ್ಯಪುರವೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಅನ್ವರ್ಥವಾಗ ಮಾಡಿದನು. ದಶವದನನ ಸೇನಾನಾಯಕನಾದ ಪ್ರಹಸ್ತನು ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ಬಂದು, ಆ ಯಂತ್ರಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಸೇನೆಗೆ ಉಪದ್ರವವಾಗದಂತೆ ದೂರದಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂದೂ ಬಳಿಕ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ ರಾವಣನಿಗೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಲು ರಾವಣನು ಉಪಾಯವೇನೆಂದು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ನಳಕೂಬರನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಉಪರಂಭೆಯು ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ರಾವಣನಲ್ಲಿ ಕಾಮಾತುರೆಯಾಗಿ ತನ್ನ ದೂತಿಯನ್ನು ರಾವಣನ ಬಳಿಗೆ

ಅಟ್ಟಿದಳು. ರಾವಣನು ಅವಳ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಪಾಪಕ್ಕೂ ನಿಂದೆಗೂ ಮನಸ್ಸೊಪ್ಪದೆ ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ಬರಿಸಿ ರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ತಿಳಿಸಲು, ಆತನು ವಿದ್ಯಾ ಪ್ರಾಕಾರವನ್ನು ಕೆಡಿಸುವ ಪ್ರತಿವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಹುಸಿಮಾತಿನೊಡನೆ ನಂಬಿಸಿ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸರಿಯೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ರಾವಣನು ದೂತಿಯ ಮಾತಿಗೆ ಒಡಂಬಟ್ಟೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಉಪರಂಭೆಯನ್ನು ಕರೆತರುವಂತೆ ತಿಳಿಸಲು ಕೂಡಲೆ ಅವಳು ಹೋಗಿ ಕರೆತಂದಳು. ರಾವಣನು ಉಪರಂಭೆಗೆ ಹುಸಿಯಾದ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ತನಗೂ ಅವಳಿಗೂ ದುರ್ಲಂಘ್ಯಪುರದಲ್ಲಿ ಕೂಟವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡೆಂದು ಹೇಳಲು, ಅವಳು ಕುಲಹಾನಿಯನ್ನೂ ಪತಿಗಾಗುವ ಕೇಡನ್ನೂ ಬಗೆಯದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಸಾಲವಿದ್ಯಾಭೇದಿನಿಯಾದ ಪ್ರತಿವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ರಾವಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು. ಮರುದಿವಸ ರಾವಣನು ಈ ಪ್ರತಿವಿದ್ಯೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ದುರ್ಲಂಘ್ಯಪುರವನ್ನು ಮುತ್ತಲು ನಳಕೂಬರನು ಯುದ್ಧಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿ ಬಂದು ಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡದೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ವಿಭೀಷಣನು ಅವನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದನು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾವಣನ ಆಯುಧಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರವಾದ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವು ಹುಟ್ಟಿತು. ರಾವಣನು ಅದನ್ನು ಮಹೋತ್ಸವದಿಂದರ್ಚಿಸಿ ಉಪರಂಭೆಯನ್ನು ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಕರೆಯಿಸಿ ಅವಳು ವಿಶುದ್ಧವಾದ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವಳಾದುದರಿಂದ ಶೀಲ ಪರಿಪಾಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು ತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ ತನಗೆ ವಿದ್ಯೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಆಕೆಯು ಗುರುವಾದಳೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿ ಮತ್ತೇನನ್ನೂ ಬಗೆಯದೆ ನಳಕೂಬರನಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಸುಖದಿಂದಿರೆಂದು ಹೇಳಿ ಅವಳ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿದನು. ಕೂಡಲೆ ನಳಕೂಬರನನ್ನು ಬರಿಸಿ ತನ್ನ ಹಿರಿಯ ಮಗನಾದ ಇಂದ್ರಜಿತ್ತಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮನ್ನಿಸಿ ಅವನ ಭಯವನ್ನು ಕಳೆದು ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಸಾಮಂತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅವನೊಡನೆ ಇಂದ್ರನಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿಹೋದನು.

ಇಂದ್ರನಿಗೂ ರಾವಣನಿಗೂ ಘೋರ ಯುದ್ಧವು ನಡೆದು ರಾವಣನು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಆಗ ಇಂದ್ರಜಿತ್ಕುಮಾರನು ಇಂದ್ರನ ಮಗನಾದ ಜಯಂತನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ತಂದು ರಾವಣನಿಗೊಪ್ಪಿಸಲು ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಹೊರಟು ಮಹಾವಿಭವದಿಂದ ಲಂಕೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಸುಖದಿಂದಿದ್ದರು. ಸಹಸ್ರಾರನು ಮಗನ ಮೇಲಣ ಮೋಹದಿಂದ ಲಂಕೆಗೆ ಬರಲು ಆತನನ್ನು ರಾವಣನು ತಕ್ಕ ಮರ್ಯಾದೆಯೊಡನೆ ಕಂಡು ತನ್ನ ತಂದೆಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಅಪ್ಪಣೆಯೇನೆಂದು ಕೇಳಲು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ರಾವಣನು ಮಹಾಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಹೇಳಿ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಬರಿಸಿ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾನು ಸುಖವಾಗಿರುವಂತೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಇಂದ್ರನು

ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇಂದುವೆಂಬ ತನ್ನ ಹಿರಿಯ ಮಗನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನಿತ್ತು ಜಯಂತನೊಡನೆಯೂ ತನ್ನ ಲೋಕಪಾಲರೊಡನೆಯೂ ದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡನು.

ಇತ್ತ, ರಾವಣನು ವರುಣನಮೇಲೆ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಸಮಸ್ತ ಸಾಮಂತ ರನ್ನೂ ಬರಿಸಿ ಹನುಮರದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ದೂತನನ್ನಟ್ಟಲು ಅವನು ಬಂದು ಪ್ರತಿಸೂರ್ಯ ನನ್ನೂ ಪವನಂಜಯನನ್ನೂ ಕಂಡು ತಾನು ಬಂದ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಪವನಂಜಯನು ಮಗನಾದ ಆಂಜನೇಯನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಲು ಅವನು ತಂದೆಯ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಬಲ ಸಮೇತನಾಗಿ ಆಕಾಶ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೊರ ಟನು. ರಾವಣನು ಹನುಮನ ಬರವನ್ನು ಕಂಡು ಅವನನ್ನು ಎದುರುಗೊಳ್ಳುವು ದಕ್ಕೆ ಬರಲು ಹನುಮನು ರಾವಣನ ಪಾದಕ್ಕೆರಗಿದನು. ರಾವಣನು ಹನುಮನನ್ನು ಎತ್ತಿ ಆಲಿಂಗಿಸಿ ಇನ್ನು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವುದು ಸುಲಭಸಾಧ್ಯವಾಯಿತೆಂದು ಹರುಷಪಟ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಸೇನೆಯೊಡನೆ ಹೊರಟು ಪಾತಾಳಪುಂಡರೀಕ ಪುರವನ್ನು ಮೂರು ಸುತ್ತಾಗಿ ಬಳಸಿದನು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ವರುಣನ ಮಕ್ಕಳಾದ ನೂರು ಮಂದಿ ಅಸಹಾಯ ಶೂರರು ಬಂದು ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಹನುಮನು ಹೊಕ್ಕು ವಾನರ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ತಳೆದು ವಾನರ ರೂಪನ್ನು ತಾಳಿ ಹಗೆಯ ಬಲವನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲು ಗುಂಡುಗಳಿಂದಲೂ ದೊಡ್ಡ ಮರಗಳ ಸಮೂಹ ದಿಂದಲೂ ನಾಶಮಾಡಿ ವರುಣನ ನೂರುಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಸೆರೆ ಹಿಡಿದನು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ವರುಣನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರಲು ಅವನನ್ನು ರಾವಣನು ಹಿಡಿದು ಕುಂಭಕರ್ಣನಿಗೊಪ್ಪಿಸಿ ತರುವಾಯ ಅವನನ್ನು ಬರಿಸಿ ಮನ್ನಿಸಿ ಮೊದಲಿ ನಂತೆಯೇ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರೆಂದು ನಿಯಮಿಸಲು ವರುಣನು ಹನುಮನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ರಾವಣನಿಗೆ ಸತ್ಯವತಿಯೆಂಬ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆಮಾಡಿದನು. ರಾವಣನು ಲಂಕೆಗೆ ಬಂದು ಚಂದ್ರನಖಿಯ ಮಗಳಾದ ಅನಂಗಪುಷ್ಪೆಯನ್ನು ಶ್ರೀಶೈಲನೆಂದೂ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಹನುಮನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕರ್ಣಕುಂಡಲಪುರವನ್ನು ಆತನಿಗೆ ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಆತನು ಅಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರ ಮಂದಿ ಅಂತಃಪುರ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೊಡೆಯನಾಗಿ ಸುಗ್ರೀವನಿಗೂ ಸುತಾರೆಗೂ ಹುಟ್ಟಿದ ಪದ್ಮರಾಗೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಸುಖದಿಂದಿದ್ದನು.

ಜಾಂಬವಂತನು ರಾಮಚಂದ್ರನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಈ ವೃತ್ತಾಂತ ವನ್ನು ಹೇಳಿ, "ಈಗ ರಾವಣನು ಭರತ ತ್ರಿಖಂಡಕ್ಕೊಡೆಯನಾಗಿ ತ್ರಿಜಗದ್ಭೂಷಣ ಗಜವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಚಕ್ರಾಯುಧವನ್ನೂ ಚಂದ್ರಹಾಸಾಸಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದು ಸಮಸ್ತ ವಿದ್ಯಾಧರ ರಾಜರನ್ನೂ ಆಜ್ಞಾನುವರ್ತಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅತ್ಯಂತ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿ ಯೂಗಿರುವನು. ಭೀಷಣ ಬಲರಾದ ಕುಂಭಕರ್ಣ ವಿಭೀಷಣರು ಅವನೊಡಹುಟ್ಟಿ

ದವರು. ಸುರಾಸುರ ವಿಯಚ್ಚರ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಲದ ಮೇಘವಾಹನನೂ ಇಂದಗಿಯೂ ರಾವಣನ ಕುಮಾರರು. ಅವನ ವಿಯಚ್ಚರ ಸೇನೆಯು ಅಸಾಧಾರಣವಾದುದು. ಭುಜಬಲದಲ್ಲಿಯೂ ವಿದ್ಯಾಬಲದಲ್ಲಿಯೂ ಮನೋಬಲದಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವ ರಾಜನೂ ರಾವಣನನ್ನು ಜಯಿಸಲಾರನು. ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೂ ಇವನನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ" ಎಂದು ನುಡಿಯಲು, ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಕೋಪದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮುಗುಳ್ನಗೆಯನ್ನು ನಕ್ಕು ಪರಿಹಾಸದ ಮಾತಿನಿಂದಿಂತೆಂದನು :—

"ಅಯ್ಯಾ! ರಾವಣನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಇಷ್ಟು ವರ್ಣಿಸಲೇಕೆ? ಅವನು ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಹೋದುದೇ ಅವನ ಭೀತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ವಂಶದವರನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ರಾವಣನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವೆ? ರಾಮರಾವಣರ ಬಲ್ಮೆಯನ್ನು ನಾಳೆ ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ನೋಡುವಿರಿ. ಸಿಂಹವು ಆನೆಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಶರಭವನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲಾಪುವುದೆ? ಕತ್ತಲೆಯು ದಟ್ಟವಾಗಿದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇ ಅದು ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಹಗೆಯಾದೀತೆ? ಅಜೇಯನಾದ ಬಲದೇವನಿಗೆ ರಾವಣನು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರದವನು?"

ಆಶ್ವಾಸ ೧೧—ಲಂಕಾ ದಹನ

ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ರಾವಣನನ್ನು ಹಿಯ್ಯಾಳಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಜಾಂಬವನೇ ಮೊದಲಾದ ಸುಗ್ರೀವನ ಪ್ರಧಾನರು ತಮಗಧಿರಾಜನಾಗಿಯೂ ಖಚರೋರ್ವಿಗೆ ವಲ್ಲಭನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ರಾವಣನ ಮುಂದೆ ಇತರರ ಪರಾಕ್ರಮವು ಉಪಯೋಗವಾಗಲಾರದೆಂದೂ ಇತರ ರಾಜರು ಅವನಿಗೆ ಭಯಪಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಎದುರಿಸಲಾರರೆಂದೂ ಆದಕಾರಣ ದೇವಿಯನ್ನು ಭೇದೋಪಾಯದಿಂದಲೇ ತರತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ ಹೇಳಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ರಘುವೀರನು ಅಂತಹ ಭೀತರ ಸಹಾಯವು ತನಗೆ ಆವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ರಾವಣನನ್ನು ದಂಡಿಸಲು ಶಕ್ತನೆಂದೂ ಅನ್ಯಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಬಯಸಿದ ದುರಾತ್ಮನನ್ನು ದೆಸೆಬಲಿ ಕೊಡುವ್ನೆನೆಂದೂ, ಆದರೆ ಭಯಪಟ್ಟು ಜಾನಕಿಯನ್ನು ತಂದೊಪ್ಪಿಸಿದರೆ ರಾವಣನನು ಕಾಯುವೆನೆಂದೂ ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟನು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಜಾಂಬೂನದನು, ಹಿಂದೆ ದಶಗ್ರೀವನು ತನಗೆ ಯಾರ ಕೈಯಿಂದ ಮರಣವಾಗುವುದೆಂದು ಅನಂತವೀರ್ಯ ಕೇವಲಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಅವರು ಸಿದ್ಧಶೈಲವನ್ನೆತ್ತಿದವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮರಣವಾಗುವುದೆನ್ನಲು ಅಂತಹ ಮಹಾ ಸತ್ವನು ಯಾವನೂ ಇಲ್ಲದುದರಿಂದ ತನಗೆ ಮರಣವಿಲ್ಲವೆಂದು ರಾವಣನು ಹರುಷಚಿತ್ತನಾದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ನಿರ್ವಾಣ ಶೈಲವನ್ನೆತ್ತುವುದು ತನಗೆ ಕಷ್ಟವಲ್ಲೆಂದು ಹೇಳಲು ಜಾಂಬೂನದ ಸುಗ್ರೀವ ಮೊದಲಾದವರು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ವಿಮಾನ ವನ್ನೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಗಗನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನಿರ್ವಾಣ ನಗವನ್ನು ಸೇರಿದರು. ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಸಿದ್ಧಗುಣ ಸ್ತವನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಿದ್ಧಶೈಲವನ್ನು ಕಿತ್ತು ಬಲ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಎತ್ತಿದನು. ಆಗ ದೇವದುಂದುಭಿ ಮೊಳಗಿತು, ಹೂಮಳೆ ಕರೆಯಿತು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ವಾನರಚಿಹ್ನರು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಟು ಕಿಷ್ಕಿಂಧಪುರವನ್ನು ಸೇರಿದರು.

ಮರು ದಿನ ರಾಮದೇವನು ಸುಗ್ರೀವ ಮೊದಲಾದವರೊಡನೆ, ಲಂಕೆಗೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಕೂಡಲೆ ಹೊರಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಲು, ಸುದ್ಧಾಚಾರನಾಗಿಯೂ ವಿಚಾರ ಪರನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ವಿಭೀಷಣನು ರಾವಣನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ಹೇಳಿ ಸೀತೆಯನ್ನು ರಾಮನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥನಾದುದರಿಂದ ಆತನ ಬಳಿಗೆ ದೂತರನ್ನು ಬೇಗನೆ ಕಳುಹಿಸುವುದುಚಿತವೆಂದು ಜಾಂಬವನು ಹೇಳಿದನು. ಇದಕ್ಕೆ ಮಹೋದಧಿಯು "ಅಯ್ಯಾ! ಲಂಕಾಪುರಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯಾಪ್ರಾಕಾರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಹೊಗಲು ಇಲ್ಲಿಯ ವಿದ್ಯಾಧರರಾರೂ ಸಮರ್ಥರಲ್ಲ; ಆದರೆ ಅಜೇಯ ಬಲನಾದ ಆಂಜನೇಯನೊಬ್ಬನು ಮಾತ್ರ ಸಮರ್ಥನಿರುವನು; ಆತನು ಲಂಕೆಗೆ ಹೋಗಿ ದೇವಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ತರಲು ಶಕ್ತನು, ಇತರರಾರಿಗೂ ಈ ಕೆಲಸವು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ" ಎಂದು ಹೇಳಲು ಸುಗ್ರೀವನು ಹನುಮನಲ್ಲಿಗೆ ದೂತನನ್ನಟ್ಟಿ ಅವನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿದನು. ಅಂಜನಾಸುತನು ದೂತರಿಂದ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನರಿತು ತನ್ನಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಮಾಯಾ ಸುಗ್ರೀವನನ್ನು ಅವರು ಕೊಂದು ಉಪಕಾರಮಾಡಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ತಾನು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಸೇವಕನಾಗಿರುವೆನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಲು ರಾಮನು ಅವನ ಧೀರಪ್ರಕೃತಿಗೂ ನಯವಿನಯಗಳಿಗೂ ಮೆಚ್ಚಿ ಅವನಿಗೆ ರತ್ನ ಕರ್ಣಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚುಗೊಟ್ಟನು.

ಮರುತ್ತನಯನು ತಾನು ನಯದಿಂದಾಗಲಿ ಭಯದಿಂದಾಗಲಿ ಸೀತಾದೇವಿ ಯನ್ನು ತರುವೆನೆಂದೂ, ಅಲ್ಲದೆ ನೋಡಿಬರುವುದೆಂದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿದರೆ ಮಾಯಾರೂಪದಿಂದ ಹೋಗಿ ಆಕೆಯ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೊಂಡುಬರುವೆನೆಂದೂ, ರಾವಣನನ್ನು ಕೊಂದು ದೇವಿಯನ್ನು ತರುವುದು ತನಗಸಾಧ್ಯವಲ್ಲೆಂದೂ ತಿಳಿಸಲು ರಾಮನು ಜನಕಜೆಯ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ತರುವ ಕೆಲಸವು ಆಂಜನೇಯನ ದೆಂದೂ ದಶಮುಖನನ್ನು ಕೊಂದು ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ತರುವ ಕೆಲಸವು ಲಕ್ಷ್ಮಣನದೆಂದೂ ನಿಯಮಿಸಿ ಜಾನಕಿಗೆ ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವು ಗುರುತು ಗಳನ್ನು ಅಣುವನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಆಕೆಯ ವಿರಹ ಖೇದವನ್ನು ಕಳೆಯುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ

ತನ್ನ ರವಿಮಂಡಲವನ್ನು ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಆಕೆಯ ಚೂಡಾಮಣಿಯನ್ನು ತನಗೆ ತಂದುಕೊಡುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದನು. ವಾಯುಪುತ್ರನು ಮಹಾಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಹೇಳಿ ಬಲಾಚ್ಯುತರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ವಿಮಾನವನ್ನೇರಿ ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತ ಮಹೇಂದ್ರಾಚಲದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಮಹೇಂದ್ರಪುರವನ್ನು ಕಂಡನು. ಅದು ತನ್ನ ಜನ್ಮಭೂಮಿಯೆಂದೂ, ತಾನು ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಆಕೆಯ ಮೇಲೆ ಅತ್ತೆಮಾವಂದಿರು ಇಲ್ಲದ ದೋಷವನ್ನಿಟ್ಟು ಆಕೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಲು, ಆ ಪುರವನ್ನಾಳುತ್ತಿದ್ದ ತನ್ನ ಮುತ್ತಾತನ ಬಳಿಗೆ ಆಕೆಯು ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಹೋದಳೆಂದೂ, ಆತನೂ ನಿರ್ದಯನಾಗಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಕಳೆದನೆಂದೂ, ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತನ್ನ ತಾಯಿಯು ತನ್ನೊಡನೆ ಹೇಳಿದ್ದುದು ಆಂಜನೇಯನ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದು ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಕೂಡಲೆ ಅವನು ತನ್ನ ಸೇನೆಯೊಡನೆ ಆ ಪುರವನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಮುತ್ತಲು ಮಹೇಂದ್ರನು ರೋಷಾವೇಶದಿಂದ ಬಂದು ಹನುಮನೊಡನೆ ಕಾದುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಹನುಮನು ಅವನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದನು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರಸನ್ನಕೀರ್ತಿಯು ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರಲು ಶ್ರೀಶೈಲನು ಅವನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದನು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಹೇಂದ್ರನು ಹನುಮನೊಡನೆ ಅಚಿಂತ್ಯ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಲು ಹನುಮನು ಅವನನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ತನ್ನ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಬಹಳ ವಿನಯದಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ತಾನು ಮಹೇಂದ್ರನ ಮೊಮ್ಮಗನೆಂದೂ ಅಂಜನಾದೇವಿಗೂ ಪ್ರಭಂಜನನಿಗೂ ಹುಟ್ಟಿದ ಹನುಮನೆಂದೂ ತಿಳಿಸಲು ಆತನು ತನಗೆ ಇಂದ್ರಪದವಿ ದೊರೆತಷ್ಟು ಸಂತೋಷ ಚಿತ್ತನಾಗಿ ಹನುಮಂತನ ಶೌರ್ಯವನ್ನೂ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನೂ ಮನೋಹರಾಕಾರವನ್ನೂ ಹೊಗಳಿ ಹಲವು ಬಗೆಯಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಹರಸಿದನು. ಮಾರುತಿಯು ಆತನಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದು ಬಾಲಕನ ತಪ್ಪನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಕಪಿಧ್ವಜ ಕುಲಕ್ಕೆ ಪರಮೋಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ ರಘುವೀರನ ಆಜ್ಞೆಯ ಮೇರೆಗೆ ತಾನು ಲಂಕೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವೆನೆಂದೂ ತಾನು ಬರುವವರೆಗೂ ಮಹೇಂದ್ರಾದಿಗಳು ಕಿಷ್ಕಿಂಧಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದೆಂದೂ ನಿಯಮಿಸಿ ತಾನು ವಾಯುವೇಗದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹೊರಟನು. ಮಹೇಂದ್ರನು ಪ್ರಸನ್ನಕೀರ್ತಿ ಮೊದಲಾದವರೊಡನೆ ಹನುಮರ ದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಹನುಮಸರಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಅಂಜನಾದೇವಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಬಹಳ ಹರುಷಗೊಂಡನು. ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳನ್ನೂ ಬಂಧುವರ್ಗವನ್ನೂ ನೋಡಿ ಅಂಜನಾದೇವಿಯೂ ಸಂತೋಷ ಚಿತ್ತಳಾದಳು. ತರುವಾಯ ಮಹೇಂದ್ರನೂ ಪ್ರಸನ್ನಕೀರ್ತಿಯೂ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಲನಾರಾಯಣರನ್ನು ಕಂಡು ಆಳ್ತನವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಕಪಿಧ್ವಜರೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಸುಖದಿಂದಿದ್ದರು.

ಇತ್ತ, ಆಂಜನೇಯನು ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ದಧಿಮುಖ ಪರ್ವತವನ್ನೂ ಆ ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ಅಪ್ರತಿಮರಾದ ಚಾರಣರನ್ನೂ ಅವರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬಹಳ ಚೆಲುವೆಯರಾದ ಮೂವರು ಕನ್ನೆಯರನ್ನೂ ಕಂಡನು. ಆಗ ಇವರನ್ನು ದಾರುಣವಾದ ದಾವಾನಲನು ಸುಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದುದನ್ನು ಕಂಡು ಹನುಮಂತನು ಜಲವರ್ಷ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿ ಮುನಿಗಳ ಪಾದಾರವಿಂದವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದನು. ಆ ಕನ್ನೆಯರು ಹನುಮಂತನ ಮಹೋಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ ಕೈಮುಗಿದುಕೊಂಡು ನಿಂತಿರುವಲ್ಲಿ ಅವರು ಆ ಮಹಾಟವಿಯಲ್ಲಿರಲು ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಆತನು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ತಾವು ದಧಿಮುಖ ನಗರದರಸಾದ ಗಂಧರ್ವನೆಂಬ ಖಚರಪತಿಯ ಮಕ್ಕಳೆಂದೂ, ಅನೇಕ ಮಂದಿ ವಿದ್ಯಾಧರರು ತಮ್ಮನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡೆಂದು ಕೇಳಿದರೂ ತಮ್ಮ ತಂದೆಯು ತಮ್ಮನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ಕೊಡದೆ ಇರುವಲ್ಲಿ ಅಂಗಾರವೇಗನೆಂಬ ವಿದ್ಯಾಧರನು ಕೇಳಲು ಅವನನ್ನೂ ಉದಾಸೀನ ಮಾಡಿ ಜಿನಭವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅನುರೂಪನಾದ ವರನಾವನೆಂದು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಮಹಾಮುನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಉತ್ತರಶ್ರೇಣಿಗೆ ಪ್ರಧಾನನಾದ ಸಾಹಸಗತಿಯನ್ನು ಕೊಂದವನೇ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪತಿಯಾಗುವನೆಂದು ತಿಳಿದು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟನೆಂದೂ, ತಾವು ಈ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷಗಳಿದ್ದು ಮನೋವೇಗವೆಂಬ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆವೆಂದೂ ಕಾಡುಕಿಚ್ಚಿನ ಕೇಡನ್ನು ತಮಗೆ ಆಗ ಒದವಿಸಿದವನು ತಮ್ಮನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ಹೋದ ಅಂಗಾರವರ್ಮನೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿದರು. ಹನುಮಂತನು ಸಾಹಸಗತಿಯನ್ನು ಕೊಂದ ರಾಘವನು ಕಿಷ್ಕಿಂಧಪುರದಲ್ಲಿರುವನೆಂದು ಹೇಳಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು. ಗಂಧರ್ವನು ಸಿದ್ಧವಿದ್ಯೆಯರಾದ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ಹನುಮಂತನು ಹೇಳಿದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಅವರಿಂದ ತಿಳಿದು ಅವರನ್ನೊಡಗೊಂಡು ಉಚಿತ ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಪ್ರಶಸ್ತ ದಿನದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ರಾಮನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಬಲು ಹರುಷದಿಂದಿದ್ದನು.

ಇತ್ತ, ಹನುಮಂತನು ಲಂಕೆಯನ್ನು ಸೇರಿ ಪಟ್ಟಣದ ಹೊರಗಡೆ ಬೀಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮರುದಿನ ಪುರವನ್ನು ಹೊಗಬೇಕೆಂದಿರುವಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾತ್ಮಕವಾದ ಕೋಟೆಯು ಅಡ್ಡಿಯಾಗಲು ಕೋಪಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ ದಿವ್ಯ ವಜ್ರಕವಚವನ್ನು ತೊಟ್ಟು ದೈವಿಕವಾದ ತನ್ನ ಗದಾಯುಧದಿಂದ ವಿದ್ಯಾಪ್ರಕಾರವನ್ನೊಡೆದು ದ್ವಾರಪಾಲಕನಾದ ವಜ್ರಮುಖನೆಂಬ ದನುಜನನ್ನು ಕೊಂದನು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಆ ದನುಜನ ಮಗಳಾದ ಲಂಕಾಸುಂದರಿಯು ಕಡು ಮುಳಿದು ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕೊಂದವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವೆನೆಂದು ಬಂದು ಹನುಮಂತನನ್ನು ನೋಡಿ ಮೋಹಗೊಂಡು

ಶೋಕವನ್ನೂ ಮುಳಿಸನ್ನೂ ತೊರೆದು ತನ್ನನ್ನೂ ತನ್ನ ವಿದ್ಯೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹನುಮಂತನಿಗೆ ಕೊಡುವೆನೆಂದು ತಿಳಿಸಲು ಹನುಮನು ಅವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನು. ಅವಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಆತನು ಲಂಕೆಯನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಹೊಕ್ಕು ಅವಳು ಹೇಳಿದಂತೆ ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ಕಂಡು, ರಾವಣನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ರಾಮನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ ರಾವಣನ ದುರ್ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಕಳೆಯುವುದು ವಿಭೀಷಣನ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ವಿಭೀಷಣನು ತಾನು ಉದಾಸೀನನಾಗಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಪರಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರೇಮವು ಕೇಡನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದೆಂದು ತನ್ನ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಆಗಲೇ ತಿಳಿಸಿರುವೆನೆಂದೂ ಆತನು ತನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡದೆ ಇರುವನೆಂದೂ ಸೀತಾದೇವಿಯು ಹನ್ನೊಂದು ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ನಿರಶನ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವಳೆಂದೂ ಆದರೂ ರಾವಣನಿಗೆ ವೈರಾಗ್ಯ ಹುಟ್ಟಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಿದನು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆಂಜನೇಯನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿ ಸೀತಾದೇವಿಯಿದ್ದ ವನವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಮಂಡೋದರಿ ಮೊದಲಾದ ಹಲವರು ಖಚರ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬಳಸಿ ಕಾಂತಿಗೆಟ್ಟಿದ್ದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಂಡು, ಮತ್ತಾರೂ ಕಾಣದಂತೆ ಆಕೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ರಾಮನ ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರವನ್ನು ಆಕೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿದನು. ಸೀತೆಯು ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಪರಮಾನಂದ ಹೊಂದಲು, ಸುತ್ತಲಿದ್ದ ಮಂಡೋದರಿ ಮೊದಲಾದವರು ಆಕೆಯು ರಾವಣನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿದಳೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡರು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸೀತಾದೇವಿಯು ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡು ಅವರಂಥ ಕುಲಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಂತಹ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಬಾರದೆಂದೂ ರಾಮಚಂದ್ರನಟ್ಟಿದ ದೂತನು ಬಂದುದರಿಂದ ತನಗೆ ಸಂತೋಷವುಂಟಾಯಿತೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಮಂಡೋದರಿಯು ಲಂಕೆಯನ್ನು ಹೊಗಲು ಯಾರಿಗೂ ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದೆಂದೂ ಸೀತೆಗೆ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದುದು ಕರ್ಣಪಿಶಾಚವಿರಬಹುದೆಂದೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಹನುಮಂತನು ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತೋರಲು ಖಚರ ಸ್ತ್ರೀಯರೆಲ್ಲರೂ ಭಯಪಟ್ಟು ಸೀತೆಯ ಮರೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕರು. ಆಗ ವಾಯುಪುತ್ರನು ತನ್ನ ವೃತ್ತಾಂತವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿಶದವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ, ರಾಮನು ಸೀತಾದೇವಿಯ ಅಗಲಿಕೆಗೆ ಬಹಳ ವ್ಯಥೆಪಡುತ್ತಿರುವನೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿ, ತನ್ನಲ್ಲಿ ಸೀತೆಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರ ವನವಾಸದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಗಾಗಿ ಹೇಳಿ ಸೀತಾಪಹರಣವಾದ ಮೇಲೆ ನಡೆದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲ ಅರಿಕೆಮಾಡಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಜಾನಕಿಯು ಬಹಳವಾಗಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ಹನುಮಂತನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಹೊಗಳಿದಳು. ಇದಕ್ಕೆ ಮಂಡೋದರಿಯು ಆಂಜನೇಯನಿಗೆ ಸಮಾನರಾದವರು ಹಿಂದಿನವರಲ್ಲಿಯೂ ಈಗಿನವರಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ಅವನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಉಗ್ಗಡಿಸಿ, ರಾವಣನಿಗೆ ಅವನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರೀತಿ

ಯನ್ನೂ ಅವನು ಮಾಡಿರುವ ಉಪಕಾರವನ್ನೂ ಅವನಲ್ಲಿರುವ ದೇಹಸಂಬಂಧ ವನ್ನೂ ಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡದೆ ಆಂಜನೇಯನು ಅಸೇವ್ಯರಾದ ಭೂಚರರಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಯಾಗಿ ಸೇವಾವೃತ್ತಿಗೆ ನಿಂತಿರುವುದು ಅನ್ಯಾಯವೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಹನುಮಂತನು ಕಪಿಧ್ವಜಕುಲಕ್ಕೆ ರಾಘವನು ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯುಪ ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಬಂದೆನೆಂದೂ ರಾವಣನು ಪರಸ್ತ್ರೀಗೆ ಆಸೆಪಟ್ಟು ಲೋಕನಿಂದೆಯನ್ನೂ ಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡದೆ ಈ ತೆರನಾಗಿ ನಡೆದಿರುವುದು ಕುಲನಾಶಕರವೆಂದೂ ಹೇಳಲು ಮಂಡೋದರಿಯು ಲಯಕಾಲದ ಚಂಡಿಕೆಯಂತೆ ಕೋಪಾವಿಷ್ಟಳಾಗಿ ರಾವಣನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದಳು.

ಇತ್ತ, ಸೀತಾದೇವಿಯು ಪಂಚ ಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ರಾಮನ ಪಾದಗಳನ್ನು ನೆನೆದು ಯತಿವರರಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಹಾರದಾನವನ್ನಿತ್ತು ಪಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ಆಂಜನೇಯನು ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ರಾಮನಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವೆನೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಲು ಆಕೆಯು ರಾಮನಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹೊರಡುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲವೆಂದೂ ಹನುಮಂತನು ಕೂಡಲೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಿ ತನ್ನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ರಾಮಚಂದ್ರನಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಹೇಳಿ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಚೂಡಾರತ್ನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು. ಆಗ ಆಂಜನೇಯನು ತಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದದ್ದೂ ಹೋದದ್ದೂ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದೆ ಹೋದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಕೀಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದೆಂದು ತಿಳಿದು, ಅಲ್ಲಿಯ ಖಳರನ್ನು ಕೊಂದು ಉದ್ಯಾನವನ್ನು ಕಿತ್ತು ಪುರವನ್ನು ಸುಟ್ಟು ರಾವಣನಿಗೆ ತಾನು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ತಿಳಿ ಯಿಸುವೆನೆಂದು ಆಲೋಚನೆಮಾಡಿದನು.

ಅತ್ತ, ಮಂಡೋದರಿಯು ಹನುಮಂತನ ವಿಷಯವನ್ನು ರಾವಣನಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಅವನು ರೋಷಾವೇಶವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಕದನಸಮರ್ಥರಾದ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಕರೆದು ಹನುಮಂತನನ್ನು ಕೊಂದುಬನ್ನಿರೆಂದು ನಿಯಮಿಸಿದನು. ಅವರು ತಂಡೋಪತಂಡವಾಗಿ ವನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಆಂಜನೇಯನ ಮೇಲೆ ಬೀಳಲು, ಆತನು ಅಲ್ಲಿಯ ಮರಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ಅವುಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೊಂದನು. ಈ ವಾರ್ತೆ ಯನ್ನು ಒಬ್ಬ ನಿಶಾಚರನು ರಾವಣನಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಅವನು ಕಿಡಿಕಿಡಿಗೊಂಡು ಸಿಂಹಾಸನದಿಂದೆದ್ದು ತಾನೇ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡಬೇಕೆಂದಿರುವಲ್ಲಿ ಮಗನಾದ ಇಂದಗಿಯು ಬಂದು ಏಕಾಕಿಯಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಲೋಕಾಧಿಪತಿಯಾದ ರಾವಣನು ಹೊರಡುವುದು ಲೋಕಾಪವಾದಕ್ಕೆ ಗುರಿಮಾಡುವುದೆಂದು ತಿಳಿಸಿ, ತಾನು ಹೋಗಿ ಹನುಮಂತನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ತಂದೊಪ್ಪಿಸುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಅಪ್ಪಣೆಪಡೆದು ಹೊರಟನು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ಹನುಮಂತನು ತಾನು ಹೊರಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಬರಿಸಿ ವಿಜಯರಥಾರೂಢನಾಗಿ ಲಂಕಾಪುರವೆಲ್ಲವೂ

ತಲ್ಲಳಿಸುವಂತೆ ಕಾದಿ ಹೆಸರಾದ ನಾಯಕರನೇಕರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಇಂದಗಿಯು ಮುಳಿದು ಹನುಮಂತನಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು. ಆಗ ಹನುಮಂತನು ತನಗೆ ರಾಘವನು ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಆದುದರಿಂದ ತಾನು ಇಂದಗಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ರಾವಣನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಲಂಕಾದಹನ ಮಾಡುವೆನೆಂದೂ ಆಲೋಚಿಸಿ ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಬೀಡಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ತಾನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಭಯಪಟ್ಟವನಂತೆ ಸೆರೆಸಿಕ್ಕಿದನು. ಅವನನ್ನು ಇಂದಗಿಯು ರಾವಣನ ಬಳಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಅವನ ವೃತ್ತಾಂತವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಲು ರಾವಣನು ಬಹಳ ಕೋಪದಿಂದ, "ಎಲೈ ಹನುಮಂತನೇ! ನೀನು ನಿನ್ನ ವಂಶದ ಉನ್ನತಿಯನ್ನೂ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನೂ, ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಇಂದಗಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ ಮಾಡಿರುವ ಮನ್ನಣೆಯನ್ನೂ ಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡದೆ ಲಜ್ಜೆಯನ್ನು ತೊರೆದು ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರದವನಿಗೆ ಚರನಾಗಿ ಬರುವುದು ನ್ಯಾಯವೇ? ಹಗೆಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ದುರಾತ್ಮನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ದಂಡಿಸಲೇ ಬೇಕು" ಎನ್ನಲು, ಸುತ್ತಲಿದ್ದ ಕೆಲವರು, ಆಂಜನೇಯನನ್ನು ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹಿಯೆಂದು ಮೂದಲಿಸಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಮಾರುತಿಯು ಮುಳಿದು, "ಅಯ್ಯಾ! ಪರಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಹಿಡಿತಂದು ತೋಯದವಾಹನನ ವಂಶಕ್ಕೆ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರನ್ನು ತಂದ ರಾವಣನ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಆಲೋಚಿಸದೆ ದೋಷಕ್ಕೆಡೆಗೊಟ್ಟ ನೀವು ಪಾಪಿಗಳಲ್ಲವೇ? ನಿಮಗೂ ರಾವಣನಿಗೂ ವಿಧಿಯು ಸೌಮಿತ್ರಿಯ ಕೈಯಿಂದ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಸಾವನ್ನು ಬರೆದಿರುವಾಗ ಅದನ್ನು ತೊಡೆಯುವುದು ಯಾರಿಂದಾಗುವುದು?" ಎಂದು ಪಲತೆರನಾಗಿ ಮೂದಲಿಸಲು ದಶಮುಖನು ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ, ಅವನ ಹರಟೆಗೆ ಎಡೆಗುಡದೆ ಅವನನ್ನು ರಾಮದೂತನೆಂದು ಡಂಗುರ ಹೊಡೆಯಿಸಿ ಅವಮಾನ ಪಡಿಸಿ ಅಟ್ಟಿಬಿಡಿರೆಂದು ತನ್ನವರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಹನುಮಂತನು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಿಡಿಗಳನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತ ಕೋಪದಿಂದ ಉರಿದುಬಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲವರನ್ನು ತುಳಿದು, ಕೆಲವರನ್ನು ಹೊಡೆದು, ಕೆಲವರನ್ನು ಎಲುಬು ಮುರಿದು, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರನ್ನು ಕಾಲುಹಿಡಿದೆತ್ತಿ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ ಕೊಂದು, ಸಿಂಹಲಂಘನದಿಂದ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ನೆಗೆದು ತನ್ನ ದಹನವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಲಂಕಾಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ಮನೆಗಳನ್ನೂ ರಾವಣನ ಅರಮನೆಯನ್ನೂ ಸುಟ್ಟನು. ತರುವಾಯ ಆತನು ತನ್ನ ಸೇನೆಯೊಡಗೂಡಿ ಹೊರಟು ಕಿಷ್ಕಿಂಧಪುರವನ್ನು ಸೇರಿ ರಾಮಚಂದ್ರನ ಬಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಅವನ ಮುಖಚಿಹ್ನೆಗಳಿಂದ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಯಾಯಿತೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದರು. ಹನುಮಂತನು ರಾಮಚಂದ್ರನಿಗೆ ಪೊಡಮಟ್ಟು ಚೂಡಾರತ್ನವನ್ನು ಕೊಡಲು ರಾಮನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಆನಂದಬಾಷ್ಪಗಳು ಸುರಿದುವು; ಸೀತೆಯ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲವು ಹಿಡಿಯದಂತಾಯಿತು. ಆಂಜನೇಯನು ಸೀತಾರಾಮರಿಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದ ಕೆಲವು ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಸೀತೆಯಿಂದ

ತಿಳಿದವನಾಗಿ ಅವನ್ನು ರಾಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಆಂಜನೇಯನ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಪೃಥುಮತಿಯು ಆಂಜನೇಯನು ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೇಳಲು ಎಲ್ಲರೂ ಆಂಜನೇಯನನ್ನು ಹೊಗಳಿದರು. ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಇನ್ನು ತಡವೇತಕ್ಕೆಂದು ಸುಗ್ರೀವನೊಡನೆ ಹೇಳಲು ಆತನು ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವು ನಭೋಗಮನ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿ ಅಜೇಯರಾದ ತನ್ನ ಯೋಧರೊಡನೆ ವಿಜಯ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾದನು.

ಆಶ್ವಾಸ ೧೨—ಲಂಕಾ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಪ್ರಯಾಣ

ಶ್ರೀರಾಮನು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಿನಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಓಲಗ ಸಾಲೆಗೆ ಬಂದು ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನಲಂಕರಿಸಿ ಕುಳಿತಿರಲು, ಪಕ್ಕದ ಮಣಿಮಯಾಸನದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೂ, ಸುತ್ತಲೂ ಸುಗ್ರೀವ ಅಂಗದ ನಳ ನೀಲ ಜಾಂಬವ ಹನುಮ ಮೊದಲಾದ ಖಚರ ಪರಿವೃಢರೂ ಸೇನಾನಾಯಕರೂ ಸಮುಚಿತಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಆಗ ಪುರೋಹಿತನು ಸ್ವಸ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಪ್ರಯಾಣ ಲಗ್ನವು ಸಮೀಪಿಸಿತೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಲು ಸೇನಾಧಿಪತಿಯಾದ ನಳನು ವಿಜಯ ದುಂದುಭಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯಿಸಿದನು. ಆಗ ಕುಲವೃದ್ಧರೂ ಕುಲಾಂಗನೆಯರೂ ಆಶೀರ್ವಾದಮಾಡಲು ರಾಮಚಂದ್ರನು ಸಿಂಹಾಸನದಿಂದೆದ್ದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನೊಡನೆ ಪರಿವಾರ ಸಮೇತನಾಗಿ ಹೊರಟು ಜಯಘೋಷವು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ತುಂಬುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ರಥವನ್ನೇರಿ ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ನಡೆದನು. ಆಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಸೇನಾನಾಯಕರನ್ನು ತಂತಮ್ಮ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ತಕ್ಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ನಿಯಮಿಸಿ ತಾನೂ ಹನುಮನೂ ರಥಾರೂಢರಾಗಿ ಸಕಲ ವಿದ್ಯಾಧರ ನಾಯಕರೊಡನೆ ದಾಶರಥಿಯ ಎರಡು ಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೆಯ್ಗಾವಲಾಗಿ ನಡೆದರು. ಹೀಗೆ ನಡೆಯುತ್ತ ಸೇನೆಯು ವೇಲಾಂಧಪುರದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರಲು, ಆ ಪುರಾಧಿಪತಿಯಾದ ಸಮುದ್ರನೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ವಿದ್ಯಾಧರನು ಮುಂದೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ನಳನ ಸೈನ್ಯವನ್ನಡ್ಡಗಟ್ಟಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಲು ಅವನನ್ನು ನಳನು ಸೋಲಿಸಿ ರಾಮಚಂದ್ರನಿಗೆ ತಂದೊಪ್ಪಿಸಿದನು. ಆತನು ಸಮುದ್ರನಿಗೆ ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮನ್ನಿಸಲು, ಸಮುದ್ರನು ತನ್ನ ನಾಲ್ವರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆಮಾಡಿ ಭೃತ್ಯ ಪದವಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ತನ್ನ ಪೂರ್ವ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದನು. ತರುವಾಯ ಸುವೇಲಾಚಲದೊಡೆಯನಾದ ಸುವೇಲನು ರಾಮನಿಗೆ ಶರಣಾಗತನಾದನು. ರಾಮನು ಸೇನಾಸಮೇತನಾಗಿ ಆ ದಿನ ಸುವೇಲಾಚಲದಲ್ಲಿದ್ದು ಮರುದಿನ ಲಂಕಾದ್ವೀಪದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಹಂಸದ್ವೀಪದ ಬಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಆ ದ್ವೀಪಾಧಿಪತಿಯಾದ ನಭಶ್ಚರನು ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಬಲ ಸಮೇತನಾಗಿ ಮೇಲೆ ಬೀಳಲು ನಳನು ಅವನನ್ನು

ಜಯಿಸಿ ಶರಣಾಗತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಆ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಬೀಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರಭಾಮಂಡಲನನ್ನು ಬರುವಂತೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿ, ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲಿರುವ ದ್ವೀಪಾಂತರಗಳ ವಿದ್ಯಾಧರಾಧಿರಾಜರನ್ನು ಆಜ್ಞಾವಿಧೇಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು.

ಇತ್ತ, ರಾವಣನು ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರಿ ಒಡ್ಡೋಲಗಂಗೊಟ್ಟಿರುವಲ್ಲಿ ಚಾರನೊಬ್ಬನು ಬಂದು ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತು, ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರದವರಾದ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಖೇಚರರಿಂದಲೂ ರಾವಣನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಳಿದ ಸಾಮಂತರಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವರೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಲು, ರಾವಣನು ಮುಗುಳ್ನಗೆ ನಕ್ಕು ತನ್ನ ಸಾಮಂತರು ಕಪ್ಪಕೊಡುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಏಕಾಕಿಗಳಾದ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಂಧಾನ ಮಾಡಿ ಬರುತ್ತಿರುವಂತಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಲು ಮೇಘವಾಹನ ಮೊದಲಾದ ಸಭಾಸದರೆಲ್ಲರೂ ಮಾರ್ದನಿಗೊಟ್ಟರು. ಆದರೆ ವಿಭೀಷಣನು ಮಾತ್ರ ಅದಕ್ಕೊಪ್ಪಿ ಸುಮ್ಮನಿರದೆ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ಹೇಳಿ ಪರಸ್ತ್ರೀಯ ವೆಸೆಯಿಂದ ನಾನಾವಿಧವಾದ ಕ್ಲೇಶಗಳುಂಟಾಗುವುವೆಂದೂ ಕುಲನಾಶವಾಗುವುದೆಂದೂ ಸೀತೆಯನ್ನು ರಾಮನಿಗೊಪ್ಪಿಸಿದರೆ ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಕಡೆ ಸುಖದಿಂದಿರಬಹುದೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿದನು. ಇದಕ್ಕೆ ಇಂದಗಿಯು ಕೋಪಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ದೂಷಿಸಿ, ತಾರಾದ್ರಿಯನ್ನು ತೋಳಬಲದಿಂದೆತ್ತಿದ ರಾವಣನನ್ನು ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರದವರು ಗೆಲ್ಲುವುದು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲೆಂದೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಭಯಪಡುವುದು ಅನುಚಿತವೆಂದೂ ನುಡಿದನು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಭೀಷಣನು ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ತಂದೆಯ ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಸೆಪಟ್ಟು ದುರ್ಯಶಸ್ಸಿಗಂಜದೆ ಬಲ್ಲಿದರಲ್ಲಿ ಕಲಹವನ್ನು ಬಯಸುವುದು ತಪ್ಪೆಂದೂ ಖರದೂಷಣರನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಂಹರಿಸಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಖೇಚರರನ್ನು ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೀರಿಸಿದ ಸೌಮಿತ್ರಿಗೆ ಎಣೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ರಾಮಬಾಣವು ಯಾರನ್ನೂ ಉಳಿಯಲೀಯದೆಂದೂ ಆದುದರಿಂದ ಸೀತೆಯನ್ನೊಪ್ಪಿಸಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರೊಡನೆ ಸಂಧಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಸರಿಯೆಂದೂ ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಕಾದಿದಲ್ಲಿ ಅಪವಾದವು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವುದೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿದನು.

ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾವಣನು ರೌದ್ರಾಕಾರನಾಗಿ ಚಂದ್ರಹಾಸಾಸಿಯನ್ನು ಒರೆಯಿಂದ ಸೆಳೆಯಲು ವಿಭೀಷಣನು ಗದಾದಂಡವನ್ನು ಹಿಡಿದು ರಾವಣನೆದುರಿಗೆ ಅದಿರದೆ ನಿಂತನು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಕುಲವೃದ್ಧರು ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಬಂದು ರಾವಣನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಲು ಅವನು ಮುಗುಳ್ನಗೆ ನಕ್ಕು, "ಅಯ್ಯಾ! ಮನುಷ್ಯ ಮಾತ್ರದವನು ನನಗಿಂತಲೂ ಬಲಿಷ್ಠನೇ? ಅಂಥವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನಲ್ಲಿ ಆಳ್ತನಕ್ಕೆ ನಿಂತು ನನ್ನಲ್ಲಿ ದಾಯಾದಿತ್ವವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ವಿಭೀಷಣನ ಪುಂಡನ್ನಡಗಿಸುವೆನು; ಮುಕ್ಕಣ್ಣನಾದರೂ ನನ್ನ

ಮಾತಿಗಡ್ಡವಾಗಿ ಬಂದು ಬದುಕುವನೇ? ಆದರೆ ಗೋತ್ರವಧೆಯು ಸರಿಯಲ್ಲ ವಾದುದರಿಂದ ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ಲಂಕೆಯಿಂದ ಅಟ್ಟಬಿಡಿರಿ; ಇವನು ಇಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಯುದ್ಧೋತ್ಸಾಹಿಗಳಿಗೆ ಭಯವನ್ನುಪದೇಶಮಾಡುವನು" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಭೀಷಣನು ತನ್ನ ಸಾಮಂತರಿಂದೊಡಗೂಡಿ ದೊಡ್ಡ ಸೈನ್ಯ ದೊಡನೆ ಲಂಕೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ಹಂಸದ್ವೀಪದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಮಹ ತ್ತರನನ್ನು ರಾಮನ ಬಳಿಗಟ್ಟಲು ಅವನು ಬಂದು, ರಾವಣನು ಬುದ್ಧಿ ವಾದವನ್ನು ಕೇಳದೆ ಹೋದುದರಿಂದ ವಿಭೀಷಣನು ರಾಮನ ಶರಣಹೊಗಲು ಬಂದಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿಸಿದನು. ಆಗ ಮತಿಕ್ರಾಂತ ಮೊದಲಾದ ಮಂತ್ರಿಮುಖ್ಯರು ಇದು ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರಿಗೆ ಹುಸಿ ಜಗಳವಿರಬಹುದೆಂದೂ ತಮಗೆ ಅಪಾಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈರೀತಿ ಬಂದಿರಬಹುದೆಂದೂ ಹೇಳಲು, "ಅಯ್ಯಾ! ನನ್ನೆದುರಿಗೆ ಬರಲು ಅಳುಕಿ ಮೋಸದಿಂದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋದ ದಶಕಂಠನಿಗೆ ಹೆದರುವುದೇ? ಬೇಡಿದವರಿಗೆ ಕೊಡದೆ, ಎದುರುಬಿದ್ದವರನ್ನಿಕ್ಕದೆ, ಮರೆಹೊಕ್ಕವರನ್ನು ಕಾಯದೆ ಬಾಳುವ ಅರಸುಮಗನ ಭುಜಬಲವು ನಿರರ್ಥಕವು, ಅವನ ಪಾರ್ಥಿವ ಜನ್ಮವು ವ್ಯರ್ಥವು" ಎಂದು ರಾಮನು ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟನು. ಆಗ ಅಂಜನಾಸುತನು ವಿಭೀಷಣನ ಗುಣಸ್ತವನಮಾಡಿ, ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರಿಗಿರುವ ದ್ವೇಷ ವನ್ನು ಜನಪ್ರವಾದದಿಂದ ತಾನರಿತಿರುವೆನೆಂದೂ ವಿಭೀಷಣನು ತನಗೆ ಲಂಕೆ ಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಮಾಡಿ ಮರ್ಯಾದೆಯೊಡನೆ ತನ್ನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನೆಂದೂ ಹೇಳಲು ರಾಮನು ಚಾರನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ಬರುವಂತೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿ ದಿವ್ಯವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳೊಡನೆ ಸುಗ್ರೀವಾಂಗದ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಎದುರುಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮುಂದೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ವಿಭೀಷಣನು ರಾಜಸಭೆ ಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ರಾಮನಿಗಡ್ಡಬೀಳಲು ಆತನನ್ನು ರಾಮನು ತಕ್ಕ ಮರ್ಯಾದೆ ಯೊಡನೆ ಕಂಡು ಉಚಿತಸಂಭಾಷಣದಿಂದ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ದನು. ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲನು ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಬಲದೊಡನೆ ಬಂದು ಸೇರಲು ಮರುದಿನ ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಟು ಸಮುದ್ರತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

ಆಗ ನಳನು ನಭೋಗಮನವಿದ್ಯೆಯೇ ಸೇತುವಾದುದೆಂಬಂತೆ ಚತು ರಂಗಬಲವನ್ನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿಸಿದನು. ಜಾಂಬವ ಸುಷೇಣ ವಿಭೀಷಣ ಚಂದ್ರರಶ್ಮಿ ಸುಗ್ರೀವ ಹನುಮ ಮೊದಲಾದವರ ರತ್ನವಿಮಾನಗಳು ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರ ವಿಮಾನಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಬರಲು ಎಲ್ಲ ಸೈನ್ಯವೂ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಿ ದಡದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ವನದಲ್ಲಿಳಿದು ತರುವಾಯ ಲಂಕಾಭಿ ಮುಖವಾಗಿ ಹೊರಟು ರಣಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೇರಿತು. ಆಗ ಅವರವರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬಿಡಾರಗಳು ಸಿದ್ಧವಾದುವು.

ಆಶ್ವಾಸ ೧೩—ಬಲಾಚ್ಯುತ ಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾವ ವರ್ಣನೆ

ರಾಮಚಂದ್ರನ ಸೇನೆಯ ಕೋಲಾಹಲವು ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳಲು ರಾವಣನು ಮುನಿದು ಸನ್ನಾಹ ಭೇರಿಯನ್ನು ಹೊಯಿಸಿ ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರದವನು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿಬಂದನಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾದನು. ರಾವಣನ ಸಾಮಂತರೆಲ್ಲರೂ ತಂತಮ್ಮ ಸೇನೆಗಳೊಡನೆ ಬಂದು ಸೇರಲು ಅವನು ಮೂವತ್ತುನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ದಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಬಲದೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾದನು. ರಾತ್ರಿ ಕಳೆದು ಬೆಳಗಾಗಲು ಇಂದಗಿ ಮಾರೀಚ ಜಿತಶತ್ರು ಮೇಘವಾಹನ ಕುಂಭಕರ್ಣ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾ ರಥರೊಡನೆ ಕೂಡಿ ರಾವಣನು ರಣಭೂಮಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾತಗಳೂ ಅಪಶಕುನಗಳೂ ತೋರಿದರೂ ಅವನ್ನು ರಾವಣನು ಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡದೆ ಬಂದು ಒಡ್ಡಿ ನಿಂತನು. ಆಗ ನಳ ನೀಲ ಅಂಗದಕುಮಾರ ಸುಷೇಣ ಜಾಂಬವ ಮೊದ ಲಾದ ವಾನರ ಪ್ರಮುಖರೂ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲ ಹನುಮ ಮೊದಲಾದ ಖೇಚರ ನಾಯಕರೂ ವಿಭೀಷಣನೂ ಸುಗ್ರೀವನೂ ತಂತಮ್ಮ ಸೈನ್ಯಗಳೊಡನೆ ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಸುತ್ತಲೂ ತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತರು. ಆಗ ರಾಮನ ಸೈನ್ಯದಿಂದ ನಳ ನೀಲರೂ ರಾವಣನ ಸೈನ್ಯದಿಂದ ಹಸ್ತ ಪ್ರಹಸ್ತರೂ ಇದಿರಾಗಿ ಕಾದಿ ನಳನು ಹಸ್ತನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಪ್ರಹಸ್ತನು ಕೋಪಾವೇಶದಿಂದ ನಳನಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ನೀಲನು ನಳನನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ತಾನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿ ಪ್ರಹಸ್ತನನ್ನು ಕೊಂದನು. ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸೂರ್ಯನಸ್ತಮಿಸಲು ಉಭಯ ಬಲದ ವರೂ ಅಪಹಾರ ತೂರ್ಯವನ್ನು ಹೊಯಿಸಿ ತಂತಮ್ಮ ಬೀಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸಮರ ಪರಿಶ್ರಮವನ್ನಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಬೆಳಗಾದ ಕೂಡಲೆ ಉಭಯ ಸೈನಿಕರೂ ಯುದ್ಧಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿ ಬಂದು ಕಾದುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಮಾರೀಚನು ಸಂತಾಪನನ್ನೂ ಮಕರನು ಮಹೋದಧಿಯನ್ನೂ ಗಂಭೀರನು ಉದ್ದಾಮನನ್ನೂ ಸಿಂಹಕಟಿಯು ಪ್ರಥಿತನನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲಲು ರಾವಣನ ಸೇನೆಯು ಜಯಘೋಷವನ್ನು ಮಾಡಿತು. ರಾಮನ ಸೇನೆಯು ಭಯಗೊಂಡಿತು. ಕೂಡಲೆ ರಾಮನ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಇತರ ಸಾಮಂತರು ಪ್ರಳಯಕಾಲದ ಭೈರವನ ಭೀಕರಾಕಾರವನ್ನು ತಾಳಿ ರಾವಣನ ಸಾಮಂತರನೇಕರನ್ನು ಕೊಂದರು. ಅದು ವರೆಗೆ ಹೊತ್ತು ಮುಳುಗಲು ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಅವರವರು ಅವರವರ ಬಿಡಾ ರಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಮರುದಿನ ಹೊತ್ತು ಮೂಡಿದೊಡನೆಯೇ ಯುದ್ಧವಾರಂಭ ವಾಗಿ ಉಭಯ ಪಾರ್ಶ್ವಗಳ ನಾಯಕರೂ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಕಾದಿದರು. ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳು ನಡೆದಮೇಲೆ ಹನುಮನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತು ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಶೂರರನ್ನು ಕೊಂದು ತನ್ನ ರಥವನ್ನು ರಾವಣನಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಓಡಿಸಲು ರಾವಣನು ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡು ಅವನೊಡನೆ ಕಾದಲು ಸಿದ್ಧನಾಗುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಮಯನ

ಮಕ್ಕಳಾದ ಮಹೋದರ ವಜ್ರೋದರರು ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಬಂದು, ಮಹೋದರನು ಅಂಗದನೊಡನೆಯೂ ವಜ್ರೋದರನು ಹನುಮನೊಡನೆಯೂ ಕಾದಿ ಸತ್ತರು. ಹನುಮನು ಕುಂಭಕರ್ಣನ ಮಕ್ಕಳಾದ ಮಾಲಿ ಜಂಬುಮಾಲಿಯೆಂಬವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಕುಂಭಕರ್ಣನು ಹನುಮನಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ರಾಘವನ ಸಾಮಂತರು ಕೆಲವರು ಬಂದು ಹನುಮನನ್ನು ಹಿಂದಿಟ್ಟು ತಾವು ಕಾದಿದರು. ಆಗ ಕುಂಭಕರ್ಣನು ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಪ್ರಕ್ಷೋಭಣ ವಿದ್ಯಾ ಶರದಿಂದ ಕಪಿಧ್ವಜರ ಸೈನ್ಯವು ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಮೈಮರೆತು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಸುಗ್ರೀವನು ನಿದ್ರಾ ಪ್ರಬೋಧಿನಿಯೆಂಬ ದಿವ್ಯಬಾಣದಿಂದ ಹನುಮ ಮೊದಲಾದವರ ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಕಳೆದನು. ಆಗ ರಾವಣನು ಕೋಪಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ ಸುಗ್ರೀವ ಬರಲು ಇಂದ್ರಜಿತುವು ತಂದೆಯನ್ನು ತಡೆದು ಆತನಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತು ಸುಗ್ರೀವನನ್ನು ಮೂದಲಿಸಿ ಕಾದುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಮೇಘವಾಹನನು ಜನಕಾತ್ಮಜನಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು. ಇಂದ್ರಜಿತುವು ಸುಗ್ರೀವನನ್ನು ವಿರಥನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಪನ್ನಗಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಬಿಗಿದನು; ಮೇಘವಾಹನನು ಪ್ರಭಾಮಂಡಲನನ್ನು ಮೂರ್ಛಿತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕುಂಭಕರ್ಣನಿಗೂ ಹನುಮಂತನಿಗೂ ಭಯಂಕರವಾದ ಯುದ್ಧವು ನಡೆದು ಕುಂಭಕರ್ಣನು ಹನುಮಂತನನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಾಗಪಾಶ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದನು. ಆಗ ಅಂಗದನು ಬಂದು ಘೋರ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕುಂಭಕರ್ಣನನ್ನು ಗೆದ್ದು ಹನುಮಂತನನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದು ರಾಘವನಿಗೊಪ್ಪಿಸಿದನು. ವಿಭೀಷಣನು ಇಂದ್ರಜಿತು ಮೇಘವಾಹನರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಲು ಅವರು ತಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನೊಡನೆ ಕಾದುವುದು ತಕ್ಕುದಲ್ಲವೆಂದು ಹಿಂಜರಿದರು. ಆಗ ವಿಭೀಷಣನು ಪನ್ನಗಶರ ವೇಷ್ಟಿತರಾಗಿದ್ದ ಸುಗ್ರೀವ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲರನ್ನು ಕಂಡು ಏನು ಮಾಡಲೂ ತೋರದೆ ವ್ಯಥೆಪಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನಸ್ತಮಿಸಲು ರಾವಣನು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಸಾಕುಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಪನ್ನಗಶರ ಮೂರ್ಛಾಗತರಾಗಿದ್ದ ಹನುಮಂತ ಸುಗ್ರೀವ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲರನ್ನು ಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ತರುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಬೇಕೆಂದು ರಾಮನನ್ನು ಕೇಳಲು, ಆತನು ಹಿಂದೆ ವರವಿತ್ತ ದಿವಿಜನನ್ನು ನೆನೆದಲ್ಲಿ ಅವರ ಉಪದ್ರವವು ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದನು. ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ರಾಮನಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಮಾಡಲು ಗರುಡಾಧಿಪನಾದ ಮಹಾಲೋಚನನೆಂಬ ದೇವನಿಗೆ ಆಸನ ಕಂಪವಾಗಿ ರಣಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿರುವ ರಘುವೀರನು ತನ್ನನ್ನು ನೆನೆದನೆಂದು ಅವಧಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ಆತನು ತಿಳಿದು, ಸಿಂಹವಾಹಿನಿ ಗರುಡವಾಹಿನಿಯೆಂಬೆರಡು ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೂ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟುಬರುವಂತೆ ತನ್ನನುಚರನಾದ ಚಿಂತಾವೇಗನೆಂಬ ದೇವನಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಲು ಆತನು ಬಂದು ಸಿಂಹವಾಹಿನಿಯನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೂ ಗರುಡವಾಹಿನಿಯನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮೀಧರನಿಗೂ ಸದ್ಭಾವದಿಂದಿತ್ತನು.

ಬಲಾಚ್ಯುತರು ಆ ದೇವನನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಜೈನಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಧ್ಯಾನಿಸಿ ತಮ್ಮ ಮನೋರಥ ಸಿದ್ಧಿಯಾದುದಕ್ಕಾಗಿ ಪುಲಕಾಂಕಿತರಾದರು.

ಆಶ್ವಾಸ ೧೪—ರಘುವೀರ ವಿಜಯ ವರ್ಣನೆ

ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಚಿಂತಾವೇಗ ದೇವನನ್ನು ನಿರ್ಭರ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲು ಆತನು ಸಂತೋಷಚಿತ್ತನಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಅನೇಕ ದಿವ್ಯಬಾಣಗಳನ್ನೂ ಧವಳ ಛತ್ರ ಚಾಮರಗಳನ್ನೂ ಸಿಂಹ ಗರುಡ ಧ್ವಜಗಳನ್ನೂ ಅಭೇದ್ಯ ಕವಚಗಳನ್ನೂ ಅನರ್ಘ ರತ್ನಭೂಷಣಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು. ಅನಂತರ ಗರುಡವಾಹಿನಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನಾಗಪಾಶವಿದ್ಯೆಯು ಸಡಿಲಿಹೋಗಲು ಹನುಮ ಸುಗ್ರೀವ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲರು ಮೂರ್ಛೆಯಿಂದೆಚ್ಚತ್ತು ಸಿಂಹ ಗರುಡ ವಾಹನಾರೂಢರಾಗಿದ್ದ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅವರ ಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ಆ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನವರಿಂದ ತಿಳಿದು ಎಲ್ಲರೂ ಬೀಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆ ರಾತ್ರಿ ಸುಖದಿಂದಿದ್ದರು. ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೆ ಎಂದಿನಂತೆ ರಾವಣನು ರಣಭೂಮಿಗೆ ಬಂದು ಒಡ್ಡಿ ನಿಲ್ಲಲು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ನಿತ್ಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿ ದೇವನಿತ್ತ ಕವಚಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟು ದಿವ್ಯಾಭರಣ ಭೂಷಿತರಾಗಿ ಸಿಂಹ ಗರುಡ ವಾಹನಗಳನ್ನೇರಿ ಸಿಂಹ ಗರುಡಧ್ವಜಗಳನ್ನೆತ್ತಿಸಿ ಧವಳ ಛತ್ರ ಚಾಮರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಿಸಿ ಸುಗ್ರೀವ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲ ಮರುತ್ಸುತ ವಿಭೀಷಣ ಮೊದಲಾದ ವಿದ್ಯಾಧರರು ಸುತ್ತಿಬರಲು ರಣಭೂಮಿಗೆ ಬಂದು ಒಡ್ಡಿನಿಂತರು.

ಆಗ ಎರಡು ಸೇನೆಗಳೂ ಭಯಂಕರವಾಗುವಂತೆ ಕಾದಿದುವು. ರಾವಣನು ಬಹಳ ರೋಷದಿಂದ ವಾನರ ಸೇನೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಅದು ಬೆಚ್ಚಿ ಓಡಿ ಹೋಯಿತು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಭೀಷಣನು ರಾವಣನಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಲು, ಆತನು ತಮ್ಮನನ್ನು ನೀಚನೆಂದು ಬೈದು ದೊರೆಗೆಟ್ಟ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಆಳಾದುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನಾವಿಧವಾಗಿ ಮೂದಲಿಸಿ ಒಡಹುಟ್ಟಿದವನ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿ ಗೋತ್ರವಧ ಮಹಾಪಾತಕವನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ತನ್ನ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲದೆ ತೊಲಗಿಹೋಗೆಂದನು. ದಶವದನನ ಈ ದುರುಕ್ತಿಗೆ ವಿಭೀಷಣನು ಕೋಪಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ ತಾನು ಹೇಳಿದ ಹಿತವನ್ನು ಕೇಳದೆ, ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಹೊಂದಿದ ತೋಯದವಾಹನನ ವಂಶಕ್ಕೆ ಕುಂದು ಉಂಟಾಗುವಂತೆ ಪರಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಬಯಸಿದ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯನ್ನುಳಿದು ಜಗನ್ಮಾತೆಯಾದ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ರಾಮಸ್ವಾಮಿಗೊಪ್ಪಿಸಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಪದವಿಯಲ್ಲಿ ಸುಖದಿಂದ ನಿಲ್ಲೆಂದು ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೇಳಲು ರಾವಣನು ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ

ವಿಭೀಷಣನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತನು. ಇಬ್ಬರೂ ಕಾದಾಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಜಿತ್ಕುಮಾರನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ವಿಭೀಷಣನೊಡನೆ ಕಾದಲುದ್ಯುಕ್ತನಾಗಲು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಅವನನ್ನೆದುರಿಸಿದನು. ರಾಘವನು ಕುಂಭಕರ್ಣನ ಮೇಲೆಯೂ ಹನುಮಂತ ಸುಗ್ರೀವ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲ ಮೊದಲಾದ ನಾಯಕರು ತಮ್ಮ ಸಮಾನರಾದ ರಾಕ್ಷಸ ಬಲದ ನಾಯಕರ ಮೇಲೆಯೂ ಮಹಾ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಹೂಡಿದರು. ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಇಂದಗಿಯನ್ನು ವಿರಥನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ನಾಗಪಾಶದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ವಿರಾಧಿತನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬೀಡಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ರಾಮನು ಕುಂಭಕರ್ಣನನ್ನು ಗೆದ್ದು ಪ್ರಭಾಮಂಡಲನಿಗೊಪ್ಪಿಸಲು ಆತನು ಮೇಘವಾಹನನನ್ನು ನಾಗಪಾಶದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಅವನನ್ನೂ ಕುಂಭಕರ್ಣನನ್ನೂ ಬೀಡಿಗೆ ಕೊಂಡುಹೋದನು.

ಇತ್ತ, ರಾವಣನು ವಿಭೀಷಣನೊಡನೆ ಮಹಾಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದಿರಲು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಕಂಡು ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿ ತಾನು ರಾವಣನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತನು. ಆಗ ರಾವಣನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ದಿವ್ಯಶಕ್ತಿಯಿಂದಿಡಲು ಆ ಶಕ್ತಿಯು ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ನಿಶ್ಶಕ್ತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಮೂರ್ಛೆಗೊಳಿಸಿತು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಮನಿಗೆ ವ್ಯಸನವೂ ಕೋಪಾಟೋಪವೂ ಉಂಟಾಗಲು ಆತನು ರಾವಣನಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಅವನನ್ನು ಏಳು ಸಾರಿ ವಿರಥನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅವನ ಕವಚವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ವ್ರಣಕಾಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರೂ ಅವನು ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡದಿರಲು ರಾಮನು, ಕುಲಾದ್ರಿಯನ್ನೇ ಭೇದಿಸುವ ತನ್ನ ದಿವ್ಯ ಬಾಣಗಳು ರಾವಣನ ದೇಹವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಭೇದಿಸದೆ ಹೋದುದಕ್ಕೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು ದನುಜನು ಅಲ್ಪಾಯುವಲ್ಲವೆಂದು ಬಗೆದನು. ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಮಯವಾಗಲು ಎರಡು ಸೇನೆಗಳೂ ತಂತಮ್ಮ ಬೀಡಿಗೆ ಹೋದುವು. ರಾವಣನಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಮೂರ್ಛೆಗೊಳಿಸಿದೆನೆಂಬ ಸಂತೋಷವೂ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಾದ ಇಂದಗಿ ಮೇಘವಾಹನರೂ ತಮ್ಮನಾದ ಕುಂಭಕರ್ಣನೂ ಸೆರೆಸಿಕ್ಕಿದುದಕ್ಕೆ ವ್ಯಸನವೂ ಉಂಟಾಯಿತು. ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಮೂರ್ಛೆಬಿದ್ದಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಮನು ವ್ಯಸನಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿರಲು. ಜಾಂಬವ ಸುಷೇಣ ಮೊದಲಾದ ಮಂತ್ರಿಗಳು ರಾಮನಿಗೆ ಧೈರ್ಯಹೇಳಿ ಎಂಟನೆಯ ಕೇಶವನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಯಾವ ಅಪಾಯವೂ ಉಂಟಾಗದೆಂದೂ ಆತನಿಂದಲೇ ರಾವಣನಿಗೆ ಅಪಾಯವಾಗುವುದೆಂದೂ ಹೇಳಿದರು. ಸುಗ್ರೀವನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಸುತ್ತಲೂ ವಿದ್ಯಾಮಯವಾದ ಏಳು ಪ್ರಾಕಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಒಂದೊಂದು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ನಾಯಕನನ್ನು ಸೇನಾಸಮೇತನಾಗಿ ಕಾವಲು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ತಾನೂ ಒಂದು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದನು.

ಇತ್ತ, ರಾವಣನು ಆ ರಾತ್ರಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಸಾಯದೆ ಬದುಕನೆಂದೂ ಸತ್ತಲ್ಲಿ, ಸೆರೆಯಾಗಿರುವ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ತಮ್ಮನನ್ನೂ ಹಗೆಗಳು ಉಳಿಸರೆಂದೂ

ವ್ಯಥೆಪಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಲಕ್ಷ್ಮೀಧರನು ಮೂರ್ಛೆಹೋದುದನ್ನು ಸೀತಾದೇವಿಯು ಕೇಳಿ ಹಲವು ತೆರನಾಗಿ ಪ್ರಲಾಪಿಸುತ್ತಿರಲು ಖಚರಕಾಂತೆಯಾದ ವಿನೀತೆ ಎಂಬವಳು ಆಕೆಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ವಾಸುದೇವನಾದುದರಿಂದ ಸಾಯುವನಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಜನಕನು ಕಳುಹಿಸಿದ ಗಗನಚರನೊಬ್ಬನು ಕಾಳಗದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಮೂರ್ಛಾವೃತ್ತಾಂತವನ್ನರಿತು ಆ ಮೂರ್ಛೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ತಾನು ಬಲ್ಲೆನೆಂದು ಹೇಳಲು ಪ್ರಭಾಮಂಡಲನು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅವನನ್ನು ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯ ಬಳಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಆ ಗಗನಚರನು ರಾಮಸ್ವಾಮಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣಾಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಧರನಿಗೆ ಸರ್ವಕ್ಷೇಮವಾಗುವುದೆಂದು ಹೇಳಿ ತನ್ನ ಬಿನ್ನಪವನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳತೊಡಗಿದನು:—

"ನಾನು ದೇವನೀತಪುರದೊಡೆಯನಾದ ಶಶಿಮಂಡಲನ ಮಗನು, ಅತಿಚಂದ್ರನೆಂಬ ಖೇಚರನು. ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನ ವಾಯುಪಥದಲ್ಲಿ ನಾನು ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಸಹಸ್ರವಿಜಯನೆಂಬ ನನ್ನ ಹಗೆಯೊಬ್ಬನು ನನ್ನಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಶಕ್ತಿಯಿಂದಿಡಲು ಸತ್ವವುಡುಗಿ ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಿಂದ ಬಿದ್ದು ಸಾಕೇತದ ಮಹೇಂದ್ರೋದ್ಯಾನವನವನ್ನು ಸೇರಿದೆನು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆಗ ಭರತನು ನನ್ನ ಪುಣ್ಯವಶದಿಂದ ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕರುಣದಿಂದ ಕಂಡು ದಿವ್ಯ ಸುಗಂಧ ತೋಯವನ್ನು ತರಿಸಿ ನನ್ನ ಮೈಗೆ ಹಚ್ಚಲು ಶಕ್ತಿಯು ಶಕ್ತಿಗುಂದಿ ನಾನು ಮೂರ್ಛೆಯಿಂದೆಚ್ಚತ್ತೆನು. ಆ ಗಂಧ ಸಲಿಲಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವುದರ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ನಾನು ಭರತನನ್ನು ಕೇಳಲು ಆತನು ತನ್ನ ಮಾವನಾದ ದ್ರೋಣಮೇಘನ ಹೆಂಡತಿಯು ಅನೇಕ ವ್ಯಾಧಿಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತಳಾಗಿರುವಾಗ ಗರ್ಭವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವನ್ನು ಹೆರಲು ವ್ಯಾಧಿಯು ನಾಶವಾಯಿತೆಂದೂ ಆ ಕೂಸಿಗೆ ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ವಿಶಲ್ಯಸೌಂದರಿಯೆಂಬ ಹೆಸರಾಯಿತೆಂದೂ ಆ ಮಗುವಿನ ಮಜ್ಜನ ಜಲದಿಂದ ತನ್ನ ದೇಶವೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯಾಧಿರಹಿತವಾಯಿತೆಂದೂ ದ್ರೋಣಮೇಘನು ತನಗೆ ತಿಳಿಸಿದನೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ವಿಶಲ್ಯಸೌಂದರಿಗೂ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೂ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಸಂಬಂಧವಿರುವುದೆಂದು ಸರ್ವಭೂತಹಿತ ಭಟ್ಟಾರಕರು ಭರತನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದುದನ್ನೂ ಆತನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು."

ಹೀಗೆಂದು ಅತಿಚಂದ್ರವಿಯಚ್ಚರನು ಬಿನ್ನವಿಸಲು ರಾಮಚಂದ್ರನು ಮೆಚ್ಚಿ ಆತನಿಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೊಟ್ಟು ಹನುಮ ಅಂಗದ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲ—ಇವರನ್ನು ಗಂಧೋದಕವನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಭರತನ ಬಳಿಗೆ ಅಟ್ಟಿದನು. ಅವರು ವಿಮಾನಗಳ

ನ್ನೇರಿ ಮನೋವೇಗದಿಂದ ಸಾಕೇತಪುರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಭರತನನ್ನು ಕಂಡು ರಣವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ತಾವು ಬಂದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿ ಆ ರಾತ್ರಿಯೇ ವಿಶಲ್ಯಸೌಂದರಿಯು ಮಿಂದ ಗಂಧೋದಕವನ್ನು ತಂದು ಕೊಡಬೇ ಕೆಂದೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೊತ್ತುಹುಟ್ಟಿದೊಡನೆಯೇ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಪ್ರಾಣವು ಹೋಗುವು ದೆಂದೂ ಹೇಳಲು ಭರತ ಶತ್ರುಘ್ನರು ರಾವಣನಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡಲು ಸನ್ನದ್ಧರಾದರು. ಆದಕ್ಕೆ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲನು ರಾಮನಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಅನುಚಿತವೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ಗಂಧೋದಕವನ್ನು ತರಿಸಿ ಕೊಡೆಂದು ಕೇಳಲು ಭರತನು ವಿಶಲ್ಯಸೌಂದರಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಧರನೇ ವರನೆಂಬು ದನ್ನು ಮುನಿಮುಖದಿಂದ ತಿಳಿದಿರುವೆನಾದುದರಿಂದ ಗಂಧೋದಕದೊಡನೆ ಆಕೆ ಯನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿರೆಂದು ಹೇಳಿ ದ್ರೋಣಮೇಘನ ಬಳಿಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರಧಾನರನ್ನಟ್ಟಿದನು. ದ್ರೋಣಮೇಘನು ಭರತನ ಮಾತಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ವಿಶಲ್ಯ ಸೌಂದರಿಯನ್ನೂ ನೂರುಮಂದಿ ಕನ್ಯೆಯರನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಲು ಅವರೆಲ್ಲ ರನ್ನೂ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲನು ವಿಮಾನವನ್ನೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಟು ನಕ್ಷತ್ರಮಾರ್ಗ ವಾಗಿ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ರಣಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೇರಿದನು. ವಿಶಲ್ಯಸೌಂದರಿಯು ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ನೋಡುತ್ತ ಶಕ್ತಿಯ ಶಕ್ತಿಯು ಕುಂದುತ್ತ ಬಂದು ಕಡೆಗೆ ಶಕ್ತಿಯು ಕಿಡಿಗಳನ್ನುಗುಳುತ್ತ ಜನಾರ್ದನನ ವಕ್ಷಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಪವನಜನು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದನು. ಆಗ ಶಕ್ತಿಯು ದಿವ್ಯಸ್ತ್ರೀರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ತಾನು ವಿಶಲ್ಯಸೌಂದರಿಯಿಂದಲ್ಲದೆ ಹೋಗತಕ್ಕವ ಳಲ್ಲೆಂದೂ ತನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿರೆಂದೂ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಹನುಮಂತನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟನು. ಆಗ ವಿಶಲ್ಯಸೌಂದರಿಯ ಕರಸ್ಪರ್ಶನದಿಂದಲೂ ಸುರಭಿಸಲಿಲ ಸೇಚನ ದಿಂದಲೂ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಮೂರ್ಛೆಯಿಂದೆಚ್ಚತ್ತು ಎದ್ದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ವಿಶಲ್ಯ ಸೌಂದರಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮನ್ಮಥ ಬಾಧೆಯನ್ನು ಪಡೆದನು. ಹನುಮದಾದಿಗಳು ಆಕೆಯನ್ನೂ ಆಕೆಯೊಡನೆ ಬಂದ ನೂರ್ವರು ಕನ್ಯೆಯರನ್ನೂ ಮದುವೆಯಾಗುವಂತೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನೊಡಂಬಡಿಸಿ ಶುಭಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿಸಿದರು.

ಅತ್ತ, ದಶಶಿರನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸೀತೆಯ ನ್ನೊಪ್ಪಿಸಿ ಸಂಧಿಗೊಡಂಬಡುವಂತೆ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ತನ್ನ ಯಶಶ್ಚಂದ್ರಿಕೆಗೆ ಕಳಂಕವಾಗದಂತೆ ಮಾಡುವೆ ನೆಂದು ನುಡಿದು, ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಅಸಾಧಾರಣರಾದುದರಿಂದ ಬಹುರೂಪಿಣೀ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಹಗೆಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವೆನೆಂದು ಬಗೆದು ಲಂಕಾಪಟ್ಟಣ ದಲ್ಲಿಯೂ ದೇಶದ ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಂಸೆ ಬೇಡೆಂದು ಡಂಗುರ ಹೊಯಿಸಿ ಜಿನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಮಾಡುವಂತೆ ನಿಯಮಿಸಿ, ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಯಾರು ಎಷ್ಟು

ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೂ ತಮ್ಮ ಸೈನ್ಯವು ಪ್ರತಿಮಾಡದಂತೆ ಕಟ್ಟು ಮಾಡುವು ದೆಂದು ಮಂಡೋದರಿಗೆ ಹೇಳಿ ತನ್ನರಮನೆಯೊಳಗಣ ಜಿನಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶಾಂತೀಶ್ವರನನ್ನು ದಿವ್ಯಾರ್ಚನೆಯಿಂದರ್ಚಿಸಿ ಪದ್ಮಾಸನಸ್ಥಿತನಾಗಿ ಸ್ಫಟಿಕಾಕ್ಷ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ದಿವ್ಯ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ ಉಭಯ ಬಲವೂ ಅಭಯ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿತು.

ವಿಭೀಷಣನು ರಾವಣನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನರಿತು ರಾಮನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ರಾವಣನು ಬಹುರೂಪಿಣೀ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಿರುವನೆಂದೂ ಒಬ್ಬ ರಾವಣ ನನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದೇ ಅಷ್ಟು ಕಷ್ಟವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ರಾವಣಕೋಟಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆಂದೂ ಆದಕಾರಣ ಅವನು ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದ ಲೇ ಅವನಿಗೆ ಕೇಡನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಲಂಕಾಪುರವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವುದು ಯುಕ್ತ ವೆಂದೂ ಹೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ರಾಘವನು “ಅಯ್ಯಾ ವಿಭೀಷಣನೇ! ವನಿತೆಯ ಮೇಲೆಯೂ, ಆಯುಧವನ್ನು ಬಿಸುಟವನ ಮೇಲೆಯೂ, ಎದುರಾಗದವನ ಮೇಲೆ ಯೂ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದು ಭೂಪಾಲರಿಗೆ ತಕ್ಕುದಲ್ಲ; ದಶಾನನನು ನಿಯಮಸ್ಥನಾಗಿ ಜಿನೇಂದ್ರನ ಮರೆಹೊಕ್ಕು ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಆತನಿಗೆ ಬಾಧೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದು ನ್ಯಾಯವೇ? ಇಂತಹ ಅನ್ಯಾಯದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಬಹುದೇ?” ಎಂದು ಹೇಳಲು, ವಿಭೀಷಣಾಂಗದಾದಿಗಳು “ಮಹಾಸತ್ವನಾದ ರಾಘವನು ಅನಾಚಾರವನ್ನು ಮಾಡುವನೇ? ಆತನರಿಯ ದಂತೆ ರಾವಣನ ವಿದ್ಯಾಸಾಧನೆಗೆ ವಿಘ್ನವನ್ನುಂಟುಮಾಡಬೇಕು” ಎಂದು ನಂದೀ ಶ್ವರವನ್ನು ಕಳಿಸಿ ವಿಭೀಷಣನೊಡನೆ ಬಲಾಧಿಕರಾದ ಕಪಿಧ್ವಜ ಸೈನಿಕರು ಲಂಕೆ ಯನ್ನು ಪೊಕ್ಕು ಮಾಡಗಳನ್ನೊಡೆದು ವನಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ಹಾಳುಮಾಡುತ್ತಿರು ವಲ್ಲಿ ಮಯನು ಕೋಪಗೊಂಡು ಕಾಳಿಗಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಲು ಮಂಡೋದರಿಯು ತಂದೆ ಯನ್ನು ಸುಮ್ಮನಿರುವಂತೆ ಮಾಡಿದಳು. ವಾನರಸೇನೆಯು ಅರಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ರಾವಣನ ಕುಲವನಿತೆಯರನ್ನು ಎಳೆದು ತಂದು ಹೊಡೆದು ಹಾಹಾಕಾರ ವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದರೂ ಕಿವಿಗೊಡದೆ ರಾವಣನು ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತದಿಂದ ಜಪಿಸುತ್ತಿ ದ್ದನು. ಆಗ ಅಂಗದನು ರಾವಣನ ಅರಮನೆಯ ಜಿನಭವನವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ದರ್ಶನ ಸ್ತುತಿಗೈದು ಬೆಟ್ಟದಂತೆ ನಿಶ್ಚಲನಾಗಿದ್ದ ರಾವಣನನ್ನು ನೋಡಿ ಹಲವು ತೆರನಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಮೂದಲಿಸಿ ಹೊಡೆದು ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಸ್ಫಟಿಕದ ಅಕ್ಷಮಾಲೆ ಯನ್ನೀಡಾಡಿ ಆತನ ಹೆಂಡಂದಿರ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಕಳೆದು ಬೀಸಾಡಿ ಅಲ್ಲದುದನ್ನು ನುಡಿಯುತ್ತ ಯುವತಿಯರನ್ನು ತೊಂದರೆಮಾಡುತ್ತ ಮಂಡೋದರಿಯನ್ನು ಎಳೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಚಾಮರಹಾಕಲು ನಿಯಮಿಸುವೆನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಅವರನ್ನು ಅಪಮಾನ ಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಆಗ ಮಂಡೋದರಿ ಮೊದಲಾದ ಅಂತಃಪುರ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಜಪವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಸಲಹೆಂದು ಅಳುತ್ತ ಕೇಳಿಕೊಂಡರೂ ರಾವಣನು ಚಲಿಸದೆ ಚಿತ್ತ ನಿರೋಧದಿಂದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದನು. ಆ ವಿದ್ಯಾದೇವತೆಯು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಅಪ್ಪಣೆಯೇನೆಂದು ರಾವಣನನ್ನು ಬೇಡಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನುಳಿದು ಮಿಕ್ಕವರು ಯಾರನ್ನೂ ಉಳಿಯಲೀಯೆನೆಂದು ಹೇಳಲು ರಾವಣನು ಅದರಿಂದ ತನಗೇನೂ ಫಲವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ವಿದ್ಯಾದೇವತೆಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೊರಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಂಗದಾದಿಗಳು ತಮ್ಮ ಬಿಡಾರವನ್ನು ಸೇರಿದರು. ರಾವಣನು ಅಂಗದ ಮೊದಲಾದವರು ತನ್ನ ಅಂತಃಪುರ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಅಪಮಾನವನ್ನೂ ತೊಂದರೆಯನ್ನೂ ತಿಳಿದು ಅವರನ್ನು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೆರೆಗೊಂಡು ತಂದು ಪರಿಭವಿಸುವೆನೆಂದು ತನ್ನ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿ ಜಿನಭವನದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು.

ತರುವಾಯ ರಾವಣನು ತಾನು ಸಾಧಿಸಿದ ವಿದ್ಯೆಗಾಗಿ ಬಹಳ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ಸೀತೆಯ ಮೇಲಣ ಮೋಹದಿಂದ ಪ್ರಮದವನಕ್ಕೆ ಬಂದು ತನ್ನನ್ನು ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಯಾರೂ ಜಯಿಸಲಾರರೆಂದೂ ಆದುದರಿಂದ ರಾಮನ ಹಂಬಲನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನನ್ನು ಸೇರಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸುಖವನ್ನನುಭವಿಸೆಂದೂ ಸೀತೆಗೆ ಹೇಳಲು ಆಕೆಯು ಬಹಳ ವ್ಯಸನದಿಂದ ರಾಮನ ಪ್ರಾಣವಿರುವವರೆಗೂ ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬರಬೇಡೆಂದು ಹೇಳಿ ಮೂರ್ಛೆಹೊಂದಿದಳು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ರಾವಣನಿಗೆ ಕರುಣೆ ಹುಟ್ಟಿ ಸೀತೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವೈರಾಗ್ಯಪರನಾಗಿ ಆಕೆಯ ಗುಣಸ್ತವನ ಮಾಡಿ ತಾನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ದೂಷಿಸಿಕೊಂಡು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿ ಸೆರೆಹಿಡಿದು ತಂದು ಅವರಿಗೆ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕೊಡುವೆನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ತನ್ನರಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಆಗ ಅಂಗದ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲ ಸುಗ್ರೀವ ಹನುಮದಾದಿಗಳು ಮಾಡಿದ ದುರಾಚಾರವು ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದು ರಾವಣನು ಅವರನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಕೊಲ್ಲುವೆನೆಂದು ಶಪಥಮಾಡಿದನು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯು ಗುಡುಗುವುದು, ಕರುಮಾಡದ ಕಲಶಗಳು ಬೀಳುವುದು, ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಉಲ್ಕಾಪಾತವಾಗುವುದು—ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಉತ್ಪಾತಗಳು ಸಂಭವಿಸಲು ನೈಮಿತ್ತಿಕರು ನಾಳಿನ ಕದನದಲ್ಲಿ ರಾವಣನಿಗಪಾಯವಾಗುವುದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ನುಡಿಯುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ರಾವಣನು ಸಿಂಹಾಸನಾರೂಢನಾಗಿದ್ದು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ತಮ್ಮನನ್ನೂ ನೆನೆದು ಮುಳಿದು ಕಾಳಿಗಕ್ಕೆ ಹೊರಡಲು ಸನ್ನದ್ಧನಾದನು. ಆಗ ಮಂಡೋದರಿಯು ಬಂದು ಪತಿಯನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ತಾನು ಸೀತೆಯನ್ನು ರಾಮನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಇಂದಗಿ ಮೇಘನಾದ ಕುಂಭಕರ್ಣರನ್ನು ತರುವೆನೆಂದೂ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತರೆ ಅವರಿಗೆ ಸಾವು

ಒದಗುವುದೆಂದೂ ಬಂಧು ಸಂತಾನಕ್ಕೆ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಾವನ್ನು ತರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ರಾವಣನು ರೋಷಾವೇಶದಿಂದ ಮಂಡೋದರಿಯನ್ನು ತೊಲಗಿಹೋಗೆಂದು ಗರ್ಜಿಸಿದರೂ ಆಕೆಯು ಹೊರಡದೆ ಮರಳಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ರಾವಣನು ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ತನ್ನೆದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲುವ ಗಂಡರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ಆ ವಿಷಯವಾಗಿ ತಾನು ಅಂಜಬೇಡವೆಂದೂ ನುಡಿದು ಸನ್ನಾಹಭೇರಿಯನ್ನು ಹೊಯಿಸಿ ರಣಭೂಮಿಗೆ ಬಂದು ಒಡ್ಡಿನಿಂತನು.

ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಭೀಕರಾಕಾರವಾಗಿ ನಿಂತಿಪ್ಪ ರಾವಣನ ರಥವನ್ನು ಕಂಡು ಸೀತಾರಮಣನು ಎದುರಿಗೆ ಕಾಣುವುದು ಪರ್ವತವೋ ಜೀಮೂತವೋ ಎಂದು ಜಾಂಬವನನ್ನು ಕೌತುಕದಿಂದ ಕೇಳಲು ಅದು ರಾವಣನ ಬಹುರೂಪಿಣೀ ವಿದ್ಯಾವಿನಿರ್ಮಿತವಾದ ವರೂಥವೆಂದು ಆತನು ಹೇಳಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಸಿಂಹ ಗರುಡ ವಾಹಿನೀ ರಥಗಳನ್ನೇರಿ ಚತುರಂಗ ಬಲದೊಡನೆ ಶುಭಶಕುನಗಳನ್ನಿದಿರ್ಗೊಂಡು ರಣಭೂಮಿಗೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲಲು ಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಮಯನು ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಹನುಮಂತನನ್ನೂ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲನನ್ನೂ ಸುಗ್ರೀವನನ್ನೂ ಸೋಲಿಸಲು ದಾಶರಥಿಯು ಮುಳಿದು ಮಯನನ್ನು ಗೆದ್ದು ಸೆರೆಹಿಡಿದನು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ರಾವಣನು ರಾಮನಮೇಲೆ ಎತ್ತಿಬರಲು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ರಾಘವನ ರಥವನ್ನು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ತಾನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತನು. ರಾವಣ ಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಗೆ ಘೋರಯುದ್ಧವು ನಡೆದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಹೇಗೆಯೂ ಗೆಲ್ಲಲಾರದೆ ರಾವಣನು ಬಹುರೂಪಿಣೀ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಅಪಾರವಾದ ದೇಹಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಭೂಮಿಯೂ ಆಕಾಶವೂ ದಿಕ್ಕುಗಳೂ ರಾವಣಮಯವಾದುವು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಮುತ್ತಿ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಕಾದುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ರಾವಣಕೋಟಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲವಮಾಡಲು ರಾವಣನು ಬಹುರೂಪಿಣೀ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನುಳಿದು ಚಂದ್ರಹಾಸದಿಂದಿರಿಯಲು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಸೂರ್ಯಹಾಸದಿಂದ ಅದನ್ನು ಭಂಗಪಡಿಸಿದನು. ಆಗ ರಾವಣನು ಸುದರ್ಶನ ದಿವ್ಯಚಕ್ರದಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನಿಡಲು ಅದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಮೂರುಸಾರಿ ಬಲಗೊಂಡು ಆತನ ಬಲಭುಜದ ಬಳಿ ನಿಂತಿತು. ಆಗ ರಾಮಚಂದ್ರನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ದೊರೆತ ಚಕ್ರದಿಂದ ರಾವಣನನ್ನು ಇಡೆಂದು ಹೇಳಲು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ರಾವಣನಿಗೆ ಮರಳಿ ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ಹೇಳಿ ಸೀತೆಯನ್ನೊಪ್ಪಿಸಿ ಬದುಕೆನ್ನಲು ರಾವಣನು ನಂದುವ ಸೊಡರಿನಂತೆ ಕೋಪದಿಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿ ರಥದಿಂದಿಳಿದು ಚಂದ್ರಹಾಸಾಸಿಯನ್ನು ಜಡಿಯುತ್ತ ಬರಲು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಕೋಪದಿಂದ ಅವನಮೇಲೆ ಚಕ್ರವನ್ನೆಸೆದನು. ಆ ಚಕ್ರವು ರಾವಣನ ಎದೆಯನ್ನು ಸೀಳಿ ಬೆನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಡಲು ದಾನವೇಂದ್ರನು ಪ್ರಾಣವನ್ನುಳಿದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದನು. ಆಗ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿ ಸುರಿಯಿತು, ಸುರದುಂದುಭಿ

ವೊಳಗಿತು, ಸುರಗಣವು ಉಪೇಂದ್ರನನ್ನು ಹರಸಿತು, ಜಯಧ್ವಜವೇರಿತು, ನಿಶಾಚರ ಬಲವೋಡಿತು, ವಾನರ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಜಯಾನಕ ಧ್ವನಿಯುಣ್ಮಿತು.

ಆಗ ವಿಭೀಷಣನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನ ದೇಹವನ್ನು ನೋಡಿ ಸಹೋದರ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಮೂರ್ಛೆಹೋಗಿ, ಶೀತಲ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದೆಚ್ಚತ್ತು ಬಹಳವಾಗಿ ಅಳುತ್ತಿರಲು ಮಂಡೋದರಿ ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ವತ್ತೆಂಟು ಸಾವಿರ ಮಂದಿ ಅಂತಃಪುರ ಸ್ತ್ರೀಯರು ರಾವಣನ ಮರಣವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ರಣಭೂಮಿಗೆ ಬಂದು ಅವನ ದೇಹವನ್ನು ಕಂಡು ಹಲವು ತೆರನಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತ ಅಳತೊಡಗಿದರು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯು ಅವರನ್ನು ಕರುಣಿಸಿ ರಾವಣನಿಗೆ ಮರಣವು ಆತನ ದುರ್ವ್ಯಸನದಿಂದಾದುದಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮಿಂದಾದುದಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಸಂಸಾರ ಸ್ವರೂಪವು ಅದೇ ರೀತಿಯೆಂದರಿಪಿ ಅವರನ್ನೂ ವಿಭೀಷಣನನ್ನೂ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದನು. ತರುವಾಯ ರಾವಣನ ದೇಹವನ್ನು ಕರ್ಪೂರಾಗರು ಗೋಶೀರ್ಷ ಚಂದನಾದಿಗಳಿಂದ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ಇಂದಗಿ ಮೇಘವಾಹನ ಕುಂಭಕರ್ಣ ಮಯ ಮಾರೀಚಾದಿಗಳನ್ನು ಬರಿಸಿ ಸೆರೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಅವರ ಶೋಕವನ್ನುಪಶಮಿಯಿಸಿ ವಿಭೀಷಣನಲ್ಲಿ ಸದ್ಭಾವದಿಂದಿರಿರೆಂದು ಬೋಧಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕುಂಭಕರ್ಣಾದಿಗಳು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಯೋಗ್ಯತೆಗೂ ಧೈರ್ಯಕ್ಕೂ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೂ ಮೆಚ್ಚಿ ಹೊಗಳಿ ತಮಗೆ ಸಂಸಾರಸುಖವು ಸಾಕೆಂದು ಭೋಗ ನಿರ್ವೇಗಪರರಾಗಿ ನುಡಿದು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರೊಡನೆ ಪದ್ಮ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಜಲದಾನ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಿದರು; ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸಂಜೆಯಾಯಿತು. ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಐನೂರು ಮಂದಿ ಮುನಿಗಳೊಡನೆ ಅಪ್ರಮೇಯ ಭಟ್ಟಾರಕರು ಸೂರ್ಯಪಥದಿಂದ ಬಂದು ಲಂಕೆಯ ನಂದನವನದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಳಿದರು. ಅವರ ದರುಶನಕ್ಕಾಗಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಇಂದ್ರಜಿನ್ಮೇಘವಾಹನ ಕುಂಭಕರ್ಣಾದಿಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಹೊರಟು ವನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಪ್ರಮೇಯ ಭಟ್ಟಾರಕರನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದರ್ಚಿಸಿದರು.

ಆಶ್ವಾಸ ೧೫—ಸೀತಾ ಪರಿತ್ಯಾಗ

ರಾಮಚಂದ್ರನು ಅಪ್ರಮೇಯ ಭಟ್ಟಾರಕರನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವಂದಿಸಿ ಸಂಸಾರ ಕ್ಷಯ ಕಾರಣವಾದ ಧರ್ಮವನ್ನೂ ಆಪ್ತಗುಣಗಳನ್ನೂ ಜೀವಾದಿ ತತ್ವಭೇದಗಳನ್ನೂ ಅವರಿಂದ ತಿಳಿದು ಸಂತೋಷಚಿತ್ತನಾದನು. ಇಂದ್ರಜಿತು ಮೇಘವಾಹನ ಕುಂಭಕರ್ಣ ಮಯ ಮಾರೀಚಾದಿಗಳು ತಂತಮ್ಮ ಭವಾಂತರವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಯೇ ದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡರು. ಮಂಡೋದರಿಯು ನಲವ

ತ್ತೆಂಟು ಸಾವಿರ ವಿದ್ಯಾಧರಿಯರೊಡನೆ ಶಶಿಕಾಂತಾರ್ಯಿಕಾ ಸಮಕ್ಷದಲ್ಲಿ -ದೀಕ್ಷೆ ಗೊಂಡಳು. ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಭಟ್ಟಾರಕರಿಗೆ ಪುನರ್ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಸುಗ್ರೀ ವಾಂಗದ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲ ಮರುತ್ಸುತ ವಿರಾಧಿತ ಪ್ರಮುಖ ವಿದ್ಯಾಧರರೊಡನೆ ಕೂಡಿ ತ್ರಿಜಗದ್ಭೂಷಣ ಗಜಾರೂಢರಾಗಿ ಸಮಸ್ತ ಮರ್ಯಾದೆಗಳೊಡನೆ ಲಂಕಾ ಪುರವನ್ನು ಸೇರಿ ನಂದನವನದಲ್ಲಿದ್ದ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ನೋಡುವ ಕುತೂ ಹಲದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯು ಬಾಡಿದ ಕಮಲ ಲತೆಯಂತಿದ್ದ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಪಟ್ಟದಾನೆಯಿಂದಿಳಿದು ಬರುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಆಕೆಯು ವಲ್ಲಭನನ್ನು ನೋಡುವ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದುಂಟಾದ ಆಕಂಪನದಿಂದ ಪತಿಯನ್ನು ಎದುರುಗೊಂಡು ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಗಿದು ಆತನ ಪಾದಗಳಿಗೆರಗಿದಳು. ಆ ಸಮಯ ದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಪತಿವ್ರತಾಗುಣ ಸಮೃದ್ಧಿಗೆ ದೇವತೆಗಳು ಆಕೆಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ ಪೂಮಳೆಗರೆದು ದಿವ್ಯಭೂಷಣಗಳಿಂದರ್ಚಿಸಿಮುದನ್ನು ಖಚರಾಧಿನಾಯಕರು ನೋಡಿ ಬೆರಗಾಗಿ ಜಾನಕಿಗೆ ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಗಿದರು; ರಾಮಚಂದ್ರನಿಗೆ ಆನಂದ ಪುಲಕವುಂಟಾಯಿತು. ಅನಂತರ ಲಕ್ಷ್ಮೀಧರನು ನಮಸ್ಕರಿಸಲು, ಸೀತಾದೇವಿಯು ಆತನನ್ನು ಹರಸಿ ತನ್ನ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಅಷ್ಟು ತೊಂದರೆ ಪಟ್ಟದ್ದಕ್ಕೆ ಶೋಕಿಸು ತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಆಕೆಯನ್ನು ಸಂತಯಿಸಿದರು. ತರುವಾಯ ಸೀತೆಯು ಪ್ರಭಾಮಂಡಲನನ್ನು ಕಂಡು ನಮಸ್ಕರಿಸಲು ಆತನು ಅತಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನು ಹರಸಿ ಸುಗ್ರೀವ ನಲ ನೀಲಾಂಗದ ಮರುತ್ಸುತ ಜಾಂಬವಾದಿಗಳನ್ನು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ರನ್ನಾಗಿ ಹೆಸರು ಹೇಳಿ ಆಕೆಗೆ ತೋರಿಸಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದನು.

ತದನಂತರ, ರಾಘವನು ಜಾನಕಿಯನ್ನು ಪಟ್ಟದಾನೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿ ರಿಸಿಕೊಂಡು ಲಕ್ಷ್ಮಣನೊಡನೆ ಸಕಲ ಪರಿವಾರವೂ ಸುತ್ತಿ ಬರಲು ರಾವಣನ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಅಲ್ಲಿಯ ಶಾನ್ತಿಜಿನಭವನವನ್ನು ಬಲಗೊಂಡು ಜಿನ ಪತಿಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ ದಿವ್ಯಾರ್ಚನೆಗಳಿಂದರ್ಚಿಸಿದನು. ಆಗ ಸಹಸ್ರಾಂತಃಪುರ ಪ್ರಧಾನೆಯಾದ ವಿದಗ್ಧೆಯೆಂಬ ವಿಭೀಷಣನ ಮಹಾದೇವಿಯು ಆತನಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಬಂದು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಗೂ ಸೀತಾದೇವಿಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ತಮ್ಮರಮನೆಗೆ ದಯೆಮಾಡಿ ಬರಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ವಿಭೀಷಣನು ಬಂದು ರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸೀತಾದೇವಿಯರೊಡನೆ ಮಹಾ ವೈಭವದಿಂದ ತನ್ನ ಅರಮನೆಗೆ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಅರ್ಘ್ಯ ಪಾದ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅತ್ಯುತ್ಸವದಿಂದ ಔತಣಮಾಡಿ ದಿವ್ಯ ಮಣಿಭೂಷಣ ದಿವ್ಯಾನುಲೇಪನ ದಿವ್ಯಾಂಬರಗಳಿಂದೋಲಗಿಸಿ ತನ್ನ ವಿನಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ನಿರಂ ತರೋತ್ಸವದಿಂದ ಕೆಲವು ದಿನಗಳು ಕಳೆದಮೇಲೆ ವಿಭೀಷಣ ಸುಗ್ರೀವಾದಿಗಳು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಗೆ ಶುಭಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದರು. ಆಗ

ರಾಮುಲಕ್ಷ್ಮಣರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಯಾಣಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಅರಸಿಯರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಸುಖದಿಂದಿದ್ದರು.

ಇತ್ತ, ಅಪರಾಜಿತೆಯು ರಾಮುನನ್ನು ನೆನೆದು ಅತಿ ಶೋಕದಿಂದಿರುವಲ್ಲಿ ನಾರದನು ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಿಂದಿಳಿದು ಅರಮನೆಗೆ ಬರಲು ಅಪರಾಜಿತೆಯು ಆತನನ್ನೆದುರುಗೊಂಡು ನಮುಸ್ಕರಿಸಿ ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡಿದಳು. ನಾರದನು ಅಪರಾಜಿತೆಯ ಶೋಕ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿದು ರಾಮುಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಕ್ಷೇಮುವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಆ ದಿನವೇ ತರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ನೆಗೆದು ಲಂಕೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಬಲ ನಾರಾಯಣರ ಸಭೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ರಾಮುಸ್ವಾಮಿಯು ಮುನಿಯನ್ನೆದುರುಗೊಂಡು ಮಣಿಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಅರ್ಘ್ಯ ಪಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆಗಳಾದ ತರುವಾಯ ನಾರದನು, ಅಪರಾಜಿತಾದೇವಿ ಸುಮಿತ್ರಾದೇವಿಯರನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೆನೆಂದೂ ಅವರು ರಾಮುಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಬೇಗನೆ ಕಾಣದಿದ್ದರೆ ಶರೀರತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವರೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಮುಲಕ್ಷ್ಮಣರು ವ್ಯಥೆಪಟ್ಟು ತಾವು ಕೃಪಾಶೂನ್ಯರೆಂದು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ನಿಂದಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅವಧಿಯ ವರ್ಷಗಳು ತೀರಿದುವೆಂದೂ ತಾವು ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ತಮ್ಮ ತಾಯಂದಿರೂ ಬಾಂಧವರೂ ಖೇದಗೊಳ್ಳುವರೆಂದೂ ಹೇಳಿ ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿಯ ಅಸಂಖ್ಯಾತವಾದ ಜಿನಭವನಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ವಿಶೇಷೋತ್ಸವವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಸೀತೆಯೊಡನೆ ಪುಷ್ಪಕ ವಿಮಾನವನ್ನೇರಿ ಖಚರ ಪರಿವೃಢ ಪರಿವೃತರಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣ ಹೊರಟು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಿ ದಂಡಕಾರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ತಾವಿದ್ದ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೀತಾದೇವಿಗೆ ತೋರಿಸಿ ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬರಲು ಭರತ ಶತ್ರುಘ್ನರು ಆನೆಗಳನ್ನೇರಿ ರಾಮುನನ್ನೆದುರುಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಊರಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಆಗ ರಾಮುಸ್ವಾಮಿಯು ವಿಮಾನದಿಂದಿಳಿದು ತನಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮುಸ್ಕಾರಮಾಡಿದ ಭರತ ಶತ್ರುಘ್ನರನ್ನು ತೆಗೆದಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಹರಸಿದನು. ತರುವಾಯ ಅವರು ಸೀತಾದೇವಿಗೂ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೂ ಅನುಕ್ರಮುವಾಗಿ ನಮುಸ್ಕರಿಸಿ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಪಡೆದು ಕುಶಲವಾರ್ತೆಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷಚಿತ್ತರಾದರು. ಬಳಿಕ ರಾಮುಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಎಲ್ಲರೊಡನೆಯೂ ಕೂಡಿ ತೋರಣ ಪತಾಕಾದಿಗಳಿಂದಲಂಕೃತವಾದ ಅಯೋಧ್ಯೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅವರೂ ಸೀತಾದೇವಿಯೂ, ಅಪರಾಜಿತೆ ಸುಮಿತ್ರೆ ಕೈಕೆ ಸುಪ್ರಭೆಯರನ್ನು ಕಂಡು ಎರಗಿ ನಮುಸ್ಕರಿಸಿ ಅವರ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಪಡೆದರು.

ಹೀಗೆ ಸುಖಾತಿಶಯದಿಂದ ಕೆಲವು ದಿನಗಳು ಕಳೆದಮೇಲೆ ಶುಭ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ರಾಮುಸ್ವಾಮಿಯು ರಾಕ್ಷಸ ದ್ವೀಪಸಹಿತವಾಗಿ ಲಂಕೆಯನ್ನು ವಿಭೀಷಣನಿಗೂ ದೇವಾನೀಕಪುರವನ್ನು ರತ್ನಜಟಿಗೂ ಕಿಷ್ಕಿಂಧನಗರವನ್ನು ಸುಗ್ರೀವನಿಗೂ

ಶ್ರೀಪರ್ವತ ನಗರವನ್ನು ಹನುಮಂತನಿಗೂ ಪಾತಾಳಲಂಕೆಯನ್ನು ವಿರಾಧಿತನಿಗೂ ರಥನೂಪುರಚಕ್ರವಾಳಪುರವನ್ನು ಪ್ರಭಾಮಂಡಲನಿಗೂ ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟು ತಮಗೆ ಉಪಕಾರಮಾಡಿದ ಅನೇಕರಿಗೆ ನಾಡು ಬೀಡುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ತ್ರಿಖಂಡಮಂಡಲಕ್ಕಧಿರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಭರತನನ್ನು ಮುನ್ನಿನಂತೆ ಅಯೋಧ್ಯೆಯನ್ನಾಳುವುದೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆಯಿತ್ತನು. ಅದಕ್ಕೆ ಭರತನು ಅದು ವರೆಗೂ ರಾಮನ ಆಜ್ಞೆಯಮೇರೆಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಾದುಕೊಂಡಿದ್ದೆನೆಂದೂ ಇನ್ನುಮುಂದೆ ವಿಷಯಸುಖವನ್ನು ತಾನೊಲ್ಲೆನೆಂದೂ ಮೋಕ್ಷಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಪಡೆಯು ವುದಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ ಕೈಮುಗಿದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ರಾಮನು ಭೂಚರ ರಲ್ಲದೆ ಖೇಚರರೂ ತಮ್ಮ ಆಜ್ಞಾನುವರ್ತಿಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಕಾಲ ರಾಜ್ಯಭಾರಮಾಡಿದರೆ ತರುವಾಯ ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ತಪಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ ವೆಂದು ಎಷ್ಟು ವಿಧವಾಗಿ ಹೇಳಿದರೂ ಭರತನು ಕೇಳದೆಹೋದನು.

ಆಗ ಋಷಿನಿವೇದಕನು ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಮಹೇಂದ್ರೋದ್ಯಾನವನಕ್ಕೆ ದೇಶಭೂಷಣ ಭಟ್ಟಾರಕರು ಬಿಜಯಮಾಡಿರುವರೆಂದು ತಿಳಿಸಲು ರಾಮನು ಸಿಂಹಾ ಸನದಿಂದೆದ್ದು ಆ ಕಡೆಗೆ ಕೈಮುಗಿದು ಕೂಡಲೆ ಸಕಲ ಬಂಧು ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಹೊರಟು ಉದ್ಯಾನವನವನ್ನು ಸೇರಿ ರಾಜಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ದೂರದಲ್ಲಿರಿಸಿ ಭಟ್ಟಾರಕ ರನ್ನು ಬಲಗೊಂಡು ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ನಿಯಮಿತಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡನು. ಆಗ ರಾಮನು ತನ್ನ ತ್ರಿಜಗದ್ಭೂಷಣ ಗಜವು ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ಆಹಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಇರಲು ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕೇಳಲು ಭಟ್ಟಾರಕರು ಅದು ತನ್ನ ಪೂರ್ವಜನ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದು ಉಪಶಮವನ್ನು ತಾಳಿತೆಂದು ಹೇಳಿ ಹಿಂದಣ ಜನ್ಮಗಳ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ವಿಶದವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಭರತನೂ ಕೈಕೆಯೂ ತಪಸ್ಥರಾದರು; ತ್ರಿಜಗದ್ಭೂಷಣ ಗಜವೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಣುವ್ರತವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಹಲವು ನೋಂಪಿಗಳನ್ನು ನೋಂತು ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ತರಕಲ್ಪಗತಮಾಯ್ತು.

ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಸಂಸಾರಸುಖವನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತಿರಲು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಎಂಟು ಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿ ಅನುದಿನ ಪ್ರವರ್ಧಮಾನರಾಗಿ ಮನೋಹರಾಕಾರದಿಂದ ಬಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗಿರಲು, ಸೀತಾದೇವಿಯು ಒಂದು ದಿನ ಋತುಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಶಯ್ಯಾಗೃಹವನ್ನು ಸೇರಿ ಸುಖನಿದ್ರೆಗೈದು ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಲ್ಲಿ ಶರಭ ದ್ವಿತಯವು ತನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ಹೊಗುವಂತೆಯೂ ತಾನು ಪುಷ್ಪಕದಿಂದ ಭೂಮಿಗೆ ಬೀಳು ವಂತೆಯೂ ಎರಡು ಕನಸನ್ನು ಕಂಡು ಅದನ್ನು ರಾಮಸ್ವಾಮಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಆತನು ಶರಭ ದರ್ಶನದಿಂದ ಸೀತೆಗೆ ಅಮಿತ ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳಾದ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟುವ ರೆಂದೂ ಎರಡನೆಯ ಕನಸು ಖೇದವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವುದೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿದನು.

ಕಾಲಕ್ರಮವಾಗಿ ಸೀತೆಗೆ ಗರ್ಭಚಿಹ್ನೆಗಳು ತೋರಿಬಂದು ಜಿನಪೂಜೋತ್ಸವವನ್ನು ಮಾಡುವ ಬಯಕೆಯು ಹುಟ್ಟಿ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಪೂಜೆಗೈಯುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಆ ಸತಿಗೆ ಬಲಗಣ್ಣದುರಿತು. ಈ ದುಶ್ಶಕುನಕ್ಕೆ ಆಕೆ ಭಯಪಟ್ಟು ಗೃಹಮಹತ್ತರನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಯಾರು ಏನು ಬೇಡಿದರೂ ಅವರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಕೊಡುವುದೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟು ತಾನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಜಿನಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ, ಒಂದು ದಿನ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರು ಬಂದು ಭಯದಿಂದ, ಮಾತನಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನಿರಲು ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯು ಅಂಜಬೇಡಿರೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿ, ಬಂದ ಕಾರ್ಯವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಜೆಗಳನುಮತಿಯಿಂದ ವಿಜಯನೆಂಬ ಮಹತ್ತರನು "ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ! ದುರಾತ್ಮನಾದ ರಾವಣನು ಬಲುಚೆಲುವೆಯಾದ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಮೋಹಿಸಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಆಕೆಯು ಇದುವರೆಗೂ ಖಳನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಳು; ತಾವು ವಿಚಾರಮಾಡದೆ ಆಕೆಯನ್ನೊಡಗೂಡಿ ಮುನ್ನಿನಂತಿರುವುದು ಧರ್ಮವೇ? ಭೂಮಿಗಧಿಪರಾದ ತಾವು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವರಾರು?" ಎಂದು ಹೇಳಲು ರಾಮನು ಜನವಾರ್ತೆಯಂತೆ ತಾನು ಆಲೋಚನೆಮಾಡದೆ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿದೆನೆಂದು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಟ್ಟು ಸೀತೆಯನ್ನು ಪರಿತ್ಯಾಗಮಾಡಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು. ಆಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಬರಿಸಿ ಕಟ್ಟೇಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಈ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಆತನಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಆತನು ಕಡು ಮುಳಿದು ತಾವು ಅವಿವೇಕಿಗಳಂತೆ ಈರೀತಿಯಾಗಿ ನುಡಿವುದು ಅನುಚಿತವೆಂದೂ ಪತಿವ್ರತಾ ಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ಸೀತಾದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಅವಗುಣವನ್ನು ತಮ್ಮಂತಹ ಯೋಗ್ಯರು ಕಲ್ಪಿಸಬಾರದೆಂದೂ ಹೇಳಲು ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯು, ಪುರುದೇವ ಮೊದಲಾದ ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶದ ರಾಜರಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೂ ದುಶ್ಚರಿತ್ರವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಅದು ಈಗ ಸಂಭವಿಸಿದರೆ ತನ್ನ ಪೌರುಷಕ್ಕೆ ಕುಂದು ಬರುವುದೆಂದೂ ಉತ್ತರವಿತ್ತು ತನಗಡ್ಡಿಯಾಗಿ ಬರಬೇಡವೆಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಇದಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಸೀತಾದೇವಿಯು ದುಶ್ಚರಿತ್ರಳಾದಲ್ಲಿ ಭೂತಲವೆಲ್ಲವೂ ಕೂಡಲೆ ನಾಶವಾಗುವುದೆಂದೂ ಆಕೆಯನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಅರ್ಚಿಸಿ ಹೂಮಳೆಗರೆದುದೇ ಆಕೆಯ ಸುಶೀಲತೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸುವುದೆಂದೂ ಅಂತಹ ಪತಿವ್ರತಾ ಶಿರೋಮಣಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕೆಟ್ಟಮಾತನ್ನು ಹರಡಿದ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ನಾಲಗೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತಿಕ್ಕುವೆನೆಂದೂ ರೋಷಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ ನುಡಿಯಲು ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯು ಆತನ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ತನ್ನಮೇಲೆ ಆಣೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಮರುಮಾತಾಡದಂತೆ ಮಾಡಿದನು.

ಆಗ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯು ಕೃತಾಂತವಕ್ತ್ರನನ್ನು ಕರೆದು ಅಯೋಧ್ಯಾನಗರದ ಸಮೀಪದ ಪರ್ವತದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಜಿನಾಲಯಗಳನ್ನು ವಂದಿಸಬೇಕೆಂಬ

ಆಕೆಯ ಬಯಕೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಿಬರುವ ನೆಪದಿಂದ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಭೀಮಾಟವಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಜಂತುಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಬರು ವಂತೆ ಆಜ್ಞೆಮಾಡಿದನು. ಕೃತಾಂತವಕ್ರನು ಸೇವಾವೃತ್ತಿಯು ಬಹು ಕಷ್ಟ ವೆಂದೆಂದುಕೊಂಡು ಅಂತಹ ಕ್ರೂರಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಸೀತೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ರಾಮಚಂದ್ರನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಂತೆ ಹುಸಿ ನುಡಿದು ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ರಥದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಭಯಂಕರವಾದ ಅಡವಿಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಒಂದು ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲಲ್ಲಿ ಆಕೆಯನ್ನಿಳಿಸಿ ಗದ್ಗದ ಕಂಠನಾಗಿ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತ ಸೀತಾದೇವಿಗೆ ವೃತ್ತಾಂತವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿ ಸಲು ಆಕೆಯು ಮೂರ್ಛೆಹೋಗಿ ಮರಳಿ ಎಚ್ಚತ್ತು ಕೃತಾಂತವಕ್ರನೊಡನೆ "ಅಯ್ಯಾ! ರಾಮದೇವರು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದಯೆಯಿಡುವವರಾದರೆ ಭೂತಲವ ನ್ನೆಲ್ಲ ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಪರಿಪಾಲಿಸುವಂತೆಯೂ ದೇವ ಗುರು ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮರೆಯ ದಿರುವಂತೆಯೂ ಜನಾಪವಾದದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಸುಟಂತೆ ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿ ಗಳ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಧರ್ಮ್ರಿಷ್ಠರನ್ನು ತೊರೆಯದಿರುವಂತೆಯೂ ನಾನು ಬೇಡಿ ಕೊಂಡೆನೆಂದು ತಿಳಿಸು" ಎಂದು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತ ಹೇಳಿದಳು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃತಾಂತವಕ್ರನು, "ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದ ಅರಸಿಯನ್ನು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಬರುವಂತೆ ದೊರೆಯು ಆಜ್ಞೆಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸುವ ನಾನು ಎಂತಹ ಅಯೋಗ್ಯನು? ಸೇವಾವೃತ್ತಿಗಿಂತಲೂ ಅಯೋಗ್ಯವಾದುದುಂಟೇ?" ಎಂದು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ನಿಂದಿಸಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತ ಸೀತಾದೇವಿಗೆ ಅಡ್ಡಬಿದ್ದು ಅಪ್ಪಣೆಪಡೆದು ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಹೋದನು.

ಇತ್ತ, ಸೀತಾದೇವಿಯು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ನೆನೆ ನೆನೆದು ಶೋಕ ದಿಂದ ತಪಿಸುತ್ತ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತ ದೆಸೆಗೆಟ್ಟು ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿಯೂ ಯಾರನ್ನೂ ಕಾಣದೆ ಈ ಅವಸ್ಥೆಯು ತನ್ನ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಫಲವೆಂದು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ನಿಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಜಿನಾಗಮ ಕೋವಿದಳಾದುದರಿಂದ ಕೊನೆಗೆ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ತಾಳಿ ಮಹಾಮುನಿಗಳು ಮಹಾಟವಿಗಳಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿ ಮೋಕ್ಷ ವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಂತೆ ತಾನೂ ಆ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ನಿರಶನ ವ್ರತವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಸಂನ್ಯಸನದಿಂದ ಪರಲೋಕವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವೆನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಳು. ಆಗ ಜನಕಜೆಯ ಸುಕೃತವೇ ಮನುಷ್ಯರೂಪಿನಿಂದ ಬಂದಂತೆ ವಜ್ರಜಂಘನೆಂಬ ಅರಸುಮಗನೊಬ್ಬನು ಬಲಸಹಿತವಾಗಿ ಆನೆಯ ಬೇಟೆಗೆ ಬಂದು ದೂರದಲ್ಲಿ ವನಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂತೆ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು "ತಾಯೇ! ತಾವು ಯಾರು? ಈ ಅಡವಿಗೆ ಏನು ಕಾರಣ ದಿಂದ ಬಂದಿರಿ?" ಎಂದು ಕೇಳಲು, ತಾನು ಜನಕನ ಮಗಳೆಂದೂ ಪ್ರಭಾ

ಮಂಡಲನ ತಂಗಿಯೆಂದೂ ರಾಮಚಂದ್ರನ ಭಾರ್ಯೆಯಾದ ಸೀತಾದೇವಿಯೆಂದೂ, ಲೋಕಾಪವಾದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯು ನಿರಾಪರಾಧಿಸಿಯಾದ ತನ್ನನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅಡವಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನೆಂದೂ ಹೇಳಿ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಸುರಿಸಲು ವಜ್ರಜಂಘನು ಆಕೆಯ ಶೋಕವನ್ನು ತನ್ನ ವಿನಯೋಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಆರಿಸಿ, ತಾನು ಪುಂಡರೀಕಿಣೀಪುರವನ್ನಾಳುವ ವಜ್ರಜಂಘನೆಂದೂ ಜಿನಧರ್ಮದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಆಕೆಯು ತನಗೆ ತಂಗಿಯೆಂದೂ ತನ್ನೊಡನೆ ಬಿಜಯಮಾಡಿರೆಂದೂ ಹೇಳಿ ಅಂದಳದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಪುಂಡರೀಕಿಣೀಪುರವನ್ನು ಸೇರಿ ತನ್ನ ದೊಡ್ಡ ಮಗಳಾದ ಶೀಲವತಿಯ ಮಾಡಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಆಕೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ತಾನು ಪ್ರಭಾಮಂಡಲನಿಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾದ ಗೌರವದಿಂದ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡಿರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ತನ್ನ ಅರಮನೆಗೆ ಹೋದನು. ಸೀತಾದೇವಿಯು ಶೀಲವತಿಯೊಡನೆ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಜಿನಮುನಿಗಾಹಾರವನ್ನಿತ್ತು ಜಿನಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆದಳು.

ಇತ್ತ, ಕೃತಾಂತವಕ್ತ್ರನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ರಾಘವನನ್ನು ಕಂಡು ಸೀತಾದೇವಿಯು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಲು ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯು ಮೂರ್ಛೆ ಹೋಗಿ ಬೇಗನೆಯೆಚ್ಚತ್ತು ಬಹಳವಾಗಿ ಪ್ರಲಾಪಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೂ ಶೋಕವಶಗತನಾಗಲು ಕೃತಾಂತವಕ್ತ್ರನು ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದನು. ಆಗ ರಾಮಚಂದ್ರನು ಚಂದ್ರಕಲಶನೆಂಬ ಸೀತಾ ಮಹತ್ತರನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಸೀತಾದೇವಿಯು ಹೇಳಿದ ತೆರನಾಗಿ ಜಿನಪತಿ ಪೂಜೆಯನ್ನೂ ಮುನಿಜನಕ್ಕೆ ಚತುರ್ವಿಧ ದಾನವನ್ನೂ ಮಾಡಿಸೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟನು.

ಆಶ್ವಾಸ ೧೬—ಪರಿನಿರ್ವಾಣ ಕಲ್ಯಾಣೋತ್ಸವ

ಸೀತಾದೇವಿಯು ವಜ್ರಜಂಘನ ಪೋಷಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ನವಮಾಸಗಳು ತುಂಬಲು ಶ್ರಾವಣಮಾಸದ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರ ದೇವೇಂದ್ರರಿಗೆಣೆಯಾದ ಅವಳಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆತ್ತಳು. ಅವರಿಗೆ ಮಹಾ ವೈಭವದಿಂದ ಜಾತಕರ್ಮ ನಾಮಕರಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಲವ ಕುಶರೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟರು. ಅವರು ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದ ಚಂದ್ರನಂತೆ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಪ್ರವರ್ಧಮಾನರಾಗಿ ಶೈಶವವನ್ನು ಕಳೆಯಲು ಸಿದ್ಧಾರ್ಥನಿಂದ ಅರುವತ್ತುನಾಲ್ಕು ಕಲೆಗಳನ್ನೂ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಲಿತು ಅಸಮಾನರಾದರು. ಆಗ ವಜ್ರಜಂಘನು ಶಶಿಮಾಲೆಯೆಂಬ ತನ್ನ ಮಗಳೊಡನೆ ಮೂವತ್ತೆರಡುಮಂದಿ ಕನ್ನಿಕೆಯರನ್ನು ಲವನಿಗೆ ಮದುವೆಮಾಡಿ ಪೃಥ್ವೀಪುರವನ್ನಾಳುವ ಪೃಥುವಿನ ಮಗಳಾದ ಕನಕಮಾಲೆಯನ್ನು ಕುಶನಿಗೆ ಕೊಡುವಂತೆ

ಪೃಥುವಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಲು, ಆತನು ಅವಜ್ಞಾತ ಕುಲದವನಿಗೆ ಕೂಸನ್ನು ಕೊಡೆನೆಂದು ಗರ್ಜಿಸಿ ಹೇಳಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಜ್ರಜಂಘನು ಕಡುಮುಳಿದು ಪೃಥುವಿನಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೋದುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಲವಾಂಕುಶರೂ ಹೊರಟು ವಜ್ರಜಂಘನನ್ನು ಸೇರಿ ಪೃಥುವಿನಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಸೋಲಿಸಲು ಅವನು ಓಡಿಹೋದನು. ಆಗ ಲವಾಂಕುಶರು ಹಿಂದಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅರಿಯದ ಕುಲದವರಿಗೆ ಬೆಂಗೊಟ್ಟೋಡುವುದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲವೆಂದು ಮೂದಲಿಸಲು ಪೃಥುವು ಎಡೆಗೆಟ್ಟು ಕೈಮುಗಿದು ತನ್ನ ದೋಷಕ್ಕೆ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡು ಅವರನ್ನು ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕನಕಮಾಲೆಯನ್ನು ಕುಶನಿಗೆ ಮದುವೆಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟನು.

ತರುವಾಯ, ಲವಾಂಕುಶರು ವಜ್ರಜಂಘನನ್ನು ಪುಂಡರೀಕಿಣೀಪುರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಪ್ರಯಾಣ ಭೇರಿಯನ್ನು ಹೊಯ್ಸಿ ವಂಗ ಮಗಧ ಮೊದಲಾದ ಸಕಲ ದೇಶಗಳನ್ನೂ ಬಾಯ್ಕೇಳಿಸಿ ಗಂಗಾನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಕೈಲಾಸ ನಗರದ ಉತ್ತರ ಭಾಗವನ್ನು ಸೇರಿ ಸಿಂಧುವಿನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಪಶ್ಚಿಮ ಸಮುದ್ರ ತೀರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಡೆದು ಅಲ್ಲಿಯ ರಾಜರುಗಳಿಂದ ಕಪ್ಪವನ್ನು ಕೊಂಡು ಸಿದ್ಧ ದಿಗ್ವಿಜಯರಾಗಿ ಬಂದು ಪುಂಡರೀಕಿಣೀಪುರವನ್ನು ಸೇರಿ ಸುಖದಿಂದಿದ್ದರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂಸಾನಂದನಾದ ನಾರದನು ಸೀತೆಯಿದ್ದ ತಾವನ್ನರಿತು ಪುಂಡರೀಕಪುರವನ್ನು ಹೊಗಲು ಲವಾಂಕುಶರು ಆತನನ್ನು ಕಂಡು ಭಕ್ತಿಯಿಂದೆರಗಿ ಮಣಿಮಯಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ನಾರದನು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಂತೆ ಮಹಾನುಭಾವರಾಗಿರೆಂದು ಅವರನ್ನು ಹರಸಲು ಲವಾಂಕುಶರು ಆ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಯಾರೆಂದು ಕೇಳಿ, ಅವರ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ವಿಶದವಾಗಿ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಆ ಮಾಯ ಜೋಗಿಯನ್ನು ಬೇಡಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾರದನು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಲು, ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿರಂಕುಶನಾದ ಅಂಕುಶನು "ಮುನಿವರ್ಯರೇ! ಅಯೋಗ್ಯರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ತನ್ನ ಘನತೆಯನ್ನುಳಿದು ಪಾಪಕ್ಕಂಜದೆ ಗುಣವತಿಯಾದ ಸತಿಯನ್ನು ತೊರೆದ ನಿರ್ಗುಣನಾದ ಜಡಮತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮಂಥವರು ಹೊಗಳಬಹುದೇ?" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಅಯೋಧ್ಯೆಯು ಎಷ್ಟು ದೂರವಿರುವುದೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ನಾರದನು ನೂರೈವತ್ತುಯೋಜನವೆನ್ನಲು ಕೂಡಲೆ ಲವಾಂಕುಶರು ಸಮಸ್ತ ಬಲದೊಡನೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟು ಕೆಲವು ದಿನಗಳಿಗೆ ಅಯೋಧ್ಯೆಯನ್ನು ಸೇರಿ ಊರಹೊರಗೆ ಬೀಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು. ಕ್ಷುಲ್ಲಕನಾದ ನಾರದನು ಪ್ರಭಾಮಂಡಲನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಲವಾಂಕುಶರ ತೆರನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಲು ಅದಕ್ಕೆ ಆತನು ಮನನೊಂದು ಜನಕ ವಿದೇಹಿಗಳೊಡನೆ ಪುಂಡರೀಕಿಣೀಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಕಂಡನು. ಆಕೆಯು ತಾಯಿ ತಂದೆ ಅಣ್ಣಂದಿರಿಗೆ

ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ದುಃಖಪಡಲು, ಪ್ರಭಾಮಂಡಲನು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ ದೆಸೆಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರಮಾದವಾಗಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನೂ ಲವಾಂಕುಶರ ಅರಸಿಯರನ್ನೂ ತನ್ನ ವಿಮಾನವನ್ನೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಿಂದ ಬಂದು ಲವಾಂಕುಶರನ್ನು ಸೇರಿದನು.

ಇತ್ತ, ಬಲಾಚ್ಯುತರು ತಮ್ಮ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಪರಸೈನ್ಯವು ಬಂದಿತೆಂದು ಕುಪಿತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸೇನೆಯೊಡನೆ ಹೊರಟು ಲವಾಂಕುಶರನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಕಾದಿ ಗೆಲ್ಲಲಾರದೆ ಹೋದರು. ಲವನು ರಾಘವನ ಧ್ವಜವನ್ನೂ ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ ರಥವನ್ನೂ ಮುರಿದುಹೋಗುವಂತೆ ಹೊಡೆದು ರಾಮನನ್ನು ವಿರಥನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ರಾಮನು ಮತ್ತೊಂದು ರಥವನ್ನೇರಿ ಮಹಾಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಲವನನ್ನು ಸೋಲಿಸಲಾರದೆ ವಿಸ್ಮಿತಚಿತ್ತನಾಗಿರುವಲ್ಲಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಕುಶನೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿ ಗೆಲ್ಲಲಾರದೆ ಕಡೆಗೆ ಚಕ್ರದಿಂದಿಡಲು ಆ ಚಕ್ರವು ಕುಶನನ್ನು ನೆಡಲೊಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಕುಶನಿಂದ ಸೋತವನಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾವವು ತೊಲಗಿತೆಂದೆಣಿಸಿ ಅವರು ಬಲದೇವ ವಾಸುದೇವರಾದರೆಂದೂ ತಪುಗಜೇಯರೆಂದೂ ವಿಸ್ಮಯಿಸಿ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿರಲು, ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾರದನು ನಭದಲ್ಲಿದ್ದು ನಗುತ್ತ, "ಅಯ್ಯಾ! ಬಲದೇವ ವಾಸುದೇವರೆಂಬ ಮಹಿಮೆ ನಿಮಗಲ್ಲದೆ ಇತರರಿಗೆ ಸಲ್ಲುವುದುಂಟೆ? ಇವರು ಸೀತಾದೇವಿಯ ಕುಮಾರರು, ಲವಾಂಕುಶರೆಂಬವರು; ತಮ್ಮ ತಾಯಿಯನ್ನು ಅವಿಚಾರದಿಂದ ಹೊರಡಿಸಿ ಕಳೆದುದಕ್ಕಾಗಿ ಮುನಿದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಈ ತೆರದಿಂದ ಕಾಣುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವರು" ಎಂದು ಹೇಳಲು, ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಸಂತೋಷಾತಿಶಯದಿಂದ ರಾಮನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಈ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯು ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯದಿಂದಲೂ ಸಂತೋಷದಿಂದಲೂ ವೈಮರೆತವನಾಗಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆಗ ತಾನೆ ಪಡೆದವನಂತೆ ಅನುರಾಗ ಹೊಂದಿ ರಥದಿಂದಿಳಿದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನೊಡನೆ ಲವಾಂಕುಶರಿರುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರಲು ಅವರು ಆನೆಗಳಿಂದಿಳಿದು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಎದುರಾಗಿ ಬಂದು ರಾಮನ ಪಾದಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರು. ರಾಮಚಂದ್ರನು ಅವರನ್ನೆತ್ತಿ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಸಂತೋಷ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದನು. ಲವಾಂಕುಶರು ತರುವಾಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಪಡೆದರು. ಹೀಗೆ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಸುಖಾನುಭವದಿಂದ ತಣಿದು ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪಗಳನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತ ಪುಳಕಾಂಕಿತರಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ವಿಮಾನಾರೂಢೆಯಾದ ಸೀತಾದೇವಿಯು ಮಕ್ಕಳ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನೂ ಅವರು ತಂದೆಯೊಡನೆ ಸೇರಿದುದನ್ನೂ ಕಂಡು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ಪುಂಡರೀಕಿಣೀ ಪುರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋದಳು. ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಲವಾಂಕುಶರೊಡನೆ ಮಹಾ ವೈಭವದಿಂದ ಸಾಕೇತಪುರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಸುಖದಿಂದಿದ್ದರು.

ಆಗ ಸುಗ್ರೀವ ಮೊದಲಾದವರು ರಾಮನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಸಚ್ಚರಿತೆಯಾದ ಜಾನಕಿಯನ್ನು ಪರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದೂ ಕೂಡಲೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆಯಿಸುವುದೆಂದೂ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಲು ರಾಮನು ತಾನು ಲೋಕಾಪವಾದ ಭಯ ದಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನು ಕಳೆದೆನಲ್ಲದೆ ಅವಗುಣಾರೋಪಣದಿಂದಲ್ಲವೆಂದೂ ಸಚ್ಚರಿತ ದಲ್ಲಿ ಆಕೆಗೆ ಸಮನಾದವರು ಮತ್ತಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ತಾನು ಅರಿತಿರುವೆನೆಂದೂ ಹೇಳಿ ಆಕೆಯ ಅಪವಾದವನ್ನು ಕಳೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಎಲ್ಲರೂ ನೋಡುವಂತೆ, ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಸುಗ್ರೀವಾದಿಗಳು ಒಪ್ಪಿ ಅಪ್ಪಣೆಪಡೆದು ಪುಂಡರೀಕಿಣೀಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸೀತಾದೇವಿಯೊಡನೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು, ವಿಷಯ ವಿರಕ್ತೆಯಾದ ಸೀತಾ ದೇವಿಯು ತಾನು ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ ಶುದ್ಧೆಯಾಗಿ ತಪಸ್ವಿಯಾಗುವೆನೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ವಿಮಾನವನ್ನೇರಿ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಬಂದಳು. ಆ ದಿನ ಮಹೇಂದ್ರೋದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದು ಮರು ದಿನ ರಾಘವನನ್ನು ಕಂಡು ಅವಿಚಾರದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಬಿಸುಟು ತನಗೆ ಬಹಳ ನೋವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದಿರೆಂದು ಹೇಳಲು, ರಾಮಚಂದ್ರನು ತಾನು ಲೋಕಾಪವಾದಕ್ಕಾಗಿ ಭಯಪಟ್ಟು ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದೆನಲ್ಲದೆ ಆಕೆಯ ಸುಚರಿತೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಯಾರಿಗೂ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ಲೋಕಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗುವಂತೆ ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶಮಾಡಬಾರೆಂದು ಹೇಳಲು ಆಕೆಯು ಮಹಾಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಒಪ್ಪಿದಳು. ಆಗ ಚಂದನಾಗರು ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಅಗ್ನಿಕುಂಡವನ್ನು ರಚಿಯಿಸಿದುದನ್ನು ದೇವೇಂದ್ರನು ತಿಳಿದು ಮಹಾ ಸತಿಯಾದ ಸೀತಾದೇವಿಗೆ ಕೇಡುಂಟಾಗದಂತೆ ಮಾಡಿ ಬರಲು ಮೇಘಕೇತನನೆಂಬ ದೇವನನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿದನು.

ಸೀತಾದೇವಿಯು ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ವಿಯಚ್ಚರಾಮರ ನರ ಪ್ರಮುಖರು ಕೇಳು ವಂತೆ ಸುಸ್ವರದಿಂದ "ನಾನು ವಸುಂಧರಾ ವಲ್ಲಭನಾದ ರಾಘವನಲ್ಲಲ್ಲದೆ ರಾವ ಣಾದಿಯಾದ ಮಿಕ್ಕವರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದಿದ್ದರೆ ಈ ಯಜ್ಞೇಶ್ವರನಿಂದ ನನಗೆ ಮರಣವುಂಟಾಗಲಿ" ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೈದು ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳಿಗೆ ನಮ ಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಧಗಧಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಉರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಳು. ಆಗ ಸುತ್ತಲಿರುವವರೆಲ್ಲರೂ ಬೆಚ್ಚುಬಿದ್ದಿರಲು, ಸೀತಾದೇವಿಯು ತಿಳಿಗೊಳದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ನಿಶ್ಚಲೆಯಾಗಿ ಜಿನ ಪತಿಯ ಚರಣವನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಪತಿವ್ರತಾ ಮಹಿಮೆಯಿಂದುಂಟಾದ ಈ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಎಲ್ಲರೂ ಬೆರಗಾದರು. ಆಗ ದೇವೇಂದ್ರನಾಜ್ಞೆಯ ಮೇರೆಗೆ ನಿಯಮಿತನಾಗಿದ್ದ ದೇವನು ಆ ಕುಂಡವನ್ನು ಪದ್ಮಸರೋವರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ದೇವಿಯರಿಂದ ಆ ಕೊಳದಲ್ಲಿದ್ದ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನೆತ್ತಿ ತರಿಸಿ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ತಾನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿದ್ದು ಲೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಹೂಮಳೆಗರೆಯಿಸಿ

ದನು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಕೊರಳಿನಲ್ಲಿ ಸೀತಾದೇವಿಯ ಪಾತಿ ವ್ರತ್ಯವನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದರು, ಲವಾಂಕುಶರು ಪುಲಕಾಂಕಿತರಾದರು, ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಸಂತೋಷ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದರು, ಬಂಧುವರ್ಗವೂ ಪರಿಜನವೂ ಹರ್ಷವನ್ನು ತಾಳಿತು, ದೇವದುಂದುಭಿ ಮೊಳಗಿತು, ಗಂಧವಾಹನು ದಿವ್ಯಾ ಮೋದದೊಡನೆ ಸುಳಿದನು, ರಾಜಲೋಕವು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹರಸಿತು.

ಆಗ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯು ಸೀತಾದೇವಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ತನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಮೊದಲಿದ್ದ ತೆರನಾಗಿಯೇ ತನ್ನ ವಲ್ಲಭೆಯಾಗಿದ್ದು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸುಖವನ್ನನುಭವಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲು ಸೀತಾದೇವಿಯು, ಕೇಡುಳ್ಳ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿದ್ದು ಉಪಯೋಗ ವಿಲ್ಲೆಂದೂ ಕೇಡಿಲ್ಲದ ಮೋಕ್ಷಸುಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳ ನೆಂದೂ ಹೇಳಿ ತನ್ನ ತಲೆಗೂದಲನ್ನು ಕಿತ್ತು ಆತನ ಮುಂದಿಟ್ಟಳು. ಈ ತೆರನಾದ ಸತಿಯ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ರಾಘವನು ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಮೇಲೆ ಎಚ್ಚತ್ತನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸೀತಾದೇವಿಯು ಪೃಥುಮತಿ ಕಂತಿಯರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ನಿಂತು ಮಹೇಂದ್ರೋದ್ಯಾನ ವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸಕಲಭೂಷಣ ಕೇವಲಿ ಭಟ್ಟಾರಕರ ಸಭೆಯನ್ನು ಸೇರಿದಳು. ರಾಮನು ಅತಿ ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ಹೊರಟು ಸಕಲ ಲೋಕಾಧಿಪರಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಸಕಲಭೂಷಣ ಕೇವಲಿಗಳ ಸಭೆ ಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಕೇವಲಿಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು: ಲಕ್ಷ್ಮಣಾದಿಗಳು ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದೆರಗಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ವಿಭೀಷಣನು ಎದ್ದು ನಿಂತು ಕೈಮುಗಿದುಕೊಂಡು ಭಟ್ಟಾರಕ ರನ್ನು ಕುರಿತು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾವವನ್ನೂ ಶೌಚಾ ಚಾರ ಪರಾಯಣನಾದ ರಾವಣನು ಸೀತಾದೇವಿಗೆ ಮರುಳುಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮದ ಪಾಪಕಾರಣವನ್ನೂ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೇವಲಿ ಗಳು ಅವನ್ನೂ ಇತರರ ಭವಾವಳಿಯನ್ನೂ ವಿಶದವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ತರುವಾಯ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಲವಾಂಕುಶರೊಡನೆ ಅಯೋಧ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ರಾಜ್ಯಸುಖಾ ಯತ್ತ ಮನರಾಗಿ ಅನೇಕ ವರ್ಷ ಸಂತೋಷದಿಂದಿದ್ದರು.

ಹೀಗಿರುವಾಗ ಸುರ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಯಾದ ಸೌಧರ್ಮೇಂದ್ರನು ಧರ್ಮನಿರೂಪಣಮಾಡುವಲ್ಲಿ, ಗತಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಮನುಜ ಗತಿಯೇ ಪಾವನವಾದುದೆಂದೂ ಮಿಕ್ಕ ಗತಿಗಳು ಮುಕ್ತಿ ಸುಖವನ್ನು ಕೊಡಲಾರವೆಂದೂ ಹೇಳಲು, ಆ ಸಭೆಯ ಲ್ಲಿದ್ದ ಗೀರ್ವಾಣನೊಬ್ಬನು "ರಾಮನು ಮನುಜ ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಉತ್ತಮ ನೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ದೀಕ್ಷೆಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ! ಆದುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯ ಭವವೇ ದೀಕ್ಷೆಗೆ ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳುವಿರಿ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ವಿಭಾವಸು ವೆಂಬ ದೇವನು ರಾಮನಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಲ್ಲಿರುವ ಸ್ನೇಹ ಕಾರಣದಿಂದ ತಪವ

ನ್ನುಪೇಕ್ಷಿಸಿರುವನೆಂದೂ ಆತನಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ವಿಯೋಗವಾದರೂ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ರಾಮನ ವಿಯೋಗವಾದರೂ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಅತಿ ವಿಷಾದಪಡುವರೆಂದೂ ಹೇಳಲು ರತ್ನಚೂಲ ಅಮೃತಚೂಲರೆಂಬ ಇಬ್ಬರು ದೇವರುಗಳು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಸ್ನೇಹ ವನ್ನು ನೋಡುವ ಕುತೂಹಲವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಬಂದು ಅರಮನೆ ಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ರಾಮನು ಪರಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತನಾದಂತೆಯೂ, ರಾಜಾಲಯ ವೆಲ್ಲವೂ ಶೋಕ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದಂತೆಯೂ, ರಾಮನಾಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾಣವಳಿದಂತೆಯೂ ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಬಲದಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಅತ್ಯಂತ ಶೋಕದಿಂದ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು; ಅರಮನೆಯೆಲ್ಲವೂ ದುಃಖಮಯವಾಯಿತು. ರಾಮನು ಈ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಮೂರ್ಛೆಹೋಗಿ ಎಚ್ಚತ್ತು ಮರಳಿ ಮೂರ್ಛೆಗೊಂಡು ಬಹು ವಿಧವಾಗಿ ಪ್ರಲಾಪಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ಕಂಡ ಲವಾಂಕುಶರು ಅದೇ ತಮಗೆ ನಿರ್ವೇಗ ಕಾರಣವಾಗಲು ರಾಮಸ್ವಾಮಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅಪ್ಪಣೆಪಡೆದು ಅಮೃತೇ ಶ್ವರ ಭಟ್ಟಾರಕರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡರು. ವಿಭೀಷಣನು ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಮಚಂದ್ರನ ಶೋಕವನ್ನು ಉಪಶಮಿಸಲೆಂದು ಬಂದು ಆತನೂ ಸುಗ್ರೀವಾದಿ ಗಳೂ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಶವಕ್ಕೆ ದಹನ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಸಲುದ್ಯುಕ್ತರಾದರು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ರಾಮನು ಅವರನ್ನು ಬಲು ತೆರನಾಗಿ ಬಯ್ದು ಹೊಯ್ದು ಕೂಡಲೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಶವವನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸಿ ಚಂದನವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಅದನ್ನು ಆರು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಹಾಗೆಯೇ ಹೊತ್ತುಕೊಂ ಡಿದ್ದನು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯು ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ವಿಯೋಗದಿಂದ ರಾಜ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮರೆತು ವಿಕಲನಾಗಿರಲು ಇಂದಗಿಯ ಮಗನಾದ ವಜ್ರ ಮಾಲಿ ಮೊದಲಾದವರು ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದರು. ರಾಮನು ಈ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಡಲಾರದೆ ತನ್ನ ವಜ್ರಾವರ್ತ ಚಾಪ ವನ್ನೂ ಅಗ್ನಿಮುಖ ಶಿಲೀಮುಖವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ದೇವಗತಿವಡೆದ ಜಟಾಯುವಿಗೂ ಕೃತಾಂತವಕ್ತ್ರನಿಗೂ ಆಸನಕಂಪವಾಯಿತು. ಅವರು ಅವಧಿ ಬೋಧೆಯಿಂದ ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನರಿತು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಶತ್ರು ಸೈನ್ಯವನ್ನೋಡಿಸಿ ರಾಮನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ರಾಮನಿಗೆ ಹೇಗಾದರೂ ಧರ್ಮ ಬೋಧೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಆತನ ವಿಕಲತೆಯನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಹಲವು ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಡೆಗೆ ರಾಮನ ಮೋಹಾಂಧಕಾರವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ತಮ್ಮ ದಿವ್ಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ನಡೆದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ರಾಮನು ತನ್ನನ್ನು ತಾನರಿಯದೆ ಈ ತೆರನಾಗಿ ಮರುಳಾದೆನೆಂದು

ಚಿಂತಿಸಿ ವೈರಾಗ್ಯ ಪರನಾಗಿ ವಿಭೀಷಣ ಸುಗ್ರೀವ ನಳ ನೀಲ ಜಾಂಬವ ಮೊದಲಾದವರನ್ನೂ ಹಲವರು ಪ್ರಧಾನ ಪುರುಷರನ್ನೂ ಕರೆಯಿಸಲು ಅವರು ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಶವವನ್ನು ಸರಯೂನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ಬಂದರು. ರಾಮನು ಲವನ ಹಿರಿಯ ಮಗನಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಲವರು ಅರಸುಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಸುವ್ರತರೆಂಬ ಚಾರಣರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಥನಾದನು. ವಿಭೀಷಣ ಸುಗ್ರೀವ ಶತ್ರುಘ್ನ ನಳ ನೀಲ ವಿರಾಧಿತ ಮೊದಲಾದವರೂ ಅವರ ಅಂತಃಪುರ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡರು.

ರಾಮ ಯತಿಯು ಪರಮಾಗಮ ಪ್ರಣೀತ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಉಗ್ರೋಗ್ರ ತಪಶ್ಚರಣ ನಿರತನಾಗಿ ಕಾನನಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಲಕ್ಷ್ಮಣನೆತ್ತಿದ ಸಿದ್ಧಶಿಲೆಯನ್ನೇರಿ ಪ್ರತಿಮಾ ಯೋಗದಿಂದ ಕರ್ಮಕ್ಷಯಂಗೈಯುವುದನ್ನು ಸೀತೇಂದ್ರನು ಅವಧಿ ಬೋಧದಿಂದರಿತು ಆತನ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ವಿಘ್ನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆತನಿಷ್ಟೆಡೆಗೆ ಬಂದು ತಾನು ಸೀತೆಯ ರೂಪನ್ನು ಧರಿಸಿ, ವಿದ್ಯಾಧರ ಕನ್ಯೆಯರು ಸುತ್ತಿ ಬರಲು, ರಾಮ ಯತಿಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು, “ನೀವು ಇನ್ನೂ ವಯಸ್ಸು ಕಳೆದವರಲ್ಲ, ನಿಮ್ಮ ಮನೋಹರಾಕಾರವನ್ನು ಕೆಡಿಸದೆ ನನ್ನಲ್ಲಿಯೂ ಈ ವಿದ್ಯಾಧರ ಕನ್ಯೆಯರಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಿ ಸುಖದಿಂದಿರಿ; ತರುವಾಯ ಎಲ್ಲರೂ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ನಿಲ್ಲೋಣ” ಎಂದು ತಪೋವಿಘ್ನ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ನುಡಿದರೂ ರಾಮಭಟ್ಟಾರಕನು ನಿಶ್ಚಲ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಶುಕ್ಲಧ್ಯಾನ ಪ್ರವಿಷ್ಟನಾಗಿ ಮಾಘ ಶುದ್ಧ ದ್ವಾದಶಿಯ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಲ್ಲಿ ಕೇವಲಬೋಧೆಯನ್ನು ಪಡೆದನು. ಆಗ ದೇವಸಂಕುಲಕ್ಕೆ ಆಸನಕಂಪವಾಗಲು ಅವರು ಅವಧಿಬೋಧದಿಂದರಿತು ರಾಮ ಕೇವಲಿಯ ಪೂಜೆಗೆ ಬಂದರು. ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬನಾದ ಸೀತೇಂದ್ರನು ದಶರಥಾದಿಗಳ ಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳಲು ರಾಮ ಕೇವಲಿಯು ಅದನ್ನು ವಿಶದನಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದನು. ರಾಮಭಟ್ಟಾರಕನು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಸಂವತ್ಸರಗಳು ದೇವ ಮರ್ತ್ಯ ಖಚರ ಕ್ಷ್ಮಾಪಾಲಕರಿಂದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ತರುವಾಯ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಮುಕ್ತಿಶ್ರೀಯನ್ನು ಪಡೆದನು.

ಶ್ರೀ

ರಾಮಚಂದ್ರ ಚರಿತ ಪುರಾಣಂ

ಪ್ರಥಮಾಶ್ವಾಸಂ

ಶಾ ॥ ಶ್ರೀಕೇಳೀ ನಿಲಯಂ ನಿಜಾಂಘ್ರಿಕಮಲಂ ವಿದ್ಯಾನಟೀ ನಾಟ್ಯ ವೇ ।
ದೀಕಲ್ಪಂ ಮುಖ ಚಂದ್ರಬಿಂಬಮಖಿಲೇಂದ್ರೋತ್ತಂಸ ಮಾಣಿಕ್ಯ ದೀ ॥
ಪಾಕೀರ್ಣ್ಣಂ ಹರಿಪೀಠ ಪಾರ್ಶ್ವಮೆನಿಪಂ ಪೂಜಾರ್ಹನಾರ್ಹಂತ್ಯ ಲ ।
ಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತಂ ಮುನಿಸುವ್ರತಂ ನಮಗೆ ಮಾೞ್ಕಿಷ್ಟಾರ್ಥ ಸಂಸಿದ್ಧಿಯಂ ॥ ೧ ॥

ಸ್ರ ॥ ಏನಸ್ಸಂತಾನಮೆಂಟುಂ ಕಿಡೆ ನಿಜಗುಣಮೆಂಟುಂ ಮೊಗಂದೋಱೆ[1]ಮೆಯ್ಯಿಂ ।
ದೇನಾನುಂ ಕುಂದೆ ಲೋಕಾಗ್ರದೊಳಿರೆ ಸಹಜಾನಂದ ಚೈತನ್ಯ ರೂಪಂ ॥
[2] ಜ್ಞಾನಂ ಜ್ಞೇಯ ಪ್ರಮಾಣಂ ಪಸರಿಸೆ ಗಣನಾತೀತರಾಗಿರ್ದ ಮುಕ್ತಿ ।
ಶ್ರೀನಾಥರ್ ಸಿದ್ಧರಾತ್ಯಂತಿಕಸುಖ ಪದವೀಸಿದ್ಧಿಯಂ ಮಾೞ್ಕೆ ನಮ್ರೊಳ್ ॥ ೨ ॥

ಮ ॥ ಮನಮಂ ಕಟ್ಟಿ ಗುಣಂಗಳಿಂ ತುಟಿದು ಪಂಚಾಚಾರದಿಂ ಪಂಚಬಾ ।
ಣನ ಬಾಹಾಬಲಮಂ ಸಮಗ್ರತರ ಶಿಷ್ಯಾನುಗ್ರಹ ಪ್ರೌಢಿಮೆ ॥
ತ್ತನವದ್ಯರ್ ದಯೆಗೆಯ್ವರಕ್ಕೆ ದಯೆಯಿಂ ಭವ್ಯಾಳಿಗುದ್ಯತ್ತಪೋ ।
ಧನ ವಿದ್ಯಾಧನದಿಂ ಮಹಾಮಹಿಮೆವೆತ್ತಾಚಾರ್ಯರಾಚಾರಮಂ ॥ ೩ ॥

ಶಾ ॥ ಪಾತ್ರೀಭೂತ ವಿನೇಯ ಸಂತತಿಗೆ ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನ ಜ್ಞಾನ ಚಾ ।
ರಿತ್ರಂಗಳ್ ನಿಜಮಪ್ಪನಂತ ಸುಖಮಂ ರಾಗಾದಿಗಳ್ ಜನ್ಮಮೃ ॥
ತ್ಯು ತ್ರಾಸಂಗಳನೀವುವೆಂದು ಸದಸದ್ಭೇದಂಗಳಂ ಪೇೞ್ವಿವರ್ ।
ಸೂತ್ರಪ್ರಾಯರಜೇಯರೀಗೆಮಗುಪಾಧ್ಯಾಯರ್ ಸುಖೋಪಾಯಮಂ ॥ ೪ ॥

ಮ ॥ ತಪಮಂ ಶೀಲಮನಪ್ಪುಕೆಯ್ದು ಕರಣಗ್ರಾಮಂಗಳಂ ಗೆಲ್ದು ಚಿ ।
ತ್ತಪದೈಕಾತಿಥಿಮಾಡಿ ಶಾಂತರಸಮಂ ಕಾರುಣ್ಯಮಂ ತಾಳ್ದಿ ತ ॥
ತ್ತ್ವಪರಿಜ್ಞಾನಮನಪ್ರಮತ್ತಚರಿತ ಪ್ರಸ್ಥಾನಮಂ ಸಾರ್ದ ಸಾ ।
ಧುಪದಂಗಳ್ ನಮಗೀಗೆ ಸಾಧುಪದಮಂ ಕೈವಲ್ಯ ಮಾಂಗಲ್ಯಮಂ ॥ ೫ ॥

---

1. ಮೆಯ್ಯಂ ದೇನಾನುಂಗುಂದೆ. ಘ.
2. ಜ್ಞಾನ ಜ್ಞೇಯ. ಕ. ಖ. ಗ. ಘ.

ಮ ॥ ಪರಮಬ್ರಹ್ಮಶರೀರಪುಷ್ಟಿ ಜನತಾಂತರ್ದೃಷ್ಟಿ ಕೈವಲ್ಯಬೋ ।
ಧ ರಮಾ ಮೌಕ್ತಿಕಹಾರಯಷ್ಟಿ ಕವಿತಾವಲ್ಲೀ ಸುಧಾವೃಷ್ಟಿ ಸ ॥
ರ್ವ ರಸೋತ್ಪಾದ ನವೀನಸೃಷ್ಟಿ ಬುಧಹರ್ಷಾಕೃಷ್ಟಿ ಸರ್ವಾಂಗ[1]ಸುಂ ।
ದರಿ ವಿದ್ಯಾನಟ ನಾಟಕಂನಲಿಗೆ ಮತ್ಕಾವ್ಯಸ್ಥಲೀ ರಂಗದೊಳ್ ॥ ೬ ॥

ಕಂ ॥ ಅನಘರಸುಬದ್ಧ ಕೇವಲ
ರೆನಿಸಿದ ಗೌತಮ ಸುಧರ್ಮ ಜಂಬೂಗಣಭೃ ॥
ದ್ವಿನುತರೆಮಗೀಗೆ ಶಾಶ್ವತ
ಧನಮೆನಿಸಿದ ವಿಶ್ರುತ ಶ್ರುತಾರಾಧನಮಂ ॥ ೭ ॥

ಶ್ರುತಕೇವಲಿ ವಿಷ್ಣುವ್ರತಿ
ಪತಿ ಚರಣಂ ನಂದಿ ಪರಮಮುನಿ ಪದಮಪರಾ ॥
ಜಿತ ಪಾದಂ ಗೋವರ್ಧನ
ಯತಿ ಕ್ರಮಂ ಭದ್ರಬಾಹು ಚರಣಂ ಶರಣಂ ॥ ೮ ॥

ದಶಪೂರ್ವಧರರುಮೇಕಾ
ದಶಾಂಗಧಾರಿಗಳುಮೆನಿಪ ಮುನಿಪದ ನಖ ದೀ ॥
ಪ್ತಿ ಶರಚ್ಚಂದ್ರಿಕೆ ದರ್ಶನ
ವಿಶುದ್ಧಿಯಂ ಮಾಡುಗಘಟತಮೋ ವಿಘಟನಮಂ ॥ ೯ ॥

ಭೂತಬಲಿ ಪುಷ್ಪದಂತ
ಖ್ಯಾತರ ಜಿನಸೇನ ವೀರಸೇನ ಮುನೀಂದ್ರ ॥
ಖ್ಯಾತರ ಸಮಂತಭದ್ರ
ಖ್ಯಾತರ ಪದಪಾಂಸು ಕಿಡಿಸುಗಘಪಾಂಸುಗಳಂ ॥ ೧೦ ॥

ಕವಿ ಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳ ಗುಣ
ಸ್ತವನಂಗಳ್ ಪೂಜ್ಯಪಾದ ಯತಿಪತಿಯ ಗುಣ ॥
ಸ್ತವನಂಗಳೊರ್ಮೆ ನಾಲಗೆ
ಗೆ ವಂದ ಮಾನವನ ವಾಙ್ಮಲಂ ನಿಂದಪುದೇ ॥ ೧೧ ॥

ಚತುರಂಗುಲ ಚಾರಣ ಋ
ದ್ಧಿ ತಮಗೆ ಸಮನಿಸಿದುದೆನಿಪ ತಪದುನ್ನತಿಯಿಂ ॥
ಶ್ರುತದಿಂ ಭೂಮಂಡಲ ವಿ
ಶ್ರುತರೆನಿಸಿದರಲ್ತೆ ಕುಂಡಕುಂದಾಚಾರ್ಯರ್ ॥ ೧೨ ॥

---

1. ಸೌಂದರಿ. ೧೨ ನೆಯ ಪದ್ಯವು ಕ. ಖ. ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಕಂ ॥ ಅಕಳಂಕಚಂದ್ರ ವಾಕ್ಚಂ
ದ್ರಿಕೆಯಿಂ ಧವಳಿಸೆ ದಿಗಂಬರಶ್ರೀ ಭವ್ಯ ॥
ಪ್ರಕರ ಚಕೋರಂ ನಲಿದುದು
ಮುಕುಳಿತವಾಯ್ತನ್ಯವಾದಿ ವದನಾಂಭೋಜಂ ॥ ೧೩ ॥

ಉ ॥ ಚಾರು ಚರಿತ್ರ ತೀರ್ಥಜಲದಿಂದಘಕರ್ದಮಮಂ ಕಟಲ್ಚಿ ಸಂ।
ಸಾರ ಸಮುದ್ರಮಂ ತೃಣಪಯಃಕಣದಿಂದಿಱಕೆಯ್ದು ದಿವ್ಯಭಾ ॥
ಷಾರಸ ಪೂರ್ಣಮಂ ಶ್ರುತಪಯೋಧಿಯನೀಸಿದ ವರ್ಧಮಾನ ಭ।
ಟ್ಟಾರಕರಂ ವಚಸ್ಸುರಭಿ ಚಂದನ ಚರ್ಚೆಗಳಿಂದಮರ್ಚಿಪೆಂ ॥ ೧೪ ॥

ಕಂ ॥ ವಿಮಲ[1] ಶ್ರೌತಂ ಕೈವ
ಲ್ಯಮೆಂಬ ಸಂಕಲ್ಪಮಿನಿತೆ ನೇರ್ಗಿಱಿಯಂ ವಿ ॥
ಶ್ವಮನಱಿವ ಮಹಿಮೆಯಿಂ ವ
ರ್ಧಮಾನ ಜಿನಪತಿಗೆ ವರ್ಧಮಾನ ಮುನೀಂದ್ರಂ ॥ ೧೫ ॥

ಮ ॥ ಪುರಿದಂತಾದುವು ಪೂವಿನಂಬು [2]ವಿನಿವಿಲ್ ನಿಸ್ಸಾರಮಾದತ್ತು ಸೀ।
ಕರಿವೋದತ್ತು ಮೃಣಾಳತಂತು ರಚಿತ ಜ್ಯಾಲೇಖೆ ಮೀನಧ್ವಜಂ ॥
ಕೊರಗಿತ್ತಗ್ಗದ ಕಂತು [3]ಸೀದ ಕರಿಯಂತಾದಂ ತಪೋರಾಜ್ಯ ತ।
ತ್ಪರ ಯೋಗೀಶ್ವರ ಬಾಲಚಂದ್ರ ಮುನಿನಾಥ ಜ್ಞಾನನೇತ್ರಾಗ್ನಿಯಿಂ ॥ ೧೬ ॥

ಮ॥ಸ್ರ। ಅರವಿಂದ ಸ್ಮೇರಮಾಸ್ಯಂ ತಿಳಿಪೆ ಹೃದಯ ಸಂಶುದ್ಧಿಯಂ ಮಾನಸಂ ಶಾಂ।
ತ ರಸಾಧೀನಂ ಸಮಾಧಾನಮನಱಿಪೆ ತಪಸ್ತಪ್ತಮುತ್ತಪ್ತ ಕಾರ್ತ ॥
ಸ್ವರ [4]ಶಾಖಾ ಲೀಲೆಯಂ ಪಾಲಿಸೆ ತನು ನಯನಂ ಕಾಲ್ಪುರಂಮಾಡೆ ಕಾರು।
ಣ್ಯ ರಸ ಸ್ರೋತಂಗಳಿಂ ಲೋಕಮನೆಱಗಿಸಿದಂ ಬಾಲಚಂದ್ರ ವ್ರತೀಂದ್ರಂ॥೧೭॥

ಕಂ ॥ ಪ್ರಚುರ ಕಲಾನ್ವಿತರಕುಟಿಲ
ರಚಂಚಲರ್ ಶುದ್ಧಪಕ್ಷವೃತ್ತರ್ ದೋಷಾ ॥
ಪಚಯ ಪ್ರಕಾಶರೆನೆ ಬಾ
ಲಚಂದ್ರದೇವ ಪ್ರಭಾವಮೇನಚ್ಚರಿಯೋ ॥ ೧೮ ॥

---

1. ಶ್ರುತಂ ಬಹು. ಗ. ಘ.
2. ನನೆವಿಲ್ ಎಂದು ಮಲ್ಲಿನಾಥ ಪುರಾಣದ ಮೊದಲನೆಯಾಶ್ವಾಸದ ೧೯ನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿದೆ.
3. ಸೀದ ಗಱಿ. ಗ. ಘ. ೧೬ ನೆಯ ಪದ್ಯವು ಕ. ಘ. ಚ. ಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ.
4. ಕೋಭಾ. ಗ. ಘ

ಕಂ ॥ ಮೂವತ್ತಾಱುಂ ಗುಣದಿಂ
ಭಾವಜನಂಕಟ್ಟಿ [1]ಪಟ್ಟವೆಟಿದರ್ ವೃಷದಿಂ ॥
ಭಾವಿಪೊಡೆ ಮೇಘಚಂದ್ರ
ತ್ರೈವಿದ್ಯರದೆಂತೊ ಶಾಂತರಸಮಂ ತಳೆದರ್ ॥ ೧೯ ॥

ಮ ॥ ಮುನಿನಾಥಂ ದಶಧರ್ಮಧಾರಿ ದೃಢ ಷಟ್ತ್ರಿಂಶದ್ಗುಣಂ ದಿವ್ಯ ಬಾ ।
ಣ ನಿಧಾನಂ ನಿನಗಿಕ್ಷುಚಾಪಮುಳಿನೀ ಜ್ಯಾಸೂತ್ರಮೋರೊಂದೆ ಪೂ ॥
ವಿನ ಬಾಣಂಗ[2]ಳವಯ್ದೆ ಹೀನನಧಿಕಂಗಾಕ್ಷೇಪಮಂ ಮಾಳ್ಪುದಾ ।
ವ ನಯಂ ದರ್ಪಕ ಮೇಘಚಂದ್ರ ಮುನಿಯೊಳ್ ಮಾಣ್ ನಿನ್ನ ದೋರ್ದರ್ಪಮಂ ॥

ಕಂ ॥ ಅಭಿನವ ಗಣಧರರೆನೆ ದಿ
ವ್ಯ ಭಾಷೆಯಂ ತಾಳ್ದಿ ಕುಮತಮಂ ತೂಳ್ದಿದರಂ ॥
[3]ಶುಭಕೀರ್ತಿ ದೇವರಂ ಸಕ
ಲ ಭುವನಜನ ಪೂಜ್ಯಪಾದರೆನ್ನದರೊಳರೇ ॥ ೨೧ ॥

ಚ ॥ ಮದನನ ದರ್ಪಮಂ ಕಿಡಿಸಿ ಮಾಣ್ದರೆ ತಮ್ಮ ತಪಃಪ್ರಭಾವದಿಂ ।
ಮದಯುತರಪ್ಪ ವಾದಿಗಳ ದರ್ಪಮನೋವದದಿರ್ಪಿ ತತ್ಸಭಾ ॥
ಸದರಭಿವರ್ಣಿಪಂತು ತಪದಿಂ ಶ್ರುತದಿಂ ಭುವನಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗಾ ।
ಸ್ಪದರೆನಿಸಿರ್ದರೆಂಬೆನಱಿಯೆಂ ಪೊಗಳಲ್ ಶುಭಕೀರ್ತಿದೇವರಂ ॥ ೨೨ ॥

ಉ ॥ ಕೋಡಿಡೆ ವಾಸುಪೂಜ್ಯಮುನಿಯೊಳ್ ಮರುಳಾದಪೆ ಚಿತ್ತಜನ್ಮ ನೀಂ ।
ನೋಡ ನಿಜಾಪ್ತ ವರ್ಗದಳವಂ ಮಲಯಾನಿಲನಸ್ಥಿರಂ ರಣ ॥
ಕ್ರೀಡೆಗೆ ನಿಲ್ವನೇ ಪರಭೃತಂ ನಿನಗಪ್ಪನೆ ಯುದ್ಧದೊಳ್ ಬಿಗು ।
ರ್ತೋಡದೆ ಮಾಣ್ಬನೇ ಮೃಗಧರಂ ಮಧುಪಂ ಪ್ರಥನಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನೇ ॥ ೨೩ ॥

ಶಾ ॥ ಆವೊಂ ವಾದಿ ಕಥಾತ್ರಯ ಪ್ರವಣದೊಳ್ ವಿದ್ವಜ್ಜನಂ ಮೆಚ್ಚೆ ವಿ ।
ದ್ಯಾವಷ್ಟಂಭಮನಪ್ಪುಕೆಯ್ದು ಪರವಾದಿ ಕ್ಷೋಣಿಭೃತ್ಪಕ್ಷಮಂ ॥
ದೇವೇಂದ್ರಂ ಕಡಿದಂದದಿಂದೆ ಕಡಿದಂ ಸ್ಯಾದ್ವಾದ ವಿದ್ಯಾಸ್ತ್ರದಿಂ ।
ತ್ರೈವಿದ್ಯಶ್ರುತಕೀರ್ತಿ ದಿವ್ಯಮುನಿಪೋಲ್ ವಿಖ್ಯಾತಿಯಂ ತಾಳ್ದಿದಂ ॥ ೨೪ ॥

1. ಪೆಟ್ಟವೆಳದರ್. ಕ. ಖ.; ಪೆಟ್ಟವೇಳದ. ಗ. ಘ. ಚ. ೧೯ ನೆಯ ಪದ್ಯವು ಮಲ್ಲಿನಾಥ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯಾಶ್ವಾಸದ ೨೧ ನೆಯ ಪದ್ಯವಾಗಿದೆ; ಮತ್ತು ಶ್ರವಣಬೆಳ್ಗೊಳದ ಶಾಸನದ ೪೨ ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿದೆ.

2. ಳುಮೆಯ್ದೆ. ಕ. ಖ. ಗ. ಘ. ೨೦ ನೆಯ ಪದ್ಯವು ಶ್ರ॥ ಬೆ॥ ಶಾ॥ ೩೪ ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿದೆ.

3. ಶುಭಚಂದ್ರ. ಕ. ಖ.

೨೪ ನೆಯ ಪದ್ಯವು ಶ್ರ॥ ಬೆ॥ ಶಾ॥ ೧೪ ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿದೆ.

ಕಂ ॥ ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿ ತ್ರೈವಿದ್ಯ
ವ್ರತಿ ರಾಘವಪಾಂಡವೀಯಮಂ ವಿಬುಧ ಚಮ ॥
ತ್ಕೃತಿಯೆನಿಸಿ ಗತಪ್ರತ್ಯಾ
ಗತದಿಂ ಪೇಳ್ದ[1]ಮಲಕೀರ್ತಿಯಂ ಪ್ರಕಟಿಸಿದಂ ॥ ೨೫ ॥

ಗಣಧರರಂ ಶ್ರುತದೊಳ್ ಚಾ
ರಣ ಋಷಿಯರನಮಲ ಚರಿತದೊಳ್ ಯೋಗಿಜನಾ ॥
ಗ್ರಣಿಗೆಣೆಯೆನ್ನದೆ ಮಿಕ್ಕರ
ನೆಣೆಯೆಂಬುದೆ ವೀರಣಂದಿ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕರೊಳ್ ॥ ೨೬ ॥

ಹರಿ ಹರ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭರ
ನುರವಣೆಯಿಂ ಗೆಲ್ದ ಕಾಮನಂ ದೀಪ್ರ ತಪೋ ॥
ಭರದಿಂದುರಿಪಿದರೆನೆ ಬಿ
ತ್ತರಿಸದರಾರ್ ವೀರಣಂದಿ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕರಂ ॥ ೨೭ ॥

ಮ॥ಸ್ರ॥ ಉಪದೇಶಂಗೆಯ್ದು ಕಾವ್ಯಚ್ಛಲದಿನಖಿಲ ಧರ್ಮಂಗಳಂ ಲೋಕಮಂ ಧ।
ರ್ಮಪಥ ಪ್ರಸ್ಥಾನದೊಳ್ ಯೋಜಿಸಿ ಪರಮ ಪುರಾಣಂಗಳಂ ಪೇಳ್ದು ಕಲ್ಪಾಂ॥
ತ [2]ಪರೀತಖ್ಯಾತಿಯಂ ತಾಳ್ದಿದ ಪರಮ ಕವಿಜ್ಯೇಷ್ಠರಾದರ್ ತದೀಯಾಂ।
ಘ್ರಿಪಯೋಜಂಗಳ್ ಮದೀಯಾಶಯ ಮಣಿಭವನಕ್ಕಕ್ಕೆ ಪುಷ್ಪೋಪಹಾರಂ ॥ ೨೮ ॥

ಚ ॥ ಮೃದುಪದ[3]ಬಂಧಮಂ ಬಗೆಯ ಭಾವದ ಮೆಯ್ಸಿರಿಯಂ ರಸಪ್ರವಾ।
ಹದ ನೆಲೆವೆರ್ಚನಿಂಬುಱಿದು ಭಾವಿಸಿ ಭಾವಿಸಿ ಮೆಚ್ಚಿ ಮೆಚ್ಚಿ ಪೊ ॥
ಣ್ಮಿದ ಪುಲಕಂಗಳಿಂ ನಯನದೊಳ್ ಕರೆಗಣ್ಮಿದ ಹರ್ಷಬಾಷ್ಪವ।
ರ್ಷದಿನನುರಾಗಮಂ ಪಡೆವ ಸಜ್ಜನ ಸಂಸ್ತವಮೊಂದೆ ಸಾಲದೇ ॥ ೨೯ ॥

ಕಂ ॥ ವಾರಾಶಿಯ ಮಣಿಗಣಮಂ
ಕ್ರೂರ ಕುಳೀರಕ್ಕೆ ಸುಗಿದು ಸಾಂಯಾತ್ರಿಕನೇಂ ॥
ತಾರನೆ ಕೃತಿವೇಟಿಲ್ ಬಗೆ
ದಾರನೆ ಸತ್ಕವಿ ನಿಸರ್ಗ ದುರ್ಜನ ಭಯದಿಂ ॥ ೩೦ ॥

---

1. ಮರಕೀರ್ತಿ. ಚ. ೨೫ ನೆಯ ಪದ್ಯವು ಶ್ರ॥ಬೆ॥ ಶಾ॥ ೧೪ ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿದೆ.
2. ಪವಿತ್ರ. ಕ. ಖ. ಗ. ಘ. ೨೬, ೨೭ ನೆಯ ಪದ್ಯಗಳು ಶ್ರ॥ಬೆ॥ ಶಾ॥ ೧೪ ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿವೆ.
3. ಪಾಕಮಂ. ಕ. ಖ. ಚ.

ಚ ॥ ವಿಕಸಿತ ಚಂಪಕ[1]ಕ್ಕೆಱಗಿ ಬಂಡುಣಲೊಲ್ಲದ ಚಂಚರೀಕ ನಾ ।
ಸಿಕಮನಶೇಷಮಂ ಬೆಳಗೆ ತಿಗ್ಮಕರಂ ದೆಸೆಗಾಣದಿರ್ಪ ಕೌ ॥
ಶಿಕ ನಯನಂಗಳಂ ಸುಕವಿ ಕಾವ್ಯಮನಾಲಿಸಿ ಕಾಯ್ವ ದುರ್ಜನ ।
ಪ್ರಕರದ ಕರ್ಣ ಕೋಟರಮನೇಕೆಯೊ ಮಾಡಿದನಬ್ಜವಿಷ್ಟರಂ ॥ ೩೧ ॥

ಕಂ ॥ ಪಡೆದಂ ರಜೋಧಿಕಂ ವಿಧಿ
ಪೆಡೆವಣಿಯಂ ಫಣಿಯನಮೃತ ರಸಮಂ ವಿಷಮಂ ॥
ಕಡಲಂ ಸುೞಿಯುಂ ಮುೞಿಯುಂ
ಸಿಡಿಲಂ ಪಡೆದಂತೆ ಸುಜನರಂ ದುರ್ಜನರಂ ॥ ೩೨ ॥

ಮ ॥ ರಸಮಂ ಭಾವಮನರ್ಥಮಂ ರಚನೆಯಂ ಕಾವ್ಯಜ್ಞರಾರಯ್ದು ಭಾ ।
ವಿಸಿ ನಾಂದೀಪದ ನಾಯಕಾಭ್ಯುದಯ ಪರ್ಯಂತಂಬರಂ ಕೂಡೆ ಶೋ ॥
ಧಿಸಿ ನೋೞ್ಕೀ ರಘುವಂಶರಾಮ ಕೃತಿಯೊಳ್ ಪತ್ತೆಂಟು ಪದ್ಯಂಗಳಂ ।
[2]ಪೊಸೆವೆಂ ಯತ್ನದಿನಾದ್ಯರದ್ಯತನ[3]ರೇಕಾರಾದೊಡಂ ಪೇೞಿರೇ ॥ ೩೩ ॥

ಶಾ ॥ ರಾಗ ದ್ವೇಷ ನಿಬಂಧಮಪ್ಪ ಕೃತಿಯಂ ನಿರ್ಬಂಧದಿಂ ಬಂಧವಿಂ ।
ಬಾಗರ್ಥಂ ಪೊಸತಾಗೆ ಪೇೞ್ದಖಿಲಮಂ ರಾಗಾವಿಲಂಮಾೞ್ಪ ವಿ ॥
ದ್ಯಾಗರ್ವಗ್ರಹ ಪೀಡಿತರ್ ಸ್ವಪರ ಬಾಧಾಹೇತುವಂ ದುಸ್ತರೋ ।
ದ್ಯೋಗ ಕ್ಲೇಶಿತರಾಗಿ ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆವಂತಕ್ಕುಂ ವಿಷೋದ್ಯಾನಮಂ ॥ ೩೪ ॥

ಚ ॥ ಪೊಗೞ್ದು ಮಹಾತ್ಮರುಜ್ಜ್ವಲಮೆನಿಪ್ಪ ಗುಣಂಗಳನುಜ್ಜ್ವಲ ಪ್ರಸಿ ।
ದ್ಧಿಗೆ ಪೊಲನಾಗದುಜ್ಜ್ವಲಿಸಿದಪ್ರತಿಮ ಪ್ರತಿಭಾ ಪ್ರಭಾವದಿಂ ॥
ಪೊಗೞ್ದು ದುರಾತ್ಮರಂ ಮೊಗದೊಳಿರ್ದುಗುಳಂ ಪೊಱಗಿಕ್ಕಲಾದ ನಾ ।
ಲಗೆಯುವನೆತ್ತು ನಾಲಗೆಯೊಳೋದಿದವಂ ಕೃತಿಯೋ ಕೃತಾರ್ಥನೇ ॥ ೩೫ ॥

ಉ ॥ ಭೇದಿಸೆ ಭಾನು ಭಾನು ತಮಮಂ ತಱಿಸಂದು ಪದಾರ್ಥಮಂ ಪರಿ ।
ಚ್ಛೇದಿಸಿ ಕಾಣ್ಬವೋಲ್ ಜನವಿಲೋಚನಮಪ್ರತಿಮ ಪ್ರಭಾವರ ॥
ಪ್ಪಾದಿ ಕವೀಶ್ವರರ್ ನಡೆವ ಪದ್ಧತಿಯಿಂ ತನಗರ್ಥಶುದ್ಧಿವೆ ।
ತ್ತಾದೊರೆಯಂಗವೇಂ ನಡೆವುದಚ್ಚರಿಯೇ ಕವಿರಾಜ ವೀಥಿಯೊಳ್ ॥ ೩೬ ॥

---

1. ಕ್ಕೆಳಸಿಬಂದುಣ. ಕ. ಘ. ಗ. ಘ.
2. ಪೊಸವಂ. ಚ.
3. ರಾರೇನೆಂದೊಡಂ. ಗ. ಘ; ರಾರೇಕಾದೊಡಂ. ಚ. ೩೩ ನೆಯ ಪದ್ಯವು ಕ. ಖ. [ಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಉ॥ ನಾಯಕನನ್ಯನಾಗೆ ಕೃತಿ ವಿಶ್ರುತಮಾಗದುದಾತ್ತ ರಾಘವಂ ।
ನಾಯಕನಾಗೆ ವಿಶ್ರುತಮೆನಿಪ್ಪುದು ವಿಸ್ಮಯಕಾರಿಯಲ್ತು ಕಾ ॥
ಲಾಯಸದಿಂ ವಿನಿರ್ಮಿಸಿದ ಕಂಠಿಕೆ ಕಾಂಚನ ಮಾಲೆಯಂತುಪಾ ।
ದೇಯಮೆನಿಕ್ಕುಮೇ ವಿಷಯಮೊಪ್ಪದೊಡಾವುದುಮೊಪ್ಪಲಾರ್ಕುಮೇ ॥ ೩೭ ॥

ಮ॥ ವಿಗತಾಷ್ಟಾದಶ ದೋಷರಪ್ಪ ಜಿನರುಂ ಜ್ಞಾನರ್ಧಿ ಸಂಪನ್ನರ ।
ಪ್ಪ ಗಣಾಧೀಶ್ವರರುಂ ಕ್ರಮಂಬಿಡದೆ ಮುನ್ನಂ ಪೇೞ್ದುದಂ ಶ್ರಾವ್ಯ ಕಾ ॥
ವ್ಯಗುಣ ಖ್ಯಾತಿ ನಿಮಿತ್ತಮಲ್ಲದೆ ಶುಭ[1]ಧ್ಯಾನಾರ್ಥಿಯೆಂ ಪೇೞಲಾಂ ।
ಬಗೆದಂದೆಂ ರಘುವಂಶ ರಾಮಕಥೆ ಪೇೞ್ವಂತನ್ಯ ಸಾಮಾನ್ಯಮೇ ॥ ೩೮ ॥

ರವಿ ಮಾಱುಟ್ಟಱಿದಂ ವಿಯತ್ತಳಮನಾಶಾ ಸೀಮೆಯಂ ದಾಂಟುವ ।
ನ್ನೆವರಂ ತನ್ನ ಕರಂಗಳಿಂದೆನೆ ಪೆಱಂಗೇಂ ಮೊಗ್ಗೆ ಮುನ್ನಂ ಗಣ ॥
ಪ್ರವರರ್ ಗೌತಮರಾದಿಯಾಗೆ ಮುನಿಮುಖ್ಯರ್ ಪೇೞ್ದರೆಂದಂದು ಮಾ ।
ನವ[2]ರೆಮ್ಮೊಂದಿಗರಾರ್ಪರೇ ರಚಿಯಿಸಲ್ ರಾಮಾನ್ವಯ ಖ್ಯಾತಿಯಂ ॥೩೯॥

ಕಂ॥ ವಿಪುಲಾಚಲದೊಳ್ ವೀರ ಜಿ
ನ ಪಾರ್ಶ್ವದೊಳ್ ಗೌತಮಂ ಗಣಾಗ್ರಣಿ ಮಗಧಾ ॥
ಧಿಪನಱಿಯೆ ನೆಱಿಯೆ ಪೇೞ್ದುದ
ನಪೂರ್ವಮೆನೆ ರಾಮಕಥೆಯನಭಿವರ್ಣಿಸುವೆಂ ॥ ೪೦ ॥

ಜಗಮಂ ಯುಗಮಂ ಮನ್ವಾ
ದಿಗಳಂ ಕಾಲ ಸ್ವರೂಪಮಂ ಜಿನರಂ ಚ ॥
ಕ್ರಿಗಳಂ ಹಲಧರ ಕೃಷ್ಣಾ
ದಿಗಳಂ ಶ್ರೀರಾಮ ಚರಿತದೊಳ್ ವರ್ಣಿಸುವೆಂ ॥ ೪೧ ॥

ಅದೆಂತೆನೆ—

ಮ॥ ಸ್ರ॥ ಕಡೆದೋಱುತ್ತಿಲ್ಲೆನಿಪ್ಪಾಗಸದ ನಡುವೆ ವಾಯುತ್ರಯಂ ಸುತ್ತೆ ಪೇೞ್ದಾರ್ ।
ಪಡೆವನ್ನರ್ ತನ್ನನೆಂಬಗ್ಗಳಿಕೆವಡೆದಧಸ್ತಿರ್ಯಗೂರ್ಧ್ವ ತ್ರಿಭೇದಂ ॥
ಬಡೆದಾಱುಂ ದ್ರವ್ಯದಿಂ ಮೆಯ್ವಡೆದಖಿಲ ಜಗಂ ರಜ್ಜುವೀರೇೞಱುದ್ದಂ ।
ಬಡೆದತ್ತಾಪ್ತಂ ಜಿನಂ ಕೇವಲ ವಿಪುಲ ತುಲಾಕೋಟಿಯಿಂ ತೂಗೆ ತನ್ನಂ ॥೪೨॥

---

1. ಧ್ಯಾನಾರ್ಥಿಯಿಂ. ಕ. ಖ. ಗ. ಘ.
2. ರೆಮ್ಮಂದಿಗ. ಕ. ಖ. ಘ. ಚ.; ರೇಂ ಮಂದಿಗ. ಗ.

ಕಂ॥ ಅನತಿಶಯಮಾದುದಾ ತ್ರಿಭು
ವನ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಮಧ್ಯಮೆನಿಸೆ ಮಧ್ಯಮ ಲೋಕಂ ॥
ಜನಹೃದಯ ಹಾರಿ ಗಂಭೀ
ರ ನಾಭಿಮಂಡಲಮಿದೆನಿಸಿ ಜಂಬೂದ್ವೀಪಂ ॥ ೪೩ ॥

ಆ ಜಂಬೂದ್ವೀಪದ ನಟ್ಟನಡುವೆ—

ಕಂ॥ ಮುಟ್ಟಿದುದು ಮೊದಲ ದಿವಮಂ
ಮೆಟ್ಟಿದುದೆರಡನೆಯ ವಜ್ರಯಂ ಮೇಖಲೆಯಿಂ ॥
ದಿಟ್ಟಿಗೆ ಪೊಲನಾದುದು ಪೊಂ
ಬೆಟ್ಟಂ ಜಿನ ಜನ್ಮಸವನ ಮಣಿಮಯ[1]ಪಟ್ಟಂ ॥ ೪೪ ॥

ಆ ಕ್ಷೋಣೀಧರ ವಲ್ಲಭ
ದಕ್ಷಿಣ ದಿಙ್ಮುಖದೊಳೆಸೆದು ಶಶಿಖಂಡದವೋ ॥
ಲೀಕ್ಷಣ ಸುಖಮಯಮಿರ್ಪುದು
ದಕ್ಷಿಣ ಭರತ ತ್ರಿಖಂಡದಾರ್ಯಾಖಂಡಂ ॥ ೪೫ ॥

ಅಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುವುತ್ಸರ್ಪಣಾವಸರ್ಪಣ ಯುಗಸ್ವರೂಪ ನಿರೂಪಣ ವಿವಕ್ಷೆಯಿಂ ಮುಖ್ಯ ವ್ಯವಹಾರ ನಯದೊಳುಭಯಾತ್ಮಕಮೆನಿಪ್ಪ ಕಾಲಸ್ವರೂಪಮೆಂತೆನೆ—

ಕಂ॥ ಜೀವಾಜೀವ ದ್ರವ್ಯ ಪ
ರಾವರ್ತನ ಹೇತು ವರ್ತನಾ ಲಕ್ಷಣ ಸ ॥
ದ್ಭಾವಂ ನಿತ್ಯಮಮೂರ್ತಂ
ಕೇವಲ ಗಮ್ಯಂ ಸದಾನುಮೇಯಂ ಕಾಲಂ ॥ ೪೬ ॥

ಧಾರಾ ಹತಿಯಿಂ ಖಂಡಿಸ
ದಾರಂ ಜಿನನಾಥನುೞಿಯುಲುೞಿದರನೇಕಾ ॥
ಕಾರಂ ಲೋಕಾಕಾರದೊ
ಳೋರಗಲಮೆನಿಪ್ಪ ಕಾಲಚಕ್ರಮಮೋಘಂ ॥ ೪೭ ॥

ವ್ಯವಹಾರ ಕಾಲ ಭೇದಮ
ನವರಿವರೆತ್ತಱಿವರಾಪ್ತರಲ್ಲರ್ ಜಿನಪುಂ ॥
ಗವರಲ್ಲದಣುವನಣು ದಾಂ
ಟುವ ಪೊೞ್ತಿಂ ಸಮಯಮೆಂದು ಪೇೞ್ವಿವನಾಪಂ ॥ ೪೮ ॥

1. ಪೀಠಂ. ಕ. ಖ.

ಕಂ ॥ ಸಮಯ ಸಮೂಹಮಸಂಖ್ಯಾ
ತಮಾದೊಡಾವಳಿಯೆನಿಕ್ಕುಮಾವಳಿ ಸಂಖ್ಯಾ ॥
ತಮೆನಿಪ್ಪುದಾದೊಡುಚ್ಛ್ವಾ
ಸಮೆನಿಕ್ಕುಂ ಸ್ತೋಕಮಕ್ಕುಮೇೞುಚ್ಛ್ವಾಸಂ ॥ ೪೯ ॥

ಸ್ತೋಕಂ ನೆಱೆದೇೞಾಗೆ [1]ಲ
ವಾಕಾಲಂ ಮೂವತೆಂಟುವರೆಯೆನಿಪ [2]ಲವಾ ॥
ನೀಕಂ ನಾಳಿಕೆ ತನ್ನಾ
ಳೀಕಾಲ ಯುಗಂ ಮುಹೂರ್ತಮೆನೆ ವರ್ತಿಸುಗುಂ ॥ ೫೦ ॥

ಸಮಯಂ ಕುಂದೆ ಮುಹೂರ್ತದೊ
ಳವೋಘಮಂತರ್ಮುಹೂರ್ತಮಕ್ಕುಂ ಮೂವ ॥
ತ್ತು ಮುಹೂರ್ತಮಾಗೆ ದಿವಸಂ
ಕ್ರಮದಿಂ ಪದಿನೈದು ದಿವಸಮಾದೊಡೆ ಪಕ್ಷಂ ॥ ೫೧ ॥

ಮಾಸಂ ಪಕ್ಷದ್ವಿತಯಂ
ಮಾಸದ್ವಯಮೊಂದೆ ಋತು ಋತುತ್ರಯಮಯನ ॥
ನ್ಯಾಸಮಯನ ದ್ವಯಂ ಜಿನ
ಶಾಸನದೊಳ್ ವರ್ಷಮಯ್ದು ವರ್ಷದೊಳೆ ಯುಗಂ ॥ ೫೨ ॥

ಎರಡು ಯುಗಂ ದಶವರ್ಷಂ
ತರತರದಿಂದಿಂತು ದಶಗುಣಂ ಪೆರ್ಚುತ್ತುಂ ॥
ಬರೆ ಪೆರ್ಚುವ ಕಾಲಕಲಾ
ಪರಿಸಂಖ್ಯೆಯನಾವನಱಿವನಾತನೆ ದೇವಂ ॥ ೫೩ ॥

[3]ತವೆತಾರವು ನಿನ್ನೆಗಳುಂ
ಸವೆಯವು ನಾಳೆಗಳುಮದಱಿ[4]ನಿಳೆ ನೆಱೆಯದು ಲೆ ॥
ಕ್ಕವಿಡಲ್ ಶಬ್ದಂ ನೆಱೆಯವು
ಪವಣಿಸಲೆನೆ ಕಂಡರಾರೊ ಕಾಲದ [5]ಪವಣಂ ॥ ೫೪ ॥

---

1. ಲತಾಕಾಲಃ. ಚ. 2. ಲತಾನೀಕಂ. ಚ.
3. ತವೆ ಸಾರವು. ಕ. ಖ. ಗ. ಘ.; ತವೆತಾರವು. ಚ.
4. ನೆಲೆ. ಕ. ಖ. ಗ. ಘ.
5. ಕಡೆಯುಂ. ಗ. ಘ.

ಕಂ ॥ ಅವಸರ್ಪಣದೊಳ್ ಕಾಲ
ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಷಡ್ವಿಧಮೆನಿಕ್ಕುಮುತ್ಸರ್ಪಣದಂ ॥
ತೆವೊಲಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಕಾಲಂ
ಪ್ರವರ್ತಿಕುಂ ಸುಷಮಸುಷಮಮೆಂಬೀ ಪೆಸರಿಂ ॥ ೫೫ ॥

ಎರಡನೆಯ ಸುಷಮ ಕಾಲದ
ಪೊರೆಯೊಳ್ ಮೂಱನೆಯ ಸುಷಮದುಷ್ಷಮ ಕಾಲಂ ॥
ಚರಿಯಿಸುಗುಂ ನಾಲ್ಕನೆಯದು
ಪರಿವಿಡಿಯಿಂದಪ್ಪುದಲ್ತೆ ದುಷ್ಷಮಸುಷಮಂ ॥ ೫೬ ॥

ಅನುಸಂಧಾನಂಗಿಡದೈ
ದನೆಯದು ದುಷ್ಷಮಮೆನಿಪ್ಪ ಕಾಲಂ ಬೞಿಕಾ ॥
ಱನೆಯದತಿದುಷ್ಷಮಂ ವ
ರ್ತನಮಿಂತೀ ತೆಱನೆ ರಹಟಘಟಿಕಾ ನ್ಯಾಯಂ ॥ ೫೭ ॥

ತನು ಭೋಗಾಯುಷ್ಯಂಗಳ್
ಮನುಷ್ಯರೊಳ್ ಪೆರ್ಚುವಡೆಗುಮುತ್ಸರ್ಪಣದೊಳ್ ॥
ತನು ಭೋಗಾಯುಷ್ಯಂಗಳ್
ಮನುಷ್ಯರೊಳ್ ಕುಂದುವಡೆಗುಮವಸರ್ಪಣದೊಳ್ ॥ ೫೮ ॥

ಎರಡು ಯುಗಮೊಂದೆ ಕಲ್ಪಂ
ನಿರಂತರಂ [1]ಶುಕ್ಲ ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷಂಗಳವೋಲ್ ॥
ಪರಿವರ್ತಿಸುಗುಂ ತತ್ಕ
ಲ್ಪ[2]ರಾಜಿಗಾರಯ್ವೊಡಿಲ್ಲ ಮೊದಲುಂ ತುದಿಯುಂ ॥ ೫೯ ॥

[3]ಇಂತನಂತಾನಂತ ಕಲ್ಪ ಪರಿವರ್ತನಮಪ್ಪುಕೆಯ್ದ ಆರ್ಯಾಖಂಡದವಸರ್ಪಣದ ಮೊದಲ ಕಾಲದೊಳ್—

ಮ॥ ಸ್ರ॥ ಸುರಭೂಜಂ ಜ್ಯೋತಿರಂಗಂ ಬೆಳಗೆ ತಮದ ಮಾತಿಲ್ಲ ಚಂದ್ರಾರ್ಕರುಂ।
ಮೈಗರೆದಿರ್ಪರ್ ತೋಱವಾಱುಂ ಋತು ಪಗಲಿರುಳೆಂಬೀ ವಿಭೇದಂಗಳಿಲ್ಲಾ॥
ಳರಸೆಂಬೀ ಪಂಬಲಿಲ್ಲಾರ್ಜವರೆ ಮನುಜರೆಲ್ಲಂ ಜರಾತಂಕಮಿಲ್ಲಾ ।
ತುರಮಿಲ್ಲಾಶ್ಚರ್ಯಭೂತಂ ಸುಷಮಸುಷಮ ಕಾಲಸ್ವಭಾವ ಪ್ರಭಾವಂ ॥ ೬೦ ॥

---

1. ಕೃಷ್ಣ ಶುಕ್ಲ. ಚ.
2. ರಾಶಿ. ಕ. ಖ. ಗ. ಘ.
3. ಅಂತನಂತ. ಕ. ಖ.

ಕಂ ॥ ದಂಪತಿಗಳೆ ಪುಟ್ಟುವರಾ
ರ್ಗಂ ಪೊಲ್ಲಮೆ ಪುಟ್ಟದನತಿಶಯ ರೂಪ ಕಲಾ ॥
ಸಂಪನ್ನರೆನಿಸಿ ಸುರಗತಿ
ಯಂ ಪಡೆವರ್ ಕಡೆಯೊಳುಚಿತ ಭಾಷಾವೇಷರ್ ॥ ೬೧ ॥

ಅಪಮೃತ್ಯು ವಿರಹಿತಂ ಮೂ
ಜಿ ಪಳಿತಮಾಯುಷ್ಯಮುದ್ದಮುಱುಸಾಸಿರ ಬಿ ॥
ಲ್ಲಪಸಾರಿತ ಮಲ ಮೂತ್ರಾ
ದಿ ಪರೀಷಹ ದೋಷಮುಪಘನಂ ದಂಪತಿಯಾ ॥ ೬೨ ॥

ಮಾಲಿನಿ ॥ ತ್ರಿದಿನದನಿತು ಕಾಲಕ್ಕೊರ್ಮೆ ಸಂಸಾರ ಸೌಖ್ಯ ।
ಪ್ರದಮಿದೆನಿಪ ದಿವ್ಯಾಹಾರಮಂ ಭೋಜನಾಂಗಂ ॥
ಬದರಫಲ ಸಮಾನಾಕಾರಮಂ ಕೊಟ್ಟುದಂ ಕೊಂ ।
[1]ಡುದಜಿ ಬಲ ವಿಲಾಸಂಬೆತ್ತು ಯುಗ್ಮಂಗಳಿರ್ಕುಂ ॥ ೬೩ ॥

ಕಂ ॥ ಸಿರಿಯ [2]ಮೊಗರಸದ ಪೊಸ ವೈ
ಸಿರಿಯೆನಿಕುಂ ಪೂಗೊಳಂಗಳಾ ನೆಲನನಿತುಂ ॥
ಸುರಚಾಪದ ಬೆಳಸಿನ ಹರ
ವರಿಯೆನಿಕುಂ ಪಂಚರತ್ನರುಚಿ ವಲ್ಲರಿಯಿಂ ॥ ೬೪ ॥

ಚತುರಂಗುಲಮೆನಿಸಿದ ತರು
ಣ ತೃಣ ಗ್ರಾಸದೊಳೆ ತಣಿದು ತಿಳಿನೀರಂ ಪೀ ॥
ರ್ದತನುಕ್ರೀಡಾ ರತ ಮೃಗ
ತತಿಗಳ್ ದಂಪತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಲಿಯುತ್ತಿರ್ಕುಂ ॥ ೬೫ ॥

ಮ ॥ ಕುಸುಮ ಸ್ರಗ್ವಸನಾನ್ನ ಪಾನ ವಿವಿಧಾತೋದ್ಯ ಪ್ರಕಾಶ ಪ್ರದೀ ।
ಪ ಸುಧಾಸದ್ಮ ವಿಚಿತ್ರ ಭಾಜನ ವಿಭೂಷಾನೀಕಮಂ ಕೊಟ್ಟು ಸಂ ॥
ತಸಮಂ ಮಾಡೆ ದಶಾಂಗ ಕಲ್ಪತರುಗಳ್ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಂಸಾರ ಸಾ ।
ರ ಸುಖಕ್ಕಗ್ಗಳಮೆನ್ನದಾ ಪ್ರಥಮಕಾಲ ಶ್ರೀಯನೇವಣ್ಣಿಪೆಂ ॥ ೬೬ ॥

ಅಂತಾಕಾಲಮುತ್ತಮಭೋಗ ಭೂಮಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂ ನಾಲ್ಕು ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಸಾಗರೋಪಮಮನುಕ್ರಮದಿಂ ಕುಂದುತ್ತುಂ ಬಂದನಂತರಂ ಸುಷಮಮೆಂಬೆರಡನೆಯ ಕಾಲದ ಮಧ್ಯಮಭೋಗ ಭೂಮಿಸ್ಥಿತಿಯೊಳ್—

1. ಡುದರ ಬಲ ನಿವಾಸಂಬೆತ್ತು. ಗ ; ಡದರ ಬಲದೆ ವಾಸಂಬೆತ್ತು. ಘ.
2. ಪೊಸಮೊಗದ ವೈಸಿರಿ। ಸಿರಿ. ಕ. ಖ. ಗ. ಘ.

ಕಂ ॥ ತನು ನಾಲ್ಸಾಸಿರ ವಿಲ್ಲಿಡಿ
ದೆನಿಕ್ಕುಮಾಯುಷ್ಯಮೆರಡು ಪಳಿತೋಪಮುಮಂ ॥
ದಿನ ಮನುಜರಕ್ಷ ಫಲದನಿ
ತೆನಿಪ ರಸಾಯನಮನೆರಡು ದಿವಸಕ್ಕುಣ್ಬರ್ ॥ ೬೭ ॥

ಮತ್ತಮಾಕಾಲಂ ಮೂಱು ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಸಾಗರೋಪಮಂ ಕೞಿದಿಂಬೞಿಯಂ ಸುಷಮದುಷ್ಷಮನೆಂಬ ಮೂಱನೆಯ ಕನಿಷ್ಠಭೋಗ ಭೂಮಿಸ್ಥಿತಿಯಾದುದಂದಿನ ಮಿಥುನಂಗಳ್—

ಕಂ ॥ ಅಳವಿಯ ಲೆಕ್ಕಂ ತಮ್ಮೊಳ್
ಪಳಿತೋಪಮಮಾಗೆ ದೇಹಮಿರ್ಛಾಸಿರ ವಿಲ್ ॥
ಬಳೆಯೆ ಸುಧಾ[1]ಸಾರಮನಾ
ಮಳಕಫಲ ಪ್ರತಿಮಮಂ ದಿನಾಂತರಮುಣ್ಬರ್ ॥ ೬೮ ॥

ಮತ್ತಮಾ ಜಘನ್ಯ ಭೋಗಭೂಮಿಪ್ರವರ್ತನಮೆರಡು ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಸಾಗರೋಪಮದ ಕಡೆಯ ಪಳಿತೋಪಮದೆಂಟನೆಯ ಭಾಗಮುಳಿಯೆ ಬೞಿಯಂ ಕುಲಧರಾವತಾರಮಕ್ಕುಮದೆಂತೆನೆ—

ಕಂ ॥ ಅಜ್ಞಾನತ್ರಯ ರಹಿತರ್
ತ್ರಿಜ್ಞಾನ ಧರರ್ ವಿದೇಹದಿಂ ಬಂದಧಿಕ ॥
ಪ್ರಜ್ಞರ್ ಪುಟ್ಟುವರೀ ನೆಲ
ನಾಜ್ಞಾಮುದ್ರಿತಮೆನಲ್ ಚತುರ್ದಶ ಮನುಗಳ್ ॥ ೬೯ ॥

ಅಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಕುಲಧರಂ ಪ್ರತಿಶ್ರುತಿಯೆಂಬಂ—

ಕಂ ॥ ಬಲವರ್ಪ ಕಾಲಪುರುಷನ
ಕಲಧೌತ ವಿಶಾಲ ಕರ್ಣಕುಂಡಲ ಯುಗಮಂ ॥
ಗೆಲೆವಂದು ಸೂರ್ಯ ಶಶಿ ಮಂ
ಡಲಮಾಸುರಮಾಗೆ ಗಗನದೆರಡುಂಕೆಲದೊಳ್ ॥ ೭೦ ॥

ಅವಂ ಕಾಣಲೊಡಮಂದಿನ ಯುಗಳಮುತ್ಪಾತ ಯುಗಳಮೊಗೆದುದೆಂದು ಭೀತಮಪ್ಪುದುಂ ಜ್ಯೋತಿರಂಗ ತರು ತೇಜೋಭಂಗದಿಂ ಕಾಣಲಾದುವಿವು ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯ ವಿಮಾನಂಗಳೆಂದುಮೊಳವಿಲ್ಲಿಂದಿತ್ತಲಿಂತೆ ತೋರ್ಕುಮಿವರ್ಕೆ ಬೆರ್ಚದಿರಿಮೆಂದವರ ಮನದ ಸಂಕೆಯಂ ಕಳೆದನಾತನಿಂ ಬೞಿಯುಮೆರಡನೆಯ ಕುಲಧರಂ ಸನ್ಮತಿಯೆಂಬಂ

1. ಹಾರ. ಚ.

ಕಂ ॥ ಕಿಸುಸಂಜೆ [1]ಪರ್ವೆ ಮರ್ವ
ರ್ವಿಸೆ ತಾರಾನಿಕರವೊಗೆಯೆ ಬೆಚ್ಚಿತ್ತರ್ ಬೆ॥
ಕ್ಕಸಮುತ್ತರ್ ಭಯರಸದಿಂ
ದೆಸೆಗೆಟ್ಟರ್ ಕಂಡದೃಷ್ಟಪೂರ್ವಮನಾರ್ಯರ್ ॥ ೭೧ ॥

ಅಂತು ಭಯಸ್ಥರಾದಾರ್ಯರಂ ಕಂಡು ಸೂರ್ಯ ಕಿರಣಮಸ್ತಮಯ ಸಮಯದೊಳ್ ತಪ್ತ ತಪನೀಯಮಯಮೆನಿಪ್ಪ ನಿಷಧ ನಗದ ನೆಗೆದ ಕೆಂಬೊಳಪಿನೊಳ್ ಪಳಂಚೆ ರಂಜಿಸಿದ ಸಂಜೆ ಪರೆಯೆ ಕವಿದ ಕತ್ತಲೆಯೊಡನೆ ತಾರಾ ಗ್ರಹ ನಕ್ಷತ್ರಂ ತಲೆದೋಱುಗುಮಿಲ್ಲಿಂದಿತ್ತಲಹೋರಾತ್ರ ಭೇದಮಕ್ಕುಮೆಂದವರ ಮನೋವಿಷಾದಮಂ ಕಳೆದನಾತನಿಂ ಬೞಿಯಂ ಮೂಱನೆಯ ಕುಲಧರಂ ಕ್ಷೇಮಂಕರನೆಂಬಂ ಸಿಂಹ ಶರಭ ಶಾರ್ದೂಲ ವ್ಯಾಳ ಮೃಗ ಮಿಥುನಂಗಳ್ ಕಾಲಸ್ವಭಾವದಿಂ ಋಜುಸ್ವಭಾವಮಂ ಪತ್ತುವಿಟ್ಟು ವಿಷಮ ಸ್ವಭಾವಮನಪ್ಪುಕೆಯ್ವುದುಂ—

ಕಂ ॥ ವಿಪರೀತಮಾದ ಮೃಗಕುಲ
ದುಪದ್ರವಂ ನಿಮಗೆ ದಂಡ ಪಾಶಾದಿಗಳಿಂ ॥
ದಪಹರಿಸುಗುಮೆಂದಾರ್ಯ
ರ್ಗುಪದೇಶಂಗೆಯ್ದು ಕಳೆದನವರೆರ್ದೆವಱಲಂ ॥ ೭೨ ॥

ಆತನಿಂ ಬೞಿಯಂ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಕುಲಧರಂ ಕ್ಷೇಮಂಧರನೆಂಬನಂಧಕಾರಮಪ್ಪುದುಂ ಪ್ರಜೆಗುಪದ್ರವಮಂ ಕ್ಷುದ್ರ ಪಶುಮೃಗ ಯುಗಂಗಳೊಡರಿಸೆ—

ಕಂ ॥ ರವಿರಶ್ಮಿಗಳಿಂ ಪುಟ್ಟಿಸಿ
ರವಿಕಾಂತೋಪಲ ಕೃಶಾನುವಂ ಕೋಱ್ಮೃಗಮಂ ॥
ದಿವಸದವಸಾನ ಸಮಯದೊ
ಳವನಂಜಿ[2]ಸುವೊಂದುಪಾಯಮಂ ಪ್ರಜೆಗಿತ್ತಂ ॥ ೭೩ ॥

ಆತನಿಂ ಬೞಿಯಮಯ್ದನೆಯ ಕುಲಧರಂ ಸೀಮಂಕರನೆಂಬಂ ಕಲ್ಪತರುಗಳಲ್ಪಫಲದಂಗಳಾಗೆ ಭೋಗಭೂಮಿಜರ್ ತಮತಮಗೆ ನೆಱೆಯವೆಂಬ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂ—

ಕಂ ॥ ಓರೊರ್ವರ ಸುರತರುಗಳ
ನೋರೊರ್ವರಿವೆಮ್ಮವೆಂಬುದುಂ ಪೂರ್ವಸ್ಥಿ ॥
ಕಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಿಲೆ ಸಾ
ಧಾರಣ ಸೀಮಾವಿವಾದಮಂ ಬಾರಿಸಿದಂ ॥ ೭೪ ॥

---

1. ಪೆರ್ಚಿಮರ್ವಿಸೆ. ಕ. ಖ.; ಪೆರ್ಚಿನುರ್ವಿಸೆ। ನಿಸಿ. ಗ. ಫ.
2. ಸಿಮೆಂ. ಕ. ಖ. ಗ. ಘ.

ಆತನಿಂ ಬೞಿಯಮಾಱನೆಯ ಕುಲಧರಂ ಸೀಮಂಧರನೆಂಬಂ—

ಕಂ ॥ ಕಲುಷಾಂಧರ್ ಸುರತರು ಸಂ
ಕುಲಮೆಮ್ಮವು ತಮ್ಮವೆಂದು ತಮ್ಮೊಳಗಾರ್ಯರ್ ॥
ತಲೆ[1]ಯೊತ್ತಿಕುಟ್ಟಿ ಪೊಯ್ವವ
ರಲವರಿಕೆಯೊಳಾದ ತೋಟಿಯಂ ತೊಲಗಿಸಿದಂ ॥ ೭೫ ॥

ಆತನಿಂ ಬೞಿಯಮೇೞನೆಯ ಕುಲಧರಂ ವಿಮಲವಾಹನನೆಂಬಂ—

ಕಂ ॥ ಅಡಿದಳಿರ್ಗೆ ಧರಾವಲಯಂ
ಕಡುವೆಟ್ಟತ್ತಾಗೆ ನಡೆಯಲಱಿಯದೆ ಮನುಜರ್ ॥
ಸೆಡೆಯೆ ಹಯಾದಿಗಳಿಂದಂ
ನಡೆಯಿಸಿದಂ ಕಲಿಸಿ ವಾಹನಾರೋಹಣಮಂ ॥ ೭೬ ॥

ಆತನಿಂ ಬೞಿಯಮೆಂಟನೆಯ ಕುಲಧರಂ ಚಕ್ಷುಷ್ಮನೆಂಬನಂದಿನ ಮಿಥುನಂಗಳ್ ಸುತಮುಖ ವಿಲೋಕನದಿನತಿ ಕುತೂಹಲಮನಪ್ಪುಕೆಯ್ವುದುಂ—

ಮ॥ಸ್ರ॥ಯುಗಳಂಗಳ್ಪುಟ್ಟಿ ಸೀಂತಾಗುಳಿಸಿ ಪಿತೃಯುಗಂ ಸತ್ತು ಸಗ್ಗಂಗಳೊಳ್ ಪು।
ಟ್ಟುಗುಮಿಲ್ಲಿಂ ಮುನ್ನಮಿತ್ತಲ್ ಕತಿಪಯ ದಿನದಿಂ ಮಕ್ಕಳಂ ನೋಡಿ ಸಾವೆ ॥
ಯ್ದುಗುಮಿಾಗಳ್ ಕರ್ಮಭೂಮಿಸ್ಥಿತಿ ಮೊಗಸಿದುದಿಂ ಬಾಲಕಾಲೋಕದಿಂ[2]ದು
ಬ್ಬೆಗಮಿಲ್ಲೆಂದಿಂತು ಕಾಲಸ್ಥಿತಿಯನವರ್ಗತಿ ವ್ಯಕ್ತಮಪ್ಪಂತು ಪೇೞ್ದಂ ॥ ೭೭ ॥

ಆತನಿಂ ಬೞಿಯಮೊಂಬತ್ತನೆಯ ಕುಲಧರಂ ಯಶಸ್ವಿಯೆಂಬಂ—

ಕಂ ॥ ಅವರಿವರೆನ್ನದೆ ಮುನ್ನಾ
ರ್ಯವೆಸರ್ ಪೆಸರಾಗೆ ಬೇಱೆವೇಱಂದಿನ ಮಾ ॥
ನವರ್ಗೆ ಪೆಸರಿಟ್ಟು ನಾಮ
ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಂ ಪಡೆದು ಮನುಗಳೊಳ್ ಪೆಸರ್ವಡೆದಂ ॥ ೭೮ ॥

ಆತನಿಂ ಬೞಿಯಂ ಪತ್ತನೆಯ ಕುಲಧರನಭಿಚಂದ್ರನೆಂಬನಾ ಕಾಲದೊಳ್—

ಕಂ ॥ ಉಡುಪತಿಯುಮನುಡುಗಣಮುಮ
ನೆಡೆಯುಡುಗದೆ ತೋಱಿ ತೋಱಿ ಕಿಱುಗೂಸುಗಳಂ ॥
ನುಡಿಗಲಿಸಿದಂ ತೊದಲ್ನುಡಿ
ಪಡೆವಿನೆಗಂ ಪಿತೃಯುಗಕ್ಕೆ ಕರ್ಣಾಮೃತಮಂ ॥ ೭೯ ॥

ಆತನಿಂ ಬೞಿಯಂ ಪನ್ನೊಂದನೆಯ ಕುಲಧರಂ ಚಂದ್ರಾಭನೆಂಬಂ—

1. ಮೊತ್ತಿಗುಟ್ಟಿಮೊಯ್ವವ. ಗ. ಘ.
2. ದಚ್ಚಿಗ. ಚ.

ಮ॥ಸ್ರ॥ ಇನನಂ ಶೀತಾಂಶುವಂ ಮಂಜಿನ ಮುಗಿಲ ಪೊಡರ್ಪಿಂ ಜನಂ ಕಾಣದಾಕಂ।
ಪನಮಂ ಕೈಕೊಳ್ವುದುಂ [1]ಬೆಳ್ಳನೆ ಬೆಳಗಲೊಡಂ ತೋಱುಗುಂ ಕರ್ಮಭೂ ವ॥
ರ್ತನಮತ್ಯಾಸನ್ನಮೆಂದಾ ಸ್ಥಿತಿಯನಱಿಪಿ ಸಂತೈಸಿ ಸಂತಾಪ ವಿಚ್ಛೇ।
ದನಮಂ ತಂದಂ ಯಶಶ್ಚಂದ್ರಿಕೆಗೆ ನೆಱೆಯದೆಂಬನ್ನಮಾಶಾಂತರಾಳಂ ॥೮೦॥

ಆತನಿಂ ಬಳಿಯಂ ಪನ್ನೆರಡನೆಯ ಕುಲಧರಂ ಮರುದ್ದೇವನೆಂಬಂ—

ಕಂ॥ ಸರಿ ಸುರಿಯೆ ಮಿಂಚು ಮಿಳ್ಳಿಸೆ
ಸುರಚಾಪಂ ನೆಗೆಯೆ ಬೆಗಡುಗೊಂಡವರಂ ಸಂ॥
ವರಿಸಿ ಘನಾಘನ ಸಮಯ
ಸ್ವರೂಪಮಂ ತಿಳಿಪಿ ಕಳೆದನವರುಮ್ಮಳಮಂ ॥ ೮೧ ॥

ಆತನಿಂ ಬಳಿಯಂ ಪದಿಮೂರನೆಯ ಕುಲಧರಂ ಪ್ರಸೇನಜಿತ್ತೆಂಬನಾ ಕಾಲದೊಳ್ ದರಿಯುಮಳ್ದರಿಯುಂ ಕುಳಿಯುಂ ಕುತ್ತುಱುಂ ಬೆಟ್ಟಮುಂ ಘಟ್ಟಮುಮುಪನದಿಯುಮುಪಸಮುದ್ರಮುಂ ಪುಟ್ಟೆ ಸಲಿಲ[2]ಸಂಘಾತದಿನಪಮೃತ್ಯು ಪುಟ್ಟೆ ಮಾನಸರಸಹ್ಯ ಶೋಕಾನಲ ದಂದಹ್ಯಮಾನ ಮಾನಸರಾಗೆ—

ಕಂ॥ ತವೆ ತೈಲಂ ದೀಪಂ ನಂ
ದುವಂತೆ ಗಳಿಯಿಸೆ ನಿಷೇಕಮುಳಿವರ್ ಮುನ್ನಂ॥
ಪವನ ಪ್ರಹಾರದಿಂ ತೈ
ಲವುಳ್ಳೊಡಂ ನಂದುವಂತೆ ಪೊಂದುವರೀಗಳ್ ॥ ೮೨ ॥

ಬಡಿಕೊಳೆ ಕಾಯುಂ ಪಣ್ಣುಂ
ತೊಡಂಬೆ ಪಱಿದುದಿರ್ವ ಮಾಟ್ಕೆಯಿಂ ಕಿಱಿವಿರಿಯರ್॥
ಮಡಿವರನುಕ್ರಮದಿಂ ಸಾ
ವೊಡರಿಸದೊಡರಿಸುವುದಲ್ತೆ ಕದಳೀಘಾತಂ ॥ ೮೩ ॥

ಉದಯಿಸಿ ನಡುವಗಲಪ್ಪುದು
ಮುದಿತೋದಿತನಾಗಿ ಸೂರ್ಯನಸ್ತಮಿಸುವವೋಲ್॥
ಉದಯಿಸಿ ಜೌವನಮಂ ತಳೆ
ದೊದವಿದ ಮುಪ್ಪಿನೊಳೆ ಕಳಿವರಿಲ್ಲಿಂ ಬಳಿಯಂ ॥ ೮೪ ॥

1. ಬೆಳ್ಪನೆ. ಕ. ಖ. ಗ. ಘ.
2. ಸಂಪಾತದಿನಪಮೃತ್ಯು ಮರಣಮಾಗೆ. ಚ.

ಎಂದು ಕಾಲಸ್ವರೂಪ ನಿರೂಪಣಂಗೆಯ್ದುವರ ಶೋಕ ಪ್ರತ್ಯನೀಕಮನದಿರ್ಪಿದಂ ಈ ಪೇೞ್ದ ಕುಲಧರ ಸಂಕುಲಕ್ಕೆ—

ಕಂ॥ ಒಂದು ಪಳಿತದ ದಶಾಂಶದೊ
ಳೊಂದಂಶಂ ಮೊದಲ ಮನುಗೆ ಪದಿಮೂವರೊಳಂ॥
ಪಿಂದಣವರ್ಗಳ ದಶಾಂಶದೊ
ಳೊಂದಂಶಂ ಮುಂದಣವರ್ಗೆ ಪರಮಾಯುಷ್ಯಂ ॥ ೮೫ ॥

ಸಾಸಿರಮುಮೆಂಟುನೂಱು ಶ
ರಾಸನವೊರ್ವಂಗೆ ಪಂಚಶತ ಹೀನಂ ಬಾ॥
ಣಾಸನಮಿರ್ವರ್ಗುೞಿದ
ರ್ಗೋಸರಿಕುಂ ಕ್ರಮದಿನುದ್ದಮಿರ್ಪತ್ತೈವಿಲ್ ॥ ೮೬ ॥

ಮನು ಚಂದ್ರಾಭಂ ಪಾಂಡುರ
ತನುವೆ ಯಶಸ್ವಿ ಪ್ರಸೇನಜಿಚ್ಚಕ್ಷುಷ್ಮರ್॥
ವನಜ ದಳಚ್ಛವಿಗಳ್ ಕಾಂ
ಚನ ರೋಚಿಷ್ಣುಗಳೆ ಮಿಕ್ಕ ಕುಲಧರರೆಲ್ಲಂ ॥ ೮೭ ॥

ಮಂತಣವೇನಾದಿಯ ಮ
ನ್ವಂತರದೊಳಶೀತಿ[1]ಭಾಗಿ ಪಲ್ಯದೊಳಾವು॥
ನ್ವಂತರ[2]ದಶಮಾಂಶಂ ಮ
ನ್ವಂತರಮಕ್ಕುಂ ಪ್ರಸೇನಜಿತ್ಪರ್ಯಂತಂ ॥ ೮೮ ॥

ಕ್ರಮದಯ್ವರಿಂದೆ ಹಾ ದಂ
ಡಮುಯ್ವರುಂ ಮನುಗಳಿಂದೆ ಹಾಮಾದಂಡಂ॥
ಸಮನಿಸೆ ಹಾಮಾ ಧಿಗ್ದಂ
ಡಮುಯ್ವರಿಂದಾಯ್ತು ಭರತನಿಂ ತನುದಂಡಂ ॥ ೮೯ ॥

ತದನಂತರಂ ಪದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಕುಲಧರಂ ನಾಭಿರಾಜನೆಂಬಂ ಪಂಚವಿಂಶತ್ಯುತ್ತರ ಪಂಚಶತ ಶರಾಸನೋತ್ಸೇಧನುಂ ಪೂರ್ವಕೋಟಿ ಪರಮಾಯುಷ್ಯನುಮೆನಿಸಿ

ಕಂ॥ ಮುನ್ನಿನ ಜನ್ಮದ ಸುಕೃತಮೆ
ಸನ್ನಿದಮಾಯ್ತೆನೆ ಮತಿ ಶ್ರುತಾವಧಿಬೋಧಂ॥
ತನ್ನೊಡನೆ ಪುಟ್ಟೆ ಪುಟ್ಟಿದ
ನೇನ್ನಾಭಿ ಯಶಸ್ಸನಾಭಿಯೋ ಕುಲಧರರೊಳ್ ॥ ೯೦ ॥

1. ಭಾಗ. ಚ. 2. ದಶಮಾಸಂ. ಕ. ಖ.

ಶಾ ॥ ಓರೊಂದಂ ಕುಡುಗುಂ ದಶಾಂಗ ಸುರಭೂಜಂ ಬೇೞ್ಪುದಂ ಭೂತಲ ।
ಕ್ಕಾರೇನಂ ಪಡೆದೆಂತು ಜೀವಿಸುವರೆಂಬೀ ಕರ್ಮಭೂ ವರ್ತನ ॥
ಪ್ರಾರಂಭೋಚಿತ ಜೀವನೋಪಕರಣೋಪಾಯಂಗಳಂ ತೋಱಿ ಕೊ ।
ಟ್ಟಾರಾತೀಯ ಮನುಪ್ರಧಾನರನುದಾತ್ತಂ ನಾಭಿ ಕೀೞ್ಮಾಡಿದಂ ॥ ೯೧ ॥

ಕಂ॥ ಮೊದಲಿಗನವನೀಶ್ವರರೊಳ್
ಪದಿನಾಲ್ಕನೆಯಂ ಮನುಪ್ರಧಾನರೊಳೆಂಬೊ ॥
ಳ್ಪುದಿತೋದಿತಮೆನೆ ಮಹಿಮಾ
ಸ್ಪದನಾದಂ ನಾಭಿ ನಾಭಿಖಂಡನ ಕುಶಲಂ ॥ ॥ ೯೨ ॥

ಭುವನ ಜನ ಜೀವನೋಪಾ
ಯ ವೃತ್ತಿಯಂ ತೋಱಿಕೊಟ್ಟು ಕೃತ ಕೃಷಿಕರ್ಮ ॥
[1]ವ್ಯವಹೃತಿಯಿಂ ಕೃತಯುಗಮೆಂ
ಬ ವಿಕಲ್ಪಮನಾದಿಕಾಲದೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿಸಿದಂ ॥ ॥ ೯೩ ॥

ಪಿಂಡಿ ಪಿೞಿದಿಕ್ಷುರಸಮಂ
ಕೊಂಡುಪಯೋಗಿಸುವುಪಾಯಮಂ ತೋರ್ಪುದುಮಾ ॥
ದಂಡಧರ ವಂಶಮವನೀ
ಮಂಡನಮಿಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶಮೆನಿಸಿತ್ತಿಳೆಯೊಳ್ ॥ ॥ ೯೪ ॥

ಉ ॥ ನಯನಂ ನೀಲಸರೋಜಮಂ ಸೆಣಸುಗುಂ ವಕ್ಷಃಸ್ಥಳಂ ವಜ್ರವೇ
ದಿಯ[2]ನಾಳರ್ಪಿಸುಗುಂ ಮುಖಂ ಕಮಲಮಂ ಕೀೞ್ಮಾಡುಗುಂ ಕೈಗಳಾ ।
ನೆಯ ಕೈಯಂ[3] ನಖಮಿಂದುವಂ ನಗುಗುಮೂನಮ್ಮಾಡುಗುಂ ಜಾನು ಬಾ
ಳೆಯ ಕಂಭಂಗಳನೆಂದೊಡೇವೊಗೞ್ವೆನೋ ಭಾನಾಭಿಯಂ ನಾಭಿಯಂ ॥೯೫॥

ಕಂ ॥ ಮರುದೇವಿಯೆ ತಕ್ಕಳ್ ನಾ
ಭಿರಾಜವಲ್ಲಭೆ ಯೆನಲ್ಕೆ ವಲ್ಲಭನೆನಿಸಲ್ ॥
ಮರುದೇವಿಗೆ ತಕ್ಕಂ ನಾ
ಭಿರಾಜನನುರೂಪರಿನ್ನರಾರ್ ದಂಪತಿಗಳ್ ॥ ॥ ೯೬ ॥

---

1. ವ್ಯವಹೃತಿಯುಂ. ಕ. ಖ.
2. ನಾದರ್ಪಿಸುಗುಂ. ಕ. ಚ.
3. ನಖಕಾಂತಿ ಚಂದ್ರಿಕೆಗಳಂ ಕೀೞ್ಮಾಡುಗುಂ. ಕ. ಖ. ಗ. ಘ.

ಕಂ॥ ಪರಿಚಾರಿಕೆಯರ್ ಸುರಸುಂ
ದರಿಯರ್ ಪೊಡೆವಟ್ಟು ಪೂಜಿಪಂ ಪುರುಹೂತಂ॥
ಪುರುದೇವನೆ ಪೆರ್ಮಗನೆನೆ
ಮರುದೇವಿಯ ಮಹಿಮೆ ಬಣ್ಣಿಸಲ್ಬಂದಪುದೇ॥ ॥ ೯೭ ॥

ಅವತಂಸಂ ತನ್ನಗುಣ
ಸ್ತವನಂ ಧರೆಗೆನಿಸಿ ನಾಭಿರಾಜಂ ಧರಣೀ॥
ಯುವತಿಗೆ ಮರುದೇವಿಯೆ ದಲ್
ಸವತಿಯೆನಲ್ ಸುಖದಿನರಸುಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರ್ದಂ॥ ॥ ೯೮ ॥

ಅಂತಿರ್ಪುದುಂ—

ಕಂ॥ ಮರುದೇವಿಗೆ ಪುಟ್ಟಿದಪಂ
ಪುರುದೇವಂ ಬಂದು ದಿವದಿನೆಂಬವಧಿಯಿನಾ॥
ಪುರುಹೂತನಱಿದಯೋಧ್ಯಾ
ಪುರಮಂ ನಾಡಾಡಿಯಲ್ಲದಂತಿರೆ ಪಡೆದಂ॥ ॥ ೯೯ ॥

ಶಾ॥ ನಾಡೊಳ್ ಕೌಶಲದೇಶವೊಂದೆ ಪುರದೊಳ್ ಸಾಕೇತವೊಂದೀಕ್ಷಣ।
ಕ್ರೀಡಾವಾಸಮೆನಲ್ ಪುರಂದರನಲಂಪಿಂ ನಾಭಿರಾಜಂಗವಂ॥
ಮಾಡಿಟ್ಟಂ ಕರುವಿಟ್ಟು ಮನ್ಮಥನೆ ಬಣ್ಣಂಗೆಯ್ದನಂದೆಂದೊಡಾ।
ನಾಡಂ ಬೀಡುಮನೊಂದೆ ನಾಲಗೆಯೊಳಿನ್ನೇವಣ್ಣಿಪಂ ಬಣ್ಣಿಪಂ ॥ ೧೦೦ ॥

ಕಂ॥ ಬೀಡು ಸುಕೃತಕ್ಕೆ ಚೆಲ್ವಿಂ
ಗಾಡುಂಬೊಲನಾಶ್ರಯಂ ಸುಖಕ್ಕೆನೆ ಪೆಱತೇಂ॥
ನಾಡಾಡಿಯ ನಾಡಲ್ಲದು
ನಾಡೊಳಗುತ್ಕೃಷ್ಟಮಲ್ತೆ ಕೌಶಲದೇಶಂ॥ ॥ ೧೦೧ ॥

ಉ॥ ಪರ್ವತಸಾನು ಸರ್ವಮಣಿಯಿಂ ಪಟು ಸರ್ವಫಲದ್ರುಮಂಗಳಿಂ।
ದುರ್ವರೆ ಸರ್ವಸಸ್ಯದೊದವಿಂ ತರು ಗುಲ್ಮ ಲತಾ ವನಸ್ಥಲಂ॥
ಸರ್ವಋತು ಪ್ರವೇಶದಿನಶೇಷಜನಂ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಿಂ।
ಸರ್ವಗುಣಂಗಳಿಂದೆಸೆಯೆ ಸರ್ವಸುಖಾವಹಮಾ ಮಹೀತಲಂ ॥ ೧೦೨ ॥

ಮ॥ ಅಮರ್ದಂ ಮುಂದಿಡೆ ಮಂದಹಾಸಮುಲರ್ಗಣ್ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳಂ ಬೀಱೆ ತೋ।
ಳ ಮೊದಲ್ಗೆಯ್ದೆ ಪೊದಟ್ಟೆ ಪೆರ್ಮೊಲೆಗೊಡಂಗಳ್ ಸೂಸೆ ಲಾವಣ್ಯತೋ॥

ಯಮುನಾಲೋಕನಮಾತ್ರದಿಂ ಮಱೆದು ಪಾಂಥಶ್ರೇಣಿ ನೀರಡ್ಕೆಯುಂ
ಶ್ರಮಮುಂ[1] ತೀರಮೆಯುಂ ಪ್ರಸಾಂಗನೆಯರಂ ಕಣ್ಗಾವುದಾದೇಶದೊಳ್ ॥೧೦೩॥

ಕಂ॥ ತೀವಿದ ತಿಳಿಗೊಳದಿಂ ಪೊ
ನ್ದಾವರೆಗೊಳದಿಂದರಲ್ದ ನೆಯ್ದಿಲ್ಗೊಳದಿಂ ॥
ದಾವಲ್ಗೊಳದಿಂ ಚೆಲ್ವಿಂ
ಗಾವಾಸಮೆನಿಪ್ಪ ಪೊಪ್ಪವಾ ನಾಡೂರ್ಗಳ್ ॥ ೧೦೪ ॥

ಕಲಕಂಠಕ್ಕತನುಗೆ ಚಾ
ಪಲತಾರೋಹಣ ವಿಕಾರವಳಿಗಾಮ್ರ ಕುಜಾ ॥
ವಲಿಗೆ ಮಧುವಿಕೃತಿ ಮಾನವ
ಕುಲಕ್ಕೆ ಕನಸಿನೊಳಮಿಂತಿವಿಲ್ಲಾ ನಾಡೊಳ್ ॥ ೧೦೫ ॥

ಸಮರತ ಸಂಜನಿತ ಪರಿ
ಶ್ರಮಮಂ ದಂಪತಿಗೆ ಕಳೆದು ಮಗುಳ್ದುಂ ರತಿರಾ॥
ಗಮ[2]ನಿರದೊದವಿಪುದು ನವೋ
ದ್ಗಮ ಪರಿಮಳವಿಷಯಮೆನಿಪ ವಿಷಯಸಮೀರಂ ॥ ೧೦೬ ॥

ಆ ವಿಷಯವಿಲಾಸಿನಿಗೆ ಮಣಿಮಯ ಮುಕುರಮೆನಿಸಿ—

ಉ॥ [3]ಕಣ್ಣೆಮೆಯಿಕ್ಕದಾಱು ಋತುವುಂ ಬನಮಂ ಸಿರಿ ಕೆಯ್ಗೊಲಂಗಳಂ।
ಕಣ್ಣೆಮೆಯಿಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಪಥಿಕರ್ಗಿಳಿಸೋವಬಲಾಜನಂಗಳಂ ॥
ಕಣ್ಣೆಮೆಯಿಕ್ಕದೀಕ್ಷಿಸೆ ಪುರಂ ಸುರಲೋಕಮನೇಕೆ ಜೂಕ್ಕಟಂ ।
ಕಣ್ಣೆಮೆಯಿಕ್ಕದೆಂದು ನಗುಗುಂ ನಿಜರತ್ನಗೃಹಾಂಶು ಜಾಲದಿಂ ॥ ೧೦೭ ॥

ಆ ಪುರದುಪವನದೊಳಸಮಶರ ಕಿಶೋರಕೇಸರಿ ಗಜಱಿ ಗರ್ಜಿಸದ ಕೃತಕಗಿರಿಗಳಿಲ್ಲ, ಮನೋಜರಾಜ ವಿಜಯಕೇತನ ಶಫರ ಸಂಚಾರಮಿಲ್ಲದ ಸರೋವರಂಗಳಿಲ್ಲ, ರತಿಪತಿಯ ಪೂಗಣೆಯ ದೊಣೆಗೆದಱದ ಪೂದೋಂಟಮಿಲ್ಲ, ಕುಸುಮಶರ ಕೋಪಶಿಖಿಯನುದ್ದಮುರಿಪದ ತಣ್ಗಾಳಿಯಿಲ್ಲ, ರತಿಯ ಲಾವಣ್ಯರಸಪ್ರವಾಹದಿಂ ಪಲ್ಲವಿಸದ

1. ತೀರಮೆಯಿಂ. ಗ. ಘ.
2. ನೋಲಗಿಸುವುದು. ಚ.
3. ಕಣ್ಣೆಮೆಯಿಕ್ಕವಾಱು ಋತುವುಂ ಬನದಿಂ ಸಿರಿಕೆಯ್ಗೊಲಂಗಳಿಂ
ಕಣ್ಣೆಮೆಯಿಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಪಥಿಕರ್ಗಿಳಿಸೋವಬಲಾಜನಂಗಳಿಂ।
ಕಣ್ಣೆಮೆಯಿಕ್ಕಲೀಕ್ಷಿಸೆ. ಕ. ಖ. ಗ. ಘ.

ಚೂತವನಮಿಲ್ಲ, ಕಾಮರಾಗ ರಸಮಂ ಕಾಬ್ಬಿರಂಮಾಡದಶೋಕವನಮಿಲ್ಲ, ಕಂದರ್ಪ ದಂದಶೂಕಮೂವರಿಸದ ಚಂದನ ನಂದನಂಗಳಿಲ್ಲ, ಮನೋಜರಾಜ ನೀರಾಜನ ದೀಪಕಲಿಕೆಯಂ ಬೆಳಗದ ಚಂಪಕವನಮಿಲ್ಲ, ಪಂಚಬಾಣ[1] ಕೃಪಾಣ ಪಟ್ಟದೊಡನೆ ಕೊನೆಯ ಬಿಣ್ಪಿಂ ತೊನೆದು ತೂಗದ ಪೂಗವನಮಿಲ್ಲ, ಮದನಮೋಹಾಂಧಕಾರಮಂ ಕೆದಱದ ತಮಾಲವನಮಿಲ್ಲ, ರತಿಯ ಮಧುಪಾನಗೋಷ್ಠಿಯ ಸುವರ್ಣಚಷಕಮುನವ ಕರ್ಣಿಸದ ಕರ್ಣಿಕಾರಮಿಲ್ಲ, ಮಕರಧ್ವಜ ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ನಲಿದು ನರ್ತಿಸದ ದವನದ[2] ಮಂದವನದ ವೇದಿಕೆಗಳಿಲ್ಲ, ಮಧುಮಹಾದೇವಿ ಪಟ್ಟಂಗಟ್ಟದ ಮಾಧವಿಗಳಿಲ್ಲ, ಕಂತು ದಂತಿ ವಿಸಟಂಬರಿಯದೇಲಾವನ ವೀಧಿಗಳಿಲ್ಲ, ಮದನ ಜಗದ್ವಶೀಕರಣ ತಿಲಕಮೆನಿಸದ ತಿಲಕವನಮಿಲ್ಲ, ಮನೋಭವ ವಿಜಯಮಂ ನಿರಾಕುಳಂಮಾಡದ ವಕುಳವನಮಿಲ್ಲ, ಚಿತ್ತಜನ ಕೀರ್ತಿಲತೆಯ ಬಿತ್ತು ಮೊದಲೆನಿಸದ ವಿಕಚ ವಿಚಕಿಲ ವಲ್ಲರಿಗಳಿಲ್ಲ, ಪುಷ್ಪಶರ ವಶೀಕರಣಮಂತ್ರಮಂ ಪದಂಗುಟ್ಟದ ಕೋಗಿಲೆಗಳಿಲ್ಲ, ಸ್ಮರನ ಬಿರುದಿನಂಕಮಾಲೆಯನೋದದರಗಿಳಿಗಳಿಲ್ಲ, ಅಂತಃಕರಣ ಸಮುದ್ಭವಚಾಪ ಟಂಕೃತಮನಲಂಕರಿಸದ ಮಧುಕರಂಗಳಿಲ್ಲ, ಜಲದೇವತೆಗೆ ಕಲಕೂಜನಮನುಪದೇಶಂಗೆಯ್ಯದ ಸಾರಸಂಗಳಿಲ್ಲ, ಮನ್ಮಥಂಗೆ ಪಥಿಕರಂ ಪಿಸುಣ್ಗೇಱದ ಪಾರಾವತಂಗಳಿಲ್ಲ, ದರ್ಪಕನ ದರ್ಪಾವಲೇಪಮನುದ್ದೀಪನಂಮಾಡದ ರಥಾಂಗಮಿಥುನಂಗಳಿಲ್ಲ, ವನದೇವತೆಗೆ ಪೀಲಿದಱಿಯನೆತ್ತದ ಸೋಗೆನವಿಲ್ಗಳಿಲ್ಲ. ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ--

ಉ॥ ಪೌರವನಂಗಳೊಳ್ ಕುಸುಮ ಸೌರಭ ಸಾರ ಸಮಿರಾರ ಮಂದ ಸಂ।
ಚಾರಮೆ ಪಾಂಥರಳ್ಕಿರ್ದೆಯನಾರ್ದಿಸುವಂಗಜ ಬಾಣಮೋಕ್ಷ ಹುಂ॥
ಕಾರಮೆ ಬಂಡನುಂಡು ನನೆಗೊಂಬುಗಳಿಂ ಮೊರೆದೇಳ್ವ ಭೃಂಗರುಂ।
ಕಾರಮೆ ಮಾಳ್ಪುದಾರ ಬಗೆಗಂ ಮದನೋತ್ಸವ ಹರ್ಷಭಾರಮಂ ॥೧೦೭॥

ಮ॥ ಸ್ರ॥ ಸಹಕಾರಾಶೋಕ ರಂಭಾ ತಿಲಕ ವಕುಳ ಪುನ್ನಾಗ ಕರ್ಪೂರವಲ್ಲೀ।
ಗೃಹದೊಳ್ ಬಾಲಪ್ರವಾಳಾಸ್ತರಣ ದರದಳನ್ಮಲ್ಲಿಕಾತಲ್ಪ ಶೋಭಾ॥
ವಹದೊಳ್ ಮೆಯ್ವೆರ್ಚೆ ನಾನಾ ವನವಿಹಗ ರವಂ ತಮ್ಮ ಸಂಭೋಗಕೇಳೀ।
ಕುಹರವ್ಯಾಪಾರದಿಂದಿರ್ಪುದು ಪುರವನದೊಳ್ ವಾರನಾರೀಕದಂಬಂ ॥೧೦೮॥

ಮ॥ ಪದೆಪಂ ಬೀಱುಗುಮಾಪುರೋಪವನದೊಳ್ ಪೆಣ್ಬುಂಬಿವಿಂಡಿಂ ಕಱಂ।
ಗಿದ ನೆಯ್ದಿಲ್ಗೊಳನಂಚೆವಿಂಡನೊಳಕೊಂಡಂಭೋಜಷಂಡಂ ತಳಿ॥
ರ್ಪುದಿದೇಲಾವನಮೊಡ್ಡುಗೊಂಡ ಕದಳೀಕಾಂಡಂ ತರಂಗೊಂಡ ಚೂ।
ತದ ಸಾಲ್ ಚಂದನವೀಧಿ ಸಂಪಗೆಯ ಜೊಂಪಂ ಮಾಧವೀಮಂಡಪಂ॥೧೦೯॥

1. ನಿಷಾಣ. ಕ. ಖ.
2. ಮಂಡಪ. ಕ. ಖ.

ಕಂ॥ ವನಜ ವನರಾಜಿ ಕೂಜ
ದ್ವನವಿಹಗವಿ ರಾಜಿ ಪುರ ಬಹಿಃಪುರ ಕೇಳೀ ॥
ವನದೊದವು ರತಿಯ ಪೊಸಜೌ
ವನದೊದವೆನೆ ನೆಱೆಯೆ ಪೊಗೞಲಾವಂ ನೆಱೆವಂ ॥ ೧೧೧ ॥

ಬೇರ್ವಿಡಿದು ಕಾಯ್ತು ಪಲಸೆಳ
ನೀರ್ವೊನಲಂ ಕಱೆವ ತೆಂಗು [1]ಪೊಂಬಾಳೆಗಳಿಂ ॥
ಸೋರ್ವಡಕೆಯ ಸಸಿ ಬೆಳಗಂ
ಪೇರ್ವೆಲೆವಳ್ಳಿಗಳೆ ಸೊಗಯಿಕುಂ ಪುರವನದೊಳ್ ॥ ೧೧೨ ॥

ಅಂತು ಕಂತುಗಜ ವಿಹಾರವೀಥಿಯುಂ ಸುಕೃತ ಸುರಭಿ ಸಂಚಾರಕ್ಷೇತ್ರಮುಂ ನೇತ್ರಪುತ್ರಿಕಾ ಪ್ರಸಾಧನ ಸದನಮುಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಲೀಲಾಲಾಸ್ಯ ಮಾಂಗಲ್ಯರಂಗಮು ಮೆಸೆವ ಪುರ ಬಹಿಃಪುರದಿಂದೊಳಗೆ—

ಕಂ॥ ಬಡಬಾನಲಂಗೆ ಸೆಡೆದಿಂ
ಗಡಲೆ ಸರಣ್ಬೊಕ್ಕುದಮರಶೈಲಮನೆಂಬೀ ॥
ಪಡೆಮಾತಂ ನೀರ್ಗಾದಿಗೆ
ಪಡೆಯುತ್ತುಂ ಪೊನ್ನ ಕೋಂಟೆಯಂ ಬಳಸಿರ್ಕುಂ ॥ ೧೧೩ ॥

ಚೆಂಬೊನ್ನ ಕೋಂಟೆ ಪರಿವೇ
ಷಂಬೆತ್ತೆಳನೇಸಱಂತೆ ನೀರ್ಗಾದಿಗೆಯಂ ॥
ತುಂಬಿದ ನೀರ್ವೂಗಳ ಪಲ
ವುಂ ಬಣ್ಣದಿನಾರ ಕಣ್ಣುಮಂ ಸೆಱೆಗೆಯ್ಗುಂ ॥ ೧೧೪ ॥

ಮಂದರ ಕಂದರಮೆಂಬೀ
ಸಂದೆಗದಿಂ ಮಿಾಱಿ ಸೂತನಂ ಕೀಱಿ ನಿಜ ॥
ಸ್ಯಂದನಮಂ ಕೋಂಟೆಗೆ ಭರ
ದಿಂದೆಟೆಗುಂ ಕರ್ಚಿ ಕೀಟನಿನನ ಹಯಂಗಳ್ ॥ ೧೧೫ ॥

ಮುಗಿಲಟ್ಟಳೆಗಳ ಕೆಲದಂ
ಬುಗಂಡಿಯಿಂ ನುಸುಳ್ದು ನಡೆವ ದಿನಕರನ ಹಯಂ ॥
ಗಗನಾಧ್ವ ಖೇದಮಂ ಪೞ
ಯಿಗೆಗಳ ತಣ್ಣೆಲರ ತೀಟದಿಂ [2]ತೊಲಗಿಸುಗುಂ ॥ ॥ ೧೧೬ ॥

---

1. ಪೂಂಬಳೆಯುಮುದಂ, ಕ. ಖ. ಚ.
2. ದಾಱಂ ಚ.

ಅಂತಲಂಘ್ಯಮುಮಭ್ರಂಕಷ ವಿವಿಧಾಟ್ಟಾಲಕಮುಮೆನಿಪ ಕನಕ ಪ್ರಾಕಾರ ದಿಂದೊಳಗೆ—

ಚ॥ ಬರೆವ ವಿಚಿತ್ರಪತ್ರನಿಚಯಂ ಸಿಜಲೋಚನ ಚಂದ್ರಿಕಾಪರಂ।
ಪರೆ[1]ನಡೆನಟ್ಟು ಸೋರ್ವ ಶಶಿಕಾಂತದ ಕೇರ್ಗಳ ಸೀರ್ಪೊನಲ್ಗಳಿಂ॥
ಪರೆಯೆ ಕನಲ್ದು ಕಣ್ಗೆ ಕಿಸುಗಣ್ಚಿ ಹರಿನ್ಮಣಿಭಿತ್ತಿಭಾಗದೊಳ್।
ಪುರವನಿತಾಜನಂ ಬರೆಯುತಿರ್ಪುದಭಂಗುರ ಪತ್ರಭಂಗಮಂ ॥ ೧೧೭ ॥

ಒದವಿದ ತಮ್ಮ ಕೆಂದಳದ ಕೆಂಪುಗಳಿಂ ಗಿಳಿ ಪದ್ಮರಾಗ ರ।
ತ್ನದ ಗಿಳಿಯಂತೆ ತಮ್ಮ ನಯನಾಂಚಲ ಚಂದ್ರಿಕೆಯಿಂ ನವೇಂದುಕಾ॥
ನ್ತದ ಗಿಳಿಯಂತೆ ಕೌತುಕಮನಾಕ್ಷಣದೊಳ್ ಕುಡೆ ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಮಾ
ಯದ ಗಿಳಿಯೆಂದೆ ಪಂಜರದೊಳಿಕ್ಕುವರೋದಿಸಲಂಜಿ ಮುಗ್ಧೆಯರ್ ॥ ೧೧೮ ॥

ಲಲಿತವೃತ್ತಂ॥ ತುಂಗ ಕುಚಕುಂಭಯುಗಮಂಗಜಗಜಂ ಮೊಗವಡಂಗಳೆದುದೆನಿಸೆ ವಿಗತಾಂಚಲಮಪಾಂಗಂ।
ವಿಶಾಂಗೆಳಸುವಿಂದುಕಿರಣಂಗಳೆನೆ ಕರ್ಣಯುಗಳಂಗಳವತಂಸ ಮಣಿಯಂ ಬಳಸೆ ಘರ್ಮೋರ್ಮ॥
ದಂಗಳಿರೆ ನೊಸಲೊಳೆಳದಿಂಗಳಮರ್ದಿನ ಪನಿಯ ಪಾಂಗನೊಳಕೊಂಡು ನಳಿತೋಳ್ನಲಿದು ನೀಳು।
ತ್ತಂಗಭವ ಪಾಶಮೆನೆ ಪಿಂಗದರೆವುದು ಘಟ್ಟಿಯಂ ಗಡಣದಿಂ ಘಟ್ಟಿವಳ್ತಿಯರ ತಂಡಂ॥ ೧೧೯ ॥

ಮ॥ ಸ್ರ॥ ನೞುಸುಯ್ಗಂ ಮಾಲೆಗಂ ಸೂೞಿೞ್ದೆೞಗುವಿನಂ ತುಂಬಿಗಳ್ ನೋಡಿದರ್ಮೆ।
ಯ್ಮಾೞ್ತೆವನ್ನಂ ಬಾಹುಮೂಲಂ ಪೊಗರನುಗುೞ್ವಿನಂ ಕಣ್ಮಲರ್ ಬಳ್ಕಿ ಮಿಂಚಂ॥
ಕೞ್ತೆವನ್ನಂ ಮಾಲೆವೂವಂ ನೆಗಪಿ ಸೊಗಯಿಕುಂ ನೀೞರೊಳ್ ಪುಷ್ಪಚಾಪಂ।
ಗುೞಿಯೋಸಂ ತೋೞಲಂಬಂ ಪೊದೆಗೆದೞಿದರ್ಪೋಲ್ ಪುಷ್ಪಲಾವೀಕದಂಬಂ॥

ಚಂ॥ ಸುರಪನ ವಜ್ರಮುಂ ಹರಿಯ ಕೌಸ್ತುಭಮುಂ ಹರನಿಂದುಲೇಖೆಯುಂ
ವರುಣನ ಮುತ್ತಿನೆಕ್ಕಸರಮುಂ ಗರುಡಾಂಗದ ಪಚ್ಚೆಯುಂ ಫಣೀ॥
ಶ್ವರ ಫಣರತ್ನಮುಂ ಬೆಲೆಗೆ ಬಿಣ್ಣಿದುವಲ್ಲಮೆನಿಪ್ಪ[2] ಪೆಂಪಿನಿಂ।
ದೆರಡನೆಯಬ್ಧಿರನ್ನವಸರಂ ಗೆಲೆವಂದುದು ರೋಹಣಾದ್ರಿಯಂ ॥ ೧೨೧ ॥

118, 119—ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಗ, ಘ ಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ.
1. ನಡೆವಟ್ಟು. ಕ. ಖ. (ಗಳವಟ್ಟು. ಘ.)
2. ರತ್ನದಿಂದೆರಡನೆಯಬ್ಧಿಯನ್ನ.

ಮ॥ಸ್ರ॥ ವನಜಂ ಪಂಕಾಂಕಿತಂ ಗೋವಳಿತಿಯ ಮೊಲೆಯೊತ್ತಿಂಗೆ ಪಕ್ಕಾಯ್ತು ಗೋವ
ರ್ಧನ ವಕ್ಷೋಭಾಗಮೌರ್ವಜ್ವಲನ ಬಹುಲ ಧೂಮಾಕುಲಂ ಪಾಲ ಮುನ್ನೀ॥
ರನಪಾಯಸ್ಥಾನಮೆಂದಾ ಪುರವರದ ವಣಿಗ್ವಾಟ ಹರ್ಮ್ಯಂಗಳೊಳ್ಮು।
ನ್ನಿನ ಸಂಚಾರಸ್ವಭಾವಂ ಪಱಿಪಡೆ ಪದೆಪಿಂ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ನಿಶ್ಚಿಂತಮಿರ್ಪಳ್ ॥೧೨೨॥

ಕಂ॥ ದಿವಿಜ ವಿಮಾನಂ ಮಾಡದ
ವಿವು ಮಾಡಿದುವೆಂಬ ಭೇದಮಲ್ಲದೆ ಚೆಲ್ವಿಂ॥
ನವರತ್ನರಚನೆಯಿಂ ಭೇ
ದವಿಲ್ಲ ತತ್ಪುರದ ಭವನಮೆನಿತನಿತಱೊಳಂ ॥೧೨೩॥

ಇರುಳುಂ ಪಗಲುಂ ಪುರದೊಳ್
ಬೆರಸಿರ್ಪುವು ಪದ್ಮರಾಗಗೃಹದೆಳವಿಸಿಲಿಂ॥
ಹರಿನೀಲಗೃಹದ ತಮದು
ಬ್ಬರದಿಂ ಶಶಿಕಾಂತಗೃಹದ ಚಂದ್ರಾತಪದಿಂ ॥೧೨೪॥

ಶಿಲ್ಪಿ ಗಡ ಕಲ್ಪಪತಿಸಂ
ಕಲ್ಪಂ ರತ್ನೋಪಲಂ ದಳಂ ಗಡ ಶೋಭಾ॥
ತಲ್ಪಮಿದೆನ್ನದೆ ಬೇಱೆ ವಿ
ಕಲ್ಪಿಸುವನೆ ಗಾಂಪನೆನಿಸುಗುಂ ಕರುಮಾಡಂ ॥೧೨೫॥

ನೆಲೆಮಾಡದ ಪೊಸದೇಸಿಯ
ನೆಲೆ ಮಾಡದ ಕಲ್ಪಸದನಮೆಯ್ದದಣಂ ಕೇೞ್॥
ನೆಲೆಯಾದುದಿದಱ ತೆಱದಿಂ
ನೆಲೆಯಾದುದೆ ಸಕಲಜನದ ಕಣ್ಗಂ ಮನಕಂ ॥೧೨೬॥

ಉ॥ ಬಾಳತೃಣಂಗಳೆಂದೆಳಸುಗುಂ ಪಸುರ್ಗಲ್ಗಳ ಕಾಂತಿಯಂ ಮೃಗೀ।
ಜಾಳಕಮಲ್ಲಿ ಮಾಣಿಕದ ಕೆಂಬೊಳಪಂ ಬಿಸಿಲೆಂದು [1]ನಟ್ಟಿರುಳ್॥
ಮೋಳಿಸುಗುಂ ರಥಾಂಗಮೆಬಿಲಿಕ್ಕಿದ ಮುತ್ತಿನ ಸೂಸಕಂಗಳಂ।
ಬಾಳಮೃಣಾಳಮೆಂದು ಕರ್ದುಕಲ್ ಬಗೆಗುಂ ಕಲಹಂಸ ಪೋತಕಂ ॥೧೨೭॥

ಚಂ॥ ಗಿಳಿ ಗಿಳಿವೆಣ್ಗೆ ಚೂತಫಲಮಂ ಕಲಹಂಸಿಗೆ ಹಂಸನಬ್ಜಕಂ।
ದಳಮನಿಭಂ ಕರೇಣುಗೆ ಲವಂಗ ದಳಂಗಳನೀವ [2]ಚಿತ್ರಮಂ॥
ತಳೆದು ವಿಲಾಸಮಂ ಮೆಱೆವ ರಾಣಿಯವಾಸದ ಬಳ್ಳಿಮಾಡದು।
ಜ್ವಳ ಮಣಿಭಿತ್ತಿ ಚೆಲ್ವನೊಳಕೊಂಡೊಳಕೊಂಡುದಪೂರ್ವ ಭಿತ್ತಿಯಂ ॥೧೨೮॥

1. ಕಟ್ಟಿರುಳ್. ಕ. ಖ.
2. ಭಾವಮಂ. ಗ. ಘ.

ಕಂ॥ ಬೆರಲಂ ಮಿಡಿಯಿಪ ಪುಲಕಾಂ
ಕುರಮಂ ಪುಟ್ಟಿಸುವ ನೋಡೆ ತಲೆದೂಗಿಪ ಸುಂ॥
ದರಮೆನಿಪ ಕುಸುರಿವೆಸದಿಂ
ದರಮನೆ ಮಾಟ್ಪುದು ಮಯಂಗಮತಿವಿಸ್ಮಯಮಂ ॥ ೧೨೯ ॥

ಮ॥ ನೆರೆದಿರ್ಪರ್ ಚತುರಾನನರ್ ಪಲಬರೆನ್ನೊಳ್ ರಾಜಬಾಧಾಪರಂ।
ಪರೆಯುಂ ಕಂಟಕರಾಜಿಯುಂ ರಜಮುಮೆನ್ನೊಳ್ ಪೊರ್ದವೆನ್ನೊಳ್ ಸಿರಂ॥
ತರವೊಪ್ಪಂ ಕಿಡದೆಂದು ನಾಭಿಕಮಲಾವಾಸಂ ಪುರಂ ನಾಭಿಪಂ।
ಕರುಹಕ್ಕೀವುದು ನೀಲರತ್ನಗೃಹಕಾಂತಿ ಧ್ವಾಂತದಿಂ ದೈನ್ಯಮಂ ॥ ೧೩೦ ॥

ಅಂತತಿಶಯವೆನಿಪಯೋಧ್ಯಾ ಪುರದಧಿಪತಿ—

ಮ॥ ಮನುಚೂಡಾಮಣಿ ನಾಭಿ ನಾಭಿಸುತನಾದಿಬ್ರಹ್ಮನಾ ಬ್ರಹ್ಮನಂ।
ದನ ನಾರ್ಗಂ ಮಿಗಿಲಾದನಾದಿಭರತಂ ಷಟ್ಖಂಡ ಭೂನಾಥನಾ॥
ಮನುಜೇಂದ್ರಾತ್ಮಜನರ್ಕಕೀರ್ತಿ ನೆಗಟ್ದಂ ತದ್ವಂಶಮತ್ಯಂತ ಪಾ।
ವನಮತ್ಯುನ್ನತಮಾಯ್ತು ಸದ್ಗುಣ ಪತಾಕಾವಂಶಮೆಂಬನ್ನೆಗಂ ॥ ೧೩೧ ॥

ಮ॥ಸ್ರ॥ ನೆಲನಂ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂ ಪಾಲಿಸಿ ನಿಯಮಿಸಿ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಾಚಾರಮಂ ದೋ।
ಷ ಲವಂ ಮೆಯ್ವೆರ್ಚದಂತಿಂದ್ರಿಯ ಸುಖದೊದವಂ ತೀರ್ಚಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದೊಳ್ ಮು।
ನ್ನಲಿದಲ್ಲಿಂದತ್ತಲಾತ್ಯಂತಿಕ ಸುಖಪದಮಂ ಪೆತ್ತ ರಾಜಾಧಿರಾಜರ್।
ಪಲರಿಂದಿಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶಂ ಕುಲನದಿಯವೊಲಾಯ್ತವ್ಯವಚ್ಛಿನ್ನರೂಪಂ ॥೧೩೨॥

ಕಂ॥ [1] ಮನುನಾಭಿ ನರೇಂದ್ರನಿನಿ
[2] ತ್ತನುಕ್ರಮಂಗಿಡದೆ ಪೆರ್ಚುವಡೆದಾ ವಂಶಂ॥
ಮುನಿಸುವ್ರತ ಜಿನಪತಿ ವರ
ಮನೂನಮಾದತ್ತುದಾತ್ತ ಶಾಖಾಕೀರ್ಣಂ ॥ ೧೩೩ ॥

ಕ್ಷಿತಿನಾಥಂ ತನ್ಮುನಿ ಸು
ವ್ರತನಾಥನ ಕಾಲದಂದು ತದ್ವಂಶದೊಳ॥
ಪ್ರತಿಮಂ ವಿಜಯರಥಂ ತ
ತ್ಸತಿ ಹೇಮಲತಾಂಗಿ ಹೇಮಮಾಲಿನಿ ಯೆಂಬಳ್ ॥ ೧೩೪ ॥

1. ಜನಿಯಿಸಿನಾಭಿನರೇಂದ್ರನಿ
2. ನನು. ಗ. ಘ.

ಕಂ॥ ವಿಜಿಗೀಷುವೃತ್ತಿಯಿಂ ಭೂ
ಭುಜರಂ ಬೆಸಕೆಯಿಸಿ ಕೊಂಡು ಭೂಮಂಡಲಮಂ॥
ಭುಜದಂಡದೊಳಿರಿಸಿದನೇ
ನಜಯ್ಯಭುಜಬಲನೋ ವಿಜಯರಥ ನರನಾಥಂ ॥ ೧೩೫ ॥

ಆ ನರೇಂದ್ರನ ನಂದನಂ—

ಕಂ॥ ಜಿತರಿಪು ಸುರೇಂದ್ರಮನ್ಯ
ಕ್ಷಿತಿಪತಿ ರಿಪುನೃಪಕುಲಾಂಗನಾಜನಮನ್ಯಾ॥
ದ್ಗತಬಾಷ್ಪ ಸಲಿಲಧಾರಾ
ಪ್ರತಾನದಿಂ ಕೀರ್ತಿವಲ್ಲಿಯಂ ಬೆಳೆಯಿಸಿದಂ ॥ ೧೩೬ ॥

ಆ ವಿಶದಕೀರ್ತಿಗೆ ಕೀರ್ತಿಶ್ರೀಯೆಂಬಳರಸಿಯಾಗೆ—

ಕಂ॥ ಅಂದಮುದಟಲೆಯೆ ಮನಸಿಜ
ನಂದಮುನಳವಳವಿಗಳ್ದು ಕೇಸರಿಯುಳವಂ॥
ಬೆಂದಗುಳೆ ವಜ್ರಬಾಹು ಪು
ರಂದರರೆಂಬಿರ್ವರವರ್ಗೆ ನಂದನರಾದರ್ ॥ ೧೩೭ ॥

ಕಡಿದು ವಿಪಕ್ಷಮನಿಂದ್ರಂ
ಕಡಿದಂತೆ ಕುಲಾದ್ರಿಪಕ್ಷಮಂ ತೋಳ್ವಲಮಂ॥
ಪಡೆದಂ ಪರಪ್ರತಾಪಂ
ಪೊಡರ್ಪುಗಿಡುವಂತೆ ವಜ್ರಬಾಹು ಕುಮಾರಂ ॥ ೧೩೮ ॥

ಪರಪುರಮನುರಿಪಿ ದೆಸೆಗುರಿ
ವರಿವಿನೆಗಂ ತನ್ನ ತೇಜಮರಿನೃಪವದನಾಂ।
ಬುರುಹಂ ಕರಿಂಕುವರಿದಿರೆ
ಪುರಂದರಂ ನೃಪಪುರಂದರಂ ಪೊಗಟಿಸಿದಂ ॥ ೧೩೯ ॥

ಮಗನೊರ್ವಂ ತನಗಿರ್ವರ್
ಮಗಂಗೆ ಸುತರಾಗೆ ಮೂಱುಕಣ್ಣನೆ ಮೂಱುಂ॥
ಜಗಮುಂ ತನಗೆಱಗಿಸಿದಂ
ತ್ರಿಗುಣಿಸೆ ತನ್ನೊಳ್ಮನೋರಥಂ ವಿಜಯರಥಂ ॥ ೧೪೦ ॥

ಚಂ॥ ವಿಜಯರಥಂ ಧರಿತ್ರಿಗೆ ಮನೋರಥಸಿದ್ಧಿಯನಿತ್ತು ವಕ್ತ್ರಪಂ।
[1]ಕಜ ವರರಾಜಹಂಸವಧು ವಾಗ್ವಧು ರಂಜಿಸೆ ತನ್ನ ಕೀರ್ತಿ ದಿ॥
ಗ್ಗಜ ರದನಕ್ಕೆ ಕೀರ್ತಿಮುಖವಾಗೆ ಜಗಜ್ಜನಕಂಠಭೂಷಣಂ।
ನಿಜಗುಣನಾಮವಾಗಿರೆ ವಿರಾಜಿಸಿದಂ ಕವಿತಾಮನೋಹರಂ ॥ ೧೪೧ ॥

ಇದು ಪರಮಜಿನಸಮಯ ಕುಮುದಿನೀ ಶರಚ್ಚಂದ್ರ
ಬಾಲಚಂದ್ರ ಮುನೀಂದ್ರ ಚರಣ ನಖ ಕಿರಣ
ಚಂದ್ರಿಕಾ ಚಕೋರ ಭಾರತೀ ಕರ್ಣಪೂರ
ಶ್ರೀಮದಭಿನವಪಂಪ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ
ರಾಮಚಂದ್ರಚರಿತಪುರಾಣದೊಳ್
ಪೀಠಿಕಾ ಪ್ರಕರಣಂ
ಪ್ರಥಮಾಶ್ವಾಸಂ.

---

1 ಕಜವನ ರಾಜಹಂಸಿವರ ಕ. ಖ.

ದ್ವಿತೀಯಾಶ್ವಾಸಂ

ಕಂ ॥ ಶ್ರೀಯಂ ವಿತರಣದೊಳ್ ವಾಕ್
ಶ್ರೀಯಂ ರಾಜನ್ಯವೃತ್ತಿಯೊಳ್ ವಿಮಲಯಶ ॥
ಶ್ರೀಯಂ ಜಿನಪ್ರವಚನ
ಶ್ರೀಯದೊಳತಿಶಯಿಸಿ ನೆಗಟ್ದನಭಿನವಪಂಪಂ ॥ ೧ ॥

ಆ ವಿಜಯನರನಾಥನೊಂದು ದಿವಸ ವೊಡ್ಡೋಲಗಂಗೊಟ್ಟಿರ್ಪುದುಂ—

ಮ ॥ ಸಕಲಕ್ಷತ್ರಕಿರೀಟತಾಡಿತ ಪದಾಂಭೋಜಾತನಾಸ್ಥಾನ ವೇ ।
ದಿಕೆಗುತ್ತಾನಿತ ಚಿತ್ರವೇತ್ರಲತನೊರ್ವಂ ಕಾರ್ಯವಿಜ್ಞಾಪನೋ ॥
ತ್ಸುಕಚಿತ್ತಂ ಧವಲೋತ್ತರೀಯವಸನಂ ಲಂಬೋದರಂ ಲಂಬಕೂ ।
ರ್ಚಕಲಾಪಂ ಸಿತಕಂಚುಕಂ ತ್ವರಿತದಿಂ ಬಂದಂ ಪ್ರತೀಹಾರಕಂ ॥ ॥ ೨ ॥

ಅಂತು ಬಂದು ಮೊಗಸಾಲೆಯೊಳ್ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿ ಮೊಗಸುತ್ತಿನ ದುಗುಲದ ಬಿನ್ನ ಪದ ಸೆಜಗನಧರಪಲ್ಲವಕ್ಕೆ ತೆಗೆದು, ದೇವ! ನಾಗಪುರಮನಾಳ್ವಿಭವಾಹನನ ತನೂಭವ ನುದಯಸುಂದರಕುಮಾರನರಮನೆಯ ಬಾಗಿಲೊಳ್ಬಂದು ನಿಂದಿರ್ದಪನೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸೆ ಬರವೇೞ್ಕೆಂಬುದುಂ—

ಮ ॥ ಸ್ರ ॥ ದಿವದೊಳ್ಬೆಳ್ದಿಂಗಳಂ ಬಿತ್ತರಿಸೆ ತರಳಮುಕ್ತಾವತಂಸಪ್ರಭಾ ಪ ।
ಲ್ಲವವಾಕಾರಂ ಸ್ಮರಾಕಾರಮನಜನಿಸೆ ಪೊಕ್ಕಂ ನೃಪಾವಾಸಮಂ ವಾ ॥
ಸವಸೌಂದರ್ಯಂ ಧರಾವಲ್ಲಭಸುಭಗ ಸಭಾಲೋಕನಾಕರ್ಷಣಂ ಮಾ ।
ಡೆ ವಿಶಾಲೋರಸ್ಸ್ಥಲೀ ನಿಸ್ತುಲ ಚಕಚಕಿತ ಸ್ಫಾರಹಾರಂ ಕುಮಾರಂ ॥ ೩ ॥

ಕಂ ॥ ಕತಿಪಯ ಪರಿಜನ ಪರಿವೃತ
ನತಿಲಲಿತಾಕೃತಿ ಸಿತಾತಪತ್ರದ ನೆೞಲೊಳ್ ॥
ಸಿತ ಶತಪತ್ರಚ್ಛಾಯಾಂ
ಚಿತ ಬಾಲ ಮರಾಲ ಲೀಲೆಯಂ ಪಾಲಿಸಿದಂ ॥ ೪ ॥

ಅಂತು ಬಂದು ನೃಪಸಭಾಸದನಮಂ ಪೊಕ್ಕು—

ಕಂ ॥ ಓಲಗಿಸಿ ವಸ್ತುವಾಹನ
ಮಾಲೆಯನುತ್ತಂಸ ಮಣಿ ಮರೀಚಿಗಳಿಂ ಭೂ ॥
ಪಾಲನ ಚರಣಸರೋಜ
ಕ್ಕೋಲಗಿಸಿದನುದಯಸುಂದರಂ ತಣ್ಪಿಸಿಲಂ ॥ ೫ ॥

ಅಂತು ವಿನತನಾದನಂತರಂ ಸುರೇನ್ದ್ರಮನ್ಯ ವಜ್ರಬಾಹು ಪುರಂದರರೊಳಂ ವಿನಯವೃತ್ತಿಯಂ ಮೆಱೆದು ಸಮುಚಿತಾಸನದೊಳ್ ಕುಳ್ಳಿರ್ದು ಮುಕುಲಿತಾಂಜಲಿ ಪುಟನಾಗಿ—

ಮ ॥ ಸಕಲಕ್ಷತ್ರಪವಿತ್ರ ನಿನ್ನ ಚರಣಾಂಭೋಜಾತ ಸೇವಾಸಮು ।
ತ್ಸುಕನಸ್ಮತ್ಪಿತೃವೆನ್ನ ತಂಗೆಯನನಂಗಶ್ರೀನಟೀ ನಾಟ್ಯವೇ ॥
ದಿಕೆಯಂ ತನ್ನ ಮಗಳ್‌ಗುಣೋದೆಯನನಂಗೋನ್ಮಾದೆಯಂ ವಜ್ರಬಾ ।
ಹು ಕುಮಾರಂಗಿಭವಾಹನಂ ಮದುವೆಮಾಳ್ಪುತ್ಸಾಹದಿಂದಟ್ಟಿದಂ ॥ ೬ ॥

ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸೆ ವಿಜಯರಥ ಮಹೀನಾಥನುದಯಸುಂದರನ ಮುಖಾರವಿಂದಮಂ ನೋಡಿ—

ಉ ॥ ಕನ್ಯಕೆ ವಜ್ರಬಾಹುಗನುರೂಪೆ ಗಡಂ ಕುಡುವಂ ಗಡಂ ಜಗ ।
ನ್ಮಾನ್ಯನೆನಿಪ್ಪುದಾತ್ತನಿಭವಾಹನವಲ್ಲಭನಿಂತಿದನ್ಯ ಸಾ ॥
ಮಾನ್ಯಮೆ ನಮ್ಮ ಕೊಳ್ಕೊಡಿಗೆ ತಕ್ಕೆಡೆಯಂ ಸಮಕಟ್ಟೆ ಕೊಟ್ಟ[1]ನೇಂ ।
ಧನ್ಯನೊ ಧಾತ್ರನೆಂದು ನುಡಿದಂ ಪ್ರಿಯಮಂ ವಿಜಯಾಂಗನಾಪ್ರಿಯಂ ॥ ೭ ॥

ಕಂ ॥ ಅಧಿರಾಜಂ ವದನಾಂಬುಜ
ಮಧುವೆನಿಸಿದ ಮಧುರ ವಚನದಿಂ ತಣಿಪೆ ಮನೋ ॥
ಮಧುಕರಮನುದಯಸುಂದರ
ನಧಿಕೋತ್ಸವ ರಸತರಂಗಿತಾಶಯನಾದಂ ॥ ॥ ೮ ॥

ಅಂತಾತನಂ ಸಂತೋಷಂಬಡಿಸಿ ವಿಜಯರಥಂ ವಿವಾಹಮಂಗಳೋಪ ಕರಣ ಪುರಸ್ಸರಮಾಶೀರ್ನಿನದಮೊದವೆ ಶುಭದಿನ ಮುಹೂರ್ತದೊಳ್—

ಕಂ ॥ ಓರನ್ನರೆನಿಪ ರಾಜಕು
ಮಾರಕರೊಡನೇಱೆ ವಜ್ರಬಾಹುಕುಮಾರಂ ॥
ವಾರಣಮನೇಱಿದಂ ದಿ
ಗ್ವಾರಣಮಂ ದಿಕ್ಕುಮಾರರೇಱುವ ತೆಱದಿಂ ॥ ॥ ೯ ॥

---

1. ನೆಂದನ್ಯನೊ ದಾತ್ರನೆಂದು. ಕ ಖ. ಚ. ನೆಂದುನ್ನತಚಿತ್ರನೊಪ್ಪೆ. ಗ. ಘ.

ಪಟುಪಟಹ ಶಂಖ ರುತಿ ದಿ
ಕ್ತಟಮಂ ತಳ್ಪೊಯ್ಯೆ ಗಂಡಮಂಡಲತಟದೊಳ್ ॥
ನಟಿಯಿಸೆ ಮಣಿಕುಂಡಲ ರುಚಿ
ಪಟಲಂ ನೃಪನಣೆದು ನೂಂಕಿದಂ ವಾರಣಮಂ ॥ ॥ ೧೦ ॥

ಮ ॥ ಎರಡುಂಪಕ್ಕದೆ ಪಣ್ಣಿದೋಜೆವಿಡಿಯಂ ಕೈಗೆಯ್ದು ಬಂದೇಱೆ ಚಾ ।
ಮರಮಂ ಕನ್ನೆಯರಿಕ್ಕೆ ಲೋಹಖುರವಾಹಂ ಸುತ್ತಿ ಕಾಲ್ಗಾಪಿನೊಳ್ ॥
ಬರೆ ಬಂದಂ ಧವಳಾತಪತ್ರದಡಿಯೊಳ್ ಕಾಲ್ಗೋದು ಗಂಧಾಂಧ ಸಿಂ ।
ಧುರಮಂ ಮೆಯ್ಗಲಿ ವಜ್ರಬಾಹುಮಹಿಪಂ ವಜ್ರಾಯುಧಂ ಬರ್ಪವೋಲ್ ॥ ೧೧ ॥

ಕಂ॥ ಕೆಲಕೆಲದೊಳ್ ರಾಜಸುತರ್
ಕೆಲಬರ್ ಬರೆ ರಾಜಚಿಹ್ನ ಪಾಳಿಧ್ವಜ ಸಂ ॥
ಕುಲಮುಂ ಭಟಕಟಕಮುಮಾ
ದಲೆಯೊಳ್ಬರೆ ವಜ್ರಬಾಹು ಪಯಣಂಬಂದಂ ॥ ೧೨ ॥

ಅಂತು ಬರುತ್ತುಂ—

ಮ ॥ ಮುಗಿಲಂ ಮುಟ್ಟಿದ ರತ್ನಕೂಟರುಚಿಯಿಂ ಜ್ಯೋತಿರ್ವಿಮಾನಂಗಳಂ ।
ನಗುವಂತುದ್ಗತ ನಿರ್ಝರಪ್ಲವನದಿಂ ಗಂಗಾಸರಿತ್ಪೂರಮಂ ॥
ನಗುವಂತುನ್ನತಿವೆತ್ತ ಕಲ್ಪತರು ಸಾನೂದ್ಯಾನದಿಂ ಮೇರುವಂ ।
ನಗುವಂತೊಪ್ಪುವುದಂ ವಸಂತಗಿರಿಯಂ ಕಂಡಂ ಮಹೀಮಂಡನಂ ॥ ೧೩ ॥

ಆ ವಸಂತಗಿರಿಯೊಳೆಡೆಯಾಡುವ ವಿದ್ಯಾಧರವಧೂಜನದ ಸೋರ್ಮುಡಿಯಿಂ ಸೂಸಿದ ಪೊಂಗೇದಗೆಯ ಕುತ್ತುಂಗಱಿಯ ತುಱುಂಗಲುಮಂ, ಸಿದ್ಧಕಾಮಿನಿಯರ ಕಪೋಲಪತ್ರದಿಂ ಮದನಕೇಳಿಯೊಳುದಿರ್ದ ಕತ್ತುರಿಯುಮಂ, ಕನಕ ಕದಳೀದಳದ ಪತ್ರಭಂಗಂಗಳುಮಂ, ಕಿಂಪುರುಷ ದಂಪತಿಗಳ ಸುರತಕೋಲಾಹಲದಿಂದನಂಗ ಸಂಗೀತಕ ಸದನಮೆನಿಸುವೆಳಲತೆಯ ಜೊಂಪಂಗಳುಮಂ, ಕಿನ್ನರ ನಿತಂಬಿನಿಯರ್ ಚೆಂಬೊನ್ನಶಿಲೆಯ ಮೇಲೆ ವಿರಚಿಸಿದ ಚೆನ್ನೆಯ್ದಿಲೆಸಳ ಪಸೆಗಳುಮಂ, ಗಂಧರ್ವಗಣಿಕೆಯರ ಬಹುಳಪರಿಮಳಕ್ಕೆಳಸಿ ಬಳಸುವೆಳದುಂಬಿಗಳ ನಾದಕ್ಕೆ ಬೆರ್ಚಿ ಬಿಸುಟ ಕರ್ಣಪೂರ ಪಾರಿಜಾತ ಸ್ತಬಕಂಗಳುಮಂ, ಓರೊಂದೆಡೆಯೊಳ್ ಕಿಸುಸಂಜೆಯಂ ಪಸರಿಸುವ ಕಿಸುಗಲ್ಲ ಕೂಟಂಗಳುಮಂ, ಓರೊಂದೆಡೆಯೊಳಂಧಕಾರಮಂ ಕೆದಱುವಿಂದ್ರನೀಲದೊಡ್ಡುಂಗಲ್ಗಳುಮಂ, ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ನಿರ್ದ್ರವಜಲದ್ಯುತಿಯನೊಡರಿಸುವ ವೈಡೂರ್ಯಶಿಖರಂಗಳುಮಂ, ಅತ್ತಲಿತ್ತಲೆಳವೆಳ್ದಿಂಗಳಂ ಬಿತ್ತರಿಸುವ ಚಂದ್ರಕಾನ್ತದ ಪಾಸಱೆಗಳುಮಂ, ಎಲ್ಲದೆಸೆಗಂ ತಣ್ಪೆಸಿಲನವಟಯಿಸುವ ವಜ್ರಶಿಲಾತಲಂಗಳುಮಂ, ಜೇಱೆವೇಱೆ ಮಾಣಿ

ಕದ ಪೊಳಪು ಮುಟ್ಟೆ ಕಿಡಿಯಿಡುವ ಸೂರ್ಯಕಾನ್ತದ ಶಿಲೆಗಳುಮಂ, ಅತಿಕುತೂಹಲದಿಂ ನೋಡುತ್ತೆ ಮುಟ್ಟಿಬರ್ಪ ಸಮಯದೊಳ್ ತೊಟ್ಟನೆ ಕಟ್ಟಿದಿರೊಳ್.—

ಮ॥ ಸ್ರ॥ ಮನಮಂ ಮುಟ್ಟೈಸಿ ಮಧ್ಯಂದಿನದ ಬಿಸಿಲೆ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳಂತಾಗೆ ತನ್ನಿಂ।
ತನುವಂ ಬೇರ್ಕೆಯ್ದು ಬಾಹ್ಯೇಂದ್ರಿಯಮನುಡುಗಿ ಕೈಯಿಕ್ಕಿ ನಿರ್ವಾಣಸಾಮ್ರಾ।
ಜ್ಯ ನಿವಾಸಕ್ಕೂರ್ಧ್ವನಂತರ್ಮುಖನಭಿಮುಖನಾದಿತ್ಯಬಿಂಬಕ್ಕೆ ಯೋಗೀಂ।
ದ್ರನತಂದ್ರಂ ಸರ್ಪಿ ಮೇಷಂ ನಗನಿಕಟ ಹಟದ್ರತ್ನಕೂಟಂಬೊಲಿರ್ದಂ ॥ ೧೪ ॥
ಅಂತಾಮುಹಾತಿಥಿ ನಯನಾತಿಥಿಯಾಗಿರ್ಪುದುಂ—

ಕಂ॥ ಮುಗಿದುವು ಕರಕಮಲಂಗಳ್
ಬಗೆಯಿಂ ಮುಂಬರಿದು ಮುನಿಮುಖಾಂಬುಜಮಂ ತುಂ॥
ಬಿಗಳಂತೆ ಮುಸುಱಿದುವು ದಿ
ಟ್ಟಿಗಳೇನಭಿನುತನೊ ವಜ್ರಬಾಹುಕುಮಾರಂ ॥ ೧೫ ॥

ದಾರುಣ ಸಂಸರಣ [1]ವಿಷೋ
ರ್ವೀರುಹಮಂ ಕೀಳ್ವ ಬವಸೆಯಿಂದಿರ್ದಪನೀ॥
ಧೀರನೆನುತ್ತುಂ ರಾಜಕು
ಮಾರಕನಾಮುನಿಯ ಬಗೆದ ಬಗೆಯಂ ಬಗೆದಂ ॥ ೧೬ ॥

[2]ದಿನಮುಖದರ್ಶನದಿಂ ತೊ
ಟ್ಟನೆ ಕಟ್ಟಿಲೆ ಪಿಂಗುವಂತೆ ಮುನಿಪತಿ ಮುಖ ದ॥
ರ್ಶನದಿಂ ಚಿತ್ತದ ಕಟ್ಟಿಲೆ
ಜನಪತಿಗೊರ್ಮೊದಲೆ ಪಿಂಗಿಪೋದತ್ತಾಗಳ್ ॥ ೧೭ ॥

ಏನಯ್ಯ ಖಡ್ಗಧಾರೆಯ
ಜೇನೆಯ್ಯಂ ನಕ್ಕುವಂತೆ ಸಂಸಾರಸುಖ॥
ಕ್ಕಾನಳಿಪೆ ವಿಷಯಲೋಭದಿ
ನೇನಸ್ಸಂತಾನಮೆನ್ನನೇನಟಲಿಸದೋ ॥ ೧೮ ॥

ಎಂದು ತಱಿಸಂದು ಮನದೆಱಕದಿಂದವಲೋಕಿಸುತ್ತಿರ್ಪ್ಪಮುಮುಕ್ಷುಯ ಸುಂದರಂವಜ್ರಬಾಹುಕುಮಾರನ ಮುಖಾರವಿಂದಮಂ ನೋಡಿ—

1. ಮಹೋ. ಕ. ಖ. ಗ ಘ.
2. ಇನ. ಗ. ಘ.

ಉ॥ ಭಾವ ಮುನೀಂದ್ರರಂ ಬಿಡದೆ ನೋಡಿದಪ್ಪೆ ಮನಮೊಲ್ದೊಡಂ ತಪ।
ಶ್ರೀವಧು ಕಾಮಿನೀಜನದವೋಲ್ ಸಿನಗೀವಳೆ ಕೂರ್ತು ವಸ್ತ್ರಭೂ॥
ಷಾವಳಿಯಂ ಕಚಾವಳಿಯನೀವಧು ಗರ್ವದ ಗಾಳು ವಸ್ತ್ರಭೂ।
ಷಾವಳಿಯಂ ಕಚಾವಳಿಯನಿತ್ತರನಲ್ಲದೆ ಪೊರ್ದಲೀವಳೇ ॥ ೧೯ ॥

ಎಂದು ಸರಸಮಂ ನುಡಿದೊಡರಸನುದಯಸುಂದರಂಗೆಂದನಾಂ ತಪಮಂ ಕೈಕೊಂಡೊಡೆ ನೀನೇಗೆಯ್ವೆಯೆನೆ ನಿನ್ನೊಡನಾನುಂ ತಪಮಂ ಕೈಕೊಳ್ವೆನೆಂಬುದುಂ-

ಪೃಥ್ವಿ॥ ಒಡಂಬಡಿಸಿ ವಾಗ್ವಿಡಂಬನದಿನಾತನಂ ಬಂಧಮಂ
ಪಡಲ್ವಡಿಪ ಬೇಗದಿಂದಿೞಿದು ವಾರಣಸ್ಕಂಧದಿಂ॥
ತೊಡರ್ಪಱಿದ ವನ್ಯವಾರಣದ ಮಾೞ್ಕೆಯಿಂದೇಱಿದಂ
ತೊಡರ್ಪನಿನಿಸಾನುಮಂ ಬಗೆಯದಾಕುಭೃತ್ಸಾನುವಂ ॥ ೨೦ ॥

ಆಗಳಾತನ ಮನದ ತಱಿಸಲವಂ ಕಂಡು--

ಕಂ॥ ನಗೆ ದಿಟವಾದೊಡೆ ನಾಡೆಯು
ಮಗಿದು ಸುಹೃಜ್ಜನಮುಮುದಯಸುಂದರನುಂ ಕೈ॥
ಮುಗಿದೆಱಗೆ ಮಾಣ್ಬನಲ್ಲೆಂ
ಬಗೆಯದಿರಿಂ ಪೆಱತನೆಂದು ಪಱಪಡೆ ನುಡಿದಂ ॥ ೨೧ ॥

ಈ ಮುನಿಯುಮನೀಮನಮುಮ
ನೀಮೈಯುಮನೀಮನುಷ್ಯಗತಿಯುಮನಾಂಮು॥
ನ್ನೇಮಾತೊ ಪಡೆದೆನಿಲ್ಲೀ
ಸಾಮಗ್ರಿಯೊಳಪ್ಪುಕೆಯ್ವೆನಘವಿಘಟನಮಂ ॥ ೨೨ ॥

ಎಂದು ಮನದ ಪರಿಚ್ಛೇದಮಂ ನಾಲಗೆಗೆ ತಂದು ಪರಿಜನಮನೊಡಂಬಡಿಸಿ—

ಉ॥ ಕರ್ವಿನ ಬಿಲ್ಲನಿಕ್ಕಿ ಭಯದಿಂ ಮದನಂ ಪರಿದೇಱೆ ಪುತ್ತ್ರನಾ
ಪರ್ವತಮಂ ನರೇಂದ್ರಸುತನೇರಿ ವಿರಾಜಿತಕೇಶಪಾಶಮಂ॥
ಪರ್ವಿದ ಮೋಹಪಾಶದೊಡನೊರ್ಮೊದಲೊಳ್ ಪಱಿದಿಕ್ಕಿದಂ ಜಸಂ
ಪರ್ವುವಿನಂ ಜಗತ್ತ್ರಯಮನಾ ಮುನಿಮುಖ್ಯನ ಪಾದಪಾರ್ಶ್ವದೊಳ್ ೨೩

ಅಂತು ವಜ್ರಬಾಹುಕುಮಾರಂ ಗುಣಸಾಗರಭಟ್ಟಾರಕರ ಚರಣೋಪಾಂತದೊಳ್ ತಪಶ್ಚರಣ ನಿರತನಪ್ಪುದುಂ—

ಕಂ॥ ಎನ್ನೊಡವಂದಂತಕನಂ
ಬೆನ್ನಟ್ಟಲೊಡರ್ಚಿದಂ ಜಿತಾತ್ಮಂ ಸೆಡೆದಂ ॥
ದೆನ್ನ ಜಸಮುೞಿಗುಮೆನಗದೆ
ಬನ್ನಂ ಬನ್ನಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಕೋಡೆರಡೊಳವೇ ॥ ೨೪ ॥

ಎಂದುದಯಸುಂದರನುಂ ಪರಿಚ್ಛೇದಿಸಿ ತನ್ನೊಡನೆ ತಪಕ್ಕೆ ತಱಿಸಂದಿರ್ಪತ್ತು ಮೂವರರಸುಮಕ್ಕಳ್ವೆರಸು ತಪೋನಿಧಿಯ ಸನ್ನಿಧಿಯೊಳ್ ಜಾತರೂಪಧರನಪ್ಪುದುಂ-

ಕಂ॥ ಅಗ್ರಜನೊಳಾದ ಜಿನದೀ
ಕ್ಷಾಗ್ರಹಣಮನನುಜೆ ಕೇಳ್ದು ತಾನುಂ ಜಿನದೀ ॥
ಕ್ಷಾಗ್ರಹಮಂ ಪಡೆದಳ್ ಲ
ಬ್ಧಿಗ್ರಹಣದಿನೊಳ್ಪವಡೆವುದೊಂದಚ್ಚರಿಯೇ ॥ ೨೫ ॥

ಅಂತು ಗುಣೋದೆಯುಂ ನಿರ್ಭರತಪೋಭರಮಂ ತಳೆದಳಿತ್ತಲ್ ವಿಜಯರಥ ಮಹೀನಾಥಂ ತನ್ನಮೊಮ್ಮನಪ್ಪ ವಜ್ರಬಾಹುಕುಮಾರನ ತಪಃಪ್ರಪಂಚಮಂ ತಿಳಿದು-

ಚಂ॥ ಮದುವೆಗೆ ಪೋಪುದೆತ್ತ ಗಿರಿಕಂದರದೊಳ್ ಮುನಿಯಂ ಮನಸ್ವಿ ಕ।
ಟ್ಟಿದಿರೊಳೆ ಕಾಣ್ಬುದೆತ್ತದುವೆ ಕಾರಣಮಾಗೆ ಕಡಂಗಿ ಮೋಹಪಾ ॥
ಶದ ತೊಡರಂ ಬಿದಿರ್ಚಿ ದೆಸೆ[1]ಯುಂ ತುವರಂ ನಿಜಕೀರ್ತಿಯುಂ ನಿಮಿ
ರ್ಚಿದನೆನೆ ವಜ್ರಬಾಹುವ ನೆಗೞ್ತೆ ಪೊಗೞ್ತೆಗಳುಂಬಮಾಗದೇ ॥ ೨೬ ॥

ಕಂ॥ ಯುವರಾಜಂ ನವಯೌವನ
ನವಯುವದಿಂ ದೀಕ್ಷೆಗೊಡ್ಡಿದಂ ತನುವನಿವೇ ॥
[2]ನವಿಚಲನೊ ಕುಮಾರಂ ಮೋ
ಹವಿಷಾಹಿಯ ಕಾಲಕೂಟರದಮಂ ಕಿೞ್ತಂ ॥ ॥ ೨೭ ॥

ಕಿಱುಗೂಸು ವಿಷಯಸುಖಮಂ
ತೊಱೆದು ತಪಂಬಟ್ಟನಿನ್ನೆವರಮುೞಿಪಿಂದಾಂ ॥
ಮಱೆದಿರ್ದೆನೆಂದು ತಂದಂ
ತಱಿಸಲವಂ ತನ್ನ ಚಿತ್ತದೊಳ್ ವಿಜಯರಥಂ ॥ ೨೮ ॥

ಅಂತು ವಿಜಯರಥನರೇಂದ್ರಂ ನಿಜತನೂಜನಪ್ಪ ಸುರೇಂದ್ರಮನ್ಯುವೆರಸು

1. ಮುಂಟು. ಗ.
2. ನವಕಲನೊ. ಙ.

ತನ್ನ ಮೊಮ್ಮನಪ್ಪ ಪುರಂದರಂಗೆ ನಿಜರಾಜ್ಯಮನಿತ್ತು ನಿರ್ವಾಣಘೋಷರೆಂಬ ಮುನಿಮುಖ್ಯರ ಸಮೀಪದೊಳ್ ತಪೋರಾಜ್ಯದೊಳ್ ನಿಂದನಿತ್ತಲಾ ಪುರಂದರಂ ಸಕಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಸುಖ ಸುಧಾರಸದಿಂ ತಣಿದು ವಿಷಯವೈರಾಗ್ಯತತ್ಪರಂ ಕ್ಷೇಮಂಕರ ಮುಮುಕ್ಷುಗಳ ಸಮಕ್ಷದೊಳ್ ದೀಕ್ಷೆಯಂ ಕೈಕೊಂಡು ನಿಲ್ವುದುಂ—

ಕಂ॥ ಕೀರ್ತಿಮುಖದಂತೆ ಕೀಲಿಸೆ
ಕೀರ್ತಿ ದಿಶಾದಂತಿದಂತಮಂ ತದಪತ್ಯಂ ॥
ಕೀರ್ತಿಧರನೆಂಬನರಸಂ
ಕಾರ್ತಸ್ವರ ಕುಧರದಂತಿರಿಳೆಯಂ ತಳೆದಂ ॥ ॥ ೨೯ ॥

ಆ ಕೀರ್ತಿಧರ ನರೇಂದ್ರನೊಂದುದಿವಸಂ ಮಣಿಮಾಡದ ಮೇಲೆ ಮಣಿಮಯಾಸನದೊಳಾಪ್ತ ಪರಿಜನ ಪರಿವೃತನೊಡ್ಡೋಲಗದೊಳಿರ್ಪುದುಮಾ ಸಮಯದೊಳ್—

ಕಂ ॥ ಇನಮಂಡಲಮಂ ಸ್ವರ್ಭಾ
ನು ನುಂಗೆ ಕಡುಗಂದಿ ಕುಂದುಗೊಂಡಿರ್ಪುದುಮಾ ॥
ಜನನಾಥನದುವೆ ನಿರ್ವೇ
ಗ ನಿಮಿತ್ತಮೆನಲ್ ವಿರಾಗಮಂ ಕೈಕೊಂಡಂ ॥ ೩೦ ॥

ಜಗಮಂ ಬೆಳಗುವ ಚಂಡಾಂ
ಶುಗವೀ ಸ್ಥಿತಿ ರಾಹುವಿಂದಮಾದತ್ತೆನಲೇ ॥
ನುಗಿಬಗಿಮಾಡದೆ ಕಾಲೋ
ರಗಮುಸ್ಮದ್ವಿಧಮನನ್ಯ ರಾಜನ್ಯಕಮಂ ॥ ೩೧ ॥

ಎಂದು ವೈರಾಗ್ಯ ಪರಿಣತಿಯಿಂ ಚತುರುದಧಿ ವಲಯ ವಲಯಿತ ಧರಿತ್ರಿಯಂ ಜರತ್ತೃಣಮಂ ಬಗೆವಂತೆ ಬಗೆಯೆ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ಮಹಾ ಸಾಮಂತರತಿ ಚಕಿತ ಚಿತ್ತರಾಗಿ—

ಮ ॥ ಪರಚಕ್ರಕ್ಕೆಡೆಮಾಡಿ ಭೂವಲಯಮಂ ಬಂಡಾರಮಂ ಬಾಲ ವೃ।
ದ್ಧರನೀಡಾಡಿ ತಪಕ್ಕೆ ಪೋಪುದನಯಂ ಭೂಪಾಲ ನಿನ್ನಂ ಪುರಂ॥
ದರನೀ ರಾಜ್ಯಭರಕ್ಕೆ ಯೋಜಿಸಿ ತಪೋರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮೆಯ್ಪಂದನಂ ।
ತಿರೆ ನೀನಾಚರಿಸಲ್ಲದೆಂದು ಧರೆ ಮಾತ್ಸ್ಯನ್ಯಾಯಮೇನಾಗದೇ ॥ ೩೨ ॥

ಅದಱಿಂದನ್ವಯ ರಾಜ್ಯ ರಕ್ಷಣಾರ್ಥಮಾತ್ಮಜನಂ ಪಡೆದು ತಪಂಬಡುವುದೆಂದು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲಮೊಡಂಬಡಿಸೆ ಕೀರ್ತಿಧರನೊಡಂಬಟ್ಟು ಪಲವುಕಾಲಮರಸುಗೆಯ್ಯುತಿರಲಾ ಮಹೀವಲ್ಲಭನ ಸಹದೇವಿವೆಸರ ಮಹಾದೇವಿಗೆ—

ಕಂ ॥ ಪೀನ ಕುಚಾನನದೊಳ್ ಕ
ರ್ಪಾನನದೊಳ್ ಬೆಳ್ಪು ತೋಱಿ ತೋಱಿದುದಾ ಚಂ॥
ದ್ರಾನನೆಗೆ ಗರ್ಭಚಿಹ್ನಂ
ಮಾನಸದೊಳ್ ತೋಱಿ ಬೇಱಿ ಹರ್ಷವಿಷಾದಂ ॥ ೩೩ ॥

ಉ ॥ ಸಂತತಿ ರಾಜ್ಯರಕ್ಷಣೆಗೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಸಂತಸಮುಂ ಮಹೀಭುಜಂ।
ಸಂತತಿ ಪುಟ್ಟಿ ಬಿಟ್ಟು ಧರೆಯಂ ತಪದೊಳ್ ತಱಿಸಲ್ಗುಮೆಂಬ ಚಿಂ॥
ತಾಂತರಮುಂ ಮನಕ್ಕೆ ಬರೆ ಮಾಡಿದಳಾಕ್ಷಣದೊಳ್ ನರೇಂದ್ರಸೀ।
ಮಂತಿನಿ ತದ್ವಿರುದ್ಧ ರಸ ನಾಟಕ ರಂಗಮನಂತರಂಗಮಂ[1] ॥ ೩೪ ॥

ಅಂತಾಕೆ ಗೂಢಗರ್ಭದಿಂ ಕೆಲವಾನುಂ ದಿವಸಕ್ಕೆ ಬಡವಂ ನಿಧಾನಮಂ ಪಡೆದಂತೆ ಮಗನಂ ಪಡೆದು ಪೆಱರಱಿಯದಂತೆ ನಡಪುತಿರ್ಪುದುಂ—

ಕಂ ॥ ಭೇದಿಸಿ ಸಹದೇವಿಗೆ ಮಗ
ನಾದುದನೊರ್ವಂ ಧನಾರ್ಥಿ ಮೆಚ್ಚಂ ಪಡೆವೊಂ॥
ದಾದರದಿನಱಿಪೆ ಭೂಪತಿ
ಗಾದುದು ಬಗೆ ತೀರ್ದುದೀಗಳೆಂಬನುರಾಗಂ ॥ ೩೫ ॥

ಮ ॥ ಮಗನಾದಂ ಸಹದೇವಿಗೆಂದೊಸಗೆ[2]ದಂದಾತಂಗೆ ಚೆಂಬೊನ್ನರಾ।
ಶಿಗಳಂ ವಸ್ತ್ರವಿಲೇಪನಾಭರಣಮಂ ಸಾಲ್ವನ್ನೆಗಂ ಕೊಟ್ಟನಾ॥
ಜಗತೀ ವಲ್ಲಭನೆನ್ನ ಪೂಣ್ಕೆ ತುದಿಗೆಯ್ದಿತ್ತೆಂಬ ಸಂಪ್ರೀತಿ ಕೈ।
ಮಿಗೆ ಸಂಸಾರ ಶರೀರಭೋಗ ಪರಿನಿರ್ವೇಗಂ ತಪಃಪ್ರೀತಿಯಿಂ ॥ ೩೬ ॥

ಕಂ ॥ ತೊಟ್ಟಿಲ ಮಗಂಗೆ ಪಟ್ಟಂ
ಗಟ್ಟಿ ಜರತ್ತೃಣ ಸಮಾನಮೆನೆ ವಸುಮತಿಯಂ॥
ಬಿಟ್ಟು ಜಿನದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡಂ
ಮುಟ್ಟುವಿನಂ ಕೀರ್ತಿ ದೆಸೆಗಳಂ ಕೀರ್ತಿಧರಂ ॥ ೩೭ ॥

ಉ ॥ ಇತ್ತ ಸುಕೌಶಲಕ್ಕೊಡೆಯನಾಗಿ ಸುಕೌಶಲನೆಂಬ ನಾಮಮುಂ।
ಪೆತ್ತು ನಿರಂತರೋಪಚಯದಿಂ ನವಯೌವನನಾಗಿ ಮಿಾಱಿದು॥
ದ್ವೃತ್ತರನಿಕ್ಕಿ ಸುತ್ತಣ ಕಡಲ್ವರೆಗಂ ನೆಲನಂ ನಿಮಿರ್ಚಿ ಭೂ।
ಪೋತ್ತಮನಿಂತು ತನ್ನ ಜಸಮಂ ದೆಸೆಯಂತುವರಂ ನಿಮಿರ್ಚಿದಂ ॥ ೩೮ ॥

---

1. ದೊಳ್. ಕ. ಖ. ಗ. ಘ.
2. ವೇಳ್ದ. ಗ. ಘ

ಕಂ ॥ ಚತುರುದಧಿ ಮೇಖಲಾಲಂ
ಕೃತ ವಸುಧಾದೇವಿಗಜ್ಜಗಾಪಿನವರ್ ದಿ ॥
ಕ್ಪತಿಗಳೆನೆ ಸಾರ್ವಭೌಮೋ
ನ್ನತಿಯಂ ತಳೆದಂ ಸುಕೌಶಲ ಕ್ಷಿತಿನಾಥಂ ॥ ೩೯ ॥

ಆ ಸುಕೌಶಲನ ಜನನಿಯಪ್ಪ ಸಹದೇವಿ ಸಹಚರೀಸಮನ್ವಿತೆ ಮಣಿಮಾಡದ ನೆಲೆಯ ಮಣಿಮಯಾಸನದ ಮೇಲೆ ಲೀಲೆಯಿಂ ಕುಳ್ಳಿರ್ಪುದುಮೊಂದುದಿವಸಂ—

ಕಂ ॥ ಊರಡವಿಯೆಂಬ ಬಗೆಯಂ
ತಾರದತಿತ್ವರಿತ ಮಂದಮಲ್ತೆನೆ ಗತಿ ಬಂ ॥
ದೂರಂ ಯತಿಪತಿ ಪೊಕ್ಕಂ
ತಾರಾಪತಿಯಂತೆ ಪಡೆದು ನಯನೋತ್ಸವಮಂ ॥ ೪೦ ॥

ಕಂ ॥ ಮುನಿಯಂ ಕಂಡಾ ಕ್ಷಣದೊಳೆ
ತನೂಭವಂ ದೀಕ್ಷೆಗೊಳ್ಗುಮೆಂಬಾವೇಶಂ ॥
ಮನದೊಳಿರೆ ಲೋಚನಾತಿಥಿ
ಯನತಿಥಿಯಂ ಕಂಡು ಕಲುಷಮಂ ಕೈಕೊಂಡಳ್ ॥ ೪೧ ॥

ಗುಣಹೀನೆ ಧರ್ಮಹಾನಿಯ
ನೆಣಿಸದೆ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಮಣಿಯದುಪವಾಸದ ಪಾ ॥
ರಣೆಯೊಳೆ ಪೊಟಲಿಂದತಿ ದಾ
ರುಣಮತಿ ಪೊಜಮಡಿಸಿ ಕಳೆದಳಾ ಯತಿಪತಿಯಂ ॥ ೪೨ ॥

ಮ ॥ ಪತಿ ಮುನ್ನಂ ತನಗೆಂಬಿದಂ ಬಗೆದಳಿಲ್ಲಿಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶಾವನೀ ।
ಪತಿ ಲೋಕ ಸ್ತುತನೆಂಬುದಂ ನೆನೆದಳಿಲ್ಲೀಗಳ್ ತಪೋಮಾರ್ಗ ವಿ ॥
ಶ್ರುತನೆಂಬುನ್ನತಿಯಂ ವಿಚಾರಿಸಿದಳಿಲ್ಲಾ ಕಾಂತೆ ದುರ್ಮೋಹದಿಂ ।
ಮತಿಗೆಟ್ಟಾ ಯತಿಯಂ ಪರಾಭವಿಸಿ ಚರ್ಯಾವಿಘ್ನಮಂ ಮಾಡಿದಳ್ ॥ ೪೩ ॥

ಆಗಳದಂ ಕಂಡು ಸುಕೌಶಲನ ದಾದಿಯಪ್ಪ ವಸಂತಮಾಲೆ ಕೀರ್ತಿಧರ ನರೇಂದ್ರನಪ್ಪುದನಱಿದು—

ಕಂ ॥ ಅಪಮಾನಮಂ ಸುಕೌಶಲ
ನೃಪಾಲ ಜನಕಂಗೆ ಪತಿಗೆ ಕೀರ್ತಿಧರ ಕ್ಷ ॥
ತ್ರ ಪವಿತ್ರಂಗೊಡರಿಸಿದಳ್
ವಿಪರೀತಮಿದೆಂದು ನೊಂದು ಶೋಕಂಗೆಯ್ವಳ್ ॥ ೪೪ ॥

ಆಗಳ್—

ಮ ॥ ಬಸಿಜಂ ಪೋದಿಕೊಳುತ್ತುಮಬ್ಬೆ ನಿಜಧಾತ್ರೀವಕ್ತ್ರಮಂ ನೋಡಿ ಜೇ ।
ವಸಮಂ ನಿಮ್ಮ ಮನಕ್ಕೆ ನಿರ್ಭಯದಿನಾವಂ ತಂದನಾತಂಗೆ ಸೈ ॥
ರಿಸೆನಾನೆಂದು ಸುಕೌಶಲ ಕ್ಷಿತಿಭುಜಂ ಕಟ್ಟಾಗ್ರಹಂಗೆಯ್ಯೆ ಸೂ ।
ಚಿಸಿದಳ್ ಕಾಂತೆ ವಸಂತಮಾಲೆ ನಿಜ ಶೋಕೋದ್ರೇಕ ವೃತ್ತಾಂತಮಂ ॥ ೪೫ ॥

ಅದಂ ನೆಱೆಯೆ ಕೇಳ್ದು—

ಮ ॥ ಪಸುಗೂಸಿಂಗೆನಗಿತ್ತು ರಾಜ್ಯಪದಮಂ ನಿಂದಂ ತಪೋರಾಜ್ಯದೊಳ್ ।
ವಸುಧಾವಲ್ಲಭನಾ ಮುನೀಶ್ವರನ ಪಾದೋಪಾಂತಮಂ ಪೊರ್ದಿ ಸಾ ॥
ಧಿಸುವೆಂ ನಿರ್ವೃತಿಸೌಖ್ಯಮಂ ವಿಷಯಸೌಖ್ಯಂ ಮುಖ್ಯಮಲ್ತೆಂದು ಭಾ ।
ವಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಂ ಸಿರಿಯಂ ಸುಕೌಶಲನದೇಂ ವೈರಾಗ್ಯಸಂಪನ್ನನೋ ॥ ೪೬ ॥

ಕಂ ॥ ಮುನಿಭೋಜನವಿಘ್ನಂ ಮ
ಜ್ಜನನಿಯಿನಾಯ್ತೆನ್ನ ದೂಸಱಿಂ[1] ತಾಯ್ಗೇನಾಂ ॥
ಮುನಿವೆನೊ ಮುನಿಯಪ್ಪನ್ನೆಗ
ಮನಶನಮೆನಗೆಂದು ಚಿತ್ತದೊಳ್ ತಱಿಸಂದಂ ॥ ॥ ೪೭ ॥

ಅಂತು ಪರಿಚ್ಛೇದಿಸಿ—

ಕಂ ॥ ಧವಲಾತಪತ್ರ ವಾರಣ
ವಿವಿಧ ಧ್ವಜ ಚಾಮರಂಗಳಂ ರಾಜ್ಯಶ್ರೀ ॥
ಗಿವು ತೊಡವೆಂದವನೊಲ್ಲದೆ
ಭುವನೇಶಂ ರಾಜಭವನಮಂ ಪೊಱಮಟ್ಟಂ ॥ ೪೮ ॥

ಅಂತು ಪೊಱಮಟ್ಟು ಪಾದಮಾರ್ಗದಿನುಪವನಮನೆಯ್ದಿ ಕೀರ್ತಿಧರ ಭಟ್ಟಾರಕರಂ ತ್ರಿಃ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂಗೆಯ್ದು ದೀಕ್ಷಾಪ್ರಸಾದಮೆಂದು ವಂದಿಸಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ಪುದುಮಾಗಳಖಿಲಪರಿಜನಂ ಸಂಭ್ರಮಂಬೆರಸು ಬಂದು—

ಮ ॥ ಎಮಗಿನ್ನಾರ್ ಶರಣೆಂದು ಮಾಂಡಲಿಕರುಂ ಸಾಮಂತರುಂ ಮಂತ್ರಿ ವ ।
ರ್ಗಮುಮಂತಃಪುರಮುಂ ವಿಲಾಸಿನಿಯರುಂ ಬಾಯ್ವಿಟ್ಟು ಪುಯ್ಯಲ್ಚೆ ಶೋ ।
ಕಮಿದೇಕೇಕೆಯ ಗರ್ಭದರ್ಭಕನೆ ನಿಮ್ಮಂ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಕಾಪ್ಪಲ್ಗಮೆಂ ।
ದು ಮಹಾದೇವಿಗೆ ಚಿತ್ರಮಾಲೆಗವರಂ ಭೂಪಾಲನಪ್ಪೈಸಿದಂ ॥ ೪೯ ॥

1 ತಾಯೆನ್ನಂ. ಕ. ಖ; ತಾಯ್ಗೇನಂ. ಗ. ಘ. ಚ.

ಕಂ॥ ಸ್ತ್ರೀ ಬಾಲ ಸಾಧ್ಯಮಿಳೆ ನಿ
ವಿಶ್ಮಾ ಬಾಹಾಬಲದಿನಾದುದೆನಗಾ ತೆಱದಿಂ ॥
ದೀ ಬಾಲೆಯ ಗರ್ಭದೊಳಿ
ರ್ದಾ ಬಾಲನನರಸುಮಾಳ್ಪುದಿದು ನಿಮಗೆ ಬೆಸಂ ॥ ॥ ೫೦ ॥

ಎಂದು ಪರಿಜನಮನೊಡಂಬಡಿಸಿ ಕೀರ್ತಿಧರ ಮುಮುಕ್ಷುಗಳ ಸಮಕ್ಷದೊಳ್ ದೀಕ್ಷೆಯಂ ಕೈಕೊಂಡು—

ಕಂ॥ ಶ್ರುತದಗ್ಗಳಿಕ್ಕೆ ತಪದು
ನ್ನತಿಕ್ಕೆ ತನ್ನೊಳೆ ನೆಗೞ್ತೆವೆತ್ತಿರೆ ಭೂವಿ ॥
ಶ್ರುತನೆನೆ ಸುಕೌಶಲ ವ್ರತಿ
ಪತಿ ತಪದಿಂ ಶ್ರುತದಿನಾರುಮಂ ಗೆಲೆವಂದಂ ॥ ೫೧ ॥

ಅಂತವಿಶ್ರಾನ್ತತಪಶ್ರೀಯನಪ್ಪುಕೆಯ್ದಿರ್ಪಿನಂ—

ಕಂ॥ ಕಡವಲರ್ದುವು ಮೊಲ್ಲೆಯ ಪೂ
ಗುಡಿ ನಿಮಿರ್ದುವು ಸೋಗೆ ಕೇಗಿದುವು ಕೇದಗೆ ಬೆ ॥
ಳ್ಗುಡಿವೋದುವು ಚಾದಗೆಗಳ್
ಕಡಂಗಿ ನುಂಗಿದುವು ತೋರವನಿಯಂ ಕಾರೊಳ್ ॥ ೫೨ ॥

ಆ ಘನಸಮಯ ಪ್ರವೇಶದೊಳ್ ತನ್ಮುನಿಯುಗಳಂ ವೃಕ್ಷಮೂಲನಿಯೋಗ ನಿರ್ವರ್ತನಾನಂತರಂ ಯೋಗ್ಯಕಾಲಾವೇಕ್ಷೆಯಿಂ ಕಾಂತಾರಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಬರುತಿರೆ—

ಉ ॥ ಕಣ್ಬುರಿಗೆಟ್ಟು ದಿವ್ಯಮುನಿಗಿತ್ತಪಮಾನದಿನಾರ್ತರೌದ್ರದಿಂ ।
ಪೆಣ್ಬುಲಿಯಾಗಿ ಪುಟ್ಟಿ ಸಹದೇವಿ ಬರುತ್ತಿರೆ ಕಂಡಶಂಕಿತರ್ ॥
ಕಣ್ಬೊಲದೊಳ್ ನಿವೃತ್ತಿಪರಿಣಾಮುಮೊಡಂಬಡೆ ಧರ್ಮಶುಕ್ಲದೊಳ್ ।
ಜಾಣ್ಬಡೆದಿಕ್ಕಿ ಕೈಯನುಪಸರ್ಗ ಸಹಿಷ್ಣುಗಳಿರ್ದರಿರ್ವರುಂ ॥ ೫೩ ॥

ಮ ॥ ಸ್ರ॥ ತನುವಂ ಬೇರ್ಕೆಯ್ದು ತಮ್ಮಿಂ ಮುನಿಪತಿಗಳನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಯಂ ತಾಳ್ದಿ ಸನ್ಯಾ।
ಸನಯುಕ್ತಚಿತ್ತದೊಳ್ ನಿಶ್ಚಲಮಿರಿಸಿ ಜಿನಶ್ರೀಪದಾಬ್ಜಂಗಳಂ ಪಂ ॥
ಚನಮಸ್ಕಾರಂಗಳಂ ನಾಲಗೆ ಜಪಿಯಿಸೆ ಗುಂಜದ್ಗುಹಾರಂಜಿತಂ ಕಾಂ ।
ಚನಶೈಲದ್ವಂದ್ವಮಿರ್ಪಂತಿರೆ ಶುಭಚರಿತರ್ ಪೂಣ್ದು ಕೈಯಿಕ್ಕಿ ನಿಂದರ್ ॥ ೫೪ ॥

ಅಂತು ನಿಂದ ಮುನಿಯುಗಳಮಂ ಕಂಡು ಕಡು ಮುಳಿದು—

ಮ ॥ ಜಡಿಯುತ್ತುಂ ಬಾಲಮಂ ಕಣ್ಣುರಿಯನುಗುಳೆ ಜಿಹ್ವಾನಲಂ ಪೆರ್ಚೆ ಬಾಯ್ಪ
ಟ್ಟೊಡೆವನ್ನಂ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತುಂ ಪವನಜವದೆ ಮೇಲ್ವಾಯ್ದು ಪೊಯ್ದುತ್ತ ಕೈಯೇ
ಱಿಡೆಯಿಂ ಬಾಯೇಱ ಬಾಯಿಂದೊಡನೆ ರುಧಿರಮುಂ ಕಂಡಮುಂ ಸೂಸುವನ್ನಂ
ಸಿಡಿಲೆಂಬಾಶಂಕೆಯಂ ಪೆಣ್ಬುಲಿ ಪಡೆದು ಮೃಗೀರಕ್ತಸೇವಾನುರಕ್ತಂ ॥ ೫೫ ॥

ಅಂತಾಪುಲಿ ಮುನೀಂದ್ರಯುಗಳದ ಮೇಲೆ ಪಾಯ್ದು ಗಿಬಗಿಮಾಳ್ಪುದುಮಾ ಮ
ಹೋಪಸರ್ಗಮಂ ಸೈರಿಸಿ—

ಕಂ ॥ ಘಾತಿಯುಮನಘಾತಿಯುಮಂ
ಘಾತಿಸಿ ಕೀರ್ತಿಧರ ಯೋಗಿ[1] ಮುಕ್ತಿಗೆ ಸಂದಂ ॥
ಘಾತಿಕ್ಷಯದಿಂ ಕೈವ
ಲ್ಯಾತಿಶಯಂಬೆತ್ತ ನಾ ಸುಕೌಶಲ ಮುನಿಪಂ ॥ ೫೬ ॥

ಉ ॥ ಇತ್ತ ವಿಚಿತ್ರಮಾಲೆಗೆ ತನೂಭವನಾಗೆ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭನೆಂ
ದತ್ತು ಧರಿತ್ರಿಗರ್ಭದೊಳೆ ವಲ್ಲಭನಾಗೆ ಸಮಸ್ತರಾಜ್ಯಸಂ ॥
ಪತ್ತಿಗೆ ತತ್ಸುತಂ ಬಳೆದು ಚಾಗದ ಬೀರದ ಪೆರ್ಮೆಯಿಂ ದಿಶಾ
ಭಿತ್ತಿಯನೆಂಟನೆಯ್ದೆ ತೆರೆಸುತ್ತಿದನಾತ್ಮ ಯಶೋ ದುಕೂಲದಿಂ ॥ ೫೭ ॥

ಕಂ ॥ ಸರಸ ಬಿಸಗರ್ಭಗೌರಂ
ಪರೆಯೆ ಜಸಂ ಪರಪುರಕ್ಕೆ ಗರ್ಭಸ್ರಾವಂ ॥
ದೊರೆಕೊಳೆ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭಂ
ಧರಿತ್ರಿಯಂ ಹರ್ಷಗರ್ಭಮೆನೆ ಪಾಲಿಸಿದಂ ॥ ೫೮ ॥

ತದಪತ್ಯಂ ನಹುಷಂ ಚತು
ರುದಧಿವರಂ ವಸುಧೆಯಂ ನಿಮಿರ್ಚೆ ಭುಜಾಗ ॥
ರ್ವದಗುರ್ವಿಂ ಮಾಣ್ದನೆ ಚತು
ರುದಧಿಯೊಳುದವಾಸಮಿರಿಸಿದಂ ರಿಪುನೃಪರಂ ॥ ೫೯ ॥

ಈ ಸಕಲಧರೆಯನುಗ್ರಭು
ಜಾಸಿಯೊಳಳವಡಿಸಿ ನಹುಷನಗ್ರಸುತಂ ಸಂ ॥
ವಾಸಂ ರಿಪುದಾರಕರಂ
ದಾಸೇರಕರೆನೆ ಪೊಡರ್ಪುಗಿಡೆ ನಡೆಯಿಸಿದಂ ॥ ೬೦ ॥

ತತ್ತನೂಭವಂ—

1. ಕೇವಲಿಯಾದಂ. ಚ.

ಕಂ ॥ ಸಂಹರಿಸಿ ರಿಪು ಮದದ್ವಿಪ
ಸಂಹತಿಯಂ ಬೀರಸಿರಿಗೆ ವಲ್ಲಭನಾದಂ॥
ಸಿಂಹ ಪರಾಕ್ರಮನೆನಿಸಿದ
ಸಿಂಹರಥಂ ಸಾರ್ವಭೌಮವಿಭವ ಸನಾಥಂ ॥ ೬೧ ॥

ಆ ಸಿಂಹರಥನ ಸುತನಯೋಧ್ಯಾಸಿಂಹಾಸನಮನಲಂಕರಿಸಿ—

ಕಂ ॥ ಒರ್ವನೆ ಧನ್ವಿಯೆನಲ್ ಸಕ
ಲೋರ್ವರೆಯಂ ಕಾದು ತನ್ನ ಬಾಣದ ಮೊನೆಯೊಳ್ ॥
ಮಾರ್ವಲಮಂ ತವಿಸಿದನೆನೆ
ದೋರ್ವಲಮೇಂ ಬ್ರಹ್ಮರಥನೊಳ ವಿತಥಮಾಯ್ತೋ ॥ ೬೨ ॥

ತತ್ತನಯಂ—

ಕಂ ॥ ಸಮರ ಮುಖದೊಳ್ ವಿರೋಧಿ
ಪ್ರಮುಖರನೆಯ್ದುಸೆ ಶಿಲೀಮುಖಂ ಯಮ ಮುಖಮಂ ॥
ಕ್ಷಮೆಯಂ ತಳೆದಂ ಚಾಪಾ
ಗಮ ಚತುರ ಚತುರ್ಮುಖಂ ಚತುರ್ಮುಖನೆಂಬಂ ॥ ೬೩ ॥

ಭೂಮಂಡಲಮಂ ತಳೆದಂ
[1]ಕ್ಷೇಮಾಸ್ಪದಮಾಗೆ ನಾಮಮಹಿಮೋನ್ನತಿಯಿಂ ॥
ಹೇಮಾಚಲಮಂ ಮೆಚ್ಚಂ
ಹೇಮರಥಂ ಶ್ರುತಿಮುಖಂ ಚತುರ್ಮುಖತನಯಂ ॥ ೬೪ ॥

ಆ ರಾಜಸುತಂ ಕೀರ್ತಿ ಸು
ಧಾರಸದಿಂ ತಣ್ಪುವಡೆದು ಪರಿಪೂರ್ಣಕಲಾ ॥
ಧಾರಂ ಸಕಲೇಂದುರಥಂ
ವೈರಿ ಮನೋರಥ ರಥಾಂಗಮಂ ವಿಘಟಿಸಿದಂ ॥ ೬೫ ॥

ಆ ಮಹೀಭುಜನ ತನೂಭವಂ—

ಕಂ ॥ ತೇಜಂ ಪುದುವಿಲ್ಲೆನಿಸಿ ವಿ
ರಾಜಿಸೆ ಪರರಾಜಮಂಡಲಂ ತನ್ನಿಂ ನಿ ॥
ಸ್ತೇಜಂ ಬೆತ್ತಿರೆ ಬೆಳಗಿದ
ನೀ ಜಗಮಂ ಭಾನುವೆಂಬಿನಂ ಭಾನುರಥಂ ॥ ೬೬ ॥

---

1. ಪ್ರೇಮಾ. ಕ. ಖ. ಚ.

ಮತ್ತಂ ತದನ್ವಯದೊಳ್ ಮಯ ಮಾಂಧಾತೃ ವೀರಸೇನ ಕಮಲಬಂಧು ವಸನ್ತ ತಿಲಕ ಕುಬೇರದತ್ತ[1]ಮೃಗಾರಿದಮನ ದ್ವಿಪರಥ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪ್ವರ್ಕರಥ[2] ದಿಲೀಪ ರಘು ವೀರ ಪ್ರಮುಖರೆನಿಬರಾನುಮರಸುಗಳನುಕ್ರಮದಿಂ ರಾಜ್ಯಂಗೆಯ್ದು ಕೆಲಬರಮರ ಕಾಮಿನೀ ಕಚಗ್ರಹಣಮುಂ ಕೆಲಂಬರವ್ಪತಲಕ್ಷ್ಮೀಪಾಣಿಗ್ರಹಣಮುಂ ಪಡೆವುದುಂ—

ಕಂ ॥ ಧರಣೀಪ್ರಾಕಾರಂ ವೀ
ರ ರಸಾರ್ಣವ ಸೇತು ದಾನಗುಣಭೂಷಣ ದಿ ॥
ಕ್ಕರಿ ಧರ್ಮರತ್ನರೋಹಣ
ಗಿರೀಂದ್ರಮಿಕ್ಷ್ವಾಕು ವಂಶಮಾಯ್ತಪ್ರತಿಮಂ ॥ ೬೭ ॥

ಆ ವಂಶದೊಳ್ ವಿನೀತಾಪುರಮನಾಳ್ವನನರಣ್ಯನೆಂಬರಸನಖಿಲ ರಾಜಕುಲ ಮಣಿಮುಕುಟ ಮಕರಿಕಾಪತ್ರ ವಿಚಿತ್ರಚಿತ್ರಿತ ಪಾದಪೀಠಂ—

ಕಂ ॥ ನೆನೆಯಿಸುವಂ ಮಾನ್ಯಪುರಾ
ತನ ರಾಜನ್ಯಕಮನತುಲ ಬಾಹಾ ಬಲದಿಂ ॥
ದನರಣ್ಯಂ ಕೃತಪುಣ್ಯಂ
ಮನುವಂಶ ವರೇಣ್ಯನಖಿಲ ಭುವನ ಶರಣ್ಯಂ ॥ ೬೮ ॥

ಅನರಣ್ಯನೆಂಬ ಪೆಸರಂ
ಜನಪತಿದೇಶದೊಳರಣ್ಯಮಿಲ್ಲೆನೆ ನಾನಾ ॥
ಜನಪದಮುಂ ಪಡೆದು ಜಗ
ಜ್ಜನಂ ಕುಡಲ್ ಪಡೆದನುಂತೆ ಪಡೆದನೆ ಪೆಸರಂ ॥ ೬೯ ॥

ನ್ಯಾಯಾರ್ಜಿತವಿತ್ತಂ ಧ
ರ್ಮ್ಮಾಯತ್ತಮೆನಿಪ್ಪ ರಾಜವೃತ್ತಂ ತನಗೇ ॥
ಕಾಯತ್ತಮಾಗೆ ಧರೆಯಂ
ಜೀಯೆನಿಸಿದನಿಂತುದಾತ್ತ ಚರಿತರುಮೊಳರೇ ॥ ೭೦ ॥

ಆ ವಸುಧಾವಲ್ಲಭನ ಮ
ನೋವಲ್ಲಭೆ ರೂಪವತಿ ಕಲಾವತಿ ಪೃ ॥
ಥ್ವೀವಧು ಧೈರ್ಯದೊಳಂ ಪೃ
ಥ್ವೀವನಿತೆಗೆ ಯುವತಿ ಸವತಿಯೆನೆ ಪೆಸರ್ವಡೆದಳ್ ॥ ೭೧ ॥

---

1. ಮೃಗಾರಿ ಮದನದ್ವಿಪ. ಚ. ಮೃಗಾರಿ ಮದದ್ವಿಪ. ಕ. ಖ.
2. ದಿಲೀಪ ಪುರೂರವ ರಘುವೀರ ಗ. ಘ.

ಕಂ ॥ ಕಡುಚೆಲ್ವಿಂ ರತಿಗೆಗ್ಗಂ
ಪಡೆದು ವಿಲಾಸಕ್ಕೆ ದೇಸಿವಡೆದವನಿಪನೊಳ್ ॥
ಪಡೆದು ಪಿರಿಯರಸಿತನಮಂ
ಪಡೆದಳ್ ತನಯರನನಂತರಥ ದಶರಥರಂ ॥ ೨೨ ॥

ಆ ಪೃಥ್ವೀವಧೂಮಹಾದೇವಿಯೊಳಖಿಲ ಪೃಥ್ವೀವಲ್ಲಭಂ ಧರ್ಮಾರ್ಥವಿರುದ್ಧವಾಗದಂತು ವಿಷಯಸುಖಮನನುಭವಿಸುತ್ತಿರ್ದೊಂದು ದಿವಸಂ—

ಮ ॥ ಭುವನ ಸ್ತುತ್ಯಪದಂ ಸಹಸ್ರಕಿರಣಂ ಸ್ವಭರ್ಾನುವಿಂದಂ ಪರಾ ।
ಭವಮಂ ಪೊರ್ದುವವೋಲ್ ಸಹಸ್ರಕಿರಣಂ ಮಾಹಿಷ್ಮತೀವಲ್ಲಭಂ ॥
ಬವರಂಗೆಯ್ದು ದಶಾನನಂಗೆ ರಣದೊಳ್ ಸೋಲ್ತೇವದಿಂ ಕ್ಷತ್ರ ಪು ।
ತ್ರವರೇಣ್ಯಂ ಜಿನದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡನನರಣ್ಯಂ ಕೇಳ್ದನಾ ವಾರ್ತೆಯಂ ॥ ೨೩ ॥

ಅಂತು ಕೇಳ್ದುದುವೆ ತನಗೆ ನಿರ್ವೇಗನಿಮಿತ್ತಮಾಗೆ—

ಕಂ ॥ ಕೆಳೆಯಂ ಸಹಸ್ರಕಿರಣಂ
ತಳೆದಂ ದೀಕ್ಷೆಯನುಪೇಕ್ಷಿಸಲ್ ಪದನಲ್ಲೀ ॥
ಯೆಳೆಯನಪೇಕ್ಷಿಸೆನೆಂದಾ
ಗಳನಂತರಥಂಗೆ ನುಡಿದನಿಂತನರಣ್ಯಂ ॥ ೨೪ ॥

ಸ್ರ॥ ಪಡೆದೆಂ ನಿನ್ನನ್ನನಂ ರಕ್ಷಿಸಲಖಿಲಧರಾಚಕ್ರಮಂ ಪುತ್ರ ನೀಂ ಬೆ।
ಳ್ಗೊಡೆಯಂ ಕೈಕೊಳ್ ಧರಾಭಾರಮನಿೞಿಪೆನಗೆಂದಂಗೆ ದಂತಾಂಶು ಜಾಲಂ॥
ಕುಡಿವಿಂಚಂ ಬೀಱಿ ಕೈಯಂ ಮುಗಿದು ನುಡಿದನೇಮಾತೊ ನಿರ್ವಾಣಮಾರ್ಗ।
ಕ್ಕೊಡಸಲ್ಲೆಂ ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆಡಱಿದ ನೆಲನಂ ದೇವ ಕೈಕೊಳ್ವನಲ್ಲೆಂ ॥ ೨೫ ॥

ಎಂದು ತನ್ನೊಡನೆ ತಪಂಬಡಲೊಡಂಬಟ್ಟು ತಱಿಸಂದು ನುಡಿವುದುವೊಂದುತಿಂಗಳ ಮಗನಪ್ಪ ದಶರಥಂಗೆ ಪಟ್ಟಂಗಟ್ಟಿ ತಾನುಮನಂತರಥನುಂ ಅಭಯಘೋಷಭಟ್ಟಾರಕರ ಪಾದೋಪಾಂತದೊಳ್ ತಪಂಬಟ್ಟು—

ಕಂ ॥ ಅನರಣ್ಯಂ ಮುಕ್ತಿಶ್ರೀ
ವನಿತಾ ವರನಾದನಂತನಂತರಥಂ ಚಿ ॥
ತ್ತನಿರೋಧ ದಗ್ಧಕರ್ಮೇಂ
ಧನ ಭಾರನನಂತ ವೀರ್ಯಕೇವಲಿಯಾದಂ ॥ ॥ ೨೬ ॥

ಆ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯೊಳ್—

ಮ ॥ ಸ್ರ॥ ಅಮರೇಂದ್ರೋದ್ಯಾನದಿಂ ಪೂಮಟೆ ಕಱೆಯೆ ಸುರೇಂದ್ರಾಗಮಂ ರಾಗಮಂ ಬೀ।
ಱೆ ಮರುದ್ಗಂಭೀರ ಭೇರೀಸಿನದವೊದವೆ ನಿರ್ವಾಣ[1] ಕೈವಲ್ಯಮಾಂಗ ॥
ಲ್ಯಮಹೋತ್ಸಾಹ ಪ್ರಮೋದಾಮರ ಕಲಕಲಮಾನಂದಮಂ ಮಾಡೆರೋಮಾಂ।
ಚಮನಾನಂದಾಶ್ರುವಂ ತಾಳ್ದಿದನಮಲಯಶಂ ಭಾರತೀಕರ್ಣಪೂರಂ ॥ ೬೭ ॥

ಇದು ಪರಮಜಿನಸಮಯ ಕುಮುದಿನೀ ಶರಚ್ಚಂದ್ರ ಬಾಲಚಂದ್ರ
ಮುನೀಂದ್ರ ಚರಣನಖಕಿರಣ ಚಂದ್ರಿಕಾಚಕೋರ
ಭಾರತೀಕರ್ಣಪೂರ ಶ್ರೀಮದಭಿನವಪಂಪ
ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ ರಾಮಚಂದ್ರ ಚರಿತ
ಪುರಾಣದೊಳ್ ವಂಶವರ್ಣನಂ
—ದ್ವಿತೀಯಾಶ್ವಾಸಂ—

1 ಕಲ್ಯಾಣ. ಕ. ಖ ಚ.

ತೃತೀಯಾಶ್ವಾಸಂ

ಕಂ ॥ ಶ್ರೀವನಿತೆ ವಕ್ಷದೊಳ್ ಮು
ಕ್ತಾವಳಿಯಂತೆಸೆಯೆ ತೊಟ್ಟಲೊಳ್ ಪಟ್ಟತ್ತ ॥
ಲ್ಭಾವಳಯಂ ಭುಜದೊಳ್ ಶೋ
ಭಾವಹಮೆನೆ ಪೆಂಪುವೆತ್ತನಭಿನವಪಂಪಂ ॥ ೧ ॥

ಎಳನೇಸಜಂತೆ ಜಗಮಂ
ಬೆಳಗಿದನೆಳದಿಂಗಳಂತೆ ಸಕಲಧರಿತ್ರೀ ॥
ತಳಮನೆಱಗಿಸಿದನೆಳವೆಯೊ
ಳಿಳೆ ಬಣ್ಣಿಸೆ ದಶರಥಂ ಭಗೀರಥಚರಿತಂ ॥ ೨ ॥

ಆ ವಂಶಜರ ಗುಣಂಗಳ
ನಾವಗವೊಳಕೊಂಡು ತನ್ನ ವಿಶದ ಯಶೋಮು ॥
ಕ್ತಾವಳಿಯಂ ಧರೆಗಿತ್ತು ಧ
ರಾವಲ್ಲಭನತ್ಯುದಾತ್ತನೆನೆ ಪೆಸರ್ವಡೆದಂ ॥ ೩ ॥

ಚಿರಕಾಲದ ಕಱಿವೂವೆಂ
ದಿರದೆ ವಿರಿಂಚಿಯ ಮುಖಾರವಿಂದಮನುಱಿದಾ ॥
ದರದಿಂದಿರ್ದಳ್ ಸಿತಮಧು
ಕರವಧು ವಾಗ್ವಧು ನರೇಂದ್ರ ಮುಖಸರಸಿಜದೊಳ್ ॥ ೪ ॥

ಜಡಧಿಯ ರತ್ನಂಗಳ್ವೊಂ
ದೊಡವಿನುಪಾಶ್ರಯದಿನೆಸೆವವೋಲ್ ದಶರಥನಿಂ ॥
ಜಡಜಜನ ವಿದ್ಯೆಗಳ್ ನೂ
ರ್ಮಡಿಸಿದುವಾಶ್ರಯ ವಿಶೇಷಮೇಂ ಕೇವಲಮೇ ॥ ೫ ॥

ಅಱುವತ್ತುನಾಲ್ಕು ವಿದ್ಯೆಯ
ನಱಿದುಂ ದಶರಥನ ಚಿತ್ತಮನುರಾಗದಿನೇ ॥
ನೆಱಗಿದುದೊ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ
ಕ್ಕಱಿವುಳ್ಳಂ ವಿಕಥೆಯೊಳ್ ಮನಂ ನಿಱಿಸುಗುಮೇ ॥ ೬ ॥

ಕಂ ॥ ಓದಿದೊಡೇನರಗಿಳಿ ಕ
ಲ್ತೋದುವವೋಲ್ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಮಂ ದಶರಥನಂ ॥
ತೋದಿ ತಿಳಿದವನಿಪತಿ ಮ
ರ್ಯಾದೆಯೊಳಿಸಗುವುದು ಧರ್ಮಪರನೆನೆ ಲೋಕಂ ॥ ೭ ॥

ಕಾದಲ್ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ[1]ಧ
ರ್ಮ್ಮಾದಿಗಳಂ ವಿಾಜದಂತು ನೆಲನಂ ನೃಪನಾ ॥
ಜ್ಞಾ ದೇವತೆ ವೇದಿಕೆ ಮ
ರ್ಯ್ಯಾದೆಯೊಳಂಭೋನಿಧಾನಮಂ ನಿಲಿಸುವವೋಲ್ ॥ ೮ ॥

ಚ ॥ ಮನಮೆಳದಾಗೆ ವೈರಿಗೆ ಮನೀಷಿಜನಂ ಮನವಿಾಯೆ ಮಾನಿನೀ
ಜನಮಭಿಮಾನಮಂ ಮಱೆಯೆ ಭೂಭುವನ ಸ್ತವನೀಯಮಾದುದಾ ॥
ತನ ಬಲಗೈಯೊಳಿರ್ಪ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಗಮಾತನ ಸೊಲ್ಲೊಳಿರ್ಪ ವಾ
ಗ್ವನಿತೆಗಮಾ ಮಹೀಪತಿಗಮಪ್ರತಿಮಂ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಯೌವನಂ ॥ ೯ ॥

ಅಂತು ದಶರಥನರನಾಥಂ ನವಯೌವನಲಕ್ಷ್ಮಿಯನಪ್ಪುಕೆಯ್ದು ಲಾವಣ್ಯಲಕ್ಷ್ಮೀವಿರಾಜಿತೆಯೆನಿಪ್ಪಪರಾಜಿತೆಯುಂ, ಮದನ ಮೋಹನ ವಿದ್ಯಾದೇವತೆಯ ಮಿತ್ರೆಯೆನಿಪ್ಪ ಸುಮಿತ್ರೆಯುಂ, ಕಂತು ಸಂತಾಪನ ದೀಪ ಕಳಿಕಾ ಪ್ರಭೆಯೆನಿಪ್ಪ ಸುಪ್ರಭೆಯುಂ, ಓರೊರ್ವೆ ಪೇರುರದೊಳಿರ್ಪ ಸಿರಿಯಂ ಗಾಢಾಲಿಂಗನದ ನೆವದಿಂ ನೆಲೆಮೊಲೆಯೊಳಿಟ್ಟೊತ್ತುವಂತಿರ್ದವತ್ತುಗೆವೆತ್ತು, ಕಲಭಾಷಿತ ಸುಧಾಜಲದಿಂ ಸರಸ್ವತಿಯ ಕಲಾವಲೇಪಮಂ ಕರ್ಚಿ ಕಳೆವಂತೆ ಮೊಗಂಬಡೆದು, ಪ್ರಣಯಕಲಹ ಕೇಳಿಯಿಂ ವಿಜಯಶ್ರೀಯುಂ ಜನಿಸುವಂತೆ ತೋಳ್ವಿರಗನಪ್ಪುಕೆಯ್ದು, ತನಗೆ ಮನೋನಯನ ವಲ್ಲಭೆಯರೆನಿಸೆ—

ಕಂ ॥ ಕುಲಸತಿಯರಿಂ ನೃಪಂ ದಾ ।
ನ ಲೇಖೆಯಿಂ ದಿಗಿಭಮಮೃತಕಳೆಯಿಂ ಶಶಿ ಮೇ ॥
ಖಲೆಯಿಂ ಮಂದರಶೈಲಂ
ವಿಲಾಸಮಂ ತಳೆದುದೆನೆ ಬೆಡಂಗಂ ತಳೆದಂ ॥ ೧೦ ॥

ಇನನೆಂತು ಬೆರಸಿ ಸಂಜೆಯೊ
ಳನುರಾಗಿಯೆನಿಪ್ಪನಂತೆ ನೃಪನಾನೃಪನಂ ॥
ದನೆಯರೊಳನುರಾಗದಿನಿ
ರ್ದನವರತಂ ತೊಳಗಿ ಬೆಳಗಿದಂ ಸತ್ಪಥಮಂ ॥ ೧೧ ॥

1. ಮರ್ಯ್ಯಾದೆ. ಗ.

ಕಂ ॥ ನೀರೊಳಗಿರ್ದುಂ ಪೊರ್ದದು
ನೀರಂ ನೀರೇಜಮೆಂಬವೋಲಬಲಾಶ್ರಿಂ ॥
ಗಾರರಸ ಮಗ್ನನಾಗಿಯು
ಮಾರಳವೆನೆ ತಳೆದನರಸನಿಂದ್ರಿಯ ಜಯಮಂ ॥ ೧೨ ॥

ಮ ॥ ಸ್ರ ॥ ಕುಳಭೂಭೃತ್ಕೂಟದೊಳ್ ಮಾಣಿಕದೆಳವಿಸಿಲೆಂತಂತೆ ದಿಕ್ಕುಂಭಿ ಕುಂಭ।
ಸ್ಥಳದೊಳ್ಸಿಂದೂರಮೆಂತಂತಮರನದಿಯೊಳಾರಕ್ತ ನೀರೇಜ ಪತ್ರಾ ॥
ವಳಿಯೆಂತಂತಬ್ಧಿಯೊಳ್ವಿದ್ರುಮ ಸಮುದಯಮೆಂತಂತೆ ಪರ್ವಿತ್ತು ರಾಗಾ।
ವಿಳಮಪ್ಪಂತುರ್ವಿಯೆಲ್ಲಂ ದಶರಥ ವಸುಧಾಧೀಶ ತೇಜಃಪ್ರಕಾಶಂ ॥ ೧೩ ॥

ಉ ॥ ಖಂಡಿಸಿ ವೈರಿವಂಶವನಮಂ ಕಡಿಮುದ್ಧತ ಶಾಖೆಯಂ ಭುಜಾ।
ದಂಡ ಕೃಪಾಣದಿಂ ಸಮುಜು ಕಂಟಕಮಂ ಸಮೆದಾತಪತ್ರದಿಂ ॥
ಚಂಡಕರ ಪ್ರತಾಪಮುಖಿಲೋರ್ವರೆಗಿಲ್ಲೆನೆ ತಣ್ಪುಮಾಡಿದಂ।
ದಂಡಧರೋತ್ತಮಂ ದಶರಥಂ ಸಫಲೀಕೃತ ಸನ್ಮನೋರಥಂ ॥ ೧೪ ॥

ಚ ॥ ಅನಿಮಿಷ ಗಾಯಕರ್ದಶರಥ ಕ್ಷಿತಿನಾಯಕನಂಕಮಾಲೆಯಂ।
ತನತನಗೊಲ್ದು ಪಾಡುವೆಡೆಯೊಳ್ಪುಳಕಂ ಪೊಜಪೊಣ್ಮೆ ಸೋಲ್ತು ಕೇ ॥
ಳ್ವನಿಮಿಷ ನಾಯಕಂ ತನಗೆ ಚಾಮರಮಿಕ್ಕುವ ದೇವಕಾಮಿನೀ।
ಜನ ಮಣಿಕಂಕಣ ಧ್ವನಿಗೊನಲ್ದುವರಂ ಕಿಸುಗಣ್ಣೆ ನೋಡುವಂ ॥ ೧೫ ॥

ಉ ॥ ನೋಡಿರೆ ಕಿನ್ನರರ್ದಶರಥ ಕ್ಷಿತಿನಾಥನ ಬೀರದೇಳ್ಗೆಯಂ।
ಪಾಡೆ[1]ಮರುಳ್ದು ಕೇಳ್ವ ಪದದೊಳ್ಕಿವಿಸಾರ್ದು ಜಿನುಂಗೆ ಸೌರಭ ॥
ಕ್ಕಾಡುವ ತುಂಬಿಗಳ್ದಿವಿಜನಾಥನವರ್ಕೆ ಕನಲ್ದು ಮಾಣದೀ।
ಡಾಡುವನಾ ನಮೇರು ಕುಸುಮಸ್ತಬಕಂಗಳ ಕರ್ಣಪೂರಮಂ ॥ ೧೬ ॥

ಕಂ ॥ ಬಾಳ ಬಿಸಿಲಿನನ ತೇಜಮು
ನೇಳಿಸೆ ನೆಲನಂ ಪಯೋಧಿಪರ್ಯಂತಂ ಬಾಯ್ ॥
ಕೇಳಿಸಿ ದಶರಥನೊಳ್ಪಂ
ಪಾಳಿಸಿ ಸುಖದಿಂದಮರಸುಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರ್ದಂ ॥ ೧೭ ॥

ಆ ನಿಖಿಲರಾಜ ಕಿರೀಟಕೀಲಿತ ಹರಿನೀಲ ಮದಾಳಿಮಾಲಾ ಪರಿಚುಂಬಿತ ಚರಣಾರವಿಂದನೊಂದು ದಿವಸಮಾಪ್ತಪರಿಜನಂಬೆರಸು ಕರುಮಾಡದೆರಡನೆಯ ನೆಲೆ

---

1. ಮುಗುಳ್ದು. ಕ. ಖ. ಗ. ಘ.

ಯ ಮೊಗಸಾಲೆಯೊಳಿಕ್ಕಿದ ಮಣಿಮಯಾಸನಮನಲಂಕರಿಸಿ ಕರ್ಣಪೂರ ಪಾರಿಜಾತ ಸ್ತಬಕ ಪರಿಮಳಕ್ಕೆಳಸಿ ಬಳಸುವೆಳದುಂಬಿಯ ಕಳರವಮನಾಲಿಸುತಿರ್ಪುದುಮಾ ಸಮಯದೊಳ್—

ಮ ॥ ನಯನೋತ್ಸಾಹಮನಿತ್ತು ದೇಹ ರುಚಿಯಿಂದೆಯ್ತಂದನಾಕಾಶ ಗಂ।
ಗೆಯ ನೀರ್ಮ್ಯಾನಿಸನೆಂಬಿನಂ ದಶರಥ ಕ್ಷೋಣೀಶನಾಸ್ಥಾನ ಭೂ ॥
ಮಿಯನಾ ನೀರದಮಾರ್ಗದಿಂದಿೞಿದು ಸನ್ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಮೆಯ್ವಾರದಂ।
ನಯಮಂ ಸಾರದನಾವ ಕಾಳೆಗದೊಳಂ ಕಣ್ಣಾರದಂ ನಾರದಂ ॥ ೧೮ ॥

ಕಂ ॥ ಬಿಸಸೂತ್ರದ ಕಟಿಸೂತ್ರಂ
ಪೊಸದುಗುಲದ ಕೋವಣಂ ಕಮಂಡಲು ರಾರಾ ॥
ಜಿಸೆ ದಂಡಪಾಣಿ ಪೊಕ್ಕಂ
ಕಿಸುರೞಿಪಂ ಪಿಸುಣ ಪಸರಿಗಂ ನೃಪಸಭೆಯಂ ॥ ೧೯ ॥

ಅಂತಾ ನಾರದಂ ನಭೋಮಂಡಲದಿಂ ಸಭಾಮಂಡಲಕ್ಕವತರಿಸೆ—

ಕಂ ॥ ಇದಿರೆೞ್ದಿಚ್ಛಾಕಾರಮ
ನುದಾತ್ತನೇನಿತ್ತು ಮಾಣ್ಬನೇ ಕಾಂಚನ ಪೀ ॥
ಠದೊಳಿರಿಸಿ ಮುಕುಳಿತಾಂಜಲಿ
ಸದರ್ಭ ಸಾಕ್ಷತಮನರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಮನಿತ್ತಂ ॥ ೨೦ ॥

ಬಂದ ಬರವಾವುದೀ ಬರ
ವಿಂದಂ ಚರಿತಾರ್ಥನಾದೆನಾನೆಲ್ಲಿಂದಂ ॥
ಬಂದಿರೆನೆ ನೃಪತಿ ನಾರದ
ನೆಂದಂ ದಶನಾಂಶು ಕೆದಱೆ ಚಂದ್ರಾತಪಮಂ ॥ ೨೧ ॥

ಆನೀ ಜಂಬೂದ್ವೀಪದ ಪೂರ್ವವಿದೇಹದ ಪುಂಡರೀಕಿಣೀಪುರದ ಸೀಮಂಧರಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪರಿನಿಷ್ಕ್ರಮಣ ಕಲ್ಯಾಣ ವಿಭೂತಿಯಂ ನೋಡಿ ಬಂದೆನೆಂದು ಸಭೆಯಂ ಕಣ್ಸನ್ನೆಯಿಂ ತೊಲಗಿಸಿ ದಶರಥಂಗೆ ಕಟ್ಟೇಕಾಂತದೊಳಿಂತೆಂದಂ—

ಉ ॥ ಲಂಕೆಗೆ ಪೋಗಿ ಶಾಂತಿ ಜಿನಭಕ್ತಿಯೊಳಾಂ ಸ್ಮರ ದಾನದಂತಿ ವ।
ಜ್ರಾಂಕುಶ ದರ್ಶನ ಸ್ತವನದಿಂ ಚರಿತಾರ್ಥನೆನಾದೆನಾಗಿ ವೀ ॥
ತಾಂಕುಶನಪ್ಪ ರಾವಣನೊಳಂ ನೆರೆದೀನುಡಿಗೇಳ್ದು ನಾಡೆಯುಂ।
ಶಂಕೆಯೊಳೊಂದಿ ಬಂದೆನಱಪಲ್ಪೆಱತೇಂ ನಿಮಗಾ ಪ್ರಪಂಚಮಂ ॥ ೨೨ ॥

ಅದೆಂತೆನೆ ವಿಭೀಷಣಂ ಸಾಗರಬುದ್ಧಿವೆಸರ ನೈಮಿತ್ತಿಕನಂ ಬರಿಸಿ ರಾವಣನ ಮರಣಕಾರಣಮಂ ಬೆಸಗೊಳ್ವುದುಂ—

ಕಂ॥ ಏನುಂ ತೊದಳಿಲ್ಲಿದುವೆ ಶಿ
ಲಾನಿಕ್ಷಿಪ್ತಾಕ್ಷರಂ ವಿಭೀಷಣ ರಣದೊಳ್ ॥
ಜಾನಕಿಯ ದೂಸಱಿಂ ಲಂ
ಕಾನಾಥಂ ದಾಶರಥಿಯ ಕೈಯೊಳ್ ಮಡಿಗುಂ ॥ ೨೩ ॥

ಎನೆ ವಿಭೀಷಣಂ ವಿಷಣ್ಣನಾಗಿ—

ಕಂ ॥ ಆರಯಿಲವರುತ್ಪತ್ತಿಗೆ
ಕಾರಣಮೆನಿಸಿರ್ದ ಜನಕನಂ ದಶರಥನಂ ॥
ಮಾರಣಮಂ ಪೊರ್ದಿಸುವೆಂ
ಕಾರಣ ವಿಘಟನಮೆ ಕಾರ್ಯ ವಿಘಟನಮಲ್ತೇ ॥ ೨೪ ॥

ಎಂದು ತಱಿಸಂದು—

ಚ ॥ ಎನಗಿದಯುಕ್ತಮೆನ್ನ ಬಗೆ ಪಾಪನಿಬಂಧನಮೇವುದೆಂಬಿದಂ।
ನೆನೆಯದೆ ತನ್ನ ಸೋದರನೊಳಪ್ಪ ವಿಪತ್ತಿಗಣಂ ವಿಭೀಷಣಂ ॥
ಮನದೊಳಜಲ್ಪು ನಿಮ್ಮನಱಿಯಲ್ಬಗೆದಂದವನಿದರ್ಕೆ ತಕ್ಕುದಂ।
ನೆನೆದಿರಿಮಾನಿದಂ ತಡೆಯದಿಂ ಜನಕಂಗಱಿಪಲ್ಕೆ ಪೋದಪೆಂ ॥ ೨೫ ॥

ಎಂದು ನಾರದಂ ನೀರದಪಥಕ್ಕೆ ನೆಗೆದು ಮಿಥಿಳೆಯನೆಯ್ದಿ ಜನಕಂಗವಾಸ್ವರೂಪಮನಱಿಪಿಪೋಪುದುಮಿತ್ತಲ್ ದಶರಥನಾ ವಾರ್ತೆಯೆಲ್ಲಮಂ ಸಮುದ್ರಹೃದಯನೆಂಬ ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಮುಖ್ಯಂಗಱಿಪುವುದುಮಾತನಿದರ್ಕೆ ಕಾಲವಂಚನಮೆ ಕಾರ್ಯಮೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಂಗೆಯ್ದು ದಶರಥನಂ ಕಳಿಪಿ ಚಿತ್ರಕನುಂ ತಾನುಮಲ್ಲದೆ ಪೆಱರಱಿಯದಂತು ಕರುವಿಡಿಸಿ ಲಾಕ್ಷಾರಸಾದಿಗಳಿಂ ಸಪ್ತ ಧಾತುಗಳಂ ಪಡೆದು ವರ್ಣಕ್ರಮಂ ಗೆಯ್ಯೆ—

ಕಂ ॥ ಇದು ಭೂಪನ ರೂಪಿದು ಲೆ
ಪ್ಪದ ರೂಪೆನಲೆಂತುಮಱಿಯಲರಿದೆನೆ ಬಗೆಗೊಂ ॥
ಡುದು ನಡೆವ ನುಡಿವ ತೆಱದಿಂ
ಪ್ರದೇಶಸೌಷ್ಠವಮದೇಂ ವಿಚಿತ್ರಮೊ ಚಿತ್ರಂ ॥ ೨೬ ॥

ಅಂತು ಪರವಿದ್ಧಮಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮಂ ಮಾಡಿದ ಚಿತ್ರಕನ ಪರಿಣತಿಯಂ ಮನದೆ

ಕೊಂಡು ಲೆಪ್ಪದರಸನಂ ಕರುಮಾಡದೆರಡನೆಯ ನೆಲೆಯೊಳಿರಿಸಿ ಪರಿಜನಮುಂ ತಾನುಮೋಲಗಿಸುತ್ತಿರೆ—

ಕಂ॥ ಜನಕನ ಮಂತ್ರಿಯುಮಿಾ ಕ್ರಮ
ದಿನನುಷ್ಠಿಸಿ ಕಳಿಪೆ ಜನಕನುಂ ದಶರಥನುಂ॥
ದಿನಕರನುಂ ಹಿಮಕರನುಂ
ಘನಾಘನಾಂತರಿತರಾದರೆನೆ ತಲೆಗರೆದರ್ ॥ ೨೭ ॥

ಅನ್ನೆಗಮಿತ್ತ ವಿಭೀಷಣಾದೇಶದಿಂ ಬಂದ ತೀಕ್ಷ್ಣಪುರುಷರ್ ಪುರಮಂಪೊಕ್ಕು ಕರುಮಾಡಮಂ ಪುಗಲ್ಪಡೆಯದೆ ತಡೆದಿರ್ಪುದುಂ—

ಉ॥ ಅಟ್ಟಿದ ಜಟ್ಟಿಗರ್ತಡೆದುದರ್ಕೆ ಕನಲ್ದು ವಿಭೀಷಣಂ ಮುಗಿ।
ಲ್ವಟ್ಟೆಯಿನಟ್ಟಿ ತಿಂಬ ಜವನಂ[1]ತಿರಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಬಂದು ಪೊಕ್ಕು ಪೊಂ॥
ಬೆಟ್ಟಮೆನಿಪ್ಪ ಪೊನ್ನಕರುಮಾಡಮನಂದಿರುಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಕ।
ಣ್ಮುಟ್ಟನೊಳಿರ್ದ ಲೆಪ್ಪದರಸಂ ಕೊಲವೇಟ್ಟಿನಸಾರ ಚೇತನಂ ॥ ೨೮ ॥

ಅಂತುಪೇೞ್ವುದುಂ—

ಕಂ॥ ಬೆಸನಂ ವಿದ್ಯುದ್ವಿಳಸಿತ
ವೆಸರ ವಿಯಚ್ಚರ ಭಟೋತ್ತಮಂ ಪಡೆದು ಜವಂ॥
ಮುಸಗಿದನೆನೆ ಕಾಪಿನವ
ರ್ದೆಸೆಗಿಡೆ ಪೊಕ್ಕಿಱಿದು ಕೊಂದು ತಲೆಯಂ ತಂದಂ ॥ ೨೯ ॥

ಆ ಸಮಯದೊಳ್—

ಕಂ॥ ಪರಿಜನದ ಭೂಪನಂತಃ
ಪುರದಬಳಾಜನದ ನೆಗೆದ ಹಾಹಾರವಮೆ॥
ಯ್ತರೆ ಕಿವಿಗೆ ಕೇಳ್ದು ನಲಿದಂ
ಕರುಣಾರಸ ರಹಿತನಾವನಾಖಚರನವೊಲ್॥ ॥ ೩೦ ॥

ಕಂ॥ ಕೊಲಲೆಂದು ಬಂದು ಲೆಪ್ಪದ
ತಲೆಯಂ ಕೊಂಡುಯ್ದನಾ ವಿಭೀಷಣನಾರುಂ॥
ಕೊಲಲಾರ್ಪರೆ ಸಾಯದರಂ
ಲಲಾಟದೊಳ್ ವಿಧಿಯ ಬರೆದ ಲಿಪಿ ಜಲಲಿಪಿಯೇ ॥ ೩೧ ॥

---

1. ತೆವಿನೀತೆನೆ. ಗ.

ಅಂತವನ ತಂದ ತಲೆಯಂ ಕಡಲೊಳೀಡಾಡಿ ಜನಕನುಮನಂತೆವಾಡಿ ಮಗುೞೆ ಲಂಕೆಗೆ ಪೋಗಿ—

ಮ ॥ ಮನದೊಳ್ತನ್ನ ನೆಗೞ್ತೆಯಂ ನೆನೆದು ಕಷ್ಟಂಗೆಯ್ದೆನಾನೀ ದಶಾ ।
ನನನಂ ಕೊಲ್ವವನಾವನೀ ಕಡಲನಾವಂ ದಾಂಟುವಂ ಲಂಕೆಗಾ ॥
ವನೊ ಬರ್ಪಂ ಗಡ ಭೂಮಿ ಗೋಚರನಿದಂ ನೈಮಿತ್ತಿಕಂ ಪೇೞ್ದೊಡಾ।
ತನ ಮಾತಿಂಗವಿಚಾರಿತಂ ನೆಗೞ್ದೆನೆಂದುಬ್ಬೇಗಮಂ ತಾಳ್ದಿದಂ ॥ ೩೨ ॥

ಕಂ ॥ ಜಿನಗೃಹಮಂ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿ
ತ್ತ ನಿಮಿತ್ತಂ ನಿರತಿಶಯಮೆನಲ್ಮಾಡಿಸಿದಂ ॥
ತನಗೆ ಕಷಾಯೋದಯದಿಂ
ಜನಿಯಿಸೆ ಪೊಲ್ಲಮೆಯನೊಳ್ಳಿದಂ ಸೈರಿಪನೇ ॥ ೩೩ ॥

ಅನ್ನೆಗಮಿತ್ತ ದಶರಥನ ಜನಕನ ಪರಿಜನಂ ಲೆಪ್ಪದರಸನಪ್ಪುದನಱಿದು ಸಂತೋಷಂಬಟ್ಟಿರ್ಪುದುಂ ಅತ್ತ ದಶರಥನುಂ ಜನಕನುಂ ರೂಪ ಪರಾವರ್ತನದಿ ನನೇಕ ದೇಶಂಗಳಂ ನೋಡುವುದೆ ತಮಗೆ ವಿನೋದಮಾಗೆ ತೊೞಲುತ್ತುಂ ಬಂದು—

ಕಂ ॥ ಸಕಲರ್ತುಕ ವನದಿಂ ದೀ
ರ್ಘಿಕೆಯಿಂ ಪುಷ್ಕರಿಣಿಯಿಂ ಸರೋವರದಿಂ ಕೌ ॥
ತುಕಮನವರ್ಕಂಡರ್ಕೌ
ತುಕ ಮಂಗಳಪುರಮನುರ್ವರಾ ನೂಪುರಮಂ ॥ ೩೪ ॥

ಚ ॥ ಮಿಸುಗುವ ಪೊನ್ನಕೋಂಟೆ ಮುಗಿಲಂ ತುಡುಕುತ್ತಿರೆ ಪೆಂಪುವೆತ್ತಗೞ್ ।
ಬಿಸರುಹಮುಳ್ಳರಲ್ದು ಸಿರಿ ಕಣ್ದೆಱೆದಂತಿರೆ ಸುತ್ತಲುಂ ಬನಂ ॥
ಕುಸುಮಶರಂಗೆ ಪೊಚ್ಚಪೊಸ ಜೌವನದಂತಿರೆ ರಾಜಧಾನಿ ಕ ।
ಣ್ಗೆಸದಳಮೊಪ್ಪಿ ತೋಱಿದುದು ಕೌತುಕ ಮಂಗಳಮಾತ್ತ ಮಂಗಳಂ ॥ ೩೫ ॥

ಆ ಪುರದ ಪೊಱವೊೞಲನೆಯ್ದೆವರ್ಪಾಗಳ್—

ಕಂ ॥ ಲಲನಾ ರತ್ನದೊಳಂ ಜಯ
ಲಲನಾ ರತ್ನದೊಳಮಪ್ಪ ತೋಳ್ವೆರಗನನಾ ॥
ಕುಲಮಱಿಪುವಂತೆ ಬಲಗ
ಣ್ಬಲಗೈ ಕೆತ್ತಿದುವು ದಶರಥಂಗೊರ್ಮೊದಲೊಳ್ ॥ ೩೬ ॥

ಅಂತೆಯ್ದೆವರ್ಪುದುಮಾಪುರದ ಬಹಿಃಪುರೋದ್ಯಾನ ಪ್ರದೇಶದೊಳ್ ಕನಕ

ಪ್ರಾಕಾರ ಕಮನೀಯಮುಮುಂಬರ ತಳ ಚುಂಬಿ ಚಂಚದ್ಧ್ವಜರಾಜಿ ವಿರಾಜಮಾನ ಮುಮನೇಕ ಮಣಿಭವನ ಭಾಸುರಮುಮೆನಿಸಿ ಜನಮನೋಹರಂ ಸ್ವಯಂವರ ಭೂಮಿ ನಯನಾಭಿರಾಮಮಾದುದಲ್ಲಿ—

ಕಂ ॥ ಪಳುಕಿನ ಚೌಖಂಡಂಗಳ
ಕೆಳಗಣ ಚೆಂಬೊನ್ನ ಮತ್ತವಾರಣದೊಳ್ ಕ ॥
ಣ್ಗೊಳಿಸಿದರನೇಕ ದೇಶಂ
ಗಳ ರಾಜತನೂಜರೋಳಿಯಿಂದಿರ್ಕೆಲದೊಳ್ ॥ ೩೭ ॥

ಆಗಳಲ್ಲಿ—

ಮ ॥ ನಯನಾಕರ್ಷಣವಿದ್ಯೆ ಗಂಡುವರಿಜಂ ಕೈಕೊಂಡುದೋ ಗಂಡಗಾ ।
ಡಿಯನೀತಂಗೆ ಮನೋಜನೊಪ್ಪಿಸಿದನೋ ಪೇಟಿಂಬಿನಂ ಬಣ್ಣಿಸಲ್ ॥
ಬಯಸಲ್ತಕ್ಕ ಬೆಡಂಗು ಕಣ್ಗೊಳಿಸೆ ತನ್ನಂ ಕಂಡಣಂ ಕನ್ನೆಯಾ ।
ಸೆಯನಾ ರಾಜಕುಮಾರಕರ್ತೊಱಿವಿನಂ ಪೊಕ್ಕಂ ಸಭಾಸದ್ಮಮಂ ॥ ೩೮ ॥

ಚ ॥ ತೊಡವುಗಳೆಡ್ಡಮಾದನಿತಱಿಂ ತನಗಕ್ಕುಮೆ ಗಾಡಿ ಗಾಡಿ ಮೆ ।
ಯ್ದೊಡವೆನೆ ಮಾಸಿ ರೂಪುಗರೆದಿರ್ದೊಡಮಾತನ ರೂಪಿದೊಂದು ಕ ॥
ಣ್ದೊಡವೆನೆ ಬೇಱಿದೊಂದು ಬಗೆಗಿಕ್ಕಿದ ಟಕ್ಕೆನೆ ವಶ್ಯದೊಂದು ತ ।
ಣ್ಣೊಡರೆನೆ ನೋಟ್ಪ ನೋಟಕರ ಕಣ್ಗೊಳಗಾದುದು ಕಣ್ಣಪಾಪೆವೋಲ್ ॥ ೩೯ ॥

ಅಂತು ದಶರಥಂ ಸ್ವಯಂವರ ಸಭಾಸದನಮಂ ಪೊಕ್ಕು ತಾನುಂ ಜನಕನು ಮೊಂದು ಕಡೆಯ ಪಟ್ಟ ಕಾಂಚನಮಂಚೋಪಾಂತದೊಳ್ ನಿಂದು ನೋಡುತ್ತುಮಿರೆ—

ಕಂ॥ ಏಱಿ ಮಣಿವೆಸದ ಸಿವಿಗೆಯ
ನೇಱಿಸಿ ಕುಡುವಿಲ್ಲನೊಡನೆ ಬರೆ ಕಂದರ್ಪಂ ॥
ನೀಱೆ ಮುಗಿಲ್ವೊರೆಯೊಳ್ ಮೆ
ಯ್ದೋಱುವ ಶಶಿಕಳೆಯ ಗಾಡಿಯಂ ಗೆಲೆವಂದಳ್ ॥ ೪೦ ॥

ಯುವತೀರತ್ನದ ಕೆಲದೊಳ್
ಧವಳ ವಿಲೋಚನ ಮರೀಚಿ ತಿಂಗಳ ಬೆಳಗಂ ॥
ಕವರ್ದು ಕೊಳೆ ಕುಂಚದಡಪದ
ಡವಕೆಯ ಕನ್ನಡಿಯ ಕನ್ನೆಯರ್ಕಣ್ಗೆಸೆದರ್ ॥ ೪೧ ॥

ಚ ॥ ಎಳವೆಱೆ ಪೊನ್ನ ಪುತ್ತಳಿಗೆ ರನ್ನದ ದೀವಿಗೆ ತನ್ನ ಪುಷ್ಪ ಕೋ ।
ಮಳ ತನು ಬೇಱೆ ಬೀಱೆ ನಯನೋತ್ಸವಮಂ ನಿಜಲೋಚನಂಗಳು ॥

ತ್ಪಳ ದಳ ದಾಮುಮಂ ಕೆದಱಿ ಕಣ್ಗೆಸೆದಳ್ ನವರತ್ನಮಾಲೆ ಕೆಂ।
ದಳದೊಳನಂಗಪಾಶಮೆನೆ ಕೈಕೆ ಮನೋಜನ ಬಯ್ತ್ತ ಬಯ್ಕೆವೋಲ್ ॥ ೪೨ ॥

ಆ ಸಮಯದೊಳಖಿಳ ರಾಜಕುಲದುಭಯ ವಿಶುದ್ಧಿಯುಮನನ್ವಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯುಮನಱಿಪಿ—

ಕಂ॥ ಕಂಚುಕಿ ಪರಿವಿಡಿಯಿಂ ನೃಪ
ಸಂಚಯಮುಮಂ ತೋಱಿ ನಿಂದುದಿಲ್ಲವಳ ತಟ॥
ತ್ಸಂಚಲ ನಯನಯುಗಂ ನಿಜ
ದಿಂ ಚಳವೊಂದೆಡೆಯೊಳೆಂತುಮೇಂ ನಿಂದಪುದೇ ॥ ೪೩ ॥

ಉ॥ ಆ ನೆರೆದಿರ್ದ ರಾಜಸುತರಂ ಪರಿದೆಯ್ದಿ ಬಟಿಲ್ದು ವಿಶ್ರಮ।
ಸ್ಥಾನಮನಾ ಮಹೀಭುಜನ ಮೆಯ್ಸಿರಿಯಂ ಸೆಱಗೆಯ್ಯೆ ತತ್ಸರೋ॥
ಜಾನನೆ ತನ್ನ ಲೋಲ ನಯನೋತ್ಪಲಮಾಲೆ ನೃಪಂಗೆ ಮಾಲೆಯಂ।
ತಾನೊಸೆದಿಕ್ಕಿದಳ್ನಿಖಿಲ ರಾಜಕುಲಂ ಮನಮಿಕ್ಕುವನ್ನೆಗಂ ॥ ೪೪ ॥

ಕಂ॥ ಆ ರಾಜನ್ಯಕಮಿರೆ ಕ
ನ್ಯಾರತ್ನಂ ರೂಪುಗರೆದೊಡಂ ನಿಜಪುಣ್ಯ॥
ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂ ಕೈಸಾರ್ದ
ತ್ತಾ ರಘುವೀರಂಗೆ ಪುಣ್ಯದೊಳ್ ಪುರುಡುಂಟೇ ॥ ೪೫ ॥

ಉ॥ ಎತ್ತಿದುವಾತಪತ್ರಶತಮಿಕ್ಕಿದುವಾಗಳೆ ಹೇಮಚಾಮರಂ।
ಮುತ್ತಿನ ಸೇಸೆಯಂ ತಳಿದರಂಗನೆಯರ್ ಗಗನಾಂತರಾಳಮುಂ॥
ಮುತ್ತಿದುದುತ್ಸವಾನಕ ರವಂ ದ್ವಿಜಮಂಗಳ ಮಂತ್ರ ನಾದಮು।
ಜೈತ್ರಿಸಿತುಂ ವಿಭೂತಿ ಪತಿಗಾದುದು [1]ಬಾಲಿಕೆ ಸೂಡೆ ಮಾಲೆಯಂ ॥ ೪೬ ॥

ಅಂತಾತಂಗೆ ಕನ್ನೆ ಕೈಸಾರ್ವುದುಂ—

ಉ॥ [1]ಬಾಲಿಕೆ ಮುಗ್ಧೆ ತಕ್ಕುದಱಿಯಳ್ ಪಲರಂ ಪೆಱಗಿಕ್ಕಿ ಸೂಡಿದಳ್।
ಮಾಲೆಯನಾಕೆಯಂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ವುದು ದೇಸಿಗನಂ ತಗಳ್ವುದೀ॥
ಕಾಲವಿಳಂಬಮೇವುದೆನುತುಂ ರಣಬಾಲಕರಾ ಸಮಸ್ತ ಭೂ।
ಪಾಲಕ ಬಾಲಕರ್ ಕದನಕೇಳಿಗೆ ಮಚ್ಚರದಿಂದೊಡರ್ಚಿದರ್ ॥ ೪೭ ॥

---

1. ಬಾಲಕಿ. ಕ. ಖ. ಗ. ಘ. ಚ.

ಚ ॥ ಅನರಣ್ಯ ಪ್ರಿಯನಂದನಂ ದಶರಥಂ ಸಾಕೇತನಾಥಂ ಶರಾ ।
ಸನ ವಿದ್ಯಾಗುರು ವೀರನೆಂದಱಿದುದಿಲ್ಲೇಕಾಕಿ ಸಾಮಾನ್ಯನೆಂ ॥
ದನಿತುಂ ರಾಜಸಮಾಜಮಾಜಿಗುಜ್ಜದೆಯ್ತಂದತ್ತು ನೀರ್ಗೆತ್ತು ಜೆ ।
ಕ್ತನದಿಂ ಕತ್ತರಿವಾಣಿಯಂ ಜಡಜನಂ ಕೈಗುತ್ತಲೇೞ್ವಿರ್ಪವೋಲ್ ॥ ೪೮ ॥

ಅಂತು ರಣ ಪಟಹ ಪಟು ನಿನದವೊದವೆ ವಿಳಯ ಜಳಧಿಯಂತೆ ನೆಲೆಯಿಂ ತಳರ್ದ ರಾಜಕುಲಮಂ ಕಂಡು ಕೈಕೆಯ ಜನಕಂ ಭಯಚಕಿತ ಚಿತ್ತನಾಗಿ—

ಚ ॥ ಶುಭಮತಿ ಪೂಡಿ ತಂದು ರಥಮಂ ತಡೆಯಲ್ ಪದನಲ್ತು ಸಾಮದಿಂ ।
ಶುಭಮನೊಡರ್ಚಲಾಂ ನೆಱೆವೆನೇಱಿಸಿ ಕೈಕೆಯನೀ ವರೂಥಮಂ ॥
ಸಭೆಯನಗಲ್ದು ಪೋಪುದೆನೆ ಕೇಳ್ದಿನಿಸಂ ನಸುನಕ್ಕು ಭೂಭುಜ ।
ಪ್ರಭು ನುಡಿದಂ ಮುಖೇಂದುಕಿರಣಂ ನಿಮಿರ್ವಂತಿರೆ ದಂತಕಾಂತಿಗಳ್ ॥ ೪೯ ॥

ಉ ॥ ಆನೆ ಕಲಂಕುವಂತೆ ಕೊಳನಂ ಬಿಡದಾನೆ ಕಲಂಕುವೆಂ ಕರು ।
ತ್ತೀನೆರೆದಾಂತ ರಾಜಕವನೊಂದಿನಿಸಂ ನಡೆ ನೋೞ್ಪುದೆಂದು ಪಂ ॥
ಚಾನನದಂತೆ ಗರ್ಜಿಸಿ ರಘೂದ್ವಹನೇಱಿ ವರೂಥಮಂ ಘನ ।
ಜ್ಯಾ ನಿನದಂ ಭಯಂಗೊಳಿಸೆ ಜೇವೊಡೆದಂ ನಿಜ ಚಾಪದಂಡಮಂ ॥ ೫೦ ॥

ಚ ॥ ಅತಿಶಯಮಾಗೆ ತನ್ನ ಮುಖಚಂದ್ರಬಲಂ ಮಣಿಮೇಖಲಾರವಂ ।
ಶ್ರುತಿಪಥಮಂ ಪಳಂಚೆ ಜಯ ಡಿಂಡಿಮ ನಿಸ್ವನದಂತೆ ಮೇಲುದು ।
ದ್ಗತ ಜಯ ಕೇತುವಂ ಮಿಗೆ ಮನೋರಥ ಸಾರಥಿ ಕೈಕೆ ಬಂದು ಭೂ ।
ಪತಿಯೊಡನೇಱಿದಳ್ ರಥಮನಾ ರಘುವೀರನ ವೀರಲಕ್ಷ್ಮಿವೋಲ್ ॥ ೫೧ ॥

ಆಗಳಕಾಲ ಜಲಧರಂಗಳಂತೆ ನಿಖಿಲ ನೃಪಸುತರ್ ಸುತ್ತಿಮುತ್ತಿ ಶರವರ್ಷಮಂ ಕಱೆಯೆ—

ಕಂ ॥ ತಾಗೆ ಸರಲ್ ಪಾವಿನ ಪಲ್
ತಾಗಿದವೋಲ್ ಮೂರ್ಛೆವೋಗೆ ಸಾರಥಿ ರಥಮಂ ॥
ಬೇಗಂ ಚೋದಿಸಿದಳ್ ವಧು
ರಾಗರಸಂ ದಶರಥಂಗೆ ನೆಲೆವೆರ್ಚುವ ವೋಲ್ ॥ ೫೨ ॥

ಮಿಱದೆ ಕೀಱದೆ ನೇಣಂ
ತೋಱಿದದೆಸೆಗಾಕೆಗಂ ಹಯಕ್ಕಂ ಚಿತ್ತಂ ॥
ಬೇಱಿಲ್ಲೆನೆ ಪರಿದುದು ಜವ
ನೇಱಿದ ರಥಮಿಂತಿದೆನೆ ರಥಂ ದಶರಥನಾ ॥ ೫೩ ॥

ಚ ॥ ದೆಸೆ ಮಸುಳ್ವನ್ನೆಗಂ ಮುಸಗಿ ರಾಜತನೂಭವರೆಚ್ಚ ಬಾಣಮಂ ।
ಪೊಸಮುಸೆಯುಂಬಿನಿಂ ಕಡಿದು ಕಟ್ಟಿಲೆಯಂ ಬೆದಱಟ್ಟೆ ಕಣ್ಗಗು ॥
ರ್ವಿಸುವಿನ ಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಪರಿವೇಷಮುದಾಯ್ತೆನೆ ತೀವ್ರತೇಜಮಂ ।
ಪಸರಿಸಿ ಕಣ್ಗೆ ಕುಂಡಲಿತ ಚಾಪಮಗುರ್ವಿಸಿದಂ ಮಹೀಭುಜಂ ॥ ೫೪ ॥

ಕೆಲರ ವರೂಥಮಂ ಕೆಲರ ವಾಜಿಗಳಂ ಕೆಲರುಗ್ರಬಾಣಮಂ ।
ಕೆಲರ ಕಿರೀಟಮಂ ಕೆಲರ ಚಾಪಮನಿರ್ಕಡಿ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ದೋ ॥
ರ್ವಲದ ಪೊಡರ್ಪು ಜೀಯೆನಿಸೆ ಮಾರ್ಪಡೆಯಂ ಕೊಲಲೊಲ್ಲನಿಲ್ಲ ಮೆ ।
ಯ್ಗಲಿ ರಘುವೀರ ನಾಥನ ಶರಾಸನ ವಿದ್ಯೆಗಿದಾವ ವಿಸ್ಮಯಂ ॥ ೫೫ ॥

ಕಂ ॥ ಗಱಿಯಿಂ [1]ಸೋರ್ಜಿದುದೆನೆ ಕೆಂ
ಗಱಿಯಂ=ಬೆಟ್ಟಟ್ಟೆ ರಾಜಸುತ ಸಂದೋಹಂ ॥
ಗಱಿ ಸೋಂಕದೆ ಬೆಳ್ಳೆರಲೆಗೆ
ಗಱಿ ಮೂಡಿದ ತೆಱದಿನೋಡಿ ಪೋದತ್ತಾಗಳ್ ॥ ೫೬ ॥

ಮ ॥ ಮೃಗರಾಜಂಗಗಿದೋಡುವಾನೆಗಡುಪಂ ಕೈಕೊಂಡು ಯೂಥಾಧಿಪಂ ।
ಮುಗುಱ್ವಂ ಸಿಂಹದ ಮೇಲೆ ಪಾಯ್ವ ತೆಱದಿಂ ಹೇಮಪ್ರಭಂ ರಾಜಸೂ ॥
ನುಗಳಂ ತನ್ನೊಡಗೂಡಿಕೊಂಡು ಕಱೆದಂ ಜ್ಯಾಘಾತ ಮೇಘಧ್ವನಿ ।
ಸ್ಥಗಿತಾಶಾಮುಖನುನ್ಮುಖಾಂಶು ಚಪಲಾವೇಗಂ ಶರಾಸಾರಮಂ ॥ ೫೭ ॥

ಆ ಸಮಯದೊಳ್—

ಕಂ ॥ ಇದು ಮಾಯಾ ಮಯಮೊಂದ
ಲ್ಲಿದು [2]ಕೋಟ್ಯನುಕೋಟಿ ರಥಮೆನಲ್ ವೈರಿಬಲಂ ॥
ಬೆದಱೆ ಮನೋಜವದಿಂ ಪರಿ
ದುದು ಪೂರ್ಣಮನೋರಥಂ ರಥಂ ದಶರಥನಾ ॥ ೫೮ ॥

ಅಂತು ಪರಿದು ನೆರೆದ ರಾಜನ್ಯಕಮಂ ಪೞಿಯಂತೆ ಪಲಾಯನಶೀಲಮ್ಮಾಡಿ ಹೇಮಪ್ರಭನಂ ಮುಟ್ಟೆವಂದು—

---

1. ಸೊಚ್ಚಿದರೆನೆ. ಚ; ನೋರ್ಚಿದರೆನೆ. ಗ.

2. ಕೋಟಾಕೋಟಿ ಕ. ಖ. ಗ. ಘ. ಚ.

ಕಂ॥ [1]ಕಡುಕೆಯ್ದು ಗಂಡವಾತಂ
ನುಡಿದಿದಿರಾದಂತೆ ಗಂಡನಾಗೆನುತುಂ [2]ಕೈ ॥
ಮುಡಗದೆ ದಶರಥನೆಚ್ಚಂ
ಸಿಡಿ[3]ಲಳ್ಗಿಡಿಗಳವೊಲಂಬನಂಬಟ್ಟುವಿನಂ ॥ ೫೯ ॥

ಅಂತಿಸುವುದುಂ—

ಕಂ॥ ಉಡಿಯೆ ಪಟಿಯಿಗೆ ವರೂಥಂ
ಕೆಡೆಯೆ ಭುಜಾದಂಡ ವಜ್ರಮಯ ಕೋದಂಡಂ ॥
ಕಡಿಕಂಡವಾಗೆ ಪಱಿಪಡೆ
ಪೊಡರ್ಪು ಹೇಮಪ್ರಭಂ ಹತಪ್ರಭನಾದಂ ॥ ೬೦ ॥

ಆ ಸಮಯದೊಳ್ ದಶರಥನಭಯಘೋಷಣೆಯೊಡನೆ ಜಯಪತಾಕೆ ನಭಮನಳ್ಳಿಱಿಯೆ ಬೀರಸೇಸೆಯೊಡನೆ ಸೊಯಂಬರ ಸೇಸೆಯನಾಂತು ಪೌರಜನದ ಮನದೊಡನೆ ಕೌತುಕಮಂಗಳ ಪುರಮಂ ಪುಗುವಾಗಳ್—

ಉ॥ ಓಡಿಸಿದಾತನೀತನಿದಿರಾದ ವಿರೋಧಿಗಳಂ ವಿಲಾಸದಿಂ ।
ಜೋಡಿಸಿದಾತನೀತನಸಮಾಯುಧನಂ ತನಗೊಲ್ದು ಮಾಲೆಯಂ ॥
ಸೂಡಿಸಿದಾತನೀತನವನೀಶ್ವರ ಕನ್ಯೆಯನೆಂದು ತೋಱಿ ಮಾ ।
ತಾಡಿದುದೊಲ್ದು ನೋಡಿದುದು ಪೌರ ವಧೂಜನಮಾದಿರಾಜನಂ ॥ ೬೧ ॥

ಅಂತು ಪುರಮಂ ಪೊಕ್ಕರಮನೆಗೆ ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ವುದುಂ ದಶರಥಮಹೀನಾಥನಪ್ಪುದನಱಿದು—

ಉ॥ ನೋಡಿರೆ ಕನ್ನೆಯಂ ದಶರಥಂಗನುರೂಪೆಯನೀವ ಸೈಪು ಕೈ ।
ಗೂಡಿದುದೆಂದು ತನ್ನ ವಿಭವಕ್ಕನುರೂಪಮೆನಲ್ವಿವಾಹಮಂ ॥
ಮಾಡಿದನುತ್ಸವಕ್ಕೆ ಪೊಜಗೊರ್ವರುಮಿಲ್ಲೆನೆ ಕೊಟ್ಟು ಸಂತಸಂ ।
ಮಾಡಿದನಾರೊಳಂ ಶುಭಮತಿ ಕ್ಷಿತಿನಾಥನಿದೇನುದಾತ್ತನೋ ॥ ೬೨ ॥

ಆಗಳಾ ವಿವಾಹಾನಂತರಂ ಕೈಕೆವೆರಸು ದಶರಥನಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಜನಕಂ ಮಿಥಿಳೆಗೆ ಪೋಗಿ ಮುನ್ನಿನಂತೆ ಸುಖದಿನರಸುಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರ್ದರಿತ್ತಲ್ ದಶರಥ ನರೇಂದ್ರನೊಂದು ದಿವಸಂ—

---

1. ಕಡಿ. ಕ. ಖ. ಚ.
2. ತಾಂ ಮುಡಗದೆ. ಕ. ಖ; ತಾಂ ಮುಡುಗದೆ. ಘ.; ಕೈಮುಡಗದೆ. ಗ. ಚ.
3. ಲೊಳ್ಗಿಡಿ. ಗ. ಘ.

ಕಂ॥ ಪರಿಮಿತ ಪರಿಜನ ಪರಿವೃತ
ನರಸಂ ಬಗೆದರಸಿ ತೇರನೆಸಗಿದ ಗೆಲವಂ ॥
ತರವೇೞೆ ವೃದ್ಧಕಂಚುಕಿ
ತರೆ ಬಂದಳ್ ಕೈಕೆ ಬಳಸಿಬರೆ ಸಹಚರಿಯರ್ ॥ ೬೩ ॥

ತರಳಕಟಾಕ್ಷಂ ಮೋಹನ
ಶರಮೆನೆ ಮೇಖಲೆಯ ಪಾರಿಹಾರ್ಯದ ಮಣಿನೂ ॥
ಪುರದ ಮಧುರಸ್ವನಂ ಮು
ಪ್ಪುರಿಗೂಡಿದ ಮದನಪಾಶಮೆನೆ ನಡೆತಂದಳ್ ॥ ೬೪ ॥

ಅಂತುಬಂದು—

ಕಂ ॥ [1]ತನಿಸೋಂಕು ಸೋಂಕಿ ಸಿಂಹಾ
ಸನದೊಳ್‌ತನ್ನೊಡನೆ ಕೈಕೆ ಕುಳ್ಳಿರೆ ಪುಳಕಂ ॥
ತನಗೆ ತಲೆದೋಱೆ ದಶರಥ
ಜನಪತಿ ಕೈವಂದ ಕಲ್ಪತರುವಂ ಪೋಲ್ತಂ ॥ ೬೫ ॥

ಅನಂತರಮಾಕೆಯ ಮುಖಾರವಿಂದಮನಾನಂದ ವಿಸ್ಫಾರಿತ ವಿಲೋಚನನಾಗಿ ನೋಡಿ—

ಕಂ ॥ ಈಕೆ ರಥಮೆಸಗೆ ವೈರಿ ಪ
ತಾಕಿನಿಯಂ ಗೆಲ್ದೆನೀಕೆ ಗೆಯ್ದುಪಕೃತಿಗಾ ॥
ನೀಕೆಯ ಬೇಡಿದುದಂ ನಿ
ರ್ವ್ಯಾಕುಳಮಿೀಯದೊಡೆ ಮೆಚ್ಚು ಪೊಳ್ಳಾಗಿರದೇ ॥ ೬೬ ॥

ಎಂದು ಪರಿಜನದ ಮೊಗಮಂ ನೋಡಿ ಕೈಕೆಯಂ ನಿನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿದುದಂ ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳೆಂಬುದುಂ—

ಕಂ ॥ ಏನಂ ಬೇಡುವೆನೆಂದ
ಬ್ಜಾನನೆ ಬಗೆ ಬೆದಱೆ ಬಗೆಗೆ ಬಂದೊಡಮೆಯನೊ ॥
ಲ್ದಾನೆರೆದಾಗಳೆ ಕುಡಿಮೆಂ
ದಾ ನೃಪತಿಗೆ ಕೈಕೆ ಬೈಕೆಗೊಟ್ಟಳ್ ಮೆಚ್ಚಂ ॥ ೬೭ ॥

---

1. ತನು. ಗ; ತನುಸೋಂಕು ಸೋಂಕೆ. ಘ; ತನುಸೋಂಕೆ. ಚ.

ಅನಂತರಂ ನಿಜಪ್ರಿಯನ ನಿಯಮದಿನರ್ಥಾಸನದಿಸೆಬ್ಬ ಪೂಮಾಲೆಯು ಮನವನಿಪತಿಯ ನಯನಕುವಲಯ ಮಾಲೆಯುಮನಾಂತು ಬೞಲ್ದುಡಿ ಚೆಲ್ವಿಂಗೆ ಮುಡಿಗವಿದಂತೆ ಸೊಗಯಿಸೆಯುಂ, ಕೊರಲೊಳಿಕ್ಕಿದೆಕ್ಕಸರದ ಕೆಂಬಟ್ಟೆಯ ತೊಂಗಲ ನಂಗ ಜಂಗಮಲತೆಯ ತಳಿರ ತೊಂಗಲಂತೆ ಪೊಳೆಯೆಯುಂ, ಮೇಲುದಱ ಸೆಜಂಗ ನುಱೆ ಸೆಜೆಗೆಯ್ದು ಪೊಜಪೊಣ್ಮುವ ಪರಭಾಗದ ಶರೀರಕಾಂತಿ ಲಾವಣ್ಯರಸದ ತಂದ ಲನಗುಂದಲೆಮಾಡೆಯುಂ, ಘನನಿತಂಬಬಿಂಬಮಂ ಬಳಸಿದ [1]ನೂಲತೊಂಗಲ ಮಧುರಧ್ವನಿ ಮನುಜ ಮಕರಧ್ವಜನ ಮನಮನೊಡನೊಡನೆ ಕರೆವಂತಡಿಗಡಿಗೆ ಪೊಣ್ಮೆಯುಂ, ಮನೋಜರಾಜನ ನೀರಾಜನ ದೀಪಕಳಿಕೆಯಂತೆ ಕೈಕೆ ನಿಜ ನಿವಾಸಕ್ಕೆ ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ವುದುಂ—

ಚ ॥ ನೆನೆಯಿಸೆ ಪೂವಿನಂಬನಪರಾಜಿತೆ ಕಣ್ಗೆ ಸುಮಿತ್ರೆ ಮೈತ್ರಿಯಂ ।
ಜನಿಯಿಸೆ ಬೇಱೆ ಸುಪ್ರಭೆ ತನುಪ್ರಭೆಯಂ ಗೆಲೆ ಕೈಕೆ ಕಂತುರಾ ॥
ಜನ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂ ನಿಜಕುಲಾಂಗನೆಯರ್ಪೆಸರ್ವೆತ್ತ ನಾಲ್ವರಿಂ ।
ಜನಪನ ರಾಜಲೀಲೆ ಗೆಲೆವಂದುದು ಮನ್ಮಥರಾಜ ಲೀಲೆಯಂ ॥ ೬೮ ॥

ಅಂತು ದಶರಥಮಹೀನಾಥನಿಷ್ಟ ವಿಷಯಸುಖ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿರ್ಪುದುಂ—

ಕಂ ॥ ಅಪರಾಜಿತಾ ಮಹಾದೇ
ವಿ ಪತಿವ್ರತೆ ಶೀಲ ಗುಣ ಕಳಾ ಪರಿಣತಿಯಿಂ ॥
ನೃಪನ ಮನಂಬಡೆದುಂ ಧ
ರ್ಮಪತ್ನಿಯೆನೆ ಪಡೆದಳಗ್ರಮಹಿಷೀ ಪದಮಂ ॥ ೬೯ ॥

ಅಂತಾ ಕಾಂತೆ ದಶರಥನ ಮನೋರಥ ಜನ್ಮಭೂಮಿಯೆನಿಸಿರ್ದೊಂದುದಿವಸಂ—

ಚ ॥ ಋತುಮತಿ ದೇವಿ ರನ್ನದ ವಿತರ್ದಿಕೆಯೊಳ್ನಿಲಸಿರ್ದ ಮಾಧವೀ ।
ಲತೆಯ ಬೆಡಂಗುವೆತ್ತ ಸೆಳೆಯಂ ಪಿಡಿದಂಗಜ ಮೋಹಪಾಶಮಂ ॥
ರತಿ ಪಿಡಿದಂತೆ ದೇಸೆವಡೆದಳ್ ಪಡೆವಂತು ಮದಾಲಸಂಗಳಾ ।
ಯತ ನಯನಂಗಳಾತ್ಮ ರುಚಿ ಮಂಜರಿಯಿಂ ಕುಸುಮೋಪಹಾರಮಂ ॥ ೭೦ ॥

ಕಂ ॥ ಕಮಳಾನನೆಗೆ ದರಸ್ಮಿತ
ಕುಮುದಾಕ್ಷಿಗೆ ಕರ್ಣಿಕಾರಕೋಮಳೆಗೆ ವಿಚಿ ॥
ತ್ರಮೆ ಪುಷ್ಪವತಿಗೆ ನೇತ್ರ
ಭ್ರಮರಾಕರ್ಷಣ ವಿಲಾಸಮೆನೆ ಸೊಗಯಿಸಿದಳ್ ॥ ೭೧ ॥

1. ಮೇಖಲಾವೃತ ಮಣಿಕಿಂಕಿಣೀ. ಗ. ಘ.

ಅನಂತರಂ ಕೌಶಲ್ಯೆ ಚತುರ್ಥಸ್ನಾನ ಮಾಂಗಲ್ಯಮನಪ್ಪುಕೆಯ್ದು—

ಚ ॥ ಮಳಯಜದಣ್ಪು ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಸೋರ್ಮುಡಿ [1]ನಿಪ್ಪೊಸತಪ್ಪ ಮೌಕ್ತಿಕಂ ।
ಗಳ ತೊಡವುಟ್ಟ ಪಟ್ಟಳಿಗೆ ದಂತಮರೀಚಿಗಳಿಂ ಬೆಳರ್ತ ಬಾ ॥
ಯ್ಪಳಿಕಿನ ಪೆಣ್ಗೆ ಪಾಸಟಿಯೆನಿಪ್ಪ ವಿಲಾಸಮನೀಯೆ ಪುಷ್ಪಕೋ ।
ಮಳೆ ವಧು ಕೊಂಡ ಬೆಳ್ಪಸದನಂ ಸೆಱಗೊಂಡುದನಂಗನಾಜ್ಞೆಯಂ ॥ ೬೩ ॥

ಅಂತು ಕೈಗೆಯ್ದು—

ಮ ॥ ಕಡೆಗಣ್ಣಾಮುಶರಂಗಳಂ ಕೆದಱೆ ಭೃಂಗಾಕೃಷ್ಟಿಯಂ ಮಾಡೆ ಸೋ ।
ರ್ಮುಡಿ ಲಾವಣ್ಯ ರಸ ಪ್ರವಾಹ ಭರಮಂ ತುಂಗಸ್ತನಂ ತಾಳೆ ಕೇ ॥
ಸಡಿಗಳ್ಕೇಸರ ಪಾಂಸುವಂ ಕೆದಱೆ ಬಂದಳ್ ದೋರ್ಲತಾಂದೋಳನಂ ।
ಪಡೆವನ್ನಂ ಮಣಿಪಾರಿಹಾರ್ಯ ರವದಿಂ ಕರ್ಣಾಮೃತಾಸಾರಮಂ ॥ ೬೩ ॥

ಕಂ ॥ ಶಶಿಲೇಖೆ ಬಂದು ಪುಗುವಂ
ತೆ ಶರದ್ಘನ ಕೂಟ ಸದನಮಂ ಲೀಲೆಯಿನಾ ॥
ಶಶಿವದನೆ ಬಂದು ಪೊಕ್ಕಳ್
ವಿಶಾಲ ಶಶಿಕಾಂತ ಕಾಂತ ಶಯ್ಯಾಗೃಹಮಂ ॥ ೬೪ ॥

ಅಂತುಪೊಕ್ಕು—

ಕಂ ॥ ಪಳಿಕಿನ [2]ಪಱವಾವುಗೆಯಿಂ
ತೊಳಗುವ ಹಂಸೋಪಧಾನ ಕಲ್ಪಿತ ತಲ್ಪ ॥
ಸ್ಥಳದಿಂ ರಂಜಿಪ ರನ್ನದ
ಸೆಳೆಮಂಚದಮೇಲೆ ಲೀಲೆಯಿಂ ಕುಳ್ಳಿರ್ದಳ್ ॥ ೬೫ ॥

ಆಗಳಾ ಗೃಹಾಧಿದೇವತೆಯಧರಮಣಿಯಂತೆ ಜಲಜಲಿಸುವ ಮಾಣಿಕದ ಸೊಡರ್ಗುಡಿಗಳುಂ, ಇಕ್ಷುಚಾಪ ಶರಮೋಕ್ಷ ಹುಂಕಾರದಂತೆ ಶಿಲೀಮುಖ ಝಂಕಾರ ಮುಖರಂಗಳೆನಿಸುವುಪಹಾರ ಕುಸುಮಂಗಳುಂ, ಸ್ಮರ ಗುರುಶಿಷ್ಯರಂತೆ ಸಮ್ಮೋಹನ ಮಂತ್ರಮಂ ಪದಂಗುಟ್ಟುವ ಶುಕಶಾರಿಕೆಗಳುಂ, ಸಂಭೋಗ ರಸತರಂಗಿಣಿಯ ತೆರೆಯುಲಿಪದಂತೆ ಮಧುರಮಾದ ಪಾರಿವದುಲಿಪಂಗಳುಂ, ಮದನಮೋಹನ ಮೂರ್ಛೆಯಂ ಬೀಱುವಂತೆ ದಂತಿದಂತದಿಂ ಕಂಡರಿಸಿದಂಚೆವಿಂಡನೇಳಿಸಿ ಸುಱುವ

1. ನೀರ್ಪೊಸ. ಘ.
2. ಪೊಳೆ. ಕ. ಖ; ಪಾವುಗೆಯಿಂದಂ. ಗ. ಘ.

ಬಾಲ ಮರಾಳಂಗಳುಂ, ಕಾಮಕಾಳೋರಗ ಲೇಖೆಯಂತೆ ನಿಮಿರ್ವ ನೀಲಮಣಿಸ್ತಂಭ ದುನ್ಮುಖ ಮಯೂಖಲೇಖೆಯಂ ಕರ್ದುಂಕುವ ದೀವದ ನವಿಲ್ಗಳುಂ, ಪಚ್ಚೆಯ ಜಗಲಿಯ ಚೆಲ್ವಿಂಗೆ ಕಣ್ಗೆಜವಿಯಾದಂತೆ ತೆಜಂಬೊಳೆವ ದೀವದ ಹರಿಣಿಗಳ ಲೋಚನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಂಗಳುಂ, ಚಂದ್ರಾತಪಕ್ಕೆ ತನಿಗಂಪಾದಂತೆ ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ಚಷಕಂಗಳೊಳ್ ಮಗಮಗಿಸುವ ಚಂದನಕರ್ದಮಮುಂ, ಮಣಿಭಾಜನಂಗಳೊಳ್ ಕುಸುಮಶರ ಕೃಶಾನುವಿನ ಪೊಗೆಯುಮುರಿಯುಮೆಂಬಂತೆ ಮೇಗೆ ನೆಗೆವ ಮಱಿದುಂಬಿಯ ಬಂಬಲಿಂದೆಸೆವ ಕುಂಕುಮಪಂಕಮುಂ, ಕಂದರ್ಪ ಘಟಸರ್ಪದಂತೆ ಧೂಪಘಟದಿ ನೊಗೆವಗರುವಿನ ಪೊಗೆಯುಮತಿ ರಮಣೀಯಮಾಗೆ—

ಕಂ॥ ಪಳಿಕಿನ ಶುಕ್ತಿಕೆಯೊಳ್ ಕ
ಣ್ಗೊಳಿಸುವ ಕತ್ತುರಿಯ ಕರ್ದಮಂ ಹಿಮಕರಮಂ ॥
ಡಳದ ಕಱೆಯಂತೆ ನಯನೋ
ತ್ಪಳಮನಲರ್ಚಿದುದು ಸೌಧ ಶಯ್ಯಾಗೃಹದೊಳ್ ॥ ೭೬ ॥

ಚ॥ ಉಗಿಬಗಿ ಮಾಡಿ ಧೂಪದ ಕವಲ್ವೊಗೆಯೊಳ್ ತನಿಗಂಪನುಂಡು ತ।
ಣ್ಣಗೆ ತಣಿದೊಯ್ಯನೊಯ್ಯನಿದಿರುಂ ಬಱಿಯುಂ ನೆಗೆಯುತ್ತುಮಿರ್ಪ ತುಂ॥
ಬಿಗಳಱಿಪಂ ಮನಕ್ಕೆ ತರಲಾರ್ತುವು ತದ್ಗೃಹದೇವತಾಜನಂ।
ಸೊಗಯಿಸುವಿಂದ್ರನೀಲ ಮಣಿಯಿಂ ತಿಱಿಕಲ್ಗಳನಾಡುವಂತೆವೋಲ್ ॥ ೭೭ ॥

ಅಂತು ಸೊಗಯಿಸುವ ಸೆಜ್ಜೆವನೆಯೊಳಪರಾಜಿತಾ ಮಹಾದೇವಿ ಸರೋವರದೊಳಿರ್ಪ ಜಲದೇವತೆಯಂತೆ ವಿಲಾಸತಲ್ಪತಳದೊಳಿರ್ಪುದುಮಾಗಳುಪಚರಿತ ಗರ್ಭಾಧಾನ ಮಂಗಳವಿಧಾನಂ ದಶರಥಮಹೀನಾಥಂ ನಿಜ ನಿರತಿಶಯರೂಪಂ ದರ್ಪಕನ ರೂಪದರ್ಪಮನದಿರ್ಪೆ ಭೂಷಣಮಯೂಖಲೇಖೆ [1]ಚಿತ್ರಭಿತ್ತಿಗೆ ನಿರ್ವಾಣಲೇಖೆಯೆನಿಸೆ ಚರಣ ನಖಕಿರಣದಿನುಪಹಾರ ಕುಸುಮಂಗಳಂ ದ್ವಿಗುಣಿಸುತ್ತುಮೊಳವುಗುವುದುಂ—

ಮ॥ ಮದನಂ ಜೇವೊಡೆಗೆಯ್ದುವೋಲ್ ಕನಕ ಕಾಂಚೀ ನಿಸ್ವನಂ ಪೊಣ್ಮೆ ಮೇ।
ಲುದನೊಟ್ಟೈಸಿ ಕುಚಂ ಕದಕ್ಕದಿಸೆ ಮುಗ್ಧಾಲೋಕನಂ ಲಜ್ಜೆಯಂ॥
ಪದೆಪಂ ಮುಂದಿಡೆ ಮೇರೆದಪ್ಪೆ ನಿಜಲಾವಣ್ಯಾರ್ಣವಂ ಭೂಭುಜಂ।
ಗಿದಿರೆಟ್ಟಳ್ ಸತಿ ಪುಷ್ಪಚಾಪ ಚತುರಂಗಂ ಮಾಱಿ ಮೇಲೇಟ್ವಿವೋಲ್ ॥೭೮॥

ಆಗಳರಸನರಸಿಯ ಮನಃಕುಮುದಿನಿಯಂ ಚತುರಪರಿಹಾಸ ವಚನಚಂದ್ರಿಕೆಯಿಂದಲರ್ಚಿ—

1. ಚಿತ್ರವನಿತೆಗೆ. ಚ.

ಕಂ॥ ಮರಕತಮಣಿ ಮುದ್ರಿಕೆಯಿಂ
ನರೇಂದ್ರನಂಗನೆಯ ಕೋಮಳಾಂಗುಲಿಯನಲಂ ॥
ಕರಿಸುವ ನೆವದಿಂ ಮೆಲ್ಲನೆ
ಬರೆ ತೆಗೆದುತ್ಸಂಗ ತಳ್ಪಮಂ ದಯೆಗೆಯ್ವಂ ॥ ೭೯ ॥

ಅನಂತರಂ—

ಕಂ॥ ಓರೊರ್ವರ ತನಿಸೋಂಕಿಂ
ದೋರೊರ್ವರ ಮೆಯ್ಯೊಳೊಗೆಯೆ ರೋಮಾಂಚಂ ಶೃಂ ॥
ಗಾರ ಸುಧಾರಸ ವಾರಿಧಿ
ತೀರ ಲತಾದ್ರುಮದೊಳೊಗೆದ ಕೊನರೆಂಬಿನೆಗಂ ॥ ೮೦ ॥

* * * * *

ಅಂತು ಸೊಗಸ್ಗೆವಂದು ನಿದ್ರಾವಸರ ನಿಮೀಲಿತ ಲೋಚನೆಯಾಗಿ—

ಕಂ॥ ದಾನ ದ್ವಿರದನಮಂ ಪಂ
ಚಾನನಮಂ ಚಂಡಭಾನುವಂ ಚಂದ್ರಮನಂ ॥
ಮಾನಿನಿ ನಿಶಾವಸಾನದೊ
ಳೀ ನಾಲ್ಕುಂ ಶುಭದಮಪ್ಪ ಕನಸಂ ಕಂಡಳ್ ॥ ೮೧ ॥

ಆ ಸಮಯದೊಳ್ ನಿಜರಾಜಸದನ ಸರಸೀ ಸರೋಜ ರಜಮನೊಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಸುೞಿವ ಸುಪ್ರಭಾತ ಪ್ರಭಂಜನನುಂ, ಮದನ ಮದಕುಂಜರದ ಮಣಿಯೇಱಂ ಮೀಱುವ ರಾಜಹಂಸ ಕೂಜಿತಮುಂ, ದಿನಮುಖ ದರ್ಶನಾತುರತೆಯಿಂ ಬರ್ಪ ಸಂಧ್ಯಾದೇವತೆಯ ನೂಪುರನಿನದಮಂ ನೆನೆಯಿಸುವ ಚಂಚರೀಕದಿಂಚರಮುಂ, ಉದಯನಗ ನಿಕುಂಜಮನೇಱುವ ರವಿಯ ರಥಚಕ್ರಚೀತ್ಕಾರಮಂ ಚಲ್ಲವಾಡುವ ರಥಾಂಗರವಮುಂ, ನೈಯ್ದಿಲ್ಗೊಳದ ಸೊಬಗು ಸೊಪ್ಪಾಗೆ ಕಮಳಿನಿಗೆ ಪುಟ್ಟಿದಟ್ಟ ಹಾಸಮನುದಾಸೀನಂ ಮಾಡ್ಪ ಕೊಳರ್ವಕ್ಕಿಯ ಕಳಕಳಧ್ವನಿಯುಮನುಕೂಲಮಾಗೆ—

ಕಂ॥ ಮಂಗಳ ಪಾಠಕ ರವಮುಂ
ಮಂಗಳ ಗಾಯಿನಿಯ ಗೀತರವಮುಂ ಪರಿಚ ॥
ರ್ಯಾಂಗನೆಯರ ನೂಪುರದ ರ
ವಂಗಳುಮಿತ್ತುವು ಸುಖಪ್ರಬೋಧಮನಾಗಳ್ ॥ ೮೨ ॥

ಅಂತುಪ್ಪವಡಿಸಿ—

* ಇಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಪಾತವಾದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ

ಕಂ॥ ವ್ಯವಹಾರ ಮಂಗಳಾಚಾ
ರವೆಲ್ಲವಂ ತೀರ್ಚಿ ಮುಖ್ಯ ಮಾಂಗಲ್ಯಮನಾ ॥
ಯುವತಿ ಜಿನಪೂಜೆಯಂ ಮಾ
ಡಿ ವಿಚಿತ್ರಮೆನಿಪ್ಪ ಚಿತ್ರಶಾಲೆಗೆ ಬಂದಳ್ ॥ ೮೩ ॥

ಅಂತು ಬಂದು ಮರಕತಮಣಿ ವೇದಿಕೆಯ ನಡುವಣ ಚೆಂಬೊನ್ನ ಪಟ್ಟವಣೆಯ ಮೇಲೆ ರೋಹಣನಗ ನಿತಂಬದೊಳ್ಪೊಳೆವ ರತ್ನ[1]ಶಲಾಕೆಯಂತೆ ನಿಜಶರೀರ ಕಾಂತಿ ಪಸರಿಸೆ ಕುಳ್ಳಿರ್ಪುದುಂ, ಆಗಳುಭಯಪಾರ್ಶ್ವದೊಳಂ ಚಾಮರಗ್ರಾಹಿಣಿಯರ್ಕಳ್ ಕಾಶ ಕಣಿಶಂಗಳಿಂದೆಸೆವ ಶರಲ್ಲಕ್ಷ್ಮಿಯುಂ ನೆನೆಯಿಸೆ ಕುಂಚದಡಪದ ಡವಕೆಯ ಕನ್ನಡಿಯ ಪರಿಚಾರಿಕೆಯರ್ ಕುಸುಮಶರ ವಶೀಕರಣ ಮಂತ್ರಾಧಿದೇವತೆಯ ಪರಿವಾರ ದೇವತೆಯರೆನಿಸೆ—

ಕಂ ॥ ಕರ ಕಿಸಲಯ ರುಚಿಯಿಂದಂ
ಪರಭಾಗಂಬಡೆದು ರಾಗಮಂ ಬೀಱುವಿನಂ ॥
ಚರಣ ಮಣಿವಲಯ ಮಣಿನೂ
ಪುರಮಂ ನೃಪವಧುಗೆ ತುಡಿಸಿದಳ್ ಮತ್ತೊರ್ವಳ್ ॥ ೮೪ ॥

ಗೆಲೆವಂದುವಲರ್ದ ಕರ್ನೆ
ಯ್ದಿಲ ಪೂಗಳ ಚೆಲ್ವನೀಗಳೆನೆ ಕೆನ್ನೆಗಳಾ ॥
ದಲೆಗೆಯ್ದಿದ ಚೆನ್ನೆಯ ಕ
ಣ್ಮಲರೊಳ್ ಕಾಡಿಗೆಯನೆಚ್ಚಿದಳ್ ಮತ್ತೊರ್ವಳ್ ॥ ೮೫ ॥

ಅಂಬುಜದ ಬಂಡನುಣ್ಬೆಳ
ದುಂಬಿಯನಜನಿಸೆ ಮನೋಜ ಗಜಗಮನೆಯ ವ ॥
ಕ್ತ್ರಾಂಬುಜದೊಳ್ ಮತ್ತೊರ್ವಳ್
ಬಿಂಬಾಧರೆ ಮೃಗಮದಾಂಬು ತಿಲಕಮನಿಟ್ಟಳ್ ॥ ೮೬ ॥

ತೊಳಗುವವತಂಸ ಮುಕ್ತಾ
ಫಳ ರುಚಿಯೊಳ್ ಕೆಲದ ಕನ್ನೆಯರ ನಗೆಗಣ್ಗಳ್ ॥
ಪೊಳೆದುವು ಪೊಸವೆಳ್ದಿಂಗಳ
ಬಳಸಿಂಗೊಳಗಾದ ಚಳ ಚಕೋರಂಗಳವೋಲ್ ॥ ೮೭ ॥

1 ಮಾಲೆಯಂತೆ. ಕ. ಖ. ಚ.

ಉ ॥ ಒಂದೆಲೆವೋದಶೋಕೆಯೊರ[1]ಡಳ್ಗುಡಿಬಾಲತಮಾಲ ಷಂಡದೊಳ್ ।
ಮಂದ ಸವಿರಾರನಿಂ ಪೊಳೆವವೋಲ್ ತಳಮುಂ ನಳಿತೋಳುಮುಂದಮುಂ ॥
ಮುಂದಿಡೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕ್ಕಿ ಪುಡಿಗತ್ತುರಿಯಂ ತಳಿದಳ್ವಿಜಳ್ ಲತಾ ।
ಸುಂದರಿ ಕಾಮಪಾಶದವೊಲಿರ್ದ ಲತಾಂಗಿಯ ಕೇಶಪಾಶದೊಳ್ ॥ ೭೮ ॥

ಅಂತು ಕೈಗೆಯ್ದು ಮಣಿದರ್ಪಣಮನವಲೋಕಿಸುತಿರ್ಪುದುಮಾ ಪ್ರಸ್ತಾವದೊಳ್—

ಉ ॥ ಚಿತ್ರಲಯ ಪ್ರಗಲ್ಭ ಹಯವಲ್ಗನದಿಂ ಮಣಿಕುಂಡಲಾಂಶುಗಳ್ ।
ಚಿತ್ರಿಸೆ ಗಂಡಭಿತ್ತಿಯನುರಸ್ಥಳ ರಂಗದೊಳಂಗಹಾರಮಂ ॥
ಸೂತ್ರಿಸೆ ತಾರಹಾರ ರುಚಿ ಮಂಜರಿಗಳ್ ನಿಜರೂಪಮಂಗನಾ ।
ನೇತ್ರ ವಿಕಾಸಮಂ ಪಡೆಯೆ ಪೊಕ್ಕನಿಳಾಧಿಪನಾ ನಿವಾಸಮಂ ॥ ೭೯ ॥

ಅಂತು ಪೊಕ್ಕು ಪರಿಮಿತ ಪರಿಜನಂ ದಶರಥ ಮಹೀನಾಯಕನುಚ್ಚೈಶ್ರವದಿನಿಳಿವ ನಿಳಿಂಪ ನಾಯಕನಂತೆ ವಾಹನದಿನಿಳಿದು ಬಂದು ನಿಜಸತಿಯಂಗಮಂ ಸೋಂಕಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ಪುದುಂ—

ಕಂ॥ ಅರಸಿ ಸುಲಿಪಲ್ಲ ಪಸರಿಪ
ಮರೀಚಿ ಮನಸಿಜನ ಜಸಮಿದೆನಲಮರ್ದಿನ ಬ ॥
ಲ್ಸರಿ ಸುರಿದಪುದೆನಲವನೀ
ಶ್ವರಂಗಿರುಳ್ ತನ್ನ ಕಂಡ ಕನಸಂ ಪೇಲ್ದಳ್ ॥ ೮೦ ॥

ಆಗಳವನೀಪತಿ ನಿಜಮನೋವಲ್ಲಭೆಯ ಶುಭಸ್ವಪ್ನದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹರ್ಷಚಿತ್ತನಾಗಿ-

ಮ ॥ ಸತತಂ ದಾನಿ ಮದೇಭದಿಂ ಸಕಲ ಭೂಭೃನ್ಮಸ್ತಕನ್ಯಸ್ತ ಪಾ।
ದತಳಂ ಕೇಸರಿಯಿಂ ಪ್ರತಾಪನಿಲಯಂ ತಿಗ್ಮಾಂಶುವಿಂ ಸತ್ಕಲಾ ॥
ಚತುರಂ ಚಂದ್ರನಿನಾದಪಂ ನಿನಗೆ ನೇತ್ರಾನಂದನಂ ನಂದನಂ।
ಸತಿ ನೀನಲ್ಲದರಿನ್ನವಪ್ಪ ಕನಸಂ ಕಾಣ್ಬಂತು ಮುಂ ನೋಂತರಾರ್ ॥ ೮೧ ॥

ಎಂದು ತತ್ಫಲ ಸ್ವರೂಪ ನಿರೂಪಣಂ ಮಾಳ್ಪುದುಂ—

ಕಂ ॥ ಶ್ರುತಿಪಥಮಂ ಸಾರ್ತರೆ ಘನ
ರುತಿ ರಾಗಮನಪ್ಪುಕೆಯ್ವವೋಲ್ ಸೋಗೆನವಿಲ್ ॥
ಸುತ ಲಾಭವಾರ್ತೆಯಂ ಕೇ
ಳ್ದು ತನೂದರಿ ರಾಗರಸ ತರಂಗಿತೆಯಾದಳ್ ॥ ೮೨ ॥

1. ಡೊಲ್ಗುಡಿವೋದ. ಗ. ಘ.

ಅನಂತರಮವನಿಪತಿ ಸತಿಗೆ ಸಮಯೋಚಿತ ಪರಿಚರ್ಯಾಚತುರೆಯರಂ ನಿಯೋಜಿಸಿ ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ವುದುಂ ಕತಿಪಯ ದಿವಸಂಗಳ್ ನಿರತಿಶಯ ಸುಖಸ್ವರೂಪಂಗಳಾಗಿ ಪೋಗೆ—

ಕಂ॥ ಎಳವಸಿಱಿೊಳ್ ಸತಿಯ ಮೊಗಂ
ಬೆಳರ್ತುದನ್ವರ್ಥಮಾಯ್ತು ಚಂದ್ರಾನನೆಯೆಂ ॥
ದಿಳೆ ಪೊಗೞ್ವ ಮಾತು ನೀಳ್ದುದು
ಲಳಿತಾಳಕಮಾಳೆ ಸುಯ್ಗೆ [1]ಸಾರ್ವಳಿಗಳವೋಲ್ ॥ ೯೩ ॥

ಮಕರಾಂಕ ದ್ವಿಪಮದ ಪ
ಟ್ಟಿಕೆಯೆನಿಸಿ ಕಪೋಲಮೂಲಮಂ ಮುಟ್ಟಿದುವಾ॥
ಚಕಿತಾಕ್ಷಿಯ ಹರಿನೀಳಾ
ಳಕಂಗಳಾನನ ಸರೋಜಿನೀ ಮಧುಪಂಗಳ್ ॥ ೯೪ ॥

ತೋರಮೊಲೆಗಳ ಮೊಗಂಗಳ್
ರಾರಾಜಿಸಿ ಕರ್ಪುವೆತ್ತು ಮೋಹನ ಧೂಮೋ ॥
ದ್ಗಾರಿಗಳಂ ಕಾಂಚನ ಭೃಂ
ಗಾರಿಗಳಂ ಪೋಲ್ತುವರಸಿಗಂದೆಳವಸಿಱಿೊಳ್ ॥ ೯೫ ॥

ಬಟ್ಟಿದುವೆನಿಪ್ಪ ಮೊಲೆಗಳ
ತೊಟ್ಟು ಕಱಿಂಗುವುದುಮೊಡನೆ ಸರ್ವಸ್ವಮುಮಂ ॥
ಕೊಟ್ಟು ಕಱಿಂಗಿದರಹಿತರ್
ಕೆಟ್ಟುವು ವಳಿಯೊಡನೆ ವೈರಿವಂಶಾವಳಿಗಳ್ ॥ ೯೬ ॥

ಚ॥ ಉದರದೊಳಿರ್ದ ಬಾಲಕನಶೇಷ ಕಲಾನಿಧಿ ತಪ್ಪದಪ್ಪನ।
ಲ್ಲದೊಡೊಗೆದೊಂದೆ ನಾಳದೊಳೆ ಹೇಮಸರೋಜಮುಮುಳ್ಗಳಾಗಿಪು॥
ಟ್ಟಿದುವವಱಿೊಳ್ ಮದಾಳಿ ನೆಲಸಿರ್ದಪುವೆಂ[2]ತೆನೆ ನೀಳ್ದಬಾಸೆ ಬೀ।
ಗಿದವೊಲೆ ನೀಳಚೂಚಕಮಿವೇಂ ಬಗೆಗೊಂಡುವೊ ಲೋಲನೇತ್ರೆಯಾ॥ ೯೭॥

ಕಂ॥ ಉದರದೊಳಿರ್ದ ತನೂಭವ
ನುದಾರತಾ ಗುಣದ ಪೆರ್ಮೆಯಂ ಪೇೞ್ವವೊಲಾ ॥
ಸುದತಿಗೆ ನಿರಂತರಂ ಪಾ
ತ್ರದಾನಮುಂ ಮಾೞ್ಪ ಬಯಕೆ ಪುಟ್ಟಿತ್ತಾಗಳ್ ॥ ೯೮ ॥

1 ಪಾರ್ವ. ಗ. ಘ.
2. ದೆನೆ. ಕ. ಖ

ಕಂ॥ ಉಭಯ ಶ್ರೇಣಿಯ ಖಚರ
ಪ್ರಭುಗಳ ಸಿಂಹಾಸನಂಗಳೊಳ್ ಕುಳ್ಳಿರಲಂ॥
ದಿಭ ಗಮನೆ ಬಯಸಿದಳ್ ಸಾ
ರ್ವಭೌಮನೀ ತನಯನೆಂಬುದಂ ಸೂಚಿಪವೋಲ್ ॥ ೯೯ ॥

ಪರ ಭೂಪಾಲದ್ವೀಪಾಂ
ತರಾಳ ಕೇಳೀವನಂಗಳಂ ಕಿಚ್ಚು ತ॥
ತ್ಪುರಮನುರಿಪುವುದನೀಕ್ಷಿಸ
ಲರವಿಂದಾನನೆಗೆ ಬಯಕೆಯಾಯ್ತೆಳವಸಿಱೊಳ್ ॥ ೧೦೦ ॥

ಕುಲ ಕುಧರಮನೇಱಿ ದಿಶಾ
ವಲೋಕನಂ ಮಾಡುವಖಿಲಕುಲವಾಹಿನಿಯೊಳ್॥
ಜಲಕೇಳಿಯನಾಡುವ ಬಯ
ಕೆ ಲತಾಕೋಮಲೆಗೆ ಪುಟ್ಟದತ್ತೆಳವಸಿಱೊಳ್ ॥ ೧೦೧ ॥

ಬಸಿಱ ಮುಗಂಗಿಲ್ಲಿವರಂ
ವಸುಧಾತಳಮೇಕ ಭೋಗ್ಯಮೆಂದಱಿಪುವವೋಲ್॥
ವಸುಧೆಯ ನಾಲ್ಕುಂಕಡೆಯೆಡೆ
ಯ ಸುರಭಿ ಮೃತ್ತಿಕೆಯನಚ್ಚಿಯಿಂ ಸೇವಿಸುವಳ್ ॥ ೧೦೨ ॥

ಅವನೀಶ್ವರನಾಗಳ್ ಪುಂ
ಸವನಂ ಮೊದಲಾದ ಸಕಲ ಮಾಂಗಲ್ಯ ಮಹೋ॥
ತ್ಸವಮಂ ಮೆಱೆದಂ ತಣಿವ
ನ್ನವಿತ್ತು ವಸುಮತಿಗೆ ವಸ್ತ್ರಭೂಷಾವಳಿಯಂ ॥ ೧೦೩ ॥

ಅಂತು ನೆಗಟ್ದ ಮಹೋತ್ಸವಂಗಳೊಡನೆ ಗರ್ಭಮುಂ[1] ಬಂಧುಜನ ಹರ್ಷ ಗರ್ಭಮುಂ[1] ಪರಿಪೂರ್ಣಮಾಗೆ—

ಚ॥ ಮರಕತ ರಂಗದೊಳ್ ರಮಣಿ ತೀವಿದ ಗರ್ಭದ ಬಿಣ್ಪಿನಿಂ ನಯಂ।
ಬೆರಸೆಡೆಯಾಡುವಾಗಳಡಿಯೂಡಿದ ಮೆಲ್ಲಡಿವಜ್ಜೆಗಳ್ ಮನೋ॥
ಹರಮೆನೆಸಿರ್ದುವೀ ಸತಿಯ ಗರ್ಭದೊಳಿರ್ದ ತನೂಜನಾದಪಂ।
ವರನೆನಗೆಂದಿಳಾವಧುಗೆ ಪಲ್ಲವಿಸಿತ್ತನುರಾಗಮೆಂಬಿನಂ ॥ ೧೦೪ ॥

---

1. ಇದು ಚ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಉ॥ ಹಾರಮನಿಕ್ಕೆ ಮಿಕ್ಕ ಕನಕಾಭರಣಂಗಳ ಬಿಣ್ಪನೇನುಮಂ।
ಸೈರಿಸದಿರ್ಪುದಪ್ಪುದೆ ವಲಂ ಕನಕಾದ್ರಿಯ ಬಿಣ್ಪಸಪ್ಪೊಡಂ॥
ಸೈರಿಸದರ್ಭಕಂ ಬಳೆಯೆ ಗರ್ಭಸರೋಜದೊಳಾ ವಿಸೀಳ।
ಸೀರೇರುಹನೇತ್ರೆ ತತ್ಕನಕಮಾತ್ರದ ಬಿಣ್ಪನದೇಕೆ ಸೈರಿಪಳ್ ॥ ೧೦೫ ॥

ಚ॥ ತನು ತನುವಾದ ಗರ್ಭಿಣಿಗೆ ತತ್ಸಮಯೋಚಿತ ಮಂಗಳ ಪ್ರಸಾ।
ಧನಮೆಸೆದತ್ತು ಕಪ್ಪುರದ ಕಂಠಿಕೆ ಬಣ್ಣದ ಸಣ್ಣಮಾಲೆ ತೆಂ॥
ಗಿನ ತಿರುಳೋಲೆ ತಾವರೆಯನೂಲುಡೆನೂಲ್ ಸಿರಿಕಂಡದಣ್ಪು ಮು।
ತ್ತಿನ ತಿಸ್ಸರಂ ಮೃಣಾಳಿಕೆಯ ಮುದ್ರಿಕೆ ಪೂವಿನ ಪಿಂಡುಗಂಕಣಂ ॥ ೧೦೬ ॥

ಘನಕುಚೆ ಮೇಳದಂಗನೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಂಗಿ ಸರೋಜಪತ್ರ ವೀ।
ಜನಪವನಂ ವಿಕಾಸಮನೊಡರ್ಚೆ ಮನಕ್ಕೆ ಸುಧಾಪ್ರವಾಹಮೆಂ॥
ಬಿನಮೆರಡುಂ ಕೆಲಂಬಿಡಿದು ಬಾಜಿಪ ವಾದ್ಯದಿನೋಜೆವೆತ್ತ ಗಾ।
ಯನಿಯರ ಸೀಯನಪ್ಪ ರಸಗೇಯಮನಾಲಿಸುತಿರ್ಪಳೊರ್ಮೆಯುಂ ॥ ೧೦೭ ॥

ಉ॥ ಸೋರ್ಮುಡಿ ಮಾಲೆಯಿಂ ಕದಪುಗಳ್ ಮಲಯೋದ್ಭವ ಪತ್ರಭಂಗದಿಂ।
ಪೆರ್ಮೊಲೆ ಹಾರದಿಂದೆಸೆಯೆ ಬಂಬಲಬಾಡಿದ ರೂಪು ಗಾಡಿಯಂ॥
ನೂರ್ಮಡಿ ಮಾಡೆ ಮೇಳದವಳಂ ಸತಿ ನಿರ್ಭರ ಗರ್ಭಭಾರದಿಂ।
ನೆರ್ಮಿ ನಿಮಿರ್ಚುವಳ್ ಪುರುಳಿಯೊಳ್ ಪರಿಹಾಸ ವಚೋವಿಲಾಸಮಂ॥೧೦೮॥

ಅಂತು ವಿವಿಧವಿಲಾಸಂಗಳಿಂ ದಿವಸಂಗಳಭಿಲಷಿತ ಫಲಪ್ರಸವಂಗಳಾಗೆ ಸುಖ ಪ್ರಸವ ಸಮಯದೊಳ್—

ಕಂ॥ ಉರ್ವರೆ ಮಣಿಪರ್ವತಮಂ
ಶಾರ್ವರಿ ಪರಿಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನಂ ಪಡೆವಂತಂ॥
ತರ್ವತ್ತಿ ಸರ್ವಲಕ್ಷಣ
ಸರ್ವಗುಣಾನ್ವಿತನೆನಿಪ್ಪ ಸುತನಂ ಪಡೆದಳ್ ॥ ೧೦೯ ॥

ನೀರಜಮಾದುದು ಮೇದಿನಿ
ನೀರಜಮಿಾತನ ಚರಿತ್ರಮೆಂದಱಿಪುವವೋಲ್॥
ನೀರಚ್ಛಮಾದುದೀ ವಸು
ಧಾರಮಣಂ ಸ್ವಚ್ಛಹೃದಯನೆಂದಱಿಪುವವೋಲ್ ॥ ೧೧೦ ॥

ಕಂ ॥ ಉದಯಿಸಿದ ತನೂಜನ ತೇ
ಜದೊಳೇನುಂ ಮಲಿನಭಾವ ಲಾಂಛನ ಮಿಲ್ಲಂ ॥
ಬುದನಱಿಪುವಂತೆ ಪೊಗೆಯಿ
ಲ್ಲದೆ ಪೊಣ್ಮಿತ್ತಗ್ನಿ ದಕ್ಷಿಣಾವರ್ತಮುಖಂ ॥ ೧೧೧ ॥

ಈ ತನಯನೆ ಸಕಲೋತ್ಸವ
ಹೇತು ಜಗತ್ತಾಪ ಶಮನನೆಂದಱಿಪುವವೋಲ್ ॥
ಶೀತಲ ಸಮೀರನೆಸಗಿ
ತ್ತಾತನ ಜಸದಂತೆ ವಿಶದಮಾಯ್ತಾಕಾಶಂ ॥ ॥ ೧೧೨ ॥

ಎಳವಿಸಿಲುಂ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳು
ಮೆಳಸಿದುವೆನೆ ರಮ್ಯ ಹರ್ಮ್ಯಶಿಖರ ಸ್ಥಳಿಯೊಳ್ ॥
ಪೊಳೆದುವು ಪೊಂಗಳಸಂಗಳ
ಪೊಳೆಪುಂ ಕೇತನ ದುಕೂಲ ಚೇಲಾಂಚಲಮುಂ ॥ ೧೧೩ ॥

ಅವಿರಳಮೆನೆ ಪೂವಲಿ ಪುದಿ
ದುವು ಗುಡಿಯುಂ ತೋರಣಂಗಳುಂ ತಟ್ಟುವು ಬ ॥
ದ್ದವಣಂ ಬಾಜಿಸಿದುವು ವೀ
ಧಿವೀಧಿಯೊಳ್ ಕೇರಿಕೇರಿಯೊಳ್ ಮನೆಮನೆಯೊಳ್ ॥ ೧೧೪ ॥

ಉ ॥ ರಾಗದ ಬಳ್ಳಿವಳ್ಳಿಯೆನೆ ರನ್ನದ ತೋರಣಮಾಲೆ ಕೂಡೆ ಚೆ ।
ಲ್ವಾಗಿರೆ ದಾನಮೇಘ ರುತಿಯಂತಿರೆ ಮಂಗಳ ತೂರ್ಯನಾದಮಾ ॥
ಶಾಗಜ ಕರ್ಣಪೂರಮೆನೆ ರಾಗ ರಸಾಮೃತವಾರ್ಧಿ ಘೋಷದಂ ।
ತಾಗಿರೆ ಪುಣ್ಯಪಾಠಕ ರವಂ ಪೊಸತಾದುದು ರಾಜಮಂದಿರಂ ॥ ೧೧೫ ॥

ದ್ದೇಸೆ ವಿಲಾಸಮಂ ಪಡೆಯೆ ಗೊಂದಳವೆಕ್ಕಣವಾಗಳಾ ನೃಪಾ ।
ವಾಸದೊಳಾಡಿದತ್ತೆಸೆಯೆ ಪಾಣಿತಲಂ ಪಡೆವಂತೆ ಕುಂಕುಮ ॥
ಸ್ಥಾಸಕಮಂ ಕುರುಳ್ ಕೆದಱುವಂತೆ ತಮಾಲ ನವ ಪ್ರವಾಳಮಂ ।
ಕೇಸಡಿ ಪಾಸುವಂತೆ ತಳಿರಂ ನಗೆಗಣ್ಣ್ಗುಳ್ಪಂತೆ ನೆಯ್ದಿಲಂ ॥ ೧೧೬ ॥

ಚ ॥ ಉದಯಿಪುದುಂ ತ್ರಿಲೋಕತಿಲಕಂ ಗೃಹದೇವತೆಯರ್ ಪ್ರಸನ್ನವೇ ।
ಷದಿನೊಸೆದಾಡುವಂತೆ ಮಣಿಭಿತ್ತಿಗಳಂ ಮಣಿಕುಟ್ಟಿಮಂಗಳಂ ॥
ಪುದಿದು ಮನಕ್ಕೆ ಸಂತಸಮನಿತ್ತುವು ನೃತ್ಯರಸಾಮೃತ ಪ್ರವಾ ।
ಹದೊಳವಗಾಹಮಿರ್ದ ಗಣಿಕಾಪ್ರಚಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗಳ್ ॥ ೧೧೭ ॥

ಆ ಪ್ರಸ್ತಾವದೊಳ್ ದಶರಥಮಹೀನಾಥಂ ಸುತಮುಖ ನಿರೀಕ್ಷಣ ಭರದಿಂ ಪಾರಿಜಾತಂ ಕೋರಕಿತಮಾದಂತೆ ಪುಲಕಿತಶರೀರನಾಗಿ—

ಮ ॥ ಜಿನ ಪೂಜೋತ್ಸವಮಂ ಸುರೇಂದ್ರನಳವಲ್ತೆಂಬನ್ನೆಗಂ ಮಾಡಿ ಬೇ।
ಟ್ಪನಿತಂ ಬೇಟ್ಪವರ್ಗಿತ್ತು ಕಲ್ಪಕುಜಮಂ ಕೀಳ್ಮಾಡಿ ಸನ್ಮಾನಭಾ॥
ಜನರಂ ಸಜ್ಜನರಂ ವಿಚಿತ್ರ ವಸನ ಪ್ರಗ್ಭೂಷಣಾಲೇಪದಿಂ।
ಜನಪಂ ಮನ್ನಣೆಮಾಡಿ ತತ್ತನಯ ಜನ್ಮೋತ್ಸಾಹಮಂ ಮಾಡಿದಂ॥ ೧೧೮ ॥

ಚ ॥ ದಿವಿಜ ಕುಜಂಗಳಾರವೆಗಳಾದುವು ಸಿದ್ಧರಸಂ ತಟಾಕಮಾ।
ದುವು ಸುರಧೇನು ಪಿಂಡಱಯದೊಂದೆಡೆಯೊಳ್ ನೆರೆದಿರ್ದುವೆಂಬಿನಂ॥
ಭುವನ ಜನಕ್ಕೆ ಬಾಂಧವ ಜನಕ್ಕಖಿಲಾರ್ಥಿಜನಕ್ಕೆ ಹರ್ಷದಿಂ।
ದವರಿವರೆನ್ನದಿತ್ತು ಮೆಱೆದಂ ಜನಪಂ ಸುತ ಜಾತಕರ್ಮಮಂ॥ ॥ ೧೧೯ ॥

ಅಂತು ಜಾತಕರ್ಮೋತ್ಸವಮಂ ಮಾಡಿ ದಶಮದಿನದೊಳ್ ಪದ್ಮಾಲಂಕೃತ ವಿಶಾಲವಕ್ಷಸ್ಸ್ಥಲನಪ್ಪುದಱಿಂ ಪದ್ಮನುಂ, ಸಕಲ ಶುಭ ಲಕ್ಷಣಾಭಿರಾಮನಪ್ಪುದಱಿಂ ರಾಮಚಂದ್ರನುಮೆಂದಿವು ಮೊದಲಾಗೆ ಪೆಱವುಮನ್ವರ್ಥನಾಮಂಗಳನಿಟ್ಟು ಕತಿಪಯ ದಿನಂಗಳೊಳ್—

ಕಂ ॥ ರವಿಕಿರಣಂ ಸೋಂಕದೆ ಹಾ
ಸ ವಿಲಾಸಂಬಡೆದ ಕಮಲಮಂ ನೆನೆಯಿಸುಗುಂ॥
ನೆವಮಿಲ್ಲದ ನಗೆಯಿಂದೊ
ಪ್ಪುವಾಸ್ಯಮುತ್ತಾನಶಯ್ಯೆಯೊಳ್ ಬಾಲಕನಾ ॥ ೧೨೦ ॥

ನಿರಪೇಕ್ಷಕಮೆನಿಸಿಯುಮೇಂ
ಪರಿದತ್ತಲೆ ಪರಿವ ಸುತನ ಕಣ್ಬೆಳಪಿಂದಂ॥
ತೆರೆಮುಸಗಿದುದರಸಿಯ ಮೋ
ಹ ರಸಂ ಚಂದ್ರಿಕೆಯಿನಮೃತ ಜಲರಾಶಿಯವೋಲ್ ॥ ೧೨೧ ॥

ಹರಿನೀಲೋಪಲ ವಿರಚಿತ
ಮರಳಿಲೆ ಬಾಲಕನ ನಿಟಿಲದೊಳ್ ನಯನ ಮನೋ॥
ಹರಮಾದುದರ್ಧಚಂದ್ರೋ
ದರದೊಳ್ ಕಣ್ಗೊಳಿಸಿ ತೋರ್ಪ ಕರ್ಪೆಂಬಿನೆಗಂ ॥ ೧೨೨ ॥

ಕಂ ॥ ಅರುಣಮಣಿ ಕರ್ಣಭೂಷಣ
ಮರೀಚಿ [1]ಪಸರಿಸಿದ ರಾಮಚಂದ್ರ ಶರೀರಂ ॥
ಪರಿಭವಿಸಿದುದೆಳವಿಸಿಲಾ
ವರಿಸಿದ ಕಮನೀಯ ಪುಂಡರೀಕ ಶ್ರೀಯಂ ॥ ೧೨೩ ॥

ಅರಸಿಯ ಮನದೊಳ್ ಕೆಂಜಡೆ
ದೊರೆಕೊಳಿಸುವುದುಚಿತಮೊಡನೆ ಕಜ್ಜಲರುಚಿಯೊಳ್ ॥
ಪೊರೆದ ನಯನೋತ್ಪಲಂಗಳ್
ದೊರೆಕೊಳಿಪುದು ಚಿತ್ರಮಲ್ತೆ ರಾಗೋತ್ಸವಮಂ ॥ ೧೨೪ ॥

ಧಾತ್ರಿಯೊಳನ್ಯರ ತೇಜೋ
ಮಾತ್ರಮನಾಂ [2]ಸಲಿಸೆನೆಂಬ ತೆಜದಿಂ ಪೊಯ್ಯಲ್ ॥
ಧಾತ್ರಿಯ ಕಯ್ಯಿಂ ನಿಮಿರ್ದಂ
ಕ್ಷತ್ರಶಿಖಾಮಣಿ ಮಣಿಪ್ರದೀಪಾಂಕುರಮಂ ॥ ೧೨೫ ॥

ಕಿವಿಗಿನಿದೆನಿಪ್ಪ ವೀಣಾ
ರವದೊಳನಾದರಮನುಂಟುಮಾಡಿತ್ತು ತನೂ ॥
ಭವನ ತಳರ್ನಡೆಯೊಳ್ ಪೊ
ಣ್ಮುವ ಮೃದುಪದ ಕನಕ ಕಿಂಕಿಣೀ ಝಣಝಣಿತಂ ॥ ೧೨೬ ॥

ಶ್ರವಣಕ್ಕರ್ಥವ್ಯಕ್ತಿಯ
ನವಟಯಿಸದೆ ನೆಗಟ್ಟ ವಶ್ಯಮಂತ್ರಾಕ್ಷರದಂ ॥
ತೆವೊಲೆಲ್ಲರುಮಂ ಸೋಲಿಸಿ
ದುವು [3]ತೊದಲಂನುಡಿವ ರಾಮಚಂದ್ರನ ನುಡಿಗಳ್ ॥ ೧೨೭ ॥

ತಿಳಿಗೊಳದೊಳಗೆಡೆಯಾಡುವ
ಕಳಹಂಸನ ಬಾಲಕೇಳಿ ಪುದುವೆನೆ ಮಧುಪಾ ॥
ಟಳನೇತ್ರಂ ಧವಳಾಂಗಂ
ಪಳಿಕಿನ ಕುಟ್ಟಿಮದಮೇಲೆ ದಟ್ಟಡಿಯಿಟ್ಟಂ ॥ ೧೨೮ ॥

---

1. ಪರಿಕಲಿಸೆ. ಚ.
2. ಸಹಿಸೆ. ಘ.
3. ತೊದಲೊಳ್ಪುದಿದ. ಗ. ಘ.

ಕಂ ॥ ನಡೆಗಲ್ವಂದುಂ ಬಿಣ್ಪಿಂ ।
ಕೊಡೆ ನೆಗೆದಪುದುರ್ವಿಯೆಂದು ವಾಸುಗಿ ಪಲವುಂ ॥
ಪೆಡೆಯಂ ಶಿಶುನಡೆವೆಡೆಯೊಳ್ ।
ಪಡೆದಾಂತು ಸಹಸ್ರಫಣನೆನಲ್ ಪೆಸರ್ವಡೆದಂ ॥ ೧೨೯ ॥

ಮಣಿಯೇಱಿಂ ಚೆಂಬೊನ್ನಡೆ
ಮಣಿಯುಲಿಗೆಲೆ ಗೆಲ್ವನಂಗರುಚಿಯಿಂದೈರಾ ॥
ವಣಮುಂ ಕುಮಾರ ಚೂಡಾ
ಮಣಿ ಲಾಲಾಜಲದೊಳಂ ಚತುರ್ದಂತದೊಳಂ ॥ ೧೩೦ ॥

ಅಮೃತಾಂಶು ಪೆರ್ಚೆ ಪೆರ್ಚುವ
ಸಮುದ್ರಮೆಂತಂತೆ ರಾಮಚಂದ್ರಂ ದಿವಸ ॥
ಕ್ರಮದಿನಭಿವೃದ್ಧಿವೆತ್ತಾ
ಕ್ರಮಿಸಿದನತಿಮುಗ್ಧಭಾವಮಂ ಶೈಶವಮಂ ॥ ೧೩೧ ॥

ಅಂತು ರಾಮಚಂದ್ರನಾದಿತ್ಯನಂತೆ ನಿತ್ಯೋದಯಮನಪ್ಪುಕೆಯ್ವುದುಂ—

ಕಂ ॥ ಬಾಲತ್ವದೊಳಮುದಾತ್ತ ಗು
ಣಾಲಯಮೆನಿಸಿದ ತನೂಜ ಮುಖಚಂದ್ರಮನಂ ॥
ಲೀಲೆಯಿನೀಕ್ಷಿಸಿ ದಶರಥ
ನೋಲಾಡಿದನಧಿಕ ರಾಗರಸ ವಾರಿಧಿಯೊಳ್ ॥ ೧೩೨ ॥

ಅಂತು ಸಂತೋಷದ ಪರಮಪದಮನೆಯ್ದಿ ಪುರ್ದುಮುದಲ್ಲದೆಯುಮಾ ಮಹೀವಲ್ಲಭನ ಮೋಹವಲ್ಲರಿಗಳೇ ಪೂತುಪೆಂಬಂತೆ ಪುಷ್ಪವತಿಯರಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ನೀರ್ಮಿಂದು ಬೆಳ್ಪಸದನದ ಪೊಸದೇಸೆ ವಿಳಾಸಂಬಡೆಯೆ ಸೂೞ್ಗೆ ವಂದು ಶುಭಸ್ವಪ್ನ ದರ್ಶನಾನಂತರಂ ಕೆಲವು ದಿವಸಮಿರ್ಪಿನಂ—

ಕಂ ॥ ಕುಲದೊದವಿಂಗೀ ಸತಿಯರೆ
ಕುಲದೇವತೆಯರ್ಕಳೆಂಬ ಬಗೆ ಪುಟ್ಟುವಿನಂ ॥
ತಲೆದೋಱೆ ಗರ್ಭಚಿಹ್ನಂ
ತಲೆದೋಱಿದುದವನಿಪತಿಗೆ ರಾಗೋದ್ರೇಕಂ ॥ ೧೩೩ ॥

ಆಗಳಾಕೆಗಳ ಪಸುರ್ಪೆಸೆವಸಿಯ ಬಾಸೆ ಲಾವಣ್ಯನದಿಯ ಶೈವಾಲಲತೆಯ ಲಾಸ್ಯಮನಪಹಾಸ್ಯಂಗೆಯ್ಯೆಯುಮಾಕೆಗಳ ಕಱಂಗಿದ ಕುಚ ಚೂಚುಕಂಗಳಿಂದೆಸೆದು ತೋಳಮೊದಲಿಂ ಜಕ್ಕುಲಿಸುವ ಪೆರ್ಮೊಲೆ ಕರ್ನೆಯ್ದಿಲೆಸಳಂ ನಲಿದು ಕರ್ಚುವ ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿ

ಯ ವಿಲಾಸಮನಿಕ್ಕಿ ಮೆಟ್ಟಿಯುಮಾಕೆಗಳ ಮುಖರಸದೊಳ್ಮೂಡಿ ಮುಳ್ಕಾಡುವ ಕಪೋಲ ಯುಗಳಂ ತಿಳಿಗೊಳದೊಳಗಣ ಬಿಳಿಯ ತಾವರೆಯೆಸಳಂ ಸರಸವಾಡೆಯು ಮಾಕೆಗಳ ಪೆಱ್ನೊಸಲಂ ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಮಿರ್ದ ತೋರಗುರುಳ ತೊಂಗಲೆಳವೆಱೆಯನಂ ಧಕಾರಮಾವರಿಸಿದಂತೆ ತೋಱೆಯುಂ, ಅನಂತರಮವರ್ಗೆ ಪುಂಸವನ ಸೀಮಂತೋ ನ್ನಯನಾದಿಸಕಲ ಮಂಗಳಮಂ ದಶರಥನರನಾಥಮ್ಮಾಳ್ಪುದುಮನುಕ್ರಮದಿಂ ಶುಭ ದಿನಮುಹೂರ್ತದೊಳ್ ಸುಮಿತ್ರೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಂ, ಕೈಕೆ ಭರತನಂ, ಸುಪ್ರಭೆ ಶತ್ರು ಘ್ನನಂ ಪಡೆವುದುಂ—

ಕಂ ॥ ಪಸರಿಸೆ ಪೂವಲಿಗಳ್ ಬಾ
ಜಿಸೆ ಬದ್ದವಣಂಗಳೊಡನೆ ಮಿಳ್ಳಿಸೆ ಗುಡಿಗಳ್ ॥
ದೆಸೆಬಿದ್ದವಾಡೆ ತರುಣಿಯ
ರೊಸಗೆಯಮೇಲೊಸಗೆಯಾದುದಂದರಮನೆಯೊಳ್ ॥ ೧೩೪ ॥

ಆಸಮಯದೊಳ್ ದಶರಥಂ ಸುತಮುಖದರ್ಶನೋತ್ಸುಕಂ ಕತಿಪಯಾಪ್ತ ಪರಿಜನ ಪರಿವೃತಂ ಸುಮಿತ್ರಾದೇವಿಯ ಸೂತಿಕಾಸದನಮಂ ಪೊಕ್ಕು—

ಮ ॥ ಸಿರಿ ಸಿಂಹಕ್ಕಭಿಷೇಕಮಂ ಪಡೆವುದಂ ರತ್ನಾಕರಂ ಸುತ್ತಿದು ।
ರ್ವರೆಯಂ ಭಾಸುರಚಕ್ರಮಂ ಕನಸಿನೊಳ್ ಪೊಂಬೆಟ್ಟಪೇಱೆರ್ದುದಂ ॥
ಹರಿಣೀನೇತ್ರೆ ಸುಪುತ್ರೆ ಕಂಡುವಱೆನಾಳ್ಗಂ ಬೆಳ್ಳಿವೆಟ್ಟಂಬರಂ ।
ಭರತಕ್ಷೇತ್ರಮನೆಂದು ಕಣ್ ತಣಿವಿನಂ ಸೌಮಿತ್ರಿಯಂ ನೋಡಿದಂ ॥ ೧೩೫ ॥

ಕಂ ॥ ಬಾಲಾರ್ಕ ಮರೀಚಿಯೆನಲ್
ಬಾಲಕನ ಶರೀರಕಾಂತಿ ಪಸರಿಸೆ ಹರ್ಷೋ ॥
ನ್ಮೀಲನದಿಂ ದಶರಥ ನರ
ಪಾಲಕ ಮುಖಕಮಳಮೇಂ ಮನಂಗೊಳಿಸಿದುದೋ ॥ ೧೩೬ ॥

ಅನಂತರಂ ಭರತಶತ್ರುಘ್ನರ ಜನ್ಮೋತ್ಸವ ಮಂಗಳಮನಾಚರಿಸಿ—

ಮ ॥ ಮನುವಂಶಾಂಬರಭಾನು ಕಲ್ಪತರು ಕೈವಂದಂತೆ ರೈವೃಷ್ಟಿ [1]ಪ ।
ಳ್ಕನೆ ಕೊಂಡಂತೆ ಸುರೇಂದ್ರಧೇನು ಕಱೆದಂತಾರ್ತಿತ್ತು ಕೂರ್ತಿತ್ತು ಸ ॥
ನ್ಮನದಿಂದಿತ್ತು ಸುಹೃಜ್ಜನಂ ಪರಿಜನಂ ವಿದ್ವಜ್ಜನಂ ಜೀಯೆನಲ್ ।
ತನಯರ್ ಮೂವರ ಜಾತಕರ್ಮಮುಮನತ್ಯುತ್ಸಾಹದಿಂ ಮಾಡಿದಂ ॥ ೧೩೭ ॥

1. ತೊಟ್ಟನೆ ಕೊಂಡಂತೆ. ಗ. ಘ.; ಳಜ್ಜನೆ ಕೋಡಂತೆ. ಕ. ಖ.

ಅಂತು ದಶರಥಮಹೀನಾಥಂ ಸಂತಾನ ಸಮೃದ್ಧಿಯಿನತಿಪ್ರವರ್ಧಮಾನಸುಖಾಧೀನ ಮಾನಸನಾಗಿರ್ಪುದುಂ—

ಕಂ ॥ ಅವನೀವಲ್ಲಭ ತನಯರ್
ನವ ಶಶಿಕಲೆಯಂತೆ ಪಡೆದು ನಯನೋತ್ಸವಮಂ ॥
ದಿವಸಕ್ರಮದಿಂದಂ ವೃ ।
ದ್ಧಿವಡೆದರಮರಾವನೀಜದಗೆಯೆಂಬಿನೆಗಂ ॥ ೧೩೮ ॥

ನಸುನಗೆ ಕಮಳದ ಸಿರಿಯಂ
ನಸುನಗೆ ಜನನಿಯರ ಲೋಚನಭ್ರಮರಂಗಳ್ ॥
ಮುಸುಱಿದುವು ಮೋಹವಲ್ಲರಿ
ಪಸರಿಸಿ ಪರ್ವಿದುದು ಸುತರ ಲಾಲಾಜಲದಿಂ ॥ ೧೩೯ ॥

ತಳರಡಿ ಯಿಡುವತ್ತಲೆ ಪರಿ
ದೆಳಸುವ ಜನನಿಯರ ದಿಟ್ಟಿ ಮಣಿಕುಟ್ಟಿಮಮಂ ॥
ಬಳಸೆ ಪೊಸತಲರ್ದ ನೆಯ್ದಿ
ಲ್ಗೊಳದೊಳಗಣ ರಾಜಹಂಸನಂ ನೆನೆಯಿಸಿದರ್ ॥ ೧೪೦ ॥

ಚ ॥ ಅರಳೆಲೆ ಮುತ್ತಿಗಾಯ್ ಪುಲಿಯುಗುರ್ ನವರತ್ನದ ಕಂಕಣಂಗಳುಂ ।
ಗುರಮುಡೆನೂಲ ಪೊನ್ನ ಮಣಿಕಿಂಕಿಣಿ ರನ್ನದ ಘಂಟಿ ನೂಪುರಂ ॥
ವರವಲಯಂಗಳೆಂಬ ಪಲವಂದದ ಚಂದದ ಬಾಳವಂದಮೊ ।
ಪ್ಪಿರೆ ಪಿತೃಮಾತೃಗಳ್ಗೆ ಪಡೆದರ್ ತನಯರ್ ನಯನೋತ್ಸವಂಗಳಂ ॥ ೧೪೧ ॥

ಅಂತು ದಶರಥಮಹೀನಾಥನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶ್ರೀಯ ಮಣಿಮಯಾಭರಣದಂತೆ ಸೊಗಯಿಸುವ ಸುತರ ಬಾಲಕೇಳೀದರ್ಶನದಿಂ ಸುಮಿತ್ರೆಯ ನಯನಪುತ್ರಿಕೆ ನಲಿದು ನರ್ತಿಸೆಯುಂ, ಕೈಕೆಯ ತನುಲತಿಕೆ ಪುಳಕಕಳಿಕೆಯಂ ತಳೆಯೆಯುಂ, ಸುಪ್ರಭೆಯ ಮನಃಪ್ರಮೋದಮುದಿತೋದಿತಮಾಗೆಯುಂ ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಭರತ ಶತ್ರುಘ್ನರನುಕ್ರಮದಿಂ ಶೈಶವಮನತಿಕ್ರಮಿಸೆ—

ಕಂ ॥ ವಸುಮತಿವೆಸರನ್ವರ್ಥಂ
ವಸುಧೆಗೆನಲ್ ಕಱೆದು ಪೊನ್ನ ಮಱೆಯಂ ದಾನ ॥
ವ್ಯಸನಿ ದಶರಥನದೇಂ ಪೊಸ
ಯಿಸಿದನೊ ಚೌಲೋಪನಯನ ಮಹಿಮೋತ್ಸವಮಂ ॥ ೧೪೨ ॥

ಕಂ ॥ ಪರಮ ಪ್ರೇಮಂ ಜನ್ಮಾಂ
ತರದಿಂದೊಡವಂದುದೆನಿಸಿ ಗೆಡೆ ಬೆಚ್ಚವೊಲ ॥
ಚ್ಚರಿಯಾಗೆ ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಧರರೊಳವಾದತ್ತು ಭರತಶತ್ರುಘ್ನರೊಳಂ ॥ ೧೪೩ ॥

ಅವಳ್ಗಳಿವರೆಂಬಿನಂ ತವು
ಗವುಳ್ವೆಸರಮುರ್ದೆಸೆಯೆ ತಾಯ ತಂದೆಯ ಚಿತ್ತ ॥
ಕ್ಕವುರ್ದಿನ ಮುಟ್ಟಿಯಂ ಕಡಿದರ್
ಕುವರಾರಕರ್ ಮೂರ್ತಿಗೊಂಡ ಪುರುಷಾರ್ಥದವೋಲ್ ॥ ೧೪೪ ॥

ಮ ॥ ಸುರಧೇನು ಸ್ತನಭಾರದಂತೆ ಪುರುಷಾರ್ಥಂ ಮೂರ್ತಿಗೊಂಡಂತೆ ನಾ ।
ಲ್ವರುವೊಂದಾಗಿರೆ ನಂದನರ್ ದಶರಥಂ ನಾಲ್ಕುಂ ಸಮುದ್ರಂಬರಂ ॥
ಧರೆಯಂ ಕೂಡೆ ನಿವಿರ್ಚಿ ನಾಲ್ದೆಸೆಯೊಳಂ ನಾಲ್ಕುಂ ಜಯಸ್ತಂಭಮಂ ।
ಚರಿತಾರ್ಥರ್ ನಿಲಿಸಲ್ ಸಮರ್ಥರಿವರೆಂದುತ್ಸಾಹಮಂ ತಾಳ್ದಿದಂ ॥ ೧೪೫ ॥

ಮತ್ತಂ ನಿಜ ತನೂಭವರ ನಿರ್ಜಿತ ಮನೋಜಾಕಾರಮುಮಂ, [1]ತಿಳ ಮಸೂರಿಕಾದಿ ಶುಭ ವ್ಯಂಜನರಂಜಿತ ಪ್ರಶಸ್ತಾವಯವಂಗಳುಮಂ, ಹಲ ಕುಲಿಶ ಶಂಖ ಚಕ್ರ ಲಾಂಛನಂಗಳಪ್ಪ ಕರ ಚರಣಂಗಳುಮಂ ನೋಡಿ ಸಕಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶ್ರೀಯನಪ್ಪ ಕೆಯ್ದಂತೆ ಸಂತೋಷದಂತಮನೆಯ್ದಿ—

ಕಂ॥ ಸವಿವವಸರಮಿದು ವಿದ್ಯಾ
ಯುವತಿಯ ವದನಾರವಿಂದ ಮಧುವನೆನುತ್ತಂ ॥
ವಿವಿಧ ಕಳಾಚಾರ್ಯರನಾ
ರ್ಯವರ್ಯರಂ ಗುರು ನಿಯೋಗದೊಳ್ ಯೋಜಿಸಿದಂ ॥ ೧೪೬ ॥

ಶುಭದಿನ ಮುಹೂರ್ತದೊಳ್ ಪು
ಣ್ಯಭಾಗಿಗಳ್ ಕಲಿಸೆ ಗುರುಗಳೊಡವಂದುದೊ ಪೂ ॥
ರ್ವ ಭವೋಪಾರ್ಜಿತ ವಿದ್ಯಾ
ವಿಭವಮೆನಲ್ ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರ ಪರಿಣತರಾದರ್ ॥ ೧೪೭ ॥

ರೋಮಾಂಚಮನೊಡರಿಸೆಯುಂ
ರಾಮನ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಭರತ ಶತ್ರುಘ್ನರ ವಿ ॥
ದ್ಯಾ ಮಹಿಮೆ ಚತುಷ್ಷಷ್ಟಿಕ
ಲಾ ಮಹಿತರ ಮನದೊಳೀರ್ಷ್ಯೆಯಂ ಪುಟ್ಟಿಸುಗುಂ ॥ ೧೪೮ ॥

1. ಮುಡಿಳ. ಘ. ; ತೀಳಿಳ. ಚ.

ಮ॥ ಸೊಡರಂ ಪೊತ್ತಿಸಿಕೊಂಡು ಪೋಗೆ ಸೊಡರೊಳ್ ತೇಜಂ ಗುಣಾಧಿಕ್ಯದಿಂ।
ಕಡುಗೊರ್ವಂ ಪಡೆವಂತೆ ತಮ್ಮ ವಿಶದಪ್ರಜ್ಞಾ ಗುಣೋತ್ಕರ್ಷದಿಂ॥
ಪಡೆಮಾತೇನಜುವತ್ತುನಾಲ್ಕು ಕಳೆಯುಂ ತತ್ಕೋವಿದರ್ ಮೆಚ್ಚೆ ನೂ।
ರ್ಮಡಿ ಮೇಲಾದುವು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರೊಳೇಂ ಸತ್ಸೇವೆ ಸಾಮಾನ್ಯಮೇ॥

ಚ॥ ಕಲಿತನಮುಂ ಮಹಾಬಲಮುಮುಳ್ಳನ ಕಯ್ದುವೆ ಕಯ್ದು ಪಂದೆದು।
ರ್ಬಲನೆನಿಸಿರ್ದವಂ ಪಿಡಿದ ಕೈದುವದೇತರ ಕೈದುವೆಂಬಿನಂ॥
ಕಲಿಸಿದ ಭಾರ್ಗವಾ[1]ತ್ಮಜರನೋಡಿದ ತಜ್ಜ್ಞರ ಮುಯ್ವು ನೆತ್ತಿಯಂ।
ಗೆಲೆ ಸಲೆ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರದೇಂ ನೆರೆ ಕಲ್ತರೊ ಕೈದುವೆಲ್ಲಮಂ ॥ ೧೫೦ ॥

ಮ॥ ಮಿಗೆ ವಂದೆಲ್ಲರ ಬಿಲ್ಲ ಬಿನ್ನಣದ ಬಿಣ್ಪಂ ರಾಮನೇಸೆಂಬಿನಂ।
ಮಿಗೆ ತನ್ನೇಸುಪಮಾನಮಾದುದೆನೆ ರಾಮಂ ಕಲ್ತ ಬಿಲ್ಬಲ್ಮೆಯಂ॥
ಪೊಗಟಿಲ್ವೇಟ್ಪುದೆ ರಾಮನೊಳ್ ಸದೃಶವೆಂಬನ್ನಂ ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆಯಿಂ।
ಜಗಮುಂ ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ಚಾಪ ಚಾಪಲತೆಯಂ ಕೊಂಡಾಡಿದಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ॥ ೧೫೧ ॥

ಅಂತವರ್ ಸಕಲಶಸ್ತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿದ್ಯಾವಿಶಾರದರಾಗಿ ಕುಮಾರ ದಶಾತಿಶಯ ಮನಪ್ಪುಕೆಯ್ವುದುಂ—

ಚ॥ ಹಿಮಕರ ಬಿಂಬದಿಂ ಕಡೆದುದೋ ಪಳಿಕಿಂ ಪಡೆದತ್ತೊ ಪೂಗಳಿಂ।
ಸಮೆದುದೊ ಚಂದ್ರಕಾಂತಮಣಿಯಿಂ ಬೆಸಕೆಯ್ದುದೊ ಮೌಕ್ತಿಕಂಗಳಿಂ॥
ಸಮನಿಸಿದತ್ತೊ ಕೋಮಲಮೃಣಾಳಿಕೆಯಿಂ ಪರಿಪೂರ್ಣಮಾಯ್ತೊ ಪೇ।
ಳಿಮಿದೆನೆ ರಂಜಿಸಿತ್ತು ರಘುರಾಮನ ಪಾಂಡುರ ದೇಹಮಂಡಲಂ ॥ ೧೫೨ ॥

ಕಂ॥ ಉನ್ನತ ಲಲಾಟ ಪಟ್ಟಂ
ಮನ್ನಿಸದಷ್ಟಮಿಯ ಚಂದ್ರನಂ ನಗೆಗಣ್ಗಳ್॥
[2]ಮುನ್ನಡೆವಿಡಿದುವು ಕಮಳಮ
ನಿನ್ನೇವಣ್ಣಿಪುದೊ ರಾಮನಭಿರಾಮತೆಯಂ ॥ ೧೫೩ ॥

ಚ॥ ತೆರೆ ಕರೆಗಣ್ಮಿದಿಂಗಡಲ ಗಾಡಿಯನೇಳಿಸೆ ತೋರಮುತ್ತಿನೈ।
ಸರದ ಮರೀಚಿಯಿಂ ಸಿರಿಯ ತಾಯ್ಪನೆ ರಾಮನ ಪೇರುರಂ ಮನೋ॥
ಹರಮೆನಿಸಿತ್ತು ವಾರವನಿತಾಜನ ವಶ್ಯವಿಧಾನ ವೇದಿಯೊಳ್।
ದೊರೆಯೆನಿಸಿತ್ತು ಧೈರ್ಯಗುಣ ರೋಹಣಶೈಲ ಶಿಲಾತಲೋಪಮಂ ॥ ೧೫೪ ॥

1. ತ್ಮಜನಿನೋದಿತ ತಜ್ಜ್ಞರ ಮುಯ್ವು ನೆತ್ತಿಯುಂ. ಚ.
2. ಮುನ್ನುರಿ ಕ. ಖ. ಗ. ಘ.

ಕಂ ॥ ಏಳಿಸಿದುವು ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ವಿ
ಶಾಳ ವಿಲೋಚನ ಯುಗಂಗಳಂಗ ಪ್ರಭೆಯಿಂ ॥
ಮೇಳಿಸಿ ನಗೆಯಂ ಪಾಳಿಸಿ
ಕಾಳಿಂದಿಯೊಳಲರ್ದ ಪುಂಡರೀಕ ಶ್ರೀಯಂ ॥ ೧೫೫ ॥

ಕಂ ॥ ಹರಿನೀಲ ರತ್ನಮಂ ಕಂ
ಡರಿಸಿದ ಕಣ್ಣೆಜವಿ[1]ಗೆಯ್ದು ಜೀವಂಬೊಯ್ದಂ ॥
ತಿರೆತೋರ್ಪ ಗಂಡಗಾಡಿಗೆ
ಪುರುಷೋತ್ತಮನೆಂದು ಕೊಂಡು ಕೊನೆದುದು ಲೋಕಂ ॥ ೧೫೬ ॥

ಚ ॥ ಮನಮನಲರ್ಚಿವತ್ತು ಪುರುಷೋತ್ತಮನುಚ್ಚ ಲಲಾಟ ಲೇಖೆ ಕೃ ।
ಷ್ಣನ ಕುರುಳೋಳಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪೇರುರಮಾಯತಿವೆತ್ತ ವಾರಿಜಾ ॥
ಕ್ಷನ ಧವಳೇಕ್ಷಣಂ ಪುರುಷಸಿಂಹನ ಸಿಂಹ ಕಟೀತಟಂ ಜನಾ ।
ರ್ದನನ ಭುಜಂಗ ಭೀಮ ಭುಜಮಂಬುಜನಾಭನ ನಾಭಿಮಂಡಲಂ ॥ ೧೫೭ ॥

ಪೊಳೆಯೆ ನಖಾಂಶುಮಂಡಲ ಫಣಾಮಣಿ ಪಂಚಫಣಾಸಿತಾಹಿಗಳ್ ।
ಬಳೆದಪುವೀಂಟಲೆಂದು ದಶಕಂಠನ ಬಲ್ಲುಸಿರಂ ತದೀಯ ನಿ ॥
ರ್ಮಳತರ ಕೀರ್ತಿ ದುಗ್ಧ ರಸಪಾನಮನೆಂಬಿನೆಗಂ ಪೊದಟ್ಟಿ ಕೋ ।
ಮಳಿಕೆಯನಾಳ್ದು ನೀಳ್ದು ಬಗೆಗೊಂಡುವು ಕೃಷ್ಣನ ಬಾಹುಶಾಖೆಗಳ್॥ ೧೫೮ ॥

ಉ ॥ ಹಾರ ಮರೀಚಿಯಂ ಮರಕತಚ್ಛವಿಯಂ ಗೆಲೆ ದೇಹದೀಪ್ತಿ ನೀ ।
ಹಾರ ಮರೀಚಿಯಂ ಕುಸುಮ ಸಾಯಕನಂ ಗೆಲೆ ಗಂಡಗಾಡಿ ಕಂ ॥
ಠೀರವ ನಾದಮಂ ಜಲಧರಧ್ವನಿಯಂ ಗೆಲೆ ಬೇಜೆಬೇಜೆ ಗಂ ।
ಭೀರರವಂ ಬಲಾಚ್ಯುತರದೇನೆಸೆದಿರ್ದರೊ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ್ ॥ ೧೫೯ ॥

ಮ ॥ ರಣದೊಳ್ರಾವಣನಂ ಜವಂಗೆ ಪೊಸತಿಕ್ಕಲ್ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಶೈಲಕ್ಕೆ ತೆಂ ।
ಕಣದಂ ಕಂಕಣದಂತೆ ಕೈಗೆವರಿಸಲ್ಭೂಚಕ್ರಮಂ ಚಕ್ರಮಂ ॥
ರಣದೊಳ್ ಸಾಧಿಸಲೆಂದು ಪುಟ್ಟಿದವರೇಂ ಸಾಮಾನ್ಯರೇ ರಾಮ ಲ ।
ಕ್ಷ್ಮಣರಪ್ರಾಕೃತವಿಕ್ರಮರ್ ತ್ರಿಭುವನ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಕೀರ್ತಿಧ್ವಜರ್ ॥ ೧೬೦ ॥

ಅಂತು ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಭರತ ಶತ್ರುಘ್ನರೆಂಬ ನಾಲ್ವರ್ ತನೂಭವರುಂ ನಾಲ್ಕುಂ ರತ್ನಶಿಲಾಸ್ತಂಭಂಗಳಂತೆ ರಘುಕುಲ ಸಮುದ್ಧರಣ ಸಮರ್ಥರಾಗೆ ದಶರಥಂ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಮನೋರಥನಾಗಿ—

1. ಗೆಯ್ದು. ಕ. ಖ. ಗೆಯ್ದು. ಚ.

ಮ॥ ಸ್ರ॥ ಧನವುಂ ಮರ್ಯ್ಯಾದೆಯಿಂದಾರ್ಜಿಸಿ ವಿಷಯಸುಖಾಸ್ವಾದನಂ ದೋಷ ನಿಷ್ಪಾ।
ದನಮುತ್ತೆಂಬಂತೆ ಚಿತ್ತಕ್ಕೊದವಿಸೆ ಸದ್ದೆಸಂ ಭಾರತೀ ಹಂಸಿ ವಕ್ತ್ರಾ॥
ಬ್ಜಿನಿಯೊಳ್ ನಾನಾವಿಧಂ ನರ್ತಿಸೆ ಹಿಮಕರ ಭಾಸ್ವದ್ಯಶೋ ವಲ್ಲಿಗಾಲಂ।
ಬನಮುಂಭೋರಾಶಿ ವೇಲಾ ವನವೆನೆ ನೆಗಳ್ದಂ ಭಾರತೀಕರ್ಣಪೂರಂ॥ ೧೬೧॥

ಇದು ಪರಮ ಜಿನಸಮಯ ಕುಮುದಿನೀ ಶರಚ್ಚಂದ್ರ ಬಾಲಚಂದ್ರ
ಮುನೀಂದ್ರ ಚರಣನಖಕಿರಣ ಚಂದ್ರಿಕಾಚಕೋರ ಭಾರತೀ
ಕರ್ಣಪೂರ ಶ್ರೀಮದಭಿನವಪಂಪ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ
ರಾಮಚಂದ್ರ ಚರಿತ ಪುರಾಣದೊಳ್
ಕುಮಾರೋದಯವರ್ಣನಂ
—ತೃತೀಯಾಶ್ವಾಸಂ—

ಚತುರ್ಥಾಶ್ವಾಸಂ

ಕಂ॥ ಶ್ರೀಸುದತಿ ತನ್ನುರಸ್ಸರ
ಸೀ ಸದನದೊಳಿರ್ದು ಪಾತ್ರದಾನ ವಿನೋದ ॥
ವ್ಯಾಸಂಗಮನೊದವಿಸೆ ಸೌ
ಖ್ಯಾಸೀನಂ ಪೆಂಪುವೆತ್ತನಭಿನವಪಂಪಂ ॥ ೧ ॥

ಅನ್ನೆಗಮಿತ್ತಲ್—

ಕಂ॥ ಮಿಥಿಳಾ ಪುರಾಧಿನಾಥಂ
ಪ್ರಥಿತಯಶಂ ಜನಕನಾಮಹೀಭುಜನ ಮನೋ ॥
ರಥ ಭೂಮಿ ವಿದೇಹಿಗದೇಂ
ಪೃಥು ಕುಚ[1]ಯುಗದೊಡನೆ [2]ಕೊರ್ವುವಡೆದುದೊ ಮಧ್ಯಂ ॥ ೨ ॥

ಶಶಿಕಾಂತ ಮುಕುರದಂತಿರೆ
ಶಶಿಮುಖಿಯ ಕದಂಪುಗಳ್ ಬೆಳರ್ತುವು ಹರಿಣೀ ॥
ಲ ಶಲಾಕೆಯಂತೆ ಬಾಸೆಗೆ
ವಿಶೇಷಮೆನೆ ಪಸರಿಸಿತ್ತು ಕರ್ಪೆಳವಸಿಱೊಳ್ ॥ ೩ ॥

ವಳಿರೇಖೆ ಮಸುಳೆ ಗರ್ಭಂ
ಬಳೆವುದುಮೊಡವಳಿದು ಸತಿಯ ಮಧ್ಯಂ ಚೆಲ್ವಂ ॥
ತಳೆದುದು ನಯನಾನಂದಮ
ನೆಳವೆಱೆ ಪರಿಪೂರ್ಣಮಾದೊಡಂ ಪುಟ್ಟಿಪವೋಲ್ ॥ ೪ ॥

ಆ ಸಮಯದೊಳ್—

ಕಂ॥ ಭವ ಭದ್ಧ ವೈರದಿಂ ಕಾ
ಮ ವಿದೇಹಿಯ ಗರ್ಭಮಂ ನಿಶಾಚರನಿರ್ದಂ ॥
ವಿವಿಧೋಪಸರ್ಗಮಂ ಪಡೆ
ಯವೆ ಮುಳಿಸಂ ಪಡೆವ ಮುಳಿವ ದುಶ್ಚರಿತಂಗಳ್ ॥ ೫ ॥

---

1. ಭರ. ಗ. ಚ.
2. ತೋರ್ವು. ಗ

ಆ ವಿದೇಹಿಯ ಗರ್ಭಮನಾನಿಶಾಚರನದೇಂಕಾರಣದಿಂ ಕಾದಿರ್ದನೆಂದೊಡೆ ಚಂದ್ರಪುರಮನಾಳ್ವಂ ಚಂದ್ರಧ್ವಜನಾತನರಸಿ ಮನಸ್ವಿನಿಯೆಂಬಳಾಕೆಗೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಚಿತ್ರೋತ್ಸವೆಯೆಂಬ ಬಾಲಿಕೆಯುಮಾನೃಪನ ಪುರೋಹಿತನ ಮಗನಪ್ಪ ಕಪಿಳನೆಂಬ ಬಾಲಕನುಂ—

ಕಂ ॥ ಒಡನಾಡಿಯುಮೊಡನೋದಿಯು
ಮೊಡವಳೆದುಂ ಪಲವುಕಾಲದಿಂದನುಬಂಧಂ ॥
ಗಿಡದೊಡಲೆರಡಸುವೊಂದೆನೆ
ಗೆಡೆವಕ್ಕಿಗಳಂತೆ ಕೂಡಿ ನಲಿಯುತ್ತಿರ್ದರ್ ॥ ೬ ॥

ಅಂತವರೋರೊರ್ವರಂ ಮಚ್ಚಿ—

ಮ ॥ ಪದೆಪಿಂ ಚುಂಬಿಸದುಮ್ಮಳಂ ಬಯಸಿದಾಗಳ್ಮನ್ಮಥಕ್ರೀಡೆ ಕೂ ।
ಡದಟಿಲ್ ಕಳ್ದೊಡಗೂಡು[1]ವಂಜಿಕೆ ಮನಕ್ಕುದ್ವೇಗಮಂ ಮಾಡೆ ನೋ ॥
ಡದೆ ತಾಯ್ತಂದೆಯಗಲ್ಕೆಯಂ ಮದನ ರಾಗೋನ್ಮಾದದಿಂ ಮುಂದುಗಾ ।
ಣದೆ ಮುಗ್ಧಾಶಯರಾ ವಿದಗ್ಧಪುರಮಂ ಪೊಕ್ಕಿರ್ದರಾಯಿರ್ವರುಂ ॥ ೭ ॥

ಕಂ ॥ ಅನಿತಿಂದ್ರಿಯ ಸುಖಮುಂ ಸ್ಪ
ರ್ಶನ ಸುಖವೊಂದಱೊಳಡಂಗಿದತ್ತೆನೆ ನೃಪ ನಂ ॥
ದನೆಯುಂ ದ್ವಿಜ ನಂದನನುಂ
ಮನೋಜ ಸುಖರಸ ವಿಲೀನ ಮಾನಸರಿರ್ದರ್ ॥ ೮ ॥

ಅಂತಿರ್ಪುದುಮೊಂದುದಿವಸಂ ಪ್ರತಾಪಸಿಂಹನ ಮಗಂ ತತ್ಪುರಾಧಿಪತಿ—

ಚ ॥ ಕೊಡೆವಿಡಿದಂತೆ ಮಂಡಳಿಸೆ ಮೇಲೆ ಕಿರೀಟಮರೀಚಿ ಸುತ್ತಲುಂ ।
ಕಡಿತಲೆಯಾಳ್ ಕಡಂಗಿಬರೆ ಮಾರ್ಗಮೊಡಂಬಡೆ ರಾಜಮಾರ್ಗದೊಳ್ ॥
ನಡೆಯೆ ಹಯಂ ವಿಳಂಬಿತದೆ ಕುಂಡಳಮಂಡಿತನೇಂ ವಿಳಾಸಮಂ ।
ಪಡೆದನೊ ಪದ್ಮರಾಗ ಮಣಿಕುಂಡಲ ಮಂಡಿತ ಗಂಡಮಂಡಲಂ ॥ ೯ ॥

ಅಂತು ಬರುತ್ತುಂ—

ಚ ॥ ಶರದದ ಚಂದ್ರನಂ ನಗೆಮೊಗಂ ನಗೆ ಚಂದ್ರಮರೀಚಿಮಾಲೆಯಂ ।
ತರಳ ಕಟಾಕ್ಷಮಾಲೆ ಗೆಲೆ ಬಂದು ಗೃಹಾಂಗಣದೊಳ್ ಲತಾತನೂ ॥

1 ವುಜ್ಜುಗ. ಖ. ಗ. ಫ.; ವಂಜನೆ. ಜ.

ದರಿ ನಡೆನೋಡೆ ಕಂತು ನಡೆ ಪೂಡಿದ ಪೂಗಣೆಗೆತ್ತು ನಾಡೆ ಕಾ।
ತರತೆಯನಪ್ಪುಕೆಯ್ಯೆ ಬಗೆ ನೋಡಿದನಾಕೆಯನಾ ಕುಮಾರಕಂ ॥ ೧೦ ॥

ಅಂತಾತಂ ಕಣ್ಸೋಲ್ತುನೋಡಿ ದೂದವಿಯನಟ್ಟುವುದುಂ—

ಚ ॥ ಬಗೆಯದೆ ತನ್ನ ಮುನ್ನಿನೊಲವಂ ನೆಲೆಯಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಬಂದುವಂ।
ಬಗೆಯದೆ ಪಾೞಿಯಂ ಪಸುಗೆಯಂ ಗುಣಹಾನಿಯನಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಂ ॥
ಬಗೆಯದೆ ಬಂದ ದೂದವಿಗೆ ಚಿತ್ತಮನೊಪ್ಪಿಸಿ ಕೂಟದಾಸೆಯಂ।
ಬಗೆದಳಿದಾವ ವಿಸ್ಮಯಮೊ ನಾರಿಗೆ ನಚ್ಚಿನ ಕೆಯ್ಪು ಕೈತವಂ ॥ ೧೧ ॥

ಅಂತಾಕೆಯನಾ ಕುಮಾರಂ ಬರಿಸಿ ತನಗರಸಿಮಾಡಿ ಕಪಿಳನಂ ಮರುಳ್ಮಾಡಿ ಕಳೆವುದುಮಾತನದುವೆ ನಿರ್ವೇಗಕಾರಣಮಾಗೆ ಕೆಲವುಕಾಲದಿನಾರ್ಯಗುಪ್ತರೆಂಬಾಚಾರ್ಯರ ಸಮುಕ್ಷದೊಳ್ ಬಾಹ್ಯತಪೋರೂಪಮಂ ತಳೆದು—

ಕಂ ॥ ಆ ಸುದತಿ ನೆಲಸೆ ಚಿತ್ತ ನಿ
ವಾಸದೊಳಾ ಕಪಿಳಮುನಿ ತಪಶ್ಶ್ರೀ ತನುವಂ ॥
ಬಾಸಣಿಸೆ [1]ತೇದು ಪೊನ್ನಂ
ಪೂಸಿದ ಕರ್ಬೊನ್ನ ಪಾಪೆಯಂತೆವೊಲಿರ್ದಂ ॥ ೧೨ ॥

ಒಪ್ಪಿಸಿ ಮನಮಂ ಮಾನಿನಿ
ಗೊಪ್ಪಿಸಿ ತನುವಂ ತಪಕ್ಕೆ ಮುನಿ ಮನಸಿಜನಿಂ ॥
ಸೊಪ್ಪಾಗಿರ್ದೊರ್ಚವಡಿಯ
ಕುಪ್ಪಸಮಂ ಪೋಲ್ತು ಪೊಜಗೆ ನೇರಿದನಾದಂ ॥ ॥ ೧೩ ॥

ಮುನಿ ನಡೆದಾ ತಪದೊಳ್ ಜೀ
ವನಮಂ ತವೆ ಪೀರ್ದು ದೇವಗತಿ ಸಮನಿಸೆ ಮು ॥
ನ್ನಿನ ಪಗೆಯಂ ಕುಂಡಲನಂ
ನೆನೆದವಧಿಯಿನಳವಿಗೞಿದ ಮುಳಿಸಂ ತಳೆದಂ ॥ ೧೪ ॥

ಆತಂ ನಿಜವಿರೋಧಿಯಪ್ಪ ಕುಂಡಲಮಂಡಿತಂ ಪೆಜತೊಂದು ಪೆಣ್ಗೂಸುವೆರಸು ವಿದೇಹಿಯ ಗರ್ಭದೊಳ್ ಬಳೆವುದಂ ತಿಳಿದು—

1. ತೆಗೆದು. ಕ. ಖ. ಗ. ಘ.

ಕಂ॥ ಗರ್ಭದ ಪೆಣ್ಗೂಸಿಂಗಂ
ಗರ್ಭಿಣಿಗಂ ಬಾಧೆ ಪಿಂಗೆ ಪೆತ್ತಾಗಡೆ ಗ॥
ರ್ಭಾರ್ಭಕನನುಯ್ವೆನೆಂಬೀ
ದುರ್ಭಾವನೆಯಿಂ ವಿದೇಹಿಯಂ ಕಾದಿರ್ದಂ ॥ ೧೫ ॥

ಮ॥ ಹರಿದಿಕ್ಕಾಂತೆಗೆ ಚಾರು ಚಂದ್ರಕಳೆಯುಂ ಚಂಡಾಂಶುವುಂ ಪುಟ್ಟುವಂ।
ತಿರೆ ಭೂವಲ್ಲಭ ಚಿತ್ತವಲ್ಲಭೆಗೆ ಪುತ್ರೀಪುತ್ರರೊಂದಾಗಿ ರಾ॥
ಗರಸಂ ಕೈಮಿಗೆ ಪುಟ್ಟೆ ಪೂರ್ವಭವ ಬದ್ಧಕ್ರೋಧದಿಂ ಬಾಲನಂ।
ಸುರ[1]ನುರ್ವಿಂ ಪಿಡಿದುಯ್ದುನುಯ್ವುತೆಜಿದಿಂ ಸ್ವರ್ಭಾನು ಬಾಲಾರ್ಕನಂ ॥೧೬॥

ಅಂತು ನೆಗೆದು ಗಗನಮಾರ್ಗದೊಳ್ ಪೋಗುತ್ತುಂ—

ಚ॥ ಒಗೆವೆನೊ ಬೀಸಿ ಪಾಸಜೆ[3]ಯೊಳಟ್ಟುವೆನೋ ಕಡಲೊಳ್ ಕರುಳ್ಗಳಂ।
ತೆಗೆವೆನೊ ಕುತ್ತಿ ಕತ್ತಿಗೆಯೊಳಿಕ್ಕುವೆನೋ ವಿಪಿನಾಗ್ನಿಯೊಳ್ಕರು॥
ತ್ತುಗಿವೆನೊ ಕೂಡೆ ಮೆಯ್ಯೊವಲನಲ್ಲದೊಡೆನ್ನಟಿಲಾಜಿದೆಂದು ದಿ।
ಟ್ಟಿಗಳೊಳೆ ನುಂಗುವಂತೆ ನಡೆನೋಡಿದನಾ ಶಿಶುವಂ ನಿಶಾಚರಂ ॥ ೧೭ ॥

ಅಂತು ನೋಡಲೊಡನುರ್ಭಕನ ಪೂರ್ವಭವದಣುವ್ರತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದೊಳಂ ನಿಜಮಹಾವ್ರತ ಸಂಸ್ಕಾರದೊಳಂ—

ಕಂ॥ ಫಣಿ ಗರು[2]ಡಾಂಕದ ಪಚ್ಚೆಯ
ಮಣಿಯಂ ಕಂಡಂತೆ ಮಣಿಯೆ ಶಿಶುವದನ ನಿರೀ॥
ಕ್ಷಣದಿಂದಾಕ್ಷಣದೊಳ್ದಾ
ರುಣಭಾವಂ ದೇವನುಪಶಮಕ್ಕೆಡೆಯಾದಂ ॥ ೧೮ ॥

ಒಡಲೊಳಗುಡಿದ ಸರಲ್ ಪೊಱ
ಮಡುವುವಯಸ್ಕಾಂತ ಸನ್ನಿಧಾನದೊಳೆಂತಂ॥
ತೊಡಲಿಂ ಪೋದುದು ಮುನಿಸಿನ
ಪೊಡರ್ಪು ನಕ್ತಂಚರಂಗೆ ಶಿಶುಸನ್ನಿಧಿಯೊಳ್ ॥ ೧೯ ॥

ಅಂತುಪಶಮ ಭಾವಮುಂ ಪಾಪಭೀರುತ್ವಮುಂ ತನಗೆ ತೊಟ್ಟನೆ ಪುಟ್ಟೆ ತನ್ನ

---

1. ನೊರ್ವಂ. ಕ. ಖ. ಗ. ಘ. ಚ.
2. ಡಾಂಡದ. ಚ.; ಡಾಂಗದ. ಕ. ಖ. ಗ. ಘ.

ಕರ್ಣಕುಂಡಲಮಂ ಬಾಲಕನ ಕರ್ಣಯುಗಳಂಗಳೊಳಮರ್ಚಿ ಪರ್ಣಲಘುವಿದ್ಯೆಯಿ ನೀಡಾಡಿ ಪೋಪುದುಂ—

ಚ॥ ತನುರುಚಿ ಕರ್ಣಕುಂಡಲಮರೀಚಿ ವಿಯತ್ತಳಮೆಲ್ಲಮಾ ಪಳ।
ಚ್ಚನೆ ಬೆಳಪಂತು ಪರ್ಣಲಘುವಿದ್ಯೆಯೊಳೊಯ್ಯನೆ ಬಂದು ಖೇಚರೇಂ॥
ದ್ರನ ಮೃದುತಲ್ಪದೊಳ್ ಸುರ ಕುಮಾರಕನಂದುಪಪಾತ ತಲ್ಪದೊಳ್।
ಜನಿಯಿಸಿದಂತೆ ಕಣ್ಗೆ ಪಡೆದಂ ಶಿಶು ನಿರ್ಭರ ಹರ್ಷ ಭಾರಮಂ ॥ ೨೦ ॥

ಅಂತಾ ಶಿಶುವಂ ದಕ್ಷಿಣಶ್ರೇಣಿಯ ರಥನೂಪುರಚಕ್ರವಾಳಪುರಮನಾಳ್ವಿಂದುಗತಿ ವಿಯಚ್ಚರೇಂದ್ರನಂದಿನ ಸೂಳ್ಗಿವಂದ ಪುಷ್ಪವತಿ ವೆಸರ ಮಹಾದೇವಿ ಫಲವತಿಯಾದ ಳೆನಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಕುಂಡಲ ಪ್ರಭಾ ಮಂಡಲ ವಿಳಾಸಮಂ ತಳೆದನಪ್ಪುದಱಿಂ ಪ್ರಭಾ ಮಂಡಲನೆಂದು ಪೆಸರನಿಟ್ಟನನ್ನೆಗಮಿತ್ತಲ್—

ಉ॥ ಈಗಳೆ ಪುಟ್ಟಿದೆನ್ನ ಶಿಶುವಂ ಕರುಣಂ ತನಗಿಲ್ಲದೆತ್ತಿಕೊಂ।
ಡಾಗಸದತ್ತಲಂತಕನ ದೂತನವೋಲ್ ಪಿಡಿದುಯ್ದನೊರ್ವನಿ॥
ನ್ನೇಗಳ ಗೆಯ್ವೆನೆಂದಟಿ ವಿದೇಹಿ ನವೋತ್ಪಲಮಾಲೆ ಕಾಱುವಂ।
ತಾಗೆ ಕದುಷ್ಣ ವಾರಿಗಳನುಣ್ಮಿದುವಾಕೆಗೆ ಬಾಷ್ಪವಾರಿಗಳ್ ॥ ೨೧ ॥

ಕಂ॥ ಬಡವಂ ಚಿಂತಾಮಣಿಯಂ
ಪಡೆವಂತೆಂತಾನುಮೊರ್ವನಂ ತನಯನನಾಂ॥
ಪಡೆದಾಗಳೆ ಮತ್ತೊರ್ವಂ
ಪಿಡಿದುಯ್ದಂ ದನುಜನೆಂದು ಶೋಕಂಗೆಯ್ದಳ್ ॥ ೨೨ ॥

ರಕ್ಷಾವಿಧಾನಮಂ ತನು
ರಕ್ಷಕರಂ ಬಗೆಯದೆನ್ನ ತನಯನನುಯ್ದಂ॥
ರಾಕ್ಷಸನೆಂದಟ್ಟಳ್ ಧವ
ಳೇಕ್ಷಣೆ ದಳದಳಿಸಿ ಸುರಿಯೆ ಬಾಷ್ಪಜಲಂಗಳ್ ॥ ೨೩ ॥

ಕುಳವೃದ್ಧೆಯರುಂ ಧಾತ್ರೀ
ಕುಳಮುಂ ಶುದ್ಧಾಂತ ಕಾಂತೆಯರ್ಕಳುಮುಱಲಿಂ॥
ದಟಿ ಕಂಡು ಜನಕನತಿ ವಿ
ಹ್ವಳ ಚಿತ್ತಂ ಶೋಕರಸಮನೊಳಕೊಂಡಿರ್ದಂ ॥ ೨೪ ॥

ಆಗಳ್ ಮೌಹೂರ್ತಿಕರೀ ಶುಭಮುಹೂರ್ತದೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿದ ಬಾಲಕಂಗ ಮೋ ಘಮಪಾಯಮಾಗದೀಕೆಯುಮಗಣ್ಯ ಪುಣ್ಯವತಿಯಕ್ಕುಮೆಂದು ಶೋಕಮನದಿರ್ಪೆ

ವಿದೇಹಿ ಸಂತೋಷಂಬಟ್ಟು ನಿಜ ತನೂಜೆಯ ಮುಖ ಸರೋಜಮಂ ನೋಳ್ಪುದುಂ-

ಕಂ॥ ಆ ಸತಿಗೆ ಪುಟ್ಟಿ ಹರ್ಷ ವಿ
ಕಾಸಂ ಮಧುಬಿಂದುಮಾಲೆ ನೀಲೋತ್ಪಲದಿಂ ॥
ಸೂಸುವವೋಲ್ ನಗೆಗಣ್ಣಿಂ
ಸೂಸಿದುವಾನಂದಬಾಷ್ಪಬಿಂದುವಿತಾನಂ ॥ ೨೫ ॥

ತದನಂತರಂ—

ಕಂ॥ ಆ ರಾಜಭವನದೊಳ್‌ಮಣಿ
ತೋರಣಮೊಡರಿಸಿದುವೀಕ್ಷಣಾಕರ್ಷಣಮಂ ॥
ಭಾರತಿಕನಾಗೆ ಮಂದ ಸ
ಮೀರಂ ಕೈನಿಱಿದುವುತ್ಸವ ಧ್ವಜ ತತಿಗಳ್ ॥ ೨೬ ॥

ಕೆದಱಿದ ಪಿಷ್ಟಾತಕದಿಂ
ದೊದವಿದ ಪಟವಾಸ ಚೂರ್ಣದಿಂದಳವಡೆ ಕ ॥
ಟ್ಟಿದ ರನ್ನದ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟಿಂ
ಪದೆಪಂ ಪುಟ್ಟಿಸಿದುದಿಟ್ಟಳಂ ನೃಪಸದನಂ ॥ ೨೭ ॥

ಬದ್ದವಣಂ ಬಾಜಿಸೆ ದೆಸೆ
ಬಿದ್ದಂ ಕುಣಿದಾಡೆ ಗಣಿಕೆಯರ್ ಪೂವಲಿಯೊಳ್ ॥
ಮುದ್ದಾಡೆ ತುಂಬಿಗಳ್‌ಮುಗಿ
ಲುದ್ದಂ ಪರಿದತ್ತು ಹರ್ಷರಸಮಾ ಪುರದೊಳ್ ॥ ೨೮ ॥

ಚ॥ ಪಡೆಮುದು ಗಾಯನೀಮಧುರ ಮಂಗಳ ಗೇಯಮುಪಾಯನಂಗಳಂ ।
ಕುಡಲೆಡೆಯಾಡುತಿರ್ಪ ಗಣಿಕಾ ಮಣಿನೂಪುರ ಕಿಂಕಿಣೀರವಂ ।
ಕುಡಿದುಪಹಾರ ಪುಷ್ಪರಸಮಂ ಮೊರೆದೇಳ್ಪಳಿನೀ ರವಂ ಮಗ ।
ಳ್ವಡೆಯೆ ವಿದೇಹಿ ಪೌರಜನ ಕರ್ಣರಸಾಯನದೊಂದು ತಂದಲಂ ॥ ೨೯ ॥

ಅಂತು ಜಾತಕರ್ಮೋತ್ಸವಮಂ ಮಾಡಿ ದಶಮದಿನದೊಳ್ ಸರ್ವಲಕ್ಷಣ ಸಸ್ಯಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಸೀತೆಯಪ್ಪುದಱಿಂ ಸೀತೆಯೆಂದು ಪೆಸರನಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಾಡಿ ನಡಪುತ್ತುಮಿರೆ ಮದನಮೋಹನ ದೀಪಕಳಿಕೆಯಂತೆಯುಂ, ಕಾಮ ಕಲ್ಪಲತೆಯಂತೆಯುಂ, ನಿರಂತರೋಪಚಯಮುನಪ್ಪುಕೆಯ್ದು ಭರತಶಾಸ್ತ್ರಾದಿ ಸಕಲ ಕಲೆಯೊಳತಿ ಪರಿಣತಿವಡೆದು—

ಕಂ॥ ಶಶಿಲೇಖೆಯೆನಲ್ ಕರ್ಪೂ
ರ ಶಲಾಕೆಯೆನಲ್ ವಿಳೋಚನೋತ್ಸವಮಂ ಮಾ॥
ಡಿ ಶಿಲೀಮುಖಕುಂತಳೆ ಮದ
ನ ಶಿಲೀಮುಖದಂತೆ ಭುವನಮಂ ಸೋಲಿಸಿದಳ್ ॥ ೩೦ ॥

ಮನಸಿಜನಾಜ್ಞಾರೂಪಮಿ
ದೆನೆ ಕರ್ವಿನಬಿಲ್ಲನೊಲ್ಲದುರ್ಚುವ ಸಮ್ಮೋ॥
ಹನ ಶರಮೆನೆ ಬಾಜಿಸಿದುದು
ಜನಕಜೆಯ ಬೆಡಂಗು ಮದನ ಜಯ ಡಿಂಡಿಮಮಂ ॥ ೩೧ ॥

ಉ॥ ಲೀಳೆಯನಪ್ಪುಕೆಯ್ದು ನಯನೋತ್ಸವಮಂ ದಯೆಗೆಯ್ವ ಗಾಡಿಯಿಂ।
ದೇಳಿಸಿ ಕಾಮ ಕಲ್ಪಲತೆಯಂ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಕಳಾವಿಳಾಸದಿಂ॥
ದೇಳಿಸಿ ಚಾರು ಚಂದ್ರಕಲೆಯಂ ನೆಲೆವೆರ್ಚಿಸಿದಳ್ ಮರಾಳಲೀ।
ಲಾಳಸಯಾನೆ ಜಾನಕಿ ವಿದೇಹಿಗೆ ಮೋಹರಸ ಪ್ರವಾಹಮಂ ॥ ೩೨ ॥

ಕಂ॥ ಜನಕಂಗೆ ಹರ್ಷದೊದವಂ
ಜನಿಯಿಸಿ ಜಾನಕಿಯ ರೂಪವಿಭವಂ ಮಾಡಿ॥
ತ್ತನುರೂಪಂ ನೃಪಸುತನಾ
ವನೊ ವರನೀ ವನಿತೆಗೆಂಬ ಮನದುಮ್ಮಳಮಂ ॥ ೩೩ ॥

ಚಂ॥ ಜನಕಜೆ ವಿಮಾಱಿ ಶೈಶವಮನೇಂ ತಲೆದೋಱಿದುದೋ ನವೀನ ಯೌ।
ವನ ವಿಭವಂ ಮುಗುಳ್ನಗೆಯನೊಂದೆರಡಂ ನಿಜ ಪಲ್ಲವಾಧರಂ॥
ನನೆಯ ಸರಲ್ಗಳೊಂದೆರಡುಮಂ ಕಡೆಗಣ್ ಕುಡುವುರ್ವು ಕಾಮದೇ।
ವನ ಕುಡುವಿಲ್ಲನೊಂದೆರಡುಮಂ ಪಡೆದೊಪ್ಪಮನಪ್ಪುಕೆಯ್ವಿನಂ ॥ ೩೪ ॥

ಅಂತು ಜಾನಕಿ ಜನನೀಜನಕರ ಮನಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷಮನೊದವಿಸುತಿರ್ಪಿನ
ಮೊಂದುದಿವಸಂ—

ಮ॥ಸ್ರ॥ ಚರನೊರ್ವಂ ಬಂದು ಬೇಗಂ ಜನಕನ ಸಭೆಯಂ ಪೊಕ್ಕು ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿ ಭೀತಾ।
ತುರ ಚಿತ್ತಂ ಚೀನ ಚೇಲಾಂಚಲಮನಧರದತ್ತುಯ್ದು ಚಿತ್ತೈಸಿದೊಂದಂ॥
ಹರಿವಂಶೋತ್ತಂಸ ಲೋಕಾದ್ಭುತಮನಸಮಯೋತ್ಪಾತಮಂ ಲೋಕಲುಂಟಾ।
ಕರಸಂಖ್ಯಾತರ್ ಕಿರಾತರ್ ನೆರೆದು ನಿಖಿಲ ಭೂಚಕ್ರಮಂ ಸೂಱೆಗೊಂಡರ್ ॥

ಕಂ॥ ಇಱಿದು ತವಿಸುವೊಡೆ ಪಡೆ ನಾ
ಡೆಱೆಯರ ಕೈಯಳವಿಯಲ್ತು ಕಂಡಂತುಟನೆ॥

ನ್ನಱಿವಂತುಟನುಳ್ಳಂತುಟ
ನಱಿಪುವೆನವಧರಿಪುದೆಂದು ಚರನಿಂತೆಂದಂ ॥ ೩೬ ॥

ಕಂ॥ [1]ಧನದಾಚಲಕ್ಕೆ ಬಡಗಣ
ದೆನೆ ವಿಜಯಾರ್ಧಾಚಲಕ್ಕೆ ತೆಂಕಣದೆನೆ ದು॥
ಷ್ಟ ನಿವಾಸಮರ್ಧ[2]ಪರವೆಂ
ಬ ನಾಮದಿಂ ಮ್ಲೇಚ್ಛದೇಶವಿರ್ಪುದಪಾರಂ ॥ ೩೭ ॥

ಅಲ್ಲಿ ಮಯೂರಮಾಲೆಯೆಂಬ ಶಬರ ಶಿಬಿರಮನಾಳ್ವ ತರಂಗತಮನೆಂಬ ಶಬರ ನಾಯಕಂ ತನ್ನಾಳ್ವನಾಡ ಬೇಡವಡೆಯೆಲ್ಲಮಂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಕಪೋತ ಕಾಂಭೋಜ ಕಣಾದಿ ದೇಶಂಗಳಂ ಕಿಡಿಸುತ್ತುಂ ಬಂದು—

ಉ॥ ನಾಡರಸಂ ತಗುಳ್ದು ತಡೆಗಾಲದ ಮಾರಿಯ ಮೂರಿಯಂತೆ ಕ।
[3]ಣ್ಗೋಡದೆ ಬಾಲ ವೃದ್ಧ ವನಿತಾ ವಧೆಗೆಯ್ದು ಕವರ್ತೆಗೊಂಡು ಸು॥
ಟ್ಟೋಡಿಸಿ ಜಾತಿಯಂ ಕಿಡಿಸಿ ನಾಡನವಂ ಕಡಿದಿಕ್ಕಿ ಮೆಚ್ಚಿದಂ।
ಬೇಡರಸಂ ತರಂಗತಮನಾನಿರೆ ಬೇಡರಸೆಂಬ ಗರ್ವದಿಂ ॥ ೩೮ ॥

ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸೆ—

ಕಂ॥ ಚರ ವಚನಮನಾಲಿಸಿ ತುಂ
ಬುರಕೊಳ್ಳಿಯ ತೆಱದಿನಂಬರಕ್ಕೆ ಸಿಡಿಲ್ದಾ॥
ಹರಿವಂಶಕೇತು ಕಣ್ಕೆಸು
ಸೆರೆವರಿಯೆ ಕೃತಾಂತನಂತೆ ಮುಳಿದಿಂತೆಂದಂ ॥ ೩೯ ॥

ಉ॥ ಒಂದೆ ಕುಠಾರದಿಂದಡವಿಯಂ ಕಡಿವಂತಿರೆ ಪೋಡುಗಾಜನೆ।
ನ್ನೊಂದೆ ಭುಜಾಸಿಯಿಂ ಶಬರಕೋಟಿಯನಿಕ್ಕಿ ಪಿಶಾಚ ಕೋಟಿಗಾ॥
ನಂದಮನುಂಟುಮಾಳ್ಪಿನುಱಿದಾನಿದನೇಳಿಸಿದಂದು ದುರ್ಯಶೋ।
ದುಂದುಭಿ ನಾದಮಾವರಿಸದಿರ್ಕುಮೆ ಕೂಡೆ ಜಗಂಗಳೆಲ್ಲಮಂ ॥ ೪೦ ॥

ಕಂ॥ ಇಱಿಯದೆ ಬೇಡಿದೊಡೀಯದೆ
ಬಱಿದೆ ಕುಲೀನತೆಗೆ ಬೆಸೆದು ಪಾರ್ಥಿವ ಶಬ್ದ॥
ಕ್ಕೆಱೆವಟ್ಟೆನಿಸಿ ಧರಿತ್ರಿಗೆ
ಪೊಱೆಯೆನಿಪಂ ರಾಜ ನಾಮಧಾರಕನಲ್ತೇ ॥ ೪೧ ॥

---

1. ಕನಕಾ. ಚ.; 2. ಪುರ. ಗ. 3.; ಣ್ಣಾಡದೆ. ಚ.

ಎಂದು ಪರಿಚ್ಛೇದಿಸಿ ನುಡಿಯೆ—

ಕಂ॥ ನಿನಗೆ ಸಹಾಯಂ ದಶರಥ
ಜನನಾಥಂ ತತ್ಸಹಾಯದಿಂ ಲುಬ್ಧಕ ವಾ॥
ಹಿನಿಯಂ ಮರ್ದಿಸು ಧುರದೊಳ್
ನಿನಗಂ ತನಗಂ ಜವಂಗಮಿದಿರಾಂಪವರಾರ್ ॥೪೨॥

ಎಂದು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲಂ ಬಿನ್ನವಿಸೆ ಜನಕಂ ದಶರಥನಲ್ಲಿಗೆ ಲೇಖವಾಹಕರ ನಟ್ಟಿ ಸಮರಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿ ಬೇಗವೊಂದೆರಡು ಪಯಣಮಂ ನಡೆದಸಿತ್ತಲ್—

ಕಂ॥ ಬಾರಿಸಿ ಲೇಖಾರ್ಥಮನವ
ಧಾರಿಸಿ ದಶರಥಮಹೀಭುಜಂ ಪೊಯಿಸುವುದುಂ॥
ಭೇರಿಯ ಬಂಭಾರವಮುದು
ಭೈರವ ರವದಂತೆ ತೀವೆ ಗಗನೋದರಮಂ ॥ ೪೩ ॥

ಆ ವೃತ್ತಾಂತಮಂ ತಿಳಿದು—

ಚಂ॥ ಪುದಿಯೆ ವಿಭೂಷಣಾಂಶು ನಭಮಂ ತನುದೀಧಿತಿ ಬೇಱದೊಂದು ಜೊ।
ನ್ನದ ಸಿರಿ ಕಾರ ಕಾರಿರುಳ ಮೆಯ್ಸಿರಿ ತಪ್ಪದೆನಲ್ ದಿಗಂತಮಂ॥
ಪುದಿಯೆ ಬಲಾಚ್ಯುತರ್ ತರುಣಕೇಸರಿವೋಲ್ ಪುಗುತಂದರಿರ್ವರುಂ।
ಕದನ ಮದೋದ್ಧತರ್ ದಶರಥಕ್ಷಿತಿನಾಥ ಸಭಾಂತರಾಲಮಂ ॥ ೪೪ ॥

ಅಂತು ಬಂದು ತಂದೆಯ ಪಾದಾರವಿಂದಕ್ಕೆಱಗಿ—

ಕಂ॥ ಬಲದೆಡಗೆಲದಾಸನದೊಳ್
ಬಲಾಚ್ಯುತರ್ ನೆಲಸಿ ಮೇರುನಗದುಪನಗಮಂ॥
ಗೆಲೆವಂದರ್ಪಸರಿಸೆ ನಿ
ಸ್ತುಲ ಮುಕ್ತಾಭರಣ ಕಿರಣ ನಿರ್ಝರ ನೀರಂ ॥ ೪೫ ॥

ಅನಂತರಂ—

ಕಂ॥ ಗೆಲೆ ನಿಟಿಲಮರ್ಧಚಂದ್ರನ
ವಿಲಾಸಮಂ ನೊಸಲೊಳೆಸೆಯೆ ಕರ ಸರಸಿಜ ಕು॥
ಟ್ಮಲಮಮೃತಕಳೆಗೆ ಚಂತಾಂ
ಶು ಲೇಖೆ ಮಾರ್ಪೊಳೆಯೆ ರಾಮಚಂದ್ರಂ ನುಡಿದಂ ॥ ೪೬ ॥

ಕಂ॥ ದೇವರ್ ದಿಗ್ವಿಜಯ ವ್ಯಸ
ನಾವಷ್ಟಂಭದೊಳೆ ನಡೆಯದಾಟವಿಕರೊಳಾ ॥
ದೀವಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ನಡೆವುದಿ
ದಾವುದೊ ಜಸಮಿಱುಪೆಗಾನೆ ಮೊಗವಿಕ್ಕುವುದೇ ॥ ೪೭ ॥

ಅದರಿಂ ದೇವರೀ ಬೆಸನನೆಮಗೆ ದಯೆಗೆಯ್ವುದಿವರನಾಸ್ವಾದಿತ ರಣ ರಸರ್ ಕಿಱಿಯರೆಂದು ಬಗೆಯವೇಡದೆಂತೆನೆ—

ಚ॥ ಕಿಡಿ ಕಿಱಿದಾದೊಡಂ ಸುಡದೆ ಕಾನನಮಂ ತರುಣಾರ್ಕನಾದೊಡಂ।
ಕಿಡಿಸನೆ ತೀವ್ರಮಪ್ಪ ತಮಮಂ ಹರಿ ಬಾಲಕನಾದೊಡಂ ಪಡ॥
ಲ್ವಡಿಸನೆ ಗಂಧಸಿಂಧುರ ಘಟಾವಳಿಯಂ ಕಿಱುಗೂಸೆನಲ್ಕೆವೇ।
ಡೆಡಱಿದರಂ ಜವಂಗೆ ಪೊಸತಿಕ್ಕನೆ ವಿಕ್ರಮಶಾಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ॥ ೪೮ ॥

ಕಂ॥ ಮಾತೇನೊ ಕಿಂಕಿರಾತಂ
ಪೂತಂತೆ ಕಿರಾತಸೇನೆ ಪುಣ್ಬಡೆ ಶರಸಂ॥
ಘಾತದ ಸವಿದೋರ್ಕುಂ ರಘು
ಜಾತಂಗೆಂಟನೆಯ ಕೇಶವಂಗಿದಿರುಂಟೇ ॥ ೪೯ ॥

ಸ್ರ॥ ಅಂಬೇಱಂ[1]ಗಾಂತರಂ ತತ್ತಱದಱಿದು ಭುಜಾಗರ್ವಮಂ ಬಿಟ್ಟು ಬಾಯ್ಪಿ।
ಟ್ಟಿಂ ಬೇಯೆಂಬನ್ನೆಗಂ ಬೆಂದಗುಳ್ದು ಮೆಱೆದು ಬಿಲ್ಬಲ್ಮೆಯಂ ನಾಡನಿನ್ನೆಂ॥
ದುಂ ಬೇಡರ್ಪೊರ್ದದಂತಾಗಿರೆ ನಿಯಮಿಸಿ ಬಂದಪ್ಪೆನಾನೆಂದು ಶೌರ್ಯಾ।
ಲಂಬಂ ರಾಮಂ ರಣಕ್ಕುಬ್ಬಿಗನೆನೆ ಬೆಸನಂ ತಂದೆಯಂ ಬೇಡಿಕೊಂಡಂ॥ ೫೦ ॥

ಅಂತು ಬೆಸನಂ ಬೇಡಿಕೊಂಡು ತಂದೆಯಂ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು—

ಕಂ॥ ಅಪರಿಮಿತಮೆನಿಪ ಚತುರಂ
ಗ ಪತಾಕಿನಿ ತಮಗೆ ಕದನಕೇಳಿಗೆ ನೆರಮ॥
ಲ್ತುಪಕರಣಮೆನಿಪ ಕೋದಂ
ಡಪಾಣಿಗಳ್ ದಂಡಪಾಣಿಗೆಣೆಯೆನೆ ತಳರ್ದರ್ ॥ ೫೧ ॥

ಗೆಲಲರಿದಿವರಿರ್ವರ ದೋ
ರ್ಬಲಮಂ ತ್ರಿಭುವನದೊಳಿವರ್ಗೆ ನೆರಮಲ್ತು ಚತು॥
ರ್ಬಲಮಿನಿತುಂ ನುಡಿ ನೆರವೆನೆ
ಬಲಾಚ್ಯುತರ್ ನಿಚ್ಚವಯಣದಿಂದೆಯ್ತಂದರ್ ॥ ೫೨ ॥

1. ದಾಂತರಂ. ಘ.

ಅಂತೆಯ್ದೆವರ್ಪುದುಮವರನುಚಿತ ಪ್ರತಿಪತ್ತಿಯಿಂ ಮನ್ನಿಸಿ—

ಪೃ॥ ನೆಲಂ ಬೆಸಲೆಯಾದವೋಲ್ ನೆರೆದ ಲುಬ್ಧಕವ್ಯೂಹಮಂ।
ಗೆಲಲ್ ನೆಱೆದೆನೀಗಳೆಂಬ ಬಲಗರ್ವಮಂ ತಾಳ್ದಿದಂ॥
ಬಲಾಚ್ಯುತರ ಕೂಟದಿಂ ಜನಕನುಗ್ರ ವನ್ಯದ್ವಿಪಂ।
ಬಲಂಬಡೆದುದೆಂಬಿನಂ ವಿಕಟ ದಂತಕೂಟಂಗಳಿಂ ॥ ೫೩ ॥

ಅನಂತರಮುದಾತ್ತರಾಘವನಮೋಘ ಶರಾಸನಾದಿ ವಿವಿಧಾಯುಧ ಸನಾಥನಾಗಿ ರಥಮನೇಱಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಕಾಲ್ಗಾಪಿನೊಳ್ ನೆರೆದುಬರೆ ಜನಕ ಕನಕರಿರ್ವರ್ ವಿಜಯ ಗಜಮನೇಱಿ ಮುಂ[1]ಗೋಳೊಳ್ನಡೆಯೆ ನಾಡ ಗಡಿಯನೆಯ್ದೆ ಬರ್ಪ ಸಮಯದೊಳ್—

ಮ॥ ಒಲಭಾರಕ್ಕೆ ಬಿಗುರ್ತು ಸುಯ್ಯೆ ಫಣಿರಾಜಂ ಸುಯ್ದುಸುಯ್ಲಿಂ ಧರಾ।
ವಲಯಂ ಕಿಬ್ಬಿ ನಭಕ್ಕೆ ಪಾಱಿದಪುದೋ ಪೇೞೆಂಬಿನಂ ಭಾನುಮಂ॥
ಡಲಮಂ ಮುಂಡಳಿಸಿತ್ತು ತದ್ಬಲ ಪದ ಪ್ರೋದ್ಧೂತ ಧೂಳೀಚ್ಛಟಾ।
ವಲಿ ಕಲ್ಪಾಂತ ಕೃಶಾನುಧೂಮ ಪಟಲೀ ಶಂಕಾ ಸಮುತ್ಪಾದಕಂ ॥ ೫೪ ॥

ಅನಂತರಂ ನೆಲಂ ಬೆಸಲೆಯಾದಂತೆ ಬರ್ಪ ಬೇಡವಡೆ ರಸೆಯಿನೊಗೆವಸುರರ ಪಡೆಯಂತೆಯುಂ, ವ್ಯೋಮತಳದಿನಿೞಿವ ಧೂಮಕೇತುಗಳಂತೆಯುಂ, ಕಡೆಗಾಲದೊಳಡೆವೊತ್ತಿ ಸುತ್ತಲುಂ ನೆಗೆವನಲನ ಪೊಗೆಯಂತೆಯುಂ, ನಡೆವ ನಂಜಿನ ಬಿಂಜದಂತೆಯುಂ, ಕರ್ಬುಲಿಯ ಪಿಂಡಿನಂತೆಯುಂ, ಸಿಂಗದ ಜಂಗುಳಿಯಂತೆಯುಂ, ಜವನೆರ್ಮೆವೋರಿವಿಂಡಿನಂತೆಯುಂ, ಬರ‍್ಸಿಡಿಲ ಬಳಗದಂತೆಯುಂ, ಕಾಲಾಯಸ ಕಾಳಪುರುಷ ಪರಿಷಜ್ಜನದಂತೆಯುಂ, ಕಾಳರಕ್ಕಸನ ಸಂತಾನದಂತೆಯುಂ, ಕುಲನಗಮಹತ್ತರ ಕುಲದಂತೆಯುಂ, ಅರ್ಧಪ್ರಹಾರವರ್ಧನದಂತೆಯುಂ, ಯಮ [2]ಘಂಟಾಸಂಘಾತದಂತೆಯುಂ, ಮಾರಿಯ ಮೂರಿಯಂತೆಯುಂ, ಕ್ರೂರಗ್ರಹ ಪರಿಗ್ರಹದಂತೆಯುಂ, ಅಗುರ್ವುಮುದ್ಘತಮುಮಾದುದಲ್ಲಿಂಬೞಿಯಂ—

ಚ॥ ಕರಿಗಳೆಜಂಕೆವೆಟ್ಟುಗಳವೋಲ್ ನಡೆತಂದುವು ವಾಜಿರಾಜಿಗಳ್।
ತೆರೆಗಳ ತೆರ್ಕೆಯಂತೆ ಕವಿತಂದುವು ಲುಬ್ಧಕ ಸೈನಿಕಾಬ್ಧಿಯೊಳ್॥
ಕರಿ ಮಕರಂಗಳಂತೆ ರಥಕೋಟಿಗಳಾಸುರಮಾಗೆ ಬಂದುವಾ।
ವರಿಸಿದುವಾವಗಂ ಗಗನಮಂ ವೃಕ ಕಾಕ ಸೃಗಾಲ ಕೇತುಗಳ್ ॥ ೫೫ ॥

---

1. ಗೋಳೊಳ್. ಕ. ಖ. ಗ. ಘ. ಚ. : 2. ಘಂಟ. ಚ.

ಕಂ॥ ರುಂಜೆಯ ದನಿ ದಿಕ್ಪಾಲರ
ನಂಜಿಸೆ ತಳ್ತೊಗೆವ ಕೋಡ ಕಾಳೆಯ ದನಿ ದಿ॥
ಕ್ಕುಂಜರಮಂ ಬೆದರಿಸೆ ನಭ
ಮಂ ಜೇವೊಡೆಯುಲಿಪು ಸುತ್ತಿ ಮುತ್ತಿತ್ತಾಗಳ್ ॥ ೫೬ ॥

ಪಲದಿವಸಕ್ಕೆಂತಾನುಂ
ಕಲಹಂ ದೊರೆಕೊಂಡುದೆಂದು ಕೆಲಬರ್ ಬಿಲ್ಲಂ॥
ಗೊಲೆಗೊತ್ತಿ ತೀವಿ ತೆಗೆದೇಂ
ನಲಿವರಿದರೊ ಜವನ ದೂತರೆನಿಸಿ ಕಿರಾತರ್ ॥ ೫೭ ॥

ಕರಿಘಂಟಾನಾದಂ ಹಯ
ಖುರಪುಟ ನಿನದಂ ವರೂಥ ಚೀತ್ಕಾರಂ ಕಿಂ॥
ಕರ ಚಾಪ ಟಂಕೃತಂ ಭೋ
ರ್ಗರೆವಿನಮೂರ್ದೆತ್ತಿದತ್ತು ವನಚರ ಸೈನ್ಯಂ ॥ ೫೮ ॥

ಮತ್ತಿತ್ತ ರಾಮಚಂದ್ರನ ಬಲವೆ ಚಂದ್ರಬಲವಾಗೆ—

ಕಂ ॥ ಆನೆ ಹಯಂ ತೇರಾಳೆಂ
ಬೀನಾಲ್ಕುಂ ಸೇನೆ ಬೇಡವಡೆಯೊಡೆಯನ ಪೇ॥
ರಾನೆ ಹಯಂ ತೇರಾಳೆಂ
ಬೀನಾಲ್ಕುಂಸೇನೆಯೊಡನೆ ತಾಗಿದುವಾಗಳ್ ॥ ೫೯ ॥

ಉ ॥ ಪಂದಲೆ ಪಾಱೆ ಪುಟ್ಟೆ ಬಿಸುನೆತ್ತರ ಸುಟ್ಟುರೆ ಬಾಣಜಾಲದಿಂ।
ಪಂದರವಿಕ್ಕಿದಂತಿರೆ ನಭಂ ಮದದಾನೆಯ ದಂತ ಶಲ್ಕವೆಂ॥
ಟುಂದೆಸೆಗುಳ್ಕದಂತೆಸೆಯೆ ಕೂರಸಿ ಕೂರಸಿಯೊಳ್ಪಳಂಚೆ ಭೋ।
ರೆಂದೊಡನುಣ್ಮೆ ತೋರಗಿಡಿ ತಾಗಿದುವಂದೆರಡುಂ ಚತುರ್ಬಲಂ ॥ ೬೦ ॥

ಅಂತು ಕಾದುವಾಗಳ್—

ಚ ॥ ಇನಿತು ಸಿಡಿಲ್ಗೆ ಕಾಯ್ಪಿನಿತು ನಂಜಿನ ಗಾಳಿಗೆ ವೇಗವಿಲ್ಲೆನಲ್।
ಕನಕನನಾಜಿಯೊಳ್ ಪಿಡಿದು ಕಟ್ಟಿದನಳ್ಕುಱೆ ಸುತ್ತಿ ಮುತ್ತಿದಂ॥
ಜನಕನನೆಚ್ಚನಚ್ಚುಡಿಯೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೇಱಿದ ತೇರನಾವನಾಂ।
ಪನೊ ಯಮುನಂತರಂಗ ಸುಭಟೋತ್ತಮನಂ ಮಹಾಜಿಯೊಳ್ ॥ ॥ ೬೧ ॥

ಶಾ ॥ ತೇರಚ್ಚಂ ಮುಱಿಯೆಚ್ಚು ಬಿಲ್ಲನುಡಿಯೆಚ್ಚಶ್ವಂಗಳಂ ಸೂತನಂ।
ಕೂರಂಬಿಂ ಕೆಡೆಯೆಚ್ಚು ತಾಂ ಗಡೆನಗಂ ಮಾಱಾಂಪ ಗಂಡಂ ಗಡೆಂ॥

ದಾರುತ್ತುಂ ಗೆಲೆ ಕಾದೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೊಳಂ ಕಂಡಂತದಂ ಲೋಕಸಂ।
ಹಾರಂಮಾಳ್ಪ ಕೃತಾಂತನಂತೆ ರಘುಜಂ ಕೊಂಡಂ ಧನುರ್ದಂಡಮಂ॥ ೬೨॥

ಚ॥ ಒದವಿದ ಚಾಪಟಂಕೃತಿ ಭಯಂಕರಮಾಗೆ ವರೂಥಭಾರದಿಂ।
ದದಿರೆ ನೆಲಂ ಮನಃಪವನವೇಗದಿನೆಯ್ದೆ ಬಲಂ ಮಹಾಬಲಂ॥
ಕದನಮುದಾವಿಲಂ ಕಱಿಯೆ ಬಲ್ಸರಿಯೆಂಬಿನಮಂಬನಂಬು ನ।
ಟ್ಟುದೆ ನೆಜಿನಾಗೆ ಕೂಡೆ ಗತಜೀವಿತಮಾಯ್ತು ಕಿರಾತ[1]ಸಾಧನಂ ॥ ೬೩ ॥

ಆಗಳ್—

ಕಂ॥ ಗೆಲ್ದಾರೆ ಜನಕಸೇನೆ ಸ
ಡಿಲ್ದಗಿಯೆ ಕಿರಾತಸೇನೆ ದಶರಥರಾಮಂ॥
ಬಿಲ್ದೆಗೆದಿಸೆ ಮಾರ್ಪಡೆಯೊಳ್
ಬಲ್ದಲೆಯರ್ ಶಬರನಾಯಕರ್ ಪಡಲಿಟ್ಟರ್ ॥ ೬೪ ॥

ಆ ಸಮಯದೊಳ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಲಯಸಮಯ ಸಮುತ್ಪಾದನ ಸಮಗ್ರ ವೀರ ಗ್ರಹಾವೇಶಮನಪ್ಪುಕೆಯ್ದು—

ಕಂ॥ ಪಾರದೆ ಕೈದುವ ಬಲಮಂ
ಪಾರದೆ ನೆರವಲಮನೊಂದೆ ತೋಳ್ವಲದಿಂ ಸಂ॥
ಹಾರಿಸಿದಂ ಮಾರ್ಬಲಮಂ
ವಾರಿಜನಾಭಂಗೆ ಸಂಗರಕ್ಕಿದಿರುಂಟೇ ॥ ೬೫ ॥

ಅಂತು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ್ ಕಡಂಗಿ ಕಾದುವಾಗಳವರ ಬಲಕ್ಕೆ ಸುಗಿದು ಮೆಯ್ದೆಗೆವ ಬೇಡವಡೆಯುಂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು—

ಚ॥ ಅದಿರದಿದಿರ್ಚಿ ತಾಗಿದ ತರಂಗತಮಂ ದಿನನಾಯಕಂಗಿದಿ।
ರ್ಚಿದ ತಮದಂತೆ ಮೆಯ್ದೆಗೆಯೆ ಮಾರ್ಬಲದಾನೆಗೆ ಕೂಟಪಾಕಳಂ॥
ಕುದುರೆಗೆ [2]ಕರ್ಣದೂಷಿಕೆ ರಥಕ್ಕೆ ಸಿಡಿಲ್ ಭಟಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಕೆಂ।
ಡದ ಮೞೆಯೆಂಬಿನಂ ಕಱಿದನಂಬಿನ ಪೆರ್ಮೞೆಯಂ ಹಲಾಯುಧಂ॥ ೬೬॥

ಉ॥ ಕಾದಲಿದಿರ್ಚಿ ಕೈದುವಿಡಿಯಲ್ಬಗೆದರ್ಪುದು ಮೊಗ್ಗೆ ಮಂಜಿನಂ।
ತಾದುದು ನಂಜನೆಂಜಲಿಸಿದಂತೆವೊಲಾದುದು ಬೇಗೆ ಪರ್ವಿದಂ॥

---

1. ಸಂಕುಲಂ. ಕ. ಖ.; ಸೈನಿಕಂ ಗ. ಘ.
2. ದಂತ. ಚ.

ತಾದುದು ಗಾಳಿಗೊಡ್ಡಿದ ಮುಗಿಲ್ಗೆಣೆಯಾದುದು ಕೂಡೆಯೊಕ್ಕಿದಂ।
ತಾದುದು ರಾಮಬಾಣ ಹತಿಯಿಂದಿದಿರಾದ ವಿರೋಧಿಸಾಧನಂ ॥ ೬೭ ॥

ಆಗಳ್—

ಕಂ॥ ಬಲವಱಿಯೆ ತರಂಗತಮಂ
ಪಲಾಯನೋದ್ಯುಕ್ತನಾಸೆವಟ್ಟಂ ಜಂಘಾ॥
ಬಲಮಂ ದಶರಥರಾಮನ
ಶಿಲೀಮುಖಕ್ಕೆಡಱುವಂತವಂ ದಶಮುಖನೇ ॥ ೬೮ ॥

ಓಡಲೊಡರಿಸುವೊಡಂ ತೊಡೆ
ಸೇಡೊಡರಿಸಿದಪ್ಪುದೆಂದು ಭಯರಸದಿಂದ॥
ಲ್ಲಾಡೆ ಮನಂ ಕೈದುವನೀ
ಡಾಡಿದನಂಜಿಸುಗುಮಾರುಮಂ ರಾಮಶರಂ ॥ ೬೯ ॥

ತುಱಿಲಾಳ್ತನಕ್ಕವಂ ನೀ
ರಿಱಿವಂತಳವಱಿದು ಸೂಸೆ ಕಣ್ಣೀರ್ತೇರಿಂ॥
ದಿಱಿದಂ ನೆಲಕ್ಕೆ ಜಸಮುಡಿ
ಗಿಱಿವಿನೆಗಂ ಲುಬ್ಧಕಂ ನೆಲಂ ಪಱಿವಿನೆಗಂ ॥ ೭೦ ॥

ಚ॥ ಸುಗಿದಿರೆ ಚಂದ್ರಮಂಡಲದಮುಂದೆ ತಮಂ ಕೆಡೆದಿರ್ದುದೆಂಬಿನಂ।
ಮುಗಿಯೆ ಕರಾಂಬುಜಂ ಕುವಲಯಂ ನಗುವಂತಿರೆ ರಾಮಚಂದ್ರನೇ॥
ಱಿಗೆ ದೆಸೆಗೆಟ್ಟು ತೊಟ್ಟನೆ ತರಂಗತಮಂ ಶರಣೆಂದು ಬೀಱ್ವುದುಂ।
ಗಗನಮನಾಗಳಾವರಿಸಿದತ್ರಪಹಾರ ಘನಾನಕಸ್ವನಂ ॥ ೭೧ ॥

ಕಂ॥ ಅಂಬರಮಂ ವಿಜಯಪತಾ
ಕಾಂಬರವೊಡನೊಡನೆ ಸಕಲ ದಿಗ್ವನಿತಾವ॥
ಕ್ತ್ರಾಂಬುಜಮನಭಯಘೋಷಂ
ಚುಂಬಿಸಿದುವು ಕಱಿದುದಮರ ಕುಸುಮಾಸಾರಂ ॥ ೭೨ ॥

ಅಂಜದಿರಂಜದಿರೆನೆ ಮುಗಿ
ದಂಜಲಿಪುಟಮಂ ತರಂಗತಮನಿದಿರೊಳ್ನಿಂ॥
ದಂಜನಗಿರಿಯವೊಲಿರೆ ಕೊ
ಟ್ಟಂ ಜಯಜಾಯಾಸಹಾಯನಭಯಮನಾಗಳ ॥ ೭೩ ॥

ಉ॥ ಮುತ್ತಿನ ಪೊನ್ನ ಪೆರ್ದುಡುಗೆಯಂ ವಸನಂಗಳನಿತ್ತರಣ್ಯದೊಳ್ ।
ನಿತ್ತರಿಪಂತು ನಾಡ ಗಡಿಯಂ ಮಱೆದುಂ ಪುಗದಂತವಂಗೆ ಭೂ ॥
ಪೋತ್ತಮನಾಜ್ಞೆಯೆಂಬ ಮಣಿಮಂಡನಮಂ ನಡುನೆತ್ತಿಗಿತ್ತು ದಿ।
ಗ್ಭಿತ್ತಿಗೆ ಕೀರ್ತಿಚಂದನ ವಿಲೇಪಮನಿತ್ತನಿದೇನುದಾತ್ತನೋ ॥ ೭೪ ॥

ಕಂ॥ ಪ್ರಬಲನಬಲನವೊಲಂತಾ
ಶಬರಂ ಬೀೞ್ಕೊಂಡು ಬೇಗಮೆಂದುದನೇಗೊಂ ॥
ಡು ಬರ್ದುಂಕಿ ಪೋದನೆನೆ ರಾ
ಮಬಾಣಮಂ ಕದನಭೂಮಿಯೊಳ್ ಮಿಱುವರಾರ್ ॥ ೭೫ ॥

ಆಗಳನೇಕಮಂಗಳಾನಕ ರವಂಗಳೊಡನೆ—

ಕಂ॥ ನಗುವಂತೆ ಪೆಱರ ಬಿಲ್ಲ
ಲ್ಮೆಗಳಂ ತಣ್ಬೆಳಗನುಗುಳೆ ಪೂಜಿಪ ನೆವದಿಂ ॥
ಜಗದಧಿಪ ಧನುರ್ಗುಣಮಂ
ತ್ರಿಗುಣಿಸಿದಂ ತೋರಮುತ್ತಿನೇಕಾವಳಿಯಿಂ ॥ ೭೬ ॥

ಅಂತು ಪೂಜಿಸಿ—

ಉ॥ ಮಾರಣಮಂತ್ರ ನಾದಮೆನಿಸಿತ್ತು ವಿರೋಧಿಗೆ ಶಾಂತಿಕಕ್ರಿಯಾ ।
ಕಾರಣ ಮಂತ್ರನಾದಮೆನಿಸಿತ್ತು ಧರಿತ್ರಿಗೆ ಮೃತ್ಯು ವಂಚನೋ ॥
ಚ್ಚಾರಣ ಮಂತ್ರನಾದಮೆನಿಸಿತ್ತೆಮಗಚ್ಚರಿ ನಿನ್ನ ಚಾಪ ಟಂ ।
ಕಾರ ನಿನಾದಮೊಂದೆ ಪಲವುಂ ತೆಱನಂ ತಳೆದಂದಮಾವುದೋ ॥ ೭೭ ॥

ಕಂ॥ ಏನಂ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರಮ
ನಾನೊಡರಿಸುವೆಂ ಕುಮಾರ ಕನ್ನೆಯನಿತ್ತೆಂ ॥
ಮೇನಕೆಯಿಂ ಮಿಗಿಲೆನಿಸಿದ
ಜಾನಕಿಯಂ ಮದನ ವಶ್ಯ ಮಣಿದೀಪಿಕೆಯಂ ॥ ೭೮ ॥

ಅನುಬಂಧಮನ್ವಯಾ ಗತ
ಮೆನಿಸಿದುದದನಧಿಕಮಾಗೆ ಮಾೞ್ಪನುನಯದಿಂ ॥
ದನನುಗುಣ ಸಸ್ಯ ಸಂಪಾ
ದನ ಸೀತೆಯೆನಿಪ್ಪ ಸೀತೆಯಂ ನಿನಗಿತ್ತೆಂ ॥ ೭೯ ॥

ಎಂದು ನುಡಿದು ರಾಮನುಮಂ ಸೌಮಿತ್ರಿಯುಮಂ ವಿಚಿತ್ರ ವಸ್ತ್ರಭೂಷಣಾದಿ

ಗಳಿಂದರ್ಚಿಸಿ ಜನಕಂ ಕತಿಪಯ ಪ್ರಯಾಣಂಗಳಿಂ ಕಱುಪುವುದುಂ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣ ರಯೋಧ್ಯೆಯುಂ ಪೊಕ್ಕು ಸುಖದಿನಿರ್ಪುದುಮೊಂದುದಿವಸಂ—

ಕಂ ॥ ಜನಕಂ ತನುಜೆಯನಿತ್ತಂ
ಮನುವಂಶ ಲಲಾಮನಪ್ಪ ರಾಮುಂಗೆಂಬೀ ॥
ಜನವಾರ್ತೆಗೇಳ್ದು ನಾರದ
ಮುನಿಗಾದುದು ನೋಟ್ಟಿ ಕೌತುಕಂ ಜಾನಕಿಯುಂ ॥ ೮೦ ॥

ಉ ॥ ಪೆಂಡಿರ ಲೀಲೆಯುಂ ಯತಿಗೆ ನೋಟ್ಪುದು ಪಾಱಯೆ ಮುಂಜಿ ಕಚ್ಚಟಂ ।
ಗುಂಡಿಗೆ ಬೋಳಮಂಡೆ ಮಣಿದಂಡಮಿವೀಕ್ಷಣ ಸೌಖ್ಯ ಹೇತುವೇ ॥
ಕಂಡೊಡೆ ಬಾಲೆಯರ್ ತಮಗೆ ಪೇಸದೆ ಮಾಣ್ಬರೆ ನಾರದಂ ಮರು ।
ಳ್ಗೊಂಡವೊಲಾಗಸಕ್ಕೆ ನೆಗೆದಂ ವೃಥೆಯಲ್ತೆ ಸರಾಗ ಸಂಯಮಂ ॥ ೮೧ ॥

ಅಂತು ನಾರದಂ ಗಗನವೀಥಿಯಿಂ ಮಿಥಿಲೆಗೆ ಬಂದು ಕನ್ನೆವಾಡದ ಚಾಗಿ ಲ್ವಾಡಮಂ ಪುಗುವಾಗಳ್—

ಕಂ ॥ ಬಿರಿಮುಗುಳಿಂ ತುಱುಗಿದ ತಾ
ವರೆಗೊಳದೊಳಗಾಡುವಂಚೆವೆಣ್ಣನದೇಂ ಚ ॥
ಪ್ಪರಿಸಿವಳೊ ಸೀತೆ ಕನ್ಯಾ
ಪರೀತೆ ವೈಡೂರ್ಯ ರತ್ನಮಯವೇದಿಕೆಯೊಳ್ ॥ ೮೨ ॥

ಆಗಳದೃಷ್ಟಪೂರ್ವಮಂ ನಾರದನ ವಿಕೃತಾಕಾರಮಂ ಕಂಡು ತರುಣಿ ಹರಿಣಿ ಯಂತೆ ಬೆರ್ಚಿ ಬಿಱುತೋಡುವುದುಂ—

ಕಂ ॥ ತತ್ತರುಣಿಯ ಬಱವಱಯುಂ
ಪತ್ತಿ ಹಿತಾಹಿತ ವಿವೇಕ ವಿಕಲಂ ಪಱಯುಂ ॥
ಪೆತ್ತಾಮುನಿಪಂ ಭ್ರಾಮಕ
ದತ್ತೆಳಸುವ ಪಚ್ಚೆಗರ್ಬುನಕ್ಕೆಣೆಯಾದಂ ॥ ೮೩ ॥

ನಾರದನೇಂ ತಳೆದನೊ ಕ
ನ್ಯಾರತ್ನಮನೆಳಸಿ ಪರಿವ ಪರಿಣತಿಯಿಂ ನಿ ॥
ಸ್ಸಾರಮನಂ ನೀಲ ಶಲಾ
ಕಾರತ್ನಮನೆಳಸಿ ಪರಿವ ತೃಣ ಪರಿಣತಿಯಂ ॥ ೮೪ ॥

ಅಂತು ಬಱವಱಯನುಱಯದೆಯ್ತರ್ಪುದುಂ—

ಕಂ ॥ ಧಾತ್ರಿ ಪೞವಂತು ತನ್ನಂ
ಧಾತ್ರೀಜನಮುಡಸಿ ಪಿಡಿದು ಪರಿಭವಿಸುವುದುಂ ॥
ಮಿತ್ರಂ ಶಲಭಕ್ಕೆನೆ ಮುನಿ
ನೇತ್ರೇಂದ್ರಿಯ ಲೋಭದಿಂದಮುಂದಘವಟ್ಟಂ ॥ ೮೫ ॥

ಆಗಳಾ ಕಳಕಳಮಂ ಕೇಳ್ದು—

ಕಂ ॥ ಕಡಿತಲೆಯಂ ತೂಗುತ್ತುಂ
ಕಡುಗಲಿಗಳ್ಮುಟ್ಟಿ ಬರ್ಪುದುಂ ಭಯರಸದಿಂ ॥
ನಡುಗುತ್ತುಂ ನಾರದಮುನಿ
ಕುಡುಮಿಂಚಿನ ಗೊಂಚಲಂತೆ ಗಗನಕ್ಕೊಗೆದಂ ॥ ೮೬ ॥

ಅಂತು ಪೊಳೆದು ಪಾಱ—

ಶಾ ॥ ಪಿಂದಂ ಬೆನ್ನಗುಳ್ವಪ್ಪರೆಂದು ಪೆಱಗಂ ನೋಡುತ್ತುವೋಡುತ್ತುಮೆ ।
ಯ್ತಂದಂ ಗಾಳಿಗೆಜಂಕೆ ಮೂಡಿದವೊಲಾಕಾಶಂಬರಂ ನೀಳ್ದುದಂ ॥
ಕುಂದೇಂದು ಪ್ರಭೆಯಂ ಮನಂಗೊಳಿಪುದಂ ವಿದ್ಯಾಧರೀ ಲೋಚನಾ ।
ನಂದಸ್ಯಂದಿ ತಟೀ ವಿಲಾಸ ವನಮಂ ಕೈಲಾಸಮಂ ನಾರದಂ ॥ ೮೭ ॥

ಅಂತಾ ನಗಮನೆಯ್ದಿ ಸಾನು ನಂದನ ಲತಾಮಂದಿರದೊಳಗಣಿಂದುಕಾಂತ ಶಿಲಾತಲದೊಳ್ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ಮನೋವಿಷಾದಮುಮಂ ಗಗನಾಧ್ವಖೇದಮುಮಂ ತಳೆದು ತನ್ನೊಳಿಂತೆಂದಂ—

ಕಂ ॥ ಖೇದಮನೆನಗಿನಿತಂ ಸಂ
ಪಾದಿಸಿದಾ ಕನ್ನೆ[1]ಗಳವಿಗೞದಱಲಂ ಸಂ ॥
ಘಾದಿಸುವೆನೆಂದು ಪರಪೀ
ಡಾ ದುಶ್ಚರಿತಕ್ಕೆ ನಾರದಂ ಬಗೆದಂದಂ ॥ ೮೮ ॥

ಅಂತು ಬಗೆದಂದು—

ಉ ॥ ನೂಲ ಪ[2]ವಣ್ಣವಣ್ಗೆಬರೆ ನಿಮ್ನ ಘನೋನ್ನತಮಂ ಪ್ರದೇಶಮಂ ।
[3]ಪೋಲಿಸಿ ನಾರದಂ ವಿಷಮ ಚಿತ್ರ ವಿಚಿತ್ರ ಕಲಾ ವಿಶಾರದಂ ॥

1. ಗಳಲನದವಳಲಂ. ಕ. ಖ. ಗ. ಘ.
2. ವಣ್ಗೆಕಣ್ಗೆ, ಕ. ಗ. ಘ.
3. ಪಾಲಿಸಿ. ಖ. ಗ. ಘ.

ಬಾಲೆಯ ಮುದ್ದುಗೆಯ್ತುಮುಮನಾಕೆಯ ಸುಂದರ ರೂಪುಮಂ ಮಹಾ।
ಲೀಲೆಯುಮಂ ದುಕೂಲ ಪಟದೊಳ್ ಬರೆದಂ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಮೆಂಬಿನಂ ॥೮೯॥

ಅಂತು ಪರವಿದ್ಧ ಪರಿಣತಿಯಂ ಮೆಱೆದಾಪಟಮಂ ವಿದ್ಯಾಧರರಾಜಧಾನಿಯಪ್ಪ ರಥನೂಪುರಚಕ್ರವಾಳಪುರದ ಪೊಱವೊಲಲ ವಿನೋದ ವನದೊಳಗಣ ಮಣಿಭವನನೊಳಗೆ [1]ನೇಱ ಪೋಪುದುಮಿತ್ತಲ್—

ಮ ॥ ಕೆಲಬರ್ ಖೇಚರ ರಾಜಕರ್ ಬಳಸೆಯುಂ ಕೇಳೀವನ ಸ್ಥಾನದೊಳ್ ।
ಚಲನ ನ್ಯಾಸ ವಿಲಾಸಮಂ ಮೆಱೆದು ದೇಹಚ್ಛಾಯೆಯುಂ ರತ್ನಕುಂ ॥
ಡಲ ಭೂಷಾ ರುಚಿಯುಂ ಪಳಂಚೆ ದೆಸೆಯಂ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂ ಮನ್ಮಥಂ ।
ಗಲಗಿಕ್ಕಲ್ ನಡೆವಂತೆ ಮಂದಗತಿಯಿಂ ಬಂದಂ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲಂ ॥ ೯೦ ॥

ಅಂತು ಬರುತ್ತುಮಾನಿಕೇತನದೊಳಿರ್ದ ಚಿತ್ರಪಟಮಂ ನೋಡಿ—

ಕಂ ॥ ಸಮುದಾಯಶೋಭೆ ವರ್ಣ
ಕ್ರಮದಿಂ ಪ್ರತ್ಯೇಕಶೋಭೆ ಚೆಲ್ವಿಂ ನಯನ ॥
ಕ್ಕಮರ್ದಂ ಮುಂದಿಡೆ ಖೇಚರ
ನೆನೆಯಿಕ್ಕದೆ ಬಯಸಿನೋಡಿ ಬರೆಪದ ಪೆಣ್ಣಂ ॥ ೯೧ ॥

ಮ ॥ ಅನುರಾಗಂ ತನಗಾಗೆ ಕಂಡನಿತಱಂದಾವಿದ್ಧಮಂ ತನ್ನ ಮು ।
ನ್ನಿನ ಜನ್ಮಾಂತರದಟ್ಟಿಱಂ ಪೊಸಯಿಪಂತಾಲೋಕಿಸುತ್ತಿರ್ಪುದುಂ ॥
ನನೆಯಂಬಿಂದಿಸೆ ನಿರ್ದಯಂ ಮನಸಿಜಂ ಕರ್ಣಾಂತ ವಿಶ್ರಾಂತಲೋ ।
ಚನ ಯುಗ್ಮಂ ನಸುಮುಚ್ಚಿ ಮುಚ್ಚಿಗೊಳಗಾಗಿರ್ದಂ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲಂ॥ ೯೨ ॥

ಕಂ ॥ ಬರೆದುರಗಲೇಖೆ ಮೂರ್ಛಾ
ಪರಿಣತಿಯಂ ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯಿಂ ಪುಟ್ಟಿಪವೋಲ್ ॥
ಬರೆಪದ ಕನ್ನೆ ಭವಾಂತರ
ಪರಿಚಯದಿಂ ಮೋಹಮೂರ್ಛೆಯಂ ಪುಟ್ಟಿಸಿದಳ್ ॥ ೯೩ ॥

ಅದನಾತನ ತಂದೆಯಪ್ಪಿಂದುಗತಿ ಕೇಳ್ದು ಸಂಭ್ರಮದಿಂ ಬಂದು ಶೀತಲ ಕ್ರಿಯೆಗಳನೊಡರ್ಚೆ—

---

1. ನೆಱಪಿ. ಖ. ಗ. ಘ.

ಕಂ॥ ಶಿಶಿರೋಪಚಾರದಿಂ ಖಚ
ರ ಶಿರೋಮಣಿ ನಯನ ಕುವಲಯಂ ಬಿರ್ಚೆ ಮನೋ॥
ಜ ಶಿಲೀಮುಖ ಕೀಲಿತ ಹೃ
ತ್ಸ್ರಶೇಶಯಂ ತಡೆದು ಮೂರ್ಛೆಯಿಂದೆಟ್ಚಿತ್ತಂ ॥ ೯೪ ॥

ತದನಂತರಮಾವಿಯಚ್ಚರಾಧಿರಾಜನೀಪಟಮನಿಲ್ಲಿಗಾರ್ತಂದರೆಂದುಮ್ಮಳಿಸುತ್ತುಮಿರೆ ನಾರದನಾಗಳಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುಚಿತಾಸನದೊಳಿರ್ದು ಖಚರಪತಿಗಿಂತೆಂದಂ—

ಕಂ॥ ಜನಕಂ ಮಿಥಿಲಾಧಿಪನಾ
ತನ ವನಿತೆ ವಿದೇಹಿಯೆಂಬಳಾಕೆಗೆ ವಿಯದಂ॥
ಗನೆಗೆ ತುಹಿನಾಂಶು ಕಳೆಯೆನೆ
ಜನಿಯಿಸಿದಳ್ ಸೀತೆಯೆಂಬ ಕನ್ಯಾರತ್ನಂ ॥ ೯೫ ॥

ಮ॥ ಸುರ ವಿದ್ಯಾಧರ ಕನ್ಯಕಾ ಜನದೊಳಾ ಸ್ತ್ರೀರತ್ನಮಂ ಪೋಲ್ವರೊ।
ರ್ವರುಮಿಲ್ಲೀ ನೃಪರತ್ನವಾಕೆಗನುರೂಪಂ ರತ್ನ ಸೋಳಾಪಕಂ॥
ದೊರೆವೆತ್ತಿರ್ಕುಮಿದಂ ನಿವೇದಿಸುವೆನೆಂದಾ ಕನ್ಯಕಾ ವಿದ್ಧಮಂ।
ಬರೆದಾನಿಲ್ಲಿಗೆ ತಂದೆನಕ್ಕೆ ನಿಮಗಂ ಭದ್ರಂ ಶುಭಂ ಮಂಗಳಂ ॥ ೯೬ ॥

ಎಂದು ನಾರದಂ ಪರಸಿ ಪೋಪುದುಮಿತ್ತಲ್—

ಉ॥ ಏನುಮನಾರೊಳಂ ನುಡಿಯದುಮ್ಮಳದಿಂ ವಿರಹಾಕುಲಂ ಮನೋ।
ಗ್ಲಾನಿಯನೊಂದಿ ಪೆಣ್ಣಬರೆಪಂ ಬರೆದಂತಿರೆ ಚಿತ್ತಭಿತ್ತಿಯೊಳ್॥
ಜಾನಿಸಿ ಚಿತ್ತಮಂ ಪುದಿಯೆ ಮೋಹತಮಂ ಬೆಮರುಣ್ಮೆ ಪೊಣ್ಮೆ ಲ।
ಜ್ಜಾನಮಿತಾನನಂ ತಳೆದನಾ ಖಚರಾಗ್ರಣಿ ಮೌನಮುದ್ರೆಯಂ ॥ ೯೭ ॥

ಅಂತು ದಿಜ್ಮೂಢನಾದ ಮಗನ ಮೊಗಮನಿಂದುಗತಿ ನೋಡಿ—

ಉ॥ ಮಾನವ ಕನ್ಯೆಯಂ ಬಯಸಿ ನಂದನ ನಿನ್ನ ಮನಕ್ಕೆ ಚಿಂತೆಯಂ।
ಮ್ಲಾನತೆಯಂ ಮುಖಕ್ಕೆ ತರವೇಟ್ಪುದೆ ಕೊಳ್ಕೊಡೆಗಟ್ಟಿವಟ್ಟೆನೆಂ॥
ದಾನೆರೆದಟ್ಟಿ ನಿನ್ನ ದೊರೆಯಂ ವರನಂ ಪಡೆದಿರ್ಕೆ ಕೇಳ್ಪೆನೇ।
ಜಾನಕಿಯಂ ವಿವಾಹವಿಧಿಯಿಂ ಜನಕಂ ನಿನಗೀಯದಿರ್ಪನೇ ॥ ೯೮ ॥

ಎಂದು ನಿಜನಂದನನ ಮನೋವಿಷಾದಮಂ ಕಳೆದು ನಮಗಿಲ್ಲಿಗೆ ತಕ್ಕುದಾವುದೆನೆ ವಿಯಚ್ಚರ ವೀರನೊರ್ವನಿಂತೆಂದಂ—

ಕಂ ॥ ಇದು ಮಂತ್ರಾಲೋಚಂಬರ
ಮುದಾತ್ತ[1]ಮಣಮಲ್ತು ಮಿಥಿಳೆಯಂ ಜನಕನುಮಂ ॥
ಬೆದಱಿಸಿ ಜಾನಕಿಯಂ ತ
ರ್ಪುದು ಮಾಳ್ಪುದು ದೇವ ಸುತ ವಿವಾಹೋತ್ಸವಮಂ ॥ ೯೯ ॥

ಎನೆ ವಿಯಚ್ಚರೇಂದ್ರನಿಂತೆಂದಂ—

ಕಂ ॥ ಈಯೆ ತರವೇಳ್ಪುದಬಲೆಯ
ನೀಯದೆ ತಂದಂದು ತನಗದತ್ತಾದಾನಂ ॥
ಸ್ತೇಯಮುದಱಿಂದಮುದನ
ಶ್ರೇಯಮನಾಚರಿಸದಲ್ತೆ ಖೇಚರವಂಶಂ ॥ ೧೦೦ ॥

ಸಮನೆನಿಪನೊಡನೆ ಕೊಳ್ಕೊಡೆ
ಸಮನಿಸೆ ಸಮದತ್ತಿ ಭೂಚರರ್ ಖೇಚರರೊಳ್ ॥
ಸಮನಲ್ಲರ್ಸುತವೋಹದಿ
ನೆಮಗಮುದಶ್ರೇಯಮಾದೊಡಂ ಕರಣೀಯಂ ॥ ೧೦೧ ॥

ಎಂಬುದುಮಿಂದುಗತಿ ವಿಯಚ್ಚರೇಂದ್ರಂಗೆ ಕುಲಮಹತ್ತರಂ ಚಂದ್ರವರ್ಧನನಿಂತೆಂದಂ—

ಕಂ ॥ ಎರೆದಟ್ಟಿದೊಡೀಯರ್ ಭೂ
ಚರರೆಂತುಂ ನೀಚರದಱಿನಿಲ್ಲಿಗುಪಾಯಂ ॥
ತರದಿಂ ತಂದೆರೆಯೆ ಭಯಾ
ತುರಂ ನಿಜಾತ್ಮಜೆಯನೀವೊಡೀವಂ ಜನಕಂ ॥ ೧೦೨ ॥

ಎಂಬುದುಮಾಬೆಸನಂ ಚಪಲವೇಗನೆಂಬ ವಿದ್ಯಾಧರಂ ಬೇಡಿಕೊಂಡು—

ಕಂ ॥ ಗಗನೇಚರ ತೇಜಶ್ಶಿಖಿ
ಪಗೆವರ ಭಾಸುರ ಯಶೋ ವಿತಾನಮನುರಿಪಲ್ ॥
ನೆಗೆದುದೆನೆ ಚಪಲವೇಗಂ
ನೆಗೆದಂ ಗಗನಕ್ಕೆ ವಿಜಿತ ಚಪಲಾವೇಗಂ ॥ ೧೦೩ ॥

ಭೋಂಕನೆ ಬಡಗಣ ದೆಸೆಯಿಂ
ತೆಂಕಣದೆಸೆಗಾಗಿ ನಡೆದುದುಳ್ಕಮಿದೆಂಬಾ ॥
ಶಂಕೆಯನೊಡರಿಸಿ ಮಿಥಿಲೆಗ
ಶಂಕಿತನಾ ಖಚರನಿೞಿದನಂಬರ ತಳದಿಂ ॥ ೧೦೪ ॥

1. ಗುಣ. ಚ.

ಅಂತವನಿಗವತರಿಸಿ ಪುರಶ್ರೀಯ ಮುಖಶ್ರೀಯನನುಕರಿಸುವ ಕಮಲವನ ಸಮೀಪದೊಳ್ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ಜನಕಂ ಹಯಪ್ರಿಯನಪ್ಪುದಂ ತಿಳಿದು:—

ಮ॥ ನೃಪನೀತಂ ತುರಗಪ್ರಿಯಂ ವಿಷಮ ವಾಹಾರೋಹಣಾತ್ಯಂತ ಲೋ।
ಲುಪನೊಲ್ದೇಱದೆ ಮಾಣನೇಱಿದೊಡೆ ಸಾಲ್ಗಂ ಕೊಂಡು ಪೋಪೆಂ ಮದೀ॥
ಯಪುರಕ್ಕೆನ್ನಯ ಪೂಣ್ಕೆ ತೀರ್ಗುಮಿದಱಿಂ ಪೋಗೆಂದು ನಿಶ್ಚೈಸಿ ರೂ।
ಪ ಪರಾವರ್ತನ ವಿದ್ಯೆಯಿಂ ತುರಗರೂಪಾದಂ ಚರಂ ಖೇಚರಂ ॥ ೧೦೫ ॥

ಅಂತು ವಿಷಮ ಹಯ ವೇಷಮಂ ತಳೆದು—

ಕಂ॥ ಎಯ್ದುದೆಡೆಯೆಲ್ಲಮಂ ಪರಿ
ದೆಯ್ದಿ ಪುರೋಪವನಮೆಲ್ಲಮಂ ತುಳಿದು ಪಲರ್॥
ಬಾಯ್ದೆಱೆದು ಪುಯ್ಯಲಿಡೆ ಕಡು
ಕೆಯ್ದುಕ್ಕಿವಗುದುರೆ ಪೊಱಲನಲಿಸಿತಾಗಳ್ ॥ ೧೦೬ ॥

ಅದು ತಿಗುರಿಯಂದದಿಂ ತಿರಿ
ದುದು ಮುಂದಂ ನೆಗೆದು ಪಿಂದನೀಡಾಡಿ ಬಿಸಿ॥
ಲ್ಗುದುರೆಯವೋಲ್ ಬಿಱುವರಿವರಿ
ದುದು ಕೆಳರ್ದ ಕೃತಾಂತನಿಂತಿದೆನೆ ಕೃತಕಾಶ್ವಂ ॥ ೧೦೭ ॥

ಕತ್ತರಿಸಿ ಕಿವಿಗಳಂ ನಸು
ಗುತ್ತುತ್ತುಂ ಮೆಯ್ಯ ಖಂಡಮಂ ಘುರುಘುರೆನು॥
ತ್ತೊತ್ತರಿಸೆ ಘೋಣ ಪವನನು
ದಾತ್ತಂ ಮಸಗಿತ್ತು ವಾಜಿ ಪೆರ್ಮಾರಿಯವೋಲ್ ॥ ೧೦೮ ॥

ಖರ ಖುರ ಹತಿಯಿಂ ಖರಮಂ
ಕರಭಂಗಳನಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಿ ದಂತಾಹತಿಯಿಂ॥
ಪರಿದೊರಸಿ ಮನುಷ್ಯರನಾ
ತುರಗಂ ಪುಗಿಸಿತ್ತು ನಿಮಿಷದಿಂ ಯಮಪುರಮಂ ॥ ೧೦೯ ॥

ಇಡೆ ಗುಂಡೆಯ್ದುವು [1]ಪೊಯ್ದೊಡೆ
ಬಡಿಕೊಳ್ಳವು ತುತ್ತೆ ಕಯ್ದುವುರ್ಚವು ಮನದಿಂ॥
ಕಡುಗಡಿದು ಮಿಥಿಲೆಯಂ ಕೂ
ಗಿಡಿಸಿದುದದ್ಭುತ ತುರಂಗಮಂ ಸಿಂಗದವೋಲ್ ॥ ೧೧೦ ॥

1. ಪಾಯ್ದಡೆ. ಚ.

ಮ॥ಸ್ರ॥ ಕರೆ ವೋಯೆಂಬತ್ತಲಿತ್ತಲ್ ತೊಲಗು ತೊಲಗು ಪೋಗೆಂಬ ಬಾಯೆಂಬ ಬಿದ್ದಂ।
ಬರಿಯೆಂಬೋವೋವೊ ಕೂಕೂಗುಗಿದೆನುಡಿದೆನೇಗೆಯ್ವೆನೆಂಬುಚ್ಚನೀಚಂ ॥
ಪುರುಷ ಸ್ತ್ರೀ ಬಾಲ ವೃದ್ಧ ಸ್ಥವಿರ ಯುವ ಜನಾತಂಕ ಶಂಕಾತಿರೇಕಂ।
ಪುರದೊಳ್ಪೊಣ್ಮಿತ್ತು ವಿದ್ಯಾಧರ ಕೃತಕ ಹಯಾಟೋಪ ಘೋರ ಪ್ರಲಾಪಂ ॥

ಉ॥ ಬಾಲಕರಂ ಕೆಲರ್ ಮುದುಪರಂ ಕೆಲರಕ್ಷಿವಿಹೀನರಂ ಕೆಲರ್।
ಬಾಲೆಯರಂ ಕೆಲರ್ಪಿಡಿದು ಚೆಚ್ಚರದಿಂದರರೀ ಪುಟಂಗಳಂ ॥
ಕೀಲಿಸಿ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಮನೆವೊಕ್ಕಿರೆ ತತ್ಪುರಮೆಲ್ಲಮುಲ್ಲಕ।
ಲ್ಲೋಲಮಕಾಲಮೃತ್ಯು ಭಯ ವಿಹ್ವಲಮಾದುದು ಸೂಕಳಾಸ್ಪದಿಂ ॥೧೧೨॥

ಆ ಸಮಯದೊಳ್—

ಚ॥ ಕಳಕಳನಾದಮಾದ ತೆಜನಂ ಜನಕಂ ತಿಳಿದಾ ಸವಾರಿಗಳ್।
ತಳೆದು ಖಲೀನಮಂ ತುರಿಪದಿಂ ಒರೆ ಸಂದಿಸಿ ಪಿಂದೆ ರಾಜಮಂ ॥
ಡಳಿ ಬರೆ ಬಂದು ನಿಂದು ಹಯಮಂ ನಡೆ ನೋಟ್ಪುದುಮೀಕ್ಷಣಾಂಶುಮಂ।
ಡಳಿಸಿದುದಿಂದು ರಶ್ಮಿಯೊಳೆ ತೀರ್ಚಿತೊಡರ್ಚಿದ ಕೀಟಿ ನೇಣವೋಲ್ ॥೧೧೩॥

ಅಂತು ನೋಡಲೊಡಂ—

ಕಂ॥ ಸೂಕಳಮುಲ್ತಿದು ಸಕಲಗು
ಣಾಕರಮೆನೆ ಜನಕ ಮುಖ ವಿಲೋಕನದಿಂದು ॥
ದ್ರೇಕಮನುೞಿದಿರೆ ವಾಹಕ
ರಾಕುಟಿಲಾಶ್ವಕ್ಕೆ ಖರ ಖಲೀನಮನಿಟ್ಟರ್ ॥೧೧೪॥

ಉ॥ ಒಟ್ಟಜೆಗೆಟ್ಟು ಕಾರ್ಯವಶದಿಂ ಖಚರಂ ಪಿಡಿಪಟ್ಟು ಪಲ್ಲಣಂ।
ಗಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡುಮೇನೊ ಮುಖಲೀನ ಖಲೀನ ಕಶಾಭಿಘಾತದಿಂ ॥
ತೊಟ್ಟನೆ ನೋವನೆಯ್ದಿದನಿದಾವುದು ಚೋದ್ಯಮೊ ಕೈತವಕ್ಕೆ ಕೈ।
ಗೊಟ್ಟ ಖಳಂಗೆ ತೀವ್ರ ಪರಿವೇದನ ಬಂಧನಮಾಗದಿರ್ಕುಮೇ ॥೧೧೫॥

ಅಂತು ಮಾಯಾಹಯಮಂ ಮುಂದುರಂಬುಗಿಸುವುದುಮಾಸಮಯದೊಳ್—

ಕಂ॥ ಮೃಗನಾಭಿಯಸಾನೆಯ ಕೊಂ
ಬುಗಳಂ ಪೆರ್ವಿದಿರ ತೋರಮುತ್ತಂ ಕಣ್ಬೇ ॥
ಲಿಗಳಂ ಮುಂದಿಟ್ಟೊರ್ವಂ
ಪುಗುತಂದಂ ರಾಜಭವನದೊಳಗಂ ಶಬರಂ ॥೧೧೬॥

ಅಂತು ಬಂದು ತನ್ನ ತಂದುಪಾಯನಮಂ ಕೊಟ್ಟೆಱಗಿ ಪೊಡೆವಟ್ಟು ದೇವ! ನಮ್ಮ ಬನದೊಳೊಂದು ಭದ್ರಗಜವಿರ್ದುದೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸೆ—

ಕಂ ॥ ಜನಕಂ ವನ್ಯಗಜಾಲೋ
ಕನ ಕೌತುಕ ಚಿತ್ತನಾದನುಚಿತಮೆ ವಲಮಾ ॥
ವನೊ ಭೂಭುಜಂ ಗಜಪ್ರಿಯ
ನೆನಿಸದನರಸಾನೆಯಿಲ್ಲದೇನೊಪ್ಪುಗುಮೋ ॥ ೧೧೭ ॥

ಅನಂತರಂ—

ಕಂ ॥ ಪರಿಜನಮುಮಾಪ್ತಜನಮುಂ
ಪರಿಕಾಱರುಮೋಱೆವಿಡಿಯುಮೊಡವರೆ ವನ್ಯ ॥
ದ್ವಿರದನ ಬಂಧನ ಕೌತುಕ
ನರಣ್ಯಮಂ ಮುಟ್ಟೆವಂದನಂದು ನರೇಂದ್ರಂ ॥ ೧೧೮ ॥

ಆ ಮಹಾಗಹನ ಸರಲ ಸಲ್ಲಕೀ ಪ್ರದೇಶದೊಳ್—

ಮ ॥ ಮುಗಿಲೊಡ್ಡಂ ಗೆಲೆವಂದ ಕಾಯಭರದಿಂ ಪೊಂಬಟ್ಟನೊಟ್ಟೈಪ ದಿ ।
ಟ್ಟಿಗಳಿಂ ಕಾಳಿಗನಾಗನಂ ನಗುವ ಕೈಯಿಂ ಕಾರ ತಂದಲ್ವೊಲ ॥
ಲ್ಲುಗುವೆಂಟುಂ [1]ಮದವಟ್ಟೆಯಿಂ ಪೆಱೆಯ ಸೌಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ತೋಡಾದ ಕೋ ।
ಡುಗಳಿಂದೇಂ ಜನಕಂಗೆ ಹರ್ಷಜನಕಂ ತಾನಾಯ್ತೊ ವನ್ಯದ್ವಿಪಂ ॥ ೧೧೯ ॥

ಆಗಳಾ ಗಜದ ಬೞಿಸಂದು [2]ನಡೆವಾನೆ ವಾಹಕರೊಡನೆ ಪೋಗಲೆಂದು ಪಲ್ಲಣಿಸಿ ಕೆಲದೊಳಿರ್ದ ಕೃತಕ ತುರಂಗಮಂ ತರಿಸಿ—

ಕಂ ॥ ಉಂಗುಟಮನಂಕ[3]ವಣಿಗೆ ಕ
ರಾಂಗುಳಿಯುಂ ಸ್ಕಂಧ ಸಂಧಿಗುಯ್ದೇಱಿದನು ॥
ತ್ತುಂಗ ತುರಂಗಮುಮಂ ನೃಪ
ತುಂಗಂ ಸೂಕಳಮಿದೆಂದು ಸೆಡೆದನೆ ಮನದೊಳ್ ॥ ೧೨೦ ॥

ಅಂತು ಬೆಂಗೆವಂದು ಕೀಱಿಸಳವಡೆ ಪಿಡಿದು ತೊಡೆಯೊ[4]ಳವುಂಕಿ ನೂಂಕು

---

1. ಮದವರ್ಕೆ. ಚ.
2. ದಾನೆಯುಂ ತರಲಾನೆ ವಾಹಕ. ಚ.; ತರಲ್ನಡೆವಾನೆವಾಂಕ. ಕ. ಖ.
3. ವಣೆ. ಕ.; 4. ಳವುಂಚಿ. ಚ.

ವುದುಂ, ಬಿಸಿಲ್ಗುದುರೆಯಂತೆ ಪೊಳೆದುಚ್ಚೈಶ್ರವದಂತೆ ನಭಕ್ಕೆ ನೆಗೆದು ರವಿರಥ ವಾಜಿಯಂತೆ ಪವನ ಪಥದೊಳ್ ಪರಿವುದುಂ—

ಕಂ ॥ ತ್ರಿದಶಂ ಮೇಣ್ ಖಚರಂ ಮೇಣ್
ಕುದುರೆಯ ರೂಪಿಂದಮುರಸನಂ ಮುನ್ನಿನ ಜ ॥
ನ್ಮದ ಪಗೆವನುಯ್ದನಂತ
ಲ್ಲದೊಡೆ ವಿಯದ್ಗಾಮಿಯಪ್ಪ ಕುದುರೆಗಳೊಳವೇ ॥ ೧೨೧ ॥

ಎಂದು ಸಕಳ ಪರಿಜನಂ ವಿಕಳವಾಗಿಯುಂ ನೈಮಿತ್ತಿಕನಿಂದರಸನ ಬರವ ನಱಿದುಮ್ಮಳಮನುೞಿದಿರ್ಪುದುಮಿತ್ತಲ್—

ಕಂ ॥ ಎಡೆಯೆಡೆಯ ಬೆಟ್ಟನೆಡೆಯೆಡೆ
ಯಡವಿಯನೆಡೆಯೆಡೆಯ ನಾಡನೆಡೆಯೆಡೆಯೂರಂ ॥
ಮಿಡಿದನಿತು ಬೇಗದಿಂ ಕೞಿ
ದೊಡರಿಸಿದುದು ನೃಪತಿಗಾಹಯಂ ವಿಸ್ಮಯಮಂ ॥ ೧೨೨ ॥

ಚ ॥ ತ್ವರಿತದಿನೆಯ್ದೆವಂದು ಪುರಮಂ ರಥನೂಪುರಚಕ್ರವಾಳಮಂ ।
ಪುರ ವನ ವೀಥಿಯೊಳ್ ನಡೆಯೆ ವಾಜಿ ವಿಳಂಬಿತದಿಂ ಧರಾಧಿಪಂ ॥
ಧರಣಿಗೆ ಪಾಯ್ದು ಕಯ್ಯ ಕರವಾಳಳಿಮಾಳೆ ಸರೋಜ ಕೋಶದೊಳ್ ।
ಮೊರೆಯದೆ [1]ನೀಳ್ದವೋಲಿರೆ ವಸಂತನನೇಳಿಸಿದಂ ವನಾಂತದೊಳ್ ॥ ೧೨೩ ॥

ಕಂ ॥ ಇಡಿದಡರೆ ಕಾಯ್ತ ಮಾಮರ
ದಡಿಯೊಳ್ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ಪಥ ಪರಿಮ್ಲಾನತೆಯಂ ॥
ಕಿಡಿಸಿ ನರೇಂದ್ರಂ ತನ್ನೊಳ್
ನುಡಿದಂ ಸಂಸೃತಿಯ ಕರ್ಮವಿಷಮ ಸ್ಥಿತಿಯಂ ॥ ೧೨೪ ॥

ಅಮೃತಂ ವಿಷಮುಕ್ಕುಂ ವ
ಕ್ರಮಾದೊಡಾವಿಷಮುಮಮೃತಮುಕ್ಕುಂ ವಿಧಿವ ॥
ಕ್ರಮನುೞಿದೊಡಂತೆ ಹಯಮೆ
ನ್ನುಮನಿಲ್ಲಿಗೆ ತಂದುದಿನ್ನವಘಟಿತಮೊಳವೇ ॥ ೧೨೫ ॥

ಆನೆಲದಿಂ ಮಾಯಾ ಹಯ
ಮೀನೆಲದತ್ತೆನ್ನನೆೞೆದು ತರ್ಪುದುಮಾಕ ॥

---

1. ನಿಂದ.

ಟ್ವಾನೆಯುಮಾಕುದುರೆಯುಮಾ
ಸೇನೆಯುಮೇನೆನಗೆ ಮಾಡಲಾರ್ತುವೆ ಹಿತಮಂ ॥ ೧೨೬ ॥

ಕಂ॥ ಸಮನಿಸಿದನಿಷ್ಟ ಸಂಯೋ
ಗಮನಿಷ್ಟವಿಯೋಗಮಂ ಚತುರ್ಗತಿಗಳೊಳಂ ॥
ಭ್ರಮಿಯಿಸಿ ಕೈಕೊಳ್ಗುಂ ತಾ
ನೆ ಮಿಕ್ಕವರ್ ನೆರೆದು ತನಗೆ ನೆರವಾದಪರೇ ॥ ೧೨೭ ॥

ಉದಯಿಸಿದ ಶುಭಾಶುಭ ಕ
ರ್ಮದ ಫಲಮಂ ಸದೃಶಮಾಗೆ ಕಾಣ್ಬುದು ಸಮಚಿ ॥
ತ್ತದೊಳಿರ್ಪುದು ತಕ್ಕುದು ತ
ಕ್ಕು[1]ದಲ್ತು ತಕ್ಕಂಗೆ ತಗದ ಹರ್ಷ ವಿಷಾದಂ ॥ ೧೨೮ ॥

ಎಂದು ಉದಾತ್ತಚಿತ್ತನಲ್ಲಿಂ ತಳರ್ದು ವನವಿಳಾಸಮಂ ನೋಡಿ ಮೆಚ್ಚು ತ್ತುಂ ನಡೆಯೆ ಮುಂದೆ ಮಾಕಂದ ನಂದನದ ಬಳಸಿನೊಳಮಶೋಕವನದ ಪುದಿ ವಿನೊಳಂ ನಾಗಚಂಪಕ ವನದ ಸುತ್ತಿನೊಳಮತಿ ರಮಣೀಯಮಾಗಿ—

ಮ ॥ ಪದೆಪಂ ಕಣ್ಗೆ ಮನಕ್ಕೆ ಸಂತಸಮನಿತ್ತೇಂ ಮಾಣ್ಬುದೇ ಮಾಣ್ದುದಿ ।
ಲ್ಲದು ಬೇಱೊಂದಮರಾಚಲೇಂದ್ರಮೆನೆ ನಾನಾರತ್ನ ಕೂಟಾಂಶು ಜಾ ॥
ಲದಿನಾಶಾವಧುಗಿತ್ತು ಚಿತ್ರಪಟಮಂ ಚೈತ್ಯಾಲಯಂ ಮತ್ತಮಿ ।
ತ್ತುದು ಸಪ್ತಾಶ್ವನ ಸಪ್ತಸಪ್ತಿಗೆ ಸಮಗ್ರ ಪ್ರಗ್ರಹಾಶಂಕೆಯಂ ॥ ೧೨೯ ॥

ಪೃಥ್ವಿ॥ ಇರುಳ್ ಕುಮುದನೇತ್ರದಿಂ ಕಮಳನೇತ್ರದಿಂದಂ ಪಗಲ್ ।
ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವಪೇಕ್ಷೆಯಿಂ ವಸುಧೆ ತಜ್ಜಿನಾವಾಸಮಂ ॥
ದರಸ್ಮಿತ ಮುಖಂಗಳಂ ಪಲವನಪ್ಪುಕೆಯ್ದಿರ್ಪವೋಲ್ ।
ಸರಸ್ಸಮಿತಿ ಸುತ್ತಿ ಪೊಮ್ಮುಗಿಲ ಸುತ್ತಲುಂ ರಂಜಿಕುಂ ॥ ೧೩೦ ॥

ಅಂತತಿಶಯಮಪ್ಪ ಜಿನಭವನಮಂ ಕಂಡು ಬಲಗೊಂಡು—

ಮ ॥ ಅಳಿ ಮಾಳಾ ಮಿಳಿತ ಪ್ರಸೂನ ಸುರಭಿ ದ್ರವ್ಯಂಗಳಿಂದರ್ಚನಾ ।
ಫಳ ಶಾಲ್ಯಕ್ಷತ ಧೂಪ ದೀಪ ಚರು ಸಂದೋಹಂಗಳಿಂ ಸರ್ವಮಂ ॥

---

1. ದಲ್ತೆ. ಕ. ಖ. ಚ.

ಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣಮೆನಿಪ್ಪ ಜೈನಗೃಹಮಂ ಪೊಕ್ಕಂ ಜಿನಸ್ತೋತ್ರ ಚಾ।
ಪಳ ಜಿಹ್ವಾಗ್ರ ಸಮಗ್ರ ನಾಟಕ ನಟಂ ಸಾಹಿತ್ಯವಿದ್ಯಾಧರಂ ॥೧೩೧॥

ಇದು ಪರಮಜಿನಸಮಯ ಕುಮುದಿನೀ ಶರಚ್ಚಂದ್ರ ಬಾಲಚಂದ್ರ
ಮುನೀಂದ್ರ ಚರಣನಖಕಿರಣ ಚಂದ್ರಿಕಾಚಕೋರ ಭಾರತೀ
ಕರ್ಣಪೂರ ಶ್ರೀಮದಭಿನವಪಂಪ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ
ರಾಮಚಂದ್ರ ಚರಿತ ಪುರಾಣದೊಳ್
ಜನಕ ಜಿನಭವನದರ್ಶನ ವರ್ಣನಂ

—ಚತುರ್ಥಾಶ್ವಾಸಂ—

ಪಂಚಮಾಶ್ವಾಸಂ

ಕಂ॥ ಶ್ರೀ ಜಿನ ಗೃಹಮಂ ತ್ರಿಭುವನ
ಪೂಜಿತಮಂ ಪದ್ಮರಾಗ ಮಣಿ ತೋರಣ ವಿ॥
ಭ್ರಾಜಿತಮಂ ಪೊಕ್ಕಂ ಜನ
ತಾ ಜಂಗಮ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷನಭಿನವಪಂಪಂ ॥ ೧ ॥

ಅಂತು ಪೊಕ್ಕು ಪದ ಪಯೋರುಹ ಮರೀಚಿಯಿಂ ಮಧ್ಯರಂಗಮನಳಂಕರಿಸಿ ಮುಕುಳಿತ ಕರಾಂಬುಜಂ ತ್ರಿಭುವನ ಪ್ರಭುಗಭಿಮುಖನಾಗಿ—

ಉ॥ ಕೇವಲ ಬೋಧದಿಂದಱಿದು ಪಾತ್ರಮಪಾತ್ರಮಿದೆಂಬ ಭೇದಮಂ।
ದೇವರ ದೇವ ಸಂಚಕರಮಕ್ಷಯ ಮೋಕ್ಷಸುಖಕ್ಕೆನಲ್ ವಿನೇ॥
ಯಾವಳಿಗಿತ್ತುದಾತ್ತ ದಿವಿಜೇಂದ್ರ ನರೇಂದ್ರ ಫಣೀಂದ್ರ ರಾಜ್ಯ ಲ।
ಕ್ಷ್ಮೀ ವಿಭವಂಗಳಂ ತಳೆದೆ ನೀಂ ಜಸಮಂ ಜಗದೊಳ್ ಜಿನೇಶ್ವರಾ ॥ ೨ ॥

ಉ॥ ಇತ್ತಪೆ ನೀನೆ ದೇಹಿಗನುರೂಪಮೆನಲ್ ಸುಖ ಲೇಶಮಾದಿಯಾ।
ಗತ್ತಲನಂತ ಸೌಖ್ಯಮವಸಾನಮೆನಲ್ ಪೆಱರಾರುಮೀವರಿ॥
ಲ್ಲಿತ್ತಪರನ್ಯರೆಂದು ಬಹಿರಂಗ ನಿಮಿತ್ತದಿನೆಂಬರೆನ್ಗೆ ದೇ।
ವೋತ್ತಮ ನೀನೆ ಚಾಗಿವೆಸರಂ ಪಡೆದೈ ಜಗದೊಳ್ ಜಿನೇಶ್ವರಾ ॥ ೩ ॥

ಚ॥ ಪಗೆಕೆಳೆಯೆಂಬ ಭೇದದಱಿತಂ ತಮಗಿಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ನಂಟರಂ।
ಪಗೆವರೆ ಗೆತ್ತು ಕೊಂದು ಕಲಿಯಪ್ಪವರಕ್ಕೆಮ ಘಾತಿ ಕರ್ಮಮಂ॥
ಪಗೆವಡೆಯಂ ಪಡಲ್ವಡಿಸಿ ಕೀೞ್ ಕೃತಾಂತನನಿಕ್ಕಿ ವೀರಲ।
ಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ನೆಲೆಯಾದ ಮೆಯ್ಗಲಿಯೆ ನೀನೆ ವಲಂ ಜಗದೊಳ್ ಜಿನೇಶ್ವರಾ ॥ ೪ ॥

ಚ॥ ನನೆಗಣೆಯಿಂ ಜಗತ್ರಯಮನಂಡಲೆದಂಗಭವಂಗೆ ಭಂಗಮಂ।
ಜನಿಯಿಸಿದೈ ಚರಾಚರರುಮಂ ತವೆ ನುಂಗಿದ ಕಾಲ ದಂದಶೂ॥
ಕನ ರದಮಂ ಕಬಿಲ್ಚಿ ಕಳೆದೈ ಕಡು ಬಲ್ಲಿದನಪ್ಪ ಮೋಹಮ।
ಲ್ಲನ ಬಲಗಯ್ಯನಯ್ಯ ಮುರಿದೈ ಕಲಿ ನೀನೆ ವಲಂ ಜಿನೇಶ್ವರಾ ॥ ೫ ॥

ಉ॥ ನೀಱೆಯರುನ್ನತ ಸ್ತನ ಭರಂಗಳ ಭಾರಮವುಂಕಿ ಸೋಂಕೆ ನೀ।
ರೇಱದರೇಱದರ್ಪೆಱವ ಪೀಠಮನನ್ಯರೊಳಾಪ್ತರೆಂಬ ಮಾ॥
ತೇಱದು ಭಾರತೀ ಸ್ತನ ಭರಂಗಳ ಭಾರಮವುಂಕಿ ಸೋಂಕೆ ನೀ।
ರೇಱದೆ ಸಿಂಹ ವಿಷ್ಟರಮನೇಱದೆ ನೀನೆ ವಲಂ ಜಿನೇಶ್ವರಾ ॥ ೬ ॥

* ಚ ॥ ಸುಗತಿಗೆ ಭಕ್ತಿ ದುರ್ಗತಿಗೆ ನಿನ್ನ ಪದ ಪ್ರತಿಕೂಲ ವೃತ್ತಿ ಮು।
ಕ್ತಿಗೆ ನಿಜ ತತ್ವ ಭಾವನೆಯೆ ಕಾರಣಮೆಂದೊಡೆ ನೀನೆ ದೇಹ ಯಾ॥
ತ್ರೆಗೆ ಸುಖ ದುಃಖ ಯೋಜನೆಗೆ ದೇಹಿಗೆ ಮುಖ್ಯನೆ ನಿನ್ನನಂತಜ್ಞಂ।
ಜಗಮನಶೇಷಮುಂ ಪಡೆವೆನೆಂಬುದು ಯುಕ್ತಿ ವಲಂ ಜಿನೇಶ್ವರಾ ॥ ೭ ॥

ಕೊಲೆಯ ವಿಕಲ್ಪ ಕೋಟಿಗಳೆ ದುಷ್ಕೃತಮೆಲ್ಲಮಬಾಧೆಯೊಂದೆ ಬಂ।
ಬಲ ಸುಕೃತಂಗಳೆಲ್ಲಮವನಿರ್ಬಗೆಯಾಗಿರೆ ಮಾಡಿ ಮಾನವರ್॥
ಪೊಲೆಗಿಡದಂತು ದುಃಖ ಸುಖ ಹೇತುಗಳಂ ನಿಜ ದಿವ್ಯ ಭಾಷೆಯಿಂ।
ಜಲಕನೆ ತೋಱಿದೈ ಸಕಲ ದೇಹಿಗೆ ನೀನೆ ಶರಣ್ ಜಿನೇಶ್ವರಾ ॥ ೮ ॥

ಮದನ ಪತತ್ರಿ ನಿನ್ನ ದೆಸೆಗಾಣದು ಮೋಹ ಮಹಾಹಿ ನಿನ್ನ ನ।
ಣ್ಮದು ಕಲುಷಾನಲಂ ನಿಜದಯಾರಸದಿಂ ಮಸಿಯಾಯ್ತು ಪಾಪವಿ॥
ಲ್ಲದ ಪಯಣಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ನುಡಿ ಸಂಬಳಮಾಯ್ತೆನೆ ಪೆಣ್ಣ ಮಣ್ಣ ಮೋ।
ಹದ ಪರಮಾತ್ಮರಂತಿರಲಿ ನೀನೆ ಜಗತ್ಸ್ವತನ್ಯೆ ಜಿನೇಶ್ವರಾ ॥ ೯ ॥

ಉ ॥ ನೋಟದ ತೀಟದಾಲಿಸುವ ಸೇವಿಪ ವಾಸನೆಗೊಳ್ವ ಸೌಖ್ಯಮುಂ।
ಮಾಟದ ಸೌಖ್ಯಮೆಂದು ಪೆಸರ್ಗೊಳ್ಳದೆ ನಿನ್ನೊಳಭೇದಮಾದ ಕೊಂ॥
ಡಾಟದನಂತಸೌಖ್ಯಮನೆ ಮರ್ಚಿದ ಮಾರ್ಚುಗೆಯೊಳ್ ತೊಡರ್ಚಿ ಮಾ।
ಱಾಟದಿನೆನ್ನ ದರ್ಶನವಿಶುದ್ಧಿಯೆ ಮೂಲ್ಯಮೆನಲ್ ಜಿನೇಶ್ವರಾ ॥ ೧೦ ॥

ಎಂದು ದರ್ಶನಸ್ತುತಿಗೆಯ್ದು—

ಕಂ ॥ ಜಿನ ಮುಖ ದರ್ಶನದಿಂದಂ
ಜನಕಂ ಮುನ್ನಾದ ಖೇದಮುಂ ಮಱೆದು ಸುಧಾ॥
ವನನಿಧಿಯೊಳ್ ಮುಳುಗಿದವೋಲ್
ತನುಪುಳಕಿತಮಾಗೆ ಹರ್ಷರಸಮಯನಾದಂ ॥ ೧೧ ॥

ಅನ್ನೆಗಮಿತ್ತಲ್—

ಚ ॥ ಕೃತಕ ತುರಂಗಮಾಕೃತಿಯನಂದುಪಸಂಹೃತಿ ಮಾಡಿ ಮುನ್ನಿನಾ।
ಕೃತಿಯೊಳೆ ಪೋಗಿ ಪೊಕ್ಕನುಚರಂ ಖಚರಂ ಖಚರೇಂದ್ರಸದ್ಮಮಂ॥

---

* ೭, ೮, ೯, ೧೦—ಈ ನಾಲ್ಕು ಪದ್ಯಗಳೂ ಗ. ಚ. ಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ; ಇವು ಮಲ್ಲಿನಾಥಪುರಾಣದ ೧೨ ನೆಯಾಶ್ವಾಸದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇವೆ.

ಪತಿಯ ಪದಾರವಿಂದಮನರಿಂದಮನರ್ಚಿಸಿದಂ ಕಿರೀಟ ಕೀ।
ಲಿತ ಹರಿನೀಲ ರತ್ನ ರುಚಿ ಮಂಜರಿ ಯೆಂಬ[1]ತಸೀ ಲತಾಂತದಿಂ ॥ ೧೨ ॥

ಅಂತು ಸರ್ವಾಂಗಪ್ರಣತನಾಗಿ—

ಕಂ॥ ತಂದೆಂ ರಮ್ಯಕ ವನ ಜಿನ
ಮಂದಿರದ ಕೆಲಕ್ಕೆ ವಿಥಿಳೆಯಿಂ ಜನಕನನೆಂ॥
ದಿಂದುಗತಿಗನುಚರಂ ಪೋ
ದಂದಮುಮಂ ಬಂದತೆಜನುಮಂ ನೆಜೆ ಪೇಟ್ದಂ ॥ ೧೩ ॥

ಆಗಳಾ ವಿಯಚ್ಚರಾಧಿರಾಜನತಿಹರ್ಷಚಿತ್ತನಂಗಚಿತ್ತಮನಿತ್ತು—

ಮ॥ ಸ್ರ॥ ಗಗನಾಂತರ್ಭಾಗದೊಳ್ ಪೂಗೊಳನಲರ್ದವೊಲಿಂಬಾಗೆ ಚಿತ್ರಾತಪತ್ರಂ।
ಪಗಲಂ ಭೂಷಾಂಶು ಜಾಲಂ ದ್ವಿಗುಣಿಸೆ ಮುಗಿಲಂ ಮುಟ್ಟೆ ನಾನಾಧ್ವಜಂಗಳ್॥
ಭಗವಜ್ಜೈನಾಂಘ್ರಿ ಪೂಜಾ ಪರಿಕರ ಸಹಿತಂ ಮಂಗಳಾತೋದ್ಯ ನಾದ।
ಸ್ಥಗಿತಾಶಾ ಖಂಡನಾಖಂಡಲ ವಿಭವದಿನೇಟ್ತಂದನಾ ಖೇಚರೇಂದ್ರಂ ॥ ೧೪ ॥

ಆಸಮಯದೊಳ್—

ಕಂ॥ ಇದು ಖಚರ ಲೋಕಮಿಾ ಬ
ರ್ಪುದೆ ಖೇಚರ ನಿಚಯಮೆಂದು ಮನದೊಳ್ ಜನಕಂ॥
ಪದೆದೀಕ್ಷಿಸುವನ್ನೆಗಮದು
ಪುದಿದುದು ಮಣಿ ಮಕುಟ ಕಿರಣದಿಂದಾಬನಮಂ ॥ ೧೫ ॥

ಅಂತು ಗಗನ ತಳದಿನವನೀ ತಳಕ್ಕವತರಿಸಿದಿಂದುಗತಿ ಮಂದಗತಿಯಿಂ ಜಿನ ಮಂದಿರಮಂ ಬಲಗೊಂಡೊಳಗಂ ಪೊಕ್ಕು ದರ್ಶನ ಸ್ತುತಿಗೆಯ್ದನೇಕಾರ್ಚನೆಗಳಿನರ್ಚಿಸಿ—

ಕಂ॥ ಆ ಗಗನ ಚರ ಪ್ರವರಂ
ಸ್ವಾಗತ ಸಂಭಾಷಣಂಗಳಿಂ ಜನಕನನ॥
ಭ್ಯಾಗತನಂ ಮನ್ನಿಸಿದಂ
ಶ್ರೀಗೆಂತುಂ ವಿನಯಮೊಂದೆ ಭೂಷಣಮಲ್ತೇ ॥ ೧೬ ॥

1. ಸಿತಾಲತಾಂತದಿಂ. ಕ. ಖ.; ಲತಾಂತಮಾಲೆಯಿಂ. ಗ. ಘ.

ಅಂತು ಮನ್ನಿಸಿ—

ಚ ॥ ಅಲರ್ದ ಮುಖಾಬ್ಜಮುಂದರಿಪೆ ಚಿತ್ತದ ಪತ್ತುಗೆಯಂ ಕಡಂಗಿ ಕ।
ಣ್ಮಲರನುರಾಗಮುಂ ಕೆದಱೆ ನೋಡಿ ನರೇಂದ್ರ ಮುಖಾರವಿಂದಮುಂ॥
ಜಲಜಲಿಸುತ್ತುಮಿರ್ಪ ದಶನಾಂಶು ಪೊದಟ್ದಿ ತಟಿದ್ವಿಳಾಸಮುಂ।
ಗೆಲೆ ನುಡಿದಂ ಘನ ಧ್ವನಿ ಘನಧ್ವನಿಯಂ ಮಿಗೆ ಖೇಚರಾಧಿಪಂ ॥ ೧೭ ॥

ಕಂ॥ ಎನ್ನ ತನಯಂಗೆ ತಕ್ಕಳ್
ನಿನ್ನ ತನೂಜಾತೆ ರೂಪವತಿ ಸೀತೆ ಗಡಾ॥
ಕನ್ನೆಯನೆನ್ನ ಮಗಂಗಿ
ತ್ತೆನ್ನೊಡನೊಡರಿಸು ಧರಾಧಿಪತಿ ಕೊಳ್ಕೊಡೆಯಂ ॥ ೧೮ ॥

ಎನೆ ಜನಕನಿಂತೆಂದಂ—

ಕಂ॥ ನಿನ್ನ ತನಯಂಗೆ ನಮಿವಂ
ಶೋನ್ನತ ಕುಡಲಪ್ಪುದಾದೊಡಂ ಕನ್ನೆಯನಾಂ॥
ಮುನ್ನಮೆ ರಾಮಂಗಿತ್ತೆನ
ದನ್ನಿಲೆ ನುಡಿಯದೊಡೆ ಮೆಚ್ಚಲಱಿಗುಮೆ ಲೋಕಂ ॥ ೧೯ ॥

ಎನೆ ಸನ್ಮತಿವೆಸರ ವಿದ್ಯಾಧರನಿಂತೆಂದಂ—

ಕಂ॥ ದೊರೆಕೊಂಡ ನಿಧಿಯನೊಲ್ಲದೆ
ಜರಗಂ ಕರ್ಚುವುದೆ ತನ್ನ ತನಯಂಗೆ ವಿಯ॥
ಚ್ಚರ ರಾಜನೆರೆದೊಡೀಯದೆ
ದೊರೆಯಲ್ಲದ ಮಾನವಂಗೆ ಕುಡುವುದೆ ಕೂಸಂ ॥ ೨೦ ॥

ಆರಾದೊಡಮೆರೆವರ್ಕ
ನ್ಯಾರತ್ನಮನೆರೆದೊಡೀಯೆಮೆಂಬರೆ ಕುಡುವಂ॥
ತಾರಾಮನೊಳೇ[1] ಗಂಡೈ
ಪೌರುಷಮುಂ ತಕ್ಕುದಱಿದು ನೆಗಟಲ್ವೇಡಾ ॥ ೨೧ ॥

ಎನೆ ಜನಕಂ ಮುನಿಸಂ ಮನಕ್ಕೆ ತಾರದೆ ರಾಮನ ಭುಜ ಪ್ರತಾಪಮಿಲ್ಲದಂದುತ ರಂಗತಮನೆಂಬ ಶಬರ ನಾಯಕನಿಂ ವಿನೀತಾಖಂಡಮನಿತುಂ ಮ್ಲೇಚ್ಛ ದೇಶಮುಕ್ಕು

1. ಳೇಂ ಕಂಡೈ. ಘ

ಮಂತಾಗದಂತೆಮ್ಮುಮನೆಮ್ಮಭಿಮಾನಮುಮಂ ಕಾದೊಡೆಮ್ಮ ಮಗಳಂ ಕನ್ಯಾ ರತ್ನಮಂ ಸೀತೆಯನಿತ್ತೆನೆನೆ ಮತ್ತೊರ್ವಖಚರನಿಂತೆಂದಂ;

ಕಂ॥ ಎರಲೆಯುಮಂ ಬೇಡನುಮಂ
ಧುರದೊಳ್ ಬೆಂಕೊಂಡನೆಂದದಂ ಸಾಹಸಮಾ॥
ಗಿರೆ ಪೊಗೞ್ವೆ ಸಕಳವಿದ್ಯಾ
ಧರ ವಲ್ಲಭ ಸಭೆಯೊಳಿದು ಪೊಗೞ್ತೆಗೆ ಪೊಲನೇ ॥ ೨೨ ॥

ಗಗನಾಂಗಣದೊಳ್ ನಡೆವರ್
ಬಗೆದೆಡೆ[1]ಗೇಂಬಾೞ್ತೆಯಾದುದಾವೊಡಮೊಗಳಂ॥
ಬಗೆದಾಗಡೆ ಕುಡುಗುಂ ವಿ
ದ್ಯೆಗಳೆನೆ ಖೇಚರರ ಮಹಿಮೆ ಭೂಚರರ್ಗುಂಟೇ ॥ ೨೩ ॥

ಎನೆ ಜನಕಂ ಮುನಿದು—

ಚ ॥ ಪುರು ಜಿನನಾದಿಯಾಗೆ ಜಿನಪುಂಗವರುಂ ಭರತೇಶನಾದಿಯಾ।
ಗಿರೆ ಸಕಲಾರ್ಧ ಚಕ್ರಿಗಳುಮೇಂ ಗಳ ಭೂಚರರಲ್ಲದಾರೊ ಖೇ॥
ಚರರದನೇಕೆ ನೀ[2]ನಱಿಯೆ ಪಾಱಿದೊಡೇಂ ಫಲಮುಂಟೆ ಪಕ್ಕಿಯುಂ।
ತಿರೆ ಪುರುಷಾರ್ಥಮಲ್ತು ಪರ ನಿಂದೆಯುಮಾತ್ಮ ಗುಣ ಪ್ರಶಂಸೆಯುಂ ॥೨೪॥

ನಿಮಗವರೇತಱಿಂದುಱದರೆಂದಿಱಿಕೆಯ್ವಿರೊ ವಂಶ ವೀರ್ಯದಿಂ।
ಸಮನವರ್ಗಾರುಮಿಲ್ಲವರಶೇಷ ಕಲಾ ಕುಶಲರ್ ಪ್ರಚಂಡ ವಿ॥
ಕ್ರಮುರವರೀ ತ್ರಿಖಂಡ ಭರತೋರ್ವರೆಯಂ ಭುಜ ದಂಡದಿಂದಮಾ।
ಕ್ರಮಿಸುವ ಗಂಡಗರ್ವದ ಬಲಾಚ್ಯುತರಲ್ಲರೆ ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರ್ ॥ ೨೫ ॥

ಎಂಬುದುಮಿಂದುಗತಿ ವಿಯಚ್ಚರೇಂದ್ರನಾನುಡಿಗೆ ಕನಲ್ದು—

ಮ ॥ ದೆಸೆಬಿದ್ದಂ ಬಲಗರ್ವಮಂ ಪೊಗೞ್ವೆ ವಜ್ರಾವರ್ತಮಂ ರಾಮನೇ।
ಱಿಸೆ ವೈದೇಹಿಯನೀವುದಾಱದೊಡೆ ಮತ್ಪುತ್ರಂ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲಂ॥
ಗೆ ಸರೋಜಾಕ್ಷಿಯನೀವುದೀ ನುಡಿಯನೇಗೊಳ್ಳೆಂಬುದುಂ ರಾಮ ಸಾ।
ಹಸಮಂ ಬಲ್ಲುದಱಿಂದಮಾನುಡಿಯನೇಗೊಡಂ ಮಹೀವಲ್ಲಭಂ ॥ ೨೬ ॥

---

1. ಗಂ ಬಾಳ್ತೆಯಾದೊಡಃವೊಡಮೆ. ಚ
2. ನಱುಪು. ಗ. ಘ. ಚ.

ಅನಂತರಂ ಜನಕನಂ ವಿಚಿತ್ರ ವಸ್ತ್ರಾದಿಗಳಿನರ್ಚಿಸಿ ವಿದ್ಯಾಧರ ಕುಲಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿಗರಪ್ಪ ನಮಿ ವಿನಮಿಗಳ್ಗೆ ನಾಗರಾಜನಿತ್ತ ನಾಗ[1]ವಿದ್ಯಾಧಿಷ್ಠಿತಂಗಳಪ್ಪ ವಜ್ರಾವರ್ತ ಸಾಗರಾವರ್ತಂಗಳೆಂಬ ಬಿಲ್ಗಳಂ ಹಲಾಯುಧ ಗದಾಯುಧ ಸಮನ್ವಿತಂಗಳಂ ತರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟವರ್ಕೆ ಚಂದ್ರವರ್ಧನನೆಂಬ ಮಹತ್ತರನಂ ಕಾಪುವೇೞ್ದು ಕಳಿಪುವುದುಂ ವಿಯಚ್ಚರ ಬಲಂಬೆರಸವರಿರ್ವರುಂ ಮಣಿಮಯ ವಿಮಾನಂಗಳನೇಱಿ ಪವನ ಪಥದೊಳ್ ಮನಃಪವನವೇಗದಿಂ ಮಿಥಿಳೆಗೆ ಬರುತ್ತಿರ್ಪುದುಂ—

ಚ॥ ಗಗನದೊಳೊಡ್ಡುಗಟ್ಟಿ ಬೆಳಗಾ ಬರುತಿರ್ಪುದದಲ್ತು ರೋಹಣಾ।
ದ್ರಿಗಳಿೞಿತರ್ಪುವಲ್ಲವು ನವಗ್ರಹ ಮಂಡಲಮಲ್ತು ಕಲ್ಪ ವಾ॥
ಸಿಗರ ವಿಮಾನಮಲ್ತು ಜನಕಂ ಬರುತಿರ್ದಪನೆಂದು ಕಣ್ಬೊಲಂ।
ಬುಗೆ ನಲಿದತ್ತು ದಿಟ್ಟಿವೆಳಗಿಂ ಗುಡಿಗಟ್ಟಿ ಪುರಾಂಗನಾಜನಂ ॥ ೨೭ ॥

ಉ॥ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಪೋದನೆಮ್ಮರಸನಿನ್ನೆಮಗಾರ್ ಶರಣೆಂಬ ಭೇದಮುಂ।
ತಲ್ಲಳಮುಂ ಮೊದಲ್ಗಿಡಿಸಲಾ ಬರುತಿರ್ದನೆ ನಮ್ಮ ಸೈಪಿನಿಂ॥
ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಭೂಪನೆಂದು ನಡೆ ನೋೞ್ಪೆಡೆಯೊಳ್ ನಿಜ ಲೋಚನ ಪ್ರಭಾ।
ಪಲ್ಲವದಿಂ ವಿಪಲ್ಲವಮನಿತ್ತುದು ಚಂದ್ರಿಕೆಗಂಗನಾಜನಂ ॥ ೨೮ ॥

ಅಂತು ಜನಕಂ ಮಿಥಿಲೆಯಂ ಪೊಕ್ಕು ಚಂದ್ರವರ್ಧನಾದಿಗಳನುಚಿತ ಪ್ರತಿಪತ್ತಿಯಿಂ ಮನ್ನಿಸಿ ಬೀಡಿಂಗೆ ಬೆಸಸೆ ಪುರದ ಬಹಿರ್ಭಾಗದ ರಮ್ಯಪ್ರದೇಶದೊಳ್—

ಮ॥ ನೆಲೆಮಾಡಂಗಳನೇಕಮಾಗೆ ನೆಲೆವೀಡಂ ವಿದ್ಯೆಯಿಂ ಮಾಡಿ ಮೆ।
ಯ್ಗಲಿ ತಳ್ವಿಲ್ಲದೆ ಚಂದ್ರವರ್ಧನ. ನ[2]ಭೀಪ್ಸಾವಲ್ಲರೀ ವರ್ಧನಂ॥
ಬಲ ನಾರಾಯಣ ಬಾಹು ದಂಡದಳವಂ ನೋಡಲ್ ಗದಾದಂಡದಿಂ।
ಹಲದಿಂ ಕೂಡಿದ ಚಾಪ ದಂಡ ಯುಗಮಂ ಬೈತಲ್ಲಿ ಕಾದಿರ್ಪುದುಂ ॥೨೯॥

ಅನ್ನೆಗಮಿತ್ತಲ್—

ಕಂ॥ ಪ್ರಿಯ ಸಂಭಾಷಣ ಸಹಿತಂ
ಬಯಸಿದುದಂ ಪರಿಜನಕ್ಕೆ ಸಾಲ್ವಿನಮಿತ್ತ॥
ಪ್ರಿಯಮುಂ ಪುಟ್ಟಿಸಿದಂ ಸುರ
ಭಿಯೊಳೀನೌದಾರ್ಯ ಸಿಧಿಯೊ ಜನಕ ನರೇಂದ್ರಂ ॥ ೩೦ ॥

ಅನಂತರಂ ಮಜ್ಜನ ಭೋಜನಾದಿ ದಿವಸ ವ್ಯಾಪಾರಮಂ ತೀರ್ಚಿ ಸೆಜ್ಜೆವನೆ

1. ವಿದ್ಯಾವೇಷ್ಟಿತಂ. ಚ. 2. ಭೀಪ್ಸಾ. ಕ. ಖ. ಚ.

ಯೊ[1]ಳುಪಧಾನವಿರಾಜಮಾನ ಹಂಸ ತೂಲ ತಳ್ಪದೊಳ್ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ನಿಜಮನೋವಲ್ಲಭೆಗೆ ತನ್ನ ಪೋದ ಬಂದ ವೃತ್ತಾಂತಮಂ ನೆಱೆಯೆ ಪೇೞೆ ಘನ ನಿನದಮಂ ಕೇಳ್ದ ಹಂಸವನಿತೆಯಂತೆ ವಿಕಳೆಯಾಗಿ—

ಉ ॥ ನೋಡಿರೆ ಪುಟ್ಟಿದಾಗಳೆ ಖಳಂ ಶಿಶುವಂ ಪಿಡಿದುಯ್ದೊಡೀಕೆಯಂ ।
ನೋಡಿ ತನೂಜನಂ ಮಱೆದಿರ್ದನೀಕೆಯುಮಂ ಗಡ ಬಿಲ್ಗಳಂ ನೆವಂ ॥
ಮಾಡಿ ವಿಯಚ್ಚರಾನುಚರರುಯ್ದಪರೆಂದು ವಿದೇಹಿ ಮೆಯ್ಯನೀ ।
ಡಾಡಿ ಕಪೋಲಮಂ ತೊಳೆವಳುಣ್ಮಿದ ಲೋಚನ ವಾರಿಧಾರೆಯಿಂ ॥ ೩೧ ॥

ಅಂತು ವಿಕಳೆಯಪ್ಪುದುಂ—

ಉ ॥ ಅಂಬುಜ ನೇತ್ರೆ ನಿನ್ನ ಮನದುಮ್ಮಳಮಂ ಬಿಡು ತನ್ನ ತೋಳ್ಗೆ ಪಾ ।
ಱುಂಬಳೆ ಭೂರಿ ಭೂವಳಯಮೆಂಬಳವಂ ತಳೆದಿರ್ದನನಂತ ವೀ ॥
ರ್ಯಂ ಬಲಭದ್ರನೇಱಿಸುಗುಮಂಕದಬಿಲ್ಲನಳುರ್ಕೆಗೆಟ್ಟು ಬಿ ।
ಲ್ಲುಂಬೆಱಗಾಗಿ ಪತ್ತುವಿಡೆ ಕನ್ನೆಯ ಲೋಭಮನನ್ಯರಾಜಕಂ ॥ ೩೨ ॥

ಮ ॥ ಸ್ರ ॥ ಋಣವಿಲ್ಲೀಬಿಲ್ಗೆ ವಿದ್ಯಾಧರರ್ಗಿವು ಋಣಸಂಬಂಧದಿಂ ರಾಮನಂ ಲ ।
ಕ್ಷ್ಮಣನಂ ಪೊರ್ದಲ್ಕೆ ವೇಡಿರ್ದುವು ನೆವದೊಳೆ ಕೈ ಸಾರ್ದುವೀಬಿಲ್ಗಳಿಂ ಧಾ ॥
ರಿಣಿಯಂ ಬಾಯ್ಕೇಳಿಸಲ್ ಕಾರಣಪುರುಷರಿವರ್ ಪುಟ್ಟಿದರ್ ಪಕ್ಷ್ಮವಿ ಕ್ಷೇ ।
ಪಣಮಾತ್ರಂ ಕಾರ್ಮುಕಾರೋಪಣಮವರ್ಗದಱಿಂದೇಕೆ ಶೋಕಾತಿರೇಕಂ ॥

ಎಂದು ಸತಿಯ ಶಂಕೆಯಂ ಕಳೆದು ಗೃಹ ಮಹತ್ತರಂಗೆ ಬೆಸಸುವುದುಂ—

ಕಂ ॥ ಬಹಿರುದ್ಯಾನದ ಕೆಲದೊಳ್
ಬಹು ರತ್ನ ಸುವರ್ಣಮಯಮೆನಲ್ ನಯನ ಸುಖಾ ॥
ವಹಮಂ ಮಾಡಿಸಿದಂ ಗೃಹ
ಮಹತ್ತರಂ ನಿಮಿಷದಿಂ ಸ್ವಯಂವರ ಗೃಹಮಂ ॥ ೩೪ ॥

ಆ ಸ್ವಯಂವರ ಭೂಮಿ ಪೂರ್ವಾ ಪರಾಯತ ಚತುರಶ್ರಮೆನಿಸಿ ಪೊಳೆವ ಪೊಮ್ಮಗಿಲ ಬಳಸಿನೊಳಂ, ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರ ಮುಖಂಗಳಾಗಿ ತೋರ್ಕೆವೆತ್ತ ಕರ್ಕೇತನದ ನೆಲೆಮಾಡಂಗಳೊಳಮವಱ ಮುಂದಣಿಂದುಕಾಂತದ ಬಯಲ ಮಂಡಪಂಗಳೊಳಂ, ಅವಱ ಕೆಲದ ಕರ್ಕೇತನದ ಚೌಪಳಿಗೆಗಳೊಳಂ, ಅವಂ ಸುತ್ತಿ ಮುತ್ತಿದ ಮಾಣಿಕದ

1. ಶ್ವೇತಾನೋಪಧಾನಾದಿ. ಗ. ಘ.

ಮತ್ತವಾರಣಂಗಳೊಳಮಲ್ಲಿಂ ಪೊಱಗೆ ಶೋಣ ಮಣಿ ಕಳಶ ಕರ ಕಿಸಲಯಂಗಳಾ ನಭಶ್ರೀಯ ನಾಲಿಂಗಿಸುವ ಬಾಗಿಲ್ವಾಡಂಗಳೊಳಮವಱ ಮುಂದೆ ಸಂದಣಿಸಿದ ಮರಕತ ಮಕರ ತೋರಣಂಗಳೊಳತಿ ರಮಣೀಯಮಾಗಿ—

ಮ ॥ ದಿವಿಜೋರ್ವೀರುಹಮಿತ್ತ ದೇವರ ಮನೋವ್ಯಾಪರದಿಂದಾದ ದೇ।
ವ ವಿಮಾನಂಗಳಿವೆಂಬಱಭೇದದೊಳೆ ಭೇದಂ ಮಾಟ ಕೂಟಂಗಳಿಂ॥
ನವರತ್ನೋಪಲ ಕರ್ಮದಿಂ ಮಣಿವಿತಾನಶ್ರೇಣಿಯಿಂ ಭೇದಮೆಂ।
ಬವರಾರೆಂಬಿನೆಗಂ ಸ್ವಯಂವರಗೃಹಂ ಕಣ್ಗೇಂ ಬೆಡಂಗಾದುದೋ ॥ ೩೫ ॥

ಆ ಸ್ವಯಂವರವಿಹಾರಕ್ಕೆ ಜನಕಂ ಪ್ರಧಾನ ಪುರುಷ ಪುರಸ್ಸರಂ—

ಕಂ॥ ಪುರುವಂಶದ ಕುರುವಂಶದ
ಹರಿವಂಶದ ನಾಥವಂಶ ದುಗ್ರಾನ್ವಯದು॥
ರ್ವರೆಯೊಡೆಯರಾದಿಯಾಗಿರೆ
ನರನಾಥ ಸುತರ್ಕಳೆನಿಬರಾನುಂ ಬಂದರ್ ॥ ೩೬ ॥

ನಾನಾ ವಾಹನಮುಂ ನಾ
ನಾನಕಮುಂ ವಂಶ ವಿಧೃತ ನಾನಾ ಧ್ವಜ ಸಂ ॥
ತಾನಮುಮೆಸೆದಿರೆ ಬಂದರ್
ನಾನಾ ದೇಶಾಧಿನಾಥ ನಂದನರನಿಬರ್ ॥ ೩೭ ॥

ಆ ಸಮಯದೊಳ್ ದಶರಥಂ ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಭರತ ಶತ್ರುಘ್ನರ್ವೆರಸು ಬಂದೊಂದು ಪಳಿಕಿನ ಚೌಪಳಿಗೆಯೊಳ್ ರತ್ನಮುದ್ರಿಕೆಯ ಮಧ್ಯ ನಾಯಕ ರತ್ನದಂತಿರ್ಪುದುಂ—

ಚ ॥ ಶರನಿಧಿ ರತ್ನರಾಶಿಗಳಿನುರ್ವರೆ ರೋಹಣ ಪರ್ವತಂಗಳಿಂ।
ಸುರಗಿರಿ ಸಾನು ಕಲ್ಪಕುಜದಿಂ ಗಗನಸ್ಥಳಿ ತಚ್ಚಿ ತಾರಕಾ ॥
ಪರಿಕರದಿಂ ಸರೋಜಿನಿ ಮರಾಳದಿನೊಪ್ಪುವ ಮಾಟ್ಕೆಯಿಂ ಸ್ವಯಂ।
ವರ ಗೃಹವೊಪ್ಪಮಂ ತಳೆದುದೊಪ್ಪುವ ರಾಜ ತನೂಜ ರಾಜಿಯಿಂ ॥ ೩೮ ॥

ಅನ್ನೆಗಮಿತ್ತಲ್—

ಚ ॥ ಮಳಯಜ ಮಿಶ್ರ ತೀರ್ಥ ಜಲ ಧಾರೆಗಳಿಂ ಶಶಿ ಕಾಂತ ಕಾಂತಮುಂ।
ಗಳ ಕಲಶಾಂಶು ಧಾರೆಗಳೆನಿರ್ಮಡಿಸಿತ್ತು ವಿವಾಹ ಮುಖ್ಯ ಮಂ ॥

ಗಳ ಸವನಂ ವಿಳಾಸವತಿ ಸೀತೆಗೆ ದಿಕ್ತಟಮುಂ ಪಳಂಚೆ ಮಂ ।
ಗಳ ಪಟಹ ಸ್ವನಂ ಪುದಿಯೆ ಮಂಗಳ ಗಾಯಕ ಗೀತ ನಿಸ್ವನಂ ॥ ೩೯ ॥

ಕಂ ॥ ಹಿಮ ಕಿರಣ ಮಾಲೆ ಮುಸುಕಿದ
ಕುಮುದಿನಿಯ ಬೆಡಂಗು ತನಗೆ ಪುದುವೆನೆ ಮೃಗನೇ ॥
ತ್ರೆ ಮನಂಗೊಂಡಳ್ ಮಲಯಜ
ಹಿಮ ಕರ್ದಮ ಕಲಿಲ ಸಲಿಲ ಸವನೋತ್ಸವದೊಳ್ ॥ ೪೦ ॥

ಆ ಮಂಗಲಸವನ ಸಮಯಾನಂತರಂ ಜಾನಕಿ ನೀರಾಜನ ವಿರಾಜಮಾನೆ ಧಾರಾನಿಳಯ ಜಲಯಂತ್ರ ಪುತ್ರಿಕೆಯಂತೆ ನಯನ ಪುತ್ರಿಕೆಗೆ ಮಣಿಭೂಷಣಮೆನಿಸಿ ಪಳಿಕಿನ ಪಟ್ಟವಣೆ ಕೇಸಡಿಯ ಕೆಂಪಿನಿಂದರುಣಮಣಿಯನೊಟ್ಟೈಸೆ ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಲ್ವು ದುಮಾ ನಿತಂಬಿನಿಯ ನಿತಂಬ ಸೂತ್ರದೊಳ್ ತೊಡರ್ಚಿದ ತೋರಮುತ್ತುಗಳಂತೆ ಯುಂ, ಆ ವೃತ್ತಕುಚೆಯ ಕುಚಕಳಶದೊಳೊಸರ್ವ ಲಾವಣ್ಯರಸ ಬಿಂದುಗಳಂತೆ ಯುಂ, ಆ ಕನಕ ಕೇತಕೀ ದಳನಖೆಯ ನಖಮುಖದೊಳುಣ್ಮುವ ಮಯೂಖ ಮಂಜರಿ ಯಂತೆಯುಂ, ಆ ಪಲ್ಲವಾಧರೆಯಧರಪಲ್ಲವದೊಳ್ ಪೊಳೆವ ದರಹಾಸ ಕಳಿಕೆಯಂತೆ ಯುಂ, ಆ ಚಳಾಳಕೆಯಳಕವಲ್ಲರಿಯೊಳ್ ಬೆಳರ್ತ ಬಿರಿಮುಗುಳಂತೆಯುಂ, ಓರೊಂದೆ ಜಲಬಿಂದು ಬಿಡುತರ್ಪುದುಂ—

ಕಂ ॥ ಆ ರಮಣಿಯ ತನುಲತೆಯಿಂ
ವಾರಿಕಣ ಪ್ರಚಯಮಂ ದುಕೂಲಾಂಚಲದಿಂ ॥
ವಾರಾಂಗನೆಯರ್ ತೊಡೆದರ್
ನೀರಂಜಿಸುವಂತೆ ಮಣಿಶಲಾಕೆಯನಾಗಳ್ ॥ ೪೧ ॥

ಮ ॥ ನಗೆಗಣ್ಸೂಸೆ ವಿಳಾಸಮಂ ನಗೆಮೊಗಂ ಲಾವಣ್ಯಮಂ ಬೀಱೆ ಸಾ ।
ವಗಿಸುತ್ತುಂ ಕಚಬಂಧಮಂ ಶಿಥಿಲ ನೀವೀಬಂಧಮಂ ಕಾಂಚಿಯೊಳ್ ॥
ತೆಗೆಯುತ್ತುಂ ಸ್ಮರಮಂತ್ರ ದೇವತೆಯವೋಲ್ ಬಾಹಾಲತಾಂದೋಳನಂ ।
ಬಗೆಯಂ ಬಲ್ಸೆಱೆಗೆಯ್ಯೆ ಬಾಲೆ ಮೆಱೆದಳ್ ಲೀಲಾ ಪದನ್ಯಾಸಮಂ ॥ ೪೨

ಅಂತು ಬಂದು ಚೆಂಬೊನ್ನ ಕನ್ನೆಮಾಡದ ಮೊಗಸಾಲೆಯೊಳಿಕ್ಕಿದ ಮುತ್ತಿನ ಬಿತ್ತರಿಕೆಯೊಳ್ಕುಳ್ಳಿರ್ಪುದುಂ ಮೇಳದಂಗನೆಯರ್ ಮಂಗಳ ಪಸದನಂಗೊಳಿಸಲ ವಸರಂಬಡೆದು ವಿಚಿತ್ರ ಚೀನಾಂಬರಮಂ ನಿಱಿವಿಡಿದುಡಿಸಿ, ಕೆಂದಾವರೆಯನೆಳವಿಸಿ ಲೆಳಸಿದಂದಮಾಗೆ ಲಾಕ್ಷಾರಸದಿನಡಿಯೂಡಿಯುಂ, ಚರಣನಖ ಚಂದ್ರ ಮಾಲೆಗೆ ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲೆಯನೋಲಗಿಸುವಂತೆ ಮುಕ್ತಾಫಲ ನೂಪುರಮಂ ತುಡಿಸಿಯುಂ, ಪುಳಿನ ವಳಯಮಂ ಪೊಂದಾವರೆಯ ಬಳ್ಳಿ ಬಳಸಿದಂತೆ ನಿತಂಬ ವಳಯದೊಳ್ ಮಣಿ

ಮೇಖಲೆಯಂ ತೊಡರ್ಚಿಯುಂ, ಮದನ ಮದ ರದಸಿ ರದನದೊಳ್ ಕೀರ್ತಿಮುಖಮಂ ಕೀಲಿಸುವಂತೆ ಶತಪತ್ರ ಭಂಗಮಂ ತುಂಗಸ್ತನಾಭೋಗದೊಳ್ ಸಂಗಳಿಸಿಯುಂ, ಪೀವರ ಪಯೋಧರ ಮಂಡಳಕ್ಕೆ ಪರಿವೇಷಮಂ ಪಡೆವಂತೆ ಪಂಚರತ್ನದ ಬಣ್ಣಸರ ಮಂ ಕೊರಲೊಳಿಕ್ಕಿಯುಂ, ಬಾಹುಲತೆಯ ಬಿಬಿಲಂತೆ ರತ್ನಕಾಂತಿ ಕವಲ್ವರಿವಿನಮಂ ಗದಮ ನಳವಡಿಸಿಯುಂ, ಸಿರಿಸದ ಬಾಸಿಗಮಂ ಭೃಂಗಮಾಲೆ ಬಳಸುವಂತೆ ನಳಿ ತೋಳೊಳ್ ಪಚ್ಚೆಯ ಪಿಂಡುಗಂಕಣಮನೇಱಿಸಿಯುಂ, ನನೆಗಣೆಗೆ ಗಱಿಗಟ್ಟುವಂ ತಂಗುಲಿಯೊಳ್ ರತ್ನಮುದ್ರಿಕೆಯಂ ಮುದ್ರಿಸಿಯುಂ, ಸ್ಮರ ವಶೀಕರಣ ಯಂತ್ರಮಂ ಬರೆವಂತೆ ಕಪೋಲ ತಳದೊಳ್ ಮಕರಿಕಾ ಪತ್ರಮಂಬರೆದುಂ, ಪೊಸಮಸೆಯ ಪೂಗ ಣೆಗೆ ಪೊಗರಂ ಪಡೆವಂತೆ ನಗೆಗಣ್ಗಳೊಳಂಜನಮನಣ್ಮೆಗೆಯ್ದುಂ, ಕರ್ಣಾಂತ ವಿಶ್ರಾಂತ ವಿಲೋಚನದೊಳ್ ಪಡಿಯಿಟ್ಟು ನೋಟ್ಪಂತೆ ಕಿವಿಯೊಳವತಂಸೋತ್ಪಲಮಂ ತೊಡರ್ಚಿಯುಂ—

ಚ ॥ ಉರ್ಗಳ ಕಾಂತಿಯಿಂದಳಕವಲ್ಲಿಗೆ ನೀರ್ದಳಿವಂತೆ ಮೆಲ್ಲಮೆ ।
ಲ್ಲಗೆ ತಲೆವಿಕ್ಕಿ ಚಂದ್ರ ಕಿರಣಂಗಳನಾಗಳೆ ರಾಹು ನುಂಗಿ ಮ ॥
ತ್ತುಗುಳ್ವಪುದೆಂಬಿನಂ ಮುಡಿಸಿ ಬಾಲೆಯ ಸೋರ್ಮುಡಿಯಂ ಲಲಾಟದೊಳ್ ।
ಮೃಗಮದ ಬಿಂದುವಂ ಪೆಱಗೆ ನುಣ್ಗಱಿಯಂ ಪಡೆವಂತೆ ತಿರ್ದಿದರ್ ॥೪೩॥

ಆಗಳಾಕೆಯ ಮಂಗಳವಸದನಮೇ ತನಗೆ ಬೀರವಸದನಮಾಗೆ—

ಕಂ ॥ ಬಾಲೆಯ ಕಡೆಗಣ್ನೋಟಮೆ
ಸಾಲದೆ ನನೆಗಣೆಗಳೇವುವೆಂದು ಮನೋಜಂ ॥
ಶೂಲಿಯನೊಸಲುರಿಗಣ್ಣಿಂ
ಪೀಲಿಯ ಕಣ್ಣೆಂಬನಾವನೆನಗಿದಿರೆಂಬಂ ॥ ೪೪ ॥

ಮನಸಿಜನೆನೆ ರತಿಯೆನೆ ಕ
ರ್ಬಿನ ಬಿಲ್ಲೆನೆ ಕುಸುಮ ಬಾಣಮೆನೆ ಕೋಕಿಲ ನಿ ॥
ಸ್ವನಮೆನೆ ಮಧುಕರ ಝುಂಕೃತ
ಮೆನೆ ಸೀತೆಯ ಪಸದನಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯಂಗಳ್ ॥ ೪೫ ॥

ಅಂತು ಕೈಗೆಯ್ದುಮಾ ಸಮಯದೊಳ್—

ಕಂ ॥ ಹರಿವಂಶ ನಿಯಮದಿಂ ಹಿತ
ಪುರೋಹಿತಂ ಶುಭಮುಹೂರ್ತದೊಳ್ ಕನ್ಯಕೆಯಂ ॥
ತರವೇೞ್ದು ವೃದ್ಧ ಕಂಚುಕಿ
ವೆರಸು ಮನೋರಥಮೆನಿಪ್ಪ ರಥಮಂ ತಂದರ್ ॥ ೪೬ ॥

ಆಗಳಾಪುರೋಹಿತಾದೇಶದಿನನೇಕ ಮಂಗಳಾನಕ ನಿನದವೊದವೆ ರಥಮನೇರಿ–

ಕಂ ॥ ರಮಣಿಯರೆರಡುಂ ಕೆಲದೊಳ್
ಚಮರರುಹಮನಿಕ್ಕೆ ಬೀಱೆ ಬೆಳ್ಗೊಡೆ ಬೇರೊಂ ॥
ದಮೃತಾಂಶುವನಾಕ್ಷಣದೊಳ್
ಹಿಮಾಂಶುಮುಖಿ ಮೆಱೆದಳೀಕ್ಷಣಾಕರ್ಷಣಮಂ ॥ ೪೭ ॥

ಆಗಳಾಸ್ಯಂದನಮಂ ಸುತ್ತಿಮುತ್ತಿ ಕುಂಚದಡಪದ ಡವಕೆಯ ಕನ್ನಡಿಯ ಪರಿಚಾರಿಕೆಯರುವೊಡನಾಡಿಗಳಪ್ಪಯ್ನೂರ್ವರ್ ಕನ್ನೆಯರುಂ ಮಂಗಳೋಪಕರಣ ದ್ರವ್ಯಂಗಳಂ ಪಿಡಿದು ನಡೆಯೆ—

ಚ ॥ ಮದನ ಪತಾಕೆ ಚುಂಬಿಸೆ ವಿಯನ್ಮುಖಮಂ ಸ್ಮರಚಾಪ ಟಂಕೃತಂ ।
ಪುದಿಯೆ ದಿಗಂತಮಂ ಕುಸುಮಸಾಯಕ ಸಾಯಕಮುರ್ಚೆ ರಾಜಲೋ ॥
ಕದ ಮನಮಂ ಮನೋಜ ವಿಜಯಾಂಗನೆ ಜಾನಕಿ ಪೊಕ್ಕಳಾ ಸಭಾ ।
ಸದನ ಸುವರ್ಣ ಗೋಪುರಮನೇಱೆ ಹಿರಣ್ಮಯಮಂ ವರೂಥಮಂ ॥ ೪೮ ॥

ಕಂ ॥ ಕನ್ನೆಯರಖಿಲ ಕಲಾ ಸಂ
ಪನ್ನೆಯರಯ್ನೂರ್ವರಲರ್ದ ತಾವರೆಗಳವೋಲ್ ॥
ತನ್ನೊಡವರೆ ಬಂದಳ್ ಸಿರಿ
ಸನ್ನಿದವಾದಂತೆ ಸೀತೆ ಕನ್ಯಾರತ್ನಂ ॥ ॥ ೪೯ ॥

ಅಂತುಬಂದು—

ಚ ॥ ಜನಕಜೆ ವಶ್ಯದೀಪ ಕಲಿಕಾಕೃತಿಯಿಂ ಪುಗೆ ತತ್ಸಭಾ ನಿಕೇ ।
ತನ ಕುಸುಮೋಪಹಾರ ಮಣಿರಂಗಮನಂಗಣಮಂ ನರೇಂದ್ರನಂ ॥
ದನರ್ಗೆ ಮನೋವಿಕಾರದೊಡನಂಗ ವಿಕಾರಮುದೇಂ ಪೊದಟ್ದುದೋ ।
ನನೆಕೊನೆಯೇಱುವಂತೆ ವನರಾಜಿ ಮಧು ಪ್ರಥಮ ಪ್ರವೇಶದೊಳ್ ॥ ೫೦ ॥

ಕಂ ॥ ಉದಯಿಸೆ ಶಶಿಕಳೆ ತೆರೆಮಸ
ಗಿದ ಪಾಲ್ಗಡಲಂತೆ ನೃಪಕುಮಾರ ಕದಂಬಂ ॥
ಸುದತಿ ಪುಗೆ ಸಭೆಯನೊಳಕೊಂ
ಡುದು ಮದನ ವಿಕಾರ ಚೇಷ್ಟೆಯಿಂ ಬಹುವಿಧಮಂ ॥ ೫೧ ॥

ದಿನಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಪುಗಿಲೊಳ್ಕೋ
ಕನದಾಕರ ನಿಕರವೊಡನೆಸಳ್ಮಸಗುವವೋಲ್ ॥

ಜನಕಾತ್ಮಜೆ ಪುಗೆ ಸಭೆಯಂ
ಜನಿಯಿಸಿದುದು ಮದನ ಚೇಷ್ಟೆ ರಾಜನ್ಯಕದೊಳ್ ॥ ೫೨ ॥

ಆಗಳಾಕೆಯ ಲಾವಣ್ಯ ಮದಿರಾರಸ ಸೇವನೆಯಿಂ ಕರಂ ಸೊರ್ಕಿ—

ಕಂ॥ ದ್ವಿಗುಣಿಸೆ ನಖರುಚಿ ಪೂಮಾ
ಲೆಗಳಂ ಕಾರಿರುಳೊಳೊಗೆದ ತಾರಾವಳಿಯಂ ॥
ನಗೆ ತೋರದುರುಂಬಂ ಸಾ
ವಗಿಸಿದನಡಿಗಡಿಗೆ ನೃಪಕುಮಾರಕನೊರ್ವಂ ॥ ೫೩ ॥

ಪರಭಾಗಂಬೆತ್ತಿರೆ ಪ
ದ್ಮರಾಗ ಮಣಿ ಪಾಣಿಪದ್ಮರಾಗದಿನೊರ್ವಂ ॥
ನರನಾಥ ಸುತಂ ಮೆಱೆದಂ
ಕಿರೀಟಮುಂ ತಿರ್ದುವಂತೆ ಭುಜಶಾಖೆಗಳಿಂ ॥ ೫೪ ॥

ತಾರಾವಳಿಯಂ ತಳೆದ ನ
ಭೋರಂಗದ ಭಂಗಿ ತನಗೆ ಪುದುವೆನಿಸಿದುದಂ ॥
ಪೇರುರಮುನದೇಂ ಮೆಱೆದನೊ
ಹಾರಮನೋಸರಿಸುವಂತೆ ನೃಪಸುತನೊರ್ವಂ ॥ ೫೫ ॥

ಮಂಗಳ ಮಣಿಪೀಠಂ ವಿಜ
ಯಾಂಗನೆಗೆನೆ ಕೊರ್ವುವೆತ್ತುದಂ ಮತ್ತೊರ್ವಂ ॥
ತುಂಗ ಭುಜ ಶಿಖರಮುಂ ರ
ತ್ನಾಂಗದಮುಂ ಸಾರ್ಚುವೊಂದುನೆವದಿಂ ಮೆಱೆದಂ ॥ ೫೬ ॥

ಮ॥ ತಿೞಿಬೆಡಂಗುವೆತ್ತ ಕಮಲಾಕರದೊಳ್ ರಮಣೀಯಮಾದ ಕೆಂ।
ದಾವರೆ ಪೂವಿನೊಳ್ ಸೆಣಸಿದತ್ತು ಕುಮಾರ ವಿಶಾಲ ವಕ್ಷದೊಳ್ ॥
ಸಾವಗಿಸುತ್ತುಮಿರ್ಪ ಪದದೊಳ್ ಪೊಳೆದೊಪ್ಪುವ ತೋರಮುತ್ತಿನೆ।
ಕ್ಕಾವಳಿ ಸೂಸುವಂಶುಜಲದಿಂ ಬೆಳರ್ಗೆಂಪಳವಟ್ಟ ಕೆಂದಳಂ ॥ ೫೭ ॥

ಆಗಳಾ ಸ್ವಯಂವರ ಮಧ್ಯಭೂಮಿಗೆ ಮಣಿಭೂಷಣಮೆನಿಸಿ ಮನಂಗೊಳಿಸುವ ಪಳಿಕಿನ ಚೌಪಳಿಗೆಯ ನೀಲ ಶಿಲಾಸ್ತಂಭಮಂ ಮಲಂಗಿ ಪೊನ್ನ ಪುತ್ತಳಿಗೆಯ ವಿಳಾಸಮನಸಕಟಿದು ತಟಿದ್ವಲ್ಲರಿ ಬಳಸಿದ ಶರಲ್ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂತೆಯುಂ, ತಾರಾವಳಿ ಬಳಸಿದಿಂದುಕಳೆಯಂತೆಯುಂ, ವಿದ್ರುಮ ಲತೆ ಬಳಸಿದ ಲಾವಣ್ಯರಸ ಸಮುದ್ರ ವೇಲೆ

ಯಂತೆಯುಂ ಕನ್ಯಕಾ ಕದಂಬದ ಬಳಸಿಂ ಬಗೆಗೊಳಿಸಿ ನಿಖಿಲಜನ ಮನಃಪೀಠ ದೊಳ್ ಮನಸಿಜಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆಯ್ದ ರತಿಯಂತೆ ನಿರತಿಶಯಮಾಗಿರ್ಪುದುಂ—

ಕಂ॥ ಸಕಳೇಂದು ಮುಖಿಯನಾ ಕ
ನ್ನಿಕೆಯಂ ಕಣ್ಸೋಲ್ತು ನೋಡಿ ಮತ್ತೊರ್ವಂ ಕೌ॥
ತುಕದಿಂದೆಮೆಯಿಕ್ಕದೆ ರಾ
ಜ ಕುಮಾರಂ ಸುರ ಕುಮಾರನಂ ಗೆಲೆವಂದಂ ॥ ೫೮ ॥

ತರುಣಿಯ ಲಾವಣ್ಯ ರಸಾಂ
ಬುರಾಶಿಯೊಳ್ ತೇಂಕೆ ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಂ ಮನಮುಂ॥
ಮರವಾನಸನಂತೊರ್ವಂ
ಸ್ಮರ ಸಮ್ಮೋಹನ ಶರಕ್ಕೆ ಗುಱಿಯಾಗಿರ್ದಂ ॥ ೫೯ ॥

ಅಳವಡಿಸುವಂತೆ ಮಣಿಕುಂ
ಡಳಮಂ ನಸು ಮುರಿದು ಜನಕಸುತೆಯ ಕಪೋಲ॥
ಸ್ಥಳಮಂ ಮೃಗಮದ ಪತ್ರಾ
ವಳಿ ವಿಳಸಿತಮಂ ಮರುಳ್ದು ನೋಡಿದನೊರ್ವಂ ॥ ೬೦ ॥

ತಳವೆಳಗಾದಂ ವನಿತಾ
ತಿಳಕದ ಪೆಱೆ ನೊಸಲ ರೋಚನಾ ತಿಲಕದ ಚೆ॥
ಲ್ವೆಱೆಕುಳಿಗೊಳೆ ಸಮ್ಮೋಹನ
ತಿಳಕದವೋಲ್ ಮನಮುನವನಿಪಾಲಕ ತಿಲಕಂ ॥ ೬೧ ॥

ಬಾಳೆಯ ಸೋರ್ಮುಡಿ ಮನಸಿಜ
ಕಾಳೋರಗನಂತೆ ಮನದೊಳಾ ಕಂಪನಮುಂ॥
ಮೇಳಿಸೆ ಮತ್ತೊರ್ವಂ ಭೂ
ಪಾಳಂ ಪಾವಡರ್ದನಂತೆ ಬೆಱಗಾಗಿರ್ದಂ ॥ ೬೨ ॥

ಮ॥ ತನು ರೋಮಾಂಚಮನಪ್ಪುಕೆಯ್ಯೆ ನೃಪನೊರ್ವಂ ಕನ್ಯಕಾರೂಪ ದ।
ರ್ಶನದಿಂ ತತ್ಪುಲಕಂಗಳಂ ಕಲ ವಿಪಂಚೀ ನಾದಮಂ ಕೇಳ್ದು ಭೋಂ॥
ಕನೆ ಮೆಯ್ವೆರ್ಚಿದುವೆಂದು ಬಂಚಿಸಿಯುಮೇಂ ಮೇಲ್ವಾಯ್ವುದಂಲೋಲಲೋ।
ಚನಮಂ ತಾಂಗಿದನಿಲ್ಲ ಜಾನಕಿಯ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕಿದಾಶ್ಚರ್ಯಮೇ ॥ ೬೩ ॥

ಉ॥ ಪಲ್ಲವ ಪಾಟಲಾಧರೆಯ ಪೀನ ಪಯೋಧರ ಮಂಡಲಂಗಳಾ।
ಪಲ್ಲಹರೀ ಪರಂಪರೆಯನೀಯೆ ಸಮುತ್ಸುಕ ಲೋಚನ ಪ್ರಭಾ॥

ಪಲ್ಲವದಿಂ ದುಕೂಲ ನವ ಪಲ್ಲವ ಶೋಭೆಯನಾಗಳೊರ್ವನಿ ।
ತ್ತಲ್ಲಿಯೆ ಕಣ್ಬಳಂಚಲೆಯೆ ಜಾನಕಿಯಂ ಮನವೊಲ್ದು ನೋಡಿದಂ ॥ ೬೪ ॥

ಮ ॥ ಕೆಲರಾಗಳ್ ಋಜುವಿಂದಮರ್ಧಋಜುವಿಂದಂ ಸಾಚಿಯಿಂದಂ ಕೆಲರ್ ।
ಪಲವುಂ ಭಂಗಿಯಿನಿರ್ದು ಜಾನಕಿಯ ರೂಪಾಶ್ಚರ್ಯಮಂ ನೋಡಿ ಕ ॥
ಣ್ಮಲರಂ ಚಿತ್ತಮನಿತ್ತು ಚಿತ್ರಿಸಿದವೋಲ್ ನಿಷ್ಪಂದರಾಗಿರ್ಪುದುಂ ।
ಗೆಲೆವಂದತ್ತು ವಿಚಿತ್ರ ಚಿತ್ರಸಭೆಯಂ ಭೂಭೃತ್ಸಭಾಮಂಡಲಂ ॥ ೬೫ ॥

ಕಂ ॥ ಅನಿತಿಂದ್ರಿಯಮುಂ ವಿಷಯಮ
ನನಾಕುಲಂ ಬಿಟ್ಟು ದರ್ಶನೇಂದ್ರಿಯವೊಂದ ॥
ರ್ಕನುವಶಮಾದುವೆನಲ್ ನೃಪ
ತನಯರ್ ಜಾನಕಿಯಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಾಗಿರ್ದರ್ ॥ ೬೬ ॥

ಕರಣಂ ನಯನಮೆ ವಿಷಯಂ
ತರುಣಿಯೆ ಪೆಱತೇನುಮಿಲ್ಲೆನಲ್ ರಾಜತನೂ ॥
ಜರ ಕಣ್ಗಳೆಳಸಿ ಬಳಸಿದು
ವುರವಣಿಸಿದುವಟ್ಟಿ[1]ಮುಟ್ಟಿದುವು ಜಾನಕಿಯಂ ॥ ೬೭ ॥

ಅನಂತರಂ—

ಕಂ ॥ ಬಿಸರುಹ ನೇತ್ರೆಗೆ ಜಾನಕಿ
ಗೆ ಸುಟ್ಟಿ ತೋಱುತ್ತು[2]ಮಱಿಪಿದಳ್ ಪರಿವಿಡಿಯಿಂ ॥
ಪೆಸರ್ಗೊಂಡು ವೃದ್ಧ ಕಂಚುಕಿ
ಪೆಸರ ನೃಪಾತ್ಮಜರ ವಂಶ ವೀರ್ಯ ಶ್ರುತಮಂ ॥ ೬೮ ॥

ಅಂತಱಿಪುವ್ರದುಂ—

ಕಂ ॥ ಕಡು ಮುಂದಮಪ್ಪ ಕಣ್ಣೆಮೆ
ಕುಡುವುರ್ವಂ ತಡುಕೆ ನೋಡೆ ಮೊಗರಸವೆಂಬಿಂ ॥
ಗಡಲೊಳ್ ಪೊಳೆವೆಳವಾಳೆಯ
ಬೆಡಂಗನೊಳಕೊಂಡುವಕ್ಷಿಗಳ್ ಜಾನಕಿಯಾ ॥ ೬೯ ॥

---

1 ಪತ್ತಿ. ಚ.
2 ಮಱಿಪಿದ. ಗ. ಚ.

ಚ ॥ ನನೆಯ ಸರಲ್ಗಳಂತೆ ನೆಱೆದಿಂಗಳ ತಣ್ಗದಿರಂತೆ ಕಂತುರಾ ।
ಜನ ಕರವಾಳಮೆಯ್ವೊಳಪಿನಂತೆ ನವೋತ್ಪಲ ದಾಮದಂತೆ ಪೂ ॥
ವಿನ ಮುಱಿಯಂತೆ ತುಂಬಿಗಳ ಮಾಲೆ ತೆಱಂಬೊಳೆವಂತೆ ಲೋಲಲೋ ।
ಚನರುಚಿ ಸುತ್ತಿಮುತ್ತಿದುದಶೇಷ ನೃಪಾಲ ಸಭಾಂತರಾಳಮಂ ॥ ೭೦ ॥

ಅಂತು ನೋಡಿ—

ಚ ॥ ಎಱಗದೆ ಪೂತ ಚಂಪಕವನಕ್ಕೆ ನಮೇರು ಮಹೀರುಹಕ್ಕೆ ಬಂ ।
ದೆಱಗುವ ಚಂಚರೀಕದವೊಲಾಕೆಯ ಕೇಕರಮನ್ಯರಾಜಕ ॥
ಕ್ಕೆಱಗದೆ ರಾಘವಂಗೆಱಗೆ ಕಂಚುಕಿ ಕಣ್ಣಱಿದಾ ಲತಾಂಗಿಗ ।
ಟ್ಟಿಱಿೊಳಭಿವರ್ಣಿಸಲ್ ಬಗೆದ[1]ಳಾ ಧರಣೀಶ ಗುಣೈಕ ದೇಶಮಂ ॥ ೭೧ ॥

ಉ ॥ ಪ್ರಾಕೃತನಲ್ಲನೀ ದಶರಥಾಗ್ರತನೂಭವನೇಕವಾಕ್ಯನಾ ।
ಶಾಕರಿ ಕರ್ಣ ಚಾಮರಯಶಂ ಚರಮಾಂಗನನಂತವೀರ್ಯನಿ ॥
ಕ್ಷ್ವಾಕು ಕುಲಾಮೃತಾರ್ಣವ ಸುಧಾಕಿರಣಂ ರಣಮೇರು ಲೋಕ ಲುಂ ।
ಟಾಕ ನಿದಾಘ ತಾಪ ಹರ ವರ್ಷಣ ಮೇಘನುದಾತ್ತರಾಘವಂ ॥ ೭೨ ॥

ಕಂ ॥ ಕರಿಯಂ ಕಾಮಂ ಬಿಸ ಪಾಂ
ಡುರವರ್ಣಂ ರಾಮನಿದುವೆ ಭೇದಮಭೇದಂ ॥
ನಿರತಿಶಯಮಪ್ಪರೂಪಿಂ
ವರನಾಗಲ್ ನಿನಗೆ ತಕ್ಕನೀ ರಘುವೀರಂ ॥ ೭೩ ॥

ಎಂಬುದುಮಾಸಮಯದೊಳಾ ವಿದ್ಯಾಧರ ಮಹತ್ತರಂ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕಮಾ ವಿಷಮ ಚಾಪಮನರ್ಚಿಸುವುದುಂ—

ಮ ॥ ರಸನಾ ಶಂಪಾ ಶತಂ ಸಂಚಳಿಸೆ ಪುದಿಯೆ ಫೂತ್ಕಾರಮಾಶಾಂತಮಂ ದ ।
ಳ್ಳಿಸೆ ವಹ್ನಿಜ್ವಾಲೆ ದೀರ್ಘಾನನ ಕುಹರ ಸಹಸ್ರಂಗಳಿಂ ಕಣ್ಗಳಿಂದೆ ॥
ಲ್ಲಿಸೆಗಂಗಾರಂಗಳೆತ್ತಂ ಕೆದಱೆ ಫಣಸಹಸ್ರಂಗಳಂ ಬಿರ್ಚಿ ಕಣ್ಗ ।
ರ್ಗಿಸಿ ವಜ್ರಾವರ್ತ ಚಾಪಂ ಪಡೆದುದು ಭಯಮಂ ಕಾಳ ಕಾಳಾಹಿ ರೂಪಂ॥೭೪॥

ಕಂ ॥ ಸಿಡಿಲಂತೆ ಮೊಳಗಿ ನೆಲನಂ
ಪೊಡೆಯುತ್ತುಂ ಪತ್ತು ದೆಸೆಗಮುವ್ವಳಿಸುತ್ತುಂ ॥
ಪಡೆದುವಗುರ್ವಂ ಜವನೆರ್ದೆ
ಗಿಡೆ ವಜ್ರಾವರ್ತ ಸಾಗರಾವರ್ತಂಗಳ್ ॥ ೭೫ ॥

1. ನಾ. ಚ.

ಆಗಳವರ ಮುಸಕಮುಂ ಕಂಡು ಭಯಂಗೊಂಡು ಖಚರಮಂಡಲಂ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲಂಗೆ ಕನ್ನೆ ಕೈಸಾರ್ದಳೆಂದು ಪೆಱಸಾರ್ದು ನೋಡುತಿರ್ಪುದುಂ—

ಸ್ರ ॥ ಈ ವಜ್ರಾವರ್ತ ಕೋದಂಡಮನವಯವದಿಂದೇಱಿಸಲ್ ಸಾಲ್ವ ಧೀರ್ದಂ।
ಡಾವಷ್ಟಂಭ ಪ್ರಚಂಡಂ ಜನಕಜೆಗೆ ವರಂ ಬರ್ಪುದೆಂಬೀ ವ್ಯವಸ್ಥಾ॥
ರಾವಂ ಕರ್ಣಾವತಂಸಂ ಪಸರಿಸೆ ನಿಜಪೀಠಂಗಳಿಂದೆಬ್ಬಿದಾಗಳ್।
ತೀವುತ್ತಿರ್ಪನ್ನೆಗಂ ಭೂಷಣ ರುಚಿ ಕಕುಭಾನೀಕಮುಂ ರಾಜಲೋಕಂ ॥೭೬॥

ಕಂ ॥ ಮನಸಿಜನುಂ ಚಂದ್ರಮನುಂ
ದಿನಕರನುಮನೇಕರೇಕೆ ನೆರೆದರೊ ಪೇೞಿಂ ॥
ಬಿನೆಗಂ ನೃಪತನಯರ್ಬಿ
ಲ್ಲನೇಱಿಸಲ್ ತಮ್ಮ ಬೆಳಗೆ ಬೆಳಗೆನೆ ಬಂದರ್ ॥ ೭೭ ॥

ಅಂತು ಬಂದಗುರ್ವುಪರ್ವೆ ಬಿಗುರ್ವಿಸಿದ ಬಿಲ್ಗಳಂ ಕಂಡು ಭಯಂಗೊಂಡು:—

ಮ ॥ ಉರಿಯಂ ಕಾಱುವ ಕೆಂಡಮುಂ ಕಱಿವ ಬಿಲ್ಲಂ ಕಂಡೆವಿಲ್ಲುಕ್ಕೆವಂ।
ತರುಣೀರತ್ನಮನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ವ ಸಮುಕಟ್ಟೆಂದಟ್ಟಿದಂ ಖೇಚರಂ॥
ಮರುಳಾದಂ ಜನಕಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನೊಡಂಬಟ್ಟಾರೊ ಕಲ್ಯಾಣ ತ।
ತ್ಪರರೀ ಮಂಗಳ ಲಗ್ನದೊಳ್ ಕುಳಿಕದಂಷ್ಟ್ರಾ ಲಗ್ನಮುಂ ಸೈರಿಪರ್ ॥ ೭೮ ॥

ಕಂ ॥ ಅಹಿದರ್ಶನಮಲ್ತು ಶುಭಾ
ವಹಂ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ವಿಷಮವಿಷಾ[1]ಮಾರ್ಗಮಹಿ ॥
ಗ್ರಹಣಂ ಮುನ್ನಂ ಪಾಣಿ
ಗ್ರಹಣಂ ಬೞಿಯಂ ಗಳಿನ್ನವಘಟಿತಮೊಳವೇ ॥ ೭೯ ॥

ಮಧುಪರ್ಕಮಲ್ತು ಮಂಗಳ
ವಿಧಾನದೊಳಗೊಂದುಮಲ್ತು ಪಾವಂ ಪಿಡಿವೀ ॥
ವಿಧಿ ಕನ್ಯಾ ಪರಿಣಯನ
ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯಂಗಡಿನ್ನವಘಟಿತಮೊಳವೇ ॥ ೮೦ ॥

* ಕುಡುವೆಂ ಜಾನಕಿಯುಂ ಪಿಡಿ
ದೊಡಜಗರಮನೆಂದು ಮುನ್ನ ಪೇೞ್ದೊಡೆಯಾಗಾ ॥
ರುಡಮುಂ ಕಲ್ತು ವಿವಾಹ
ಕ್ಕೊಡರಿಸುವಂ ಬಱಿದೆ ಪಿಡಿವನಾವನೊ ಪಾವಂ ॥ ೮೧ ॥

1. ವಿಷಮಾಹಿ. ಚ; * ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಖ. ಚ. ಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಉ ॥ ದೂರದೊಳಂಜದೀಕ್ಷಿಸುವ ಕಣ್ಗಲಿಗಳ್ ನೃಪರಾರುಮಿಲ್ಲೆನಲ್ ।
ಸಾರೆವರಲ್ ಮನಂಗಿಡದ ಮೆಯ್ಗಲಿಯಾವನೊ ಬಾಹುವೀರ್ಯದಿಂ ॥
ದಾರ್ಢ್ಯವನೆತ್ತಲಾರ್ಪನೆನಲೇಱಿಸುವುದ್ಧತ ವೃತ್ತಿ ನಾಡೆಯುಂ ।
ದೂರಮಿವರ್ಕೆ ಬಿಲ್ವೆಸರನಿಟ್ಟವನುರ್ವಿಗೆ ನಂಜನಿಟ್ಟವಂ ॥ ೮೨ ॥

ಎಂದು ನೆರೆದರಸುಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರಾಬಿಲ್ಲಂ ಕಂಡು ಬಲ್ಗರಂ ಪೊಡೆದಂತೆ ಪೆಡಂ ಮಗುಳೆ—

ಶಾ ॥ ದೇಶಾಧೀಶ ತನೂಭವರ್ ಸೆಡೆವುದುಂ ಸಾಕೇತ ಸಿಂಹಾಸನಾ ।
ಧೀಶಂ ಕಂಡು ದರಸ್ಮಿತಂ ದಶರಥಂ ಭ್ರೂವಲ್ಲರೀ ಪಲ್ಲವಾ ॥
ದೇಶಂ ನೋಡೆ ಮುಖಾಬ್ಜಮಂ ಸಭೆಯಿನೆಟ್ದಿಂ ತುಂಗವಂಶಂ ಸುರೇಂ ।
ದ್ರಾಶಾದಂತಿ ಬಲಂ ಜಿತಾಹಿತಬಲಂ ದುರ್ವಾರ ಬಾಹಾಬಲಂ ॥ ೮೩ ॥

ಅಂತು ತಳರ್ವುದುಂ—

ಕಂ ॥ ಜನ ನಯನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಂ
ತನುರುಚಿಯೊಳ್ಪೊಳೆಯೆ ನಡೆವ ನೆಯ್ದಿಲ್ಗೊಳನಂ ॥
ನೆನೆಯಿಸಿ ಮಾಣ್ದನೆ ರಾಮಂ
ನೆನೆಯಿಸಿದನನುಕ್ಷಣಂ ಸಹಸ್ರೇಕ್ಷಣನಂ ॥ ೮೪ ॥

ಮ ॥ ಬಲಭದ್ರಂ ರಜತಾದ್ರಿ ಬರ್ಪತೆಱದಿಂ ಬಂದಂ ಧನುರ್ದರ್ಶನಾ ।
ಕುಲರಂ ರಾಜತನೂಜರಂ ಸ್ಮಿತಮುಖಂ ನೋಡುತ್ತುಮುದ್ಭ್ರೂಲತಂ ॥
ಕೆಲರಂ ಮೂರ್ಛೆಗೆ ಸಂದರಂ ಕೆಲಬರಂ ಬೆಳ್ಕುತ್ತು ಬೆನ್ನಿತ್ತರಂ ।
ಕೆಲರಂ ಬೆಕ್ಕಸಮುತ್ತರಂ ಕೆಲಬರಂ ಶಂಕಾ ವಿಷಾತಂಕರಂ ॥ ೮೫ ॥

ಅಂತೆಯ್ದೆವರ್ಪುದುಂ—

ಚ ॥ ಪದನಖ ದೀಪ್ತಿ ಮಂಜರಿ ನಿಚೋಳಕದಂತಿರೆ ತನ್ನನಾವಗಂ ।
ಪುದಿಯಲೊಡಂ ಬಿಗುರ್ವಣೆ ರಘೂದ್ವಹ ಸನ್ನಿಧಿಯಿಂದದೃಶ್ಯಮ ॥
ಪ್ಪುದುಮಿಳಿದಾಯ್ತು ಚಾಪಲತೆ ರೋಹಣಶೈಲ ವಿಷಾಪಹಾರ ರ ।
ತ್ನದ ವಿತತಾಂಶು ತಳ್ತಡರೆ ನಿರ್ವಿಷಮಾದ ಮಹಾ ವಿಷಾಹಿವೋಲ್ ॥ ೮೬ ॥

ಆಗಳಾ ವಿಷಮ ಕೋದಂಡಮನೇರಂಡ ಕಾಂಡಮಂ ಬಗೆವಂತು ಬಗೆದು—

ಮ ॥ ಪದುಳಂ ನಿಂದೆಡಗಯ್ಯೊಳೊತ್ತಿ ರಘುಜಂ [1]ಕೊಪ್ಪಂ ಪದಾಂಗುಷ್ಠಮೂ ।
ಲದೊಳಿಟ್ಟೇಱಿಸೆ ಕಾಲದಂಡ ನಿಭಮಂ ಕೋದಂಡಮಂ ಭೂತಳಂ ॥

---

1. ಕೊಳ್ಪಂ. ಚ.

ಪದುಳಂನಿಂದುದೆ ಶೇಷಕಂಠ ಕಠಿನಾಸ್ಥಿ ಶ್ರೇಣಿ ನುರ್ಗಾಗದಿ ।
ರ್ದುದೆ ಕೂರ್ಮೋನ್ನತ ಕರ್ಪರಂ ನಳಿದು ಬೆನ್ನಂ ಪತ್ತದೇಂ ಮಾಣ್ಬುದೇ ॥೮೭॥

ಕಂ ॥ ಇರ್ಮ ಭರಂಗೆಯ್ದನೆ ಗೊಲೆ
ಗೊರ್ಮೊದಲೊತ್ತಿದನಗುರ್ವು ಮೆಯ್ವೆತ್ತುದನಾ ॥
ಕಾರ್ಮುಕಮಂ ರಘುವೀರನ
ದೋರ್ಮಂಡಳ ಶಕ್ತಿ ಮನುಜ ಸಾಧಾರಣಮೇ ॥ ೮೮ ॥

ಮ ॥ ಪುಲಕಂ ಜಾನಕಿಗುತ್ಸವಂ ಜನಕರಾಜಂಗುಮ್ಮಳಂ ಖೇಚರಾ ।
ವಲಿಗುದ್ವೇಗಭರಂ ನರೇಂದ್ರ ಸುತ ಸಂದೋಹಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮೋಹನಂ ॥
ಲಲನಾಶ್ರೇಣಿಗೆ ವಿಸ್ಮಯಂ ಪುರಜನಕ್ಕಾಕರ್ಷಣಂ ಲೋಚನಾ ।
ವಲಿಗಾಯ್ತೇಱಿಸಿ ನೀವಿ ಜೇವೊಡೆಯೆ ವಜ್ರಾವರ್ತಮಂ ರಾಘವಂ ॥ ೮೯ ॥

ತದನಂತರಂ—

ಮ ॥ ಸಮದಂ ಲೀಲೆಯಿನೆತ್ತೆ ಖೇಚರಬಲಂ ಕಿಱ್ತಿತ್ತಿ ಪಾಱಿತ್ತನು ।
ಕ್ರಮದಿಂದಾನತಮಾಗೆ [1]ಕೊಪ್ಪು ಪಿರಿದುಂ ಲಜ್ಜಾನತಂ ರಾಜಲೋ ॥
ಕಮಣಂ ಬೆಕ್ಕಸಮುತ್ತುದೇಱಿಸುವುದುಂ ಕೋದಂಡಮಂ ರಾಮನ ।
ಶ್ರಮದಿಂ ಮನ್ಮಥನಾಗಳೇಱಿಸನೆ ಮಾಱಿಚ್ಚಂ ಪುರಸ್ತ್ರೀಯರಂ ॥ ೯೦ ॥

ಕಂ ॥ ಅವತಂಸಮಾದುವಮರ
ಸ್ತವನಂಗಳ್ ಸಕಳ ಜನದ ಜಯಜಯ ನಿನದಂ ॥
ಕಿವಿಸದ್ದಂ ಕಿಡಿಸಿದುದು
ತ್ಸವ ಪಟಹ ಧ್ವನಿಗಳುಣ್ಮಿ ಪೊಣ್ಮಿದುವಾಗಳ್ ॥ ೯೧ ॥

ಎತ್ತಿದುವು ಮಂಗಲಧ್ವಜ
ಮೆತ್ತಿದುದು ಸಿತಾತಪತ್ರಮಾಗಸಮಂ ಪೊ ॥
ತ್ತೆತ್ತಿದುದಾಶೀರ್ವಾದಂ
ಮುತ್ತಿನ ಸೇಸೆಗಳನಿಕ್ಕಿದರ್ ಮಾನಿನಿಯರ್ ॥ ೯೨ ॥

ಆಗಳಾ ಬಳನ ದೋರ್ಬಲಕ್ಕೆ ಕಂಚುಕಿ ರೋಮಾಂಚ ಕಂಚುಕಿತ ಶರೀರೆಯಾಗಿ ಜಾನಕೀದೇವಿ ನಿಜಮನೋರಥಂ ಸಫಲಮಾದುದಿದುವೆ ಪುಣ್ಯಾವಹ ಸಮಯಮಖಿಲ ರಾಜಕುಲ ಶೇಖರನಂ ಕುಸುಮಶೇಖರನಂ ಮಾಳ್ಪುದೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸೆ—

---

1. ಕೊಳ್ಪು. ಚ

ಉ ॥ ಆವೆಡೆ ಹಂಸಿಗೀನಡೆಯು ಚೆಲ್ವಿನೆ ನೂಪುರದಿಂಚರಂ ಸ್ವರಂ।
ಜೇವೊಡೆದಂದಮಾಗೆ ಮೃದುಪಾದತಳಂಗಳ ಕೆಂಪು ಕೂಡೆ ಕೆಂ॥
ದಾವರೆವೂಗಳಂ ಕೆದಱುವಂತಿರೆ ಕುಂತಳ ಸೌರಭಕ್ಕೆ ಭೃಂ।
ಗಾವಳಿ ಮೇಲೆ ಪೀಲಿದಟಿಯಂತಿರೆ ಬಂದಳದೊಂದುಲೀಲೆಯಿಂ ॥ ೯೩ ॥

ಕಂ ॥ ಅಲರ್ಗಣೆಯನಂಗಜಂಗೀ
ಯಲೆಂದು ರತಿ ಬರ್ಪ ಮಾೞ್ಕೆಯಿಂ ಮಾಲೆಯನಾ ॥
ಲಲಿತಾಂಗಿ ಪಿಡಿದು ಕಣ್ಗಂ
ಕೆಲಕ್ಕಮಾ ದಾಶರಥಿಯ ಬಗೆಗಂ ಬಂದಳ್ ॥ ೯೪ ॥

ಅಂತುಬಂದು—

ಉ ॥ ಮಾಲೆಯುಮೇಲೆ ತುಂಬಿಗಳಮಾಲೆ ತೆಱಂಬೊಳೆದಾಡೆ ಬೇಱೆ ಪೂ।
ಮಾಲೆಯ ಲೀಲೆಯುಂ ಕೆದಱೆ ಕೇಕರಮಾಲೆ ಶಿರೀಷಮಾಲೆಯುಂ॥
ಸೋಲಿಸೆ ನೀಳ್ದ ಬಾಹುಲತೆ ತೋಳ ಮೊದಲ್ ಮದನಾನುರಾಗಮುಂ।
ಸಾಲಿಡೆ ಸಾರ್ದು ಸೀತೆ ರಘುವಂಶನಮೇರುಗೆ ಮಾಲೆಸೂಡಿದಳ್ ॥ ೯೫ ॥

ಮ॥ ಸ್ರ॥ [1]ತನಿಸೋಂಕೆಂ ಮೆಯ್ಗೆ ರೋಮಾಂಚಮನೊದವಿಸಿ ರಾಮಂಗೆ ವೈದೇಹಿ ನೀರೇ।
ಜನಿಸರ್ಗಾಮೋದ ಗಂಧೋದಕ ಸವನಮನಿತ್ತಟ್ಟಿಱಿಂ ಬಾಹುಮೂಲಂ॥
ಸ್ತನಮೂಲಂ ನಾಭಿಮೂಲಂ ತ್ರಿಗುಣಿಸೆ ಸುಮನಶ್ಶೇಖರಂ ಮಾಡಿ ಕಂದ।
ರ್ಪನ ವಾಮೋಪಾಂತದೊಳ್ ರಂಜಿಸುವ ರತಿಯ ಸೌಂದರ್ಯಮಂ ಸೂಱೆ
[ಗೊಂಡಳ್ ॥ ೯೬ ॥

ಕಂ ॥ ಬಲದೇವಂಗೇವುದೋ ಬೆಂ
ಬಲಮಾತನೊಳಾದ ಮೋಹದಿಂ ಕೃಷ್ಣಂ ದೋ॥
ರ್ಬಲದೃಪ್ತಂ ಸೆಣಸಿದರಂ
ಕೊಲಲುಂ ಗೆಲಲುಂ ಕಡಂಗಿ ಪಿಂದನೆ ಬಂದಂ ॥ ೯೭ ॥

ಆಕಾರಮಲ್ತು ವಜ್ರ
ಪ್ರಾಕಾರಮಿದೆನಿಸಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಬರೆ ಚಾಪಂ॥
ವೈಕುರ್ವಣ ವಿಷಮ ಫಣೀಂ
ದ್ರಾಕೃತಿಯಂ ಬಿಟ್ಟು ಮಟ್ಟಮಿರ್ದತ್ತಾಗಳ್ ॥ ೯೮ ॥

ಗರುಡೋದ್ಗಾರ ಮಣಿಚ್ಛವಿ
ಗರುಡಧ್ವಜನೆನಿಪ ಕೃಷ್ಣನಿದಿರೊಳ್ ಧನು ತ॥

---

1 ತನು......ವಿಸೆ. ಗ ಘ ಚ.

ಸ್ಮರಗಾಕಾರಮನುಪಸಂ
ಹರಿಸಿ ನಿಜಾಕೃತಿಯಿನಿರ್ಪುದೊಂದಚ್ಚರಿಯೇ ॥ ೯೯ ॥

ಅಂತುಬಂದು—

ಚ ॥ ನಗಧರನೆತ್ತನೇ ಧನುವನೇಱಿಸನೇ ನಗಸಾನು ಕೂಟಮಂ ।
ಪಗೆವರನೇಱಿಸಲ್ ನೆಱೆವಲಂಪ್ಯಬಲಂ ಬಲಗರ್ವದಿಂದದಂ ॥
ಬಗೆದನೆ ಪುರ್ಬನೇಱಿಸುವ ಮಾಟಕ್ಕೆಯಿನಶ್ರಮದಿಂ ಪೊಡರ್ಪುರ್ಗೆ ಕೈ ।
ಮಿಗೆ ರಿಪುಮರ್ದನಂ ಧನುವನೆತ್ತಿದನೇಱಿಸಿದಂ ಜನಾರ್ದನಂ ॥ ೧೦೦ ॥

ಪೃಥ್ವೀ ॥ ಪರಾಭವಿಸಿದಂ ಗುಣ ಪ್ರಗುಣ ಚಂಡ ಕೋದಂಡದಿಂ ।
ಪರಿಸ್ಫುರಿತ ಪಂಚರತ್ನ ರುಚಿ ಸಾಗರಾವರ್ತದಿಂ ॥
ವಿರೋಧಿಬಲ [1]ಪೋತ ವೀರರಸ ಸಾಗರಾವರ್ತದಿಂ ।
ಸುರೇಂದ್ರಧನು ಮೂಡಿದಂಬರಮನಂದು ಪೀತಾಂಬರಂ ॥ ೧೦೧ ॥

ಚ ॥ ಉದಧಿ ಕಲಂಕಿದತ್ತು ದೆಸೆ ತಲ್ಲಳಿಸಿತ್ತಮರಾದ್ರಿ ಗಾಳಿಗೊ ।
ಡ್ಡಿದ ಸೊಡರಂತೆ ಸಂಚಲಿಸಿದತ್ತು ನೆಲಂ ನಡುಗಿತ್ತು ದಿಗ್ಗಜಂ ॥
ಮದಮುಡುಗಿತ್ತು ಖೇಚರಬಲಂ ಪೆಳಱಿತ್ತು ಕರುತ್ತು ದಿವ್ಯ ಚಾ ।
ಪದ ತಿರುವಾಯ್ಗೆ ದಿವ್ಯಶರಮಂ ತರೆ ದೋರ್ಬಲಶಾಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ॥ ೧೦೨ ॥

ಚ ॥ ಕರ ಕಮಲಂಗಳಂ ಮುಗಿದು ಲಕ್ಷ್ಮಣದೇವ ಶರಣ್ಯ[2]ಮೆಂಬ ದೇ ।
ವರ ನುಡಿ ಪೊಣ್ಮಿದತ್ತಲರ ಪೆರ್ಮಳೆ[3] ಕೊಂಡುದು ದೇವದುಂದುಭಿ ॥
ಸ್ವರವೊಗೆದತ್ತವರ್ಕಗಿದು ಖೇಚರ ರಾಜ ಮಹತ್ತರಂ ಭಯಾ ।
ತುರನೆಮೆಯಿಕ್ಕದೆಂಟನೆಯ ಕೇಶವನಂ ಬೆಱಗಾಗಿ ನೋಡಿದಂ ॥ ೧೦೩ ॥

ಕಂ ॥ ಅದಟಂ ವಜ್ರಾವರ್ತ
ಕ್ಕೆ ದಿವ್ಯಮೆನಿಸಿದ ಹಲಾಯುಧಂಬೆರಸು ಬಲಂ ॥
ಗದೆವೆರಸು ಸಾಗರಾವ
ರ್ತ ದಿವ್ಯ ಚಾಪಕ್ಕುಪೇಂದ್ರನಧಿಪತಿಯಾದಂ ॥ ೧೦೪ ॥

ಚಂದ್ರಾಸ್ಯೆಯರಂ ಮನದೊಳು
ಪೇಂದ್ರಂಗೀರೊಂಬದಿಂಬರಂ ನಿರ್ಜಿತ ದೇ ॥
ವೇಂದ್ರ ಗಣಿಕೆಯರನಂಕದ
ಚಂದ್ರಧ್ವಜನಳ್ಕಿ ಕಪ್ಪವೀವವೊಲಿತ್ತಂ ॥ ೧೦೫ ॥

1. ಪಾತ. ಕ. ಖ. ಚ; ದೈತ್ಯ. ಗ. ಘ. 2. ನೆಂಬ. ಘ.

ಆಗಳನೇಕಾರ್ಚನೆಗಳಿಂ ಧನುರ್ಯುಗಲಮಂ ಜನಕನರ್ಚಿಸುವುದುಂ—

ಕಂ॥ ಅನರಣ್ಯಸುತಂ ದಶರಥ
ಜನಪತಿ ಕರಿಘಟೆಯೊಳಶ್ವದಟಿದೊಳುಪೇಂದ್ರಂ॥
ಜನಕ ತನೂಜೆಯುಮಂ ರಾ
ಮನುಮಂ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಮಿಥಿಳೆಗಭಿಮುಖರಾದರ್ ॥ ೧೦೬ ॥

ಅಂತು ಸ್ವಯಂವರಶಾಲೆಯಿಂ ತಳರ್ವುದುಂ—

ಉ ॥ ಅಟ್ಟಳೆಯಂ ಪಳಂಚಿ ಪುರಗೋಪುರಮಂ ಪರಿದೇಱಿ ಕೋಂಟೆಯಂ।
ಮೆಟ್ಟಿ ಸುಧಾಗೃಹಾವಳಿಗೆ ಲಂಘಿಸಿ ಹರ್ಮ್ಯತಳಕ್ಕೆ ಪಾಯ್ದು ಚೌ॥
ವಟ್ಟಮನೆಯ್ದಿ ದೇವಗುಲದಾದಲೆಯಿಂ ಗಗನೋದರಕ್ಕೆ ದಿಂ।
ಕಿಟ್ಟದು ದುಂದುಭಿಸ್ವನಮನೇಱಿಸಿ ಭೋಂಕನೆ ಶಂಖನಿಸ್ವನಂ ॥ ೧೦೭ ॥

ಆಗಳಾ ಪುರಜನಂಗಳುತ್ತುಂಗ ಮಾಟ ಕೂಟ ಪ್ರಾಸಾದಂಗಳನೇಱಿ—

ಚ ॥ ತಲೆವಱಿದಾನೆ ಸುತ್ತಿ ಪಲವುಂ ಬರೆ ತಳ್ತಿರೆ ಮೇಘಡಂಬರಂ।
ಲಲನೆಯರಿಕ್ಕೆ ಚಾಮರಮನಿರ್ಕೆಲದಾನೆಯ ಪುಷ್ಪಕಂಗಳೊಳ್॥
ನೆಲಸಿ ಕುಳಾಚಳಾಕೃತಿಯನೇಱಿ ಗಜೇಂದ್ರಮನಿಂದ್ರನಂತೆ ಬ।
ರ್ಪಲಘುಪರಾಕ್ರಮಂ ದಶರಥಂ ಪರಿಪೂರ್ಣಜಗನ್ಮನೋರಥಂ ॥ ೧೦೮ ॥

ವನಧಿತರಂಗದಂತಿರೆ ತುರಂಗದಟಿಂ ಬರೆ ವಾಜಿರಾಜವ।
ಲ್ಗನದಿನುರಸ್ಥಲಂಬಿಡಿದು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಕೇಕರದಂತೆ ತೋರಮು॥
ತ್ತಿನ ತಿಸರಂ ತೆಱಂಬೊಳೆಯೆ ಮಿಂಚಿನವೋಲ್ ಮಣಿಕುಂಡಲಾಂಶುಗಳ್।
ತೊನೆಯೆ ಕದಂಪಿನೊಳ್ ಮದನನಂತಿರೆ ಬರ್ಪವನಲ್ತೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ॥೧೦೯॥

ಮ ॥ ತನಿಸೋಂಕಿಂ ತನಗೀಯೆ ಹರ್ಷಭರಮಂ ಲಜ್ಜಾಭರಾಕುಂಚಿತಾ।
ನನೆ ವೈದೇಹಿ ತದೀಯ ಕುಂತಳ ಸಹಸ್ರಕ್ಕಿತ್ತು ತಿರ್ಯಗ್ವಿಳೋ॥
ಕನಮಂ ಹೇಮ ವರೂಥದೊಳ್ ನೆಲಸಿ ನೇತ್ರಾನಂದಮಂ ಮಾಳ್ಪ ರೂ।
ಪಿನ ಚೆಲ್ವಿಂ ಮದನಂಗೆ ಲಾಘವಮನಿತ್ತಾ ಬರ್ಪವಂ ರಾಘವಂ ॥ ೧೧೦ ॥

ಚಲನೀಲಾಚಲರತ್ನಕೂಟಮೆನೆ ಕಾಲ್ಗೋದಾನೆಯಂ ದೋರ್ಭುಜಂ।
ಗಲತಾ ದಂಷ್ಟ್ರಿಕೆ ಕಣ್ಗಗುರ್ವಿಸುವಿನಂ ವಜ್ರಾಂಕುಶಂ ಮೌಕ್ತಿಕಾ॥
ವಲಿ ವಕ್ಷಸ್ಸರಸೀಮೃಣಾಳಿಕೆ ಬೆಡಂಗಂ ಬೀಱೆ ಚಂದ್ರಾರ್ಕರಂ।
ಗೆಲೆವಂದಾ ಬರುತಿರ್ಪವರ್ ಭರತಶತ್ರುಘ್ನರ್ ಪುರೋಭಾಗದೊಳ್ ॥ ೧೧೧ ॥

ಎಂದು ಪುರಜನ ಪರಿಜನಂಗಳೋರೊರ್ವರೊಳ್ ನುಡಿಯೆ ಪುರಮಂ ಪೊಕ್ಕು ಕರುವಮಾಡದ ಮುಂದಣ ವಿವಾಹಮಂಡಪದ ಮುಂದೆ ವಾಹನಂಗಳನಿೞಿದು ಪುಣ್ಯ[1]ಪುಣ್ಯಾಂಗನಾಜನದ ತಳಿವ ಸಜಳ ಧವಳ ಕಳಮಾಕ್ಷತಂಗಳಿನಳಕ ವಲ್ಲರಿಯಂ ಕುಸುಮಿಸುತ್ತುಮೊಳಗಂ ಪುಗುವುದುಂ—

ಮ ॥ ಹರಿನೀಲ ಸ್ತಂಭಮಂ [2]ಜಾಗದ ಪಡಲಿಗೆಯುಂ ತುಂಗ ಭೃಂಗಾರಮುಂ ನೆ।
ರ್ವಿರೆ ಭಾಸ್ವದ್ಭಿತ್ತಿಯಂ ಸುತ್ತಿರೆ ಸುರುಚಿರ ಚಿತ್ರಂ ಹರಿದ್ರತ್ನ ಮಧ್ಯಾ ॥
ಜಿರಮಂ ಮುಕ್ತಾವಲೀ ರಂಗವಲಿ ಬಳಸೆ ಕರ್ಕೇತನ ದ್ವಾರ ಶಾಖಾಂ ।
ತರಮಂ ರತ್ನ ಸ್ಫುರತ್ತೋರಣಮೆಳಸೆ ಬೆಡಂಗಾದು[3]ದುದ್ವಾಹ ಗೇಹಂ ॥ ೧೧೨ ॥

ಕಂ ॥ ಸುರ ದಂಪತಿಗಳ ವಿದ್ಯಾ
ಧರ ದಂಪತಿಗಳ ನರೇಂದ್ರ ದಂಪತಿಗಳ ಕಿ ॥
ನ್ನರ ದಂಪತಿಗಳ ವಿದ್ಧಂ
ವಿರಾಜಿಸಿತ್ತದಱ ಪೊಳೆವ ಪಳಿಕಿನ ಕೇರೊಳ್ ॥ ೧೧೩ ॥

ಪುರು ಜಿನ ಚರಿತಂ ಭರತೇ
ಶ್ವರ ಚರಿತಂ ಸಗರ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಚರಿತಂ ॥
ಹರಿವಂಶ ವೀರಪುರುಷರ
ಚರಿತಂ ಬರೆದಿರ್ದುವಲ್ಲಿ ಕೆಲಕೆಲವೆಡೆಯೊಳ್ ॥ ೧೧೪ ॥

ಆಮೋದ ಮುದಿತ ಮಧುಕರ
ದಾಮಕದೊಳ್ ನೀಲರತ್ನ ದಾಮಂ ಮಲ್ಲೀ ॥
ದಾಮಕದೊಳ್ ಮುಕ್ತಾಫಲ
ದಾಮಂ ತಡವಾದುವೊಡನೆ ಮಣಿಮಂಡಪದೊಳ್ ॥ ೧೧೫ ॥

ಆಲಂಬಿತ ಮಣಿ ಘಂಟಾ
ಜಾಲಕದೆಡೆಯೆಡೆಯೊಳೆಱಲೆ ಕಟ್ಟಿದ ಮುಕ್ತಾ ॥
ಮಾಲಕೆಯಂ ನವ ವಿಚಕಿಲ
ಮಾಲಕೆಗೆತ್ತೆಳಸಿ ಸುೞಿವುವಳಿ ಕಳಭಂಗಳ್ ॥ ೧೧೬ ॥

ಮಂಗಳ ಗಾಯನಿಯರ ಗೀ
ತಂಗಳನುಪಹಾರ ಕುಸುಮ ಮಧುಪಾನ ವ್ಯಾ ॥
ಸಂಗದೊಳಿರ್ದೆಳದುಂಬಿಗ
ಳಿಂಗೊರಲಿರ್ಮಡಿಸಿದತ್ತು ರಾಜಾಂಗಣದೊಳ್ ॥ ೧೧೭ ॥

---

1 ಪಣ್ಯಾಂಗನಾ. ಕ. ಖ. 2. ಪೊನ್ನ ದ. ಚ. 3. ದುತ್ಸಾಹ. ಚ.

ಕಂ ॥ ಪಳಿಕಿನ ಕಂಭಂಗಳ್ ಕ
ಣ್ಗೊಳಿಸುವ ಮಾಣಿಕದ ಸೊಡರ್ಗಳಿಂ ನಾಡೆಮನಂ ॥
ಗೊಳಿಸಿದುವು ಲಸಿತ ಭಸಿತೋ
ಜ್ಜ್ವಲಗಾತ್ರಂ ಸ್ಥಾಣು ನೊಸಲ ಕಣ್ಗೊಂಡಿದವೋಲ್ ॥ ೧೧೮ ॥

ಅರುಣಮಣಿ ದೀಪ ರುಚಿಯಿಂ
ಪರಭಾಗಂಬಡೆದ ನೀಲರತ್ನ ಸ್ತಂಭಾಂ ॥
ತರದಬಲಾಪ್ರತಿಬಿಂಬಂ
ಸಿರಿ ನೆರ್ವಿರ್ದದಳೆನಿಸಿದತ್ತು ಪೀತಾಂಬರನಂ ॥ ೧೧೯ ॥

ಚ ॥ ಉಗುಳ್ದಪುದಿಂದ್ರಚಾಪ ಲತೆಯಂ ನವರತ್ನ ವಿತಾನಮಾಡಿದ ।
ತ್ತಗುರುವ ಧೂಪಧೂಮ ಲತೆ ತುಂಬಿಯ ನೀಲದ ಮೆಯ್ಗೆ ಹಾಸ್ಯಮಂ ॥
ಪಗಲನಿರುಳ್ಗೆ ಮಾಣಿಕದ ದೀವಿಗೆ ಕೈಸೆಜೆಗೊಟ್ಟುದುತ್ಪತಾ ।
ಕೆಗಳನಿಲಂಗೆಮಾಡಿದುವು ಮಾರ್ಗ ನಿರೋಧಮನಾ ನಿವಾಸದೊಳ್ ॥ ೧೨೦ ॥

ಆ ಮಂಟಪದ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದೊಳ್—

ಕಂ ॥ ಮರಕತ ಮಂಗಲ ವೇದಿಕೆ
ಧರಾಂಗನಾ ಕೇಶಬಂಧದಂತಿರೆ ಮುಕ್ತಾ ॥
ವಿರಚಿತ ರಂಗವಲಿ ಮನೋ
ಹರಮಾದುದು ತೊಳಗಿ ಪೊಳೆವ ತಲೆದುಡುಗೆಯವೋಲ್ ॥ ೧೨೧ ॥

ಪಸುರ್ವರಲ ಜಗಲಿಯೊಳ್ ರಂ
ಜಿಸಿದುದು ಚೆಂಬೊನ್ನ ಪಟ್ಟವಣೆ ಪಸುರೆಲೆಯಿಂ ॥
ಮುಸುಕಿದ ತಾವರೆಗೊಳದೊಳ್
ಪಸುರ್ಗಟಿದು ಮರಲ್ದರಲ್ದ ಪೊಂದಾವರೆವೋಲ್ ॥ ೧೨೨ ॥

ಎಳ ಅಡಕೆಯ ಗೊನೆಯಿಂ ಮಾ
ತುಳುಂಗದಿಂ ನಾರಿಕೇಳಫಲದಿಂ ದ್ರಾಕ್ಷಾ ॥
ಫಳದಿಂ ಕಾಂಚನ ಕದಳೀ
ಫಳದಿಂದೊಪ್ಪಿದುದು ವೇದಿಕಾಂತರ್ಭಾಗಂ ॥ ೧೨೩ ॥

ಮ ॥ ಬಿಸಸೂತ್ರ ತ್ರಿತಯಂ ಯವಾಂಕುರ ಕೃತ ಗ್ರೈವೇಯಕಂ ಪಲ್ಲವೋ ।
ಲ್ಲಸಿತಾದರ್ಶ ಸುದರ್ಶನೀಯಮಮಲ ಪ್ರಕ್ಸಂದರಂ ಪಂಚರ ॥

ತ್ನ ಸಮುಸ್ತೌಷಧಿ ಗರ್ಭಮಕ್ಷತ ಯುತಂ ದೂರ್ವಾಂಚಿತಂ ಸರ್ವಥಾ ।
ನ್ಯ ಸಮುತ್ತಂಭಿತ ಪೂರ್ಣ ಕುಂಭಮೆಸೆದತ್ತಾ ವೇದಿಕಾ ಮಧ್ಯದೊಳ್ ॥ ೧೨೪ ॥

ಅನುರೂಪಂ ಸ್ಫಟಿಕಾಬ್ಜದೊಳ್ ದಧಿ ಸುವರ್ಣ ಕ್ರೌಂಚದೊಳ್ ರೋಚನಂ ।
ಘನ ಹಾರೀತಕ ಹಂಸಿಯೊಳ್ ಹರಿತ ದೂರ್ವಂ ರಾಜತ ದ್ರೋಣಿಯೊಳ್ ॥
ಘನಸಾರಂ ಹರಿನೀಲ ಶುಕ್ತಿಕೆಗಳೊಳ್ ಕಸ್ತೂರಿ ಮಾಣಿಕ್ಯ ಭಾ ।
ಜನದೊಳ್ ಕುಂಕುಮ ಪಂಕಮೇಂ ಮೆಱೆದುವೋ ಮಾಂಗಲ್ಯ ಸಾಕಲ್ಯಮಂ॥

ಕಂ ॥ ಮಿಸುಗುವ ಕೆಂಪಳಿರಂ ದ್ವಿಗು
ಣಿಸೆ ಮೇಗೊಗೆವಂಶುಮಾಲೆ ವೇದಿಕೆಯೊಳ್ ರಂ ॥
ಜಿಸಿದುವೆಳನೇಸಱಂ ನೆನೆ
ಯಿಸುವ ಚತುಷ್ಕೋಣ[1] ಶೋಣ ಮಣಿಕಲಶಂಗಳ್ ॥ ೧೨೬ ॥

ಆ ಸಕಲ ಮಂಗಲದ್ರವ್ಯ ಸಂಸೇವ್ಯಮಾನ ಮಣಿವೇದಿಕಾ ಮಧ್ಯ ವಿಶಾಲ ಕಲಧೌತ ಪೀಠದೊಳ್ ರತಿಯುಂ ರತಿಪತಿಯುಮಿರ್ಪವೋಲ್ ದಂಪತಿಗಳಿರ್ದರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವ ಭಾಗದೊಳ್ ದಶರಥನಿಂದ್ರನಂದದಿನುಪೇಂದ್ರ ಭರತ ಶತ್ರುಘ್ನ ಸಮನ್ವಿತನುಮನೇಕ ಮುಕುಟಬದ್ಧ ಪರಿವೃತನುಮಾಗಿರ್ದಂ; ಮತ್ತಮಪರಭಾಗದೊಳಪರಾಜಿತಾ ಮಹಾದೇವಿ ಸುಮಿತ್ರೆ ಸುಪ್ರಭೆ ಕೈಕೆವೆರಸನಂತ ಸಾಮಂತ ಸೀಮಂತಿನಿಯರ ನಡುವೆ ಸುರ ಪುರಂಧ್ರಿಯರ್ಬಳಸಿದಿಂದ್ರಾಣಿಯಂತೆ ಮಹಾ ಮಹಿಮೆವೆತ್ತಿರ್ಪುದುಮಿತ್ತಲ್-

ಉ ॥ ರನ್ನದ ಬಾಯಿನಕ್ಕೆ ಪಲವಂದದ ಚಂದದ ಸೀರೆಗೆನ್ನವ ।
ರ್ತನ್ನವರೆನ್ನದಿತ್ತೊಸಗೆಗೀ ನೆಲದೊಳ್ ಪೂಜಗಾರುಮಿಲ್ಲೆನಲ್ ॥
ಮನ್ನಿಸಿ ವೈಮೆಯಂ ಮೆಱೆದಳಂದು ವಿದೇಹಿ ವಿವಾಹ ಗೇಹದೊಳ್ ।
ಸನ್ನಿದಮಾದ ಕಲ್ಪಲತೆಯೋ ಸುರಧೇನುವೊ ಪೇೞೆಮೆಂಬಿನಂ ॥ ೧೨೭ ॥

ಅಂತಪಾರಪುಣ್ಯ [2]ಪುಣ್ಯಾಂಗನಾಜನಕ್ಕೆ ಪಂಚರತ್ನದುಪಾಯನಮನಿತ್ತು ಪಳಂಚಿನುಂಗುರದ ನೂಪುರದ ನೂಲ ತೊಂಗಲ ಸಂಕಲೆಯ ಪಿಂಡುಗಂಕಣದ ಕಲ ಕಲ ನಿನದಮತನು ಚಾಪ ಲತಾ ಟಂಕಾರ ಶರಮೋಕ್ಷ ಹೂಂಕಾರವಂತೆ ಕಿವಿಸದ್ದಂ ಕಿಡಿಸೆ, ಕಡೆಗಣ್ಣ ಕಾಂತಿ ಕುಡಿಮಿಂಚಿನ ಗೊಂಚಲಂತೆ ಸಂಚಲಿಸೆ, ಪೆಂಡವಾಸದ ವಿಲಾಸಿನೀ ಜನಂಗಳಂಗಜ ಜಂಗಮ ಲತೆಯಂ ಸುತ್ತಿದೆಳಲತೆಗಳೆನೆ ವಿವಿಧೋಪಾಯನ ರತ್ನ ಪಟಲಿಕೆಗಳಂ ಪಿಡಿದೊಡನೆ ಬರೆ ಬಂದು—

---

1. ಪೂರ್ಣ. ಚ.
2. ಪಣ್ಯಾಂಗನಾ. ಕ. ಖ. ಗ.

ಉ॥ ಕತ್ತುರಿಬೊಟ್ಟನಿಟ್ಟು ಬಿಡುಮುತ್ತಿನ ಸೇಸೆಯನಿಕ್ಕಿ ಮಾಲೆಯಂ।
ವೆತ್ತಿ ವಿಚಿತ್ರ ವಸ್ತ್ರ ಮಣಿಭೂಷಣಮಂ ಮಣಿಭಾಜನಂಗಳಿಂ॥
ದಿತ್ತು ವಿದೇಹಿ ಸಾರ ಘನಸಾರದ ರನ್ನದ ಬಾಯಿನಂಗಳಿಂ।
ಚಿತ್ತ ವಿಕಾಸಮಂ ಪಡೆದಳಂದಪರಾಜಿತೆಗಂ ಸುಮಿತ್ರೆಗಂ ॥ ೧೨೮ ॥

ಆ ಸಮಯದೊಳ್ ಜನಕನಭಿಜನ ಸನಾಭಿಜನ ಸಮನ್ವಿತಂ ಗಣಕ ಗಣ ಪುನಃಪುನರುಚ್ಚರಿತ ಪುಣ್ಯಾಹ ಪ್ರಶಸ್ತ ರವದೊಡನೆ ಅಗಣ್ಯ ಪುಣ್ಯ ಪುಣ್ಯಾಂಗನಾ ಜನದಾಶೀರ್ವಾದನಾದಮೊದವೆಯುಂ, ಮಾಂಗಲ್ಯ ಗೀತ ಮಧುರ ಧ್ವನಿಗಳೊಡನೆ ಮಂಗಲ ಪಾಠಕ ಪಠನ ಧ್ವನಿಗಳುಣ್ಮಿ ಪೊಣ್ಮೆಯುಂ, ರಘುಕುಲ ರಾಜ ಭವನ ಕಲಶೋದ್ಧರಣಮೆ[1]ನಿಸಿ ಶುಚಿ ಸುರಭಿ ಸಲಿಲ ಪೂರ್ಣ ಸುವರ್ಣ ಕಲಶಮನೆತ್ತಿ—

ಮ॥ ಜಗತೀ ಜಂಗಮ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಮಿದೆ ಕೈವಂದತ್ತೆನಲ್ ಬಾಹು ಶಾ।
ಖೆಗಳೊಳ್ ಪೊಂಗಳಸಂ ಮನಂಗೊಳಿಸೆ ಭೂಪಂ ತನ್ನ ಸಂತಾನ ವೃ॥
ದ್ಧಿಗೆ ಪೊಯ್ನೀರೆಱೆವಂತೆ ಹರ್ಷ ಪುಲಕಂ ಕೈಗಣ್ಮೆ ಹರ್ಷಾಶ್ರು ಕೈ।
ಮಿಗೆ ಕೈನೀರೆಱೆದಂ ಪಳಂಚೆ ದೆಸೆಯಂ ಮಾಂಗಲ್ಯ ತೂರ್ಯ ಸ್ವನಂ॥ ೧೨೯॥

ಅಂತು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಂಗೆಯಿಸುವುದುಂ—

ಕಂ॥ ತೆಂಕಣ ಗಾಳಿಯ ಸೋಂಕಿನೊ
ಳಂಕುರಿಸಿದ ಚೂತಲತೆಯವೋಲ್ ಕೆಂದಳಮಂ॥
ಸೋಂಕೆ ಬಲ ಕರತಳಂ ಪುಳ
ಕಾಂಕುರಮೊದವಿದುವು ಜಾನಕಿಯ ತನುಲತೆಯೊಳ್ ॥ ೧೩೦ ॥

ಅಪಮಾನಿಸಿದಂ ಬಾಲಾ
ತಪಮೆಳಸಿದ ಪುಂಡರೀಕ ಷಂಡದ ಸೊಬಗಂ॥
ಚಪಲಾಕ್ಷಿಯ ಕೋಮಳ ಪಾ
ಣಿಪಲ್ಲವ ಸ್ಪರ್ಶ ಹರ್ಷದಿಂ ರಘುರಾಮಂ ॥ ೧೩೧ ॥

ಅತಿ ಲಲಿತಾಕೃತಿಯಂ ದಂ
ಪತಿಯಂ ನೋಡಿದುದು ಪುರಜನಂ ನೋಡುವವೋಲ್॥
ಶತಮುಖನಂ ಶಚಿಯಂ ರತಿ
ಪತಿಯಂ ರತಿಯಂ ಹಿಮಾಂಶುವಂ ರೋಹಿಣಿಯಂ ॥ ೧೩೨ ॥

ಅಂತು ನೆರೆದು ನೋೞ್ಪಾಗಳ್—

1. ನಿಸಿದ ರಾಮಚಂದ್ರಂಗೆ ಸುರುಚಿರ. ಗ. ಘ.

ಕಂ॥ ಅನುವಿಸಿದುದು ರಜತಾಚಲ
ದನರ್ಘ್ಯ ಮಣಿ ವಿಕಟ ಕೂಟಮಂ ದಶರಥರಾ॥
ಮನ ಮಣಿಮಯ ಮಕುಟಂ ಕಾ
ಮನ ಬಿಲ್ಲಂ ಬೀಱಿ ಬೇಱಿ ಸಿಜದೀಧಿತಿಗಳ್ ॥ ೧೩೩ ॥

ಮರಕತ ಮಣಿ ಕುಂಡಲ ರ
ಶ್ಮಿರೇಖೆಯಿಂ ಗಂಡ ಮಂಡಳಂ ಸೇವಾಳಂ॥
ಜೊರೆದ ಸಿತಕಮಲದಂತಿರೆ
ಕರಮೆಸೆದಂ ನೃಪಕುಮಾರ ಚೂಡಾರತ್ನಂ ॥ ೧೩೪ ॥

ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಮಣಿಪೀಠಂ
ಭಯಾನತ ಕ್ಷತ್ರ ವಜ್ರಪಂಜರಮಿದೆನಲ್॥
ನಯನೋತ್ಸವಮಂ ಪಡೆದುವು
ಜಯಧೀರನ ಬಾಹುಯುಗಲದಂಗದ ಯುಗಳಂ ॥ ೧೩೫ ॥

ಉಭಯ ಪ್ರಕೋಷ್ಠ ಶಾಖಾ
ಸುಭಗ ಧನುರ್ಗುಣ ಕಿಣಂಗಳುಂ ಮಣಿಮುದ್ರಾ॥
ಪ್ರಭೆಯುಂ ಗೆಲೆವಂದುವು ಬಾ
ಹು ಭುಜಂಗನ ಕೊರಲ ಕಱಿಯ ಫಣಮಣಿ ರುಚಿಯಂ ॥ ೧೩೬ ॥

ಜಳ ಬುದ್ಬುದ ಮಾಲೆಗಳವಿ
ಚಳಂಗಳಿಂಗಡಲ ಮಡುವಿನೊಳ್ ಪೊಳೆವವೋಲ್ ॥
ಪೊಳೆದುವೊ ನಿಸ್ತುಲ ಮುಕ್ತಾ
ವಳಿಗಳ್ ಹಲಧರ ವಿಶಾಲ ವಕ್ಷಸ್ಸ್ಥಲದೊಳ್ ॥ ೧೩೭ ॥

ಉ॥ ಪಿಂಗಿದುದಂಗಜಂಗೆ ಕಡುಗಾಡಿಯ ಗರ್ವಮಪೂರ್ವಸೃಷ್ಟಿ ಚೆ।
ಲ್ವಿಂಗಿನಿ[1]ತೆಡ್ಡಮಪ್ಪರೆ ಫಣೀಂದ್ರ ಸುರೇಂದ್ರ ಕುಮಾರರೆಂದು ಕ॥
ಣ್ಪಿಂಗದೆ ಪತ್ತೆ ಚಿತ್ತದೊಡನೀಕ್ಷಿಸಿದತ್ತು ಪುರಾಂಗನಾ ಜನಂ।
ಮಂಗಳ ಭೂಷಣ ಪ್ರಚಯದಿಂದಭಿರಾಮನೆನಿಪ್ಪ ರಾಮನಂ ॥ ೧೩೮ ॥

ರಾಜಕುಮಾರರಿರ್ಕೆ ಸುರರಾಜ ಕುಮಾರಕರೊಳ್ ಮನುಷ್ಯ ಕ।
ನ್ಯಾ ಜನಮಿರ್ಕೆ ಮಿಕ್ಕ ಸುರಕನ್ಯೆಯರೊಳ್ ದೊರೆಯಪ್ಪರಾರೊ ಪೇ॥

---

1. ತಪ್ಪೊಡಪ್ಪರೆ. ಚ.

ಜೀ ಜಿತಕಂತುಗೀ ಜಿತ ಮನೋಭವಕಾಂತೆಗೆನುತ್ತುಮಂಗನಾ ।
ರಾಜಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿತ್ತು ರಘುನಂದನನಂ ಜನಕಾತ್ಮಜಾತೆಯಂ ॥ ೧೩೯ ॥

ಚ ॥ ತೊಡವುಗಳೀ ಸರೋಜದಳ ನೇತ್ರೆಯ ಮೆಯ್ವೆಳಗಿಂದುಪಾಶ್ರಯಂ ।
ಬಡೆದುವು ನೋಟ್ಪರುಮ್ಮಳಿಸುವಂತಿರೆ ರತ್ನವಿಭೂಷಣಂಗಳಿ ॥
ರ್ದೆಡೆಯ ವಿಳಾಸಮಂ ಮಱಪಿದಪ್ಪುವೆನಲ್ ತೊಡವಾಕೆಗೊಪ್ಪಮಂ ।
ಪಡೆವೆಡೆಗಲ್ಲಮಾ ವಧುಗೆ ಮಂಗಳಕಾರಣಮಲ್ತೆ ಭೂಷಣಂ ॥ ೧೪೦ ॥

ಎಂದು ಪುರಜನಂಗಳತಿ ಕುತೂಹಲದಿನವಲೋಕಿಸುತ್ತಿರ್ಪುದುಮಾ ವಿವಾಹ ಮಂಗಲ ಮಹೋತ್ಸವ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯೊಳ್—

ಮ ॥ ಸ್ರ ॥ ಪೆಱರಾರಿಂತೀವರೆಂಬೀ ಜನದ ಕಳಕಳಂ ಪೊಣ್ಮೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಚಿಹ್ನಂ।
ಪೊಱಗಾಗತ್ಯಂತ ವಸ್ತ್ರಾದಿಗಳನಖಿಲ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಂಕಲ್ಪವರ್ಷಂ ॥
ಕಱೆದತ್ತೆಂಬಂತು ಧಾತ್ರೀಪತಿ ಜನಕನುದಾತ್ತಂ ಮಹೋತ್ಸಾಹಚಿತ್ತಂ ।
ನೆಱೆದತ್ತಿಲ್ಲೆನ್ನ ದಾನಕ್ಕಖಿಲ ಜನಮೆನುತ್ತುಂ ಮೊಗಂನೋಡದಿತ್ತ೦॥ ೧೪೧॥

ಅಂತು ಜನಕಂ ಬೀಯದ ಚಾಗದ ಪೆರ್ಮೆಯಂ ಮೆಱೆವುದುಂ ರಾಮ ಚಂದ್ರಂ ಚಂದ್ರೋದಯದ ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಪೆರ್ಚುವಡೆದು—

ಮ ॥ ಪಡೆದಂ ಶಾಶ್ವತಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂ ಪರಹಿತ ವ್ಯಾಪಾರಮಂ ಪಾಲಿಸಲ್ ।
ಪಡೆದಂ ಪನ್ನಗರಾಜ ದಿವ್ಯ ಧನುವಂ ಭೂಚಕ್ರಮಂ ರಕ್ಷಿಸಲ್ ॥
ಪಡೆದಂ ದರ್ಪಕ ರೂಪ ದರ್ಪಮನದಿರ್ಪಲ್ ಮೂರ್ತಿಯಂ ಕೀರ್ತಿಯಂ ।
ಪಡೆದಂ ಕೀಳ್ಪಡಿಸಲ್ ಸುಧಾಜಲಧಿಯಂ ಸಾಹಿತ್ಯವಿದ್ಯಾಧರಂ ॥ ೧೪೨ ॥

ಇದು ಪರಮ ಜಿನಸಮಯ ಕುಮುದಿನೀ ಶರಚ್ಚಂದ್ರ ಬಾಳಚಂದ್ರ
ಮುನೀಂದ್ರ ಚರಣ ನಖ ಕಿರಣ ಚಂದ್ರಿಕಾಚಕೋರ ಭಾರತೀ
ಕರ್ಣಪೂರ ಶ್ರೀಮದಭಿನವಪಂಪ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ
ರಾಮಚಂದ್ರ ಚರಿತ ಪುರಾಣದೊಳ್
ಸೀತಾ ಸ್ವಯಂವರ ವರ್ಣನಂ
—ಪಂಚಮಾಶ್ವಾಸಂ—

ಷಷ್ಠಾಶ್ವಾಸಂ

ಕಂ ॥ ಶ್ರೀರಾಮಂ ವಿಶದಯಶ
ಶ್ರೀರಾಮಾರಮಣನರ್ಥಿಜನತಾ ಸುರಭೂ ॥
ಜಾರಾಮಂ ಧರ್ಮೋದ್ಯಮ
ಧೌರೇಯನುದಾತ್ತ ಚಿತ್ತನಭಿನವಪಂಪಂ ॥ ೧ ॥

ಅಂತು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರೊಳುದಿತೋದಿತಮಾದಗಣ್ಯ ಪುಣ್ಯ ಪ್ರಭಾವಮಂ ಕಂಡು—

ಮ ॥ ಸಿರಿಯುಂ ಮೈಮೆಯುಮಾದುವಗ್ರಜರೊಳಾಯ್ತಿಲ್ಲೆನ್ನೊಳೆಂಬೇವದಿಂ ।
ಭರತಂ ಲೋಭರತಂ ವಿಷಾದಭರ ತಂದ್ರೀಭೂತ ಚಿತ್ತಂ ತಪೋ ॥
ಭರ ತೃಷ್ಣಾ[1]ಪರನಪ್ಪುದಂ ತಿಳಿದು ತದ್ವೃತ್ತಾಂತಮಂ ಕೈಕೆ ಮೋ ।
ಹರಸಂ ಕೈಮಿಗೆ ಕಾದಲಂಗೆ ಪತಿಗಂದಿಂತೆಂದಳೇಕಾಂತದೊಳ್ ॥ ೨ ॥

ಕಂ ॥ ಭರತನ ವದನಾಂಭೋಜಂ
ಕೊರಗಿದುದು ಮನಸ್ಸರೋಜದೊಡನೆತ್ತಾನುಂ ॥
ಪರಿಣಯನೋತ್ಸವ ಚಿಂತಾ
ಭರಮಾತನ ಬಗೆಗೆ ಬಂದುದಾಗಲೆವೇಳ್ಕುಂ ॥ ೩ ॥

ಕನಕಂಗಂ ಸುಪ್ರಭೆಗಂ
ಜನಿಯಿಸಿದ ವಿಶಾಲನೇತ್ರೆ ಕನಕಪ್ರಭೆಯಂ ॥
ಜನನಾಥ ಮದುವೆಮಾಡಾ
ತನನಿರದೆ ತೊಡರ್ಚು ಮೋಹಪಾಶದ ತೊಡರೊಳ್ ॥ ೪ ॥

ಎನೆ ಮನದೆಕೊಂಡು ಜನಕನುಮಂ ಕನಕನುಮಂ ಬರಿಸಿ—

ಕಂ ॥ ಅನುಬಂಧ ಪರಂಪರೆಯಂ
ಜನಿಯಿಸಲೆಮಗಟ್ಟಿಯಾದುದೀವುದು ನಿಜನಂ ॥
ದನೆಯನನುರೂಪೆಯಂ ಮ
ತ್ತನಯಂಗೆನೆ ದಶರಥಂಗೆ ಕನಕಂ ನುಡಿದಂ ॥ ೫ ॥

---

1. ಭರನಪ್ಪುದಂ. ಕ. ಖ. ಚ.

ಶುದ್ಧಿಪತ್ರಿಕೆ

ಪುಟ	ಪಜ್ಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ	ಪುಟ	ಪಜ್ಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
೧೭	೧೭	ಉ॥	ಮ॥	೯೦	೨೭	ಬಟಿವಟಿ’	ಬಟಿ’ವಟಿ’
೩೨	೧೫	ದೆಸೆಯುಂ ತುವರು	ದೆಸೆಯುಂತುವರಂ	೧೦೫	೨೪	ನೇಗೊಡಂ	ನೇಗೊಂಡಂ
೩೨	೨೫	ಸುರೇಂದ್ರ ಮನ್ಯು	ಸುರೇಂದ್ರಮನ್ಯು	೧೧೦	೯	ಕಣಾರ್ಂತ	ಕರ್ಣಾಂತ
೩೭	೨೨	ಸನ್ಯಾ।	ಸಂನ್ಯಾ।	೧೧೦	೧೨	ಉರ್ಗಳ	ಉಗುರ್ಗಳ
೪೬	೭	ಕಣ್ಣೂರದಂ	ಕಣ್ಣಾರದಂ	೧೧೬	೧೩	ಮನಿಬ್ದು	ಮನೀಬ್ದು
೫೧	೨೩	ತಗಳ್ವುದೀ	ತಗುಳ್ವುದೀ				

ಪಂಪರಾಮಾಯಣದ ಕಥೆ

6	9	ಲವಶ್ಯಕ	ಲಾವಶ್ಯಕ	43	23	ಕೊಡುವ್ನೆ	ಕೊಡುವೆ
7	27	ಕುದರೆ	ಕುದುರೆ	43	24	ರಾವಣನನು	ರಾವಣನನ್ನು
13	19	ಸುತ್ತಿರೆಂದು	ಸುತ್ತಿರಬೇಕೆಂದು	66	26	ಶಿರೋವಣೆ	ಶಿರೋಮಣಿ
14	19	ಸ್ತ್ರೀತದ	ಸ್ತ್ರೀತ್ವದ	69	12	ನಗರದ	ನಗದ

The
BANGALORE
PRESS
LAKE VIEW
MYSORE RD
BANGALORE
CITY